

W, w n. (-,-) : 1. W g., w g. ; 2. [kimiezh] *W*, [berradur evit **Wolfram**] tungsten g. ; 3. [tredan.] *W*, [berradur evit **Watt**] wat g., watad g. ; 4. [douaroniezh] *W*, [berradur evit **Westen**] kornôg g.

WAA : [berradur evit **Wiederaufbereitungsanlage**] greanti addanzen g.

Waadt b. (-) / **Waadtland** n. (-s) : *die Waadt, das Waadtland*, [Bro-Suis] kanton Vaud g.

Waadtländer g. (-s,-) : annezad kanton Vaud g.

waadtländisch ag. : eus kanton Vaud.

Waage b. (-,-n) : 1. pouezerez b., mentel b., balañs b., ardivink pouezañ g. ; *eine Waage*, ur balañsoù b. ; *Empfindlichkeit einer Waage*, likantz ur ventel b. ; *empfindliche Waage*, pouezerez likant b., mentel likant b., balañs likant b. ; *hochempfindliche Waage*, mentel likant-kenañ b., mentel usgizidik b. ; *gramm-genaue Waage*, mentel likant ouzh ar gramm b. ; *Präzisionswaage*, *Feinwaage*, *Goldwaage*, *Münzwaage*, bindedoù ls. ; *etwas mit einer Präzisionswaage wiegen*, bindedañ udb ; *die Waage ausbalancieren*, *die Waage austarieren*, kempouezañ ar bouezerez ; *Brückenwaage*, pont pouezañ g. ; *öffentliche Waage*, pouezerez foran b. ; *römische Waage*, *Laufgewichtswaage*, krog-pouezer g., krog-pouez g., krog-pouezañ g., balañs roman b. ; *etwas mit einer römischen Waage wiegen*, *etwas mit einer Laufgewichtswaage wiegen*, krogpouezañ udb ; *genaue Waage*, mentel reizh b., balañs reizh b., pouezerez just b., pouezerez resis b. ; *kein einziger Sack brachte das angegebene Gewicht auf die Waage*, ne oa sac'had ebet a gement na vankfe muioc'h pe nebeutoc'h war ar pouez merket ennañ, ne oa sac'had ebet a gement na vankfe muioc'h pe nebeutoc'h a bouez warnañ, sac'h ebet a boueze just, sac'h ebet a rae krak ar pouez ; *die Waage der Gerechtigkeit*, balañs ar justis b. ; *die Waage ist im Gleichgewicht*, kempouez a zo etre an daou du eus ar bouezerez, a bouez an eil gant egile emañ daou du ar bouezerez, pouez ha pouez emañ daou du ar bouezerez ; *nicht saldierte Waage*, pouezerez digempouez b., pouezerez digempouezet b., mentel digempouez b., mentel digempouezet b. ; 2. [dre heñvel.] *Maurerwaage*, live g., live dre glogorenn g., live dre zour g. ; *Bleiwaage*, live-mañsoner g. ; 3. [dre skeud.] *etwas auf die Waage legen*, pouezañ mat pep tra, sellet ouzh an daou du, pouezañ ha dibouezañ, hañvalout ; 4. *einer Sache die Waage halten*, kempouezañ udb ; *sich gegenseitig die Waage halten*, en em gempouezañ ; *unsere Verluste und Gewinne halten sich die Waage*, koll-gounit emamp ; 5. *Waage spielen*, [Rücken an Rücken stehen, sich gegenseitig bei den Armen einhängen und sich abwechseln in die Höhe heben], mont kein-ouzh-kein, lakaat o divrec'h kroaz-ouzh-kroaz ha sammañ an eil war kein egile a-bep-eil, pouezañ butun ; 6. [steredoniezh] *die Waage*, steredeg ar Ventel b. ; 7. [steredoniezh] *die Waage*, arouez ar Ventel b.

Waageamt n. (-s,-ämter) : gwazadur foran ar pouezioù g.

Waagebalken g. (-s,-) : gwalenn ur ventel b., lañs b.

Waagegeld n. (-s,-er) : taos evit ar pouezañ g., taos pouezañ g.

Waagemeister g. (-s,-) : gwirier ar pouezioù hag ar muzulioù g., jaojer ar pouezioù hag ar muzulioù g.

waagerecht ag./Adv. : a-zremm, diazremm, a-blaen, war-blaen, a-led, plaen, rez-ha-rez, en ur rez, a-rez an eil gant egile, a-live an eil gant egile ; *waagerechte Achse*, ahel diazremm g. ; [mengleuz] *waagerechte Schichtung*, leurenn b. ; [moull.] *waagerechte geschweifte Klammer*, briataenn blaen b., briatadur plaen g.

Waagerechte ag.k. b. : dremmlinenn b., linenn a-led b., linenn a-blaen b.

Waagezeiger g. (-s,-) : nadoz ar bouezerez b., nadozenn ar ventel b., biz ar valañs g., steudenn b.

waagrecht ag./Adv. : [sellit ouzh **waagerecht**] a-zremm, diazremm, a-blaen, war-blaen, a-led, plaen, rez-ha-rez, en ur rez, a-rez an eil gant egile, a-live an eil gant egile.

Waagschale b. (-,-n) : 1. kloreenn ar ventel b., pladenn ar ventel b., pladenn ar bouezerez b., skudell ar ventel b. ; 2. [dre skeud.] *etwas in die Waagschale legen*, sellet pizh ouzh ar ya hag ouzh an nann, sellet ouzh daou du udb, pouezañ mat udb, pouezañ ha dibouezañ, hañvalout ; *seine Worte auf die Waagschale legen*, pouezañ mat pep ger a-raok komz, komz dibab, sellet pizh ouzh e gomzoù, bezañ sevenet-pervezh e gomzoù, ober gant komzoù pouezet, ober gant komzoù mistr, pouezañ e gomzoù, teuler evezh war e gomzoù ; 3. *etwas in die Waagschale werfen*, lakaat pouez udb da dalvezout, degas pouez udb e-barzh ar c'hoari ; 4. *schwer in die Waagschale fallen*, bezañ a bouez bras, dougen pouez, tennañ da vraz ; 5. *sein Schwert in die Waagschale werfen*, lakaat e holl bouez da dalvezout evit degas an trec'h.

Waagscheit n. (-s,-e) : [ave] gwalenn-sparl b., sparlad g., bazh-treuz b.

wabbelig ag. : 1. flibous, gwak, blot, bourr, lec'hidennet, flav, laosk ; 2. [boued] gludek, ronkennek.

wabbeln V.gw. (hat gewabbelt) : gougrenañ, daskrenañ, flojañ, darlammat ; *beim Gehen wabbeln ihre Brüste*, darlammat a ra he bronnoù pa vez o kerzhed, he bronnoù a vraniskell gant pep kammed, he bronnoù a vrall gant pep kammed, he bronnoù a darlamm da bep kammed.

Wabe b. (-,-n) : [loen.] terenn b., koarenn b., follenn-goar b., follenn-vel b., bruskenn b., terenn-vel b., terenn-goar b., direnn-vel b., elvenn vel b. [liester elvennoù mel, elvoù mel, elvad mel] ; *Waben in beweglichen Holzrähmchen*, tiretennoù ls. ; *eine Honigwabe entdecken*, den *Wachsdeckel einer Honigwabe entfernen*, dic'holoennañ ur goarenn vel.

Wabenbau g. (-s) : [loen.] 1. saverezh terennoù g. ; 2. *beweglicher Wabenbau*, ruskennnoù tiretennek ls.

Wabenbauweise b. (-,-n) : [tisav.] sevel tiez e stumm kevigoù ruskenn g., sevel tiez e stumm terennoù-gwenan g.

Wabenhonig g. (-s) : mel e terennoù g., mel terennoù g., terennoù mel ls.

Wabenkopfrind g. (-s) : [mezeg.] favuz g., tagn favozel g.

Wabenkorb g. (-s,-körbe) : ruskenn b., kestenn b., koloenn b.

Wabenküher g. (-s,-) : [tekn.] distaner e stumm kevigoù ruskenn g., distaner kevigoù g., distaner e stumm un derenn-wenan g.

Wabenmuster n. (-s,-) : [tisav.] sevel tiez e stumm kevigoù ruskenn g.

Wabenrähmchen n. (-s,-) : tiretenn b.

Wabenschicht b. (-,-en) : [louza.] koc'henn c'hreun b.

Waberlohe b. (-,-n) : goradenn b., tantad g., flamm-tan g.

wabern V.gw. (hat gewabert) : horellañ, trabidellañ, trabidellat ; *die Flamme wabert*, horellañ (trabidellañ) a ra ar flammenn.

wach ag. : 1. dihun, digousk, divorfil ; *im wachen Zustand*, ent dihun, ez dihun, war zihun, e dihun, dihun, digousk ; *wach werden*, dihunñ, divorenniñ, divoreidiñ, divorfilañ, digousket ; *wach liegen*, chom astennet war zihun, chom hep kousket, bezañ divorfil en e wele ; *er lag wach auf seinem Bett, seine Augenlider aber waren geschlossen*, dihun e oa en e wele, daoust ha kloz e valvennoù - dihun e oa en e wele, da-dra ma talc'he serret e zaoulagad ; *wache Nächte*, nozvezhioù digousk ls., nozvezhioù dihun ls., gwall nozvezhioù ls. ; *ich bin noch nicht richtig wach*, n'on ket digousket mat c'hoazh, etre kousket ha dihun emañ c'hoazh, pikouz a zo gant va daoulagad ; *er ist nicht wach zu kriegem*, n'eus ket a zihun dezhañ ; *wach bleiben*, chom war zihun, chom war ar bale, chom war vale, nozvezhiañ, beilhañ ; *es gibt nichts Besseres als Kaffee, um wach zu bleiben*, n'eus ket d'ar c'hafe da zerc'hel dihun, n'eus ket par d'ar c'hafe evit derc'hel dihun, n'eus ket d'ar rouzig da zerc'hel dihun, n'eus ket par d'ar rouzig evit derc'hel dihun ; *ich hatte größte Mühe, wach zu bleiben*, bec'h am boa o tifenn ouzh ar c'housket ; 2. [dre astenn.] *wache Sinne haben*, bezañ lemm e skiantoù ; *wache Augen*, daoulagad krak ls., daoulagad lemm ls., daoulagad bouilh ls., daoulagad bev ls., daoulagad bliv ls. ; *Erinnerungen werden wach*, traoù ankounac'haet a sav war eñvor u.b., traoù ankounac'haet a zeu da goun d'u.b., traoù ankounac'haet a zeu da soñj d'u.b., ur froudad eñvoriou a ya hebiou, ar spered a grog da eñvoriñ ; *jemandes Schmerz wieder wach werden lassen*, neveziñ poan u.b., deneveziñ poan u.b.

Wachablösung b. (-,-en) : savidigezh ar gward b., savidigezh ar ged b., kemm gwarded g.

Wachandelbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] jenevreg-boutin g., junipereg g., savigne g.

Wachdienst g. (-es,-e) : 1. [lu] gward g. [*liester* gwardoù], tro ward b. ; *Wachdienst haben*, bezañ diouzh tro ; 2. [merdead.] kard g., karter g. ; *Wachdienst haben*, bezañ er c'hard, bezañ e karter, bezañ diouzh kost.

Wachdienstbank b. (-,-bänke) : [merdead.] bank-karter g.

Wache b. (-,-n) : 1. [lu] gward g. [*liester* gwardoù], ged g., [merdead.] kard g., karter g. ; *die aufziehende Wache*, ar soudarded o vont d'ober gward ; *die abziehende Wache*, ar soudarded echu o zro ward ganto ; *von der Wache abziehen*, bezañ echu an dro ward gant an-unan (e dro ward gantañ, o zro ward ganto h.a.) ; *die Wache ablösen*, cheñch ar gward, sevel ar gward, sevel ar ged ; *auf Wache ziehen, die Wache übernehmen*, mont d'ober gward, [merdead.] kemer ar c'harter ; *auf Wache sein, Wache haben, Wache halten, Wache schieben*, ober gward / ober ar gward / ober ged / ober ar ged / ged (Gregor), bezañ ouzh gward, bezañ e gward, bezañ e ged, eveshaat, maesa, diwall, [merdead.] bezañ er c'hard, bezañ e karter, bezañ diouzh kost ; [merdead.] *vierstündige Wache*, kard g., karter g.

2. kost g. ; *Brandwache*, kost pomperien g.

3. [dre astenn.] beilh g., beilhañ g. ; *Wache halten*, chom war evezh, bezañ war ziwall, bezañ war e ziwall, bezañ war-sav ; *bei einem Kranken Wache halten*, eveshaat ouzh un den klañv, chom war-dro ur c'hlañvour, beilhañ war ur c'hlañvour, beilhañ gant ur c'hlañvour, beilhañ ur c'hlañvour ; *bei einem Sterbenden Wache halten*, beilhañ war un den o vervel, beilhañ gant un den o vervel, beilhañ un den o vervel, arvestiñ un den o vervel, arvestiñ ouzh un

den o vervel, beilhañ u.b. war e euriou diwezhañ, ober noz-veilh gant un den o vervel, bezañ war tremenvan u.b. ; *die Totenwache halten*, beilhañ un den marv, beilhañ gant un den marv, arvestiñ un den marv, arvestiñ ouzh un den marv, arc'houestiñ, ober noz-veilh gant un den marv.

4. gward g. [*liester* gwarded], gedour g., geder g., ged g., soudard e ged g., evezhier g. ; *die Wachen stehen stramm in ihren Uniformen*, ar warded a chom reut en o dilhad, ar warded en o lifre a chom reut en o sav, ar warded en o lifre a chom sonn en o sav ; *Wachen ausstellen, Wachen postieren*, lakaat gwarded, lakaat gwardoù, lakaat soudarded da eveshaat (da vesa, da ziwall, d'ober gward), staelañ gwarded.

5. ti-gward g., archerdi g., ti-polis g. ; *jemanden auf die Wache bringen*, kas u.b. da di ar gwardoù (d'an ti-gward, d'an archerdi, d'an ti-polis, da di ar polis).

wacheln V.gw. (hat gewachelt) : P. [Bro-Aostria] jestraouiñ, jestrat.

wachen V.gw. (hat gewacht) : beilhañ, nozvezhiañ, chom war zihun.

V.k.d. (hat gewacht) : beilhañ war, teuler evezh ouzh, eveshaat, diwall, gouarn, gwardoniañ ; *über jemanden wachen*, beilhañ war u.b., teuler evezh (eveshaat) ouzh u.b., eveshaat war u.b. ; *über etwas wachen*, diwall udb, eveshaat (teuler evezh) ouzh udb, eveshaat war udb ; *bei einem Kranken wachen*, eveshaat ouzh un den klañv, beilhañ ur c'hlañvour, beilhañ gant ur c'hlañvour, beilhañ war ur c'hlañvour, chom war-dro ur c'hlañvour ; *bei einem Sterbenden wachen*, beilhañ war un den o vervel, beilhañ gant un den o vervel, beilhañ un den o vervel, arvestiñ un den o vervel, arvestiñ ouzh un den o vervel, beilhañ u.b. war e euriou diwezhañ, ober noz-veilh gant un den o vervel, bezañ war tremenvan u.b.

Wachen n. (-s) : beilh g., beilhañ g., gouarnidigezh b., gouarnerezh g., diwallerezh g., evezhierezh g., diwall g., gwardoni b., gwardoniezh b.

Wachfeuer n. (-s,-) : tantad kamp-red g., tantad bivak g.

Wachfrau b. (-,-en) : gwardez-klañvour b., beilherez b.

Wachgebäude n. (-s,-) : ti-gward g., ti-polis g.

wachhabend ag. : ouzh gward ; *der Wachhabende*, an ofisour ouzh gward g., kabiten ar warded g., [merdead.] ofisour a gard g.

wachhalten V.k.e. (hält wach / hielt wach / hat wachgehalten) : *die Erinnerung an etwas (ak.) wachhalten*, padusaat ar soñj ag udb, kenderc'hel ar soñj ag udb, derc'hel anv eus udb, derc'hel eñvor eus udb, derc'hel koun eus udb, derc'hel soñj eus udb.

Wachhaus n. (-es,-häuser) : ti-gward g.

Wachhäuschen n. (-s,-) : gedig g., garid b.

Wachhund g. (-s,-e) : [loen.] ki-porz g., ki-gward g., ki-kolveg g. ; *großer Wachhund*, meurgi g. [*liester* meurgon], mastin g. ; *ein großer Wachhund sprang ihn an*, ur pezh mell meurgi a lammis gantañ ; *das ist ein guter Wachhund*, ar c'hi-se a zo mat da zisklêriañ, ar c'hi-se a ziwall mat an ti, ar c'hi-se a zo un alchwez mat war an ti.

Wachlokal n. (-s,-e) : ti-gward g., ti-polis g.

Wachmacher g. (-s,-) : louzoù broudañ g., louzoù dihunus g., fraouer g. [*liester* fraouerioù], kentraouer g. [*liester* kentraouerioù], brouduzenn b.

Wachmann g. (-s,-leute/-männer) : evezhier g., evezhiad g., evezhiant g., gward g. [*liester* gwarded]

Wachmannschaft b. (-,-en) : strollad gwarded g., gward g. [*liester* gwardoù].

Wachoffizier g. (-s,-e) : ofisour ouzh gward g., kabiten ar warded g. ; [merdead.] ofiser a gard g. ; *nautischer Wachoffizier*, eil kabiten g.

Wacholder g. (-s,-) / **Wacholderbaum** g. (-s,-bäume) : [louza.] jenevreg g. [*liester* jenevregoù], junipereg g. [*liester* juniperegoù], savigne g.

Wacholderbeere b. (-,-n) : [louza.] greunenn jenevra b. [*liester* greun jenevra str., jenevra g.].

Wacholderbranntwein g. (-s,-e) : odivi jenevra g.

Wacholderdrossel b. (-,-n) : [loen.] drask-louet b. [*liester* driski-louet].

Wacholderschnaps g. (-es,-schnäpse) : odivi jenevra g.

Wacholderstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] jenevreg-boutin g. [*liester* jenevregoù-boutin], junipereg g. [*liester* juniperegoù], savigne g.

Wachposten g. (-s,-) : 1. gedour g., geder g., ged g., gward g. [*liester gwarded*], soudard e ged g. ; *Wachposten ohne Gewehr*, gward dizarm g. ; *Wachposten vor Gewehr*, gward armet g. ; 2. gedlec'h g. ; *einen Wachposten beziehen*, mont d'ober gward.

wachrufen V.k.e. (rief wach / hat wachgerufen) : 1. enaoiñ, lakaat da ziwan, engervel ; *in jemandem Liebesgefühle wachrufen*, dougen u.b. d'ar garantez, dougen u.b. da garout, entanañ kalon u.b. ; 2. degas da soñj eus, degas da soñj en, degas [udb] da gown, degas soñj a, degas soñj eus, degas eñvor eus, degas koun eus, lakaat eñvorennoù da dremen dre ar spered, gervel koun eus, gervel (udb) da gown, daskounañ (udb), bezañ daskounus eus ; *eine Flut von Erinnerungen wachrufen*, lakaat ur froudad eñvorennoù da dremen dre ar spered.

Wachrufen n. (-s) : eñvoradur g., daskounadur, daskounañ g.

wachrufend ag. : daskounus.

Wachrufung b. (-) : eñvoradur g., daskounadur, daskounañ g., daskounadenn b.

wachrütteln V.k.e. (hat wachgerüttelt) : 1. *jemanden wachrütteln*, strilhañ u.b. evit e zihuniñ, strilhañ e c'hwen d'u.b., ober un tamm hej d'u.b. evit e zihuniñ, ober un hejañ d'u.b. evit e zihuniñ, ober un tamm jog d'u.b. evit e zihuniñ, horellañ u.b. evit e zihuniñ, divorediñ u.b., horjellat un den kousket ; 2. [dre skeud.] dihuniñ, broudañ, atizañ, lemmaat ar spered, engervel, horjellat, dihuniñ eus e vored, dihuniñ spered morgousket u.b. ; *jemandes Gewissen wachrütteln*, dihuniñ koustiañs u.b. eus he mored, horjellat koustiañs morgousket u.b.

Wachs n. (-es,-e) : 1. koar g. ; *naturreines Wachs*, *Jungfernwachs*, koar gwerch g. ; *Bohnerwachs*, koaraj g. ; *weiches Wachs*, koar bouk g. ; *mit Wachs einreiben*, koarañ ; *in Wachs umwandeln*, koarañ ; *sich in Wachs umwandeln*, koarañ ; *Wachs bildend*, *Wachs erzeugend*, koarus ; 2. [sport] *Wachs*, *Skiwachs*, fart g. ; 3. [dre skeud.] *sie ist Wachs in seinen Händen*, pont ha plankenn eo dezhañ, pont ha pavez eo dezhañ, ober a ra pont ha plankenn dindanañ, pont ha plankenn e vez gantañ, ober a ra torchenn dezhañ, gouzer ha skabell eo dindan e dreid, ober a ra pezh a gar ganti, kaset digaset e vez gantañ, kas a ra anezhi diwar-bouez (dre benn) he fri, sentiñ a ra outañ hep klemm na gwigour, bale a ra kempenn war e c'her, honnezh a bleg dirazañ da vezañ gwelien, honnezh a zo dindan gazel-ge gantañ, troet ha distroet e vez gantañ, hennezh a vani anezhi evel a gar.

wachsam ag. : spiek, evezhie, evezhet, evezhiant, evezhius, war evezh, war e ziwall, war e ward, war c'hed, war-sav, gant e jeu, war e api ; *wachsam sein*, bezañ war evezh, bezañ e ged, bezañ war e evezh, bezañ evezhet, teurel evezh, bezañ war ziwall, bezañ war e ziwall, bezañ war e ward, bezañ war-sav, bezañ war c'hed, beilhañ pizh, en em ziwall, kemer e ziwalloù, eveshaat, bezañ gant e jeu ; *ein wachsamer Hund*, ur c'hi hag a ziwall mat an ti g., ur c'hi hag a zo un alc'hwez mat war an ti g., ur c'hi hag a zo mat da zisklêriañ ; *ein wachsamer Mensch*, un evezhie g. [*liester evezheien*] ; *ein wachsam Auge auf jemanden haben*, bezañ e lagad war u.b., na denañ lagad ebet (na zispegañ e zaoulagad) diwar u.b., eveshaat a-dost ouzh u.b., eveshaat mat war u.b., derc'hel tost war u.b., derc'hel kloz war u.b., derc'hel stag d'u.b., derc'hel tenn d'u.b., derc'hel mat war u.b. ; *du warst nicht wachsam genug*, ne veze ket taolet evezh ganit, n'az poa ket graet evezh, n'az poa ket kemeret da ziwalloù, dievezh e oas bet ; *bleib wachsam !* bez gant da jeu ! bez war evezh ! bez war da evezh ! bez war da api ! bez evezhie evel un naer ! dalc'h digor da lomberoù ! dalc'h digor da vrennigennoù ! digor mat da ziv vrennigenn !

Wachsamkeit b. (-) : evezh g., evezhiañs b., evezhiegezh b., evezhiuster g., evezhiusted b., diwall g. ; *nichts entgeht seiner Wachsamkeit*, e lagad a wel pep tra, e lagad a bled ouzh pep tra ; *die Wachsamkeit erhöhen*, bezañ aketusoc'h-aketusañ da deuler 200

evezh, kreskiñ da eveshaat, kreskiñ da vezañ evezhet, souriñ da eveshaat, bezañ mui-ouzh-mui war evezh, bezañ muioc'h war e evezh ; *sich zu doppelter Wachsamkeit zwingen*, doublañ da deuler evezh, doublañ da eveshaat.

wachsaartig ag. : koarheñvel, e doare ar c'hoar, a-zoare gant ar c'hoar, a-seurt gant ar c'hoar.

Wachsavivage b. (-) : [gwiad.] kaot g., pask g. ; *Kleider mit Wachsavivage*, dilhad dre o c'haot ls., dilhad nevez n'int ket bet kannet c'hoazh ls.

Wachsbarren g. (-s,-) : koarenn b., torzh koar g.

Wachsbiene b. (-,-n) : [loen.] koarenez b. [*liester koarenez*].

Wachsbild n. (-s,-er) : delwennig koar b.

Wachsbildneri b. (-) : kizellerezh koar g., skulterezh koar g.

wachsbleich ag. : koarennet, a-liv gant ar c'hoar, morlivet, staenet, drouklivet.

Wachsblume b. (-,-n) : 1. bleunienn goar b. ; 2. [louza., *Hoya*] bleunienn-goar b., bleunienn-borselen b. ; 3. [louza., *Cerithe*] teod-ki g.

Wachsbohne b. (-,-n) : *goldgelbe Wachsbohnen*, fav-melen str.

Wachschiff n. (-s,-e) : [merdead.] lestr-ged g.

Wachsdeckel g. (-s,-) : [gwenan.] goloenn goar b. ; *den Wachsdeckel einer Honigwabe entfernen*, dic'holoennañ ur goarenn vel.

Wachsein n. (-s) : *das Wachsein*, an dihun g., an digousk g.

wachsen¹ V.k.e. (hat gewachst) : 1. koarañ, koaregañ, koarenniñ ; *frisch gewachst !* koaret a-nevez ! nevez-lakaet eo ar c'hoar ! ; *sich (dat.) die Beine wachsen*, disgleviñ e zivesker dre goar g. ; 2. fartañ ; *Skier wachsen*, fartañ skioù ; 3. *Garn wachsen*, lakaat glud war neud, pegañ neud, strogañ neud.

wachsen² V.gw. (wächst / wuchs / ist gewachsen) : 1. kreskiñ, kreskiñ a gorf, kreskaat, darc'haouiñ, mont bras, dont bras, dont da vezañ bras, dont a vihan da vras, ober e gresk, brasaat, mont war-gresk, mont war gresk, mont war greskiñ, mont war greskaat, mont war vrasaat, sevel, korfañ, dont korf d'an-unan, sevel korf d'an-unan, meuraat, teuler bountadennoù, souriñ, ober taol, reiñ taol, uhelaat e vent, bountañ, diwanañ, dont, poulzañ, gwellaat, ober lammgresk, profitañ, kregiñ en e vent, soulgreskiñ ; *wieder wachsen*, adkreskiñ, kreskiñ en-dro, kreskiñ a-nevez, advountañ ; *er wächst*, mont a ra bras, dont a ra bras, oc'h ober e gresk emañ, kreskiñ a ra, dont a ra korf dezhañ, sevel a ra korf dezhañ, darc'haouiñ a ra, teuler a ra bountadennoù, brasaat a ra, emañ o kregiñ en e vent ; *er wächst immer noch*, derc'hel a ra da greskiñ, n'eo ket deuet d'e vent c'hoazh, n'emañ ket en e vraz c'hoazh, n'eo ket echu e gresk gantañ c'hoazh, oc'h ober e gresk emañ c'hoazh, n'eo ket tremenet gantañ oad ar c'hresk evit c'hoazh, n'eo ket paouezet a greskiñ c'hoazh, n'eo ket graet e lammgresk gantañ c'hoazh ; *einmal diese Größe erreicht, hören sie auf zu wachsen*, erruet betek ar barse, ne greskont mui ; [dre fent., tud] *wachsen und zunehmen zugleich*, steuñviñ hag anneauñ war un dro ; *er wächst und wird zugleich füllig, er wächst und bekommt zugleich Fleisch auf die Rippen*, steuñviñ hag anneauñ a ra war un dro ; *er hat seine volle Größe erreicht, mehr wachsen wird er nicht*, graet eo e lammgresk gantañ, en e vraz emañ bremañ, en e vent emañ bremañ, deuet eo d'e vent, erru eo d'e vent, echu eo e gresk, paouezet eo a greskiñ, tremenet eo gantañ oad ar c'hresk ; *bis zur Hälfte gewachsen*, graet un hanter gresk gantañ ; *das Kind ist aus seinen Sachen (aus seinen Kleidern) gewachsen*, re just eo deuet e zilhadoù d'ar bugel, re verr eo deuet e zilhadoù d'ar bugel ; *sie wächst*, homañ a vrasa, homañ a ya bras ; *er ist ganz schön gewachsen*, ur c'hresk kaer en deus graet, graet en deus ul lañsadenn vat, graet en deus ur greskadenn vat, graet en deus un taol-kresk, kresket eo, kresket en deus kalz, erru eo bras, na pegen brasaet eo ! brasaat en deus graet, brasaet en deus, meur a skoulm en deus lezet, diskoulmet mat eo bremañ ; *die Kaninchen fangen an zu wachsen*, emañ al lapined o kregiñ en o ment, erru distoket eo al lapined, en em lakaat a ra al lapined da zarc'haouiñ, en em lakaat a ra al lapined da zarc'hav, diskoulmañ a ra al lapined, disoc'h a ra al lapined, diskoulmet

eo al lapined ; *das Kind fängt an zu wachsen*, krog eo ar bugel d'ober e gresk, disoc'h a ra ar bugel, diskoulmañ a ra ar bugel, kelliñ a ra ar bugel ; *die Kinder wachsen*, ar vugale e sav oad dezho, ar vugale e teu oad dezho, kreskiñ a ra ar vugale, darc'hav a ra ar vugale ; [louza.] *wachsen*, kreskiñ, struzhiñ ; *aus der Erde wachsen*, broudañ, diwanañ ; *kaum wachsen*, sourjiñ ; *kümmertlich wachsen*, simudiñ ; *schnell wachsen*, struzhiñ herrek ; *langsam wachsen*, struzhiñ gorrek ; *üppig wachsen*, struzhiñ herrek ha fonnus ; *das Gemüse wächst*, labourat a ra al legumaj, kreskiñ a ra al legumaj, sav a zo gant al legumaj, darc'haouiñ a ra al legumaj, darc'hav a ra al legumaj, krog mat eo al legumaj ; *der Salat wächst in Reihen*, regennañ a ra ar saladenn ; *auf den Feldern wächst das Gras*, geotañ (tirieniñ, letoniñ) a ra ar parkoù ; *das Gras wächst kümmerlich*, ar geot ne reont nemet simudiñ ; *auf den Feldern wächst das Grummet*, gwimiñ a ra ar parkoù ; *nur Tannen wachsen hier auf diesem Grundstück*, dindan sapr emañ an dachenn-mañ ; *sich (dat.) das Haar wachsen lassen*, lezel e vlev da greskiñ ; *in die Breite wachsen*, dont tro en an-unan / en dra-mañ-tra, kemer tro ; *dieser Roggen wächst spärlich*, gloev eo ar segal-mañ, skelt eo ar segal-mañ ; *diese Bäume wachsen kümmerlich*, ar gwez-se ne zeu vad ebet enno, ar gwez-se ne reont ruskenn ebet, n'eus ket a sav gant ar gwez-se, ar gwez-se ne zeuont war du ebet, un doare kruget a zo gant ar gwez-se, ar gwez-se ne reont ket taol, sourjiñ a ra ar gwez-se ; *buschig wachsen*, bodenniñ ; *krumm gewachsener Baum*, gwezenn dort str., gwezenn gamm str., gwezenn lañset str., gwezenn grabosek str. ; *der Baum wächst krumm*, distummañ a ra ar wezenn, lañsañ a ra ar wezenn ; *als Busch wachsen*, bodenniñ ; *übermäßig wachsen*, regreskiñ ; *rasend schnell wachsen*, kreskiñ evel raden, poulzañ evel raden, sevel evel raden, diwan evel raden, kreskiñ diouzh an deiz, kreskiñ a-wel-dremm, trummgreskiñ, [plant] dont (diwanañ) kerkent hag an arar, sevel deiz-ha-deiz ; *krumm gewachsen*, tort, kamm, krabosek ; [plant] *von Neuem wachsen*, adkregiñ, advoutañ, adkreskiñ, neveziñ ; *diese Pflanzen wachsen auf sandigem Boden besonders gut*, ar plant-se a gar gwell douar sabronek ; *diese Pflanzen sind eine niedrig wachsende Sorte*, izel e kresk ar seurt plant ; *hoch gewachsen*, a vent vrav, bras e vent, mentek, uhel ; *der Hanf wächst kräftig*, ar c'hanab a zeu brav er-maez ; *das Korn ist dieses Jahr hoch gewachsen*, plouzet-kaer eo an ed ar bloaz-mañ, korzennet hir eo an ed ar bloaz-mañ, gwinizh brav 'zo er bloaz-mañ ; *die Rüben wachsen ins Kraut*, chaotrañ (gwalennañ, gwalenniñ, korzenniñ, bazhouliñ, garzhenniñ, jagudiñ, marc'hañ) a ra an irvin, an irvin ne reont nemet glasvez ; *zahlenmäßig wachsen*, niverusaat ; *die Menschenmenge wächst*, kreskiñ (brasaat) a ra an engroez, war-gresk (war vrasaat) e ya ar boblad tud ; *der Groll gegen die Regierung wächst*, war-gresk e ya ar mouzherezh a-enep ar gouarnamant ; *schlank gewachsen*, moan, mistr, mibin, hirvoan, korfet skañv ; *die Angst ließ meine Kraft gewaltig wachsen*, an aon a zekkementas va nerzh ; *sein Staunen wuchs noch mehr*, mont a reas war souezhetaat ; [kr-l] *am rollenden Stein wächst kein Moos*, Yannig a vil vicher a varvas gant an naon - mil micher, mil mizer - Daniel mil micher a varvas gant ar vizer - naontek micher, ugent mizer - dibaot an dud a binvidika o rankout alies dilojañ - bili war ziribin ne zastumont ket a vezhin - n'eo ket gwellaat a ra ar marc'h pa vez ret e varc'hegezh alies - maen-ruilh, maen-ki ne zastumont ket a ginvi ; [Bib] *ich will dich wachsen lassen und mehren*, me a raio dit kreskiñ hag eleizhañ.

2. dont puilh, fonnusaat, ober struj, strujañ, profitañ ; [arc'hant.] *sein Vermögen wächst*, kreskiñ a ra e vern.

3. amplaet, brasaat, kreskiñ ; *mit wachsender Geschwindigkeit*, buanoc'h-buanañ ; *die Gefahr wächst*, dañjerusoc'h-dañjerusañ (arvarusoc'h-arvarusañ) e teu da vezañ.

4. [dre skeud.] *das Kind ist der Mutter ans Herz gewachsen*, joa he devez (tomm eo) ar vamm ouzh he bugel ; *die Arbeit wächst* 201

mir über den Kopf, n'ouzon ket pelec'h skeiñ va fenn, foulet on, foulmac'het on gant al labour, labour spontus 'm eus, penndallet on gant al labour, ampleret on ken ez on gant al labour, e-kreiz ar bec'h emañ, bec'h labour am eus, foul a zo warnon, mezh on evel ar yer en eost, machomet on gant al labour, re garrad am eus, leun a gefridi on, debret on gant al labour, herr labour a zo warnon, dever a zo warnon, friket on gant al labour, brevet on gant al labour, ouzhpenn din eo al labour am eus d'ober, me n'on ket a-walc'h evit ober al labour a zo d'ober, dall on gant al labour, labour am eus dreistpenn, labour dreist penn am eus d'ober, dalc'het on gant an eur, dalc'het on gant an amzer, gwall zalc'het on gant va labour, gwall sammel on gant va labour, sammel eo va c'hein gant al labour, foulet (beuzet) on gant al labour, dre brez emañ, prez labour a zo warnon, war vec'h emañ, ur bern traoù a zo ganin war ar ramp, labour am eus war ar portolo, labour 'zo en arrelaj, P. bec'h a zo war va lasenn ; *er ist seinen Eltern über den Kopf gewachsen*, e dud n'int ket mui evitañ (n'int ket barrek ken dioutañ, ne gavont ket disoc'h gantañ ken, ne gavont ket pennvat dioutañ ken) ; *ihm wächst gleich alles über den Kopf*, pennfollet e vez gant un netraig ; *die Schwierigkeiten wachsen der Regierung über den Kopf*, e penn e spered emañ ar gouarnamant hep gouzout petra ober evit dont a-benn eus an diaesterioù a sav un tammig e pep lec'h, ar gouarnamant n'en deus ket mui a grog war an diaesterioù a sav un tammig e pep lec'h, n'eo ket barrek mui ar gouarnamant ouzh an diaesterioù a sav un tammig e pep lec'h, aet eo ar gouarnamant dreistpenn gant an diaesterioù ; *das Gras wachsen hören*, a) bezañ tanav e skouarn, bezañ skañv e zivskouarn, bezañ skañv e skouarn, kaout skouarn tanav, klevet sklaer, klevet buan, klevet spizh, bezañ skilt e skouarn, bezañ sklaer a skouarn (Gregor), bezañ lemm e glev ; b) bezañ tanav e fri, santout peseurt c'hoari 'zo en hent ; c) santout ez eo toull ar billig tu pe du, santout ez eus vi pe labous gant ar yar, santout diouzh an dañjer, merzout ez eus un dra bennak o c'hoari a-dreuz, merzout ez eus moc'h bihan gant ar wiz, merzout ez eus moc'h er wiz, merzout ez eus koad-tro en afer ; *er ist seinem Gegner nicht gewachsen*, n'eo ket evit e gevezer, n'eo ket barrek evit e gevezer, n'eo ket gouest d'e gevezer, n'eo ket gouest eus e gevezer, n'chell ket c'hwistañ gant e gevezer ; *er ist seiner Aufgabe nicht gewachsen*, n'eo ket lodenn, n'eo ket evit kas e gefridi da benn, n'eo ket evit seveniñ e gefridi, n'eo ket evit pengenniñ e gefridi ; *er fühlt sich den Besten gewachsen*, par-eeun en em gav d'ar re varrekañ, rampo en em gav gant ar re varrekañ ; *sie sind uns nicht gewachsen*, n'int ket a-bouez diouzhimp-ni ; *er ist der Lage gewachsen*, dont a ray gantañ, kavout a ray e ziluzioù, kavout a raio ur voaien da zibunañ ar gudenn, ober a raio diouti, hennezh a oar ober ganti, barrek eo evit dont a-benn eus kement-se, kavout a raio ar c'hraf, n'eo ket ouzhpenn dezhañ ober an dra-se ; *niemand ist ihm gewachsen*, n'eus den evitañ, n'eus den barrek evitañ, n'eus den gouest dezhañ, n'eus den gouest outañ, n'eus den ebet en tu all dezhañ, n'eus nikun evit e bakañ, ned eo ket ganet e bar evit c'hoazh, n'en deus ket e gendere, n'en deus ket e gevatal ; *deswegen lässt er sich keine grauen Haare wachsen*, ne ra ket biloù (n'eo ket gwall chalet) gant ken dister a dra, ne drikamard ket e voulienn gant ken dister a dra ; [tr-l] *gegen den Tod ist kein Kraut gewachsen*, ouzh ar marv n'eus ket a remed - mervel 'zo ret hag ouzh ar red n'eus ket a remed, nemet kouezhañ e-kreiz redek - tonket eo da bep hini mervel - lakaet eo da bep hini mervel - louzoù 'zo ouzh pep droug, nemet ar marv a ve - diremed eo ar marv - rankout mervel a zo ul lezenn an c'haller ket terriñ ode warni evit mont hebiou - mervel a zo ret deomp ; *dagegen ist kein Kraut gewachsen*, diremed eo an dra-se, n'eus difenn ebet a-enep an dra-se ; *Gras über etwas (ak.) wachsen lassen*, leuskel an diaoul da gozhañ en ifern, teuler udb e puñs an ankounac'h, teuler udb e puñs an avel, teuler udb e poull an ankounac'h, lakaat udb en ankounac'h.

Wachsen¹ n. (-s) : 1. koaradur g., koarañ g. ; 2. [skioù] fartañ g. ; 3. pegañ g.

Wachsen² n. (-s) : 1. kresk g., kreskidigezh b., kreskadurezh b., kreskadur g., kreskañs b., lammgresk g., amplaet g., ampladur g.,

amplidigezh b. ; *das Wachsen der Städte*, kresk ar c'herioù g. ; *Wachsen der Zähne*, dentadur g. ; *etwas am Wachsen hindern*, *etwas daran hindern*, *weiter zu wachsen*, parraat ouzh udb a greskiñ ; **2.** [louza.] kresk g., kreskidigezh b., kreskadurezh b., kreskadur g., kreskañ b., struzhidigezh b., struzhiñ g. ; *langsames Wachsen*, struzhiñ gorrek g. ; *schnelles Wachsen*, struzhiñ herrek g.

wachsend ag. : **1.** o kreskiñ, war gresk, brasoc'h-brasañ, brasoc'h-bras, bras-ouzh-bras ; *diese Pflanzen sind eine niedrig wachsende Sorte*, izel e kresk ar seurt plant ; *wild wachsende Früchte*, frouezh koudask str., frouezh put str., frouezh egras str., frouezh gouez str. ; *wild wachsende Obstbäume*, gwez koudask str., gwez put str., putennou ls., koudaskenned ls., avoultrennou ls., trenkenenned ls., gwez trenk str. ; *wild wachsende Pastinaken*, panez-moc'h str. ; *wild wachsende Äpfel*, avaloù-moc'h ls., avaloù put ls. ; *mit wachsender Geschwindigkeit*, buanoc'h-buanañ ; *schnell wachsende Stadt*, trummgêr b. ; **2.** [ardamezouriezh, loen] kreskant.

Wachsepilation b. (-, -en) : dislevadur dre goar g. ; *die Wachsepilation*, an disleviñ dre goar g.

wächsern ag. : koarek ; *wächserne Teint*, *wächserne Gesichtsfarbe*, dremm liv ar c'hoar warni b., dremm erru ken melen hag ar pri b., bizaj erru disgwalc'het g./b.

wachsfarben ag. : koarek, melen evel ar c'hoar, melen-koar, a-liv gant ar c'hoar, el liv d'ar c'hoar, livet e melen-koar.

Wachsfigur b. (-, -en) : delwenn goar b. ; [sorserezh] *jemanden mit einer Wachsfigur berücken* (*bestriken*, *behexen*, *verhexen*), ober ur bugel koar d'u.b.

Wachsfigurenkabinett n. (-s, -e) : dastumadeg delwennoù koar b.

wachsgelb ag. : melen evel ar c'hoar, melen-koar.

Wachsglanz g. (-es) : lufr koarek g., lufr rousinek g.

Wachshändler g. (-s, -) : marc'hadour koar g.

Wachshut g. (-s, -hüte) : [merdead.] suroa g., tog lien koaret g.

Wachskerze b. (-, -n) : goulouenn-goar b., kantol b., kantol-goar b., kantol-c'houlou b., penn goulou g., piled g., piled-koar g., goulou-koar g., goulou g., boujienn b., torch-koar g. ; *große Wachskerze*, piled bras g., piler g.

Wachsklumpen g. (-s, -) : koarenn b., torzh koar b.

Wachskreide b. (-) : kleiz druz g.

Wachslainen n. (-s, -) / **Wachslleinwand** b. (-, -wände) : lien koaret g.

Wachslight n. (-s, -er) : goulouenn-goar b., kantol b., kantol-goar b., kantol-c'houlou b., penn goulou g., piled g., goulou-koar g., goulou g., boujienn b., torch-koar g.

Wachsmalkreide b. (-, -n) / **Wachsmalstift** g. (-es, -e) : kreion druz g., kleiz druz g.

Wachsmatrise b. (-, -n) : paper-moull g., stensil g.

Wachsmotte b. (-, -n) : [loen.] *große Wachsmotte*, laer-gwenan g. [liester laeron-wenan] ; *kleine Wachsmotte*, laer-gwenan bihan g.

Wachsoldat g. (-en, -en) : soudard e ged g., gedour g.

Wachspapier n. (-s, -e) : paper-parafin g.

Wachsrückstände ls. : koc'hien koar str.

Wachssalbe b. (-, -n) : traet koar g.

Wachsschablone b. (-, -n) : paper-moull g., stensil g.

Wachsschicht b. (-, -en) : golo koar tanav g. ; *hermetische Wachsschicht in einem Bienenkorb*, klorenn b.

Wachsstock g. (-s, -stöcke) : penn-goulou koar g. ; [dilhad.] *mit einem Wachsstock bestreichen*, koarañ.

Wachsstück n. (-s, -e) : koarenn b., torzh koar g. ; [dilhad.] *mit einem Wachsstück bestreichen*, koarañ.

Wachsstreichholz n. (-es, -hölzer) : alumetez koaret str.

Wachstation b. (-, -en) : [mezeg.] servij an trummadoù hag an advevañ g.

Wachstube b. (-, -n) : ti-gward g.

Wachstuch n. (-s, -tücher) : lien koaret g.

Wachstum n. (-s) : **1.** kresk g., kreskidigezh b., kreskadurezh b., kreskadur g., lammgresk g., emled g., emastenn g., kreskiñ g. ; *übermäßiges Wachstum*, regresk g. ; *proportionales Wachstum*, kreskenfeuriek g. ; *schnelles Wachstum*, *hyperexponentielles Wachstum*, *rasendes Wachstum*, trummgresk g., lamm g. ; *Wirtschaftswachstum*, kresk armerzhel g., kreskañ armerzhel b., emastenn g. ; *Wachstum des Lebensstandards*, uhelidigezh ar barr bevañ b. ; *im Wachstum zurückbleiben*, bezañ diwezhat da greskiñ ; *einmal diese Größe erreicht*, *stellen sie ihr Wachstum ein*, erruet betek ar barr-se, ne greskont mui ; [bev.] *Jahre des Wachstums*, kaezoueregezh b., oad ar c'hresk g., mare ar c'hresk g. ; [mezeg.] *das Wachstum der Tumoren inhibieren*, *das Wachstum der Tumoren hemmen*, heudiñ kresk ar yoc'hennou ; **2.** [louza.] kresk g., kreskidigezh b., kreskadurezh b., kreskadur g., kreskiñ g., struzhidigezh b., struzhiñ g. ; *Pflanzenwachstum*, struzhidigezh ar plant b. ; *langsames Wachstum*, struzhiñ gorrek g. ; *schnelles Wachstum*, struzhiñ herrek g. ; *Wachstumsperiode*, kreskvezh g., struzhvezh g.

Wachstumsbranche b. (-, -n) : skourr greantel e barr e ampled g., skourr greantel en emled g., skourr greantel o kreskiñ g., skourr greantel war emastenn g.

Wachstumsfuge b. (-, -n) : [korf.] migorn an dalpenn g.

Wachstumshäutung b. (-, -en) : [loen.] muz kreskiñ g.

Wachstumshemmer g. (-s, -) : [kimiezh] heuder kreskiñ g. [liester heuderioù kreskiñ].

Wachstumshormon n. (-s, -e) : hormon kreskiñ g.

Wachstumskrise b. (-, -n) : [armerzh] enkadenn greskiñ b., gloazioù kreskiñ ls.

Wachstumskurve b. (-, -n) : krommenn gresk b.

Wachstumsperiode b. (-, -n) : **1.** kreskvezh g. ; **2.** [louza.] kreskvezh g., struzhvezh g.

Wachstumsprozess g. (-es, -e) : argerzh kreskiñ g.

Wachstumsrate b. (-, -n) : feur kreskiñ g. ; [armerzh] *konjunkturelle Wachstumsrate*, feur kennezañ g.

Wachstumsrhythmus g. (-, -rhythmen) : talm kreskiñ g.

Wachstumsrückgang g. (-s, -rückgänge) : difonnenn b., gorrekadur ar c'hresk armerzhel g.

Wachstumsrückstand g. (-s) : [mezeg.] dilerc'hegezh kreskiñ b., dilerc'h savderel g. ; *er hat einen Wachstumsrückstand*, diwezhat eo da greskiñ.

Wachstumsschub g. (-s, -schübe) : taol-kresk g., kreskadenn b., lañsadenn b.

Wachstumsstörung b. (-, -en) : [mezeg.] dilerc'hegezh kreskiñ b., dilerc'h savderel g.

Wachstumstempo n. (-) : talm kreskiñ g.

Wachszelter g. (-s, -) / **Wachszieher** g. (-s, -) : goulouier g., koarer g.

Wacht b. (-, -en) : **1.** [lu] gward g. [liester gwardoù] ; **2.** [merdead.] kard g. ; **3.** [dre astenn.] *auf der Wacht sein*, bezañ war evezh, teurel evezh, bezañ war zivall, bezañ war e zivall, bezañ war e ward, bezañ war c'hed.

Wachtdienst g. (-es, -e) : **1.** [lu] gward g. [liester gwardoù], tro ward b. ; **2.** [merdead.] kard g.

Wächte b. (-, -n) : bern erc'h o valirañ g., erc'had o valirañ g., balirad erc'h g.

Wachtel b. (-, -n) : [loen.] koailh b. [liester koailhed] ; *junge Wachtel*, koailhig b. ; *die Wachtel ruft* (*schlägt*, *schreit*), chintal (pipal, koaihat) a ra ar goailh ; *Wachteln jagen*, koailheta ; *Virginiiawachtel*, kolin Virginia b. [liester kolined Virginia] ; *Lockpfeife für Wachteln*, *Wachtelpfeife*, sutell goailhed b.

Wachtelhund g. (-s, -e) : [loen.] ki-Spagn g., ki-spagnol g., spagnolig g. [liester spagnoledigoù].

Wachteljagd b. (-, -en) : koailheta g. ; *auf Wachteljagd sein*, koailheta.

Wachtelkönig g. (-s, -e) : [loen.] rakig-melchon g. [liester rakiged-melchon], rasker-melchon g. [liester], savelleg g. [liester savelleged], [dre fent.] luskeller g. [liester luskellerien].

Wachtelpfeife b. (-,-n) : sutell goailhed b.

Wachtelruf g. (-s) / **Wachtelschlag** g. (-s) : chinterezh ar goailh g., pipial ar goailh g., koailhat g.

Wachtelweizen-Scheffenschwärzer g. (-s,-) : [loen., balafenn] marellig an douar skañv g.

Wächter g. (-s,-) : evezhier g., evezhiad g., gward g. [*liester* gwarded], ged g., geder g., gedour g., gouarner g., gouarnour g., diwaller g., mirer g.

Wachthaus n. (-es,-häuser) : ti-gward g.

Wachthund g. (-s,-e) : ki-porz g., ki-gward g., ki-kolveg g.

Wachtmann g. (-s,-leute/-männer) : evezhier g., gward g. [*liester* gwarded].

Wachtmeister g. (-s, *liester ebet*) : 1. [Bro-Suis, Bro-Aostria, lu] marichal al lojeiz g., marichal a lojeiz g., marichal-lojeiz g. ; 2. pennward g., kabiten ar warded g. ; 3. [polis] serjent g., brigader g., polis g. ; *wie ein Wachtmeister fluchen*, touiñ evel un toucher kezeg, hopal evel ur chalboter, sakreal ha fouldrasañ evel ur charretour a ve chomet e garr el lagenn (evel ul lomen a ve skoet e lestr war an traezh) (Gregor), touiñ evel ur Sarasin, pec'hiñ pep ger, pec'hiñ e-treuz nav moger, touiñ Doue pep ger, touiñ Doue evel un diaoul, bezañ e c'henoù ur stivell a gunujennoù, bezañ boull e grouer, leuskel leoù spontus, leuskel leoùdoued reut, leuskel pec'hedoù spontus, tarzhañ buanoc'h ul ledoued war e vuzelloù eget ur bedenn, bezañ an den dibab war ar pec'hiñ.

Wachtposten g. (-s,-) : gedour g., geder g., ged g., gward g. [*liester* gwarded], soudard e ged g.

Wachtraum g. (-s,-träume) : deizvre b., hunvre e dihun g./b., reze g., berlobi g., berlobia g., valgori g., hunvreadenn b., sorbienn b., sorc'henn b., rambre g., randon g., soñjezon b., soñjenn b.

Wachsscheibe b. (-,-n) : terenn b., koarenn b., follenn-goar b., follenn-vel b., bruskenn b., terenn-vel b., terenn-goar b., direnn-vel b., elvenn vel b. [*liester* elvennoù mel, elvoù mel, elvad mel]

Wachtschiff n. (-es,-e) : [merdead.] patach g. [*liester* patachoù] ; *Zollbeamter auf einem Wachtschiff*, patacher g. [*liester* patacherien].

Wachturm g. (-s,-türme) / **Wachturm** g. (-s,-türme) : gwere b., mirador g., tour-ged g.

Wach- und Schießgesellschaft b. (-,-en) : kevredad gwardoniañ g., kevredad evezhiañ g.

Wachzustand g. (-s) : stad dihun b., dihun g. ; *im Wachzustand*, e dihun, ent dihun, ez dihun, war zihun, dihun, digousk.

Wacke b. (-,-n) : 1. krogailh g., mein krogailh ls., mein grell ls., kailhos str., kailhastreg b. ; 2. [douarouriezh] *Wacke*, *Grauwacke*, *grauwacke* b.

wackelig ag. : brall-divrall, ling-ha-lang, kren-digren, brallus, horellus, horjellus, trabadellus, charigell, gadal, distabil, distrantell, laosk, silwink, a-silwink, war silwink, amgadarn, distart, hej, hej-dihej, loc'h-diloc'h, e bili-bann, dizalc'h, kamm, rangouilh, war al lusk, lusk-dilusk, luskellus, war vraniskell, mezv, krog-diskrog ; *wackelig auf den Beinen sein*, horellañ war e dreid, horjellat war e zivesker, trabadellañ, trabadellat, bezañ distabil war e zivesker, brallañ war e dreid, kinnig an divesker mankout d'an-unan (e *zivesker ... dezhañ, he divesker ... dezhi h.a.*), kinnig an divesker mankout dindan an-unan (e *zivesker ... dindanañ, he divesker ... dindani h.a.*), bezañ e silwink war e dreid, bezañ charigell, kaout divhar amann, flojañ an divesker a-zindan an-unan (e *zivesker azindanañ, he divesker azindani h.a.*), na c'hallout mui pouezañ war e zivesker, bezañ fall diouzh e sav, bezañ laosk war e zivesker, bezañ laosk en e sav, bezañ gwak an divesker dindan an-unan (e *zivesker dindanañ, he divesker dindani h.a.*), bezañ fall war e dreid, kaout divhar yod, bezañ gadal en e sav, kaout rodoù fall ; *er ist nicht mehr so wackelig auf den Beinen*, kerzhout a ra bremañ gant muioc'h a asur, grifaet en deus graet, grifaet eo ; *mein Zahn ist wackelig*, va dant a loc'h, laosk eo va dant, erru eo laosk va dant,

dizalc'h eo va dant, brallañ a ra va dant, va dant a hej em genoù ; *wackeliger Stuhl*, kador rangouilh b., kador vezv b., kador gamm b., kador c'hadal b., kador distrantell b.

Wackelkontakt g. (-s,-e) : [tredan] krener g. [*liester* krenerioù], enstok krenus g.

Wackelkopf g. (-s,-köpfe) : penn brall-divrall g., penn war horjell g., penn hej g., penn kren-digren g.

wackeln V.gw. (hat gewackelt / ist gewackelt) : 1. (hat) brallañ, horjellat, horigellat, hoskellat, horellañ, trabadellañ, treuzigellañ, bezañ laosk, brallañ war e dreid, brañsellat, brañskellat, bransigellat, bezañ gadal en e sav, bezañ e brall, bezañ kamm, kostezañ, bezañ hej-dihej, hejañ, flojañ, bezañ krog-diskrog, darlammat ; *der Tisch wackelt*, distabil eo an daol, distrantell eo an daol, brallus eo an daol, horjellus eo an daol, charigell eo an daol, gadal eo an daol, kamm eo an daol, a-silwink emañ an daol, n'eo ket blod an daol, horjellat a ra an daol, brallañ a ra an daol, an daol ne chom ket plaen, P. rangouilh eo an daol, mezv eo an daol ; *mein Zahn wackelt*, va dant a loc'h, laosk eo va dant, erru eo laosk va dant, dizalc'h eo va dant, brallañ a ra va dant, va dant a hej em genoù ; *beim Gehen wackeln ihre Brüste*, darlammat a ra he bronnoù pa vez o kerzhed, he bronnoù a vraniskell gant pep kammed, he bronnoù a vrall gant pep kammed, he bronnoù a darlamm da bep kammed ; *das Boot wackelt heftig*, gadal eo ar vag, silwink eo ar vag ; *die leuchtende Flamme wackelt heftig im Wind*, an avel a vraniskell ar sklêrijenn ; *mit dem Stuhl wackeln*, brañskellat war e gador ; 2. (hat) deajañ ; *mit dem Kopf wackeln*, hejañ e benn, horjellat e benn, pouezañ butun, reiñ bornig, tourtañ, bobiñ, krenañ e benn, bezañ e benn o horellañ ; *vor Müdigkeit mit dem Kopf wackeln*, bobiñ, reiñ bornig, pouezañ butun ; *das Pferd wackelt mit den Ohren*, emañ ar marc'h o skoulmañ e zivskouarn ; 3. (hat) [dre skeud.] *er schreit, dass die Wände wackeln*, o youc'hal evel ur broc'h emañ, emañ o youc'hal evel ur bleiz skaotet, youc'hal a ra ken na spont ar brini, hopal ha dihopal a ra evel un diaoul, blejal a ra evel ur c'hole ; 4. (ist) mont en ur frejañ, mont en ur jorgellat, kanikennat ; *beim Gehen wackelt sie mit den Hüften, beim Gehen wackelt sie mit dem Hintern*, hejañ (gweañ) a ra he revr pa vez o vale, kerzhed a ra en ur hejañ he revr, kerzhed a ra en ur weañ he revr, rodal a ra he revr pa vez o kerzhed, rodellat (rodellañ) a ra pa vez o kerzhed, gaolgammañ a ra pa vez o kerzhed, frejañ a ra pa vez o kerzhed, jorgellat a ra pa vez o kerzhed.

Wackeln n. (-s) : hejoù ls., hejadennoù ls., hejadur g., hejerezh g., brall g., bralladur g., horjelloù ls., horjellerezh g., horell g., horelloù ls., horelladur g., horelladennoù ls., brañsellerezh g., brañselladur g., brañskellerezh g., trabadell g., darlammoù ls.

wackelnd ag. : brall-divrall, ling-ha-lang, kren-digren, brallus, horellus, horjellus, charigell, gadal, distabil, distrantell, laosk, silwink, a-silwink, war silwink, amgadarn, distart, hej, hej-dihej, loc'h-diloc'h, e bili-bann, dizalc'h, kamm, rangouilh, war al lusk, lusk-dilusk, luskellus, war vraniskell, mezv, krog-diskrog, trabadellus.

Wackelstein g. (-s,-e) : roc'h-hej b., roc'h kren b.

wacker ag. : 1. kadarn, kalonek, preus, den (*liester* tud), serzh, her, hardizh, na dec'h ket rak e skeud ; *wacker zuschreiten*, mont disaouzan war-raok, kerzhed sonn ha diflach ; *sich wacker halten*, derc'hel penn en un doare kadarn, chom start war e arzelloù, chom start (sonn, plom) war e gilhorou, chom sonn war e bipedoù, chom sonn war e barlochoù, derc'hel da rodal, chom koujourn, na dec'hel rak e skeud, na gaout aon rak e anv ; *wacker voran* ! bec'h dezhi ! forzh warni ! beuz dezhi ! bazhad dezhi ! dalc'hit tomm ! krogit e-barzh ! ale ! sachit warni ! dao dezhi ! traoù dezhi ! koad dezhi ! beuz dezhi ! bazhad dezhi ! moged dezhi ! fisel dezhi ! rousin dezhi ! arabat chom da dermal ! uhel ar c'halonou ! butun dezho ! koad dezho ! krogit start ! bec'h warnoc'h toudo ! poan ha bec'h, paotred ! isa 'ta, paotred ! gwaskomp, paotred ! dalc'hit mat ! h.a. ; 2. [dre astenn.] *wacker zeichen*, lonkañ (distagañ) forzh banneoù, evañ brav, kargañ e doull, lonkañ evel un toull goz, trezenañ, chopinat start, kleuzañ gwer, disec'hañ gwer, na vezañ sont ebet d'an-unan, evañ forzh banneoù, evañ kaer, evañ hardizh, pintal, evañ a c'hoari gaer, evañ ken na strak ; *wacker zubeißen*, debriñ a galon

vat (a galon zigor, a-leizh e zent), debriñ gant ur galon zigor, pilat boued, debriñ alfant, debriñ dislangour, debriñ naonek, debriñ dibismig, debriñ sasun, debriñ c'hoantek, debriñ c'hwek, pegañ war ar boued a-leizh e zent, pegañ war an traoù a-leizh e zent, tennañ e gof er-maez a vizer, tennañ e galon eus ar vizer, lakaat tenn war e vegel, kavout blaz gant e voued, plaouiañ, floupañ, flumañ e voued, kroufañ e voued, kouchañ e voued, porpantiñ e voued, kordañ e voued, bezañ krefiñ war ar chaokat, kaout ur malouer mat, ober kof bras, debriñ ent marlonk, debriñ evel ur roñfl, pilat boued a-c'hoari-gaer, dantañ kaer / fripal / brifal / kargañ kaer e gof / bourellañ ervat e borpant (Gregor) ; **3. das ist ein wackeres Stück Arbeit**, ur pezh mell labour zo bet graet amañ ; **4. onest, feal, reizh hag eeun, reizh a galon, prop ; ein wackerer Mann**, un den a-zoare (a-feson), un den mat g., un den reizh hag eeun g., un den reizh a galon g., un den reizh-meurbet g., un den tre g., un den kenañ g., un den prop g.

Wackerstampfer g. (-s,-) : [benveg, tisav., hentoù] dimezell b. [liester dimezellet].

Wackes g. (-,-) : P. amparfal g., lopez g., den lor g., penn lor g., balouard g., lochore g., pagan g., peizant g., kozh palastr g., den hualet g., kropet g., Yann seitek g., palod g., aneval g., chaoker patatez g., chaoker plouz g., kein-melchon g., plaou g.

wacklig ag. : *sellit ouzh wackelig*.

Wade¹ b. (-,-n) : kof-gar g., kof ar c'har g. [liester kofoù-gar, kofoù an divhar] ; *meine Wade*, kof va gar g., va c'hof-gar g. ; *bis zur Wade*, betek kof e c'har, betek hanter e c'har ; *der Hund würde jedem, der zu nahe an ihm vorbeikommt, die Wade abreißen*, an hini a dremenfe re dost e yafe kof e c'har gant ar c'hi ; *die Muskeln seiner Waden stärken*, ober kof-gar ; *seine Waden steckten in Gamaschen*, ur bodreoù a gloze e zaou gof-gar.

Wade² b. (-,-n) : [merdead.] *dänische Wade*, roued tro b., seulenn b., sen b.

Wadenbein n. (-s,-e) : [korf.] gwerzhid vihan ar c'har b., eil gwerzhid ar c'har b., gwerzhid ar c'har b., spilhenn b., fibulenn b.

Wadenbeinarterie b. (-,-n) : [korf.] talmerenn a-spilhenn b.

Wadenbeinmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn ar spilhenn b.

Wadenbeißer g. (-s,-) : P. kozh ki g., albin g., chinegr g., grifon g.

Wadenbinde b. (-,-n) : lurell-c'har b.

Wadenkrampf g. (-s,-krämpfe) : glaz e kof ar c'har b.

Wadenmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn ar c'hof-gar b.

Wadenstecher g. (-s,-) : [loen.] pikerez b., moui str., kelien-varc'h str., kelien-dall str., kelien-mors str.

Wadenstrumpf g. (-s,-strümpfe) : loer hanter-verr b., hanterloer b.

Wadenwickel g. (-s,-) / **Wadenbinde** b. (-,-n) : lurenn kof-gar b., lurenn c'har b., lurell-c'har b.

Wadi n. (-s,-s) : [douaroniezh] oued g. [liester ouedoù].

Waffe b. (-,-n) : **1.** arm g., klav g., benveg-brezel g., benveg g. ; *Feuerwaffe*, arm-tan g. ; *Defensivwaffe*, arm emzifenn g., arm difenn g., klav difenn g., arm diarbenn g., benveg difenn g. ; *Angriffswaffe*, arm tagañ g., arm arsailh g., arm-sko g., arm skeiñ g., klav skeiñ g., benveg skeiñ g. ; *Jagdwaaffe*, arm hemolc'hiñ g., klav hemolc'hiñ g., benveg hemolc'hiñ g. ; *eine Waffe tragen, eine Waffe bei sich führen*, bezañ armet, dougen un arm, bezañ un arm gant an-unan ; *Blankwaffe, blanke Waffe*, arm gwenn g. ; *mit blanker Waffe*, gant ar beg ha gant al lemm, a-feuk hag a-faout, a-feuk hag a-droc'h, gant e gleze noazh, dic'houinet (dispak) e gleze, an dir en avel ; *scharfe Waffe*, arm lemm g., arm goulazhet g. ; *schwere Waffe*, arm pounner g. ; *leichte Waffe*, arm skañv g. ; *leichte Waffen, kleine Waffen*, un armadur skañv g., armoù skañv ls. ; *Handfeuerwaffe, Faustfeuerwaffe, Faustwaffe*, arm dorn g. ; *strategische Waffen*, armoù hirhedenn a nerzh-tarzh bras ls. ; *biologische Waffe*, arm bevedel g. ; *Wurfwaaffe*, arm-bann g. ; *sich mit der Handhabung von Waffen vertraut machen*, deskiñ embreger an armoù, deskiñ diouzh an armoù, deskiñ stok an

armoù ; *zu den Waffen rufen*, gervel d'an armoù ; *zu den Waffen greifen*, kemer an armoù (Gregor), kregiñ (tapout krog) en e armoù, redek d'an armoù, redek d'an emgann ; *erneut zu den Waffen greifen*, askemer an armoù, adkemer an armoù ; *Waffen blank putzen*, spurañ armoù, skurriañ armoù, diverglañ armoù / purañ armoù (Gregor) ; *seine Waffen umbinden, seine Waffen umhängen*, gwiskañ e armoù ; *die Waffen sprechen lassen*, lakaat ar poultr da grozal ; *unter (den) Waffen stehen*, bezañ dindan an armoù ; *jemandem mit der Waffe in der Hand entgegentreten*, talañ ouzh u.b. gant e arm en e zorn, mont d'u.b. un arm gantañ en e zorn ; *die Waffen strecken*, paouez a stourm, en em zaskoriñ, plegañ d'e drec'h, teuler e armoù war an douar, disteurel e armoù, kodianañ, kodianañ gant u.b., diskregiñ diouzh e armoù, plegañ touchenn, plegañ e douchenn ; *eine Waffe richten*, poentañ (bukañ, bantañ, eeunañ) un arm, lakaat un arm en e vant ; *er richtete seine Waffe auf mich*, eeunañ a reas e arm war-du ennon, poentañ a reas e arm warnon, bantañ a reas e arm warnon, bukañ a reas e arm warnon ; *seine Waffe senken*, gouzizañ e arm, divukañ ; *jemandem die Waffen abnehmen*, kemer e armoù digant u.b., dizarmañ u.b. ; *die Waffen niederlegen*, dilezel an armoù, diskregiñ diouzh ar stourm, diskregiñ diouzh e armoù, diskregiñ gant an armoù, paouez gant ar brezel, lakaat e armoù war an douar (Gregor), kodianañ, kodianañ gant u.b. ; *seinen Stock konnte er zur Not als Waffe gebrauchen*, e vazh koad a oa ur gwarez evitañ ; *das Kreuz ist meine Waffe !* ar c'husifi eo va c'hlav ! ; **2.** rann-arme b., rann eus an arme b. [aerlu, morlu, arme-zouar] ; *Operation verbundener Waffen*, a) kenoberiadenn gant meur a rann-arme b., kenembregadeg etre armeoù b. ; b) kenbleustradeg etre armeoù b. ; **3.** [dre skeud.] *jemanden mit seinen eigenen Waffen schlagen*, ober gant armoù u.b. evit e faezhañ, tennañ un dro d'al louarn ; *dem Gegner Waffen in die Hand geben*, tommañ dour d'e skaotañ, reiñ bazh d'e gannañ, reiñ bazh d'e vazhata, dihuniñ ar c'hi da zont d'e dagañ, reiñ lañs d'e enebourien, reiñ e chouk da bilat.

Waffel b. (-,-n) : **1.** galfrez str., galfrezenn b. ; *dünne gerollte Waffel*, krazenn b. ; **2.** [dre skeud.] *er hat einen an der Waffel*, mankout a ra dezhañ ur c'hreunenn en e chapeled, faziañ a ra ur c'hreunenn d'e chapeled, gwelet e vez al loar en e c'henoù, kuzhat a ra al loar en e c'henoù, parañ a ra al loar en e c'henoù, paket en deus anezho, faout eo e girin, brizh-mat eo, aet eo e benn un tammig digantañ, mankout a ra ur berv dezhañ, mankout a ra ul loaiaid dezhañ, kollet en deus e sterenn, hennezh a zo tapet war ar portolof, c'hoari a ra gant e voned, kranked bihan a zo en e benn, paseet en deus ar C'hastell-Karr-Kamm hag an Tri Roue, n'eo ket go e doaz, n'emañ ket e spered gantañ, kollet eo e spered gantañ, kollet eo e benn gantañ, darnkollet eo e benn gantañ, c'hoari a ra gant e dog, cheñchet eo warnezhañ, tec'het eo e spered, skañvaet eo e spered, ur spered forc'hek a zen a zo anezhañ, n'emañ ket mui e holl skiant-vat gantañ, n'emañ ket mui tout e skiant gantañ, laban eo, un tammig lod en deus e park ar Brizh, ul lodenn en deus e park ar Brizh, hennezh a zo eus Kerwazi, hennezh a zo gad diwar c'had, hennezh en deus kig leue, e spered a gerzh war flac'hioù, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket ur sklêrijenn, n'eo ket eus ar c'horadenn gentañ, ganet eo bet war-lerc'h e dad, eñ a soñj dezhañ e oa e vamm a oa tad dezhañ.

Waffelblech n. (-s,-e) : tol galfrezek str.

Waffeleisen n. (-s,-) : houarn-galfrez g. ; *elektrisches Waffeleisen*, galfrez g. [liester galfrezerioù].

Waffenarsenal n. (-s,-e) : arsanañ g., armaoueg b., armdi g.

Waffenbesitz g. (-es) : miridigezh armoù b., dalc'hidigezh armoù b. ; *unbefugter (unerlaubter) Waffenbesitz*, dalc'hidigezh (miridigezh) armoù a-enep al lezenn b. (Gregor).

Waffenbesitzer g. (-s,-) : dalc'her armoù g.

Waffenbruder g. (-s,-brüder) : kenvezeliad g., kenvezelour g., kile-stourm g., kile-lu g., kenstourmer g.

Waffenbrüderschaft b. (-) : breudeuriezh stourm b.

Waffendepot n. (-s,-s) : arsanailh g., mirlec'h armoù ha pourvezioù brezel g., armaoueg b., armdi g. ; *geheimes Waffendepot*, kuzhiadell armoù b.

Waffendienst g. (-es,-e) : servij-soudard g., amzer-soudard g., amzer servij g., amzer g., koñje g., bloaz g., gwazerezh milourel g., soudarderezh g.

waffendienstfähig ag. : mat evit ober e goñje.

Waffendrehstand g. (-s,-stände) : [lu] touribell b., tourell b., tourig g.

Waffenfabrik b. (-,-en) : armerezh b., labouradeg oberiañ armoù b., labouradeg armoù b.

Waffenfabrikant g. (-en,-en) : kenderc'her armoù g., oberier armoù g.

waffenfähig ag. : mat evit dougen armoù.

Waffengang g. (-s,-gänge) : 1. emgann g. ; 2. [dre skeud.] tamm kas g., tabut g., arguz g.

Waffengattung b. (-,-en) : rann-arme b., rann eus an arme b., korf arme g.

Waffengeklirr n. (-s) : stirlink an armoù g.

Waffengeschäft n. (-s,-e) : 1. [stal] armerezh b., stal armoù b. ; 2. [ober] armerezh g., nevid an armoù g.

Waffengestell n. (-s,-e) : rastell evit an armoù b./g.

Waffengewalt b. (-) : nerzh an armoù g. ; *mit Waffengewalt*, dre nerzh (dre redi) an armoù, en ur ober implij eus an armoù.

Waffenglück n. (-s) : fortun an armoù b.

Waffenhandel g. (-s) : harnezerezh g., armerezh g., nevid an armoù g., trafikerezh armoù g.

Waffenhändler g. (-s,-) : marc'hadour armoù g. ; *in den Kriegsjahren erwirtschaften die Waffenhändler überproportional hohe Gewinne*, ar bloavezhioù brezel a zo bloavezhioù fonnus evit ar varc'hadourien armoù.

Waffenhandwerk n. (-s) : micher soudard b., micher an armoù b.

Waffenhaus n. (-es,-häuser) : arsanailh b., armdi g.

Waffenherold g. (-s,-e) : [istor] harod g.

Waffenhersteller g. (-s,-) : kenderc'her armoù g., oberier armoù g., harnezer g., harnezour g., armdior g.

Waffenhilfe b. (-) : skoazellerezh al lu g., skoazell al lu b., skoazellerezh milourel g., skoazell vilourel b.

Waffenindustrie b. (-) : armerezh g., naoz an armoù b., ijinerezh an armoù g.

Waffenkammer b. (-,-n) : arsanailh g., mirlec'h armoù ha pourvezioù brezel g., armaoueg b., armdi g.

Waffenladen g. (-s,-läden) : armerezh b., stal armoù b.

Waffenlager n. (-s,-) : arsanailh g., mirlec'h armoù ha pourvezioù brezel g., armaoueg b., armdi g. ; *geheimes Waffenlager*, kuzhiadell armoù b.

waffenlos ag. : dizarm, diarm, dizarmet, arm ebet gantañ, hep armoù.

Waffenmeister g. (-s,-) : pennarmdiour g.

Waffenpause b. (-,-n) : harz-tennañ g., harz-tennadeg g.

Waffenprüfgelände n. (-s,-) : tachenn arnodiñ armoù b., tachenn embregiñ armoù b.

Waffenriemen g. (-s,-) : gouriz-skoaz g.

Waffenrock g. (-s,-röcke) : toneg vrezel b., krezenn-vrezel b., huk brezel g.

Waffenruhe b. (-,-n) : arsav-brezel g., treverz b. ; *kurze Waffenruhe*, ehan an emgannoù evit berr amzer g., harz-tennañ g., harz-tennadeg g. ; *die Waffenruhe einhalten*, ober treverz, mirout an dreverz.

Waffensammlung b. (-,-en) : panellad armoù b.

Waffenschein g. (-s,-e) : aotre da zerc'hel armoù g.

Waffenschmied g. (-s,-e) : harnezer g., harnezour g., armdior g.

Waffenschmiede b. (-,-n) : harnezerezh b., armerezh b.

Waffenschmiedekunst b. (-) : armerezh g.

Waffenschmuggel g. (-s) : trafikerezh armoù flodus g.

Waffen-SS b. (-) : [istor, nazi.] Waffen-SS b. [*bezenoù-stourm savet gant an nazied*] ; *bretonischer Waffenverband der Waffen-SS*, bezen Perrot g.

Waffenstillstand g. (-s) : arsav-brezel g., treverz b., harz-tennañ g., harz-tennadeg g. ; *den Waffenstillstand brechen*, terriñ an dreverz ; *den Waffenstillstand einhalten*, ober treverz, mirout an arsav-brezel.

Waffenstillstandbruch g. (-s,-brüche) : torr treverz g.

Waffenstreckung b. (-) : daskoridigezh b., daskor g.

Waffentanz g. (-es,-tänze) : dañs brezel g.

Waffentragen n. (-s) : *das Waffentragen*, an doug armoù g. (Gregor), an dougen armoù g., doug an armoù g.

Waffentragverbot n. (-s,-e) : berz dougen armoù g. ; *Waffentragverbot für das gemeine Volk*, berz d'ar werin dougen armoù g.

Waffenversteck n. (-s,-e) : kuzhiadell armoù b.

Waffenübung b. (-,-en) : embreg armoù g., embregerezh armoù g.

Waffenverband g. (-s,-verbände) : bezen g., milis g., strollad lezluel g. ; [istor, nazi.] *Waffenverband Perrot*, *bretonischer Waffenverband der Waffen-SS*, bezen Perrot g.

waffnen V.k.e. (hat gewaffnet) : armañ ; *mit gewaffneter Hand*, un arm gantañ en e zorn.

V.em. : **sich waffnen** (hat sich (ak.) gewaffnet) : 1. kemer armoù, pourchas armoù, armañ ; 2. [dre skeud.] *sich mit Geduld waffnen*, amzeriñ gant e seizh pasianted, gouzout hirc'hortoz, diskouez e seizh pasianted, en em basiantat.

wägbar ag. : ... a c'heller pouezañ, pouezadus.

Wägbarkeit b. (-) : pouezadusted b.

Wagedrang g. (-s) : broud da gemer riskloù g., spered avanturus g.

Wagehals g. (-es,-hälse) : torr e c'hroñj g., torr-gouzoug g., foeltr e revr g., paotr a foeltr forzh g., penn bervek g., paotr diouzh an druilh g., paotr disaouzan g., paotr diskramailh g., paotr diramailh g., paotr diflav g., amgrener g., paotr hardizh-diremed g., paotr dizamant d'e vuhez g., spered avanturus a zen g. ; *er ist ein Wagehals*, hennezh a dorrfe e c'hroñj, ur foeltr e revr eo, un paotr a foeltr forzh eo, ne ra ket forzh petra d'ober, hennezh n'en devez aon dirak mann ebet, ur penn bervek eo, ur paotr diouzh an druilh eo hennezh, ur paotr diskramailh eo hennezh, hardizh-diremed eo, hennezh a zo dizamant d'e vuhez.

wagehalsig ag. : her, diflav, diramailh, disaouzan, diaviz, ankivil, risklus, añchal, argollus, arvarus, chañsus ; *ein wagehalsiges Unternehmen*, un embregadenn her b., un embregadenn añchal b., un embregadenn hardizh b., un embregadenn ankivil b., ur vrokadenn b., ur riskladenn b., un avanturadenn b., un devez hardizh g., un devez risklus g., ur mennad her g., ur raktres arvarus g., un direizhvennad g., ur follezhenn b., ur follinaj g. ; *ein wagehalsiger Bursche*, unan a dorrfe e c'hroñj g., ur foeltr e revr g., un paotr a foeltr forzh g., ur penn bervek g., unan na ra ket forzh petra d'ober g., un torr e c'hroñj g., ur paotr diouzh an druilh g., ur paotr disaouzan g., ur paotr diskramailh g., ur paotr diramailh g., ur paotr diflav g., un amgrener g., ur paotr ha n'en devez aon dirak mann ebet g., ur paotr hardizh-diremed g., ur paotr dizamant d'e vuhez g., ur spered avanturus a zen g.

Wägelchen n. (-s,-) / **Wägelein** n. (-s,-) : gweturig b., karrig g.

Wagemut g. (-s) : hardison b., hardizhegezh b., hardizhañs b., hardizhder g., hardizhded b., herder g., herded b., heroñsi b., disaouzan g., divrallder g., divrallded b., taerded b., taerder g.

wagemutig ag. : her, reher, hardizh ; *wagemutig sein*, bezañ dir war e zal, na vezañ poultr war e zaoulagad.

wagen V.k.e. (hat gewagt) : 1. krediñ, kaout an hardizhegezh [*d'ober udb*], en em risklañ, en em abilañ [*d'ober udb*], riklañ, avanturiñ ; *eine Bitte wagen*, krediñ ober ur reked, en em abilañ d'ober ur reked, krediñ goulenn udb ; *wagen Sie mal ! wagen Sie es doch !* pariañ ! klaouestre ! kredit 'ta en ober ! m'ho kantdifi ! ; *ich würde es nicht wagen*, ne gredjen ket ober kement-se (en ober) ; *er schleicht um sie herum, wagt aber nicht sie anzusprechen*, emañ aze o kildroenniñ en-dro dezhi ha ne gred ket kaozeal outi, emañ aze o kildroenniñ en-dro dezhi ha ne fizi

ket kaozeal outi ; *er wagt es nicht aufzumucken*, bale a ra moan, kerzhet a ra moan, mont a ra eeun gant an hent, ne gred ket gwikal, bez e rank charreat moan, rankout a ra kerzhet gant an neudenn eeun, rankout a ra kerzhet gant an neudenn war-eeun, mont a ra klenk gant e hent, mont a ra tre gant e hent, ne gred ket diserriñ e rann ; *er hat den Sprung ins kalte Wasser gewagt*, en em risklet en deus, aet eo dezhi, en em daolet eo en dour, graet en deus e soñj da vat ; *sie wagte es nicht, sich gegen ihren Vater aufzulehnen*, ne grede ket mont ouzh he zad, ne riklas ket da vont ouzh he zad ; *keiner hätte es gewagt, sich von der Stadt zu entfernen*, den n'en dije avanturet mont re lark diouzh kêr ; *schlag zu, wenn du es wagst*, sko ganin 'ta da welet.

2. brokañ, avanturiñ, risklañ, arvokañ, arvariñ ; *alles auf einmal wagen*, en em lakaat e-tailh da goll pep tra / c'hoari kuit pe zoubil (Gregor) - c'hoari an taol tu-pe-du - c'hoari koll pe c'hounit - brokañ pep tra, sec'h ha glas - lakaat tout e dammoù gwenneien war ar c'haloch - avanturiñ pep tra (Gregor) ; *frisch gewagt ist halb gewonnen*, an taol abred a c'hounez ordinal ; *wer nicht wagt, der nicht gewinnt*, neb na vrok netra, na koll na gounit ne ra - an hini na avantur netra, na koll na gounit ne ra - o rampañ hag o tirampañ e rikler alies ar gwellañ.

V.em. : **sich wagen** (hat sich (ak.) gewagt) : krediñ [ober udb], en em risklañ, avanturiñ [ober udb], en em hardishaat [d'ober udb], en em abilañ [d'ober udb], kemer an hardizhegezh [d'ober udb] ; *sich nicht wagen zu mucksen*, na grediñ gwikal, bale moan, bale strizh, bale kempenn, kerzhet moan, charreat moan, mont eeun gant an hent, kerzhet gant an neudenn eeun, kerzhet gant an neudenn war-eeun, mont klenk gant e hent, mont tre gant e hent, na grediñ lavaret ez eo ar revr d'an-unan (*e revr dezhañ, he revr dezhi h.a.*) ; *sich nicht aus dem Haus wagen*, na grediñ mont er-maez eus e di, na fiziout mont er-maez eus e di, na avanturiñ mont er-maez eus e di ; *sich nicht wagen, jemanden anzusprechen*, na grediñ komz ouzh u.b., na fiziout komz ouzh u.b., kildroenniñ en-dro d'u.b. hep krediñ kaozeal outañ ; *sich an jemanden wagen*, tennañ ar blouzenn diwar skoaz u.b., dichekañ (daeañ, hegal) u.b., mont d'en em frotañ ouzh u.b. ; *sich aufs Eis wagen*, **a**) stagañ e varc'h ouzh ur ruilhenn fall ; **b**) dont (mont) war skoulmoù balan (war skoulmoù plouz kerc'h), tennañ riskloù war an-unan, kemer riskloù, en em forsiñ.

ag. **gewagt** : **1.** anv-gwan ar verb **wagen** ; **2.** arvarus, añchal, ankivil, hardizh, risklus, argollus, pirilhus, skeudik, darvoudus, degouezhus, chañsus, digoll, her, reher, dichek, avanturus ; *auf gewagte Weise*, a-vrok ; *ein gewagtes Unternehmen*, un embregadenn her b., un embregadenn reher b., un embregadenn añchal b., un embregadenn hardizh b., un embregadenn ankivil b., ur vrokadenn b., ur riskladenn b., un avanturadenn b., un devez hardizh g., un devez risklus g., ur mennad her g., ur raktres arvarus g., un direizhvennad g., ur follezhenn b., ur follinaj g. ; *gewagter Versuch*, brokadenn b. ; *das ist ein gewagtes Spiel*, añchal eo an abadenn ; *er treibt ein gewagtes Spiel*, sammañ a ra riskloù bras, emañ o sachañ bec'h war e gein, emañ o sachañ ar c'harr war e gein, emañ o kas ar c'harr war e gein, emañ o sachañ ar c'hravazh war e gein, emañ o sachañ ar moc'h war e dreid, emañ o tennañ riskloù bras warnañ ; *frisch gewagt ist halb gewonnen*, **a**) an taol abred a c'hounez ordinal ; **b**) [*wer nicht wagt, der nicht gewinnt*], neb na vrok netra, na koll na gounit ne ra - an hini na avantur netra, na koll na gounit ne ra - o rampañ hag o tirampañ e rikler alies ar gwellañ ; **3.** [komzoù] noazh, diwisk, lous, hudur, dibrenn, distres, distrantell, her, balc'h, lampr ; *gewagter Scherz*, bourd dichek a-walc'h g.

Wagen g. (-s,-) : **1.** karr g. [*liester kirri*], gwetur b. ; *kraftvoller Wagen, leistungsstarker Wagen*, karr kreñv g., karr galloudus g. ; *die Wagen fahren auf Straßen, die Züge auf Schienen*, ar c'hirri a ruilh war an hentoù hag an trenioù war ar roudennoù ; *einen* 206

Wagen mit etwas beladen, karradiñ udb ; *Kraftwagen*, P. *Wagen*, karr-dre-dan g., karr-tan g., tangarr g., oto b., gwetur b., gwetur-dre-dan b. ; *Gebrauchtwagen*, karr eildorn g., karr a eil dorn g., karr kozh g., karr nevez-kozh g., karr prenet diwar ar berchenn uhelañ g., karr rankontr g. ; *Fahrschulwagen*, karr skol-vleinañ g., karr deskiñ g., karr deskiñ bleinañ g. ; *ein gut gefederter Wagen*, ur c'harr distroñs g. ; *etwas im Pferdewagen befördern, etwas im Pferdewagen transportieren*, karrata udb, karradiñ udb, karreat udb, gweturañ udb, karrañ udb, chalbotat udb, charreat udb ; *das Pferd zieht einen Wagen*, stlejañ a ra ar marc'h ur c'harr, hersal a ra ar marc'h ur c'harr ; (*Personen*)*wagen*, bagon b. ; *Schlafwagen*, bagon-gousket b. [*liester bagonioù-kousket*], hunvagon b. ; *Speisewagen*, bagon-bredañ b. [*liester bagonioù-predañ*] ; *Büfettwagen*, bagon-davarn b. [*liester bagonioù-tavarn*] ; *vorderer Wagen*, rakkarr g. ; *man verschaffte ihm Wagen und Pferde*, pourchaset e voe dezhañ karr ha loen ; *ein der Größe seiner Familie entsprechender Wagen*, ur c'harr-tan diouzh ment e diegezh g. ; *sie saßen im selben Wagen*, bez' edont en ur c'harrad ; *ein amerikanischer Wagen*, un amerikanenn b. ; *einen Wagen überholen*, distremen ur c'harr, treuziñ ur c'harr ; *seinen Wagen abstellen*, tuañ e garr, lojañ e garr, lakaat e garr-tan war ar c'hostez, parkañ e garr ; *Inhalt eines Wagens*, karrad g., gweturiad b.

2. [dre skeud.] *das fünfte Rad am Wagen sein*, bezañ a re, bezañ deuet fall, bezañ koezhed diwar (diouzh, a) lost ar c'harr, bezañ evel ur maen er c'hleuz, bezañ kemeret evit ur c'hohz netra (evit un denig a netra, evit un den didalvez, evit un hanter eus netra), na dalvezout nemeur, na dalvezout seurt, tremen da zidalvez ; *das Pferd hinter den Wagen spannen*, lakaat an arar a-raok ar c'hezeg, debriñ e gig a-raok e soubenn, sevel an tour a-raok an aoter, troc'hañ e gerc'h a-raok e foenn, lakaat an arar a-raok ar c'hilhorou, lakaat lost ar c'harr a-raok, kregiñ ganti dre ar penn foerell, mont war e benn, stagañ kezeg ouzh lost ar c'harr, lakaat ar c'harr a-raok ar marc'h, bezañ maout da lakaat spilhoù e revr ar saout, labourat evel ma kac'h ar saout en noz, labourat a vil vallozh koad, labourat war an tu ma tiskrab ar yar, tapout skriheld gant bazh ar yer, skarzhañ al lenn gant un hanaf toull, ober labour beleg, plamoustiñ, brellañ, ober labour denjentil, ober labour intañvez, labourat forzh penaos, labourat n'eus forzh penaos, labourat evel mevel ar person, ober an traoù a-bempeù, treiñ ar c'hi dre e lost, treiñ ar c'hazh dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, mont da besketa goude ar mare, mont da ourmela goude ar vareaj, klask vioù fresk e neizhioù warlene, klask vioù fresk e neizhioù kozh.

3. [stered.] *der große Wagen*, steredeg ar C'harr-Bras b., ar C'harr-kamm Bras g., ar C'harr Noz g., Karr David g., Karr-Arzhur g., ar C'hastell-Karr-Bras g., ar C'hastell-Karr-Kamm, Kastell ar Seizh Ejen Arat, al lost-arar g. ; *der kleine Wagen*, steredeg ar C'harr-Bihan b., steredeg ar C'harr-Kamm-Bihan b., ar C'hastell-Karr-Kamm-Bihan.

wägen (wog, wägte / gewogen, gewägt) V.k.e : pouezañ ; *seine Worte wägen*, dibab e c'herioù, pouezañ mat pep ger a-raok komz, komz dibab, sellet pizh ouzh e gomzoù, bezañ sevenet-pervezh e gomzoù, ober gant komzoù pouezet, ober gant komzoù mistr, pouezañ e gomzoù, teuler evezh war e gomzoù, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, lakaat dalc'h ha poell en e gomzoù, ober nav zro gant e deod en e c'henoù a-raok komz.

V.gw. : hañvalout ; [kr-l] *erst wägen, dann wagen*, pouezit mat ar bec'h a-raok sammañ - kent mont dezhi ez eo gwelloc'h hañvalout - pouezomp ha dibouezomp da gentañ - a-raok kregiñ ganti e ranker pouezañ mat pep tra (pouezañ an eil tu hag egile, ober daou vennozh, ober daou soñj) - a-raok stagañ ganti e ranker sellet ouzh an daou du (sellet ouzh ar rag hag ouzh ar perag, sellet pizh ouzh ar ya hag ouzh an nann).

Wägen n. (-s) : pouezadenn b., pouezerezh g.

Wagenabteil n. (-s,-e) : [tren] kombod g.

Wagenachse b. (-,-n) : ahel-karr g.

Wagenachsenheben n. (-s) : [sport] sevel an ahel-karr g.

Wagenaufbau g. (-s) : karrastell g., kludell b., karroñsador g., gorzell b., korf-karr g.

Wagenbau g. (-s) : 1. karrerezh g. ; 2. karssaverezh g., tangarrerezh g. ; 3. saverezh bagoniou g.

Wagenbauer g. (-s,-) : karrer g.

Wagenbaum g. (-s,-bäume) : gwalenn-garr b., kleür g., kleur g., limon g.

Wagenbegleiter g. (-s,-) : ambrouger g., amheulier g.

Wagenbestand g. (-s,-bestände) : karbedeg b., parkad-kirri g.

Wagenboden g. (-s,-böden) : leurenn-garr b., leur-gar b., leurenn b.

Wagenburg b. (-,-en) : [istor] kelc'hiad kirri g., bardell girri b.

Wagendecke b. (-,-n) : goloenn-garr b., ballin b.

Wagendeichsel b. (-,-n) : gwalenn-garr b., gwal-garr b., kleür g., kleur g., limon g.

Wageneinfahrt b. (-,-en) : dor-borzh b., toull ar porzh g., dor-dal b., ode-garr b., toull-karr g.

Wagenfähre b. (-,-n) : bag-treizh [evit ar c'hirri] b., karlestr g., lestr-treizh [evit ar c'hirri] g.

Wagengabel b. (-,-n) : gwalenn-garr b., kleür g., kleur g., limon g.

Wagengestell n. (-s,-e) : 1. stern g., framm g., kastell-karr g. ; 2. lab-karr g. [liester laboù-kirri], log-karr g. [liester logoù-kirri], karri g., lab g., skiber g./b.

Wagenhalle b. (-,-n) : karri g., ti-kirri g.

Wagenheber g. (-s,-) : krog-krik g. [liester krogoù-krik, kreier-krik], krogell b., dibrader g., marc'h-karr g., gavr b., gavr-garr b., gavr-goad b., harper g.

Wagenheberaufnahmestelle b. (-,-n) : [tekn.] morzheken g.

Wagenkasten g. (-s,-kästen) : kanastell [liester kanastelloù, kenestell] b., karrastell g., kludell b., karroñsador g., gorzell b., korf-karr g., benn g.

Wagenkolonne b. (-,-n) : lostad gweturiou g., lostennad kirri b., lostad kirri g., steudad kirri b., charreadeg b., dezougadeg b. ; *den Nachschub per Wagenkolonne gewährleisten*, charreadegañ ; *die Wagenkolonnen reißen nicht ab*, ne dorr ket an hent gant ar c'hirri.

Wagenkupplung b. (-,-en) : [treniù] kenstagañ g.

Wagenladung b. (-,-en) : kargad b., karrad g. ; *Seil zur Befestigung einer Wagenladung*, liamm-karr g. ; *eine Wagenladung befestigen*, stabilaat ur gargad war ur c'harr.

Wagenleiter b. (-,-n) : karzell b., reilh b., reilhoù ls., reilhaj g., rastell-garr b., kloued-karr b., klouedenn [liester klouedennoù, klouedinier] b., klouedenn-garr b., klozenn b., tint g. ; *hintere Wagenleiter*, klouedenn a-dreñv b. ; *vordere Wagenleiter*, klouedenn a-raok b.

Wagenlenker g. (-s,-) : bleiner g.

Wagenmeister g. (-s,-) : 1. [lu] bleiner g. ; 2. [tren] gwirier surentez an treniù g. ; 3. [letierezh] gweturer g.

Wagenmulde b. (-,-n) : kludell b., benn g.

Wagenpark g. (-s,-s) : karbedeg b., parkad-kirri g.

Wagenpferd n. (-s,-e) : marc'h-tenn g., marc'h-sugell g., marc'h-sterniañ g. ; *leichtes Wagenpferd*, marc'h hanterbouez g.

Wagenpflege b. (-) : kempenn ar c'hirri g., trezalc'h kirri g., kempennerezh kirri g.

Wagenplane b. (-,-n) : goloenn-garr b., ballin b.

Wagenrad n. (-s,-räder) : rod karr b. ; *Wagenrad ohne Eisenreifen, unbeschlagenes hölzernes Wagenrad*, moull-karr g.

Wagenrennen n. (-s,-) : redadeg kirri-tan b., redadeg kirri b.

Wagenrunge b. (-,-n) : bann g., post g., postell b.

Wagenschlag g. (-s,-schläge) : dor b. [an nor, an dorioù].

Wagschmiere b. (-,-n) : lard-karr g., lard-kozh g.

Wagschuppen g. (-s,-) : lab-karr g. [liester laboù-kirri], log-karr g. [liester logoù-kirri], karri g., lab g., skiber g./b.

Wagenspur b. (-,-en) : rodlec'h g., rollec'h g., roud-karr g., roudenn garr b., poull-rod g., anrod g., skoasell b., sodell b., gamberotenn b., stokell b.

Wagenstandgeld n. (-s,-er) : taos parkañ g.

Wagenstütze b. (-,-n) : marc'h-karr g., gavr-garr b., gavr b., matezh-karr b., paotr-karr g., mevel-karr g., mevel g.

Wagentritt g. (-s,-e) : skabell b., steug g., marchipi g., marchepi g.

Wagentyp g. (-s,-en) : patrom karr g., doare karr g.

Wagenübergang g. (-s,-übergänge) : [treniù] skarvadenn etre div vagon b., megin b.

Wagenverdeck n. (-s,-e) : teltenn b., goloenn-garr b.

Wagenvermieter g. (-s,-) : feurmour kirri g., louajer kirri g., louajer g.

Wagenwand b. (-,-wände) : gorz b. [liester gerzier], karzell b., reilh b., rastell-garr b., stellenn b., kloued-karr b., klouedenn-garr b., klozenn b. ; *hintere Wagenwand*, talbenn g., tal-karr g., trantell adreñv b. ; *die hintere Wagenwand herunterlassen*, diwintañ (diskenn) an talbenn ; *vordere Wagenwand*, trantell a-raok b., talbenn a-raok g. ; *Aufsatz für Wagenwand*, adc'horz b. [liester adc'horziù / adc'herzier].

Wagenwäsche b. (-) : gwalc'herezh kirri b.

Wagenwinde b. (-,-n) : krog-krik g. [liester krogoù-krik, kreier-krik], krogell b., dibrader g., marc'h-karr g., harper g.

Wagenzug g. (-s,-züge) : strobad bagoniou g., aridennad vagoniù b.

Wagstück n. (-s,-e) : taol kadam g.

Waggis g. (-,-) : P. amparfal g., lopez g., den lor g., penn lor g., balouard g., lochore g., pagan g., peizant g., kozh palastr g., den hualet g., kropet g., Yann seitek g., palod g., aneval g., chaoker patatez g., chaoker plouz g., kein-melchon g., plaou g.

Waggon g. (-s,-s) : bagon b., karr-houarn g. ; *Ladung eines Waggons*, bagoniad b. ; *in Waggons verladen*, bagoniañ ; *Kühlwaggon*, bagon skornañ b. ; *Vieh waggon*, bagon chatal b. ; *per Waggon befördern*, bagoniata ; *Montage und Wartung der Waggons*, bagoniañ g.

waghalsig ag. : her, diflav, diramailh, disaouzan, diaviz, ankivil, risklus, añchal, argollus, arvarus, chañsus, skeudik, hardizh-diremed, avanturus ; *ein waghalsiges Unternehmen*, un embregadenn her b., embregadenn añchal b., un embregadenn hardizh b., un embregadenn ankivil b., un vrokadenn b., ur riskladenn b., un avanturadenn b., un devez hardizh g., un devez risklus g., ur mennad her g., ur raktres arvarus g., un direizhvennad g., ur follezhenn b., ur follinaj g. ; *ein waghalsiger Bursche*, unan a dorfe e c'hroñj g., ur foeltr e revr g., un paotr a foeltr forzh g., ur penn bervek g., unan na ra ket forzh petra d'ober g., un torr e c'hroñj g., ur paotr diouzh an druilh g., ur paotr disaouzan g., ur paotr diskramailh g., ur paotr diramailh g., ur paotr diflav g., un amgrener g., ur paotr ha n'en devez aon dirak mann ebet g., ur paotr hardizh-diremed g., ur paotr dizamant d'e vuhez g., ur spered avanturus a zen g.

Wagner g. (-s,-) : karrer g.

Wagnerarbeit b. (-) : karrerezh g.

Wagnerianer g. (-s,-) : wagnerad g. [liester wagneridi], azeuler Wagner g.

Wagneroper b. (-,-n) : [sonerezh] opera wagneriek g.

Wagnis n. (-ses,-se) : riskladenn b., riskl g., embregerezh arvarus g., embregadeg risklus (argollus, arvarus) b., embregadenn risklus (argollus, arvarus) b., brokadenn diboell b., avanturadenn b., embregadenn her b., embregadenn añchal b., embregadenn gwall hardizh b., embregadenn ankivil b., taras g., devez hardizh g., devez risklus g., mennad her g., raktres arvarus g., direizhvennad g., follezhenn b., follinaj g. ; *sich in Wagnisse stürzen*, kemer riskloù bras, en em forsiñ, mont ar fri war-raok hag an-unan war-lerc'h (e *fri war-raok hag eñ war-lerc'h*, he *fri war-raok hag hi war-lerc'h h.a.*) mont en avantur Doue, avanturiñ e vuhez ha pep tra / balañsiñ e vuhez (Gregor), lakaat e vuhez war var, sachañ ar c'harr (ar c'hravazh) war e gein, tennañ tan war e gein, mont a-benn-kaer e riskladennnoù, bezañ dizamant d'e vuhez, mont diwar skañv, mont bourlik-ha-bourlok e riskladennnoù.

Wagon g. (-s,-s) : bagon b., karr-houarn g.

Wagonette b. (-,-n) : brek g., karr g.

Wägung b. (-,-en) : 1. pouezadenn b., pouezadur g. ; 2. [mat., stadegoù] daspouezadur g.

Wägungsschema n. (-s,-s/-schemata/-schemen) : [mat., stadegoù] goulun daspouezadur g.

Wahl b. (-,-en) : 1. dibab g., dibaberezh g., dilenn g., diuz g., diviz g., choaz g., distro g./b. ; *Wahl zwischen zwei Möglichkeiten*, dazeilad g., dibab (choaz) etre daou dra g., dibab (choaz) etre daou ziskoulm g., unan a zaou ; *vor einer Wahl zwischen zwei Möglichkeiten stehen*, bezañ daoust pe zaoust, en em gavout etre unan pe zaou, bezañ etre daou bleg, bezañ en amzivin, bezañ etre daou, bezañ etre daou soñj, bezañ en entremar, bezañ en entremarenn ; *seine Wahl treffen*, dibab, dilenn, choaz, diuz, diuzañ, divizout, diforc'h, diforc'hiñ, ober un dibab (ur choaz, e zilenn, e ziuz), ober e zibab (e ziviz), ober unan a zaou ; *die falsche Wahl treffen*, gwallchoaz ; *eine bessere Wahl kannst du nicht treffen*, hennezh eo ar gwellañ tu dit, hennezh eo ar gwellañ dibab a c'hellez ober ; *haben Sie Ihre Wahl getroffen ?* ha graet ho peus ho tilenn ? ha graet eo ho tilenn ganeoc'h ? ; *trefft die richtige Wahl zwischen Paradies oder Hölle : ein Mittelding gibt es nicht*, dibabit mat etre ar baradoz hag an ifern : n'eus kreiz ebet etrezo ; *jemandem die Wahl lassen (freie Wahl lassen)*, leuskel u.b. en e roll, leuskel u.b. d'ober diouzh e ziviz, lezel u.b. en e ziviz, lezel u.b. en e roll (d'ober e roll) ; *jemanden vor die Wahl stellen*, rediñ u.b. da zibab (d'ober e zibab) ; *keine Wahl haben*, na gaout choaz (dibab, diviz, dilenn) ebet da ober, na vezañ roet dilenn ebet d'an-unan, na vezañ distro ebet evit an-unan, na gaout diant ebet ken, na vezañ an diviz d'an-unan, bezañ graet ar gra dija, bezañ poazh ha malet an traoù, bezañ poazh-kalet ar vi, bezañ paket an tan ha gwerzhed al ludu ; *wir haben keine andere Wahl*, n'hon eus ken dibab, n'hon eus ken tra d'ober, n'eus ken d'ober, n'eus ket mui da zibab, n'eus ket a zibab ken, n'hon eus diant ebet ken, n'eus mui nemet an dra-se d'ober, ret mat eo deomp ; *da ist keine Wahl*, ret e vo neuñ pe veuziñ ; *zur Wahl stehend*, war zibab, diuzadel ; *nach Wahl*, diouzh ho tiviz, da zibab, hervez ho c'hoant, daoust deoc'h, diouzh ma karot, diviz deoc'h / diuz deoc'h (Gregor), diouzh ho c'hoant, diouzh ma fell deoc'h, diouzh ma fell deoc'h e ve, hervez ma kav deoc'h eo ar gwellañ, en ho tiviz ; *das Mädchen seiner Wahl*, ar plac'h diouzh e zorn dezhañ b., e vuiañ-karet g., ar plac'h diouzh e galon b. ; *die Wahl fiel auf seinen Sohn*, degouezhout a reas d'e vab bezañ an hini dibabet, degouezhet e oa e vab bezañ an den dibabet ; *frei nach Wahl*, da zibab, da ziuzañ, da choaz, diouzh ho tiviz ; *wer die Wahl hat, hat die Qual*, diaes eo dibab, un torr-penn eo dibab, n'eo ket gwall aes bezañ rannet etre div galon, ur gwall reuz eo dibab, diaes eo d'an den pa vez e galon etre div.

2. *Waren erster Wahl*, marc'hadourezh eus an dibab (dreistdibab, dibab, a-zibab, diouzh an dibab, a'r blein, a'r choaz, a'r bouc'h, eus ar c'hentañ troc'h, kentañ troc'h) b., bouf g., begenn b. ; *Waren zweiter Wahl*, marc'hadourezh a-eilrenk b., marc'hadourezh eus an eil troc'h b., marc'hadourezh eus an trede troc'h b., marc'hadourezh eilrenk b.

3. [polit.] dilennadeg b., dilennadenn b., dilennadur g., dilenn g., dilennidigezh b., mouezhiadeg b., mouezhiadenn b., mouezhiadur g., mouezhiañ g., voterezh g., votadeg b., votadenn b. ; *Aufforderung zur Wahl*, galv da votiñ g. ; *geheime Wahl*, mouezhiadeg kuzh b. ; *Verhältnisswahl*, mouezhiañ kenfeuriek g., dilennadur kenfeuriek g., derc'houezadur kenfeuriek g. ; *Wahl durch Handaufheben*, voterezh dre sav dorn g., mouezhiañ dre sav dorn g. ; *Wahl durch Zuruf*, votadeg (mouezhiadeg) dre youc'h b. ; *allgemeine Wahl*, mouezhiañ hollek g. ; *allgemeine Wahlen*, mouezhiadeg hollek b., hollvouezhiadeg b. ; *direkte Wahl*, mouezhiañ eeun g., mouezhiañ dihanterat g. ; *indirekte Wahl*,

mouezhiañ dieeun g., mouezhiañ hanterat g., mouezhiadeg war daou zerez b. ; *engere Wahl*, eil tro b., tro-skarat b. ; *Wahl durch Vertretung*, mouezhiadur dre brokul g., mouezhiadur dre c'halloudegadur g. ; *Mehrheitswahl*, votadeg muianiverel b., mouezhiañ muianiverel g. ; *Persönlichkeitswahl*, mouezhiañ unanv g., voterezh war un anv g., mouezhiadeg war un anv b., votadeg war un anv b. ; *Listenwahl*, mouezhiadeg war listenn b., votadeg war listenn b., mouezhiañ war listenn g., mouezhiañ liesanv g. ; *zur Wahl schreiten*, mont d'ar mouezhioù, lakaat an dud da vouezhiañ (da votiñ), aozañ un dilennadeg ; *bei einer Wahl kandidieren, sich zur Wahl stellen*, lakaat e anv war listenn an danvez dilennidi, mont (bezañ, en em lakaat) war ar renk da-geñver un dilennadeg, en em zougen, en em ginnig, dont da zanvez dilennad, dont da zanvez kannad, mont da zanvez dilennad, mont da zanvez kannad ; *sich erneut zur Wahl stellen*, advont war ar renk ; *in die engere Wahl kommen*, kemer perzh en eil tro ar vouezhiadeg, chom war ar renk evit an dro-skarat ; *die Wahl verlieren, bei der Wahl durchfallen*, chom er-maez, bezañ dornet da-geñver un dilennadeg, kaout korbell, pakañ korbell, tapout korbell, kaout lamm, koll an dilennadeg, bezañ rasket d'un dilennadeg ; *er wird bei der Wahl nicht durchkommen*, hemañ a zo graet gant e letern ; *die Wahl gewinnen*, mont e-barzh ; *Ordnungsmäßigkeit einer Wahl*, kanteolded un dilennadeg b. ; *ordnungsgemäß durchgeführte Wahl*, dilennadeg kanteol b. ; *eine Wahl für ungültig erklären*, terriñ ur vouezhiadeg b., terriñ un dilennadeg b., diwiriekaat un dilennadeg ; *die Wahlen wurden um eine Woche verschoben*, ar votadeg a oa bet dilerc'het eizhtez, ar votadeg a voe ampetlet a-benn eizhtez ; *die Wahlen finden nächsten Sonntag statt*, disul emañ ar votadeg ; *Sonntag wird gewählt*, votet e vo disul, votadegoù a vo disul ; *die Unterhaltung drehte sich um die Wahlen*, gant kaoz ar votadegoù e oant, tennañ a rae an diviz d'ar votadegoù, anv a oa en diviz eus ar votadegoù, marvailhat a rae an dud diwar-benn ar votadegoù, ar gaoz etrezo a oa bet diwar-benn ar votadegoù.

Wähl- : ... diuz.

Wahlabstinentz b. (-) : anvouezh b., anvouezhiañ g., anvouezhiezhezh g., diberzhiañ en ur vouezhiadeg b.

Wahlagent g. (-en,-en) : eiler politikel un emstriver en un dilennadeg g., gwazour dilennel g.

Wahlalter n. (-s) : *Wahlalter, passives Wahlalter*, oadouriezh dilennel b.

Wahlanalytiker g. (-s,-) : displeger (dielfenner, elfenner) disoc'hoù politikel an dilennadegoù g.

Wahlaufruf g. (-s,-e) : manifesto embannet da-geñver un dilennadeg g.

Wahlausweis g. (-es,-e) : kartenn dilenner b.

Wahlauzählung b. (-,-en) : konterezh ar mouezhioù g., kontañ ar mouezhioù g.

wählbar ag. : dilennadus ; *nicht wählbar*, andilennadus.

Wählbarkeit b. (-) : dilennadusted b., dilennaduster g. ; *Nichtwählbarkeit*, andilennadusted b.

Wahlbenachrichtigung b. (-,-en) : kartenn dilenner b. [*hag a zo ivez ul lizher kemenn evit an dilennadeg o tont*].

wahlberechtigt ag. : aotreet da votiñ.

Wahlberechtigte(r) ag.k. g./b. : voter g., mouezhier g., dilenner g., dibaber g., elektour g., voterez b., mouezhiezhezh b., dilennerez b., dibaberezh b., elektourez b.

Wahlberechtigung b. (-) : gwir da votiñ g., dilennerezh g.

Wahlbeteiligung b. (-) : perzhadur en un dilennadeg g., kemer-perzh en un dilennadeg g., niver ar vouezhierien g.

Wahlbetrug g. (-s) : trucherezh da-geñver un dilennadeg g., floderezh da-geñver ur votadeg g., floderezh dilennel g., farloterezh mouezhioù g.

Wahlbezirk g. (-s,-e) : pastellad-votiñ b., pastel-vouezhiañ b., pastel dilennel b., kontelezh b. ; *die Neueinteilung der Wahlbezirke*, an

adpastellañ dilennel g. ; *die Wahlbezirke neu einteilen*, advennañ ar pastelloù dilennel, adaozañ ar pastelladoù-mouezhiañ.

Wahlbezirkseinteilung b. (-, -en) : 1. savidigezh ar pastelladoù-mouezhiañ b. ; 2. pastelladoù-mouezhiañ ls.

Wahlbürger g. (-s, -) : voter g., mouezhier g., dilenner g.

Wahleltern ls. : actud ls., adkerent ls.

wählen V.k.e. (hat gewählt) : 1. dibab, dilenn, choaz, diuz, diuzañ, debarzh, divizout, diforc'h, diforc'hiñ, barn, ober un dibab (ur choaz, e zilenn), ober e zibab (e ziviz, e choaz) ; *den rechten Augenblick wählen*, gortoz ar c'houlz gwellañ, gortoz apoue vat, ober udb krak d'ar c'houlz (e-koulz, e-koulz-vat, e ratre), gortoz evit kavout e grog (e dro), gortoz ar c'houlz a zegouezh ar gwellañ, gortoz ken na vo krog ar c'hrog, ober udb en e aez, ober udb war e aez ; *die Art der Bildung wählen, die seinen Kindern zuteilwerden soll*, dibab an doare deskadurezh a vo roet d'e vugale ; *wenn ich wählen dürfte*, ma vefen lezet em diviz, ma vefen lezet da zibab, ma vefe roet dilenn din ; *von zwei Übeln muss man das kleinere wählen*, gwelloc'h ur fri bras evit daou vihan - gwelloc'h gloazañ daou eget lazhañ unan - pa zle erruout gwall, gwell eo born eget dall - pa vez erruet ar gwall, e vez gwelloc'h bezañ born eget bezañ dall - eus a zaou zroug, ar bihanañ atav - pa vez tro da goll, eo gwell hanter eget holl - dalc'h mat d'ar bas, laosk ar belost da gas ; *falsch wählen*, gwallchoaz ; *einen Ehemann wählen*, dibab ur pried, kemer u.b. da bried ; [gwir] *einen bleibenden Wohnsitz wählen*, ober e zemeurañs en ul lec'h / menel en ul lec'h (Gregor), lakaat e gêr en ul lec'h, ober e annez en un tu bennak, dont en ul lec'h bennak da chom ; *seinen Aufenthaltsort frei wählen*, dibab e annez en e frankiz ; *einen Beruf wählen*, mont war ur vicher, mont war ul labour ; *er hat den Lehrerberuf gewählt*, aet eo war ar vicher gelenner, aet eo war ar vicher a gelenner.

2. didoueziañ ; *seine Worte wählen*, pouezañ mat pep ger a-raok komz, komz dibab, dibab e gomzoù, sellet pizh ouzh e gomzoù, bezañ sevenet-pervezh e gomzoù, ober gant komzoù pouezet, ober gant komzoù mistr, pouezañ e gomzoù, teuler evezh war e gomzoù ; *gewählt*, eus an dibab, diouzh an dibab, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, cheuc'h, dispar, dreist, dibar ; *ein gewähltes Deutsch sprechen*, bezañ glan e alamaneg, komz un alamaneg dibab, dont alamaneg brav gant an-unan, dont un alamaneg yac'h gant an-unan, dont un alamaneg mistr gant an-unan ; *er drückt sich immer sehr gewählt aus*, ne ra nemet gant ul langaj mistr, ne ra nemet gant komzoù sevenet-pervezh, ne ra nemet gant komzoù pouezet, hennezh a oar dibab e gomzoù.

3. votiñ, mouezhiañ, diforc'h, diforc'hiñ, dilenn, envel ; *erneut wählen*, advotiñ, advouezhiañ ; *nicht wählen*, anvouezhiañ, chom hep votiñ, chom hep mouezhiañ, diberzhiañ en ur vouezhiadeg ; *jemanden wählen*, votiñ (mouezhiañ) a-du gant u.b., dilenn u.b. ; *zum Papst wählen*, envel pab ; *das Volk wählte ihn zum Papst*, diforc'het e oa bet gant ar bobl da vezañ pab ; *durch Zuruf gewählt werden*, bezañ anvet dre youc'h an holl ; *er wurde zum Bürgermeister gewählt*, dilennet e oa bet da vaer, aet e oa bet da vaer, deuet e oa da vaer ; *jemanden zum Anführer wählen*, lakaat u.b. e penn an traoù, lakaat u.b. da varc'h-blein (da varc'h-kleur, da rener, da gabiten), dibab u.b. da gabiten ; *jemanden in den Bundestag wählen*, kas u.b. d'ar Bundestag ; *jemanden einstimmig wählen*, dilenn u.b. a-unvouezh ; *gewählt werden*, mont e-barzh, bezañ dilennet ; *mit knapper Mehrheit gewählt*, dilennet gant ur muianiver skort ; *nicht gewählt werden*, chom er-maez ; *er wurde mit überwältigender Mehrheit gewählt*, aet e oa don e-barzh, aet e oa a-zoug e-barzh, tremenet e oa dihop ; *gewählter Vertreter*, dilennad g., dibabad g. ; *gewählter Volksvertreter*, dilennad g., dilenned g. ; *die gewählten Volksvertreter*, an dilennidi ls. ; *Kandidaten aus verschiedenen Listen wählen*, brizhellañ ul listenn.

4. [pellgomz] *eine Nummer wählen*, ober (sifrennañ) un niverenn bellgomz.

Wahlenthaltung b. (-, -en) : anvouezh b., anvouezhiañ g., anvouezhierezh g., diberzhiañ en ur vouezhiadeg b.

Wähler g. (-s, -) : 1. voter g., mouezhier g., dilenner g., dibaber g., elektour g. ; 2. [tekn.] diuzer g. [*liester* diuzerioù].

Wähleranteil g. (-s) : niver ar vouezhierien g., dregantad ar perzhiaour en dilennadeg g.

Wählerausschuss g. (-es, -auschüsse) : bodad mouezhierien g.

Wählerevidenz b. (-, -en) : [Bro-Aostria] roll-votiñ g., roll an dilennerien g., roll dilennel g.

Wählerfang g. (-s, -fänge) : ostizerezh dilennel g., lubanerezh dilennerien g., dastrannerezh dilennel g., dilennelouriezh b. ; *eine auf Wählerfang ausgerichtete Politik*, ur politikerezh dilennelour g.

Wahlergebnis n. (-ses, -se) : *das Wahlergebnis*, disoc'h an dilennadeg g.

Wählerin b. (-, -nen) : voterez b., mouezhierez b., dilennerez b., dibaberez b., elektourez b.

wählerisch ag. : figus, pismigus, milzin, ur beg milzin a zen anezhañ, ur genoù milzin a zen anezhañ, ur beg figus a zen anezhañ, ur beg mitou anezhañ, blizidik, blizik, pitilh, pitouilh, friant, kamambre, diaes da zic'hoantañ ; *im Essen wählerisch sein*, ober beg bihan, bezañ figus, milzinañ ouzh ar boued, bezañ tener war ar boued ; *beim Fressen nicht wählerisch*, *im Essen nicht wählerisch*, dibismig, divilzin, direfuz, grantapl, brizh e sac'h, diratous, jastren, broust, ken broust ha tra, dirankon, ... a zebr diratous, ... n'eo ket figus war ar boued ; *im Fressen nicht wählerisches Tier*, *im Essen nicht wählerischer Mensch*, jastren [*liester* jastrened] g. ; *im Essen wählerischer Mensch*, figuzenn b., beg figus g., beg milzin g., genoù milzin g., beg mitou g., pismiger g.

Wählerischkeit b. (-) : figusted b., figuster g.

Wählerkarte b. (-, -n) : kartenn dilenner b.

Wählerliste b. (-, -n) : roll-votiñ g., roll an dilennerien g., roll dilennel g.

Wählerschaft b. (-) : korf dilenn g., voterien ls., mouezhierien ls., dilennerien ls.

Wählerstimme b. (-, -n) : mouezh b.

Wählerverzeichnis n. (-ses, -se) : roll-votiñ g., roll an dilennerien g., roll dilennel g.

Wahlfach n. (-s, -fächer) : [skol] danvez dibab diret g., danvez war zibab g., diskiblezh dibab diret b., diskiblezh war zibab b.

wahlfähig ag. : aotreet da votiñ ; *passiv wahlfähig*, a) a c'hellfe bezañ dilennet, dilennadus ; b) a c'hellfe mont war ar renk.

Wahlfähigkeit b. (-) : 1. gwir da votiñ g. ; 2. dilennadusted b., gwir da vezañ dilennet g., gwir da vont war ar renk g.

Wahlfälschung g. (-s) : trucherezh da-geñver un dilennadeg g., floderezh da-geñver ur votadeg g., floderezh dilennel g., farloterezh mouezhioù g.

Wahlforscher g. (-s, -) : dielfenner disoc'hoù an dilennadegoù g., politikoniour g.

wahlfrei ag. : 1. diuzadel, diret, war zibab, da zibab, da ziuzañ, da choaz, diouzh ho tiviz ; 2. [stlenn.] *wahlfreier Zugriff*, moned eeun g., bizskriv eeun g., haeziñ diforzhek g., haeziñ rag-eeun g.

Wahlfreiheit b. (-) : frankiz an dibab b.

Wahlgang g. (-s, -gänge) : mouezhiadeg b., dilennadeg b., votadeg b., tro-votiñ b.

Wahlgeschenk n. (-s, -e) : prof a-benn un dilennadeg g.

Wahlgesetz n. (-es, -e) : lezenn a reolenn ar votadegoù b.

Wahlheimat b. (-) : douar dilennet g., bro dilennet b., advro b., bro an nesañ da galon u.b. b., bro diouzh kalon u.b. b.

Wahlhelfer g. (-s, -) : 1. harper en ur burev mouezhiañ g. ; 2. kabaler g.

Wahlkabine b. (-, -n) : lochenn vouezhiañ b., logell vouezhiañ b.

Wahlkalender g. (-s, -) : deiziataer an dilennadegoù g.

Wahlkampagne b. (-, -n) : koulzad kabaliñ g., stourmad-dilenn g., stourmad dilennel g., stourmad rakdilennel g., koulzad ar votadegoù g., kevezadeg da-geñver ar votadegoù b., trioad kabaliñ b., kabalerezh g. ;

die *Wahlkampagne* ist im vollen Gange, en he barr emañ ar gevezadeg evit ar votadegoù, en e vog emañ ar c'habalerezh evit ar votadegoù, en e vog emañ ar stourmad-dilenn, heligentañ eus ar gwashañ a zo etre ar c'hostezennoù politikel da-geñver an dilennadeg, bec'h bras a zo etre ar c'hostezennoù politikel da-geñver an dilennadeg.

Wahlkampf g. (-s, -kämpfe) : koulzad kabaliñ g., stourmad-dilenn g., stourmad dilennel g., stourmad rakdilennel g., koulzad ar votadegoù g., kevezadeg da-geñver ar votadegoù b., troiad kabaliñ b., kabalerezh g. ; *sich im Wahlkampf befinden*, bezañ o kabaliñ, kas e gabalerezh ; *Wahlkampf führen*, kabaliñ, kas e gabalerezh, kestal mouezhioù.

Wahlkapitulation b. (-) : [istor] divizoù etre an danvez impalaer hag ar brînsed-dilennerien ls.

Wahlkarte b. (-, -n) : kartenn dilenner b.

Wahlkind n. (-s, -er) : advugel g.

Wahlkollegium n. (-s, -kollegien) : kolaj dilenn g., kolaj an elektourien-veur g.

Wahlkreis g. (-es, -e) : pastellad-votiñ b., pastell-vouezhiañ b., pastell dilennel b., kontelezh b. ; *die Neueinteilung der Wahlkreise*, an adpastellañ dilennel g. ; *die Wahlkreise neu einteilen*, advevennañ ar pastelloù dilennel, adaozañ ar pastelladoù-mouezhiañ.

Wahlkreiseinteilung b. (-, -en) : ar pastelladur dilennel g.

Wahlleiter g. (-s, -) : prezidant ar burev mouezhiañ g.

Wahlliste b. (-, -n) : listenn b. ; *starre Wahlliste, geschlossene Wahlliste, starr gebundene Wahlliste*, listenn sparlet b. ; *die Reihenfolge der Kandidaten auf einer starren Wahlliste festlegen*, sparlañ ul listenn ; *freie Wahlliste, offene Wahlliste*, listenn digor b.

Wahllokal n. (-s, -e) : burev votiñ g., burev mouezhiañ g.

wahllos ag./Adv. : evel ma teu e teu, bourlik-ha-bourlok, well-wazh, dizibab, diwar skañv, a-skañv, a-ziwar skañv.

Wahlmanipulation b. (-, -en) : farloterezh mouezhioù g.

Wahlmann g. (-s, -männer/-leute) : [polit.] elektour-meur g.

Wahlmännerkollegium n. (-s, -kollegien) : kolaj dilenn g., kolaj an elektourien-veur g.

Wahlmöglichkeit b. (-, -en) : dibab g., diuz g., diviz g., choaz g. ; *wir haben keine Wahlmöglichkeit*, n'hon eus ken dibab, n'hon eus ken tra d'ober, n'eus ken d'ober, n'eus ket mui da zibab, n'eus ket a zibab ken, n'hon eus diank ebet ken, n'eus mui nemet an dra-se d'ober, ret mat eo deomp.

Wahlmonarchie b. (-, -n) : unpenniezh dre zilenn b., unpenniezh dilennadeg b.

Wahlmündigkeit b. (-) : dreistpenn dilennel g., anvouezh b., anvouezhiañ g., anvouezhierezh g., diberzhiañ en ur vouezhiadeg b.

Wahlmündigkeit b. (-) : [gwir] oadouriezh dilennel b.

Wahniederlage b. (-, -n) : drougziwezh da-geñver un dilennadeg g., drouklamm da-geñver un dilennadeg g., lamm da-geñver un dilennadeg g.

Wahlperiode b. (-, -n) : daelvezh b., respetad g.

Wahlpflicht b. (-, -en) : 1. [divezegezh] dlead evel dilenner g., dever dilennel g. ; 2. [gwir] endalc'h votiñ g., mouezhiañ dre ret g.

Wahlplakat n. (-s, -e) : skritell-vrudañ an danvez dilennadeg b. ; *sie fetzen die Wahlplakate von den Tafeln*, diframmañ a reont skritelloù an danvez dilennidi diwar ar pannelloù ofisiel.

Wahlprogramm n. (-s, -e) : raklun dilennel g.

Wahlprüfer g. (-s, -) : harper en ur burev mouezhiañ g.

Wahlquotient g. (-en, -en) : rannad dilennel g.

Wahlraum g. (-s, -räume) : burev votiñ g., burev mouezhiañ g.

Wahlrecht n. (-s, -e) : 1. gwir-mouezhiañ g., gwir da vouezhiañ g., gwir da votiñ g. ; *das Wahlrecht für das Volk fordern*, goulenn ma vo ar bobl e piau d'ar gwir-mouezhiañ ; *aktives Wahlrecht*, gwir da votiñ g. ; *passives Wahlrecht*, dilennadusted b., gwir da vezañ

dilennet g., gwir da vont war ar renk g. ; 2. voterezh g., mouezhiadeg b., mouezhiañ g. ; *allgemeines Wahlrecht*, mouezhiadeg hollek b., hollvouezhiadeg b., mouezhiañ hollek g., hollvouezhierezh g. ; *egalitäres Wahlrecht*, mouezhiañ kevatalek g. ; *unequalitäres Wahlrecht*, mouezhiañ amgevatalek g.

Wahlschalter g. (-s, -) / **Wählschalter** g. (-s, -) : [tekn.] diuzer g. [*liester* diuzerioù].

Wahlscheibe b. (-, -n) : [pellgomzer, dispredet] sifrenner g.

Wahrschein g. (-s, -e) : paperenn evit mouezhiañ dre c'halloudegadur (dre brokul) b.

Wahlschiebung b. (-, -en) : farloterezh mouezhioù g.

Wahlschlappe b. (-, -n) : strilh da-geñver un dilennadeg g., distrilh da-geñver un dilennadeg g.

Wahlschwindel g. (-s, -) : trucherezh da-geñver un dilennadeg g., floderezh da-geñver ur votadeg g., floderezh dilennel g., farloterezh mouezhioù g.

Wahlsieg g. (-s, -e) : trec'h da-geñver un dilennadeg g. ; *erdrutschartiger Wahlsieg*, berzh forzh pegement da-geñver un dilennadeg g.

Wahlsieger g. (-s, -) : trec'hour da-geñver un dilennadeg g. ; *den Wahlsieger ermitteln*, digevatalañ ar mouezhioù.

Wahlspruch g. (-s, -sprüche) : ger-ardamez g., ger-stur g., sturienn b., stur g., lavarenn-stur b., lavar-stur g., sturlavar g., gourlavar g., [ardamezouriezh] sturiad g.

Wahlstimme b. (-, -n) : [polit.] mouezh b., mouezhiadenn b. ; *die Wahlstimmen der Royalisten*, mouezhioù ar roueelourien ls.

Wahlssystem n. (-s, -e) : reizhiad dilenn b., doare mouezhiañ g. ; *berufsständisch organisiertes Wahlssystem*, mouezhiañ korfuniad g.

Wahlteste b. (-, -n) / **Wähltaste** b. (-, -n) : stokell dibab b., touchenn dibab b.

Wählton g. (-s, -töne) : [pellgomz] ton linenn g.

Wahlumtriebe ls. : itrikoù da-geñver ur votadeg ls., iriennoù da-geñver ur votadeg ls., korvigelloù da-geñver ur votadeg ls., kavailhoù da-geñver un dilennadeg lies, trikamardoù da-geñver un dilennadeg ls., ardoù da-geñver un dilennadeg lies, troidelloù da-geñver un dilennadeg ls., troioù-pleg da-geñver un dilennadeg ls., keusteurenn ar mouezhiadegoù b.

Wahlurne b. (-, -n) : boest ar mouezhioù b., boest-votiñ b., boest-vouezhiañ b., pod-mouezhiañ g., mouezharc'h b., kirin ar votadeg b., P. pod ma vez taolet ar bilhedoù g.

Wahlvergehen n. (-s, -) : trucherezh da-geñver un dilennadeg g., floderezh da-geñver ur votadeg g., floderezh dilennel g., farloterezh mouezhioù g.

Wahlversammlung b. (-, -en) : bodadeg da-geñver un dilennadeg b. ; *Wahlversammlung für die Senatswahlen*, bodadeg an elektourien-veur b.

Wahlverwandtschaft b. (-, -en) : kenhoal g. ; *die Wahlverwandtschaften* [Goethe], an nesañded dre zibab b., ar c'henhoal divizel g., an nesañderioù dilennadel ls.

wahlweise ag. : diuzel ; [stlenn.] *wahlweiser Zugriff*, haeziñ diuzel g. Adv. : 1. da zibab, da ziuzañ, da choaz, diouzh ho tiviz, hervez ho c'hoant, daoust deoc'h, diouzh ma karot, diviz deoc'h / diuz deoc'h (Gregor), diouzh ho c'hoant, diouzh ma fell deoc'h, diouzh ma fell deoc'h e ve, hervez ma kav deoc'h eo ar gwellañ, en ho tiviz ; 2. dre zilenn, a-ziuz.

Wahlwerbung b. (-, -en) : kabalerezh g. ; *Wahlwerbung machen, Wahlwerbung betreiben*, kabaliñ, kas e gabalerezh, kestal mouezhioù ; *für jemanden Wahlwerbung betreiben*, kabaliñ evit u.b.

Wahlwiederholung b. (-) : [pellgomz] stokell „bis“ b.

Wahlzelle b. (-, -n) : lochenn vouezhiañ b., logell vouezhiañ b.

Wahlzettel g. (-s, -) : bilhed-votiñ g., bilhed-mouezhiañ g., bilhedenn-vouezhiañ b., paperenn-votiñ b., paperenn-vouezhiañ b. ; *die Wahlzettel auszählen*, kontañ ar mouezhioù (ar bilhedoù-votiñ) ; *leerer Wahlzettel, unausgefüllter Wahlzettel*, bilhed gwenn g., mouezh wenn b. ; *einen leeren Wahlzettel abgeben*, mouezhiañ gwenn.

Wahlzensus g. (-) : mouezhiañ diouzh ar sens g.
Wahlzirkus g. (-) : keusteurenn ar mouezhiadegoù b.
Wahn g. (-s) : 1. rambre g., sorc'henn b., sorbienn b., stultenn b., follentez b., follezh b., katar g., touelladenn spered b., emdouellerezh g., diboell g., diboellegezh b., diboelladenn b., berlobi g. ; *in einem Wahn befangen sein*, bezañ garzhet en e hunvreoù kozh, en em douellañ e-unan, bezañ trellet (trevariet, trelatet, troet, diant) e spered, bezañ kollet ar skiant-vat gant an-unan (*he skiant-vat ganti*, *e skiant-vat gantañ h.a.*), bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o ribotat en e benn, bezañ bepred ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak o rodellañ en e benn, bezañ udb o virviñ e spered, bezañ dalc'het e spered gant ur sorc'henn (ur sorbienn) bennak ; 2. alter g., alfo g., trelat g., ambren g., trevari g. ; [bred.] *depressiver Wahn*, gouvid ambreel g. ; *paraphrenischer Wahn*, ambren parafrenek g.
Wahnfall g. (-s,-anfälle) : [mezeg.] kaouad ambren b., barr follentez g., kaouad follentez b.
Wahnbild n. (-s,-er) : touellwel g., eriunell b., trezerch g., falswelidigezh b., touelladenn spered b., treuzfaltazi b., emdouell g., emdouellerezh g., sorc'henn b., sorbienn b., boemarest g., falskredennoù ls., gwallgredennoù ls., kredennoù faos ls., brizhkredennoù ls. ; *sich Wahnbildern hingeben*, en em douellañ an-unan, en em reiñ da douelladennoù spered, mont da-heul e hunvreoù, hunvreal, bezañ dalc'het gant ur sorc'henn, sevel kestall el Loar, bezañ alfoet, alteriñ.
wähnen V.gw. ha V.em. (hat (sich : ak.) gewähnt) : krediñ e gaou, soñjal gant an-unan, faltaziañ, kavout d'an-unan.
Wahnfieber n. (-s) : terzhienn alter b.
Wahngebilde n. (-s,-) : boemarest g., touell g., touellwel g., eriunell b., trezerch g., falswelidigezh b., touelladenn spered b., treuzfaltazi b., emdouell g., emdouellerezh g., sorc'henn b., sorbienn b.
Wahnglaube g. (-ns) : sorc'henn b., sorbienn b., stultenn b., brizhkredennoù b., treuzkredennoù b., follezh b., falskredennoù ls., gwallgredennoù ls., kredennoù faos ls., brizhkredennoù ls.
wahnhaft ag. : [bred.] ambreek ; *wahnhafte Interpretation*, desteriadur ambreek g.
Wahnhirn n. (-s,-e) : penn goulo g., penn divouedet g., penn skort g.
Wahnidee b. (-,-n) : mennozh ambreek g., mennozh alterek g., mennozh alfoek g., sorc'henn b., sorbienn b., stultenn b., follezh b.
Wahnkante b. (-,-n) : [tekn.] kant krustennek ur plankenn g., kant gwengoad g.
wahnkantig ag. : *wahnkantiges Brett*, krustenn b. [*liester* krustennoù, krust].
wahnschaffen ag. : [rannyezh.] savet fall, inkruzun, diskolp, disneuz, disleber.
Wahnsinn g. (-s) : 1. follentez b., follezh b., diskiantiz b., katar g., droug-sant-Koulm g., droug-sant-Briag g., droug-sant-Matilin g., belbi g., trefu g., diskiantiz b., diboell g., diboellegezh b., berlobi g. ; *vom Wahnsinn befallen sein*, bezañ dalc'het gant droug-sant-Koulm, bezañ dalc'het e spered gant droug-sant-Briag (gant ar c'hatar), bezañ kouezhet ar follentez war an-unan, bezañ stag ar follentez ouzh an-unan, bezañ mat da dreiñ ar rod ; *ihr Wahnsinn kennt keine Grenzen*, n'eus moull d'o follezh ; *dem Wahnsinn verfallen*, peurfolliñ ; 2. brizherezh g., diskianterezh g., diboellegezh b., belbi g., diskiantegezh b., diboelladenn b., trelat g. ; *das ist heller Wahnsinn*, ret eo bezañ sot da stagañ evit ober kement-se, neb a ra kement-se ez eus treid leue en e votoù, follentez eo ober kement-se, sot-mik an hini a rafe kement-se, foll an hini er gra, bloc'h diaviz eo ober an dra-se, ret eo bezañ diskiant ! ; *so ein Wahnsinn !* un diframm ! ur spont ! un hiris ! ; *das ist der absolute Wahnsinn !* aze emañ ar boch ! ; 3. [dre skeud.] *sie treiben mich ja in den Wahnsinn*, me 'zo erru dotu ganto, ar re-

mañ a dorr din va fevarzek real, emañ o kinnig sodiñ ganto, lakaat a reont ac'hanon da bennsaoutiñ, kas a reont ac'hanon da sot, divontañ a reont va spered din, terriñ a reont va fenn din, lakaat a reont ac'hanon da vont war bilbotig, lakaat a reont ac'hanon da dreiñ da sot, lakaat a reont ac'hanon da goll va buoc'h vrizh, me a zo lor gant ar re-mañ, lakaat a reont ac'hanon da vont e belbi, daoubenniñ a reont ac'hanon, aet on tremen skuizh gant ar re-mañ, ganto ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), ar re-mañ 'zo traoù ; 4. [estlamadenn a souezh] *Wahnsinn !* biskoazh kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! sada biskoazh ! ne c'hallan ket krediñ, pezh a welan ! diaoul biskoazh ! lost ar spanell ! lost ar c'hazh er sac'had farz ! n'eo ket gwir alato ! biskoazh kement all, pevar lagad d'ar marc'h dall ! nag ul lanfas tra !

wahnsinnig ag. : 1. diskiant, foll, sot-mat, sot-mik, sot-magn, sot-pitilh, diboell, kontrol d'ar skiant-vat, pennfoll, ambreek, alterek, alfoek, alfoet, follet, alteret, diahelet e spered, direizhet e spered, distrañset e spered, divontet e spered, troet e spered, brizh, foll-magn, diot-magn, diot-naet, diot-nay, diot-ran, P. luban ; *sie ist wahnsinnig*, honnezh a zo follez, honnezh n'eo ket mat gant he fenn ; *wahnsinnig werden*, koll e skiant (e spered), treiñ sot, treiñ da sot, katarñ, pennsodiñ, mont tok-tok, pakañ anezho, mont gant ar c'hatar, sodiñ, [plac'h] sodeziñ, mont sot, mont foll, treiñ e spered e dour, mont e spered da stoupa, dont da vezañ gwrac'h, follañ, mont en alfo, mont en alter, alfoiñ, alteriñ, ambreniñ, berlobiñ, mont ganto, peurfolliñ ; *er ist wahnsinnig geworden*, cheñchet eo arnezhañ, diodet krenn eo ; 2. [dre skeud.] *jemanden wahnsinnig machen*, lakaat u.b. da fumañ, ober d'u.b. fuloriñ, lakaat u.b. da follañ, lakaat u.b. da sodiñ, lakaat u.b. da vont e gouez, gouezañ u.b., lakaat u.b. da vont dreist-penn, lakaat tro e boned u.b., lakaat u.b. da flikañ, lakaat u.b. da gounnariñ, lakaat fulor da sevel en u.b., lakaat u.b. da vont en egar, arfleuiñ u.b., arfleuiñ kounnar u.b., ober d'u.b. koll e benn, lakaat u.b. e penn e son, kas u.b. d'ar par pellañ, kas u.b. betek ar par pellañ, lakaat u.b. da bennsaoutiñ, lakaat u.b. da vont er-maez eus e groc'henn, lakaat u.b. da vont diwar e gement all ; *sie machen mich noch wahnsinnig*, me 'zo erru dotu ganto, ar re-mañ a dorr din va fevarzek real, emañ o kinnig sodiñ ganto, lakaat a reont ac'hanon da bennsaoutiñ, kas a reont ac'hanon da sot, divontañ a reont va spered din, terriñ a reont va fenn din, lakaat a reont ac'hanon da vont war bilbotig, lakaat a reont ac'hanon da dreiñ da sot, lakaat a reont ac'hanon da goll va buoc'h vrizh, me a zo lor gant ar re-mañ, lakaat a reont ac'hanon da vont e belbi, daoubenniñ a reont ac'hanon, aet on tremen skuizh gant ar re-mañ, ganto ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), ar re-mañ 'zo traoù ; 3. skrijus, spontus, spouronus, braouac'hus, euzhus, abominapl ; *wahnsinnige Schmerzen*, poanioù skrijus ls., poanioù ifern ls., poanioù kriz ls., poanioù garv ls., poanioù da grial ls., poanioù kalet ls.

Adv. : P. abominapl, spontus, evel n'onn doare petra, dreistkont, dreistkemm, dispar, dreist, eston, mantrus, euzhus ; *wahnsinnig lustig*, *wahnsinnig komisch*, *wahnsinnig witzig*, farsus (fentus) ken ez eo, da skrijal, re farsus, fentus-dreist ; *es ist wahnsinnig kalt*, yen eo, ur spont ! yen eo, un diframm ! yen eo, un hiris ! gwashat eo yen ! ; *wahnsinnig groß*, bras-bras, bras-meurbet, bras kenañ-kenañ, bras-dijaoj, bras-eston, bras-spontus, bras-euzhus, bras-mantrus, bras evel n'onn doare petra ; *er hat wahnsinnig lange geschrien* ! youc'het en doa na pegeit ! youc'het en doa e-pad pell, ur spont ! youc'het en doa e-pad pell, un hiris ! youc'het en doa e-pad pell, un diframm ! ; *jemanden wahnsinnig lieben*, *in jemanden wahnsinnig verliebt sein*, teuziñ dre ar garantez evit u.b., frailhañ a garantez evit u.b., karet u.b. dreistmuzul, karet u.b. dreistkont, karet u.b. dreistpenn, karet u.b. dibropoz, bezañ dall gant u.b., bezañ tomm-berv e galon ouzh u.b., bezañ nay gant u.b., kaout ur garantez virvidik ouzh u.b., bezañ sodet e benn gant u.b., bezañ tremen sot gant u.b., souiñ da garet u.b., kaout ur joa dreistmoder ouzh u.b., bezañ pitilh gant u.b. (ouzh u.b.), bezañ sot-pitilh gant u.b. ; *sich wahnsinnig freuen*, na vezañ evit e levez, bezañ er-maez eus an-unan gant al levez, bezañ o nijal gant al levez, bezañ ouzhpenn

laouen, bezañ laouen ken-ha-ken, bezañ laouen mui-pegen-mui, bezañ laouen-ran, bezañ seder evel ul laouenan, bezañ lirzhin evel ul laouenan, bezañ seder evel ul laouenanig, bezañ lirzhin evel ul laouenanig, bezañ lirzhin evel ul vleunienn, bezañ ken laouen ha tra, bezañ laouen evel an heol, bezañ ken laouen hag an heol, bezañ dirollet gant al levez, na zougen mui an douar an-unan, bezañ war ar pevarzek-kant, bezañ fest en an-unan, bezañ digor d'an-unan, bezañ kement a zo en an-unan o tridal gant al levez, bezañ barret a levez, bezañ barrleun (barruhel) e galon gant ar joa, bezañ e galon barrleun gant al levez, bezañ e galon barr gant al levez, bezañ e galon barr a levez, bezañ e galon barr a joa, bezañ en e laouenañ, bezañ e-kreiz e levez, bezañ joa vras en e galon, bezañ meurbet a joa en an-unan.

Wahnsinnige(r) ag.k. g./b. : ag.k. g./b. : foll g., follez b., folladenn b., diskiant g., diskiantez b., sod g., sodez b., sodenn b., sodell b., darsod g., berlobi g. ; *die Wahnsinnigen einsperren*, sparlañ ar re foll ; *ein Wahnsinniger*, un hanter egaret g., un hanter gounnaret g. ; *eine Bande von Wahnsinnigen*, ur vandennad pennoù betvet b., ur vandennad tud diboellet b., ur vandennad tud egaret b. ; *wie ein Wahnsinniger zuschlagen*, skeiñ evel un diskiant, skeiñ evel un diboellet, skeiñ evel un egaret.

Wahnsinnigwerden n. (-s) : *das ist zum Wahnsinnigwerden*, amañ ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), ur gwir bistri eo an dra-se, ur c'holl-skiant eo an dra-se.

Wahnsinnserfolg g. (-s,-e) : berzh ruz g., berzh dreist g., berzh dispar g., berzh bras g., berzh spontus, stropad b., taol strak g. ; *einen Wahnsinnserfolg haben*, ober berzh ruz, ober berzh spontus, ober berzh bras, ober un taol ruz, ober berzh forzh pegement, ober berzh ken-ha-ken, ober berzh ken-ha-kenañ, ober berzh kenañ-kenañ, ober pezh a gar berzh, ober berzh mui-pegen-mui, tarzhañ.

Wahnsinnsgeschwindigkeit b. (-) : *mit einer Wahnsinnsgeschwindigkeit fahren*, frizañ d'an druilh-drask, frizañ d'an druilh-drast, reiñ kent d'e varc'h, bleinañ gant tizh ar mil diaoul, bleinañ gant un tizh an diaoul (gant ar foeltr, gant ur foll a dizh, d'an druilh, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, war dorr e chouk, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, tizh-ha-taer, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, gant tizh ken na yud, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken na foec'h, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, gant tizh ken na strak, gant tizh ken a findaon, endra c'haller, evel an tan, d'an tan ruz), tremen evel ur c'hurunou, mont gant ar foeltr.

Wahnsinnshitze b. (-) : P. tommdar kriz g., pared g., pulluc'h b., pulluc'h tan b., fornez b., herderderv g., fo berv g., gor g., gor forn g., amzer c'hor b., poazhadur g., poazhidigezh b., tommdar kreñv g., tommdar berv g., tommdar bras (Gregor) ; *es ist eine Wahnsinnshitze heute*, lazhet eo an dud gant an tommdar hiziv, lazhet eo an dud gant ar pared hiziv, gor forn a zo en amzer hiziv, tommdar-gor eo an amzer hiziv, mac'h eo an amzer hiziv ken ez eo faezh an dud, tommdar-grizias (tommdar-ruz) eo an amzer hiziv, poazhañ a ra an amzer hiziv, ur bulluc'h a zo en amzer hiziv, ur boazhidigezh a zo hiziv evit lavaret ar wironez, tommdar-berv eo hiziv, gwrez a zo hiziv, gratañ a ra hiziv, krazañ a ra hiziv, fritañ a ra an dud gant an tommdar hiziv, tommdar a ra poukr hiziv, un tommdar-grizias a zo hiziv, ur bulluc'h tan a zo hiziv, gor forn a zo en amzer hiziv, hiziv 'vat ez eo digor war ar fom, n'eus ket tu da badout gant ar wrez, gwashat eo tommdar hiziv !

Wahnsinnspreis g. (-es,-e) : priz ker-daonet (ker-spontus, ker dreist, uhel-spontus, direzon), priz na c'haller ket paeañ gant ar c'her m'emañ, priz dreist da ger g. ; *das sind Wahnsinnspreise*, koustañ a ra pikez, koustañ a ra un dirañson, ker-ruz eo, dreist da ger emañ, ker dreist eo, ker-du eo, ker-daonet eo, ker-divalav eo, ruz eo, an tan a zo war an traoù-se, divezh eo ar priz anezho,

direzon eo ar priz anezho, ken ker ha pebr da veurlarjez eo, ur rivin eo, an hanter re ger eo, er-maez a briz emañ an an traoù-se, dibriz eo an traoù-se, un dirañson e koust an traoù-se.

Wahnsinnssumme b. (-,-n) : sammad bras-dijaoj a arc'hant g., sammad bras-eston a arc'hant g., sammad bras-spontus a arc'hant g., sammad bras-euzhus a arc'hant g., sammad bras-mantrus a arc'hant g. ; *Wahnsinnssummen verschwenden*, foranañ arc'hant kement ha kement all.

Wahnsinnstaten ls. ; dibennadoù ls., diboellajoù str., follinajoù ls., diboelloù ls., diboelladennoù str., folladennoù ls., sodadennoù ls., brouezadoù ls. ; *für meine Wahnsinnstaten muss ich jetzt schwer büßen*, setu-me puniset garv eus va diboelloù.

Wahnvorstellung b. (-,-en) : touellwel g., eriuell b., trezerc'h g., falswelidigezh b., rambre g., unfroudennegezh b., sorc'hennerezh g., sorc'henn b., sorbienn b., brizhhunvre b., treuzfaltazi b., emdouell g., emdouelladur g., sorc'hennerezh g., boemarvest g., mennozh ambreek g., mennozh alterek g., mennozh alboek g., follez b., falskredennoù ls., gwall gredennoù ls., kredennoù faos, brizhkredennoù ls. ; *Wahnvorstellungen verursachen*, sorc'henniñ, touellañ, boemañ, trezerc'hañ, lakaat da drezerc'hañ ; *Wahnvorstellungen haben*, eriuellañ.

Wahnwitz g. (-es) : 1. follentez b., follez b., katar g., frenezi b. ; 2. brizherezh g., diboell g., diboellegezh b., diboelladenn b. diskiantez b., belbi g., diskiantegezh b., diskianterezh g.

wahnwitzig ag. : diskiant, diboell, kontrol d'ar skiant-vat, frenezus, pennfoll, diaoulek, droch ; *wahnwitziges Unterfangen*, embregerezh diskiant g., embregadeg diskiant b., diboelladenn b., direzhvennad g., follezhen b., follentez b., follinaj g. ; *wahnwitziger Dünkel*, bosac'h g. / avelaj g. (Gregor), gloriusted b., lorc'hig moan g., moged g., avel g., pompad g., lorc'hajoù ls., roufl g., digoroù ls., modoù bras ls., modoù randonus ls.

wahr ag. : 1. gwir, gwirion, gwiriek, peurwirion ; *eine wahre Geschichte*, un istor gwir g. ; *etwas wahr machen*, kas udb da benn (da vat, da wir), seveniñ udb, pengenniñ udb ; *seine Drohungen wahr machen*, seveniñ e chourdrouzoù ; *wahr werden*, dont da seveniñ, dont da vat, dont da wir, mont da wir, mont da benn, en em gavout da wir, kavout e wir ; *kaum glaublich, aber dennoch wahr*, digredus, met gwir memes tra ; *das ist nur zu wahr !* re wir eo ! ; *seine wahre Gestalt wieder annehmen*, distreiñ d'e wir neuz, distreiñ d'e wir stumm ; *es ist ein wahres Vergnügen*, un dudi eo d'ar spered ha d'ar galon, kement-se a laka dudi er galon, un drugar eo, un ebat eo, un hoal eo, gwashat ma'z eo dudius ! ; *in das wahre Leben eintauchen*, bevañ ar gwir vuhez, splujañ er gwir vuhez ; *sich als wahr herausstellen*, bezañ gwiriet (anataet, lakaet anat, prouet ez eo gwir) ; *seine wahren Absichten verbergen*, kuzhat ar pod, kuzhat peseurt mennozh a zo en e spered ; *sein wahres Gesicht zeigen*, diskouez piv eur e gwirionez, en em ziskuliañ, en em reiñ da anaout, diskouez splann eus peseurt spered eur buhez, diskuliañ peseurt mennozh a zo en e spered, diskouez splann peseurt spered a geflusk an-unan, diskouez splann pet kompren a zo en an-unan, sevel (lemel) e vaskl, diskouez e wir zremm, dizoleiñ e zremm, tennañ e vaskl, en em zivouchañ ; *wahre Geschichte*, istor gwir g., istor gwirion g. ; *ein wahrer Christ*, ur gwir gristen g., ur c'hristen mat a zen g., ur c'hristen diouzh ar penn g., ur c'hristen mat-krak g. ; *im wahrsten Sinn des Wortes*, e ster kwer ar ger, e ster leun ar ger, ent-diarfenn, en holl gemeradurioù ar ger, e ster ledanañ ar ger ; *sein wahrer Name*, e anv mat g., e anv gwirion g., e wir anv g., e anv reizh g. ; [stered.] *wahrer Sonntag*, deiz heolel gwirion g. ; [optik] *wahre Absorbanz, wahre Extinktion*, lugez rik g.

2. kuit a c'haou, hep ger gaou, gwir, gwir-bev, gwir-Bater, gwir evel ar Bater, gwir-diarvar ; *ist das wahr ?* daoust ha gwir eo ? ; *das ist wahr*, gwir eo, se 'zo gwir ; *das ist nicht wahr !* faos eo ! se 'zo faos ! n'eo ket gwir ! ur c'haouiadenn eo ! gevier eo ! ; *nicht wahr ?* neketa ? nekewir ? n'eo ket gwir ? n'eo ket 'ta ? kuita ? laka ! laka 'ta ! hama ? ac'hanta ? hañ ? ; *das ist gut, nicht wahr ?* laka eo mat ! - laka 'ta eo mat ! - mat

eo, neketa ? - mat eo, hama ? - mat eo, kuita ? - mat eo, nekwir ? - mat eo, hañ ? ; *er war nicht einmal Offizier, nicht wahr ?* ne oa ket ofiser, eo moarvat ! ; *etwas für wahr halten, etwas für wahr aufnehmen, etwas als wahr annehmen, etwas als wahr hinnehmen, etwas als wahr anerkennen*, kemer udb da wir, degemer udb da wir ; *nicht wissen, ob man etwas für wahr oder falsch halten soll*, bezañ kred-diskred ; *etwas als wahr hinstellen*, reiñ udb da wir, lakaat udb da wir, degas udb da wir, menegiñ udb evel pa vefe gwir ; *wahr oder unwahr ?* gwir pe c'haou ? ; *zum Teil wahr, teilweise wahr*, damwir, gwir evit un darn, gwir evit ul lod ; *halb wahr*, hanter wir ; *zum größten Teil wahr*, gwir evit ar braz ; *das ist zu schön, um wahr zu sein*, un inosant neb a gred an drase ! erru e vefe marc'had-mat ! ya, moarvat ! ya da, moarvat ! ya, war lost al leue ! re vev evit bezañ gwir ! ; *das ist nur zu wahr*, re wir eo, siwazh ! ; *wie wahr ! wirklich wahr ! wohl wahr ! sehr wahr !* [Bro-Aostria] *weils wahr ist !* re wir eo ! gwir mat eo ! ; *von dem ganzen Bericht ist kein Wort wahr*, tri gaou bep daou c'her a zo gant an dezrevell-mañ, n'eus nemet fardaj ha gevier er rentañ-kont-se, n'eus ket ur ger a wirionez er rentañ-kont-se, n'eus ger gwir ebet en dezrevell-se, gerioù gaou tout ! gevier kement-se holl ! ; *so wahr mir Gott helfe !* laouen e vefen da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a c'houlenn bezañ lonket gant al loar mar n'eo ket gwir ! me a zo kontant da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a zo kontant da vezañ daonet ma n'eo ket gwir ! pe e vin dall ! daonet e vin ma n'eo ket gwir ! me a vo daonet ma n'eo ket gwir ! va gouzoug war ar piltos (war ar pilgos, kroug m'am dougo) ma ne lavaran ket ar wirionez ! me a vo krouget 'ta ma n'eo ket gwir ! ma vin krouget ma n'eo ket gwir ! ra vin dall (d'an diaoul da'm lonkañ) ma ne lavaran ket ar wirionez ! gwir eo kement-se pe me 'vezo manach' ! re wir eo ! ; *das darf doch nicht wahr sein !* n'eo ket posupl alato ! n'eo ket gwir ! n'eo ket kredapl ! ne c'haller ket krediñ ur seurt tra ! dal 'ta ! sell 'ta ! c'hwistim 'ta, va Doue ! petra va Doue ! ; *wahr bleibt wahr*, ar wirionez a zo gwir, ar wirionez n'en em fazi ket ; *wäre es auch wahr*, ha pa vefe gwir an dra-se, forzh ha pa vefe gwir an dra-se, ha bezañ e vefe gwir an dra-se, na posupl Doue 'vefe gwir ! ; *als wäre es wahr, als ob es wahr wäre*, evel pa vije gwir.

3. leal, feal, gwir ; *ein wahrer Freund*, ur gwir vignon g., ur mignon gwirion g. ; *wahre Freunde*, gwir vignoned ls. ; *wahre Freunde findet man sehr selten*, ar vignoned vat a zo tanav, ur gwir vignon a zo ur pezh ral war an douar, peurzibaot eo ar gwir vignoned, hollrouez eo ar gwir vignoned ; *ein wahrer Freund erkennt man in der Not*, pa zeu berrou a-wel, kalz mignoned a dro banniel - en enkreze eo e weler piv a zo ur mignon gwirion.

Wahre(s) ag.k. n. : *das Wahre*, ar wirionez b., ar gwir g. ; *das Wahre und das Unwahre, das Wahre und das Falsche*, ar gwir hag ar gaou ; *er konnte zum Glück das Wahre vom Unwahren unterscheiden*, dre chañs en doa merzet an ton faos a oa er c'homzoù-se, dre chañs en doa gallet dispartiañ (digemmañ, kemmaniñ, diforc'hañ, digemmeskañ, dilenn, anavezout, ridellat) ar gwir diouzh ar gaou, dre chañs en doa gallet lakaat kemm etre ar gwir hag ar gaou ; *etwas Wahres wird schon an der Geschichte sein*, bez' ez eus pig pe vran, vi pe labous a zo gant ar yar, un dra bennak a wir a zo er pezh a lavarer (er pezh a zo bet klevet), hanter wir eo an dra-se, al lec'h ma'z eus tremen ez eus hent pe wenodenn, nepred ne sav ar flamm hep moged, dibaot siminal a voged hep na ve tan en oaled, dibaot siminal a voged anez na ve tan en oaled, gloev eo ar siminal a zivoged hep na ve tan en oaled, pa gloch ar yar e vez vi pe labous, pa gloch ar yar ez eus vi pe labous, biskoazh flamm-tan ebet ne savas d'an nec'h hep moged, moarvat e vo kavet ez eus un tamm gwirionez bennak gant an istor-mañ.

wahren V.k.e. (hat gewahrt) : mirout, derc'hel, kenderc'hel, difenn, gwarediñ ; *seine Interessen wahren*, difenn e grog (e wirioù, e lod, 213

e lazioù, e gilhoù, e draoù, e grampouezhenn), diwall diouzh e jeu, bezañ aketus d'e lazioù, gwarediñ e lazioù, sachañ dour d'e vilin, sachañ d'e du, ober evit an-unan, ober diouzh e lazioù ; *ein Geheimnis wahren*, tevel krenn war udb, derc'hel war e deod, bezañ evit e deod, na vezañ toull e deod, lakaat udb dindan e votoù, derc'hel gant an-unan, na vezañ ur sac'h dizere, chom hep gwerzhañ ar bistolenn (hep reiñ avel d'ar c'had), na doullañ d'an douar, leuskel udb en e rastell ; *den Anschein wahren*, mirout an diavaezioù kaer, na ober van ebet evel un tamm koad, na ober ur van, chom difrom (diseblant), menel difrom, ober van da vezañ distrafulh, ober an azvan da vezañ dinec'h, ober an neuz da vezañ didrabas, ober neuz da vezañ didrabas, ober an neuz bezañ didrabas, ober neuz bezañ didrabas, ober sin a vezañ distrafulh, ober min a vezañ didrabas, ober ar mod da vezañ didrabas ; *den Anstand wahren, die Form wahren, die Formen wahren*, doujañ d'an doareoù mat, doujañ d'an dereadegezh, en em zerc'hel e doare, chom war an arroudenn, na ober tra a-enep ar vuhezegezh vat, ren ur vuhez vat, kas ur vuhez vat ; *den Frieden wahren*, mirout ar peoc'h, delc'her ar peoc'h en e sav, kendelc'her a-sav ar peoc'h ; *seinen Stand wahren*, derc'hel e renk, derc'hel d'e renk, derc'hel e droad er par, difenn e renk, [plac'h] derc'hel uhel he banniel ; *die Proportionen müssen gewahrt bleiben*, ret eo gouzout moull, ne faot ket diskroc'henañ ar maout ent-bev, arabat mont re bell (re lark) ganti.

währen V.gw. (hat gewährt) : padout, hirbadout, trebadout ; [kr.] *was lange währt, wird endlich gut*, gortoz pell, gortoz gwell - an hini a c'hed en devez - dale a ra vat a-wechoù - gant pasianted hag hir amzer e vez graet meur a dra - ne gresk ket ar geot en ur sachañ warno - gant ar boan hag an amzer a-benn eus pep tra e teuer - dre bediñ ha dre aspediñ e vez graet ar gefridi - ar frouezh gwellañ, a-raok dareviñ, a zo bet trenk, c'hwerv, put-ki - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yann ha buan-ha-buan e vez divragezet Mari-Jan - a-van-da-van ez a merenn da goan - tammig-ha-tammig ez a ar marc'h gant ar big - tamm-ha-tamm e teu ar verc'h da vamm - kammed-ha-kammed e reer tro ar bed - pa zeu ar mor e teu ar pesked - gant ar mor e teu ar pesked - gant kolo hag amzer e veura ar mesper.

während¹ ag. : padus, padel ; *ewig während*, peurbad, peurbadel, peurbadus, hollbad, hollbadus, divarvel.

während² araog. + gen. : e-kerzh, e-ser, e-pad, a-hed, hed, dre hed, e-doug, e-tro-pad, e-tro, e-korf, a-bad, a-zoug, e pleg ; *während dieser Zeit*, etretant, etre-daou, e-keit-se, keid-all, etre keit-se, er c'heit amzer-se, er c'heit amzer-mañ, e-kerzh neuze, en-drebad-hont, en-drebad-mañ, en-drebad-se, e pleg an dra-se, e grez kement-se ; *während des Essens sagte er kein Wort*, ne rannas grik e-kerzh (e-ser, e-pad, a-hed, hed, dre hed) ar pred, ne zihostas ger e-doug ar pred, ne zeuas ger ebet eus e c'henoù e-kerzh ar pred, ne darzhas (ne zeuas) ger ebet war e vuzelloù e-pad ar pred, ne lavaras ket un dister ger e-pad ar pred, ne faoutas (ne wikas, ne sonas, ne sanas, ne zivegas) grik a-hed ar pred, chom a reas dilavar (dison, mik) e-doug ar pred, ne lavaras na grik na mik e-ser ar pred, ne reas na mik na mak e-ser ar pred, ne drinkas ger ebet e-ser ar pred, tevel a reas krenn e-kerzh ar pred, tevel a reas mik e-kerzh ar pred, ne gouezhas ger ebet diwar e vuzelloù e-kerzh ar pred, ne laoskas ger ebet da gouezhañ diwar beg e weuzkenn e-pad ar pred, ne ziserras ket e rann e-kerzh ar pred, ne gouezhas ger ebet diwar e ziweuz e-pad ar pred ; *während des letzten Weltkrieges*, a-zoug ar brezel-bed diwezhañ.

während³ stagell isurzhañ : **1.** e-skoaz, tra ma, a-bad ma, e-lec'h, ha bezañ, e-kichen, pa ; *sie ist fleißig, während er faul ist*, houmañ a zo aketus, egile, en eskemm, a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-lec'h egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-kichen egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-skoaz egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus tra ma'z eo lezirek egile - houmañ a zo aketus pa vez lezirek egile - houmañ a zo aketus, hennezh avat a zo lezirek - hi a zo aketus hag eñ a zo lezirek ; *hier verderben die Lebensmittel, während anderswo Leute verhungern*, boued a zo amañ o vreinañ, ha bezañ tud o vervel gant an aon - boued a zo amañ o chom da goll, ha bezañ tud o vervel gant an aon - boued a zo amañ o

vreinañ, pa soñjer e vez tud e broioù all o vervel gant an aon - boued a zo amañ o chom da goll, ha gwelet tud o vougañ gant an aon e broioù all ; 2. endra, tra ma, e-keit ma, e-keit ha ma, keit ha ma, e-kreiz ma, e-kerzh ma, e-kerzh ha ma, diwar-greiz ma, e-pad ma, e-doug ma, e-tro ma, e-ser, e-keñver ma, en-drebad ma, etre ma ; während Jonas abwusch, schälte seine Freundin Kartoffeln, skaotañ a rae Jonas al listri, tra ma (e-doug ma, keit ha ma, e-tro ma) pelie e vignonez avaloù-douar - skaotañ a rae Jonas al listri, endra belie e vignonez avaloù-douar ; während das Orchester spielte, e-pad ma c'hoarie ar muzikoù ; während die Sonne schien, lagen wir am Strand, e-keit ma pare an heol e oamp astennet a-stok war an draezhenn ; er las, während er aß, debriñ a rae e-ser lenn ; während er sprach, e-greiz m'edo o komz, e-kreiz m'edo o komz, e-pad m'edo o komz, diwar-greiz m'edo o komz.

währenddem Adv. / **währenddes** Adv. / **währenddessen** Adv. : etretant, etre-daou, e-keit-se, keid-all, etre keit-se, er c'heit amzer-se, er c'heit amzer-mañ, e-kerzh neuze, en-drebad-hont, en-drebad-mañ, en-drebad-se, e pleg an dra-se, e grez kement-se.

wahrhaben V.k.e. [en dro-lavar „nicht wahrhaben wollen“ nemetken] : anzav ; er will es nicht wahrhaben, dass er sich geirrt hat, nac'h a ra anzav e fazi ; die Realität nicht wahrhaben wollen, stankañ e zaoulagad, nac'h gwelet an traoù evel m'emaint.

wahrhaft ag. : 1. gwir, gwirion, gwiriek, peurwirion ; 2. didro, onest, gwirion, reizh, leal, eeun, frank, raktal, jurdik, diouzhtu.

Adv. : e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit lavaret gwir, evit gwir (Gregor), end-eeun, ent gwir, ent sur, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, da vat, a-wir-galon, hep ger gaou.

wahrhaftig ag. : 1. gwir, gwirion, gwiriek, peurwirion ; 2. didro, digamm, digammwidre, diwidre, onest, gwirion, reizh, leal, eeun, frank, raktal, jurdik, diouzhtu.

Adv. : e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit lavaret gwir, evit gwir (Gregor), end-eeun, ent gwir, ent sur, hep komz ger gaou, hep komz gaou, kuit a c'haou, da vat, a-wir-galon, hep ger gaou, o dam ya, ya dam, feiz, e feiz, feiz ya ; **wahrhaftig** ! pardistac'h ! pardiac'h ! drandoue ! fidoue ! fidoupenn ! fidamdoue ! fidamdoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamdoulla ! fidadaoula ! fidamdouille ! fidedouille ! fidamdoullig ! fidamdoukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamdoupik ! fidamdousik ! fidamdoustac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamdouac'h ! fedamdouille ! fedamzoupenn ! fedamdousig ! fedamdoustek ! fedazouiller ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz !

Wahrhaftigkeit b. (-) : gwirionded b., gwirionder g., gwiried b., gwirder g., gwirionez b., gwiriegozh b., eeunded b., onestiz b. ; die Wahrhaftigkeit einer Aussage anerkennen, anavezout gwirionez un testi.

Wahrheit b. (-, -en) : 1. gwirionez b., gwir g., gwiriegozh b. ; die ungeschminkte Wahrheit, die nackte Wahrheit, die schiere Wahrheit, die reine Wahrheit, die absolute Wahrheit, ar wirionez plaen ha netra ken b., ar wirionez diwisk b., ar wirionez penn-da-benn b., ar wirionez eeun-hag-eeun ha penn-da-benn b., ar wirionez diginkl b., ar wirionez diflatr b., ar wirionez digatar b., ar gwir wirionez b., ar wirionez rik b. ; die Wahrheit einer Aussage anerkennen, anavezout gwirionez un testi ; die Wahrheit beweisen, prouiñ ar wirionez ; eine einfache Aussage reicht nicht, ihre Wahrheit muss auch bewiesen werden, n'eo ket a-walc'h lavaret, dav eo prouiñ ; die Wahrheit ins Gesicht sehen, gwelet an traoù evel m'emaint ; bedenke wohl diese Wahrheit ! dit da

bouezañ ervat ar wirionez-mañ ! ; ich werde Ihnen die ganze Wahrheit sagen, ar wirionez a gontin deoc'h war-eeun, ar wirionez penn-da-benn (ar wirionez rik, ar gwir wirionez, ar wirionez plaen) a lavarin deoc'h ; sie glaubt mir nicht, wo ich ihr doch die Wahrheit sage, ne gred ket pa lavaran ar wirionez dezhi ; das ist die reine Wahrheit, se 'zo ken gwir ha ma'z eus pemp biz war va dorn, ken gwir eo evel ma lavaran deoc'h, ar wirionez penn-da-benn eo, re wir eo, ar wirionez rik eo, ar gwir wirionez eo, ar wirionez plaen eo, ken gwir eo ha ma'z eo ar c'hog a zo tad d'ar yer, gwir bater eo, ken gwir eo hag an Aviel ; das ist noch lange nicht die Wahrheit, kement-se ne gred ket gant ar wirionez penn-da-benn - n'eo ket gwir-Bater (gwir evel ar Bater) pezh a glevan - liv ar gevier a chom c'hoazh war ar c'homzoù-se - par wir, par c'haou ; aber es ist nur ein winziger Bruchteil der Wahrheit, met n'eo nemet un euflenn eus ar wirionez ; das ist nur die halbe Wahrheit, hanter wir eo nemetken, se 'zo hanter wir nemetken ; die Wahrheit sagen, lavaret gwir, lavaret ar wirionez, mont gant ar wirionez ; Kindermund tut Wahrheit kund, Kinder und Narren sagen die Wahrheit, bei Spaß und Possenspiel sagt man der Wahrheit viel, etre bourd (etre c'hoari) ha fars e vez lavaret ar wirionez da galz ; er sagt die Wahrheit, gwir a lavar, ar wirionez a lavar, komz a ra gant gwirionded, komz a ra heñvel ouzh ar wirionez, komz a ra hervez ar wirionez ; er sagt nicht die Wahrheit, ne lavar ket ar wirionez, ne ya ket gant ar wirionez, ne gomz ket gant gwirionded, ne gomz ket heñvel ouzh ar wirionez, ne gomz ket hervez ar wirionez ; man soll nicht alles glauben, was man hört : Wahrheit kommt selten vor, Lüge in Mengen, arabat eo krediñ kement tra a glever : dibaot ar wirionez ha stank ar gevier, n'eo ket mat mont diouzh kaozioù brav an dud ; sich vom Schein der Wahrheit betrügen lassen, bezañ touellet gant an diavaezioù ; jemandem die Wahrheit ins Gesicht sagen, lavaret d'u.b. e-kreiz e c'henoù ar pezh a soñjer diwar e benn, lavaret e stal d'u.b., lavaret d'u.b. en e zaoulagad (e-kreiz e zaoulagad) ar pezh a soñjer diwar e benn (Gregor), lavaret ar seizh seurt ruz d'u.b., lavaret ar seizh mil d'u.b., lavaret e sant Nikodem d'u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammata war boutonioù u.b., en em arastñ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., lavaret eeun ar wirionez d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., kontañ e damm d'u.b. ; wir haben ihm gehörig die Wahrheit gesagt, klevet en deus e oremuz, paket (kavet, tapet, klevet) en deus e begement, klevet en deus ur chapelad, klevet en deus e anv mat, klevet en deus e holl anvioù diganeomp, klevet en deus e seizh seurt ruz diganeomp, klevet en deus ar seizh mil diganeomp, klevet en deus e bater diganeomp, bet en deus pater ha prezegenn da selaou, klevet en deus seizh gwirionez an diaoul diganeomp, tapet en deus pironed diganeomp, paket en deus pironoù diganeomp, klevet en deus anezhi, tapet en deus anezhi diganeomp, bet en deus anezhi da bakañ diganeomp, lavaret hon eus e begement dezhañ, rannet hon eus e damm dezhañ, kontet hon eus e damm dezhañ ; es gefällt nicht jedem, die Wahrheit zu hören, kriz eo a-wechoù klevet ar wirionez, ar wirionez a vez displejus da glevet a-wechoù, hegaz eo ar wirionez da glevet a-wechoù, kasaus eo ar wirionez da glevet a-wechoù, ar wirionez a zo kasaus d'an neb a zo kablus, ar wirionez a zo kasaus hag an hini he lavar a zo arabadus ; in Wahrheit, e gwirionez, evit gwir ; mit der Wahrheit herausrücken, dispakañ (disac'hañ) ar wirionez, anzav ar wirionez, anzavout ar wirionez, P. diskargañ e c'hor, dont d'an dosenn, dispakañ e grampouezh ; nach der Wahrheit suchen, arglask ar wirionez ; auf der Suche nach der Wahrheit, war glask ar wirionez ; das Streben nach der Wahrheit, das Trachten nach der Wahrheit, ar c'hask eus ar wirionez g. ; die Wahrheit ermitteln, stadañ ar wirionez ; hinter die Wahrheit kommen, kavout ar wirionez, dizoleiñ ar wirionez, kouezhañ war an tres, diskoachañ ar voualc'h war he neizh, tennañ ar c'hazh a-zindan ar gwele, kouezhañ war ar pik, tapout ar c'had war he ched, sikañ e viz en toull ; durch Vergleich der Informationen ist man hinter die Wahrheit gekommen, dre

geñveriañ a bep seurt titouroù e oa bet kavet ar wirionez ; *er konnte jedoch die Wahrheit herausfinden*, deuet e oa a-benn da c'houzout ar wirionez memes tra ; *die Wahrheit zu ihrem Recht verhelfen*, *die Wahrheit zurechtrücken*, *der Wahrheit Geltung verschaffen*, lakaat ar wirionez war he reizh ; *die Wahrheit ans Licht bringen*, lakaat ar wirionez da skediñ, lakaat ar wirionez da splannañ ; *die Wahrheit kommt nach und nach an den Tag*, *die Wahrheit kommt nach und nach ans Licht*, krog eo ar wirionez da skediñ, krog eo ar wirionez da splannaat ; *verhindern*, *dass die Wahrheit an den Tag kommt*, mirout ouzh diskuliadur ar wirionez, mirout ouzh erzerc'hadur ar wirionez ; *da wir die Wahrheit nicht herausfinden können*, *vertraue ich Ihnen*, e defot ne c'hallomp ket gouzout ar wirionez e fizian ennoc'h, e faot ne c'hallomp ket gouzout ar wirionez e fizian ennoc'h, a-wall gouzout ar wirionez e fiziañ ennoc'h ; *um die Wahrheit zu sagen*, e leal, ez leal, end-eeun, evit lavaret gwir, evit gwir lavaret, ent gwir, e gwirionez, evit lavaret ar gwirionez, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep ger gaou, hep komz gaou, pa lavarinn mat, kement ha lavaret ar wirionez, kenkoulz ha lavaret ar wirionez, betek lavaret ar wirionez, evit komz heñvel ouzh ar wirionez, evit komz hervez ar wirionez, em askre e lavaran deoc'h ... ; *von der Wahrheit abweichen*, treiñ diwar ar wirionez rik, distekiñ diouzh ar wirionez plaen, mont en tu-hont d'ar wirionez, mont dreist ar wirionez, mont dreist dalc'h ; *er ist nicht so stark von der Wahrheit abgewichen wie sein Mittäter*, n'eo ket aet keit eus ar wirionez hag e genwaller ; *der Wahrheit die Ehre geben*, enoriñ ar wirionez ; *er ist die Wahrheit selbst*, gwiriek eo a bep hent, eeun eo e pep hent, gwirion eo ken ez eo, eeun eo evel ur wialenn ; *die Wahrheit verhehlen*, skoachañ ar wirionez, kuzhat ar wirionez ; *die Wahrheit auf den Kopf stellen*, *die Wahrheit vertuschen*, *die Wahrheit verfälschen*, *die Wahrheit verschleiern*, findaoniñ ar wirionez, falsañ ar wirionez, distresañ ar wirionez, distummañ ar wirionez, dic'hizañ ar wirionez, livañ (treiñ, treuzlivañ, treuzfichañ, disleberañ, gwariañ) ar wirionez, touellañ an dud, digelaouiñ, brizhkelaoiñ, brozennat a-ratozh, skignañ brozennoù a-ratozh ; *sich an die Wahrheit halten*, en em reizhañ ouzh ar wirionez ; *im Wein liegt Wahrheit*, diwar an evañ re e tarz ar wirionez ; *die Wahrheit bleibt manchmal besser unausgesprochen*, ar wirionez ne dalv netra pa ra gaou ouzh an nesañ, pep gwirionez n'eo ket mat na da lavaret na da glevet ; *geschichtliche Wahrheit*, istoregezh b., gwirigezh istorel b., gwirionded e-keñver an istor b., gwirionder e-keñver an istor g., reizhded e-keñver an istor b. ; *wer besitzt die Wahrheit ?* gant piv emañ ar wirionez ? ; *der Teufel soll mich holen*, *wenn ich nicht die Wahrheit sage*, me a vo krouget 'ta ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ krouget ma n'eo ket gwir, ma vin krouget ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ maout ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ lonket gant al Loar ma n'eo ket gwir, ra vezo graet ur gaouiad ac'hanon ma n'eo ket gwir, ra vin manac'h ma n'eo ket gwir, me a zo kontant da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir, me a zo kontant da vezañ daonet ma n'eo ket gwir, me a c'houlenn bezañ lonket mar lavaran gaou ; *die Wahrheit vor aller Welt bezeugen*, prezeg ar gwir en arbenn d'ar bed ; *das Falsche predigen*, *um die Wahrheit zu erfahren*, *etwas Falsches behaupten*, *um die Wahrheit zu erfahren*, hadañ ar gaou evit klevet ar wirionez ; [relij.] *der Heilige* Yves von der Wahrheit, sant Erwan ar wirionez g. ; 2. [pred.] gwirionezenn b., gwirionez b., gwiried g., gwirder g. ; ewige Wahrheiten, gwirionezioù peurbadel ls. ; ontologische Wahrheiten, gwirionezioù boudoniel ls. ; formale Wahrheit, gwirionez furlmel b. ; materielle Wahrheit, gwirionez dalc'hadel b. ; mathematische Wahrheit, gwirionez jedoniezhel b. ; experimentelle Wahrheit, gwirionez arnodadel b. ; rationelle Wahrheiten, gwirderioù poellel ls. ; ethische Wahrheit, gwirder divezel g. ; faktische Wahrheiten, gwirderioù devoudel ls. ; [Heidegger] Wahrheit des Wesens, bout ar beziad g.

Wahrheitsapostel g. (-s,-) : hader gwirionez g.

Wahrheitsbeweis g. (-es,-e) : prouenn b., anatadur g., anadigezh b., anatadurezh g. ; *den Wahrheitsbeweis führen*, prouiñ, gwiriañ, lakaat anat, anataat, splannaat, diskouez ez eo gwir an dra-mañ-tra.

Wahrheitsfindung b. (-) : saveladur ar wirionez g., stadadur ar wirionez g., diskuliadur ar wirionez g. ; *der Wahrheitsfindung entgegenwirken*, mirout ouzh diskuliadur ar wirionez.

Wahrheitsfunktör g. (-s,-en) : [pred.] darloer gwiried g.

wahrheitsgemäß ag. / **wahrheitsgetreu** ag. : gwir, gwirion, gwiriek, peurwirion, re wir ; *wahrheitsgetreue Aussage*, testeni gwir g.

Adv. : kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, hep ger gaou, ent gwir.

Wahrheitskriterium n.(-s,-kriterien) : merk-diogeliñ ar wirionez g.

Wahrheitsliebe b. (-) : gwirionded b., eeunded b., onestiz b., gwirionez b., tommder ouzh ar wirionez g., stagidigezh ouzh ar wirionez b.

wahrheitsliebend ag. : gwiriek a bep hent, eeun e pep hent, gwirion ken ez eo, eeun evel ur wialenn, tomm ouzh ar wirionez, stag ouzh ar wirionez.

Wahrheitsserum n. (-s,-seren/-sera) : serom ar wirionez g.

Wahrheitssinn g. (-s) : gwirionded b., eeunded b., peurlealded b., onestiz b., onested b., gwirionez b.

Wahrheitstabelle b. (-,-n) / **Wahrheitstafel** b. (-,-n) : [logik] taolenn wiried b.

Wahrheitswert g. (-s,-e) : [logik] talvoud gwiried g.

Wahrheitswert-Tabelle b. (-,-n) : [logik] taolenn wiried b.

Wahrheitswert-Variable ag.k. b. pe b. (-,-n) : [mat.] argemmenn erganadel b.

wahrlich Adv. : e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit lavaret gwir, evit gwir (Gregor), end-eeun, ent gwir, ent sur, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep ger gaou, hep komz gaou, da vat, evit mat, a-wirgalon ; *wahrlich !* fidoue ! fidouenn ! fidamdoue ! fidamdoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamdoulla ! fidadaoula ! fidamdouille ! fidedouille ! fidamdoullig ! fidamdoukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamdoupik ! fidamdousik ! fidamdoustac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamdouac'h ! fedamdouille ! fedamzoupenn ! fedamdousig ! fedamdoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! e feiz ! feiz ! feiz, ya !

wahrnehmbar ag. : 1. merzadus, merzidik, santidik, heverz, santadus ; *das sinnlich Wahrnehmbare*, ar verzadelezh b. ; *sinnlich wahrnehmbare Eigenschaft*, doaread haezel g. ; *die sinnlich wahrnehmbare Realität*, ar werc'helezh haezel b. ; *nicht wahrnehmbar*, diverz, diverzadus, diheverz, diverzus, diwel, diwelus, dianat, dizanat, a-sil, a-silik, a-sil-kaer ; *nicht deutlich wahrnehmbar*, dispis, difraezh, damziverzus ; 2. gweladus, hewel ; *ein mit unbewaffnetem Auge wahrnehmbarer Komet*, ur steredenn lostek a c'heller gwelet hep lunedoù ; *nicht wahrnehmbar*, disgwel, diweladus, dihwel ; 3. heglev, klevadus ; 4. arselladus ; *kaum wahrnehmbar*, distre-tre, bihan-tre, bihan anfin, diheverz, diverzadus, disgwel, diweladus, dihwel, diheglev.

Wahrnehmbarkeit b. (-) : heverzuster g., heverzusted b., merzadusted b., merzaduster g.

Wahrnehmbarkeitsschwelle b. (-) : [bred.] gousomm ar merzout b., treuzpoent ar merzout g., gwehin ar merzout g. ; *differentielle Wahrnehmbarkeitsschwelle*, gousomm diforc'hat b., treuzpoent diforc'hat g., gwehin diforc'hat g.

wahrnehmen V.k.e. (nimmt wahr / nahm wahr / hat wahrgenommen) : 1. santout, merzout, diverzout, klevet, gwelet, remerkout, damwelet ; *einen Geruch wahrnehmen*, klevout ur c'hezh, santout ur c'hezh ; *ich habe nichts wahrgenommen*, merzet (klevet, gwelet) em eus netra ;

deutlich wahrnehmen, spisverzout ; *etwas wahrnehmen*, emskiantañ udb, dont emskiantek ouzh udb ; *etwas empirisch wahrnehmen*, kantouezañ udb. ; *etwas flüchtig wahrnehmen*, *etwas undeutlich wahrnehmen*, damwelet udb, gouwelet udb, dremmwelet udb, spurmantñ udb ; *die wahrgenommene Temperatur*, ar gwrezverk santet g. ; *die wahrgenommene Kälte*, ar yenien santet b. ; **2.** mirout, derc'hel, difenn, ensammañ ; *die Interessen einer Firma wahrnehmen*, ober evit un embregerezh, ober evit mad un embregerezh, toullañ evit (ober diouzh lazioù, difenn lazioù) un embregerezh ; *der Bürgermeister nimmt in seiner Gemeinde Aufgaben der öffentlichen Verwaltung wahr*, emañ ar maer en emell eus mont en-dro aferioù kevredik ar gumun, karget eo ar maer da verañ aferioù kevredik ar gumun ; **3.** kemer tro eus udb, kemer tro ag udb, kemer tro d'udb, kemer e dro eus udb ; *den günstigen Augenblick wahrnehmen*, na c'hwitañ war un taol-chañs, na vankout d'e grog, kemer tro eus un degouezh kaer, kemer e dro eus un degouezh kaer, mataat eus un dro-vat, en em vataat eus un dro-vat, emvataat eus un dro-vat, tennañ akuit eus un dro-vat, lakaat ar glizh da gouezhañ war e dachenn, gwentañ dre ma'z eus avel a-du, tennañ (ober, kaout) e vad eus un dro-vat, ober e c'hounid eus un dro-vat, ober e c'hounidegezh eus un dro-vat, en em gavout mat eus un dro-vat, malañ diouzh an dour ; *er nimmt die Gelegenheit wahr*, ne vank ket d'e grog, kemer a ra e dro evit ober udb, pegañ a ra war an dro-vat-se, kemer a ra tro ac'hano evit ober udb ; *er nahm jede Gelegenheit wahr, um sich weiterzubilden*, kemer a rae tro eus pep tra evit gwellaat e stummadur, kemer a rae e dro eus pep tra evit en em varrekaat ; *nimm diese einmalige Chance wahr !* ar voul zo ganit, ruilh anezhi keit ha ma c'helli ! ; *sein Vorkaufsrecht wahrnehmen*, implijout e wir kentprenañ, arvezañ e wir kentprenañ ; **4.** kemer perzh e, perzhiañ e.

Wahrnehmung b. (-,-en) : **1.** santad g., santadenn b., merzadenn b., merzad g., merzerezh g., merz g., merzout g., merzadur g., merzadurezh b., merzidigezh b., degemeridigezh b., anaoud merzadel g. ; *geistige Wahrnehmung*, merzerezh g., merzidigezh b., merzout g. ; *sinnliche Wahrnehmung*, *Sinneswahrnehmung*, merzout skiantennel g., merzerezh skiantennel g., merzidigezh skiantennel b. ; *visuelle Wahrnehmung*, *optische Wahrnehmung*, gwelerezh g. ; *klare Wahrnehmung*, spisverzadenn b. ; *vestibuläre Wahrnehmung*, skiant diasavel b., skiant ar c'hempouez b. ; *olfaktorische Wahrnehmung*, skiant ar c'hwesha b., c'hwesha g., mus g. ; *außersinnliche Wahrnehmung*, merzout ezskiantennel g. ; [bred.] *globale Wahrnehmung*, merzerezh bloc'hel g. ; *innere Wahrnehmung*, merzout diabarzh g. ; *äußere Wahrnehmung*, merzout diavaez g. ; [korf.] *gustatorische Wahrnehmung*, skiant an tañva b., tañva g., goust g. ; *auditive Wahrnehmung*, *aurale Wahrnehmung*, *akustische Wahrnehmung*, eraeziñ klevedel g., santout klevedel g. ; [yezh.] *Verben der sinnlichen Wahrnehmung*, verboù merzadel ls. ; **2.** gwarez g., diwallerezh g., miridigezh b., mirerezh g., gwardoniezh b., ensammadur g. ; *Wahrnehmung der Interessen*, gwarez (difenn) ar gwirioù g., difennerezh al lazioù g., gwardoniezh al lazioù b. ; **3.** perzhiadur g., perzhiañ g.

Wahrnehmungs- : ... merzout, ... ar merzout, ... merzadel, ... merzadennel, ... anaoudel, ... naoudel.

Wahrnehmungsfeld n. (-s,-er) : maezienn ar merzout b.

Wahrnehmungsgrenze b. (-,-n) : [bred.] gousomm ar merzout b., treuzpoent ar merzout g., gwehin ar merzout g.

Wahrnehmungsidentität b. (-) : [bred.] hevelepted-verzout b.

Wahrnehmungssillusion b. (-,-en) : [bred.] falsverzerezh g., trezerc'h ar merzout g., kammzerc'h ar merzout g.

Wahrnehmungsstörung b. (-,-en) : [mezeg.] strafuilh anaoudel g., strafuilh bredsantadel g.

Wahrnehmungstäuschung b. (-,-en) : [bred.] [bred.] falsverzerezh g., trezerc'h ar merzout g., kammzerc'h ar merzout g.

Wahrnehmungsverb n. (-s,-en) : [yezh.] verb merzadel g.

Wahrnehmungsvermögen n. (-s) : barr merzout g., gouester naoudel g.

Wahrsage- : ... divinout.

Wahrsagekunst b. (-) : diouganerezh g., diouganouriezh b., divinouriezh b., divinerezh g., urisinerezh g., spiswelouriezh b.

wahrsagen V.gw./V.k.e. (hat wahrgesagt // hat gewahrsagt) : lavaret o avantur d'an dud, tennañ o flanedenn d'an dud, lavaret o flanedenn d'an dud, lenn o flanedenn d'an dud, urisiniñ ; *jemandem seine Zukunft (sein Schicksal) wahrsagen*, tennañ e blanedenn d'u.b., lavaret e blanedenn d'u.b. ; *aus den Karten wahrsagen*, lenn ar blanedenn e-barzh ar c'hartoù ; *aus den Händen wahrsagen*, lenn ar blanedenn diwar palvoù an daouarn, lenn ar blanedenn e linennoù an daouarn, lenn doare u.b. en arroudennoù e zaouarn ; *aus dem Kaffeesatz wahrsagen*, lenn ar blanedenn e-barzh ar mal kafe ; *sich (dat.) wahrsagen lassen*, mont da glevet e blanedenn ; *ihm wurde gewahrsagt*, klevet a reas e blanedenn.

Wahrsagen n. (-s) : diouganerezh g., diouganouriezh b., divinouriezh b., divinerezh g., urisinerezh g., spiswelouriezh b.

Wahrsager g. (-s,-) : **1.** lenner planedennoù g., spiswelour g. ; **2.** [istor] urisin g., urisiner g., diviner g., diouganer g., diouganour g., darlavariad g., aogur g.

Wahrsagerei b. (-) : diouganerezh g., diouganouriezh b., divinouriezh b., divinerezh g., urisinerezh g., spiswelouriezh b., aogur b. ; *Wahrsagerei mit der Wünschelrute*, rabdomañs b.

Wahrsagerin b. (-,-nen) : **1.** lennerez planedennoù b., tennerez planedennoù b., spiswelourez b. ; **2.** [istor] urisinerez b., divinerez b., diouganerez b., sibilla b., darlavariadez b.

wahrsagerisch ag. : diouganus, diouganek, profedek, ... divinout.

Wahrsagung b. (-,-en) : diougan g., diouganadenn b., diouganerezh g., urisinerezh g., divinerezh g., divin g., divinadur g., spiswelerezh g.

währschaft ag. : [Bro-Suis] dreistdibab, eus an dibab, diouzh an dibab, a'rgwellañ, eus ar gwellañ, a'r c'haerañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellaik, eus ar c'hentañ, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, kentañ troc'h, eus ar c'hentañ troc'h, heberzh, dibab, a-zibab, a-zoare, a-feson, tre, fetis.

Wahrschau estl. : [merdead.] *Wahrschau !* diwallit ! taolit evezh ! lakait evezh !

wahrscheinlich ag. : gwirheñvel, douetus, tebek.

Adv. : douetus, moarvat, emichañs, pechañs, hervez doare, hervez pep doare, evit doare, e-doare, diouzh doare, diouzh an doare, diouzh ar mod, hervez ar mod, hervez an dailh, diouzh feson, a-hervez, hervez, diouzh ma kreder, hervez ar gwel, da welet, din da welet, bete gwelet, war a seblant, war a hañval, me 'laka, 'm eus aon, da grediñ ez eus e ..., kredapl, peadra 'zo da grediñ e ..., chañsoù 'zo, chañsus, taol-chañs, c'honvat, bezañ a-walc'h, bez' a-walc'h ; *höchst wahrscheinlich*, douetus bras, kredapl-bras, hervez pep doare, chañsoù bras 'zo e ... ; *er wird wahrscheinlich nicht kommen*, dic'hortoz eo e teufe - ne zeuio ket nemet ur chañs e vefe - ne zeuio ket, 'm eus aon ; *er wird wahrscheinlich kommen*, bezañ a-walc'h e teuio - bez' a-walc'h e teuio - dont a raio, kredapl ; *wahrscheinlich machen*, tebekaat ; *wahrscheinlich werden*, tebekaat.

Wahrscheinlichkeit b. (-) : **1.** gwirheñvelled b., gwirheñvelder g., gwirheñvelidigezh b., hañvaledigezh b., bezusted b., bezuster g., c'hoarvezusted b., c'hoarvezuster g., degouezhaduster g., degouezhadusted b., degouezhuster g., degouezhusted b. ; *aller Wahrscheinlichkeit nach*, douetus bras, kredapl-bras, hervez pep doare, hervez doare, evit doare, e-doare, diouzh doare, diouzh an doare, diouzh ar mod, hervez ar mod, hervez an dailh, moarvat, emichañs, pechañs, diouzh feson, a-hervez, hervez, diouzh ma kreder, hervez ar gwel, da welet, din da welet, bete gwelet, war a seblant, war a hañval, me 'laka, 'm eus aon, da grediñ ez eus e ..., kredapl, peadra 'zo da grediñ e ..., bezañ a-walc'h, bez' a-walc'h, chañsoù bras 'zo e ... ; *aller Wahrscheinlichkeit nach wird er nicht mehr aus dem Koma erwachen*, antebek eo e teufe er-maez eus ar c'homa ; **2.** [skiantoù, preder.] ; tebegezh b., tebegenn b. [*liester tebegoù*] ; *der Begriff*

„Wahrscheinlichkeit“, meizad an debegezh g. ; *bedingte Wahrscheinlichkeit, konditionale Wahrscheinlichkeit*, tebegezh amveziadek b. ; *die Summe der Wahrscheinlichkeiten*, sammadur an tebegou g.

Wahrscheinlichkeitsdenken n. (-s) : poellatadur tebegel g.

Wahrscheinlichkeitsdichte b. (-) : [mat.] /

Wahrscheinlichkeitsdichtefunktion b. (-) : [mat.] tebekter g.

Wahrscheinlichkeitsfamilie b. (-, -n) : [mat.] familh debekaet b.

Wahrscheinlichkeitsgesetz n. (-es) : [mat.] tebekadur g.

Wahrscheinlichkeitsgrad g. (-s, -e) : derez bezusted g. ; *hoher Wahrscheinlichkeitsgrad*, derez bezusted uhel g., bezusted uhel b.

Wahrscheinlichkeitskonzept n. (-s, -e) : *das Wahrscheinlichkeitskonzept*, meizad an debegezh g.

Wahrscheinlichkeitsmaß n. (-es) : [mat.] tebekadur g.

Wahrscheinlichkeitsraum g. (-s, -räume) : [mat.] egor tebeakaet g.

Wahrscheinlichkeitsrechnung b. (-, -en) : [mat.] jedadur an tebegou g., riñverezh an tebegou g.

Wahrscheinlichkeitsskala b. (-) : skeul an tebegezhioù b.

Wahrscheinlichkeitsstandpunkt g. (-s) : [preder.] gwirheñvelouriezh b.

Wahrscheinlichkeitstheorie b. (-) : damkaniezh an tebegou b., tebegouriezh b.

Wahrscheinlichkeitsverteilung b. (-) : [mat.] tebekadur g.

Wahrspruch g. (-s, -sprüche) : [gwir, Bro-Aostria] barnedigezh b., devarn b.

Wahrung b. (-) : gwarez g., diwallerezh g., miridigezh b., mirerezh g., gwardoniezh b., ensammadur g. ; *Wahrung der Interessen*, gwarez (difenn) ar gwirioù g., difennerezh al lazioù g., gwardoniezh al lazioù b. ; *um Wahrung der Anonymität bitten*, goulenn chom dizanav.

Währung b. (-, -en) : moneiz g. ; *harte Währung*, moneiz talvoudus (kreñv, eus ar gwellañ) g. ; *Wert einer Währung*, mon g., talvoudegezh ur moneiz b. ; *gängige Währung*, moneiz red g. ; *eine Währung an eine andere angleichen*, steudañ ur moneiz war unan all ; *eine Währung neu angleichen*, assteudañ ur moneiz ; *eine Währung überbewerten*, dreistdewerzhaf ur moneiz ; *die Währung stützen, die Währung unterstützen, die Währung stärken, die Währung verteidigen*, sintrañ ar moneiz.

Währungs- : moneizel, ... ar moneiz, ... moneiz.

Währungsabkommen n. (-s, -) : feur-emglev war ar moneiz g., feur-emglev moneizel g.

Währungsabwertung b. (-, -en) : gouwerzhkadur ar moneiz g.

Währungsangleichung b. (-, -en) : steudadur ar moneiz g.

Währungsaufwertung b. (-, -en) : uswerzhkadur ar moneiz g.

Währungsausgleichsbeträge ls. : arc'hant kempouezañ g.

Währungsbank b. (-, -en) : bank monañ g.

Währungsbloc g. (-s, -blöcke) : bloc'had moneizel g.

Währungseinheit b. (-, -en) : unanenn voneizel b.

Währungserosion b. (-, -en) : krignadur ar moneiz g.

Währungsfonds g. (-, -) : font moneizel g. ; *internationaler Währungsfonds (IWF)*, Font Moneizel Etrebroadel g., FME g.

Währungsgebiet n. (-s, -e) : tachad moneizel g., moneizva g.

Währungsgold n. (-s) : aour moneiz g.

Währungsinstitut n. (-s, -e) : ensavadur moneizel g.

Währungskrise b. (-, -n) : enkadenn voneizel b.

Währungsparität b. : parelezh an eskemm etre moneizoù b., parelezh etre moneizoù b.

Währungspolitik b. (-) : politikerezh moneizel g.

Währungsreform b. (-, -en) : adreizh moneizel g., adreizhadur ar moneiz g.

Währungsreserven ls. : miradoù arc'hant ls.

Währungsschlange b. (-) : [istor] naer voneizel b. ; *europäische Währungsschlange*, naer europat ar moneizioù b.

währungsschwach ag. : gwan e voneiz ; *währungsschwaches Land*, bro gwan he moneiz b.

Währungsstandard g. (-s, -s) : stalon moneizel g.

Währungsstark ag. : kreñv e voneiz ; *währungsstarkes Land*, bro kreñv he moneiz b.

Währungssystem n. (-s, -e) : reizhiad voneizel b. ; *internationales Währungssystem*, reizhiad voneizel etrebroadel b. ; *europäische Währungssystem*, reizhiad voneizel Europa b. ; *ungedektes Währungssystem*, reizhiad voneizel anvetalek b.

Währungsumstellung b. (-) : eiltaladur ur moneiz g.

Währungsunion b. (-, -en) : unaniezh voneizel b.

Währungsverfall g. (-s) : diwerzhkadur ar moneiz g.

Währungsverhältnis n. (-ses, -se) : feur-eskemm g.

Währungsswap g. (-s, -s) : *Zins- und Währungsswap*, kredad kroaziet g., kengredad g.

Wahrzeichen n. (-s, -) : arouez b., ardamez g.

Waiblinger g. (-s, -) : [istor] gibellin g., waiblingenad g. [*dalc'hiad an impalaer a-enep ar pab*].

Waid g. (-s, -e) : [louza.] *Färberwaid*, glizin-Gwaskogn str., kerboulenn b., pasteZ-Langedok g.

Waise b. (-, -n) : emzivad g., minor g., emzivadez b., minorez b., bugel diberc'henn g., bugel emzivat g. ; *vater- und mutterlose Waise*, emzivad didud g., emzivadez didud b., emzivad rik g., emzivadez rik b., emzivad didad ha divamm g., emzivadez didad ha divamm b., emzivad marv e dad hag e vamm digantañ g., emzivadez marv he zad hag he mamm diganti b., minor didud g., minorez didud b., minor rik g., minorez rik b., minor hep tad na mamm g., minorez hep tad na mamm b., minor marvet e dad hag e vamm digantañ g., minorez marvet he zad hag he mamm diganti b. ; *zur Waise machen*, emzivadañ ; *unter staatlicher Fürsorge stehende Waise*, minor ar Stad g., minorez ar Stad b., minor skoret gant ar Stad g., minorez skoret gant ar Stad b. ; *er trat tatsächlich für die Witwen und die Waisen ein, er setzte sich tatkräftig für die Witwen und Waisen ein*, difenn a reas dre gomz ha dre ober an intañvezh hag an an emzivaded.

Waisenanstalt b. (-, -en) / **Waisenhaus** n. (-es, -häuser) : ti-emzivaded g., emzivati g.

Waisenkind n. (-s, -er) : emzivad g., minor g., emzivadez b., minorez b., bugel diberc'henn g., bugel emzivat g. ; *die Waisenkinder*, ar vugale emzivat ls. ; *zum Waisenkind machen*, emzivadañ ; *jemanden als Vormund für ein Waisenkind bestellen*, sevel gward gant un emziwad.

Waisenknabe g. (-n, -n) : 1. emzivad g., minor g., bugel diberc'henn g. ; *zum Waisenknaben machen*, emzivadañ ; 2. [dre skeud.] *ein reiner Waisenknabe sein*, bezañ war e gentañ lamm, bezañ war e dro gentañ, bezañ war ar boulc'h kentañ, na vezañ kollet e hini glas c'hoazh, bezañ nevez er vicher, na gaout skiant-prenañ ebet, bezañ eus an torad diwezhañ.

Waisenmädchen n. (-s, -) : emzivadez b., minorez b., bugel diberc'henn g. ; *zum Waisenmädchen machen*, emzivadezañ.

Waisemutter b. (-, -mütter) : desaverez emzivaded b., kulatorez b.

Waisenrente b. (-, -n) : leve emzivad g.

Waisenvater g. (-s, -väter) / **Waisenvogt** g. (-s, -vögte) : desaver emzivaded g., kulator g.

Wake b. (-, -n) : toull er skorn g.

Wal g. (-s, -e) : [loen.] morvil g. [*liester* morviled], balum g. [*liester* balumed], krankal g. [*liester* krankaled], krankaleg g. [*liester* krankaleged] ; *der Gesang der Wale*, kan ar balumed g. ; *Wale singen*, ar balumed a gan ; *Bartenwal*, balum g., morvil fanoliek g. ; *Zahnwal*, morvil dantek g. ; *der Blauwal gehört zu den Bartenwalen und der Delfin zu den Zahnwalen*, ur morvil fanoliek eo ar balum glas hag ur morvil dantek ar morhoc'h beg-hir ; *Wale harpunieren*, treantiñ balumed ; *Wale fangen, Wale jagen*, balumeta, morvileta ; *die stammesgeschichtlich frühen Wale*, an hervorviled ls.

Walache g. (-n, -n) : Valakiad g. [*liester* Valakiz].

Walachei b. (-) : *die Walachei*, Bro-Valakia b.

walartig ag. : krankalek, e doare ur morvil, e doare morviled, a-zoare gant ur morvil, a-zoare gant ar morviled, a-seurt gant ur morvil, a-seurt gant ar morviled.

Walbaby n. (-s,-s) : balumig g. [*liester* balumedigoù], leue balum g.

Wald g. (-s,Wälder) : **1.** koad g., koadeg b., koadad g., gwezeg b., gwezenneg b., forest g./b. ; *Niederwald*, koad med g. ; *Hochwald*, koad bras g., koad uhel g. ; *Jungwald*, lañsenneg b. [*liester* lañsenneg] ; *tropischer Wald*, koadeg trovanel b. ; *tropischer Regenwald*, koadeg c'hleb trovanel b., koadeg c'hleb kehederel b. ; *borealer Nadelwald*, koadeg hanternoz b. ; *gemeindeeigener Wald*, koadeg kumun b. ; *natürlicher Wald*, koadeg naturel b. ; *künstlicher Wald*, koadeg plantet b. ; *dichter Wald*, koadeg stank b. ; *schwer durchdringlicher Wald*, koadeg diaes da ergerzhout b. ; *tiefer Wald*, koad don g. ; *im tiefen Wald*, *tief im Wald*, e penn pellañ ar c'hoad, er pelldon ag ar c'hoad, e donder ar c'hoadoù, e donderioù ar c'hoadoù, e don (e donig-don, e donig-donañ, e don-donañ, e deun) ar c'hoad(où) ; *durch Wald und Feld*, a-dreuz-karter, a-hed ar vro, dre goad ha maez, dre draoñienn ha menez, dre gre'h ha traoñ, dre ar maezioù, a-dreuz ar c'hoadeier hag an douareier, a zeval da venez, a venez da zeval ; *an der Ecke des Waldes*, e korn ar c'hoad ; *Brennholz aus dem Wald holen*, mont er c'hoad davit keuneud, mont er c'hoad da geuneuta, mont er c'hoadoù davit keuneud, mont er c'hoadoù da geuneuta, mont er forest davit koad, mont er forest da goata, mont er forest da gozhgoata, mont er forest da droc'hañ gor ; *zum Holzen in den Wald gehen*, mont er forest davit koad, mont er forest da goata ; *im Wald spazieren gehen*, mont da bourmen er c'hoad ; *quer durch den Wald gehen*, mont a-dreuz ar c'hoad, mont dre greiz ar goadeg, treuziñ ar goadeg a-blom, mont a-dreuz-penn d'ar c'hoad ; *einen Wald abholzen*, lakaat an troc'h en ur c'hoad ; *der Wald von Brocéliande*, koad Brekilien g. ; *dieser Wald nimmt die gesamte Fläche des Gebiets ein*, ar c'horn-bro a-bezh a zo dindan ar goadeg-se ; *das Gebiet, das dieser Wald umfasst*, ar vro a zo dindan ar goadeg-se ; [hemolc'h] *einen Hirsch aus dem Wald treiben*, difourkañ ur c'harv ; *das Treiben des Wildes aus dem Wald*, an difourk g., an difourkadur g., an difourkañ g. ; *im Wald wimmelt das Wild*, er c'hoad e verv ar jiber, er c'hoad e kaver jiber ne vern pelec'h, sof-kont a jiber a zo er c'hoad, leun a jiboez eo ar c'hoad, brein eo ar c'hoad gant ar jiboez, dreistfonnañ a ra ar jiber er c'hoad, [gwashaus] brein eo ar c'hoad gant ar jiboez ; **2.** [dre skeud.] *ein Wald aus Masten, Rahen und Tauwerk*, ur c'hoadad gwernioù, delezioù ha kerdin-lestr g. ; **3.** [kr-] *man sieht den Wald vor lauter Bäumen nicht*, ne vez ket gwelet kêr gant an tiez ; *wie man in den Wald ruft, so schallt es heraus*, emañ an eost diouzh an here - eostet e vez ar pezh a vez hadet - roerig kaverig - ordin e vez tapet an den diwar-bouez e deod - diouzh ma ri e kavi - hervez ma ri e vo graet dit - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - evel ma komzot e viot respontet - an hini a ra goap ouzh e revr e stag - an hini a grañch fae a grañch war e sae - diouzh ma reot e kavot - eus ar skudell a roez e resevez - gra vad hag e kavi mad - va mab, gant ar vent a venti ha netra ken, mentet e vi - an hini a staot ouzh an avel a-benn a bak leun e zent - an hini a zigor e glap a bak atav un dra bennak - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro a vez flemmet - neb a zo e doenn e soul arabat teurel ur c'hef-tan war hini e amezeg - da gazh mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all.

Waldameise b. (-,-n) : [loen.] *rote Waldameise*, merien ruz str.

Waldammer b. (-,-n) : [loen.] brean an taiga g. [*liester* breaned an taiga].

Waldapfelbaum b. (-s,-bäume) : [louza.] *ungepfropfter Waldapfelbaum*, gwez-avalou put str., gwezenn-avalou put b.

Waldarbeiter g. (-s,-) : koadour g., koataer g., forestour g.

waldaus Adv. : *waldaus gehen*, kuitaat ar c'hoad, mont er-maez eus ar c'hoad.

Waldbaumläufer g. (-s,-) : [loen.] kraperig-gwez g. [*liester* kraperiged-gwez].

waldbedeckt ag. : koadek, koadet-stank, gwezek, dindan goad, dindan goadeg, goloet a goadeier.

Waldbeere b. (-,-n) : [louza.] **1.** lus du str., lusenn zu b., lus str., lusenn b., P. kigne polikan str. ; *Waldbeeren pflücken*, lusa ; **2.** *Waldbeeren*, frouezh ruz str.

Waldbeerkraut n. (-s) : bod-lus g., gwez-lus str., plant lus str.

Waldbestand g. (-s,-bestände) : koadegi ls., koadegeier ls., koadegoù ls., gwezegi ls., gwezegoù ls., gwezegennegi ls., gwezennegoù ls., koadadoù ls. ; *der Waldbestand eines Landes*, an dregantad dindan goadoù en ur vro g.

waldbestanden ag. / **waldbewachsen** ag. : koadek, gwezek, goloet a goadeier, koadet, dindan goad.

Waldbewohner g. (-s,-) : **1.** annezad ar c'hoadoù g., den a vev er c'hoadoù g. ; **2.** [loen.] spesad koadtrigat g., loen koadtrigat g., koadtrigat g. [*liester* koadtrigaded].

Wald-Bingelkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] pennegez koad b.

Waldboden g. (-s,-böden) : douar ar c'hoadoù g., douar er c'hoad g., strewad g.

Waldbrand g. (-s,-brände) : tan-gwall en ur c'hoad g., koadeg o teviñ b. ; *der Waldbrand hinterließ wortwörtlich verbrannte Erde*, laosket poazh e voe ar goadeg gant an tan-gwall.

Waldbruder g. (-s,-brüder) : **1.** unmanac'h g., penitiour g., manac'h digenvez g. ; **2.** digenveziad g. [*liester* digenvezidi].

Walddrossel b. (-,-n) : [loen.] milc'hwid-koad g. [*liester* milc'hwided-koad].

Waldchampignon g. (-s,-s) : [kabell-touseg] *kleiner Waldchampignon*, rozig ar c'hoadoù g.

Wäldchen n. (-s,-) : koadig g., forestig g./b.

Waldegerling g. (-s,-e) : [kabell-touseg] *kleiner Waldegerling*, rozig ar c'hoadoù g.

Wald-Ehrenpreis g. (-es) : [louza.] gleizh-glas str., louzaouenn-santez-Veronika b., fleur glas str.

Waldeidechse b. (-,-n) : [loen.] glazard bevc'haner g. [*liester* glazarded bevc'haner].

waldein Adv. / **waldeinwärts** Adv. : *waldein gehen*, mont e-barzh ar c'hoad, mont don er c'hoad, mont etrezek kreiz ar goadeg, mont etramek kreiz ar goadeg, mont da-geñver kreiz ar goadeg, mont war-gaut kreiz ar goadeg.

Waldengelswurz b. (-,-en) / **Waldengelwurz** b. (-,-en) : [louza.] talbod str., gourlu str.

Waldenser g. (-s,-) : [istor, relij.] dalc'hiad Petro Valdo g., dalc'hiad Petrus Valdes g., valdoad g., valdezad g.

Waldensertäler ls. : traoñiennoù valdoat ls., traoñiennoù valdezat ls.

Walderdbeere b. (-,-n) : [louza.] sivi-garzh str., sivi gouez str.

Waldesel g. (-s,-) : [loen.] **1.** azen gouez g. ; **2.** [azen doñv] *Thüringer Waldesel*, azen Thüringen g.

Waldessaum g. (-s,-säume) : lost ar c'hoad g., lezenn ar c'hoad b., lez ar c'hoad g., gwrimenn ar c'hoad b., or g., bevnen ar c'hoad b. ; *am Waldessaum*, war or ar c'hoad, e lost ar c'hoad, war lezenn ar c'hoad, war talbenn ar c'hoad, war gwrimenn ar c'hoad, war lez ar c'hoad, war ribl ar c'hoad, war bevnen ar c'hoad.

Waldeule b. (-,-n) : [loen.] hoper-noz g. [*liester* hoperien-noz].

Waldfarn g. (-s,-e) : [louza.] banraden str., raden-gad str.

Waldfee b. (-,-n) : boudig ar c'hoadoù b., korriganez b., korrigez b. ; [tro-lavar] *Holla, die Waldfee* ! biskoazh kement all ! biskoazh c'hoazh ! biskoazh oueskoc'h ! sada biskoazh ! ne c'hallan ket krediñ, pezh a welan ! diaoul biskoazh ! lost ar spanell ! lost ar c'hazh er sac'had farz ! n'eo

ket gwir alato ! biskoazh kement all, pevar lagad d'ar marc'h dall ! nag ul lanfas tra !

Waldfläche b. (-,-n) : gorread dindan wezegi g. ; *die Verringerung der Waldfläche in den Tropen*, ar c'holl tachenn gant ar goadeg trovanel g.

Waldflattergras n. (-es) : [louza.] mell-gad str.

Waldföhre b. (-,-n) : [louza.] pin ruz str., pinenn ruz b.

Waldfrauenfarn g. (-s,-e) : [louza.] [louza.] banraden str., raden-gad str.

Waldfrevel g. (-s,-) : gaou (droug g., distruj g., dismantr g., gwast g., gwall g., noaz g.) graet d'ur goadeg g., felladenn goadel b.

Waldgebiet n. (-s,-e) : koadeg b., gwezeg b.

Waldgeier g. (-s,-) : [loen.] baou b. [*liester* baoued].

Wald-Geißblatt n. (-s,-blätter) : [louza.] gwezvoud str., bezvoud str., boued-gavr g., gavrroued g., gwial-gavr g., iliaevrez g., troad-bleiz g.

Waldgeist g. (-es,-er) : den-bouc'h g. [*liester* tud-vouc'h], faon g. [*liester* faoned].

Waldgiraffe b. (-,-n) : [loen.] okapi g. [*liester* okapied].

Waldglöckchen n. (-s,-) : [louza.] brulu str., beskenn-an-ltron-Varia b., bisig an diaoul g., P. boked strak g., [e yezh ar vugale] nunu str.

Waldgott g. (-s,-götter) : doue ar c'hoadeier g., doue ar c'hoadoù g.

Waldgrenze b. (-,-n) : lost ar c'hoad g., lezenn ar c'hoad b., lez ar c'hoad g., gwrimenn ar c'hoad b., or g., bevenn ar c'hoad b.

Waldgrille b. (-,-n) : [loen.] grilh-koad g. [*liester* grilhed-koad].

Waldhaar n. (-s,-e) : [louza.] hesk-ar-c'hoadoù g./str.

Waldhäher g. (-s,-) : [loen.] kegin-derv b. [*liester* kegined-derv].

Wald-Hainsimse b. (-,-n) : [louza.] broen plat ar c'hoadoù str.

Wald-Heckenkirsche b. (-,-n) : [louza.] gwezvoud str., bezvoud str., boued-gavr g., gavrroued g., gwial-gavr g., iliaevrez g., troad-bleiz g., bronnoù koukoug ls.

Waldherre b. (-,-n) : [louza.] ramps str., ramz str., kignen gouez str., kignen-an-arzhed str.

Waldhirse b. (-) : [louza.] mell-gad str.

Waldhorn n. (-s,-hörner) : [sonerezh] korn riboulek g.

Waldhornist g. (-en,-en) : [sonerezh] kornour g.

Waldhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] skilgog g., kog gouez g.

Waldhüter g. (-s,-) : koadour g., forestour g., suward g., gward-koad g., forecher g.

waldig ag. : koadek, koadet-stank, gwezek, goloet a goadeier.

Waldkante b. (-,-n) : [tekn.] kant krustennek ur plankenn g., kant gwenngoad g.

waldkantig ag. : *waldkantiges Brett*, krustenn b. [*liester* krustennoù, krust].

Waldkatze b. (-,-n) : [loen.] 1. kazh gouez g. ; 2. kazh blev damhir Norvegia g. *pe* kazh Maine Coon g. *pe* kazh blev damhir Siberia g.

Waldkauz g. (-es,-käuze) : [loen.] kaouenn penn-tev b., toud penn-kazh g., penn-kazh g., gloud g., penn-yod g., evn-kazh g.

Waldkiefer b. (-,-n) : [louza.] pin ruz str., pinenn ruz b.

Waldkirsche b. (-,-n) : [louza.] pabu str., babu str.

Waldknoblauch g. (-s) : [louza.] ramps str., ramz str., kignen gouez str., kignen-an-arzhed str.

Waldknotennameise b. (-,-n) : [loen.] merien-naer str.

Waldland n. (-s) : takad koadek g., takad koadoù g.

Waldlaubsänger g. (-s,-) : [loen.] richaner ar c'hoad g. [*liester* richanerien ar c'hoad], puig-sut g. [*liester* puiged-sut].

Waldlauf g. (-s,-läufe) : galoupadenn er c'hoadeier b. ; *einen Waldlauf machen*, ober ur c'haloupadenn er c'hoadeier.

Waldlichtung b. (-,-en) : frankizenn b., digoadenn b., rouezenn b., treuskoad g., frankiz b. ; *in einer Waldlichtung*, war ar rouez, en ur frankizenn.

waldlos ag. : digoad.

Waldmaus b. (-,-mäuse) : [loen.] morzigell ar c'hoadeier b. [*liester* morzigelled ar c'hoadeier], logod-morz str., morz str., logod-douar str.

Waldmeister g. (-s,-) : 1. enseller ijinerezh an dour hag ar c'hoadeier g. ; 2. [louza.] menoued str.

Waldmeisterbowle b. (-,-n) : gwin blazet gant menoued g.

Waldmensch g. (-en,-en) : 1. den hag a vev er c'hoadoù g. ; 2. [loen.] orangoutan g. [*liester* orangoutaned].

Waldminze b. (-,-n) : [louza.] bent-ki b.

Waldmoped n. (-s,-s) : P. heskennerez-chadennek b. [*liester* heskennereziou-chadennek], treujerez b. [*liester* treujereziou].

Waldnachtschatten g. (-s,-) : [louza.] bouloù-aerouant ls., chapeled-an-naer g.

Waldnelke b. (-,-n) : *rote Waldnelke*, yarig-lart b., bleuñv-kilhog str., bokedoù laou ls.

Waldnutzungsrecht n. (-s,-e) : forestaj g.

Waldnymph b. (-,-n) : boudig ar goadeg b., driadenn [*liester* driadezed].

Waldohreule b. (-,-n) : [loen.] toud penn-kazh g. [*liester* touded penn-kazh], penn-kazh g. [*liester* pennoù-kazh], toud otus g. [*liester* touded otus], kaouenn-gazh b. [*liester* kaouenned-kazh], P. penn-yod g. [*liester* pennoù-yod].

Waldorfschule b. (-,-n) : skol Rudolf Steiner b.

Waldpflanze b. (-,-n) : plant ar c'hoadoù str.

Waldrand g. (-s,-ränder) : *der Waldrand*, an or g., lost ar c'hoad g., lezenn ar c'hoad b., talbenn ar c'hoad g., bevenn ar c'hoad b., rizenn ar c'hoad b., gwrimenn ar c'hoad b., lez ar c'hoad g., ribl ar c'hoad g. ; *am Waldrand*, war or ar c'hoad, e lost ar c'hoad, war lezenn ar c'hoad, war talbenn ar c'hoad, war gwrimenn ar c'hoad, war lez ar c'hoad, war ribl ar c'hoad, war bevenn ar c'hoad, e korn ar c'hoad.

Waldrauch g. (-s,-räuche) : [louza.] [louza.] flemm-douar g., flemmeter g., gwennig g., louzaouenn-an-teil b., mogedenn-douar b.

Waldrebe b. (-,-n) : [louza.] rouanez-al-liorzhoù b. ; *gewöhnliche Waldrebe*, rouanez-weus b. ; *brennende Waldrebe*, louzaouenn-ar-flamm b.

waldreich ag. : stank ar c'hoadeier ennañ, goloet a goadeier, forzh koadek, forzh c'hwezek, koadet-stank.

Waldsalomonssiegel n. (-s) : [louza.] lili-naer str.

Waldsaum g. (-s,-säume) : lost ar c'hoad g., lezenn ar c'hoad b., lez ar c'hoad g., gwrimenn ar c'hoad b., or g., bevenn ar c'hoad b. ; *am Waldsaum*, war or ar c'hoad, e lost ar c'hoad, war lezenn ar c'hoad, war talbenn ar c'hoad, war gwrimenn ar c'hoad, war lez ar c'hoad, war ribl ar c'hoad, war bevenn ar c'hoad.

Waldsauerklée g. (-s) : [louza.] triñchin-logod str., triñchin-gad str., bara-koukoug g., melchon roz str., triñchin an ltron str.

Waldschelle b. (-,-n) : [louza.] brulu str., beskenn-an-ltron-Varia b., bisig an diaoul g., P. boked strak g., [yezh ar vugale] nunu str.

Waldschlagweidenröschen n. (-s,-) : [louza.] ivan tañvouezennek str., ivan sant Anton str.

Waldschneise b. (-,-n) : 1. gwenodenn en ur c'hoad b., hent koadourien g. ; 2. troc'h g., harz-tan g., digoadenn b.

Waldschnepfe b. (-,-n) : [loen.] kefeleg-koad Eurazia g. ; *Waldschnepfen jagen*, kefelegeta.

Waldschnepfensalmi n. (-/-s,-s) : [kegin.] frigod kefeleg g.

Waldschat g. (-s,-e) : den-bouc'h g. [*liester* tud-vouc'h], faon g. [*liester* faoned].

Waldspitzmaus b. (-,-spitzmäuse) : [loen.] minoc'h boutin g. [*liester* minoc'hed boutin] ; *italienische Waldspitzmaus*, minoc'h an Appenninoù g.

Waldstätte ls. : [istor] *die Waldstätte*, ar Pevar-C'hanton ls.

Waldsterben n. (-s) : [endro] ar c'hoadoù o vont da get ls., ar c'hoadoù o vervel ls., tremenvan ar c'hoadoù b./g., marv ar gwez g., ar marvoù gwez ls., marvidigezh ar gwez b.

Waldstreu b. (-,-en) : gardenn delioù b.

Waldstrich g. (-s,-e) : koadeg b., gwezeg b.

Waldstroh n. (-s) : [louza.] *gelbes Waldstroh*, luierz-velen b., luierz Arvor b.

Waldstück n. (-s,-e) : koadeg b., gwezeg b. ; *zur Nutzung freigegebenes Waldstück*, dalc'h g., dalc'h-forest g., anzavad koadel g.

Waldtäubchen n. (-s,-) : [loen.] kudonig b. [*liester* kudonedigoù].

Waldtaube b. (-,-n) : [loen.] kudon b., glazig g., pichon gwez g., kudon golieriek b. ; *Weibchen der Waldtaube*, kudonez b. [*liester* kudonezed].

Waldteufel g. (-s,-) : **1.** den-bouc'h g. [*liester* tud-vouc'h], faon g. [*liester* faoned]. ; **2.** [loen., marmouz] mandril g. ; **3.** [c'hoariell] diaoul gwinterellek g.

Waldung b. (-,-en) : koad g., koadeg b., gwezeg b., forest g./b.

Waldvogel g. (-s,-vögel) : [loen.] labous koadtrigat g., evn koadtrigat g., labous a vev er c'hoadoù g., evn a vev er c'hoadoù g., koadtrigat g. [*liester* koadtrigaded] ; *die Waldvögel*, an evned koadtrigat ls., evned ar c'hoadoù ls.

Waldwasserläufer g. (-s,-) : [loen.] strelleg pastellek g. [*liester* strelleged pastellek].

Waldweg g. (-s,-e) : hent en ur c'hoad g., hent-koad g.

Waldweidenröschen n. (-s,-) : [louza.] ivan tañvouezennek str., ivan sant Anton str.

Waldweißwurz b. (-,-en) : [louza.] lili-naer str.

Waldwiese b. (-,-n) : frankizenn b., digoadenn b., rouezenn b., treuskoad g., frankiz b. ; *in einer Waldwiese*, war ar rouez, en ur frankizenn.

Waldwiesel n. (-s,-) : [loen.] furig g. [*liester* furiged], fured g. [*liester* fureded].

Waldwindblume b. (-,-n) : [louza.] gwentlouzaouenn-ar-c'hoadoù b.

Waldwirtschaft b. (-) : koataerezh g., gownid koad g., koadc'hounezerezh g.

Waldziest g. (-s,-e) : [louza.] fic'h g., linad-fic'h str., linad-goeñvet str.

Waldzither b. (-,-n) : [sonerezh] sistrenn b.

Waler g. (-s,-) : [merdead.] balumetaer g. [*liester* balumetaerien], morviletaer g. [*liester* morviletaerien].

Wales n. (-) : Bro-Gembre b., Kembre b.

Walfang g. (-s) : balumetaerezh g., morviletaerezh g., micher valumed b., pesketaerezh ar balumed g., morvileta g., balumeta g.

Walfangboot n. (-s,-e) / **Walfänger**¹ g. (-s,-) : [merdead.] bag-valumeta b., bag-vorvileta b., lestr morvileta g., lestr balumeta g., hirvag-lestr b. [*liester* hirvagoù-lestr], balumetaer g. [*liester* balumetaerioù], morviletaer g. [*liester* morviletaerioù].

Walfänger² g. (-s,-) : [merdead.] balumetaer g. [*liester* balumetaerien], morviletaer g. [*liester* morviletaerien].

Walfängerhafen g. (-s,-häfen) / **Walfanghafen** g. (-s,-häfen) : porzh balumeta g., porzh morvileta g.

Walfangindustrie b. (-) : ijinerezh ar balumeta g., ijinerezh ar morvileta g., balumetaerezh g., morviletaerezh g.

Walfangmutterschiff n. (-s,-e) : bag-uzin b., greantlestr g.

Walfisch g. (-es,-e) : **1.** [anv poblek] balum b./g., krankal g. ; **2.** [stered.] steredeg ar Balum b.

Walfischbarte b. (-,-n) : [loen.] fanol g. ; *Walfischbarten sind hornartige Gebilde*, fanolioù ar morviled a zo ur furmadur karnek.

Walfischfänger g. (-s,-) : [merdead.] balumetaer g. [*liester* balumetaerien], morviletaer g. [*liester* morviletaerien].

Walgesang g. (-s) : [loen.] kan ar balumed g.

Walhai g. (-s,-e) : [loen.] rinkin-balum g.

Walhall n. (-s) / **Walhalla** n. (-s) / b. (-) : [mojenn.] Walhalla g., Valhöll g., Valhalla g., Valhalle g.

Waliser g. (-s,-) : Kembread [*liester* Kembreiz] g.

Waliserin b. (-,-nen) : Kembreadez b.

Walisisch n. : kembraeg g. ; *Walisisch sprechen*, kembraegañ, komz kembraeg ; *Bretonisch und Walisisch sind zwei verwandte Sprachen*, bez' eo ar brezhoneg hag ar c'hembraeg div yezh nes an eil d'eben, bez' eo ar brezhoneg hag ar c'hembraeg yezhoù kar.

walisisch ag. : **1.** kembreat, eus Bro-Gembre, ... Bro-Gembre ; **2.** [yezh] kembraek ; *walisisch-bretonisches Wörterbuch*, geriadur kembraeg-brezhoneg g. ; *die walisische Literatur*, al lennegezh kembraek b. ; *ein walisisch schreibender Schriftsteller*, ur skrivagner kembraek g. ; *walisische Zeitschriften*, kelaouennoù kembraek ls. ; *Film in walisischer Sprache*, film kembraek g. ; *ein walisisches Lied*, ur ganaouenn kembraek b. ; *die Syntax der walisischen Sprache*, kevreadur ar c'hembraeg g.

walisischsprachig ag. : kembraek ; *walisischsprachiges Gebiet*, kembraegva g. ; *walisischsprachig werden*, kembraekaat ; *walisischsprachig machen*, kembraekaat.

Walisischsprechende(r) ag.k. g./b. : kembraeger g.

Walkalb n. (-s,-kälber) : balumig g. [*liester* balumedigoù], leue balum g.

Walke b. (-,-n) : **1.** kommadur g., kommañ g. ; **2.** milin-gomm b., foulerezh b., komm g.

walken¹ V.k.e. (hat gewalkt) : **1.** kommañ, foulañ, gwaskañ ha diwaskañ, mac'hañ ; *Tuch walken*, kommañ mezher, foulañ mezher, mac'hañ mezher ; *Tuch erneut walken*, adkommañ mezher, adfoulañ mezher, advac'hañ mezher ; **2.** [kegin.] merat, mezañ, mezellañ, dorloañ, ledañ gant ar ruilhenn ; **3.** [dre skeud.] *jemanden walken*, reiñ deñv d'u.b., kompezañ u.b., reiñ roustadoù druz d'u.b., blodañ kostoù u.b., dresañ e ganellou d'u.b., plantañ taolioù gant u.b., reiñ an drell d'u.b., lardañ e billig d'u.b., lardañ u.b., kalkennañ u.b., foeltrañ bazhadoù gant u.b., gwaskañ ur saead vazhadoù d'u.b., plantañ kouez gant u.b., reiñ un toufad d'u.b., reiñ e rapenn d'u.b., reiñ ur pulloc'h d'u.b., reiñ laz d'u.b., reiñ ul laz bazhadoù d'u.b., reiñ ur gwiskad bazhadoù d'u.b., reiñ ur saead vazhadoù d'u.b., reiñ kordenn war e lêr d'u.b., reiñ un distres d'u.b., roustañ u.b., skrivellañ mat u.b. / diboultrañ pizh dilhad u.b. / frotañ kaer u.b. / sevel koad dreist u.b. (Gregor), reiñ ur roustad druz d'u.b., reiñ ur fraead d'u.b., reiñ ur prad d'u.b., reiñ ur pred d'u.b., reiñ ur predañ d'u.b., reiñ ur gempenn d'u.b., reiñ ur c'hempenn d'u.b., eeunañ e dort d'u.b., reiñ un dres d'u.b., ober un dres d'u.b., reiñ ur freilhad d'u.b., sec'hañ e fri d'u.b., kizañ fri u.b., reiñ bourr d'u.b., diboultrennañ u.b., reiñ e lip d'u.b., reiñ e damm lip d'u.b., sevel (tennañ, tailhañ) korreenn da (diouzh, diwar) u.b., mont a-grabanadoù d'u.b., mont d'u.b. a grogoù berr, kannañ u.b. a-vat, kannañ u.b. a-griz-poazh, boureviañ u.b. a daolioù, malañ u.b. a daolioù, breviañ u.b. a daolioù, broustañ u.b. a daolioù, flastrañ u.b. a daolioù, sevel akuilhetenn diwar u.b., bazhata kaer (fustañ, pilat) u.b., ober butun gant u.b., ober bleud gant u.b., ober ur frigasenn ouzh u.b., frikañ u.b., reiñ beuz d'u.b., reiñ koad d'u.b., reiñ kastrilhez d'u.b., reiñ bod d'u.b., lopañ u.b., lopañ war u.b., lopañ gant u.b., lorgnañ u.b., lorgnañ war u.b., torbilat u.b., trepanañ u.b., reiñ un trepan d'u.b., muntrañ u.b. a-daolioù, dornañ u.b. a gof da gein, teurkiñ e vaout d'u.b., maoutañ u.b., kannañ u.b. evel ur sac'h en dour, pilat u.b. evel pilat c'hwez, dornañ u.b. evel pilat c'hwez, dornata u.b.

walken² V.gw. (ist gewalkt) : [sport] kerzhet diouzh ar c'hiz norzhat, kerzhet en un doare sportel.

Walken³ n. (-s) : **1.** bres g., mac'h g., mac'herezh g., moustrezezh g., gwaskadurezh b., kommadur g., kommañ g., foulañ g. ; *eine Maschine zum Walken*, ur gommerez b. ; **2.** mer g., meradur g., mezadur g., mezellerezh g.

Walker¹ g. (-s,-) : **1.** kommer g., fouler g., mac'her g., paotr mac'her g., moustrer g. ; **2.** [kegin.] ruilhenn b., rollon g. ; **3.** [loen.] c'hwil-kommer g., c'hwil-pin g. [*Polyphylla fullo*].

Walker² g. (-s,-) : [sport] sportour a gerzh diouzh ar c'hiz norzhat g., kerzher sportel g.

Walkerde b. (-) : douar-komm g.

Walkerei b. (-,-en) : milin-gomm b., komm g., foulerezh b.

Walkerhandwerk n. (-s) / **Walkerkunst** b. (-) : kommerezh g.
Walkie-Talkie n. (-/-s,-s) : talkie-walkie g.
Walking n. (-/-s) : [sport] kerzhed sportel g. ; *Nordic-Walking*, kerzhed giz norzhat g.
Walkman® g. (-s,-s) : sonvaleer g., walkman® g.
Walkmühle b. (-,-n) : milin-gomm b., foulerezh b., komm g.
Walkmüller g. (-s,-) : kommer g., fouler g., mac'her g., moustrer g., paotr mac'her g.
Walküre b. (-,-n) : [mogenn.] Walkirienn b. [*liester* Walkiried, Walkiriez], Valkirienn b. [*liester* Valkiried, Valkiriez].
Wall g. (-s,Wälle) : 1. ramparzh g., moger-grefiv b., krefivvoger b., moger-zifenn b., difenn-tro g. ; *hohe Wälle*, ramparzhioù mogeriet uhel ls. ; 2. savenn b. ; 3. [dre skeud.] ramparzh g., gwarez g. ; 4. *ein Wall Heringe*, pevar-ugent harink ls., div zousennad harinked ls.
Wallaby n. (-s,-s) : [loen.] wallabi g. [*liester* wallabied].
Wallach g. (-s,-e) : [loen.] spazhard g. [*liester* spazhard], marc'h troc'h g. [*liester* kezeg troc'h], marc'h spazh g. [*liester* kezeg spazh].
wallachen V.k.e. (hat gewallacht) : [kezeg] spazhañ, troc'hañ.
Wallbruch g. (-s,-brüche) : disac'h g., disac'hadur g., freuz g., difreuz g., toull-freuz g.
wallen V.gw. (hat gewallt / ist gewallt) : 1. (hat) : birviñ, birvilhañ, rollvirviñ, ; 2. (hat) : [dre skeud.] birviñ ; *das Blut wallt in seinen Adern*, birviñ a ra war e dreid, emañ e wad o virviñ, e galon a zo o virviñ en e greiz, birviñ a ra ar gwad dindan e ivinoù ; 3. (ist) : tremen ; ; *Nebel wallen in Schwaden über die Felder*, ledennadoù latar a dremen a-rez ar parkeier ; 4. (hat) : gwagennañ, gwagenniñ, houlennañ, frizañ, bezañ hej gant an dra-mañ-tra ; *das Meer fängt an zu wallen*, diaezañ a ra ar mor, rustoc'h e teu ar mor da vezañ, dirollañ a ra ar mor, mont a ra droug er mor, foll e teu ar mor da vezañ, fourañ a ra ar mor, rustaat a ra ar mor, gwashaat a ra ar mor ; 5. (ist) : pirc'hirinañ, mont e pirc'hirinded ; *nach Lourdes wallen*, mont e pirc'hirinded da Lourda.
wällen V.k.e. (hat gewällt) : lakaat da virviñ, ober ur berv (ur vervadenn) da, birviñ dour war, ober tan [*dindan udb*] ken na vervo, kas d'an trot.
wallend ag. : gwagennus, gwagennek, houlennus, houlennek, houlek ; *lange wallende Robe*, simarenn b.
Waller g. (-s,-) : 1. pirc'hirin g. [*liester* pirc'hirined], pirc'hirinder g. [*liester* pirc'hirinderien], pardoner g. ; 2. [loen.] dourc'hast b.
wallfahren V.gw. (ist gewallfahrt) : pirc'hirinañ, mont e pirc'hirinded, mont da bardonañ ; *nach Rom wallfahren*, mont e pirc'hirinded da Roma, mont da birc'hirinañ (da bardonañ) e Roma.
Wallfahrer g. (-s,-) : pirc'hirin g. [*liester* pirc'hirined], pirc'hirinder g. [*liester* pirc'hirinderien], pardoner g. ; *ein Strom von Wallfahrern*, *eine Flut von Wallfahrern*, ur vostad pirc'hirinderien b.
Wallfahrt b. (-,-en) : pirc'hirinded b., pirc'hirinerezh g., pirc'hirinadenn b., pirc'hirinaj g., pirc'hirinadeg b., mont da bardoniñ g. ; *eine Wallfahrt machen*, mont da birc'hirinañ, mont e pirc'hirinded, ober ur birc'hirinded, pardonañ, mont da bardoniñ, mont da birc'hindetaat ; *die größte Wallfahrt in der Bretagne*, ar c'hreñvañ pirc'hirinded a Vreizh b.
Wallfahrtsort g. (-s,-e) : pirc'hirinded b., lec'h ma'z eer da birc'hirinañ g., pirc'hirinva g.
wallfahrten V.gw. (ist gewallfahrtet) : *sellit ouz* : **wallfahren**.
Wallgang g. (-s,-gänge) : redalez b.
Wallhecke b. (-,-n) : kleuz g., kleuziad g., kae g., garzh-red b. ; *niedrige Wallhecke*, briell b. ; *eine Wallhecke schleifen*, digleuziañ, diskar ur c'hleuz, freuzañ ur c'hleuz, fontañ ur c'hleuz, di'chastañ ur c'hleuz, finfontañ ur c'hleuz ; *eine Wallhecke errichten*, sevel ur c'hleuz, kleuziañ ; *eine Wallhecke ausbessern*, kempenn ur c'hleuz, kleuziañ ; *gemeinsame Ausbesserung der Wallhecken*, kleuziadeg b. ; *halb verfallene Wallhecke*, torgleuz g. ; *Seite einer Wallhecke*, talbenn g. ; *ohne Wallhecke*, diskloz ; *mit Bäumen bewachsene Wallhecken*, kleuzioù koadek ls., kleuzioù koadet ls.

Wallhecken-Bauer g. (-s,-) : kleuzier g.
Wallhecken-Landschaft b. (-,-en) : garzhaoueg b.
Wallis n. (-) : [Bro-Suis, kanton divyezhek] *das Wallis*, Waliz b., Valez b.
Walliser g. (-s,-) : [Bro-Suis] Walizad g., Valezad g.
Wallmauer b. (-,-n) : ramparzh g., moger-grefiv b., krefivvoger b., moger-zifenn b., difenn-tro g. ; *hohe Wallmauern*, ramparzhioù mogeriet uhel ls.
Wallmaueranlage b. (-,-n) : ramparzhioù ls., mogerioù-krefiv ls., krefivvogerioù ls., mogerioù-difenn ls., difennnoù-tro ls., mogeriad b., gourizad g. ; *von drei Wallmaueranlagen umgeben*, teirmogeriek.
Wallone g. (-n,-n) : Wallonad g. [*liester* Walloniz], Wallon g. [*liester* Walloned].
Wallonien n. (-s) : Wallonia b., Bro-Wallonia b.
Wallonin b. (-,-nen) : Wallonadez b., Wallonez b.
wallonisch ag. : 1. wallonat, eus Wallonia, eus Bro-Wallonia ; 2. [yezh.] wallonek.
Wallung b. (-,-en) : 1. birvilh g., berv g., berverezh g., bervadenn b. ; 2. gwagennadoù ls., gwagenniñ g. ; 3. [dre skeud.] from g., bomm fromel g., birvilh g., berv g., houl str., tommderen b. ; *in Wallung geraten*, mont birvilh (berv) en an-unan, birvilhañ ; *mein Blut gerät in Wallung*, me a ya va gwad e dour, emañ va gwad o virviñ em gwazhied, me a sav va gwad da'm fenn, birviñ a ra va gwad em gwazhied, emañ va gwad o virviñ dindan va ivinoù, birviñ a ra ar gwad dindan va ivinoù ; *jemanden in Wallung bringen*, lakaat birvilh en u.b., lakaat berv en u.b., entanañ u.b., lakaat strafuilh da sevel en u.b., strafuilhañ spered u.b., lakaat mesk e spered u.b., ober d'u.b. mont en imor ; *jemandes Blut in Wallung bringen*, ober da wad u.b. labourat gwashoc'h, ober da wad u.b. mont e dour, ober da wad u.b. birvilh en e wazhied, ober da wad u.b. sevel en e benn ; *das ganze Land war in Wallung*, birvilh a oa er vro a-bezh, edo ar bobl o virviñ, sevel a rae ur pezh pigell er vro a-bezh, turmud a save er bobl, kabal a save er bobl, ur freuz hag un dispac'h a oa er vro a-bezh, ur charre a oa er vro a-bezh, e reuz hag e treuz edo an dud er vro a-bezh, reuz ha treuz o doa an dud er vro a-bezh.
Wallwerk n. (-s,-e) : moger-grefiv b., moger-difenn b., ramparzh g., krefivvoger b.
Wallwurz b. (-) : [louza.] skouarn-azen b., louzaouenn-ar-skevent b.
Walm g. (-s,-e) : [tisav.] skoaz b. [*liester* skoazioù].
Walmdach n. (-s,-dächer) : [tisav.] toenn bevardinaouek b., skoaz b. [*liester* skoazioù].
Walmgewölbe n. (-s,-) : [tisav.] bolz kloastrek b.
Walnuss b. (-,-nüsse) : [louza.] 1. [frouezh] kraoñ str., kraoñenn b., kraoñ gallek str., kraonenn c'hallek b. ; *Walnüsse herunterschlagen*, *Walnüsse abschlagen*, palichat kraoñ, diskar kraoñ gant ur palich, gwalennata kraoñ, dirañsañ kraoñ ; *Walnüsse sammeln*, kraoña, kraoñata ; *Walnüsse knacken*, tarzhañ kraoñ, terriñ kraoñ ; *Walnüsse ausmachen*, diglosañ kraoñ ; *grüne Walnüsse*, *unreife Walnüsse*, kraoñ glas str. ; 2. [gwez] kraoñenn b. [*liester* kraoñenned], gwez-kraoñ str.
Walnussbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] kraoñenn b. [*liester* kraoñenned], gwez-kraoñ str.
Walnussbaumholz n. (-es) : koad kraoñ g.
Walnussgewächs n. (-es,-e) : [louza.] juglandeg g. [*liester* juglandeged].
Walnusskern g. (-s,-e) : bouedenn ar graoñenn b.
Walnussplantage b. (-,-n) : kraoñeg b. [*liester* kraoñeg].
Walnussattel g. (-s,-sättel) : [louza.] begel-kraoñ b.
Walnusschale b. (-,-n) : krogenn ar graoñenn b., krogenn graoñ b., klor kraoñ str., plusk kraoñ str., klozenn graoñ b., klosenn graoñ b., pluskenn ur graoñenn b. ; *grüne Walnusschale*, plusk glas ar c'hraoñ str.
Walplatz g. (-es,-plätze) / **Walstatt** b. (-,-stätten) : [dispredet] maez-ar-stourm g., tachenn-emgann b., tachenn-vrezel b., stourmva g., aerva

g., emgannlec'h g., kaddir g., kadlann b., kannlec'h g., stourmlec'h g., plaenenn b.

Walpurgisnacht b. (-) : noz Walpurgis b., nozvezh Walpurgis b., sabat ar sorserezed g.

Walöl n. (-s,-e) : eoul balum g.

Walrat g./n. (-s) : laezh balum g., gwenn-balum g.

Walross n. (-es,-e) : [loen.] kole-mor g., reunig-hirzantek g. ; P. *wie ein Walross schnaufen*, c'hwezhañ evel ul louz, c'hwezhañ evel ur morhoc'h.

Walstatt b. (-, -stätten) : [dispredet] maez-ar-stourm g., tachenn-emgann b., tachenn-vrezel b., stourmva g., aerva g., emgannlec'h g., kaddir g., kadlann b., kannlec'h g., stourmlec'h g., plaenenn b. **walten** V.gw. (hat gewaltet) : ren ; *der Friede(n) waltet*, emañ ar peoc'h hag an emglev o ren ; *unter den waltenden Umständen*, an traoù o vezañ evel m'emaint ; *Gerechtigkeit walten lassen*, ober gwir da bep hini / rentañ da bep hini e wir (Gregor), rentañ ar justis ; *Gnade walten lassen*, kaout damant, diskouez damant, bezañ ledan e vañch, bezañ damantus (pardonus), reiñ trugarez d'u.b. ; *Milde walten lassen*, diskouez trugarez ; *man muss Vernunft walten lassen*, ret eo gouzout moull, ne faot ket diskroc'henañ ar maout ent-bev, arabat mont re bell (re lark) ganti ; *nach Belieben schalten und walten*, bezañ lizher digor gant an-unan, bezañ e gabestr war e voue, na gaout luz ebet, bezañ diliamm d'ober pezh a garer, ober udb hervez e zorn, bezañ ar gontell hag an dorzh gant an-unan, bezañ al letern hag ar gouloù gant an-unan, ober e c'hiz, ober e renkoù, bezañ lezet en e vadober, bezañ lezet da heul e santimant, bezañ lezet en e ziviz, na gaout na urzh na difenn digant den, ober e stal e-unan, bezañ mestr en e di, ober diouzh e c'hoant, ober ar pezh a zo en e volonteze, ober pezh a blij d'an-unan, bezañ pep frankiz gant an-unan, kaout pep frankiz d'ober pezh a blij d'an-unan, bevañ en e ziviz, ober (heuliañ) e roll, ober diouzh e yezh, ober hervez e yezh, ober e santimant, heuliañ e benn, ober e volonteze, bevañ en e c'hiz, bevañ evel ma plij gant an-unan, ober pep tra diouzh ma plij gant an-unan, ober pep tra hervez e blijadur, bevañ hervez e blijadur, bevañ en e roll, bezañ en e roll, bevañ en e yezh / bevañ diouzh e c'hiz (Gregor).

V.k.d. (hat gewaltet) : *über jemanden walten*, bezañ mestr (ren, kaout galloud hag aotrouniezh, kaout beli) war u.b. ; *seines Amtes walten*, seveniñ (embreger) e garg, bezañ en e garg.

V.k.e. (hat gewaltet) : *das walte Gott !* en avantur Doue ! mar bez youl Doue ! mar bez bolonteze Doue ! mar plij gant Doue ! plijet gant Doue ! Doue a-raok !

Walter g. : Gaoter g.

Waltier n. (-s,-e) : [loen.] morvil g. [*liester* morviled], balum g. [*liester* balumed], krangkal g. [*liester* krankaled].

walzbar ag. : [metal.] lavnennadus.

Walzblech n. (-s,-e) : tol str.

Walze b. (-,-n) : 1. kranenn b., ruilhenn b., lederez b. ; *Farbenwalze*, roll-livañ g., roll g. ; *mit der Farbenwalze anstreichen*, livañ gant ur roll, pentañ gant ur roll-livañ ; *Ackerwalze*, ruilh g., ruilher g. [*liester* ruilheroù], ruilherez b., kran g., roll g., rolled g. ; *Straßenwalze*, roulouer g. [*liester* roulouerioù], ruilh g., ruilher g. [*liester* ruilheroù], ruilherez b., kran g., roll g., rolled g., P. tren chikañ mein g. ; *mit einer Walze über einen Acker fahren*, rollañ ur park, roulat douar ur park, kranat douar ur park, kranañ ur park, ruilhal douar ur park, tremen ar roll (ur c'hran douar, ur ruilh, ar ruilher divosañ, ur ruilher, ur ruilherez) war ur park ; *Müllwalze*, mac'herez lastez b. ; 2. *auf die Walze gehen*, a) [istor] mont a-hed ar vro [evit deskiñ micher] ; b) [dre skeud.] mont da foetañ bro, mont da zornañ bro, mont da c'haloupat bro, mont da fustañ bro, mont da redek ar c'hwitell, mont war ar champolu, mont da roulat ar bed, mont da ruilhal dre an hentoù, mont da foetañ (da bilat, da vale, da zornañ, da fustañ, da rahouennata, da regiñ) hent, kemer ar valetenn hag ar penngod, mont da visac'hañ, mont da gorkañ, mont da druantal / bezañ

kaset d'an aluzen (Gregor) ; 3. [dre skeud.] *unter die Walze geraten*, mont da ludu (da get, da netra, war netra, da neuz), mont da hesk, mont d'an hesk, mont da vann, bezañ dic'hastet (kaset da get, foeltret). **walzen** V.k.e. (hat gewälzt) : 1. ruilhal, rollañ, roulat, rouletat, kranañ ; *ein Feld walzen*, rollañ ur park, kranañ ur park, roulat douar ur park, ruilhal douar ur park, tremen ar roll (ur c'hran douar, ur ruilh, ur ruilher, ur ruilherez) war ur park, rouletat ur park ; *das frisch besätes Weizenfeld walzen*, ruilhal ar gwinizh ; 2. [metal.] lavnennañ, follennañ, pladañ, stiral, dekachañ ; *Gold auswalzen*, dekachañ aour ; *Silber auswalzen*, dekachañ argant ; 3. *Häuser mit Bulldozern platt walzen*, diskar tiez rez an douar gant tourterioù, lakaat tiez rez ar sol gant tourterioù, diskar tiez a-blad gant tourterioù, diskar tiez a-benn-font gant tourterioù, rezañ tiez gant tourterioù, razhañ tiez gant tourterioù, dismantrañ tiez a-gren gant tourterioù, dismantrañ tiez holl-razh gant tourterioù, distrujañ tiez prop ha naet gant tourterioù, peurvandrañ tiez gant tourterioù, freuzañ tiez gant tourterioù, kas tiez d'an traoñ gant tourterioù, teuler tiez d'an traoñ gant tourterioù, peurziskar tiez gant tourterioù, dic'hastañ tiez ; *ein Stadtviertel platt walzen*, rezañ ur c'harter, dic'hastañ ur c'harter ; 4. [kegin.] ledañ gant ar ruilhenn, ledañ gant ar rollon.

V.gw. : 1. [gant ar verb-skoazell **haben** : hat gewälzt] [dañs] valsñ ; 2. [gant ar verb-skoazell **sein** : ist gewälzt] a) dilec'hiañ, diblas, diblasañ, diloc'h ; b) [dre skeud.] foetañ bro, galoupat bro, galoupat an hentoù, dornañ bro, fustañ bro, bezañ war ar champolu, redek ar c'hwitell, mont dre c'hêrioù ha broioù, mont dre gêrioù ha broioù, roulat ar bed, ruilhal dre an hentoù, foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata, regiñ) hent, dougen ar valetenn hag ar penngod, bisac'hañ, korkañ, truantal.

Walzen n. (-s) : 1. ruilherezh g. ; 2. [metal.] lavnennerezh g., lavnenniñ g., follennañ g.

wälzen V.k.e. (hat gewälzt) : 1. rollañ, rollañ, rollañ, ruilhal, rudellat, bountañ ruilh-diruilh, poulzañ ruilh-diruilh ; *Fische in Mehl wälzen*, ruilhal pesked er bleud, bleudañ pesked ; *hin und her wälzen*, treiñ ha distreiñ, merat, meskañ, fourgasiñ, rodellañ ; 2. [dre skeud.] *den Verdacht auf jemanden wälzen*, teuler (lakaat an) diskred war u.b., tamall u.b., teuler an tamall d'u.b., teuler ar bec'h war u.b., teuler war u.b. ; *die Schuld auf jemanden wälzen*, teurel war u.b., skeiñ ar bec'h war u.b., skeiñ ar bec'h war kein u.b., teuler ar bec'h war kein u.b., teurel ar bec'h (an digarez) war u.b., teurel ar garez war u.b., kareziñ u.b., lakaat u.b. e gaou, teurel ar gaou war u.b., teurel gaou war u.b., lakaat ur mank bennak war gont u.b., lakaat ar gaou ouzh u.b., teurel ar brall war u.b., teurel un tamall war u.b., kas un tamall ouzh u.b., en em zizammañ war u.b., lakaat udb war gwall u.b. ; 3. *Gedanken wälzen*, malañ soñjoù, krignat e spered, chaokat e spered, roulat soñjoù en e benn, roulat soñjoù en e spered, roulat soñjoù dre e spered, ruilhal soñjoù en e benn, ruilhal soñjoù en e spered, ruilhal soñjoù dre e spered, rodellañ soñjoù en e benn, rodellañ soñjoù en e spered, rodellañ soñjoù dre e spered.

V.em. : **sich wälzen** (hat sich (ak.) gewälzt) : 1. *sich wälzen*, rudellat, en em rudellat, turlutañ, trueilhat, en em drueilhat, ruilhal e gorf ; *sich am Boden wälzen*, krenial, torimellat, torc'hwenial, toreal, en em ruilhal, en em arat ; *sich vor Schmerzen am Boden wälzen*, en em arat gant ar boan ; *sich hin und her wälzen*, treiñ ha distreiñ, frinkal ha difrinkal, firbouchal, difreता, diskrapañ, fichfichal, merat, fringal, meskañ, fourgasiñ, P. flikennat ; *sich im Bett hin und her wälzen*, *sich schlaflos wälzen*, treiñ ha distreiñ en e wele hep kavout tamm kousk ebet, merat en e wele hep kavout tamm kousk ebet, meskañ er gwele hep kavout tamm kousk ebet ; *sich auf die andere Seite wälzen*, disgweañ war an tu all, en em dreiñ war an tu all, cheñch tu, cheñch kostez ; *sich im Gras wälzen*, tirieniñ ; *das Grunzen der Sau*, wenn sie sich im Dreck wälzt, soroc'h ar wiz o torimellat er fank g., soroc'h ar wiz o rodellañ er fank ; *sich im Schmutz wälzen*, a) krenial (torimellat) er fank, foetañ fank, mac'hañ dour ha fank, kalemarc'hiñ dour ha fank ; b) [dre skeud.] na vezañ nemet ur pemoc'h, en em ruilhal e giz ur porc'hell lovr e bouilhenn ar pec'hed (Gregor), en em vastariñ e bouilhenn ar pec'hed ; *als ich mich ruchlos im Pfuhl der Unzucht und der Gottlosigkeit wälzte*,

e-kreiz va brasañ diroll ha va difeiz ; *das Pferd wälzt sich auf dem Rücken*, emañ ar marc'h o c'hounit e gerc'h, emañ ar marc'h o ruilhal e gorf, emañ ar marc'h o rudellat (oc'h en em ruilhal, o krenial, o torc'hwenial, o torimellat) war e gein ; **2. schwere Brecher wälzen sich**, taolioù-mor a zo o tirollañ, taolioù-mor a zo o tarzhañ, taolioù-mor a zo o tedarzhañ, taolioù-mor a zo o c'hourzarzhañ.

wälzend ag. : *sich wälzend-*, torc'hwenius.

Walzendruckmaschine b. (-, -n) : gwaskerell-dro b., gwask-tro b.

walzenförmig ag. : krannennek, kranek, kranennheñvel, e doare ur granenn, e doare kranennoù, a-zoare gant ur granenn, a-zoare gant kranennoù, a-seurt gant ur granenn, a-seurt gant kranennoù.

Walzenlager n. (-s, -) : [tekn.] klud ruilh g.

Walzenmangel b. (-, -n) : lufrez b., lufrouer g. [*liester lufrouerioù*].

Walzenschnecke b. (-, -n) : [loen.] maligorn troellennek g.

Walzenstraße b. (-, -n) : [tekn.] riboul lavnenniñ g.

Walzer g. (-s, -) : [dañs] valsenn b., vals b. ; *Walzer tanzen*, valsñ.

Wälzer g. (-s, -) : **1.** [loen.] *Steinwälzer*, **a)** [kerentiad *Arenariae*] morfedenn b. [*liester morfedenned*] ; **b)** [spesad *Arenaria interpres*] morfedenn driliv b. [*liester morfedenned triliv*], golvan-aod g. [*liester golvaned-aod, golvini-aod*], bilidroer triliv g. [*liester bilidroerienn driliv*] ; **2.** [dre skeud.] *dicker Wälzer*, pezh mell levr g., moñs levr g. ; **3.** [sport] lammadenn gof b.

Wälzerlager n. (-s, -) : [tekn.] klud ruilh g.

Walzermusik b. (-) : [sonerezh] valsenn b., vals b.

Walzertakt g. (-s, -e) : [sonerezh] lusk ur valsenn g., lusk ur vals g.

Walzertänzer g. (-s, -) : [dañs] valser g.

Walzgerüst n. (-es, -e) : [tekn.] framm ar vilin lavnenniñ b., framm al lavnenner g.

Walzgut n. (-s) : [tekn.] pezhioù da vezañ lavnennet ls.

Walzhütte b. (-, -n) : [tekn.] milin lavnenniñ b., milin ruilhañ b., lavnenner g. [*liester lavnennerioù*].

Walzmaschine b. (-, -n) : [gwastellerezh] roller g. [*liester rollerioù*].

Wälzsprung g. (-s, -sprünge) : [sport] lammadenn gof b.

Walzstahl g. (-s, -stähle) : dir lavnennet g.

Walzstraße b. (-, -n) : [tekn.] riboul lavnenniñ g.

Walzvorgang g. (-s, -vorgänge) : [tekn.] lavnennerezh g.

Walzwerk n. (-s, -e) : [tekn.] milin lavnenniñ b., milin ruilhañ b., lavnenner g. [*liester lavnennerioù*].

Walzwerker g. (-s, -) : lavnenner g., plader g.

Walzwerkerzeugnis n. (-ses, -se) : [tekn.] kenderc'had lavnennet g.

Wamme b. (-, -n) / **Wampe** b. (-, -n) : **1.** [korf.] tor g., bigof g., teurenn b., kof tev g., teur g., begeliad g., pezh kof g., bidon g., P. kof yod g., sac'h-boued g., senklenn b., pezh bouzelloù g., tonton g., tonell b. ; *er bekommt eine Wampe*, emañ o kofañ, hennezh a zo erru ur c'hofad kig ennañ, bourouniñ a ra, dont a ra da vezañ teurenn (kofek, begeliek, bigofek, teurbelek, turgof, bourounek, bouzellek, bidonek, kofellek, bouzellennek), kemer a ra tro, dont a ra tro ennañ, torekaat a ra, tonellañ a ra ; *sich (dat.) die Wampe vollschlagen*, debriñ betek stambouc'hañ, stankañ e greizenn, kregiñ a-vegad er boued, skloufata, kargañ e benton, kargañ e jargilh, drusaat e bironenn, kloukañ, bourouniñ, gousañ, debriñ a-leizh e zent, ober e borchell, ober ur foeltr-bouzelloù, choukañ traoù da foeltrañ e vouzelloù, ober ur rontad, kargañ kaer e vouzelloù, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a voued, bezañ ouzh taol betek toull e c'houzoug, lakaat tenn war e vegal, mont traoù en e gorf, pilat boued, debriñ alfant, debriñ dislangour, kordañ boued, pegañ war ar boued a-leizh e zent, kofata, korfata, ober meurlarjez, pegañ war an traoù a-leizh e zent, debriñ da darzhañ, kargañ e sac'h betek ar skoulm, bezañ kreñv war ar chaokat, kaout ur malouer mat, kargañ kaer e gof / dantañ kaer / fripal / brifal / bourellañ ervat e borpant (Gregor), ober kof bras, debriñ ent marlonk, debriñ evel ur roñfl, pilat boued a-c'hoari-gaer, tennañ e gof er-maez a vizer, tennañ e galon eus ar vizer, ober (tapout)

223

ur c'hofad, ober ur geusteuennad, bountañ un torad en an-unan, kargañ e deurenn, ober ur pezh teurennad, kargañ e sac'h betek ar skoulm, kargañ betek toull ar c'hargadenn (betek ar c'hourlañchenn, betek ar gornailhenn), sachañ gant an-unan, debriñ dreist-kont, debriñ evel ur marlonk, bountañ boued en e vouzelloù, bezañ frank e vouzelloù, choukañ traoù, lakaat traoù e-barzh e fas, debriñ leizh e gof, debriñ a-leizh kof, gloutañ, gloutoniañ, en em dafañ, en em varrañ, ober kargoù bras ouzh taol ; **2.** [loen.] **a)** [tirvi] goulenn b. ; **b)** [kezeg] duilh g.

Wams n. (-es, Wämser) : porpant g., chupenn b., rokedenn b., kazakenn b., jiletenn b., justakor g. [*liester justakoroù*], justenn b., jakenn b. ; *das Wams beult*, sac'higellet eo ar porpant ; [lu, istor] *Wams unter der Rüstung*, huk g.

Wand b. (-, Wände) : **1.** speurenn b. [*liester speurennoù, speurinier*], speur b., pale b., moger b., tilhenn b. ; *Scheidewand*, speurenn b. [*liester speurennoù, speurinier*], speur b. ; *halbohe Scheidewand*, hanterzeiz g. ; *eine Wand mit Stoff bespannen*, stigmañ ur voger ; *eine Wand tapezieren*, paperañ ur voger ; *an der Wand sind zwei Fenster*, ar voger a zo daou brenestr warni ; *Wand an Wand leben*, bezañ o chom kichen-ha-kichen, bezañ o chom chouk-ha-chouk, bevañ dor-ouzh-dor gant u.b., bezañ o chom harp-en-harp, bezañ o chom harp-ouzh-harp ; *die Wände schwitzen Feuchtigkeit aus*, diverañ a ra ar glebor diouzh ar mogerioù ; *bei feuchtem Wetter schwitzt die Wand*, c'hweziñ a ra ar voger pa vez glebor ; *aus den Wänden schwitzt Salpeter aus*, sevel a ra salpestr diwar ar mogerioù ; *durch eine Zwischenwand trennen*, speurenniñ, speuriañ ; *in den eigenen vier Wänden*, er gêr, etre peder moger e di ; *in seinen vier Wänden leben*, bevañ bac'h et en e di, bezañ luduek (yeuek), chom souchet er gêr, en em glenkañ en e di, na deuler troad er-maez eus e di, chom groc'h et er gêr, luduenniñ, chom etre peder moger ; *zwischen Wand und Tisch sitzen*, bezañ azezet ouzh gwask an daol ; *ein Möbelstück an die Wand rücken*, lakaat ur pezh arrebeuri ouzh ar voger (ouzh ar speurenn) keinañ ur pezh arrebeuri ouzh ar voger ; *der Schrank steht ein Stückchen von der Wand abgerückt*, emañ an armel distok un tamm diouzh ar voger ; *stell den Besen an die Wand*, harp ar skubellenn er voger, harp ar skubellenn ouzh ar voger ; *etwas mit aller Kraft gegen die Wand schmeißen*, trojouezañ udb ouzh ar speurenn (ouzh ar voger) ; [sport] *Wand beim Pelotaspiel*, talbenn polotenn g. ; **2.** [dre skeud.] *mit dem Kopf durch die Wand wollen*, klask kerc'hat (klask kargañ) dour gant ur bouteg, klask skarzhañ al lenn gant un hanaf toull, klask delc'her ur bramm war beg un ibil, klask tennañ amanenn eus gouzoug ur c'hi, klask tennañ panez eus gouzoug ur c'hi, klask spazhañ melc'hwed, klask pegañ al loar, klask tapout al loar gant e zent, klask tapout ar bleiz gant un taol boned, dont da laerezh al loar, klask serriñ ar bed en ur glorenn vi ; *hier haben die Wände Ohren*, emañ ne c'hall ket an den treiñ e viz en e c'henoù hep ma oufe tout an dud - ar bodennoù o deus lagadoù - ar girzhier a glev - divskouarn a zo er c'harzh, diavaez ha diabarzh ; *jemanden an eine Wand drücken*, gwaskañ u.b. ouzh ur voger, pladañ u.b. ouzh ur voger ; *jemanden an die Wand drücken*, **a)** rediañ u.b. da ziskouez peseurt danvez a zo ennañ, ober amprou eus galloudegezh u.b. (Gregor) ; **b)** lammat war seolioù u.b., toullañ dindan u.b., lakaat an tach d'u.b., lakaat enk war u.b., klaviañ u.b., gennañ u.b., kognañ u.b., serrañ u.b. a bep tu, serrañ an durkez war u.b., enkañ u.b., enkaat u.b. (Gregor), lakaat kalet d'u.b., diskontañ boutonoù u.b., lakaat u.b. e penn e son, kas u.b. betek ar par pellañ, kas u.b. d'ar par pellañ ; *jemanden an die Wand stellen*, lakaat fuzuilhañ u.b. ; *gegen die Wand reden*, komz ouzh tud hag a ra skouarn vouzar (hag a stank o divskouarn), mont e gomzoù gant an avel, mont e gomzoù e puñs an avel, treiñ e deod e goullou, kouezhañ e gomzoù war an douar, mont e gomzoù e moged, komz evit ar c'helien, komz ouzh Yann dibalamour (ouzh tud eus Kerskouarneg), komz ouzh pennoù bouzar, komz ouzh tud na selaoount na kuzul na kelenn ebet, komz ouzh tud na reont van ebet ; *genauso könnte man mit einer Wand reden* ! komz d'am beg pe laosk da revr da breg ! ; *er ist bleich wie die Wand*, eñ a zo ul liv en e gerc'henn evel ul lien bervet, gwenn eo evel ul lienenn, gwenn eo evel

ul liñsel, gwenn eo evel un tamm koar, kollet-kloz eo e liv gantañ ; *den Teufel an die Wand malen*, golver an diaoulou (Gregor), gervel an drouksperedoù, sachañ an drougavel, bountañ ar gwallavel, teuler ar gwallavel, reiñ gwallavel (Gregor), drougavizañ, gwallavelañ ; *das Gespenst des Krieges an die Wand malen*, gervel spurmant ar brezel ; *mal den Teufel nicht an die Wand !* arabat gervel an diaoulou / arabat dit reiñ gwallavel deomp ! (Gregor), arabat bountañ ar gwallavel warnomp, arabat dit tennañ ar vallozh warnomp, arabat teuler ar gwallavel warnomp, arabat sachañ an drougavel warnomp, arabat dit gervel an drouksperedoù ; *P. es ist, um an den Wänden hochzuklettern*, me 'zo erru dotu gant an dra-se, emañ o kinnig sodiñ gant an dra-se, me 'zo erru prest da goll va skiant gant an dra-se, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da vont war bilbotig, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da dreiñ da sot, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da goll va buoc'h vrizh, me a zo lor gant ar dra-se, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da vont e belbi, daoubenniñ a ra an dra-se ac'hanon, gant an dra-se ez eus peadra da goll e benn (peadra d'an den da vezañ troet), divontañ a ra an dra-se va spered din, terriñ a ra an dra-se va fenn din, kas a ra an dra-se ac'hanon da sot ; **3.** *spanische Wand*, andorenn b., troc'h-avel g. ; **4.** *Felswand*, bri serzh b., tor sonn g., toreñ b., torrod g., pored g., [rannyezh e brezhoneg] tevenn g. ; [alpaerezh] *über die Nordwand*, dre ar vri norzh.

Wand- : mogerel, murel, ... moger, ... mur, mur-.

Wandale g. (-n,-n) : **1.** vandal g., bostoc'her g., mazaouer g., bodoc'her g., draster g., breser g., flastrer g., paotr an draill g., fourgaser g., dizalbader g., dizalbadour g. ; **2.** [istor] Vandal g. [liester Vandaled].

wandalisch ag. : **1.** drastus, dizalbadus, dizalbat ; *wandalisch handeln*, c'hoari e gi, preizhata, skrapañ, preizhañ, drastañ, gwastañ, entanañ ha lazhañ, lazhañ ha deviñ dre ma'z eer, dizalbadiañ, lakaat freuz ha reuz ; **2.** [istor] ... ar Vandaled.

Wandalismus g. (-s) : vandalezh g., bostoc'hiñ g., dizalbad g., dizalbadiañ g., dizalbaderezh g., drasterezh g.

Wandanschluss g. (-es,-anschlüsse) : [tredan] lugell voger b., tap-tredan moger g.

Wandarkade b. (-,-n) : [tisav] falswareg b., gwareg vogeriet b.

Wandarm g. (-s,-e) : [tisav.] balirenn-harpañ b.

Wandbehang g. (-s,-behänge) : **1.** gwiskad moger g. ; **2.** pallenn-moger g., lenn b., stign g., stenneris g., tenneris g. ; *die Wandbehänge von den Wänden abnehmen*, diballennañ ar mogerioù, distignañ ar mogerioù ; **3.** [broderezh] tabezerezh g.

Wandbein n. (-s,-e) : [korf.] askorn kitem g.

Wandbekleidung b. (-,-en) : gwiskad moger g., lambrusk g., koadadur g., koadaj g.

Wandbett n. (-s,-en) : gwele-kostez g.

Wandbewurf g. (-s) : indu g., fuilh g., chek g.

Wandbrett n. (-s,-er) : estajerenn b., stalenn b., stal b., astell b., instremen g., riz g., plankenn g.

Wandel g. (-s) : **1.** cheñchamant g., kemm g., kemmadenn b., nevezadur g., degemmadur g., fiñv g., flach g. ; *schneller Wandel*, *plötzlicher Wandel*, trummgemm g., P. kaouad avel-gorbell b./g., barrad avel-gorbell g., ar cheñch tu d'ar vazh g. ; *dem Wandel unterliegen*, bezañ cheñch-dicheñch, bezañ kemm-digemm, bezañ keflusk-digeflusk, gallout cheñch, gallout dont kemm en dra-mañ-tra, gallout dont cheñchamant en dra-mañ-tra, bezañ techet d'ar cheñchamantoù, bezañ hedro, bezañ techet (bezañ douget) da cheñch, bezañ tro-didro ; *technologischer Wandel*, kemmadurioù kalvezel ls., dedroadur ar c'halvezderioù g. ; *demografischer Wandel*, kendro ar boblañs g., kendroadur ar boblañs g. ; *Kurve des demografischen Wandels*, krommenn boblañsel diouzh an amzer b. ; *alles unterliegt dem Wandel*, an holl draoù a dle cheñch, an holl draoù n'int ket graet evit padout

atav ; *Wandel schaffen*, degas kemm (cheñchamant) ; *gesellschaftlicher Wandel*, fiñvadoù er gevredigezh ls., degemmadurioù er gevredigezh ls. ; *grundlegender Wandel*, *radikaler Wandel*, cheñchamant krenn g., troc'h g., kemmoù bras ls., dispac'h g., kaouad avel-gorbell b./g., reveulzi b. ; **2.** buhez b., emzalc'h g., kundu b., buhezegezh b. ; *untadelig in seinem Wandel*, ... a ren ur vuhez direbech, direbech e vuhez, direbech e gundu, hep si na gwri, ... n'eus ket a we ennañ, didamall a zroug, eeun evel ur wialenn ; **3.** *Handel und Wandel*, trafikerezh g., eskemmoù kenwerzh ls., aferioù ls., kenwerzherezh g., loc'h ha morloc'h ; **4.** red g., kerzh g.

Wandelanleihe b. (-,-n) : amprest amdroadus g.

wandelbar ag. : **1.** kemmus, kemm-digemm, cheñchus, distabil ; **2.** hedro, breskik, bresk, bouljant, tro-didro, tro-distro, variant, kildro, berrboell, berrboellik, lavar-dislavar, lavar-ha-dislavar, kemm-digemm, valigant, laosk, ... n'eus ket a zalc'h ennañ, kof-ruz ; *wandelbarer Charakter*, spered hedro (kildro, berrboellik) a zen g., spered kof-ruz g., spered breskik a zen g.

Wandelbarkeit b. (-) : **1.** distalbilded b., daskemmadusted b., daralladusted b., kemmadusted b. ; **2.** berrboell g., spered hedro (kildro, berrboellik) g., spered kof-ruz g., berrboelled b., skañvbennegezh b., berrboellegezh b., valigañs b., valigerezh g., skañvadurezh b., skañventez b., skañvijenn b., kildroerezh g.

Wandelgang g. (-s,-gänge) : kerzhva g., pourmenadenn b., trepas pourmen g.

Wandelgestirn n. (-s,-e) : [stered.] astr red g.

Wandelhalle b. (-,-n) : sal bazeal b., sal-c'hortoz b., hall g., gortozva g.

Wandelmonat g. (-s,-e) : [dispredet] Ebrel g., miz Ebrel g.

wandeln¹ V.gw. : *handeln und wandeln (hat gehandelt und gewandelt)*, ober aferioù, ober e dammig reuz, mont da redek e reuz, ruihañ e voul. V.k.e ha V.k.d. (ist gewandelt) : **1.** mont, kerzhout, ober hent, heñchañ, dibunañ hent, mont a-raok, mont en e roud, mont gant e hent, bale gant e hent, kerzhout gant e hent ; *die Sonne wandelt ihre Bahn*, mont a ra an heol gant e hent, ober a ra an heol e dro, an heol a ya en e roud, an heol a gerzh en oabl ; *durch die Finsternis wandeln*, mont dre an defvalijenn ; **2.** [dre skeud.] *in den Wolken wandeln*, bezañ aet e spered da stoupa, bezañ er c'houmoul, bezañ e spered o nijal, lonkañ soñjoù, bezañ azezet war e spered, lezel kabestr gant e spered, balafenniñ, soñjal e lec'h all, na vezañ gant e jeu, treiñ e spered e lec'h all, mont e spered a-zehoù hag a-gleiz, bezañ e soñj war veaj, treiñ a bep tu gant avel e hunvreoù, bezañ disoñj e spered ; *er wandelt oft in den Wolken*, hennezh a zo ur pesketaer loar ; *auf dem Pfade der Tugend wandeln*, mont war gresk er mad hag er furnez, chom hep riklañ diwar an hent mat.

wandelnd ag. : **1.** o kerzhout ; **2.** [dre skeud.] *ein wandelndes Lexikon*, ur ouiziegezh vras a zen b., ur puñs a ouiziegezh g. ; *wandelnde Vogelscheuche*, jak g., istrogell g., urupailh g., euzhvil g., euzhadenn b., euzhden g., iskizadenn b., termaji g., meurlarjez g., P. krank-saoz g., penn-sac'h g. ; P. *er gleicht einer wandelnden Leiche*, hennezh a zo evel un Ankoù krignet (evel ur relegoù), treut eo evel ar marv, treut-marv eo, n'eus anezhañ nemet ar pevar askorn, n'eus nemet ar relegoù anezhañ hag ar c'hroc'hen d'o goleiñ, kastiz eo evel un den prest da vervel, hennezh a zo hudur da welet, n'eus mui nemet kroc'hen war e eskern, ar paourkaezh den a zo aet sec'h evel ur geuneudenn, hennezh n'eo ket tev ar gwenn en e revr, treut-keuneudenn eo, dismantr eo evel ur spes, n'eus mui nemet ur spes anezhañ, n'eus nemet ur sac'had eskern anezhañ, disec'het eo evel ar foenn, disec'het eo evel ur spes, n'eus nemet ar c'hroc'hen war e eskern, n'eus mui nemet kroc'hen war e eskern, n'eus nemet un tammig parich stegnet war ur sac'had eskern oc'h ober anezhañ (Gregor), n'eus nemet ar spes anezhañ, treut-eskern eo, aet eo da relegenn, ur sac'h eskern 'zo anezhañ.

wandeln² V.k.e. (hat gewandelt) : **1.** cheñch, kemmañ, neuzneveziñ ; [relij.] *Brot und Wein in den Leib und das Blut Jesu Christi wandeln*, treuzsolwezañ, lakaat holl solwez ar bara ha solwez ar gwin da dreiñ

da gorf ha da wad Jezuz-Krist ; 2. [kenwerzh] freuzañ ar werzh, teriñ ar marc'had.

V.em. : **sich wandeln** (hat sich (ak.) gewandelt) : cheñch, kemañ ; *sich in etwas (ak.) wandeln*, treiñ en udb, treiñ da vezañ udb.

Wandelschuldverschreibung b. (-, -en) : [bank] endalc'henn amdroadus b.

Wandelstern g. (-s, -e) : [stered.] planedenn b., stered-red str.

Wandelweg g. (-s, -e) : hent-bale g.

Wanderanbau g. (-s) : [labour-douar] gounidegezh dre zilec'hiañ b.

Wanderarbeiter g. (-s, -) : micherour baleer g., micherour kanteer g., cheminaou g.

Wanderausstellung b. (-, -en) : diskouezadeg a ya a lec'h da lec'h b., diskouezadeg red b.

Wanderbarde g. (-n, -n) : barzh baleer g., barzh-red g.

Wanderbereitschaft b. (-) : [mezeg., bred.] *zwanghafte Wanderbereitschaft*, diarzoug baleata g.

Wanderblock g. (-s, -blöcke) : [douarouriezh] bloc'had bet kaset-digasat gant ur skornredenn g., karregenn distrewat b.

Wanderbühne b. (-, -n) : c'hoariva red g., c'hoariva hag a ya a lec'h da lec'h g., c'hoariva kantreat g.

Wanderbursche g. (-n, -n) : [istor] paotr a ya a-hed ar vro evit deskiñ micher g., kompagnun g.

Wanderdüne b. (-, -n) : tevenn fiñv g., tevenn bev g.

Wanderer g. (-s, -) : baleer g., pourmener g., kerzher g., kanteer g., kenker g., baleer-bro g., foeter-hent g., foeter-bro g., baleer-bro g., reder-bro g., galouper g., galouper-bro g., galouper-hent g., tourist g., ergerzher g., ergerzhour g.

Wanderfalke g. (-n, -n) : [loen.] falc'hun pirc'hirin g., falc'hun kantreat g.

Wanderfeldbau g. (-s) : [labour-douar] gounidegezh dre zilec'hiañ b.

Wanderfeldröhre b. (-, -n) : [fizik] korzenn gwagennoù beajus b.

Wanderfisch g. (-es, -e) : [loen.] pesk-red g., pesk emdizhat g. ; *potamodromer Wanderfisch*, stêremdizhad g. [*liester stêremdizhad*] ; *katadromer Wanderfisch*, pesk morhiliat g.

Wandergewerbe n. (-s, -) : micher foranour b.

Wander-Heide b. (-) : [louza.] brug-du str.

Wanderheuschrecke b. (-, -n) : [loen.] akred emdizhat g. [*liester akridi emdizhat*] ; *europäische Wanderheuschrecke*, [*Locusta migratoria*] krank-raden tremeniat g.

Wanderjahre ls. : bloavezhioù beajiñ ls., bloavezhioù kantreal ls.

Wanderkarte b. (-, -n) : kartenn gerzhadennoù b., kartenn-vale b.

Wanderleben n. (-s) : buhez foeter-bro b. ; *ein Wanderleben führen*, bevañ baleant.

Wanderlied n. (-s, -er) : kan-bale g., kanenn-vale b.

Wanderlust b. (-) : debron mont da gantreal g.

wanderlustig ag. : lusket gant an debron mont da gantreal.

Wandermönch g. (-s, -e) : [relij.] manac'h baleer g. [*liester menec'h valeerien*].

wandern V.gw. (ist gewandert) : 1. bale, kerzhout, kantreal, kenkañ, ergerzhout, ergerzhet, ober hent, heñtañ, dibunañ hent, mont a-raok, gwelet bro, ober ur gerzhaden ; *beim Wandern singen*, kanañ en ur gerzhet ; *durch Deutschland wandern*, kantreal a-dreuz Bro-Alamagn ; *Rad wandern*, turistañ war varc'h-houarn ; *bei Wind und Wetter wandern, bei jedem Wetter wandern*, foetañ fank ha foetañ drez ; *mit jemandem durchs Leben wandern*, chom da gozhañ (tremen e vuhez) gant u.b. ; *in die Fremde wandern*, divroañ, kuitaat ar vro ; *wandernde Vögel*, evned tremeniat, evned emdizhat, laboused a cheñch bro ; *ostwärts wandern, nach Osten wandern, in östliche Richtung wandern, in Richtung Sonnenaufgang wandern*, kerzhet a-enep d'an heol, kerzhet en eskemm d'an heol ; *westwärts wandern*,

nach Westen wandern, in westliche Richtung wandern, in Richtung Sonnenuntergang wandern, kerzhet a-vat gant an heol ; *über Berg und Tal wandern*, mont a zeval da venez, a venez da zeval - skampañ traoñienn ha menez - foetañ bro dre draoñienn ha menez - mont dre grec'h ha traoñ - mont dre gleuz ha garzh - fustañ bro - redek bro - redek hent - redek hentoù - mont dre an hentoù - dornañ bro - gwelet bro - bale bro - mont a-dreuz karter - mont krec'h-traoñ - mont a-hed ar vro - pilat hent - tennañ bro - galoupat bro - galoupat an hentoù - redek ar c'hwitell - mont dre c'hêrioù ha broioù - mont dre gêrioù ha broioù - roulat ar bed - foetañ (pilat, bale, dornañ, fustañ, rahouennata, regiñ) hent - ruilhal dre an hentoù - trimardiñ - bezañ war ar champolu - bezañ war an trimard ; 2. [loen.] emdizhañ ; [tud] treuzvrañ, treuztiriañ ; [relij., metempsikoz] treuzannezañ ; *die Seelen wandern*, treuzannezañ a ra an eneoù ; 3. bezañ kaset, bezañ lakaet, bezañ taolet ; *ins Gefängnis wandern, ins Kittchen wandern, in den Knast wandern*, bezañ lakaet en toull-bac'h, bezañ kraouiet (toullbac'h), bezañ kaset d'ar c'hloz, bezañ lakaet er c'hloz, bezañ lakaet er goudor, bezañ lakaet en disheol, bezañ lakaet en disglav, bezañ plantet en toull, bezañ kaset da vañsonat an diabarzh, bezañ lakaet er voest, bezañ lakaet er sac'h maen, bezañ lakaet dindan brenn, bezañ kaset da zebriñ bara ar roue, bezañ dastumet er c'hloz, bezañ kaset d'ar bidouf, bezañ plantet er bidouf, bezañ skoet er bidouf, bezañ bountet er bidouf, bezañ paket en toull ; 4. [dre skeud.] *seine Blicke über etwas (ak.) wandern lassen*, bale e zaoulagad war udb, pourmen e zaoulagad war udb, bale e selloù war udb, pourmen e selloù war udb ; *auf krummen Wegen wandern*, kostezañ, mont a-dreuz ganti / troidellañ (Gregor), itrikañ taolioù fobiez, itrikañ taolioù kamm, ober lammoù-touseg, trikamardiñ, ribouilhat, bezañ koad-tro en an-unan, bezañ koad-tro ouzh e ober, bezañ koad a-dreuz en an-unan, na vont gant an eeun, na vont gant an hent eeun, bezañ gwe (bezañ tro) en e gordenn, bezañ udb kamm en e gordenn, bezañ diahelet, ober troidelloù, gouzout ar mil ard fall, na vezañ onest e c'hoari, bout kerc'h e-mesk e segal, bezañ kildro en an-unan, bezañ un den daoubleg, bezañ ur minor-plouz.

Wandern n. (-s) : kerzh g., kerzhed g., kenkañ g., bale g., baleadennoù ls., kerzhadennoù ls., kerzhadegoù ls., ergerzh g., ergerzhadegoù ls., ergerzhadennoù ls., troioù-bale ls., kantreadennoù ls., kantreadegoù ls., kenkadennoù ls., kenkadoù ls. ; *diese Schuhe sind für das Wandern geeignet*, stummet eo ar botoù-se diouzh ar c'herzhed, anvet eo ar botoù-se evit ar c'herzhed, dereat eo ar botoù-se ouzh ar c'herzhed, aes ha didorr eo ar botoù-se evit kerzhet ; *beim Wandern singen*, kanañ en ur gerzhet ; *nach langem, beharrlichem Wandern erreichte er die Küste*, dre zalc'h mont e tegouezhas gant an aod, dre forzh mont e tegouezhas gant an aod, dre hir delc'her da vont e tegouezhas gant an aod, dre fin mont e tegouezhas gant an aod.

wandernd ag. : 1. tremeniat, kantreat, emdizhat, ... red, baleant, treuztiriat ; *wandernde Vögel*, evned tremeniat, evned emdizhat, laboused a cheñch bro ; 2. [mezeg.] distrewat ; *wandernde Krebszellen*, kelligoù krankrek distrewat ls.

Wanderniere b. (-, -n) : [mezeg.] lounezh laosk b.

Wanderpokal g. (-s, -e) : [sport] kib daeade g.

Wanderpreis g. (-es, -e) : [sport] priz daeade g.

Wanderratte b. (-, -n) : [loen.] razh rous b. ; *Hausratte und Wanderratte (La Fontaine)*, razh kêr ha razh kouer.

Wanderraupe b. (-, -n) : [loen.] chasplouz str., amheulier g. [*liester amheuliered*].

Wanderregenpfeifer g. (-s, -) : [loen.] morlivid rous [*liester morlivided rous, morlividi rous*] g., morlivid Amerika [*liester morlivided Amerika, morlividi Amerika*] g.

Wanderritter g. (-s, -) : marc'heg-baleer g.

Wandersaibling g. (-s, -e) : [loen.] dluzh ruz g.

Wandersänger g. (-s, -) : fabler g., fablour g.

Wanderschaft b. (-) : beaj b., kantreadenn b. ; [istor] *auf (die) Wanderschaft gehen*, mont a-hed ar vro [evit deskiñ micher].

Wanderschleifer g. (-s,-) : breolimer-baleer g., lemmer-kantreer g., libonig-red g. [*liester* liboniged-red].

Wanderschuhe ls. : botoù bale ls., brodikinoù ls. ; *Wanderschuhe anziehen*, brodikinañ ; *ein Paar Wanderschuhe*, ur brodikinoù g.

Wandersmann g. (-s,-leute) : [barzh.] baleer g., kerzher g., kantreer g., baleer-bro g., foeter-hent g., foeter-bro g., baleer-bro g., reder-bro g., galouper g., galouper-bro g., galouper-hent g., beajour g., tourist g., ergerzher g., ergerzhour g. ; *der Ritter befolgte den Rat des Wandersmanns*, evel a lavaras ar c'hantreer a reas ar marc'heg.

Wanderstab g. (-s,-stäbe) : 1. bazh b., bazh-hent b., bazh-vale b., kanenn b., penngod g., pennbazh g. ; 2. [dre skeud.] *den Wanderstab ergreifen*, kregiñ e penn e vazh, mont da foetañ (da redek, da vale) bro, mont war ar champolu, kemer ar valetenn hag ar penngod, mont da roulat ar bed, mont da foetañ (da bilat, da vale, da zornañ, da fustañ, da rahouennata, da regiñ) hent, mont da ruilhal dre an hentoù.

Wanderstern g. (-s,-e) : [stered.] planedenn b., stered-red str., astr red g. ; *die Wandersterne und die Fixsterne*, an astroù red hag an astroù parfet, ar stered red hag ar stered parfet.

Wanderstock g. (-s,-stöcke) : bazh b., bazh-hent b., bazh-vale b., kanenn b., penngod g., pennbazh g. ; *nach dieser kurzen Pause ergriff jeder seinen Wanderstock*, goude an ehanig-se e krogjont pep hini en e vazh-vale.

Wandertrieb g. (-s) : [loen.] bondoug emdizhañ g. ; [tud] diarzoug baleata g.

Wandertruppe b. (-,-n) : strollad-c'hoariva red g., strollad-c'hoariva baleant g., strollad-c'hoariva hag a ya a lec'h da lec'h g., strollad-c'hoariva kantreat g.

Wanderung b. (-,-en) : 1. kerzh g., kerzhed g., bale g., baleadenn b., kerzhadenn b., kerzhadeg b., ergerzh g., ergerzhadeg b., ergerzhadenn b., tro-vale b., kantreadenn b., kantreadeg b., kenkadenn war droad b., kenkad war droad g. ; 2. treuztiriadur g. ; *die Zeit der Völkerwanderung*, marevezh an divroadegoù bras g., marevezh treuztiriadur ar pobloù en Europa g. ; *Wanderung aus beruflichen Gründen*, monedone labour g. ; 3. [loen.] emdizh g., emdizhañ g., emdizhadeg b.

Wanderungsbilanz b. (-) / **Wanderungssaldo** g. (-s,-salden/-saldi) : mentel an treuztiriñ b., mentelad an treuztiriñ b., mentel an treuzvroañ b., mentelad an treuzvroañ b.

Wanderungsstrom g. (-s,-ströme) : red poblañs g., lanv an treuztiriñ g., lanv an treuzvroañ g.

Wanderviehwirtschaft b. (-) : treuzpeuriadur g., treuzpeuriñ g., magerezh treuzpeuriat g., magerezh dre dreuzpeuriñ g.

Wandervogel g. (-s,-vögel) : 1. labous tremeniad g., labous emdizhat g., evn tremeniad g., evn emdizhat g., tremeniad g. [*liester* tremenidi], emdizhad g. [*liester* emdizhaded], labous a cheñch bro g. ; *Wandervogel*, laboused tremenidi ls., laboused emdizhat ls., tremenidi ls., emdizhaded ls. ; 2. [skout] wanderfogel g., wandervogel g. [*liester* ar wandervogel, ar wanderfogeled].

Wandervolk n. (-s,-völker) : pobl gantreer b., pobl gantreat b., kantreidi ls., kantroerien ls.

Wanderwasserläufer g. (-s,-) : [loen.] strelleg kantreat g. [*liester* strelleged kantreat].

Wanderweg g. (-s,-e) : gwenodenn-vale b. ; *Hauptwanderweg*, gwenodenn hirgenk b. ; *der Wanderweg folgt dem Tal des Flusses*, *der Wanderweg führt am Fluss entlang*, ar wenodenn-vale a hed ar stêr, ar wenodenn-vale a ya gant ribl ar stêr, ar wenodenn-vale a ya hed-ha-hed ar stêr, ar wenodenn-vale a heuilh ar stêr, mont a ra ar wenodenn-vale a-hed (hed, dre hed) ar stêr, riblañ (hedañ, kostezañ) a ra ar wenodenn-vale ar stêr, mont a ra ar wenodenn-vale a-ribl gant ar stêr

Wanderwelle b. (-,-n) : [fizik] gwagenn veajus b.

Wanderweidewirtschaft b. (-) : treuzpeuriadur g., treuzpeuriñ g., magerezh treuzpeuriat g., magerezh dre dreuzpeuriñ g.

Wanderwirtschaft b. (-) : [labour-douar] gounidegezh dre zilec'hiañ b.

Wandfläche b. (-,-n) : mogerenn b., pennad moger g.

Wandgemälde n. (-s,-) : livadenn vogher g., murlivadenn b.

Wandgestell n. (-s,-e) : 1. estajerenn b., stal b., stalenn b., astell b. ; 2. korbell b., sichenn b. ; 3. taol-voger b.

Wandgrab n. (-s,-gräber) : [tisav.] logell-vez b.

Wandkalender g. (-s,-) : deiziataer moger g.

Wandkarte b. (-,-n) : kartenn vogher b.

Wandkasten g. (-s,-kästen) : [Bro-Suis] armel-voger b.

Wandklapp Tisch g. (-es,-e) : taol a c'heller diskenn pe sevel ouzh ur vogher b., taol winterezh b.

Wandlampe b. (-,-n) : kleuzeur-voger b., lamp-moger g., lamp-voger b.

Wandleuchte b. (-,-n) : gwastell b., kantolor-stag g., goulaoer-stag g., lamp-moger g., lamp-voger b., kleuzeur-moger b.

Wandleuchter g. (-s,-) : kleuzeur-voger b., lamp-moger g., lamp-voger b. ; *ein Wandleuchter beleuchtet die Treppe*, goulaoet e vez an diri gant ur kleuzeur-voger.

Wandler g. (-s,-) : [tredan] treuzfurmer g. [*liester* treuzfurmerioù], amdroer tredan g. [*liester* amdroerioù tredan].

Wandlung b. (-,-en) : 1. neuznevezadur g., treuzfurmidigezh b., treuzfurmadurezh b., treuzfurmadur g., kemm g., cheñchamant g. ; *eine Wandlung erfahren*, degouezhout (dont) kemm en an-unan / en dra-mañ-tra, dont cheñchamant en an-unan / en dra-mañ-tra ; *die Wandlung von Yin und Yang*, al lusk-dilusk etre Yin ha Yang g. ; 2. [relij.] a) treuzsolwezadur g., treuzsolwezañ g. ; b) kensakridigezh b. ; 3. [kenwerzh] freuz gwerzh g., torr marc'had g.

wandlungsfähig ag. : treuzfurmadus, ... a c'hall cheñch buan, gouest da cheñch buan, azasadus.

Wandlungsfähigkeit b. (-) : azasadusted b., treuzfurmadusted b., daskemmadusted b., daralladusted b., kemmadusted b.

Wandlungsmangel g. (-s,-mängel) : [kenwerzh] si freuzañ marc'had g., si terriñ marc'had g., si rebutus g.

Wandmalerei b. (-,-en) : 1. liverezh moger g., murlivadur g., murlivadurioù ls. ; 2. livadenn vogher g., murlivadenn b. ; *Wandmalereien anfertigen*, murlivañ.

Wandpfeiler g. (-s,-) : piler moger g.

Wandquell g. (-s,-e) : [dre fent] dour eus an duellenn g., gwin glesker g., sistr kordenn g., sistr glesker g.

Wandsäule b. (-,-n) : piler moger g.

Wandschirm g. (-s,-e) : andorenn b., troc'h-avel g., skramm g. ; *hinter einem Wandschirm hervorkommen*, diboukañ eus a-dreñv un andorenn.

Wandschmierereien ls. : skrivajoù ls., grafitioù ls., murlivadurioù ls., tresadennoù-moger ls.

Wandschrank g. (-s,-schränke) : armel-voger b., armel-stag b., pres-stag g.

Wandspiegel g. (-s,-) : pastel-velezour b., melezeur moger g.

wandständig ag. : a-speur ; [louza.] *wandständige Plazentation*, plakentadur a-speur g., torzhiennañ a-speur g.

Wandtafel b. (-,-n) : [skol] salioù-klas] taolenn, taolenn du b., taolenn-zu b. ; *die Wandtafel mit dem Schwamm abwischen*, diverkañ (torchañ) an daolenn (an daolenn-zu) gant ur spoueenn ; *einen Satz an die Wandtafel schreiben*, skrivañ ur frazenn war an daolenn.

Wandtäfelung b. (-) : lambrusk g.

Wandteppich g. (-s,-e) : pallenn-moger g., stign g., tenneris g., stenneris g. ; *die Wände mit Wandteppichen behängen*, stigmañ ar mogerioù gant pallinier, stigmañ pallennoù ouzh ar mogerioù, teltañ ur gambr, pallennañ ar mogerioù ; *einen Wandteppich durch Stoßnähte ausbessern*, gwriat plaen un tenneris, gouremiñ plaen un tenneris ; *Ausbesserung eines Wandteppichs durch Stoßnähte*, gwiererezh plaen un tenneris g., gouremadur plaen un tenneris g. ; *die Wandteppiche von den Wänden abnehmen*, diballennañ ar mogerioù, distignañ ar mogerioù.

Wanduhr b. (-,-en) : horolaj g., pandulenn b., pandulennig b. [*liester* pandulennigoù] ; *Läutwerk einer Wanduhr*, sonerez ur bandulenn b.

Wandung b. (-,-en) : speurenn b., speur b., pale b., tilhenn b.

Wandverkleidung b. (-,-en) : gwiskad moger g., bardaj g. ; *schallschluckende Wandverkleidung*, gwiskad moger didrouzañ g.

Wandzeitung b. (-,-en) : kelaouenn voger b., dazibao g. [*liester* dazibaoioù].

Wange b. (-,-n) : **1.** jod b. [*liester* jodoù / divjod], boc'h b. [*liester* divoc'h], bousell b. [*liester* bouselloù / divousell], bougenn b. [*liester* bougennoù / divougen], boug b. [*liester* bougoù / divoug], gen b. [*liester* divc'h'en] ; *Wange an Wange*, bougenn-ouzh-bougenn, jod-ouzh-jod, boc'h-ouzh-boc'h ; *glühende Wange*, jod tomm-ruz b., jod ruz-glaou b., jod ruz-tan b., jod ruz-gren b., jod livek b., jod livrin b., [merc'hed] jod flamm evel ur rozenn b., jod livet ruz b. ; *mit glühenden Wangen*, ruz-glaou e zivoc'h, ruz-gren e zivjod, ruz-tan e zivougenn, livek e zivjod ; *mit durch die Kälte bläulich angelaufenen Wangen*, persdu e zivoc'h gant ar riv, persdu e zivjod gant ar riv, persdu e zivougenn gant ar riv ; *sie hatte kirschrote Wangen*, he divjod a oa ruz evel div gerezenn ; *Tränen liefen ihr über die Wangen, Tränen rollten über ihre Wangen*, redek a rae daeroù gant he divjod, an daeroù a rede (daeroù a ruilhe) war he divjod, an daeroù a rede (daeroù a ruilhe) a-hed he divjod, beradoù dour a rede (a ruilhe) a-hed he divoc'h, beradennoù dour a rede (a ruilhe) a-hed he divoc'h, an dour a rede a-riolenn eus he daoulagad ; *Tränen rinnen ihm über die Wangen*, kouezhañ (ruilhal) a ra an daeroù a-riolenn ag e zaoulagad, redek a ra an daeroù a-riolenn ag e zaoulagad ; *eingefallene Wangen*, divjod kleuz ls., divjod treut ls., divoc'h kleuz ls., divoc'h skarn ls., divougenn disleber ls., divougenn klavet ls., divjod arroudennet ls. ; *seine Wangen fallen ein*, mont (dont) a ra moan e veg, dont a ra e zivjod da gleuzañ ; *zwei rote Wangen*, un divjod ruz ; *Schlag auf die Wange*, skouarnad b., palvad g., avenad b., boc'had b., javedad g., fasad g./b., fasadenn b., bousellad b., bougennad b., karvanad g., jodad g., flac'had b., dornad g., krabanad b., chagellad b., cholpad g., tarkad g., stlafad b., bozad b., distokadenn b., mojad g., pavad g./b., flankad g., parmouchad g. ; [Bibl] *die andere Wange hinhalten*, kinnig ar jod all ; **2.** [tekn.] pezh stag ouzh kostez udb g., pezh kostez g. ; *Treppenwange*, plankenn kostez ar skalier g. ; *Gestühlwange*, speurenn gostez ar c'hadorioù-kloz b., speurenn gostez ar c'hadorioù-chantele b. ; *die zwei Wangen eines Webstuhls*, an div gazeg ls.

Wangen ls. : [merdead.] div gazeg troad ar wern ls.

Wangenbein n. (-s,-e) : [korf.] askorn boc'h g., askorn jod g.

Wangendrüse b. (-,-n) : [korf., *glandula buccalis*] gwagrenn c'henaouel ar c'hen b., gwagrenn c'henaouel ar jod b., gwagrenn c'henaouel ar voc'h b., gwagrenn c'henaouel ar vousell b., gwagrenn c'henaouel ar vougenn b., gwagrenn c'henaouel ar voug b.

Wangengrube b. (-,-n) / **Wangengrübchen** n. (-s,-) : [korf.] toullig g., poullig g., poull-boc'h, [dre fent] toull bara gwenn g.

Wangenmuskel g. (-s,-n) : [korf.] kigenn a-voc'h b., kigenn ar jod b.

wankelherzig ag. : hedro, breskik, bresk, boullant, tro-didro, tro-distro, variant, kildro, berrboell, berrboellik, lavar-dislavar, lavar-ha-dislavar, kemm-digemm, valigant, laosk, ... n'eus ket a zalc'h ennañ, kof-ruz, gwidal.

Wankelmotor g. (-s,-en) : [tekn.] keflusker bountell-dro g., keflusker-tro Wankel g.

Wankelmut g. (-s) : diziviz g., berrboell g., berrboelled b., berrboellegezh b., kildroerezh g., skañvbennegezh b., skañvadurezh b., skañventez b., skañvijenn b., valigañs b., valigerezh g., kemmused b.

wankelmütig ag. : diziviz, furluok, kemm-digemm, hedro, kildro, tro-didro, tro-distro, variant, boullant, valigant, dizalc'h, berrboell,

berrboellik, lavar-dislavar, lavar-ha-dislavar, laosk, ... n'eus ket a zalc'h ennañ, kof-ruz, horell, silwink, war vordo, kemmus, gwidal, pennadus evel ur bouc'h, breskik, bresk, ur wiblenn anezhañ ; *er wird wankelmütig*, mont a ra e benn e berrboell ; *wankelmütig sein*, bezañ lavar-dislavar, bezañ lavar-ha-dislavar, en em rebech.

Wankelmütigkeit b. (-) / **Wankelsinn** g. (-s) : diziviz g., berrboell g., berrboelled b., berrboellegezh b., kildroerezh g., skañvbennegezh b., skañvadurezh b., skañventez b., skañvijenn b., valigañs b., valigerezh g., kemmused b.

wanken V.gw. (hat gewankt / ist gewankt) : **1.** (hat/ist) : brallañ, horjellañ, horjellat, horijellat, horigellat, horellañ, trabidellañ, trabidellat, bezañ laosk, charigellañ, brañskedilhat, brañsellat, brañskellat, bransigellat, gwangellañ, hosc'kellat, trantellañ, treuzigellañ, bezañ e brall, kostezañ ; *die Knie wanken ihm*, horellañ (brallañ, charigellañ) a ra war e dreid, bouilh-bouilh eo, charigell eo, n'emañ ket re blom war e gilhorou, n'emañ ket re sonn war e bipedou, branskellat a ra war e zivesker, gwak eo e zivesker dindanañ, horjellat a ra e zivesker, e zivesker a vank dindanañ, laosk eo en e sav, laosk eo war e zivesker, fall eo diouzh e sav, fall eo war e dreid, horjellat a ra war e zivesker, trabidellañ a ra, trabidellat a ra, distabil eo war e zivesker, kinnig a ra e zivesker mankout dezhañ (dindanañ), brallañ a ra war e dreid, e silwink emañ war e dreid, divhar amann en deus, divhar yod a zo dezhañ, ne c'hall mui pouezañ war e zivesker, gadal eo en e sav, e zivesker a floj azindanañ, rodou fall en deus ; *der Boden wankt unter seinen Füßen*, e zivesker a vank dindanañ (dezhañ), brallañ a ra an douar dindan e dreid ; **2.** [dre skeud.] *nicht wanken und nicht weichen*, chom sonn war e dachou hep kilañ an disterañ, delc'her mat d'e askorn, chom start war e dachou, chom start en e vennozh, pegañ ouzh e vennozh, chom mort war e soñj, fonnañ en e veno, na lakaat brasoc'h pod war an tan evitse.

Wanken n. (-s) : hejoù ls., hejadennoù ls., hejadur g., hejerezh g., brall g., bralladur g., horjelloù ls., horjellerezh g., horell g., horelloù ls., horelladur g., horelladennoù ls., brañsellerezh g., brañselladur g., brañskellerezh g., distabilid b., lusk-dilusk g., trabidell g. ; *ins Wanken bringend*, trabidellus ; *ins Wanken bringen, zum Wanken bringen*, a) lakaat da vrallañ, lakaat da vrañskellat, dinerzhañ, distardañ mennozhioù u.b., disaouzanñ u.b. en e soñjezonou ; b) horellañ, horjellat, hosc'kellat, distabilaat, dishorellañ ; *ins Wanken kommen, ins Wanken geraten*, distabilaat, dont da vrañskellat, bezañ distardet e vennozhioù, na vezañ mui ken start war e sichenn, dont da vezañ brallus, dinerzhañ, dont da horellañ war e dreid, dont da zishorellañ ; *die Regierung gerät ins Wanken*, horjellañ a ra ar gouarnamant ; *die Welt gerät ins Wanken*, horellañ a ra ar bed war e dreid ; *unser Glaube ist ins Wanken geraten*, horellañ (horjellat) a ra hor feiz, horjellat a reomp en hor feiz, krog eo hor feiz da horellañ (da horjellat), klouaraat ha laoskaat a ra hor c'hreañsoù, erru laosk eo hor feiz, laoskaat a reomp e-keñver ar feiz.

wankend ag. : **1.** distabil, brallus, brall-divrall, laosk, distrantell, gadal, lusk-dilusk, luskellus, war al lusk, horellus, horjellus, trabidellus ; *wankender Glaube*, feiz laosk b., feiz klouar b., feiz widal b., damgredeñ b., feiz vriket b., kredenn wan b. ; *wankend werden*, distabilaat, dont da vrañskellat, bezañ distardet e vennozhioù, na vezañ mui ken start war e sichenn, dont da vezañ brallus, dinerzhañ, dont da horellañ war e dreid, dont da zishorellañ ; **2.** [dre skeud.] diasur, etre-daou, en entremar, amgrede, war var, etre div galon, etre mont ha dont, etre ober ha paouez, etre an dour hag ar c'hler, horell, silwink, war vordo, dizibab, amziviz, mont-dont, mondivis, moliber ; *wankend werden*, dont da vrañskellat, bezañ distardet e vennozhioù, na vezañ mui ken start war e sichenn, dont da vezañ brallus, dinerzhañ, distabilaat.

wann ger goulennata : peur, pegoulz, pe da goulz, pe en amzer, da be vare, pevare, pe da vare, pezh a vare, da be boent, pe da boent, e pe goulz, a-benn pegoulz, a-benn peur, a-benn pegeit, a-benn pegeit amzer, ac'hanen da beur, ac'hanen da begeit ; *bis wann ?* pegeit ? pegeit amzer ? pegeit a amzer ? ac'hanen da beur ? ac'hann da

begoulz ? ac'hanen da begeit ? betek pegeit ? betek peur ? betek pegoulz ? a-benn peur ? betek pe amzer ? ; *bis wann werden unsere Vorräte an Pulver und Munition reichen ?* ac'hann da begoulz hor bo poultr ha plom a-walc'h ? ; *wann ist die Hochzeit ?* a-benn peur e vo an eured ? a-benn pegoulz e vo an eured ? ; *wann ist Ihre Dissertation fertig ?* a-benn peur e vo peurechu ho tezenn ganeoc'h ? a-benn pegoulz e vo peurechu ho tezenn ganeoc'h ? daoust pegoulz e vo peurechu ho tezenn ganeoc'h ? ; *seit wann ?* pegeit 'zo ? abaoe peur ? abaoe pevare ? abaoe pegeit ? abaoe pegoulz ? a-begoulz ? pegeit 'zo abaoe ? abaoe pe amzer ? a-c'houde pegoulz ? a-c'houde pegeit ? ; *seit wann sind sie weg ?* pegeit 'zo int aet kuit ? ; *wann bist du mit der Arbeit fertig ?* a-benn pegoulz e vo echu da labour ? a-benn peur e vo echu al labour ganit ? a-benn pegeit (a-benn pegeit amzer) e vo echu al labour ganit ? ac'hann da begeit (ac'hann da begeit) e vo echu al labour ganit ? dindan pegeit (dindan pegeit amzer) e vo echu al labour ganit ? ; *wann bin ich bloß dort ?* pegoulz bennak en em gavin eno ? daoust peur en em gavin eno ? ; *wann wird diese Reise ein Ende nehmen ? wann bin ich endlich am Ziel meiner Reise ?* peur e tiwezho va beaj ? pegoulz e tiwezho ar veaj-se ? ; *wann ist denn das Essen fertig ?* daoust a-benn pegoulz e vo darev koan ? da bet eur e vo prest koan ? da bet eur e vo prest koan da vezañ debret ? ; *keine Ahnung, wann es war, n'ouzon nag an eur nag an amzer ; dann und wann, ur wech an amzer, a-wech an amzer, gwech 'zo, ur wech en amzer, gwezh-dre-wezh, gwech-ouzh-gwech, ur wech pe wech, ur wech pe da wech, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer da amzer, pred-ha-pred, gwech hag amzer, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhioù, a-wezhiadoù, a-frapadoù, frapadoù 'zo, dre bep taol, taol-ha-taol, taol-ha-tailh, a-daoladoù, a-daolioù, a-dachadoù, a-reuziadoù, gwezhave, gwezhavez, ur wech dre vare, gwech an amzer, gwechoù, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, gwech ar mare, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, a wech da wech, gwech a vez, gwech dre wech, bep ar wech, dre bep div wech, mareoù a vez, a-vareadoù, a-vomandoù, a bellik da bellik, tanav ; ich weiss nicht, wann er kommt, n'ouzon ket peur (pe da zeiz) e teuo ; ich weiß nicht recht, wann ich zurück bin, da c'houzout eo din pegoulz e vin distro ; es sei, wann es wolle, n'eus forzh peur e vo, n'eus kaz pe da vare e vo, ne vern pegoulz e vo, ne laz ket din da be vare e vo, d'ur pe amzer, koulz pe goulz ; er kommt, wann immer es ihm passt, er kommt, wann auch immer er sich danach fühlt, er kommt, wann immer es ihm gefällt, dont a ra pa dro ennañ, dont a ra pa dro en e benn, dont a ra pa gar ; wann du willst ! wann immer du willst ! pa'z po c'hoant ! pa gari ! pa blijio ganit !*

Wännchen n. (-s,-) : beolig b.

Wanne b. (-,-n) : 1. basin b., basinad b., botenn b., grenn b., kibell b., kibellad b., pelestr g., pelestrad g., beol b. ; *in eine Wanne gießen*, kibellañ, pelesrañ ; *Waschwanne*, barazh b., kelorn g., pelestr g., ranjod g., bailh g., penton g., sailh g., pezel b. ; 2. *Badewanne*, kibell b. ; *sich in der Wanne aalen*, ober grallig e-barzh ar gibell, pladorenniñ en e gibell, chom pladorennet en e gibell ; 3. kant g. ; 4. diazad g., diazezenn b., izelenn b., kleuz g., kleuzenn b., kleuzadenn b. ; 5. [tekn.] *Ölwanne*, beol an eoul b., karter eoul g.

wannen Adv. : *von wannen ?* pe a lec'h ? pe eus lec'h ? a-belec'h ? eus pelec'h ? a-ven ? a-beban ? pe a ban ? (Gregor).

Wannenbad n. (-s,-bäder) : kibelladur g., kibelladenn b., kibellerezh g.

wannenförmig ag. : kibellek.

Wannseekonferenz . (-) : [istor] kuzuliadeg Wannsee b.

Wanst g. (-es,Wänste) : 1. [loen.] tor g., bigof g., teurenn b., kof g. ; 2. bigof g., koftev g., teurenn b., tor g., teur g., pinenn b., begeliad g., pezh kof g., bidon g., P. kof yod g., sac'h-boued g., senklenn b., pezh bouzelou g., jargilh g. ; *sich (dat.) den Wanst vollstopfen, sich*

(dat.) den Wanst vollschlagen, debriñ betek stambouc'hañ, stankañ e greizenn, kregiñ a-vegad er boued, skloufata, kargañ e benton, kargañ e jargilh, drusaat e bironenn, kloukañ, bourouniñ, gousañ, debriñ a-leizh e zent, en em dafañ, en em varrañ, gloutañ, gloutoniañ, ober e borc'hell, ober ur foeltr-bouzelou, choukañ traoù da foeltrañ e vouzelou, ober ur rontad, kargañ kaer e vouzelou, kargañ betek toull e c'houzoug, en em gargañ a voued, bezañ ouzh taol betek toull e c'houzoug, lakaat tenn war e vegel, mont traoù en e gorf, pilat boued, debriñ alfant, debriñ dislangour, kordañ boued, pegañ war ar boued a-leizh e zent, kofata, korfata, ober meurlarjez, pegañ war an traoù a-leizh e zent, debriñ da darzhañ, kargañ e sac'h betek ar skoulm, bezañ krefv war ar chaokat, kaout ur malouer mat, ober kof bras, debriñ ent marlonk, debriñ evel ur roñfl, pilat boued a-c'hoari-gaer, kargañ kaer e gof / dantañ kaer / fripal / brifal / bourellañ ervat e borpant (Gregor), tennañ e gof ermaez a vizer, tennañ e galon eus ar vizer, ober (tapout) ur c'hofad, ober ur geusteuennad, bountañ un torad en an-unan, kargañ e deurenn, ober ur pezh teurennad, kargañ e sac'h betek ar skoulm, kargañ betek toull ar c'hargadenn (betek ar c'hourlañchenn, betek ar gornailhenn), sachañ gant an-unan, debriñ dreist-kont, debriñ evel ur marlonk, bountañ boued en e vouzelou, bezañ frank e vouzelou, choukañ traoù, lakaat traoù e-barzh e fas, debriñ leizh e gof, debriñ a-leizh kof, ober ur c'horfad, ober kargoù bras ouzh taol ; 3. P. [dre skeud.] *Wanst* g., karg-e-gorf g. [*liester* kargerien-o-c'horf], korfataer g., karg-e-doull g. [*liester* kargerien-o-zoull], paotr-e-gof g., pilat-boued g., karger g., klouker g., marlonk g., kof don g., korfeg g., lonteg g., lonker g., ranklez g., loufrez g., sklouf g., plaouier g., pemoc'h g., porc'hell g., bouetaer g., debrer bras g., chaoker g., debriad g., danter kaer g., brifaod g., brifer g., flouper g., arloup g., dislangour a zen g., mag-e-doull g. [*liester* magerien-o-zoull], gourlañchenneg g., gargadenneg bras g., gourlañchenn vras b., glout g., gourhamp g., (ur) bouzelou-gom g., kargloud g., morser g., ramgroud g., bleiz-bara g., [plac'h] arloupell b. ; *Fettwanst*, sac'h soubenn g., sac'h toaz g., sac'h yod g., sac'had toaz g., sac'had kig g., sac'h kig g., tevasenn b., pezh kig g., pezh toaz g., kofeg g. [*liester* kofeien], teureneg g. [*liester* teureneged, teurenneien], teureg g. [*liester* teureien], bigofeg g. [*liester* bigofeien], begelieg g. [*liester* begelieien], korfeg g.

wanstig ag. : teurennek, torek, bigofek, begeliek, kofek, kofellek, bouzellek, bouzellennek, bidonek, teurbelek, tourgof, re a gof outañ, ... en deus korf, korfek.

Want b. (-,-en) / n. (-s,-en) : [merdead.] obant b., obank g. ; *die Wanten anlegen, ein Schiff unter die Want bringen*, kabellañ ; *die Wanten abnehmen*, digabellañ ; *ein(e) Want mit der Jungfer spannen*, rennañ un obank ; *das Spannen der Wanten mit einer Jungfer, das Spannen der Wanten mit einer Wantschraube*, ar rennañ g.

Wantenspanner g. (-s,-) / **Wantjungfer** b. (-,-n) / **Wantschraube** b. (-,-n) / **Wantspanner** g. (-s,-) : [merdead.] rennell b. ; *das Spannen der Wanten mit einer Wantschraube*, ar rennañ g.

Wanttau n. (-s,-e) : renn g. [*liester* rennoù].

Wanze b. (-,-n) : 1. [loen.] louezae g. [*liester* louezaeed], pugnez str., laou-koad str. ; [urzhad] heteropter g. [*liester* heteroptered] ; 2. [dre skeud.] mikro kuzh g., klevell guzh b.

wanzig ag. : neret a bugnez, leun a louezaeed ennañ, aloubet gant ar pugnez, al louezaeed o neriñ ennañ.

Wapiti g. (-/-s,-s) : [loen.] wapiti g. [*liester* wapitied].

Wappen n. (-s,-) : ardameziou ls., armorioù ls., skoed-ardamez g. ; *redendes Wappen, sprechendes Wappen*, ardameziou komzant ls. ; *einen Falken im Wappen führen*, bezañ aroueziet ur falc'hun war e skoed-ardamez ; *Einteilung eines Wappens*, lodennadur ur skoed g., rannadur ur skoed g. ; *Wappen mit Sparren*, skoed-ardamez kebrenek g. ; *Wappen mit Beizeichen*, skoed diforc'het g. ; *Berlin führt einen Bären im Wappen*, war ardameziou Berlin ez eus un arzh ; *die Wappen betreffend*, ardamezel ; *mit einem Wappen geschmückt*, ardamezet ; *mit einem Wappen schmücken*, ardameziñ ; *kleines Wappen auf einem*

größeren, skoedig g. ; *Wappen im Wappen*, skoedig e kondon g. ; *Oberwappen*, arskoed g. [*liester* arskoedoù].

Wappenbild n. (-s,-er) : arouez b.

Wappenbuch n. (-s,-bücher) : ardamezeg b.

Wappendichtung b. (-,-en) : [barzh.] barzhoniezh ardamezel b.

Wappenklärer g. (-s,-) : ardamezer g.

Wappenfeld n. (-s,-er) : palefarzh ardamez g., parzh ardamez g.

Wappenhalter g. (-s,-) : skoedour g., floc'h g. [*liester* flec'h, floc'hed].

Wappenherold g. (-s,-e) : [istor] harod g. [*liester* haroded].

Wappenknecht g. (-s,-e) : [ardameziou, dispredet] dalc'her g. [*liester* dalc'heriou].

Wappenkunde b. (-) : ardamezouriezh b.

Wappenkunst b. (-) : ardamezerezh g.

Wappenliste b. (-,-n) : ardamezeg b.

Wappenmacher g. (-s,-) / **Wappenmaler** g. (-s,-) : skoeder g.

Wappenmantel g. (-s,-mäntel) : [ardamezouriezh] lenn b. [*liester* lennoù].

Wappenrock g. (-s,-röcke) : [dilhad., istor] tabar g. [*liester* tabaroù].

Wappenschild g./n. (-s,-el-er) : [ardamezouriezh] skoed-ardamez g. ; *über den ganzen Wappenschild hingezogenes Heroldsbild*, *über ein Stück im Wappenschild hingezogenes Heroldsbild*, pezh balirant g. ; *Wappenschild mit Beizeichen*, skoed diforc'het g.

Wappenspruch g. (-s,-sprüche) : [ardamezouriezh] ger-ardamez g.

Wappentier n. (-s,-e) : [ardamezouriezh] loen ardamez g.

Wappenzeichner g. (-s,-) : skoeder g.

wappnen V.k.e. (hat gewappnet) : [barzh.] armañ.

V.em. : **sich wappnen** (hat sich (ak.) gewappnet) : [dre skeud.] *sich gegen etwas wappnen*, kemer e zifennou e-sell eus udb, kemer e ziwalloù evit en em zifenn ouzh udb, klask e zifennou ouzh udb ; *sich mit Geduld wappnen*, amzeriñ gant e seizh pasianted, diskouez e seizh pasianted, gouzout hirc'hortoz, en em basiantat ; *sich gegen Vorwürfe wappnen*, lakaat biroù en e glaouier, prientiñ e arguzennoù, dastum arguzennoù, klask e zifennou.

war amzer-dremenet ar verb **sein**.

Waran g. (-s,-e) : [loen.] varan g. [*liester* varaned] ; *Komodowaran*, varan Komodo g., aerouant Komodo g. [*liester* erevent Komodo], euzhvil Komodo g. [*liester* euzhvil Komodo].

ward [barzh., dispredet] amzer-dremenet ar verb **werden**.

Wardein g. (-s,-e) : [istor] enseller ar moneizoù g.

Ware b. (-,-n) : marc'hadourezh b., danvez g., gwerzhadenn b. ; *die Esswaren*, ar bevañs g., ar boued g., ar bitailh g., ar pourveziou ls., an danveziou-bevañ ls. ; *legale Ware*, marc'hadourezh leal b. ; *gängige Ware*, marc'hadourezh voutin b., marc'hadourezh voas b. ; *wertlose Ware*, marc'hadourezh dister b., bitrakoù dibriz ls. ; *leicht verderbliche Ware*, marc'hadourezh gollidik b., danvez bresk (... a ya buan da goll) g. ; *wollene Ware*, bonederezh g., gloanaj g., gloaneier ls. ; *irdene Ware*, priañ g., danvez pri g. ; *eine Ware führen*, bezañ un danvez bennak e gwerzh en e di ; *Waren umsetzen*, *Waren absetzen*, kavout fred (sav, digor, dor zigor, diskarg, disamm) d'e varc'hadourezh, kavout toull da werzhañ e varc'hadourezh, kavout tro da werzhañ e varc'hadourezh, diboullañ e varc'hadourezh ; *seine Ware zu einem guten Preis absetzen*, ober foar vat ; *diese Ware findet keinen Abnehmer*, ar varc'hadourezh-se a chom da restañ, ar varc'hadourezh-se a chom da werzhañ ; *seine Ware anpreisen*, ober fougasoù gant e varc'hadourezh ; *eine zu hübsche Aufmachung der Ware bedeutet, dass sie nicht leicht verkäuflich ist*, re fichañ marc'hadourezh a zo ur merk n'eo ket hewerzh, re ginklañ marc'hadourezh a ziskouez n'eo ket hewerzh ; *die Ware zu sehr anpreisen bedeutet, dass sie nicht leicht verkäuflich ist*, re ginnig marc'hadourezh a zo ur merk

n'eo ket hewerzh ; *Waren zu Spekulationszwecken horten und hamstern*, lakaat kernez da zont, rastellat marc'hadourezh en amboaz arvrokañ ganto ; *je seltener eine Ware ist, desto höher steigt ihr Preis*, ar rouezed a laka priz ar marc'hadourezhioù da greskiñ ; *ist eine Ware nicht gefragt, verliert sie an Wert*, ur varc'hadourezh n'eo ket goulennet a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket klask war he lerc'h a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket kas warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket goulenn dezhi a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket goulenn warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket reked warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket reked war he lerc'h a goll eus he friz ; [kr-l] *gute Ware lobt sich selbst*, re fichañ marc'hadourezh a ziskouez n'eo ket hewerzh - re ginklañ marc'hadourezh a ziskouez n'eo ket hewerzh - re ginnig marc'hadourezh a zo ur merk n'eo ket hewerzh - ur penn-ed hep greun a sav e benn uhel, ar pennoù-ed leun a bleg o fennoù bepred izel - evel ar pennoù kolo ar pennoù uhel a zo goull - n'eo ket ar gwellañ toc'had a sav an uhelañ o fennoù - ober ha tevel - ar mad kuzhet eo ar gwellañ.

Warenabsatz g. (-es,-sätze) : gwerzh b., gwerzhidigezh b., fred g., disamm g., sav g.

Warenannahme b. (-) : degemerva ar varc'hadourezh g. ; *Angestellter in der Warenannahme*, degemerour g.

Warenangebot n. (-s) : dibab a varc'hadourezh b. ; *ein reichhaltiges Warenangebot vorlegen*, kinnig un dibab bras a varc'hadourezh, bezañ pourvezet-mat, bezañ ostizet mat.

Warenaufzug g. (-s,-aufzüge) : savez varc'hadourezh b., pignerez varc'hadourezh b.

Warenausgang g. (-s,-gänge) : ezkerzh marc'hadourezh g.

Warenausstattung b. (-,-en) : arbaradur g., arbarañ g., arbarad g.

Warenaustausch g. (-es) : redennoù kenwerzh ls., trezhidell ar madoù b., amred ar madoù g., amredad ar madoù g.

Warenbaum g. (-s,-bäume) : [stern-gwiadif] karvan b.

Warenbeförderung b. (-) : treuzdouden marc'hadourezh g., doug marc'hadourezh g.

Warenbestand g. (-s,-bestände) : boniad g., stalid b., pourvezad g.

Warenbezeichnung b. (-,-en) : dezanvadur ar varc'hadourezh g., dezanviñ ar varc'hadourezh g.

Warenbörse b. (-,-n) : Yalc'h ar varc'hadourezh b., Yalc'h ar c'henwerzh b.

Wareneinfuhr b. (-,-en) : enporzh g., enporzhiadur g., enporzhierezh g., enporzhiñ g.

Warenhaus n. (-es,-häuser) : stal vras b., gourstal b., magazenn vras b. ; *wohlbestelltes Warenhaus*, *wohl bestelltes Warenhaus*, gourstal ostizet mat b., gourstal pourvezet mat b.

Warenkorb g. (-s,-körbe) : [armerzh.] panerad ar venajerez b., panerad an derc'hel ti b.

Warenkreditbetrug g. (-s) : fallwerzhiñ g., droukwerzhiñ g.

Warenkreditbrief g. (-s,-e) : gwarantenn b.

Warenlager n. (-s,-) : ti-dastum g., dastumlec'h g., mirlec'h g., sanailh b., skiber g., magazenn b., grignol b., etrepouez g.

Warenlieferung b. (-,-en) : deroadur marc'hadourezh g. ; *eine Warenlieferung abnehmen*, degemer marc'hadourezh.

Warenmesse b. (-,-n) : saloñs g., foar-diskouez b.

Warenmuster n. (-s,-) : skouerenn b., standilhon g., patrom g., maketenn b., pimpatrom g.

Warenposten g. (-s,-) : [kenwerzh] stroll marc'hadourezh g., lodenn b.

Warenpreis g. (-es,-e) : priz red g.

Warenprobe b. (-,-n) : standilhon g.

Warenschein g. (-s,-e) : gwarantenn b.

Warenstand g. (-s,-stände) : palier g., loue g.

Warenstempel g. (-s,-) : merk oberierezh g.

Warentermingeschäft n. (-s,-e) : gwezhadenn war dermen g.

Warentest g. (-s,-s/-e) : proud perzhded g.

Warenumfang g. (-s) : marc'hadad g.

Warenumsatzsteuer b. (-,-n) : [Bro-Suis] taos war ar gwerzh ouzhpennet g., tell war gresk talvoud g., TGO, TWGT.

Warenumschlag g. (-s) : deleuñviadur g. ; *der Warenumschlag mittels Paletten*, ar paletenniñ g.

Warenverpackung b. (-,-en) : arbaradur g., arbarañ g., arbarad g.

Warenverkehr g. (-s) : treuzdougen marc'hadourezh g., redennoù kenwerzh ls., trezhidell ar madoù b., amred ar madoù g., amredad ar madoù g., eskemmoù kenwerzhel ls.

Warenverzeichnis n. (-ses,-se) : katalog g. ; *Warenverzeichnis mit Abbildungen*, roll skeudennet an traezoù e gwerzh g., roll skeudennet ar varc'hadourezh g., skrid-brudañ skeudennet g., katalog skeudennet g.

Warenzeichen n. (-s,-) : label g., merk kenwerzhel g., merk oberierezh g., merk al labouradeg b. ; *eingetragenes Warenzeichen*, merk marilhet g., ®.

Warenzugang g. (-s,-zugänge) : degemeridigezh ar varc'hadourezh b., degasadenn varc'hadourezh b., degasadur marc'hadourezh g.

warm ag. : 1. tomm, gor, brout ; *sehr warm*, tomm-berv, tomm-ruz, tomm-gor, tomm-bervet, tomm-skaot, tomm-tomm, tomm-devet ; *warmer sonniger Tag*, devezh heol tomm g. ; *kaum warm*, tommik ; *warmes Wasser*, dour tomm g. ; *warme Kleidung*, dilhad(où) tomm ls., dilhad gwarezus ls., traoù tomm ls. ; *warme Ecke*, korn gor g. ; *warme Speise*, boued (magadur, meuz) tomm g., traoù tomm ls. ; *ich würde gern etwas Warmes trinken*, ur banne traoù tomm a zafe ganin, ur banne tomm a zafe ganin, kemer a rafen a-walc'h ur banne tomm ; *warm essen*, debriñ boued tomm ; *etwas warm stellen*, *etwas warm halten*, derc'hel tomm udb ; *die Henne hält ihre Küken unter ihrem Gefieder warm*, goriñ a ra ar yar he fofsinet ; *mir ist warm*, tomm eo din, me a gav ez eo tomm an amzer ; *so warm war es*, gant an tomm ma oa, tomm evel ma oa ; *es ist wärmer geworden*, kresket eo an tommder ; *es ist warm*, tomm eo anezhi, homañ a zo tomm anezhi, tomm eo an amzer ; *es ist angenehm warm*, tomm-brav eo ; *es ist nicht besonders warm heute*, n'eo ket gwall domm hiziv ; *warme Länder*, broioù tomm ls. ; *warme Hände haben*, bezañ tomm d'e zaouarn ; *warm sitzen*, *im Warmen bleiben*, *in der warmen Stube bleiben*, chom en tommder (en e dommder), en em zalc'her er c'hloz, chom er c'hloz ; *bleib du nur im Warmen ! halte dich warm !* chom ez tommder ! ; *jemanden im Warmen behalten*, derc'hel u.b. en tommder ; [kegin.] *etwas warm stellen*, mirout udb tomm a-gostez ; *er haucht seine kalten Finger warm*, c'hwezhañ a ra en e vizied, c'hwezhañ a ra war e vizied ; *sich warm laufen*, a) en em dommañ dre redek, redek evit tommañ d'an-unan, terriñ e riv en ur redek ; b) [sport] eouliañ e izili, divorzañ e zivesker, trevelliñ un tamm bennak, ober un tamm divorzañ d'e zivesker, dihuañ e zivesker, divavañ e zivesker, lakaat e wad da labourat, en em dommañ ; *warm bearbeiten*, aozañ ent-tomm, fardañ ent-tomm ; *in der Sonne warm werden*, heoliañ, tommañ dindan an heol ; *ein bisschen Wasser warm machen*, tommañ ur banne dour ; *ich hatte mich warm eingemummelt*, lakaet em boa ur bern dilhad dindanon, en em gafunañ am boa graet, doublet mat e oan ouzh ar wallamzer, lakaet em oa gloanaj en-dro din, lakaet em oa ur c'hloanenn en-dro da'm c'horf, en em wisket em boa ouzh ar riv ; *warm angezogen*, gwisket tomm ; *den Motor warm laufen lassen*, leuskel ar c'heflusker da dreiñ evit tommañ (da dreiñ a-varv evit dezhañ tommañ) ; [kr-l] *man muss das Eisen schmieden*, *so lange es warm ist*, dre m'eo tomm an houarn, eo skeiñ warnañ - ret eo skeiñ war an tomm - pa vez avel eo nizat, pa dorr an avel eo tamouezet - pa vez avel eo gwentañ - kaout un dro vat d'ober un dra ne c'houlenn ket chom da varc'hata - pa vez ar c'hazh da foetañ, e foetañ diouzhtu eo ar gwellañ - pa vez gedon eo gedona.

2. c'hwek, tomm, karantek, karantezus ; *warmer Empfang*, degemer c'hwek g. ; *warmes Gefühl*, tommder g. ; *mit jemandem* 230

warm werden, en em dommañ ouzh u.b., dont da vezañ tomm ouzh u.b., dont da vagañ mignoniezh ouzh u.b., diwanañ en e galon mignoniezh ouzh u.b., bezañ douget mui-ouzh-mui d'u.b., en em stagañ ouzh u.b. ; *jemanden warm halten*, derc'hel tomm u.b. ouzh an-unan.

3. P. *warm werden*, tommañ [ouzh], en em dommañ [e], bourrañ [e], en em ober [e], pleustriñ [e] ; *hier werde ich nie richtig warm*, biken ne c'hellin en em dommañ amañ, biken ne c'hellin boazañ amañ, biken ne c'hellin en em voazañ amañ, biken ne c'hellin en em ober amañ, biken ne c'hellin pleustriñ amañ, biken ne c'hellin tommañ ouzh al lec'h-mañ, biken ne c'hellin bourrañ amañ, biken ne c'hellin en em gavout amañ, biken ne c'hellin kustumiñ bevañ amañ, biken ne c'hellin en em gustumiñ ouzh al lec'h-mañ.

4. birvidik ; *warm werden*, dont imor (gred) en an-unan, mont (dont) birvilh en an-unan.

5. [livioù] *warne Farbe*, liv skeltr g., liv flamm g., liv bev g., liv skiltr g., liv tomm g.

Warmbeet n. (-s,-e) : [labour-douar] tunel g., ti-gwer g.

Warmbehandlung b. (-,-en) : [tekn.] stoufailhañ g. ; *einer Warmbehandlung unterziehen*, stoufailhañ.

Warmblut n. (-s) : marc'h hanterwad g.

Warmblüter g. (-s,-) : [loen.] 1. loen digemm gwrez e gorf g., loen ur wrez korf ingal dezhañ g., emwrezad g. [*liester emwrezaded*] ; 2. marc'h hanterwad g.

warmblütig ag. : [loen.] emwrezat, arstalek e wrez, digemm e wrez korf, ur wrez korf ingal dezhañ ; *warmblütiges Tier*, loen arstalek e wrez g., loen digemm gwrez e gorf g., loen ur wrez korf ingal dezhañ g., loen ur wrez korf astalek dezhañ g., loen emwrezat g., emwrezad g. [*liester emwrezaded*].

Warmblütigkeit b. (-) : [loen.] emwrezadezh b.

Warmbrunnen g. (-s,-) : eienenn (andon, stivell, mampenn) dour domm b.

warmdehnbar ag. : ... a c'hall en em astenn dre wrez, ... a c'hall distrihañ dre wrez, gwrezarledadus, gwrezastennadus.

Warme(s) ag.k. n. : *etwas Warmes essen*, debriñ traoù tomm ; *etwas Warmes anziehen*, lakaat ur c'hloanenn, gwiskañ ur c'hloanenn, en em wiskañ ouzh ar riv, lakaat gloanaj en-dro d'an-unan, lakaat ur c'hloanenn en-dro d'e gorf.

Wärme b. (-) : 1. tommder g., gor g., tomm g., gwrez b., dev g., pared g. ; *die Wärme und die Kälte*, an tomm hag ar yen ; *milde Wärme*, tommijenn b., freskijenn b., klouarder g., klouarded b., dousoni b., klouarijenn b., klouarien b., douster g. ; ; *Wärme abgeben*, leuskel tommder, leuskel gwrez, dileuskel tommder, dileuskel gwrez ; *die Sonne strömt Wärme aus*, fennañ a ra an heol e dommder, skuilhañ a ra an heol e dommder, an heol a skuilh gor ; *die Sonne spendet Licht und Wärme*, an heol a skuilh e sklaerder hag e c'hor ; *Wärme aufnehmen*, euvriñ (sorbiñ, spluiañ) gwrez, euvriñ (sorbiñ, spluiañ) tommder ; *zehn Grad Wärme*, dek derez a-us da vann ; *das Küken braucht die Wärme seiner Mutter*, an evn bihan en deus ezhomm eus gor e vamm ; *Wärme zurückgewinnen*, atoriñ gwrez ; *Wärme erzeugend*, gwrezus ; 2. nerzh g., gwrez b. ; *die Wärme des Feuers*, nerzh an tan g., aer an tan g. ; *die Wärme des Tages*, nerzh an deiz g. ; *die Sonnenwärme*, gwrez an heol b., nerzh an heol g. ; *Luftwärme*, gwrezverk g., gwrez b., pared g. ; 3. [fizik] gwrez b., gwrezad b., gwrezder g. ; *spezifische Wärme*, gwrezder rummel g., gwrezder tolzel g. ; *latente Wärme*, gwrezad enkel b. ; *Wärme entwickeln*, *Wärme abgeben*, dileuskel gwrez, dilaoskiñ gwrez, ec'hodiñ gwrez ; *abgegebene Wärme*, *entwickelte Wärme*, gwrez dilaosket b. ; *Wärme ableiten*, *Wärme abführen*, distrewiñ gwrez ; 4. [dre skeud.] *mit Wärme*, a galon, c'hwek, gant karantek, gant karantegezh, gant karantelezh, en un doare karantek, en un doare karantezus.

Wärmeabfuhr b. (-) / **Wärmeabführung** g. (-) : [fizik] distrewiñ gwrez g.

Wärmeabgabe b. (-,-n) : dilaosk gwrez g., dilaoskadenn wrez b., ec'hodiñ gwrez g.

Wärmeableitung b. (-,-en) : [fizik] distrewiñ gwrez g.

Wärmeäquator g. (-s) : keder gwrezel g.

Wärmeäquivalent n. (-s) : *mechanisches Wärmeäquivalent*, kevatal treloc'hel ar wrez g.

Wärmeaufnahme b. (-,-n) : lugadur gwrez b., lugañ gwrez g.

Wärmeausdehnung b. (-,-en) : arledadur gwrezel g.

Wärmeaustauscher g. (-s,-) : atorer gwrez g. [*liester* atorerioù gwrez].

wärmebeständig ag. : gwrezherzadus, dalc'hus ouzh ar wrez, didommu, disgwrezus, digemm e wrez, ur wrez ingal dezhañ.

wärmebiegbar ag. : gwrezplegadus.

Wärmechemie b. (-) : gwrezkimiezh b.

wärmedämmend ag. : gwrezdisfuus, disgwrezus.

Wärmedämmschicht b. (-,-en) : gwiskad enepgwrez g.

Wärmedämmung b. (-,-en) : gwrezdisfuadur g., gwrezdisfuiñ g.

Wärmedehnungsfuge b. (-,-n) / **Wärmedehnungslücke** b. (-,-n) : junt emledañ g., junt arledañ g., joentr emledañ g., joentr arledañ g., junt arlediñ g., joentr arlediñ g.

Wärmediffusion b. (-) : gwrezreadur g.

Wärmediffusivität b. (-,-en) : [fizik] gwrezskignusted b.

wärmedurchlässig ag. : gwrezhedreuz, treuzwrezus.

Wärmeeinheit b. (-,-en) : kalori g., kaloriad g.

wärmeelektrisch ag. : gwreztreddan, gwreztreddanel.

Wärmeenergie b. (-,-n) : gremm gwrezel g.

Wärmeenergiemaschine b. (-,-n) : mekanik gwrezel g.

Wärmeentwicklung b. (-,-en) : [kimiezh] dilaosk gwrez g.

Wärmeentziehung b. (-) / **Wärmeentzug** g. (-s) : lugadur gwrez b., lugañ gwrez g.

Wärmeerzeugung b. (-,-en) : kenderc'h gwrez g., kenderc'herezh gwrez g., kenderc'hañ gwrez g. ; *heliothermische Wärmeerzeugung*, heliothermiezh b., kenderc'h heolwrez g., kenderc'herezh heolwrez g., kenderc'hañ heolwrez g.

Wärmeflasche b. (-,-n) : pod-tommañ g., P. manac'h g. [*liester* manac'hoù].

Wärmegefühl n. (-s) : tommderenn b.

Wärmegrad g. (-s,-e) : derez g., rizenn dommder b.

Wärmeinhalt g. (-s) : [fizik, hin, dispredet] entalpiezh b.

wärmeisolierend ag. : gwrezdisfuus, disgwrezus.

Wärmeisolierung b. (-) : gwrezdisfuadur g., gwrezdisfuiñ g.

Wärmekapazität b. (-) : [fizik] *spezifische Wärmekapazität*, gwrezder rummel g., gwrezder tolzel g.

Wärmekraftlehre b. (-) : gwreznerzhoniezh b.

Wärmekraftmaschine b. (-,-n) : keflusker gwrezel g., keflusker dre enleskiñ g., keflusker dre loskidigezh diabarzh g., keflusker dre loskadur diabarzh g.

Wärmekrafttechnik b. (-) : gwreznerzhoniezh b.

Wärmekraftwerk n. (-s,-e) : kreizenn wreztreddan b.

Wärmelehre b. (-) : gwreznerzhoniezh b.

Wärmeleistung b. (-,-en) : gwrezusted b.

Wärmeleiter g. (-s,-) : kas-tommder g., kas-gwrez g., kaser tommder g., kaser gwrez g., danvez heren ouzh ar wrez g.

wärmeleitfähig ag. : gwrezreadus, heren ouzh ar wrez g., gwrezreüs.

Wärmeleitfähigkeit b. (-) : gwrezreadusted b., gwrezreüsted b.

Wärmeleitung b. (-) : [fizik] gwrezreadur g.

Wärmemengenmessung b. (-,-en) : gwrezventerezh g., kalorimetriezh b.

Wärmemesser g. (-s,-) : gwrezventer g. [*liester* gwrezventerioù], kalorimetr g.

Wärmemesstechnik b. (-) : gwrezventerezh g., kalorimetriezh b.

Wärmemitführung b. (-) : [fizik] kendoug gwrez g., kendougen gwrez g.

Wärmemotor g. (-s,-en) : keflusker gwrezel g., keflusker dre enleskiñ g., keflusker dre loskidigezh diabarzh g., keflusker dre loskadur diabarzh g.

wärmen V.gw. (hat gewärmt) : tommañ, dianouediñ ; *im März wärmt die Sonne schon*, e miz Meurzh e tomm an heol dija.

V.k.e. (hat gewärmt) : tommaat, tommañ, dianouediñ, dirivañ ; *seine Finger wärmen*, ober un tomm d'e vizied, ober un tommañ d'e vizied, ober un dommadenn d'e vizied, tommañ e vizied, dirivañ e vizied.

V.em. : **sich wärmen** (hat sich gewärmt) : tommañ d'an-unan, ober un tomm, ober un tommañ, ober un dommadenn, ober ur grazadenn, dirivañ, ober ur c'horadenn dirak an tan ; *um mich zu wärmen*, evit tommañ din ; *sich (ak.) am Kaminfeuer wärmen*, ober ur grazadenn e korn ar c'hogn (e korn an oaled, e toull an oaled), ober un dommadenn e korn an oaled, ober ur grazadenn e korn an tan, ober un dommadenn ouzh aer an tan, luduañ e korn an tan, luduennañ e toull an tan, rostañ e korn an oaled, [e yezh ar vugale] ober titi ; *kommen Sie dem Kamin näher und wärmen sich*, tostait war-grec'h da dommañ deoc'h, tostait ouzh an tan da dommañ deoc'h, tostait ouzh an oaled da dommañ deoc'h ; *sich (dat.) die Finger wärmen*, ober un tomm d'e vizied, ober un dommadenn d'e vizied, tommañ e vizied, ober un tommañ d'e vizied, dirivañ e vizied ; *sich in der Sonne wärmen*, tommheoliañ, heoliañ, heolata, heoliata, heolikañ, tommañ dindan an heol, ober grallig en heol, en em arouaregiñ en heol, en em arwaregiñ en heol, sorañ, bezañ o tommañ e-kreiz an heol, bezañ e baradoz ar gwrac'hed, c'hoari e lonker-heol.

Wärmepumpe b. (-,-n) : pomp gwrez g.

Wärmepumpenanlage b. (-,-n) : reizhiad pompañ gwrez g.

-wärmer g. (-s,-) : [tekn.] tommer ... g.

Wärmeregler g. (-s,-) : gwrezreoler g. [*liester* gwrezreolerioù].

Wärmeregulation b. (-) : gwrezreolerezh g.

Wärmerekuperator g. (-s,-en) : atorer gwrez g. [*liester* atorerioù gwrez].

Wärmerückgewinnung b. (-,-en) : atoradur gwrez g., atoriñ gwrez g.

Wärmesaugheber g. (-s,-) : gwrezpibenn b.

Wärmeschock g. (-s,-s) : [fizik] stroñs gwrezel g., stok termek g.

Wärmeschutz- : ... enepgwrez, ... disgwrezus, ... disgwreziñ.

Wärmeschutzmasse b. (-,-n) : gwiskad disgwreziñ g.

Wärmeschutzmaterial n. (-s,-ien) : danvez enepgwrez g., danvez disgwrezus g.

Wärmeschutzplattierung n. (-s,-ien) : gwiskad enepgwrez g.

Wärmestrahlung b. (-) : gwrezskindur g., skindommerezh g.

Wärmestrom g. (-s,-ströme) : gwrezruzañ g.

Wärmestromdichte b. (-) : lanvder gwrezruzañ g.

Wärmesauger g. (-s,-) : atorer gwrez g. [*liester* atorerioù gwrez].

Wärmetechnik g. (-s,-) : gwrezkalvezour g.

Wärmeträger g. (-s,-) : gwrezdouger g. [*liester* gwrezdougerioù].

Wärmeträgermedium n. (-s,-medien) : araez gwrezdouger g. ; *als Wärmeträgermedium fungieren*, gwrezdougen.

Wärmetransport g. (-s) : [fizik, tekn.] treuzdoug gwrez g.

Wärmetransportmedium n. (-s,-medien) : araez gwrezdouger g. ; *als Wärmetransportmedium fungieren*, gwrezdougen.

Wärmeübertragung b. (-) : [fizik, tekn.] treuzdoug gwrez g.

Wärmeverlust g. (-es,-e) : koll gwrez g., kollidigezh wrez b. ; *gegen Wärmeverlust dämmen*, *gegen Wärmeverlust isolieren*, gwrezdisfuiñ, disgwreziñ.

Wärmeversiegelung b. (-,-en) : gwrezpegañ g.

Wärmewert g. (-s) : gwrezusted b.

Wärmeflasche b. (-,-n) : pod-tommañ g., P. manac'h g. [*liester* manac'hoù].

warmformbar ag. : gwrezstummadus, ... a c'heller gwrezstummañ.

Warmfront b. (-,-en) : [hinouriezh] talbenn tomm g.

Warmfrontokklusion b. (-,-en) : [hinouriezh] enkloz tomm g.

Warmhalteplatte b. (-,-n) : tommer-boued g., tommer pladoù g.

Warmhaus n. (-es,-häuser) : ti-gwer g., ti-brout g., broutti g.

warmherzig ag. : c'hwek, tomm, karantek, karantezus, kalonek, karadek ; *warmherziger Empfang*, degemer tomm g., degemer c'hwek g., degemer kalonek g., degemer karadek g.

Warmherzigkeit b. (-) : karantez b., karantegezh b., karantelezh b., karadegezh b., kaloniezh b.

Warmlaufen n. (-s) : [sport] emdommañ g.

Warmluft b. (-, -lütfe) : aer domm g./b.

Warmluftmasse b. (-, -n) : [hinouriezh] ec'honenn aer domm b., tolzennad aer domm b.

Wärmpfanne b. (-, -n) : pillig-wele b.

Wärmplatte b. (-, -n) : tommere-boued g., tommere-pladoù g.

Warmstart g. (-s, -s) : [stlenn.] adderaouekaad g., azloc'hañ a-domm g.

Wärmstein g. (-s, -e) : maen tomm g. [*evit tommañ an treid*].

Wärmung b. (-, -en) : tommadur g., tommerezh g.

Warmwachsbehandlung b. (-, -en) : an disleviñ dre goar g.

Warmwalzen n. (-s) : [metal.] lavnennañ ent-tomm g., lavnennañ a-domm g.

Warmwasserbereiter g. (-s, -) : tommere-dour g.

Warmwasserhahn g. (-s, -hähne) : kog an dour domm g., pluenn an dour domm b., alc'hwez an dour domm g.

Warmwasserleitung b. (-, -en) : korzenn dour domm b.

Warmwasserquelle b. (-, -en) : penn bouilh g., eien dour domm str., eien dourwrezel str., stivell dour domm b.

Warnanlage b. (-, -n) : signad alarimiñ g., reizhiad alarimiñ b., kemenner g. [*liester kemennerioù*].

Warnblinkanlage b. (-, -n) : gouleier argoll ls., gouleier arvar ls.

Warnblinkleuchte b. (-, -n) : lamp argoll g/b., lamp-arvar g./b.

Warnblinklichter ls. : gouleier argoll ls., gouleier-arvar ls.

Warndreieck n. (-s, -e) : tric'horn arvar g., tric'horn rakkemenn g., tric'horn diwall g.

warnen V.k.e. (hat gewarnt) : belzañ, berzañ, rakkemenn, kenteliañ, gouzav, gouzaviñ, kemenn ; *jemanden warnen*, berzañ u.b., lakaat u.b. war ziwall, lakaat u.b. war evezh, lakaat u.b. war e evezh, diwall u.b. rak udb/u.b. ; *jemanden vor einer Gefahr (dat.) warnen*, lakaat u.b. war ziwall ouzh un dañjer bennak, kenteliañ u.b. war un dañjer bennak, lakaat u.b. war evezh ouzh un dañjer, sachañ an evezh war un dañjer bennak, kemenn un dañjer bennak d'u.b., belzañ (berzañ) u.b. ouzh un dañjer bennak ; *er hatte mich gewarnt*, belzet mat en doa ac'hanon ; *man hatte mich davor gewarnt*, kemennet e oa bet din, tud a oa bet ouzh va c'hemenn, lakaet e oan bet war evezh ouzh an dra-se ; *vor Dieben wird gewarnt* ! disfiziit diouzh an daouarn-skrap ! diwallit ouzh krapig ! ; *gut gewarnt ist halb gerettet*, un den berzet a dalv kant.

warnend ag. : degemennus ; *seine warnende Stimme erheben*, reiñ ur c'hemenn, ober mouezh, sevel ar vouezh d'an-unan evit berzañ an dud (e vouezh dezhañ, he mouezh dezhi h.a.) ; *warnendes Vorzeichen*, raksin degemennus g.

Warner g. (-s, -) : korn-gouzav g., kemenner g. [*liester kemennerioù*].

Warnkreuz n. (-es, -e) : kroaz sant Andrev b. [*arouez un dreuzenn hent-houarn hep ti-gward*].

Warnleuchte b. (-, -n) / **Warnlicht** n. (-s, -er) : gouloù dañjer g., gouloù diwall g., lutig g., gouloù-test g., gouloù-evezhiañ g., gouloù-galv g., gweler g. [*liester gwelerioù*].

Warnnetz n. (-es, -e) : rouedad rakdiwall b.

Warnruf g. (-s, -e) : galv-diwall g.

Warnschild n. (-s, -er) : panell diwall b.

Warnschrei g. (-s, -e) : galv-diwall g.

Warnschuss g. (-es, -schüsse) : tenn gourc'hemenn g., tenn gouzaviñ g., tenn gouzav g.

Warnsignal n. (-s, -e) : arhent diwall g.

Warnstreik g. (-s, -s) : diskrog-labour rakkemenn g., diskrog-labour gouzaviñ g., diskrog-labour gouzav g.

Warntafel b. (-, -n) : panell diwall b.

Wartraum g. (-s, -träume) : hunvre rakkemenn g.

Warnung b. (-, -en) : kemenn g., kemennadur g., kemennerezh g., rakkemenn g., gourdrouz g., gouzav g., gouzavadenn b., gouzavadenn b., berz g., berzadenn b., berzadur g., galv da ziwall g. ; [skol] gouzavadenn b. ; *jemandem eine Warnung erteilen (geben)*, berzañ u.b., ober ur gourdrouz d'u.b., gourdrouz u.b., gourdrouz gant u.b., gourdrouz war-lerc'h u.b. ; *auf die Warnung hören*, sentiñ ouzh ar c'hemenn (ouzh ar gourdrouz, ouzh ar berz), heuliañ (ober diouzh) ur c'hemenn, selaou ouzh ur verpaidenn ; *eine Warnung in den Wind schlagen*, ober skouarn vouzar ouzh ur c'hemenn, ober fae ouzh (war, eus) ur c'hemenn, na ober van eus ur verpaidenn, lezel ur c'hemenn da vont gant an avel, ober ruz war ur c'hemenn ; *lassen Sie sich das zur Warnung dienen*, lakait an dra-se don en ho penn ! n'ankounac'hait ket ar gentel ho peus bet ! gant ma vo bet an dra-se ur gentel a-zoare evidoc'h ! mat e vefe deoc'h n'ankounac'haat ket se ! salv ma vo bet an dra-se ur gentel evidoc'h ! an dra-se ho tesko d'ober seurt traoù !

Warnzeichen n. (-s, -) : 1. arhent diwall g. ; *ein Warnzeichen geben*, lakaat war evezh (war ziwall), berzañ ; 2. arverk g., raksin g., ragarouez b., kentarouez b., diougan g., seblant g., titenn b., ditour g., ragazon g., sinad g., asaouer g.

Warp g./n. (-s, -e) : neud steuñvenn g.

Warp g. (-s, -e) : [merdead.] fun halañ b., fun ramokañ b.

warpen V.k.e. (hat gewarpt) : [merdead.] halañ, ramokañ ; *ein Schiff ins Dock warpen*, distlejañ ul lestr d'ar borzhlenn.

Warrant g. (-s, -s) : [kenwerzh.] gwarantenn b.

Warschau n. (-s) : Varsovia b., Warszawa b.

Warschauer g. (-s, -) : annezad Varsovia g., annezad Warszawa g.

Warschauer ag. (digemm) : ... Varsovia g., ... Warszawa g. ; *der Aufstand im Warschauer Ghetto*, emsavadeg ghetto Warszawa b. ; *Warschauer Pakt*, pakt Varsovia g., pakt Warszawa g.

...wart g. (-s, -e) : gward ... g., diwall ... g., gedour ... g., mirer ... g., evezhier ... g. ; *Hauswart*, porzhier g.

Warte b. (-, -n) : 1. arsellva g., arvestlec'h g., gwelva g., sellva g., tourged g., garid b., gwardlec'h g. ; 2. [dre skeud.] *von hoher Warte*, gant ur spered bras, gant uhelded a spered ; *von meiner Warte aus*, hervez va santimant, da'm feson, din (me a gav din), hervez va meno, hervez va soñj, war va soñj, war a gredan / war a soñjan (Gregor), hervezon, da'm soñj, da'm meno, war va meno, evit va c'heloù, diouzh va danvez, a gav din, a soñj din, evidon-me.

Wartefrau b. (-, -en) : gwardez-klañvour b., beilherez b.

Wartefrist b. (-, -en) : gedvezh g.

Wartegeld n. (-s, -er) : gopr da c'hortoz g. ; *auf Wartegeld setzen*, a) lakaat er-maez a garg da c'hortoz ; b) [istor, lu] lakaat war hanter c'hopr.

Wartegleis n. (-es, -e) : [hent-houarn] hent tuañ g.

Wartehäuschen n. (-s, -) : gwasked-bus g., kledour g., kledourenn b., goudourenn b.

Warteliste b. (-, -n) : listennad c'hortoz b., roll gortoz g.

warten V.gw. (hat gewartet) : 1. gortoz, gedal, deport, bezañ war-c'hed eus, bezañ ged da, bezañ en engortoz a, bezañ e-sell a, bezañ e ged eus, bezañ war c'hortoz eus, chom e spi, amzeriñ, amzeriañ, chom war vrant, bezañ e gortoz da, chom da c'hortoz ; *er wartet am Eingang*, emañ o c'hortoz e toull an nor ; *wir warteten auf ihn, er kam aber nicht*, gortozet hor boa anezhañ, met ne oa ket deuet - kaer hor boa gortoz, ne zeue ket ; *der Zug wartet nicht !* an tren ne c'hortoz ket ! an tren ne chom ket da c'hortoz ! ; *sie warten immer noch*, e gortoz emaint bepred ; *auf jemanden warten*, gortoz (gedal, deport) u.b., bezañ war-c'hed eus u.b., gedal u.b. da zont, gortoz u.b. da zont, bezañ ged d'u.b. ; *sie warten auf uns*, emaint ouzh hor gortoz ; *auf bessere Tage warten*, sadorniñ, amzeriañ, amzeriñ ; *sie warten auf den Regen*, en gortoz a'r glav emaint ; *ich werde auf dem Bahnhof auf dich warten*, te am c'havo er porzh-houarn ouzh da c'hedal ; *ich musste vier Tage warten, bevor er mich empfing*, pevar devezh e oan bet a-raok ma voen degemeret gantañ ; *ich warte schon bald zwei Stunden*, tost da ziv eur 'zo emañ

o c'hortoz ; *jemanden warten lassen*, lezel u.b. da sec'hañ, lezel u.b. da zisec'hañ diwar e dreid, lezel u.b. d'ober strapenn, lakaat u.b. da basiantañ, ober d'u.b. pasiantañ ; *auf weitere Informationen warten*, chom war betek-gouzout, gortoz betek-gouzout, gortoz gouzout hiroc'h, chom war-c'hed, chom o c'hortoz ; *auf die Einschiffung warten*, bezañ o c'hedal sevel war al lestr, bezañ war c'hortoz da sevel war al lestr ; *er wartete darauf, zum Major befördert zu werden*, gortoz a rae bezañ savet d'ar renk a vajor, gortoz a rae bezañ lakaat e rez ur major, gortoz a rae bezañ lakaat da vajor ; *auf den Zug warten*, gortoz an tren ; *ich warte schon lange auf eine Nachricht von ihm*, emañ abaoe pell o c'hortoz eus e geloù, emañ abaoe pell o c'hortoz keloù digantañ, abaoe ar c'heit emañ o c'hortoz eus e geloù ! abaoe ar geit m'emañ o c'hortoz eus e geloù ! gwerso dija e c'hortozan eus e geloù ; *wir haben verdammt lange auf dich warten müssen*, diwezhat-mezh emañ, mil bell omp chomet ouzh da c'hedal da zont, na pegeit omp chomet ouzh da c'hedal da zont ; *warum mussten wir so lange auf dich warten ?* perak ac'h eus daleet keit amzer ? perak out deuet ken diwezhat ? petra dit dont ken diwezhat ? ; *ich habe lange warten müssen*, ur frapad bras on bet o c'hortoz, pell amzer e oan chomet o c'hedal, ur pell amzer e oan chomet o vorc'hedal, ur pell bras e oan chomet o reuziñ, ur pell bras e oan chomet o himezhiñ, ur frapad bras e oan chomet war vranc ; *unendlich lange warten müssen, eine halbe Ewigkeit warten müssen, furchtbar lange stehen und warten müssen*, gortoz hep penn na difin, gortoz un hirnezh, hirnezh, chom ur viken da c'hortoz, chom ur biken da c'hortoz, chom da c'hortoz ken na vo lidet gouel sant Bikenig, chom da c'hortoz betek trompilh ar Varn, ober kof-gar, chom da c'hortoz evel ur penn-peul, ober strapenn, chom da zisec'hañ diwar e dreid, gedat mil bell, morc'hedal, reuziñ, morfontañ, chom war vranc, dibasiantañ o c'hortoz, dibasiantañ dre hir c'hortoz, en em chalañ o teport, chaokat e ivinoù o teport, chom da lonkañ avel, chom da bilpazañ ; *ohne länger zu warten*, hep dale ken, hep ken dale, hep ken amzeriñ, hep ken amzeriañ, hep dale pelloc'h, hep daleañ hiroc'h, hep goursezañ pelloc'h, hep mui goursezañ, hep mui gortoz, hep gortoz hiroc'h, hep gortoz hiroc'h amzer ; *ohne allzu lange zu warten*, hep pell gortoz ; *wir haben lange genug gewartet*, morc'hedet hon eus a-walc'h evel-se, gortozet hon eus a-walc'h evel-se, chomet omp a-walc'h da reuziñ ; *wir haben zwei Stunden gewartet*, gortozet hon eus e-pad (e-doug) div eurvezh ; *diese Frau musste lange warten, bevor sie ihr erstes Kind bekam*, chomet e oa ar vaouez-se pell hep he devout bugale, pell e oa chomet ar vaouez-se hep kaout bugale ; *auf etwas (ak.) warten*, gortoz udb, gedat udb, gortoz udb da zont, gedat udb da zont, bezañ en engortoz a udb, bezañ e-sell a udb, bezañ e ged eus udb ; *die Mutter wartete darauf, dass ihre Tochter ihr erzähle, was sie gemacht habe*, edo ar vamm o c'hedal he merc'h da lavaret ar pezh he doa graet ; *warten, bis ...*, gedat ma ..., gortoz ac'hanen ma ..., gortoz ken na ..., gortoz ken a ..., gortoz war-benn ma ... ; *warten wir, bis das Obst reif ist*, gortozomp ma vo darev ar frouezh, gortozomp ar frouezh da zareviñ ; *warte, bis ich komme*, gortoz ken na zeuin, gortoz ma teuin, gortoz ac'hanen ma teufen, gortoz ac'hanen ma teuin, gortoz war-benn ma teufen ; *warte, bis er kommt*, gortoz anezhañ da zont, gortoz ma erruo, gortoz betek ma erruo ; *warten wir, bis der Sturm vorbei ist* ! gortozomp ar barrad amzer da dremen ! gedomp ar barrad amzer da dremen ! ne vefe ket gwazh deomp chom amañ da c'hortoz eget mont dindan an amzer fall ! ; *warten wir, bis der Regen aufhört*, gedomp ar glav da devel, gortozomp ar glav da devel, gortozomp ma tavo ar glav, gortozomp ac'hanen ma tavo ar glav, gortozomp ken a davo ar glav, gortozomp ken na davo ar glav, gortozomp ken na raio ket glav ken ; *warten Sie nicht bis August, um es zu tun*, na c'hortozit ket miz Eost evit ober an dra-se, na c'hortozit ket betek miz Eost evit ober

an dra-se ; *sie brauchten nicht lange zu warten*, berr e voe o gortoz, berr e oa padet o gortoz, ne voe ket hir o gortoz, ne voent ket lakaat da c'hortoz keit-se, ne voent ket lakaat da c'hortoz keid all ; *Sie werden nicht lange warten müssen*, ne chomet ket pell e spi ; *bis zum letzten Augenblick warten, bis zum letzten Moment warten*, gortoz betek an diwezhañ rekiz ; *warten, bis man an der Reihe ist, warten, bis man an die Reihe kommt, warten, bis man dran ist*, gortoz tro, gortoz e dro, gortoz renk, gortoz e renk ; *er wartet, bis er an die Reihe kommt*, emañ o c'hortoz tro, emañ o c'hedal tro ; *kannst du nicht warten, bis du an der Reihe bist ?* te n'eo ket mat dit gortoz da dro (gortoz tro, gortoz renk, gortoz da renk) evel an dud all ? ne c'hellfes ket gortoz da dro evel ar re all ? ; *er ging weg, ohne länger zu warten*, ne chomas ket da c'hedal hiroc'h, ne chomas ket da c'hortoz pelloc'h, ne chomas ket pelloc'h da reuziñ ; *ich werde nicht länger warten !* ne c'hortozin ket pelloc'h ! ne chomin-me ket da c'hortoz pelloc'h ! ne c'hortozin ket hiroc'h ! ; *warten Sie mal bitte ! ich bin gleich fertig !* mar karit va gortoz m'em bo en ur c'heit graet an dra-se - gortozit ur munut, paneveken ; *warte bitte fünf Minuten !* gortoz pemp munut, mar plij ! ; *der Kaffee ist schon lange fertig und wartet nun mal auf euch*, emañ ar c'haf e ouzh ho kortoz en e gluch, P. emañ Pipi du ouzh ho kortoz en e gluch el ludu ; *du wirst wohl warten müssen*, gortoz a ranki ober ; *auf eine Einstellung kannst du lange warten !* ne vi ket gopraet an tazoù ! ; *da kannst du lange warten ! da kannst du warten, bis du schwarz bist !* labour gedat az po - labour gortoz az po - labour az po da c'hortoz - an devezh goude biken, pa savo ul loar nevez e ti ar gemenerien marteze - pa nijo ar moc'h - pa'n em lako ar yer da bisat - pa gavin un neizh logod e skouarn ar c'hazh - gortoz a c'hallez ober met blev 'vo da gaout ! - 'po ket gour diganin ! - fiez glas ! - kaer az po, blev 'vo da gaout ! - laka evezh na vefe ket tomm da'z peg ! - pell e c'helli gortoz ! - kae da c'houzout ! - kerzh da glask ! ya da, kae 'tav ! - bez e c'hellez sutal ! - e c'hellez sutal ! ; *komm ! Hilf mir mal ! - da kannst du lange warten !* deus 'ta da reiñ dorn din ! - propik ouzh an tu-se ! / deus 'ta da reiñ dorn din ! - ya da, kae 'tav ! ; *warte nur !* [gourdrouz] diwall diouzh da gont ! n'em eus ket talaret ganit c'hoazh ! bremaik e ri ur c'hoarzh all ! m'en talvezo dit ! en em zigoll a rin warnout ! a-benn nebeut e vo tomm da'z chupenn ! damantiñ a ri ! va distro am bo ! gwregon am eus da lodennañ ganit c'hoazh ! gwregon a zo da lodennañ etrezomp c'hoazh ! me a zistago ar c'hoarzhin diouzhit ! klevet a ri ganin ! pakañ a ri diganin ! ; **2.** *auf sich warten lassen*, bezañ dale gant an-unan, daleañ, daleañ da zont (d'en em gavout, da erruout, oc'h erruout, o tont), goulerc'hiañ da zont, kaout dale, bezañ diwezhat oc'h erruout, bezañ diwezhat o tont, chom da staliañ, warlerc'hiañ ; *er ließ nicht auf sich warten*, ne zaleas ket ; *der Sommer lässt auf sich warten*, war-lerc'h emañ an hañv, warlerc'hiañ a ra an hañv ; **3.** *der Tod wartet auf ihn*, lakaet eo da vervel, tonket eo da vervel, n'en deus nemet ar marv da c'hortoz, emañ ar marv ouzh e c'hedal ; *die Hölle wartet auf ihn*, tonket eo d'an ifern, daonet e vo korf hag ene ; **4.** *mit etwas warten*, daleañ udb, gortoz betek un amzer all (astenn termen) evit ober udb (Gregor) ; *warten Sie nicht lange mit Ihrer Einschreibung !* na zaleit ket da lakaat ho anv ! na zerenit ket da lakaat ho anv !

V.k.e. (hat gewartet) : **1.** prederiañ, damañtiñ, plediñ gant (ouzh), pleal gant, soursial ouzh, ober war-dro, ober evezh da, ober en-dro da, ober ouzh, ober evit, ober diouzh, bezañ war-dro, dont war-dro, mont war-dro, intent ouzh ; *ein Kind warten*, prederiañ ur bugel, damañtiñ ur bugel, pleal gant ur bugel, soursial ouzh ur bugel, plediñ gant (ouzh) ur bugel, ober war-dro ur bugel, ober en-dro d'ur bugel, ober diouzh ur bugel, ober ouzh ur bugel, ober evit ur bugel, intent ouzh ur bugel ; *meine Töchter sollen dich warten schön* [Goethe], va merc'hed a raio flourig dit, va merc'hed da lakaio da goñfortiñ, va merc'hed a raio brav dit, va merc'hed a raio chalantiz dit, va merc'hed da cheriso, va merc'hed da gempenn mat, va merc'hed da gempenn brav ; **2.** [tekn.] trezer'hel, kempenn, ober war-dro, bezañ war-dro, dont war-dro, mont war-dro, delc'her kempenn, delc'her e ratre, delc'her e ratre vat, delc'her e ratre vray, delc'her e stad, delc'her e stad vat, delc'her a-

ratre, delc'her a-blom ; *einen Wagen warten*, delc'her ur c'harr-tan e ratre (e ratre vat, e ratre vraw, e stad vat, a-ratre, a-blom), delc'her ur c'harr-tan kempenn, kempenn ur c'harr-tan, ober war-dro ur c'harr-tan, trezerc'hel ur c'harr-tan ; [merdead.] *ein Schiff im Dock warten*, alejiñ ur vag, aozañ ur vag.

Warten n. (-s) : gortoenn b., gortoz g., gortozerezh g., gortozidigezh b., gortozadenn b., engortoz g., ged g., spi g., esper g., esperañs b. ; *banges Warten*, gortoz enkrezek g. ; *langes Warten*, hirc'hortoz g. ; *was für ein furchtbar langes Warten !* nag un engortoz euzhus ! nag un hirc'hortoz euzhus ! na penaos gortoz euzhus ! ; *ohne weiteres Warten*, hep dale ken, hep ken dale, hep ken amzeriñ, hep ken amzeriñ, hep gortoz pelloc'h, hep gortoz hiroc'h, hep gortoz hiroc'h amzer, hep dale pelloc'h, hep daleañ hiroc'h, hep goursezañ pelloc'h, hep mui goursezañ, hep mui gortoz ; *nach langem Warten*, *nach langem*, *geduldigem Warten*, dre hir c'hortoz.

wartend ag. : [mezeg.] *wartende Methode*, hentenn diarc'hediñ b. ; *auf der wartenden Methode ruhende Medizin*, mekniezh diarc'hed b., diarc'hederezh g., diarc'hediñ g. ; *Arzt, der die wartende Methode praktiziert*, mezeg diarc'heder g.

Adv. : *wartend herumstehen*, ober kof-gar, chom da c'hortoz evel ur penn-peul, ober strapenn, chom da zisech'hañ diwar e dreid, chom war vranc, chom da lonkañ avel, chom da bilpazañ.

Wartende(r) ag.k. g./b. : gortoz g., gortozerezh b.

Wärter g. (-s,-) : 1. evezhier g., gward g., gouarnier g., gouarnour g., diwaller g., mirer g., gedour g. ; 2. [mezeg.] prederier g., klañvdour g., beilher g. ; *Krankenwärter*, gward klañvdourien g., beilhour klañvdourien g., beilher klañvdourien g.

Warteraum g. (-s,-räume) : sal c'hortoz b., gortozva g., raksal b., rakkambr b.

Wärterin b. (-,-nen) : 1. evezhierz b., gwardez b. ; 2. prederierez b., klañvdourez b.

Wartesaal g. (-s,-säle) : sal c'hortoz b., gortozva g.

Warteschlange b. (-,-n) : 1. steudad c'hortoz b., lostad tud o c'hortoz tro g., lostennad tud o c'hortoz tro b., lostennad c'hortoz b. ; *seinen Platz in einer Warteschlange verlieren*, koll e renk ; 2. [stlenn.] steudad c'hortoz b., lostennad c'hortoz b.

Warteschleife b. (-,-n) : [kirri-nij] tro c'hortoz b. ; *eine Warteschleife ziehen*, ober un dro c'hortoz.

Wartestand g. (-s) / **Wartestellung** b. (-) : gortozidigezh b., gortozerezh g. ; *Offizier im Wartestand*, ofiser e vakted g., ofiser en amstel g. ; *jemanden in den Wartestand versetzen*, lakaat u.b. vak a garg.

Wartezeit b. (-,-en) : gortoenn b., gedvezh g., gortoz g., gortozerezh g., gortozidigezh b., gortozadenn b., engortoz g.

Wartezimmer n. (-s,-) : sal-c'hortoz b., gortozva g., raksal b., rakkambr b.

...wärts Adv. : war-zu ..., war-du ..., da-gaout ..., war-gaout ..., etrezek ..., etramek ..., da-geñver ..., trema ... ; *aufwärts*, d'an nec'h, ouzh krech'h, etrezek an uhel, etramek an uhel, da-geñver an uhel, war-grech'h, war-zu an nec'h, d'al laez, da laez ; *seitwärts*, dre ar c'hostez, a-gostez, war ar c'hostez.

Warturm g. (-s,-türme) : 1. tour-ged g., garid b., gwardlec'h g., gwere b. ; 2. tour-meur g., tourell b.

Wartung b. (-) : 1. [tud ha loened] prederiad g., preder g., intentoù ls. ; 2. [traoù] trezalc'h g., trezalc'herez g., trezerc'hel g., kempenn g., kempennerezh g., kempennidigezh b., kempennadur g.

wartungsfrei ag. : ... n'en deus ket ezhomm bezañ kempennet, didrezalc'h.

Wartungshandbuch n. (-s,-bücher) : dornlevr trezerc'hel g., dornlevr kempenn g., lizhad arzerch'hel g.

Wartungsmitarbeiter g. (-s,-) / **Wartungstechniker** g. (-s,-) : trezalc'hel g.

Wartungsvertrag g. (-s,-verträge) : kevrat trezerc'hel b.

warum ger goulennata : perak, perak tra, daoust ha perak, daoust perak, perak bennak, da berak, evit perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ, en abeg da betra, evit pe abeg, penn da betra, petra 'zo kaoz, dre be abeg ; *warum nicht* ? perak ne vefe ket ? perak ne vefe ket eus an dra-se ? perak ne vije ket, kuita ? petra 'virfe ? na petra 'ta ? perak nann ? / perak naren ? / pe da benn nann ? (Gregor) ; *warum bist du nicht früher gekommen* ? perak (abalamour da betra) n'out ket deuet abretoc'h ? ; *ich weiß nicht warum, keine Ahnung warum*, n'ouzon ket perak ; *warum denn* ? perak 'ta ? perak tra ? ; P. *warum nicht gar* ? piv a oar ? kae da c'houzout ! kerzh da c'houzout ! kerzh da welet ! kae da welet ! it da welet ! ; *warum birgst du dein Gesicht* ? perak kuzhat da zremm ? petra dit kuzhat da zremm ? ; *warum zitterst du so* ? da ober petra krenañ kement all ? petra eo ma krenez kement all ? ; *warum sollten wir das Gleiche tun* ? perak ober heñvel ? perak ober heñvel dra ? ; *wozu sich den Kopf darüber zerbrechen* ? perak daoubenniñ gant kement-se ? *warum seht ihr so betrübt aus* ? perak dremmoù ken doaniet ganeoc'h ? ; *warum schlagen Sie dieses Kind* ? petra eo deoc'h skeiñ gant ar bugel-mañ ? ; *warum machst du das* ? petra eo dit ober an dra-se ? ; *warum sagen Sie es nicht* ? pe evit tra n'el lavarit ket ? ; *und warum sollte ich es nicht tun* ? daoust ha perak ne rafen ket an dra-se ? perak bennak ne rafen ket an dra-se ? perak enta ne rafen ket an dra-se ? ; *warum wollt ihr so früh vor Sonnenaufgang aufbrechen* ? da betra mont en hent keit-mañ a-raok an deiz ? da betra mont en hent keit-mañ a-barzh deiz na tarzhen ? ; *warum kommt du so spät* ? perak eo dit dont ken diwezhat ? ; *warum hast du das getan*, perak out aet d'ober ur seurt tra ? ; *warum ist er bloß nicht gestorben* ? salv dezhañ e vije marvet ! ; *warum würde ich den Leuten so etwas erzählen* ? da belec'h ez ajen da gontañ kaozioù evel-se d'an dud ? ; *er verstand nicht, warum diese Leute zu ihm wollten*, ne gompren ket ar pezh a rae d'ar re-se dont d'e welet, ne gompren ket ar pezh a oa kaoz d'ar re-se dont d'e welet.

Warum n. (-) : perag g. ; *das Wie und das Warum, das Warum und das Weshalb*, ar rag hag ar perag, ar perag hag ar penaoz, ar penaoz hag ar perag, ar perag hag ar penent ; *nach dem Warum und Weshalb fragen*, klask penn d'ar vazh, klask gouzout ar rag hag ar perag, klask gouzout ar peragoù.

Wärzchen n. (-s,-) : [korf.] begennig b., begenn-groc'henn b.

Warze b. (-,-n) : 1. gwenaenn b. ; *Warze am Hals*, *Warze am Kinn*, nozelenn g. ; *Warzen am Kinn oder am Hals bekommen*, nozelennañ ; *Warzen verursachend*, gwenaennus ; *Warzen entwurzeln*, diwriziennañ gwenaennoù ; *Fußsohlenwarze*, gwenaenn ouzh sol an troad b., gwenaenn ar sol b. ; *von Fußsohlenwarzen befallen sein*, kaout gwenaennoù en e dreid, kaout gwenaennoù ouzh solioù e dreid ; 2. [kezeg, saout] fiezenn b. [*liester* fiezennoù], figez str., figezenn b. ; 3. [korf.] *Brustwarze*, penn-bronn g., beg-bronn g., beg ar vronn g., penn ar vronn g. (Gregor).

warzenartig ag. : gwenaennek, e doare ur wenaenn, e doare gwenaennoù, a-zoare gant ur wenaenn, a-zoare gant ar gwenaennoù, a-seurt gant ur wenaenn, a-seurt gant ar gwenaennoù.

Warzenente b. (-,-n) : [loen.] houad mut g. [*liester* hoidi mut].

warzenförmig ag. : gwenaennheñvel, bronnheñvel.

Warzenfortsatz g. (-s,-fortsätze) : [korf.] baleg ar vrennigenn g. ; *die Höhle im Inneren des Warzenfortsatzes*, mougev ar vrennigenn b.

Warzenhof g. (-s,-höfe) : [korf.] kelc'henn ar vronn b., rodenn ar vronn b.

Warzenhöhle b. (-,-n) : mougev ar vrennigenn b. ; *Verbindungsgang zwischen Pauken- und Warzenhöhle*, toull ar vrennigenn g.

Warzenhütchen n. (-s,-) : [mezeg.] denell b. [*liester* denelloù].

Warzenkraut n. (-s) : [louza.] 1. [*Euphorbia lathyris*] flamoag g. ; 2. [*Chelidonium majus*] louzaouenn-ar-gwennilied b., louzaouenn-ar-plac'h-koant b., sklaer b., gwad-melen g., louzaouenn-an-daoulagad b.

Warzenschwein n. (-s,-e) : [loen.] fakocher g. [*liester* fakochered].

Warzenstäubling g. (-s,-e) : [louza.] puferig perlez g.

Warzenteil g. (-s,-e) : [korf.] brennigenn b.

warzig ag. : gwenennek.

was¹ raganv goulennata : 1. [goulennou eeun] petra, pe, peseurt ; *was denn ?* petra 'zo ? ; *was machen Sie ?* petra emaoch oc'h ober ? ; *was sagen Sie ?* petra ho peus lavaret ? petra ho peus goulennet ? P. petra ? hañ ? ; *was ist das ?* daoust petra eo an dra-se ? daoust petra eo ? peseurt eo ? ; *was ist los ?* petra 'zo ? petra c'hoarvez ? petra 'zo o treiñ ? petra 'zo o c'hoari amañ ? ; *was ist mit dir los ?* war beseurt louzoù ec'h eus staotet ? war beseurt louzaouenn fall ec'h eus staotet ? war beseurt louzoù ec'h eus kerzhet ? war beseurt louzaouenn ec'h eus kerzhet ? war beseurt geotenn ec'h eus kerzhet ? petra 'zo peg ennout ? petra 'zo peget ennout ? petra 'zo krog ennout ? peseurt a c'hoari ganit ? petra 'zo o c'hoari ganit ? petra a c'hoarvez ganit ? petra an diaoul a zo peg ez revr ? ; *was soll aus mir werden ?* ha petra 'vo ganin ? ha petra e teuin-me bremañ ? petra e teuin da vezañ ? petra 'vezo ac'hanon ? ; *was soll ich dazu sagen ?* petra ri ? ; *was geschah ?* petra 'zo bet c'hoarvezet ? petra c'hoarvezas ? ; *was brauchst du ?* petra a faot dit ? petra a fell dit ? petra a vank dit ? petra ac'h eus ezhomm ? petra ac'h eus ezhomm da gaout ? ; *was stört dich ?* petra 'laka ac'hanout diaes ? ; *was ist Ihr Beruf ?* petra oc'h-hu diouzh ho micher (dre ho micher, a vicher) ? war betore micher oc'h-hu ? war peseurt micher oc'h-hu ? a be vicher oc'h-hu ? ; *was schadet es ?* kement-se ne ra gaou ebet da zen, petra 'vern ? petra 'laz ? pe kaz a zo ? / pe forzh a zo ? / pe vern ? / pe laz ? (Gregor) ; *was dann, wenn er nicht kommt ?* ha ma ne zeu ket neuze ? ; *was nun ?* ha petra vo graet bremañ ? petra da ober bremañ ? ha neuze ? ha pelloc'h ? ha petra a raimp-ni bremañ ? ha petra a raimp-ni neuze ? petra neuze ? ; *was hat er geklaut ?* petra 'zo aet gantañ ? peseurt 'zo aet gantañ ? ; *was habt ihr gegessen ?* petra oc'h eus debret ? peseurt oc'h eus debret ? ; P. ja, *was denn noch alles ?* ha petra c'hoazh ? ; *was sollen wir deswegen schon machen ?* petra 'ri Jañ-Mari ? petra da ober ?

2. [goulennou dieeun] petra, pe ; *er fragt, was geschehen ist*, emañ o c'houlenn petra 'zo c'hoarvezet ; *er fragt, was er tun soll*, emañ o c'houlenn petra a rank ober ; *er weiß nicht, was Hunger bedeutet*, ne oar ket petra eo kaout naon ; [Aviel] *Vater, vergib ihnen, denn sie wissen nicht, was sie tun*, Tad, pardon dezho, rak n'ouzont ket ar pezh a reont - Tad, pardon dezho, rak n'ouzont ket pe a reont - Tad, pardon dezho, rak ne boellont ket pe a reont.

3. raganv estlammiñ : petra, chekon ; *was !!?* petra !!? penaos !!? ; *was Sie nicht sagen !* n'eo ket posupl, alato ! n'eo ket gwir, evelato ! penaos ! ; *was ! ihr seid noch nicht fertig*, petra ! n'eo ket echu al labour ganeoc'h c'hoazh ! ; *ach was ! tamm ebet !* - ya, war lost al leue ! - ya, moarvat ! - ya da, moarvat ! - te a gont traoù, 'vat ! tavit 'ta ! atoue sur ! atoue za ! ; „*ich bin bald wieder da !*“ - „*ach was !*“, ne vin ket pell gant va zro ! - nann da ! ; *was ? !* chekon ! ; *nicht schlecht, was ? !* laka eo mat ! - laka 'ta eo mat ! - mat eo, neketa ? - mat eo, hama ? - mat eo, kuita ? - mat eo, hañ ? ; *dort gab es allerhand zu essen : Fleisch, Gemüse, Käse und was weiß ich noch alles*, eno e oa forzh pegement a draoù da zebriñ : kig, legumaj keuz ha me 'oar (ha me 'oar-me, ha me 'oar-me petra c'hoazh, ha kement 'zo, ha mil dra all, ha mil ha mil dra all).

was² raganv-stagañ : 1. [a-zalc'h ouzh ul lavarenn a-bezh] ar pezh, pezh, ar seurt, an dra, a ; *was man nicht versteht, besitzt man nicht* (Goethe), ar pezh ne gomprenomp ket ne c'hall ket bezañ deomp ; *hört nur, was geschah*, selaouit a c'hoarvezas ; *vergisst nicht, was ihr versprochen habt !* n'ankounac'hait ket ar pezh hoc'h eus gouestlet ! ; *macht mit ihm, was ihr wollt*, grit a garot outañ, grit a hetot outañ ; *schreibt auf, was euch gerade einfällt*, lakait war ar paper ar pezh a zeu war ho soñj ; *was zählt*, ar pezh a vern ; *was zählt, ist die Gesundheit*, ar yec'hed eo ar penn kentañ, pezh a zoug eo ar yec'hed, n'eus nemet ar yec'hed hag a gont, ur pinvidig hep yec'hed 'zo ur c'horf gwisket en arched, anez ar yec'hed n'eus netra ; *das einzige, was für sie zählt, ist der Lohn*, betek ma

c'hounezint arc'hant eo heñvel an traoù dezho ; *es geht ihm besser, was mich sehr erfreut*, mont a ra gwelloc'h gantañ, pezh a ra din bezañ laouen ; *das Einzige, was wir von ihnen verlangen, ist, dass sie uns in Ruhe lassen*, ne c'houlennomp diganto nemet m'hol lezint e peoc'h ; *mach, was du willst / mach, was du denkst*, gra a gari, gra evel ma kari, en em zibab evel ma kari, gra da c'hiz ; *nimm, was du möchtest*, kemer a gari, kemer ar seurt a gari, kas ganit kement a gari ; *sie können alles nehmen, was Sie wollen !* kasit ganeoc'h kement a garot ! ; [mat.] *was zu beweisen war*, pezh a vije bet ret prouiñ, pezh a oa ret prouiñ.

2. [gant un anv amstrizh da rakger] *manches, was*, kalz a draoù a ..., meur a dra a ... ; *das wenige, was* ..., an nebeud a dra a ... ; *das einzige, was* ..., an dra nemetañ (nemetken) a gement a ... ; *alles, was* ..., nep tra a ..., kement tra a ..., kement a ..., razh an traoù a ..., pep tra a ... ; *das bisschen, was ich habe, reicht mir aus*, bastañ a ra din an nebeud am eus, an nebeud am eus a zo a-walc'h evidon, kontant on gant va nebeudig ; *er ließ alles, was beim Götzendienst benutzt wurde, vernichten*, karzhañ a reas ar vro a gement tra en doa servijet da enoriñ an idoloù, karzhañ a reas ar vro a gement en doa servijet da enoriñ an idoloù ; *alles, was ich habe, gehört dir*, kement a zo din a zo dit ivez, holl ar pezh a zo din a zo dit ivez, kement tra holl a zo din a zo dit ivez ; *sie sah etwas, was die anderen nicht sahen*, un dra bennak a oa a-wel dezhi ha na oa ket a-wel d'ar re all.

3. [gant un anv-gwan en derez uhelañ da rakger] *das schlimmste, was* ..., ar gwashañ tra a ..., gwashañ ma ...

4. **was ... auch immer, was auch** n'eus forzh petra, petra bennak, daoust petra, ne vern petra, forzh petra a, foeltr petra a ; *was du auch immer tun kannst*, gant a ri, pezh bennak a ri ; *was er auch (immer) sagen mag*, n'eus forzh petra a lavaro, petra bennak a lavarfe, pezh bennak a lavaro, daoust petra a lavaro ; *was auch kommen mag*, bezet a vezo, deuet a zeufe, n'eus forzh penaos e vo ar bed, mat ha ma ve, deuet ar bed evel ma c'halla, erruet pe erruo, erruet pe erruet, c'hoarvezet a c'hoarvezo, c'hoarvezet pe c'hoarvezo, c'hoarvezet pezh a garo, n'eus forzh petra a c'hoarvezo, pezh bennak a c'hoarvezo, ne vern petra a c'hoarvezo, koustet a gousto, kousto pe gousto, koust pe ne goust, forzh petra a vefe, n'eus forzh petra a c'hoarvezfe, daoust petra a c'hoarvezo, foeltr petra 'vo, petra bennak a c'hoarvezfe, dre hent pe hent, a-gleiz pe a-zehoù, a-dreuz pe a-hed.

was³ berradur evit 'etwas' : un dra bennak, peadra ; *ich habe dir was zu sagen*, un draig am eus da lavaret dit ; *ich lasse mir schon was einfallen*, gwelet a rin petra ober, kavet a rin poell d'ar gudenn-se, kavout a rin un diskoulm ; *was anderes*, un dra all g. ; *ich habe noch nie so was gesehen*, biskoazh em buhez n'em eus gwelet seurt traoù, biskoazh em buhez kement all, n'em eus gwelet biskoazh pezh evel an dra-se, sada biskoazh ! ; *ich hatte noch nie so etwas gesehen*, kent ne welis evel-henn ; *er hat ganz schön was abbekommen*, paket en deus ur gwall daol ; *mit dem Lineal was auf die Finger bekommen*, pakañ un taol reolenn war e vizied ; *sonst noch was ?* ha ken a fell deoc'h ? un dra all a faot deoc'h ? un dra all c'hoazh ? un dra all ho po c'hoazh ? un dra all a vefe ken ? ; *sich (dat.) was zum Lesen mitnehmen*, kas gant an-unan peadra da lenn ; *na so was !* nag a draoù 'vat ! biskoazh ! biskoazh kement all ! biskoazh c'hoazh ! sada biskoazh ! biskoazh oueskoc'h ! un estlamm gwelet ! n'eo ket ur fall gwelet seurt arvestoù ! ur bam eo ! hopala ! hopalaba ! peadra a zo da vamañ ! peadra a zo da vout balpet ! kur gaer ! ur gur gaer ! ; *das ist doch schon was ! das ist doch mal was ! das ist nicht viel, aber immerhin etwas !* kement-se bepred eo, kement-se atav eo, kement-se gounezet, kement-se muioc'h, gwelloc'h fav eget netra, nebeudig a ra vad, nebeud a ra vad.

was⁴ [e plas gerioù all] : 1. *was kostet das ?* [e-lec'h 'wie viel'], pegement eo ? pegementad eo ? pegementad tra eo ? pegement e koust an dra-se ? pegement e talvez ? peseurt priz eo an dra-se ? 2. P. *was haben wir gelacht !* [e-lec'h 'wie'], o, na c'hoarzh ! o, nag a c'hoarzh a voe ! un abadenn c'hoarzhin e oa bet ! un pochad c'hoarzh e oa bet ! ur pennad c'hoarzhin e oa bet ! nag a fent hor boa kemeret ! nag a c'hoarzh a oa bet ! eno e oa bet c'hoarzhadeg ! eno e oa bet ur

c'hoarzherez ! pebez c'hoarzhadeg ! tapet hor boa ur c'hofad c'hoarzhin ! o ! ni hor boa c'hoarzh ! bourrapl a oa bet ganeomp !

3. *er läuft, was er kann* [e-lec'h 'soviel'], emañ o redek ar buanañ ma c'hall, emañ o redek par ma c'hall, emañ o redek ar pezh ma c'hall.

4. *was birgst du so bang dein Gesicht* ? [Goethe] [e-lec'h 'warum', 'wozu'], perak kuzhat da zremm gant kement a spont ? petra dit kuzhat da zremm gant kement a spont ? ; *was zitterst du so* ? da ober petra krenañ kement all ? petra eo ma krenez kement all ? petra dit krenañ kement all ?

was für ein : 1. pebez, nag ur, nag, ha, hag, pe, pezh, petore, peseurt, penaos, na penaos ; *was für ein Künstler* ! na pebez arzour ! nag un arzour ! hag un arzour ! pe arzour ! pezh arzour ! petore arzour ! peseurt arzour ! na penaos arzour ! ; *was für ein Glück* ! nag eürusañ tra ! pebez taol chañs ! pezh taol chañs ! petore taol chañs ! peseurt taol chañs ! pe taol chañs ! hag un taol chañs ! nag un taol chañs ! ; *was für ein Krach* ! nag ur safar ! nag a drouz ! pe reuz ! pebez reuz ! na pebez reuz ! na penaos reuz ! ; *was für ein schöner Wagen* ! pebez da garr kaer ! na penaos karr ! na pebez karr kaer ! pebez ur c'harr kaer !

2. n'eus forzh peseurt, peseurt ... bennak, daoust ha peseurt, pe ... bennak ; *was für ein Buch er auch lesen mag*, n'eus forzh peseurt levr a lennfe, peseurt levr bennak a lenn, petore levr bennak a lennfe, daoust ha peseurt levr a lenn, pe levr bennak a lenn.

3. peseurt, petore, pe, penaos, na penaos, pehini, petra, pezh ; *was für ein Hemd möchten Sie* ? peseurt (petore, pe, pezh, penaos, pehini, petra) roched a fell deoc'h kaout ? ; *mit was für einem Werkzeug arbeitet er* ? gant peseurt benveg emañ-eñ o labourat ? gant peseurt benveg e ra hennezh ? ; *sie wussten nicht, was für ein Dieb der Sohn des Bürgermeisters war*, n'anavezent ket al laer ma oa mab an aotrou maer ; *was für ein Kaiser war Karl der Große* ? penaos impalaer e voe Karl Veur ? peseurt impalaer e voe Karl Veur ? petore impalaer e voe Karl Veur ? ; *was für Bücher habt ihr gekauft* ? peseurt levrioù hoc'h eus prenet ? pezh levrioù a zo bet prenet ganeoc'h ? pere levrioù hoc'h eus prenet ? petore levrioù hoc'h eus prenet ? ; *was sind das für Leute* ? peseurt tud eo ar re-se ? petore tud eo ar re-se ? ; *was für einen Tag haben wir heute* ? pe zeiz emamp hiziv ? petore deiz a zo hiziv ? pe zeiz 'zo hiziv ? pe zeiz omp hiziv ? peseurt deiz emamp hiziv ? peseurt deiz 'zo hiziv ? peseurt deiz omp hiziv ?

Waschanlage b. (-,-n) : 1. leur-walc'hiñ b., porzh gwalc'hiñ kirri g., gwalc'herezh kirri b. ; 2. [dre skeud.] gwennerezh archant b.

Waschanstalt b. (-,-en) : gwennerezh b., kanndi g., porzh-kouez g.

Waschautomat g. (-en,-en) : kannerez b. [liester kannereziou].

waschbar ag. : ... a c'heller gwalc'hiñ, gwalc'hadus.

Waschbär g. (-en,-en) : [loen.] rakoun g. [liester rakouned] ; *Waschbären neigen dazu, ihre Nahrung vor dem Verzehr zu waschen*, rakouned a gustum glec'hiañ o boued a-raok e zebrñ.

Waschbecken n. (-s,-) : gwalc'heris g., gwalc'houer g., taol-emwalc'hiñ b., dar ar gwalc'heris b., plad-gwalc'her g., piñsin g., oglenn b. ; *Bad mit WC, Waschbecken und Dusche*, sal-dour gant komode, gwalc'heris ha logell vrelñsat b. ; *die Verstopfung im Waschbecken beseitigen, das verstopfte Abflussrohr des Waschbeckens freimachen*, distoc'hañ ar gwalc'heris, distankañ ar gwalc'heris, distouvañ ar gwalc'heris, karzhañ stouv ar gwalc'heris, skarzhañ stouv ar gwalc'heris.

Waschblau n. (-s) : blu g. [danvez da c'hlasaat ar c'houez g.].

Waschbleuel g. (-s,-) : golvazh b. [liester golvazhioù, golvizhi, golvizhier], bazh-dilhad b. [liester bizhier-dilhad], bazh-kannañ b. [liester bizhier-kannañ], batuler g., pezh-koad g., bazh-kannerez b. [liester bizhier-kannerez], kannerez b. [liester kannereziou].

Waschbock g. (-s,-böcke) : azezenn-walc'hiñ b., kibell brevez b.

Waschbottich g. (-s,-e) : barazh b., bailh-kouez g., penton-kouez g., bervez b., lisiverez b., beol b., kelorn g., rañjod g.

Waschbrett n. (-s,-er) : plankenn-gwalc'hiñ g. ; [dre skeud.] *Hände wie Waschbretter*, daouarn evel pilligoù ls., daouarn ledan evel golvazhioù ls.

Waschbütte b. (-,-n) / **Waschbutte** b. (-,-n) : barazh b., bailh-kouez g., penton-kouez g., bervez b., lisiverez b., beol b., kelorn g., rañjod g.

Wäsche b. (-,-n) : 1. dilhad ls., danwiskoù ls., dilhad dindan ls., lien g., lienaj g. ; *Bettwäsche*, dilhad-gwele ls., lien gwele g. ; *Tafelwäsche*, lienaj-taol g., lien taol g. ; *Unterwäsche*, danwiskoù ls., dilhad dindan ls. ; *Wäsche zum Wechseln*, dilhad da dreiñ ls., dilhad cheñch ls., dilhadoù da cheñch (Gregor) ls., dilhadoù evit cheñch ls., dilhad fresk ls. ; *die Wäsche ausbessern*, didoulañ an dilhad, peñseliat an dilhad, steredenniñ an dilhad, takonañ an dilhad, dresañ an dilhad ; *schmutzige Wäsche*, dilhad lous ls., traoù du ls., dilhad fank ls., dilhad lor ls., lien lous g. ; *ein Korb schmutziger Wäsche*, ur boutegad dilhad fank g. ; *bunte Wäsche*, dilhad a liv ls. ; *seine Kleider in die Wäsche geben, seine Kleider in die Wäsche tun*, reiñ e zilhada da walc'hiñ, teuler e zilhada d'ar fank ; *seine Wäsche zum Waschen geben, seine Wäsche in die Wäscherei geben, seine Wäsche waschen lassen*, kas dilhad da gannañ ; *frische Wäsche*, lienaj fresk g. / lien fresk g. (Gregor), traoù nevez-walc'het ls., dilhad fresk ls. ; *feuchte Wäsche*, dilhad leizh ls. ; *jemandem frische Wäsche geben, jemanden mit frischer Wäsche versorgen*, freskaat u.b., freskañ d'u.b., freskañ u.b., reiñ dilhad fresk d'u.b.

2. (*gewaschene*) *Wäsche*, kannadenn b., kouez g., bugad g., bugadenn b., gwalc'hadenn b., bervadenn b., traoù ls., dilhad betvet ls. ; *heute wird die Wäsche nicht sehr schnell trocken*, hiziv ne sec'h ket kaer an traoù ; *Wäsche waschen*, ober kouez, ober ar c'houez, gwalc'hiñ ar c'houez, redek ar c'houez, ober lisiv, ober al lisiv, ober lijoù, ober al lijoù, ober bugad, ober ur bugad, bugadiñ, ober ur vugadenn, ober bugadenn, kannañ an dilhad fank, kannañ an dilhad lor, koueziañ, ober ur c'hannañ d'an dilhad, gwalc'hiñ an dilhad, lisiviñ, lijaouiñ ; *die Wäsche weichen lassen, die Wäsche einweichen*, lakaat an dilhad da gemer an tremp, lakaat an dilhad da drempañ, disgwalc'hiñ dilhadoù, diwalc'hiñ dilhadoù, ober un distremp d'an dilhad, difankañ an dilhad ; *die Wäsche rein waschen*, gwalc'hiñ naet an dilhad, koueziañ dilhad lous, kannañ gwenn ; *die Wäsche kochen*, birviñ ar c'houez, birviñ dilhad, birviñ lijoù, ober ur vervadenn ; *die Wäsche in der Waschmaschine schleudern*, dizourañ ar c'houez ; *die Wäsche auf die Leine hängen, die Wäsche an die Leine hängen, die Wäsche zum Trocknen aufhängen*, lakaat ar bugad da sec'hañ, sec'hañ ar c'houez, lakaat ar walc'hadenn da sec'hañ, istribilhañ ar walc'hadenn ouzh an orjalenn, istribilhañ ar bugad ouzh ar siblenn, lakaat ar gannadenn da sec'hañ ouzh an neud ; *die Wäsche zum Trocknen ausbreiten*, astenn dilhad, dalledañ dilhad ; *an der Leine hängende Wäsche*, ur c'houez o sec'hañ a-istribilh ouzh ur siblenn g., ur bugad o sec'hañ a-ispihl ouzh un orjalenn g. ; *in einem einzigen Gang gebügelte Wäsche*, feradenn b., ur feradenn b. ; *die Wäsche flattert im Winde*, emañ an dilhad o lammat gant an avel, emañ an dilhad o frizañ en avel, emañ an dilhad o flojeal en avel, hej a zo gant an dilhad, hejet e vez an dilhad gant an avel, an avel a laka an dilhad da hejañ, fraoñval a ra an dilhad gant an avel, fringal a ra an dilhad gant an avel, fraoñval a ra an dilhad a-youl ar pevar avel ; *nachprüfen, ob die Wäsche immer noch an der Leine hängt*, eveshaat hag an dilhad a chom ouzh an orjalenn, eveshaat hag-eñ e chom an dilhad ouzh ar siblenn ; *die Wäsche trocknet*, emañ ar c'houez (ar bugad, ar walc'hadenn) o sec'hañ ; *meine Wäsche war noch nicht richtig trocken*, va linselioù ne oant ket kras a-walc'h ; *Wäsche klopfen, Wäsche ausschlagen*, kannañ an dilhad fank, kannañ ar c'houez, lopañ an dilhad fank, bazhdilhata ; *die Wäsche wird ausgeklopft*, emañ an dilhad o kannañ ; *die Wäsche weiß klopfen*, kannañ gwenn.

3. [lien fresk] *weiße Wäsche*, lienaj gwenn g. ; *die Wäsche wechseln*, kemer (lakaat) lien fresk, lakaat dilhad fresk, cheñch dilhad, treiñ dilhad ; *Unterkunft, Verpflegung und Wäsche bei jemandem frei haben*,

bezañ lojet, bevet ha fresket digoust e ti u.b., bezañ lojet, maget ha fresket digoust gant u.b.

4. [ober] gwalc'h g., gwalc'herezh g., gwalc'hadurezh b., gwalc'hadur g., gwalc'hidgezh b., gwalc'hiñ g., bugaderezh g., gwennadur g., gwennidigezh b., gwennadurezh b., gwennerezh g., kannerezh g., kannañ g., kouezierezh g., kannadenn b., bugadenn b., gwalc'hadenn b., bugad g., kouez g., bervadenn b., lisiv g.

5. [lec'h] ti-kouez g., bugaderi b., bugaderezh b., gwalc'herezh b., gwalc'heris g., kannerezh b., kouezierezh b., gwennerezh b., kanndi g., porzh-kouez g., poull-kannañ g., poull g., lenn b., stank-kannañ b., stiv g., gwazh b., gwazh-kannañ b., lenn-walc'hiñ b., stêr-gannañ b.

6. [tr-] *seine schmutzige Wäsche in der Öffentlichkeit waschen*, ober kouez dirak an holl ; *seine schmutzige Wäsche zu Hause waschen*, ober kouez er gêr ; *jemandem an die Wäsche gehen*, a) lammat gant u.b., lammat e barv u.b., kregiñ e kolier (e kolieroù, e kerc'henn) u.b., sailhañ ouzh gouzoug u.b., krapat ouzh u.b., strimpiñ war u.b., fardiñ war u.b., frammañ war u.b., sailhañ war (ouzh, gant) u.b., plaouiañ war u.b., lammat war u.b. / en em strinkañ war u.b. / lammat da gerc'henn ur re (Gregor) ; b) ober boufon d'ur plac'h, bezañ tomm e zornig, paseal an dorn d'ur plac'h, dornata ur plac'h, lakaat an dorn d'ur plac'h.

Wäschebeutel g. (-s,-) : sac'h an dilhad lous g.

Wäscheblau n. (-s) : blu g. [*danvez da c'hlasaat ar c'houez g.*].

waschecht ag. : 1. [dilhad] ... a c'heller gwalc'hiñ, gwalc'hadus, ... na zisliv ket pa vez gwalc'het, ... na goll ket e liv pa vez gwalc'het, ... a chom en e liv pa vez gwalc'het ; 2. [dre skeud.] hed an neudenn, leizh an neud, penn-kil-ha-troad, leizh ar gudenn, glez, leun, a ouenn vat ; *ein waschechter Berliner*, ur Berlinad hed an neudenn g., ur Berlinad penn-kil-ha-troad g., ur Berlinad betek mel e eskern g., ur Berlinad glez g., ur Berlinad leizh ar gudenn g., ur Berlinad leizh an neud g., ur Berlinad leun g., ur Berlinad a ouenn vat g.

Wäsegengeschäft n. (-s,-e) : stal lienaj gwenn b.

Wäschekammer b. (-,-n) : lienerzh b.

Wäscheklammer b. (-,-n) : gwask b., gwaskell b.

Wäscheklopfen n. (-s) : kann b., kannerezh g., kannadenn b. ; *gemeinsames Wäscheklopfen*, kannadeg b. ; *kleine Bank zum Wäscheklopfen*, pased b.

Wäscheklopper g. (-s,-) : golvazh b. [*liester golvazhioù, golvizhi, golvizhier*], bazh-dilhad b. [*liester bizhier-dilhad*], bazh-kannañ b. [*liester bizhier-kannañ*], batuler g., pezh-koad g., bazh-kannerez b. [*liester bizhier-kannerez*], kannerez b. [*liester kannereziou*].

Wäschekorb g. (-s,-körbe) : paner ar c'houez b.

Wäscheleine b. (-,-n) : siblenn b., orjalenn b., neud g. ; *die Wäsche auf die Leine (an die Leine) hängen*, lakaat ar bugad da sec'hañ, sec'hañ ar c'houez, lakaat ar walc'hadenn da sec'hañ, istribilhañ ar bugad ouzh ar siblenn, lakaat ar gannadenn da sec'hañ ouzh an neud ; *an der Leine hängende Wäsche*, ur c'houez o sec'hañ a-istribilh ouzh ur siblenn g., ur bugad o sec'hañ a-ispilh ouzh un orjalenn g. ; *nachprüfen, ob die Wäsche immer noch an der Leine hängt*, eveshaat hag an dilhad a chom ouzh an orjalenn, eveshaat hag-eñ e chom an dilhad ouzh an orjalenn.

Wäschemangel b. (-,-n) : lufrierezh b. [*liester lufriereziou*], lufrouer g. [*liester lufrouerioù*], gwask g./b.

waschen V.k.e. (wäscht / wusch / hat gewaschen) : 1. gwalc'hiñ, torchañ, koueziañ, skaotañ, gwelc'hiñ, kannañ, bugadiñ, lijaouiñ, lisiviñ, ober ur gwalc'hiñ da ; *erneut waschen, wieder waschen*, adwalc'hiñ ; *waschen und immer wieder waschen, wieder und wieder waschen*, gwalc'hiñ ha disgwalc'hiñ ; *einem Kind das Gesicht waschen*, divalbouzat ur bugel, gwalc'hiñ genoù ur bugel, torchañ e veg d'ur bugel ; *mit Seife waschen*, soavoniñ ; *Wäsche waschen*, ober kouez, gwalc'hiñ ar c'houez, ober ar c'houez, redek ar c'houez, ober lisiv, ober al lisiv, lisiviñ, ober lijoù, ober al lijoù, ober bugad, ober ur bugad, bugadiñ, ober ur vugadenn, ober

bugadenn, kannañ an dilhad fank, kannañ an dilhad lor, koueziañ, ober ur c'hannañ d'an dilhad, gwalc'hiñ an dilhad, lijaouiñ ; *rein waschen*, peurwalc'hiñ ; *die Wäsche rein waschen*, gwalc'hiñ naet an dilhad, koueziañ dilhad lous, kannañ gwenn ; *mit Lauge waschen*, koueziañ, lisiviñ, lijaouiñ ; *Wolle und Baumwolle separat waschen*, *Wolle und Baumwolle getrennt waschen*, gwalc'hiñ ar c'hoton disparti diouzh ar gloan ; *das Geschirr waschen*, skaotañ, skaotañ al listri, cholc'hiñ al listri, gwalc'hiñ al listri, ober ar skoataj, skaotañ ar staliou, gwalc'hiñ ar staliou, gwalc'hiñ ar stalikerezh, skaotañ an traoù, gwalc'hiñ an traoù ; *etwas in kochend heißem Wasser waschen*, gwalc'hiñ udb dre an dour berv ; *etwas von Hand waschen, etwas per Hand waschen, etwas mit der Hand waschen*, gwalc'hiñ udb gant an dorn ; *dieser Stoff lässt sich leicht waschen*, an danvez-se a garzh buan ; *sein Auto waschen*, gwalc'hiñ e garr-tan, ober ur gwalc'hiñ d'e garr-tan ; *gründlich waschen*, digramennañ, P. digaoc'hañ ; 2. [dre skeud.] *jemanden rein waschen*, didamall (dizuañ, gwennañ) u.b., lemel ar garez a-ziwar u.b. ; *die Seele von Sünde rein waschen*, purañ e ene, naetaat e ene diouzh stlabez ar pec'hed, dinammañ an ene diouzh stlabez ar pec'hed, harluañ ar pec'hed eus e ene, diouennañ ar pec'hed eus e ene, gwalc'hiñ e ene eus ar pec'hed, koueziañ e ene kailhare, lemel diwar e ene pouez ar pec'hedoù ; *seine Hände in Unschuld waschen*, ober e Boñs Pilat, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus pep atebegezh evit pezh a c'hoarvezo, gwalc'hiñ e zaouarn eus un torfed da zont, dianzavout an disterañ kiriegezh er pezh a c'hoarvezo, fellout d'an-unan chom er-maez eus an taol, lavaret bezañ didamall diouzh ar pezh a c'hoarvezo ; *eine Hand wäscht die andere*, a) kemm evit kemm - mann evit mann ; b) [gwashaus] dalc'h mat ha me a gigno an hanter eus ar c'hroc'henn az po, ken bras laer eo neb a zalc'h ar sac'h evel neb a laka e-barzh, gwashoc'h ar selaouer eget al laer ; *jemandem den Kopf waschen*, koueziañ e benn d'u.b. / kiviñ tonenn e benn d'u.b. (Gregor), reiñ ur c'houez d'u.b., kribañ e benn d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., lardañ e billig d'u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutoniou war porpant u.b., lammat war boutoniou u.b., en em arastiañ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., kannañ e gouez d'u.b., kannañ e roched d'u.b., kanañ ar mil seurt ruz gant u.b., lavaret ar seizh seurt ruz d'u.b., lavaret ar seizh mil d'u.b., lavaret e sant Nikodem d'u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., krozal u.b., krozal d'u.b., ronkal ouzh u.b., gwalarniñ u.b., skandalat groñs u.b., noazout u.b., kelenn c'hwerv u.b., kas d'u.b., kavailhañ u.b., rezoniñ u.b., rustoniañ u.b., mont reut d'u.b., mont a-daol d'u.b., ober e varv d'u.b. ; *er ist mit allen Wassern gewaschen*, un den a gant tro eo, hennezh a zo kordet a finesaoù, hennezh a zo ur c'harrad finesaoù gantañ, finoc'h eo eget kaoc'h louarn, hennezh a zo leun e sac'h a widre, hennezh a zo hir troioù e gordenn, hennezh a zo kant tro en e gordenn, finesaoù a zo ouzh en ober, hennezh a zo tro en e laezh, ur sifelenn a zen eo, hennezh a zo un den gweet e hentoù, hennezh a zo ul labous a zen, diouzh ar mintin eo, ul louarn kozh eo, hennezh a zo ul luban, hennezh a zo bet e benn o stekiñ er wezenn bellañ, korvigell n'eus ken en e gorf, korvigell a zo en e gorf, ur sac'had korvigelloù a zo gantañ, hennezh a zo fil ennañ, hennezh en deus kement fil a zo, hemañ en deus fil, hennezh a zo finesus, ur finesaer a zo anezhañ, ul louarn a zen a zo anezhañ, hemañ a zo tro en e gordenn, un ebeul eo hennezh, ur fouin eo hennezh, ur sapre den kordet eo, hennezh a zo un hinkin a zen, hennezh a zo un higenn a zen, hennezh a zo gwriet a finesaoù, pegenn louarn eo hennezh ! ; *seine schmutzige Wäsche in der Öffentlichkeit waschen*, ober kouez dirak an holl ; *seine schmutzige Wäsche zu Hause waschen*, ober kouez er gêr ; 3. [arc'hant, kevalaoù] gwennañ ; *Geld waschen*, gwennañ arc'hant.

V.em. : **sich waschen** (wäscht sich / wusch sich / hat sich gewaschen) : 1. *sich (ak.) waschen*, en em walc'hiñ, emwalc'hiñ, ober e damm gwalc'hiñ, ober un tamm gwalc'hiñ, ober ur walc'hadenn, [yezh ar

vugale] ober koantik ; *sich selber waschen, sich selbst waschen*, en em walc'hiñ an-unan ; *sich gegenseitig waschen*, en em walc'hiñ an eil egile ; *er wäscht sich (ak.) unregelmäßig*, ne ra nemet ur gwalc'hiñ d'e gorf bep an amzer ; *sich (dat.) die Hände waschen*, gwalc'hiñ e zaouarn, ober ur gwalc'h d'e zaouarn, ober un tamm gwalc'hadenn d'e zaouarn, ober ur walc'hadenn d'e zaouarn, ober un tamm gwalc'h d'e zaouarn ; *ich wasche mir nur noch schnell die Hände*, amzer din da walc'hiñ va daouarn ; *wasch dir die Hände ! gwalc'h da zaouarn !* ; *sich (dat.) das Haar waschen*, gwalc'hiñ e vlev ; *sich (dat.) den Hintern waschen*, gwalc'hiñ e revr, gwalc'hiñ e letern ; *sich rein waschen*, en em beurwalc'hiñ ; **2.** *ein Theaterstück, das sich (ak.) gewaschen hat*, ur pezh-c'hoari n'emañ ket c'hwezh ar preñved gantañ.

Waschen n. (-s) : **1.** gwalc'hiñ g., gwalc'h g., gwalc'herezh g., gwalc'hadurezh b., gwalc'hadur g., gwalc'hidigezh b., gwalc'hadenn b., gwalc'hadeg b., bugaderezh g., gwnnadur g., gwnnidigezh b., gwnnadurezh b., gwnnerezh g., kouezierezh g., kannerezh g., kannañ g., ar redek kouez g. ; *gemeinsames Waschen*, kannadeg b., gwalc'hadeg b. ; *das Waschen und Anziehen der Leiche vornehmen*, tresuiñ ar c'horf marv, kabaediñ ar c'horf marv ; *seine Wäsche zum Waschen geben*, kas dilhad da gannañ ; *meine Hose ist beim Waschen eingelaufen, meine Hose ist beim Waschen eingegangen*, kurzhet eo va bragoù abaoe m'eo bet gwalc'het ; **2.** emwalc'hiñ g.

Wäschepuff g. (-s,-e) : arc'h an dilhad b. [*liester* irc'hier an dilhad], arc'h al lienaj b. [*liester* irc'hier al lienaj], koufr al lienaj g.

Wäscher g. (-s,-) : gwalc'her g., bugader g., kanner g., kouezier g., gwenner g.

Wäscherei b. (-,-en) : gwalc'herezh b., gwalc'heris g., gwalc'houer g., kannerezh b., kouezierezh b., stal gouezierezh b., gwnnerezh b., gwnnadeg b., kanndi g., porzh-kouez g. ; *eine Wäscherei betreiben*, delc'her kouezierezh, bezañ kouezierezh gant an-unan, kanndiañ ; *seine Wäsche in die Wäscherei geben*, kas dilhad da gannañ.

Wäschereibesitzer g. (-s,-) : kanndier g. ; *als Wäschereibesitzer tätig sein*, delc'her kouezierezh, bezañ kouezierezh gant an-unan, kanndiañ.

Wäscherin b. (-,-nen) : **1.** gwalc'herez b., gwelc'herez b., kannerez b., kouezierez b., gwnnerez b., bugaderez b. ; **2.** [mojenn.] *nächtliche Wäscherin*, kannerez-noz b.

Wäscheschleuder b. (-,-n) : dizourerez b., heskerez b.

Wäscheschrank g. (-s,-schränke) : pres lien b., kredañs lien b., armel dilhad b.

Wäscheständer g. (-s,-) : sec'horeg b., sec'hadeg b.

Wäschestärke b. (-) : [gwiad.] ampez g. ; *mit Wäschestärke kleistern*, ampezañ.

Wäschestück n. (-s,-e) : lienenn b.

Wäschetrockenmaschine b. (-,-n) / **Wäschetrockner** g. (-s,-) : sec'her-kouez g. [*liester* sec'herioù-kouez].

Wäschetruhe b. (-,-n) : arc'h al lienaj b. [*liester* irc'hier al lienaj], koufr al lienaj g.

Wäschewasch- : ... lisivel.

Wäschezeichen n. (-s,-) : merk war an dilhadoù g.

Waschfrau b. (-,-en) : gwalc'herez b., gwelc'herez b., kannerez b., kouezierez b., gwnnerez b., bugaderez b.

Waschgang g. (-s,-gänge) : gwalc'hadenn b., gwechadenn walc'hiñ b., gwechad walc'hiñ b. ; *steck sie in den Korb bis zum nächsten Waschgang*, laka anezho er baner da c'hedal bezañ gwalc'het.

Waschgelegenheit b. (-,-en) : kambr-emwalc'hiñ b., sal-emwalc'hiñ b., korn-emwalc'hiñ g.

Waschhandschuh g. (-s,-e) : **1.** maneg-emwalc'hiñ b. ; **2.** maneg kroc'hen a c'heller gwalc'hiñ b.

Waschhaus n. (-es,-häuser) : ti-kouez g., bugaderi b., bugaderezh b., gwalc'herezh b., gwalc'heris g., gwalc'houer g., kannerezh b., kouezierezh b., gwnnerezh b., kanndi g., porzh-kouez g., poull-kannañ g., poull g., lenn b., stank-kannañ b., stiv g., stivell b., gwazh b., gwazh-kannañ b., lenn-walc'hiñ b., stêr-walc'hiñ b., stêr-gannañ b., stêr-gouez b.

Waschkessel g. (-s,-) : bailh-kouez g., penton-kouez g., bod b., berverez b., lisiverez b.

Waschkiste b. (-,-n) : boest-kannañ b., karroñs g.

Waschkohle b. (-,-n) : [tekn.] glaou puraet str.

Waschküche b. (-,-n) : **1.** ti-kouez g., bugaderi b., bugaderezh b., gwalc'herezh b., gwalc'heris g., gwalc'houer g., kannerezh b., kouezierezh b., gwnnerezh b., kanndi g., porzh-kouez g. ; **2.** P. [dre skeud.] mougasenn b., mougenn b., mogidell b., morenn b., brumenn dev b., brumenn dall b., brumenn peg b., lusenn stank b., latar fetis g., latar stank g., latar tev g., nivlenn dev b., P. soubenn gaoc'h b.

Waschlappen g. (-s,-) : **1.** maneg-emwalc'hiñ b., liboudenn b. ; **2.** [dre skeud.] flakenn b., kac'her er goudor g., klemmer er goudor g., kozh yar b., yar dilostet b., yar dibluñvet b., yar beliet b., yar-zour b., kazh born g., kazh aonik a zen g., kazh gleb a zen g., foerer g., klouarenn b., krener e revr g., krener gwak g., krener g., revr aonik a zen g., toull-foer g., gogez g., korzenn wak b., krank gwak g., sac'h goulo g. ; *ein Waschlappen sein*, bezañ ur sac'h goulo, bezañ un denig a netra, na vezañ e revr dezhañ, bezañ eus gouenn ar c'had, bezañ gant kleñved ar sac'hañ skasoù, na grediñ lavaret ez eo ar revr d'an-unan (*e revr dezhañ, he revr dezhi h.a.*), na grediñ touiñ ez eo ar revr d'an-unan (*e revr dezhañ, he revr dezhi h.a.*), bezañ ur paourkaezhig g., ruilhañ gwad gad en e wazhied, bezañ aonik, bezañ spontik, lammat dirak e skeud, tec'hout a-raok e skeud, kaout doan rak e skeud, bezañ gant an derzhienn-skeud, kaout aon rak e skeud, kaout aon rak e anv, bezañ ur c'hac'her er goudor, bezañ ur c'hozh yar eus an-unan, bezañ ur yar dilostet eus an-unan, bezañ ur yar beliet eus an-unan, bezañ ur yar-zour eus an-unan, bezañ ur c'hazh born eus an-unan, bezañ ur c'hazh aonik eus an-unan, bezañ ur c'hazh gleb eus an-unan, bezañ ur foerer eus an-unan, bezañ ur c'hrener e revr eus an-unan, bezañ flaer en e loeroù, bezañ flaer en e vragoù, bezañ ur c'hren-e-revr eus an-unan, bezañ ur c'hrener gwak eus an-unan, bezañ un toull-foer, bezañ ur revr aonik a zen eus an-unan ; *Waschlappen !* makez krener gwak ! pezh digalon ! pezh digalon ac'hanout !

waschlappig ag. : distaouel, lizidant, diek, dilamprek, lezirek, disaour, labaskennek, dibreder, dibalamour, bouk, dinerzh, digas, dilañs, divegon, gwevn, landreant, laosk, diegus, gwad mors ennañ, mors, lizidour, kousket, lugut, lugudus, luguder, dibono, gour, gwall wak, lezirek d'al labour, lugut da labourat, digalon da labourat, ganet skuizh.

Waschlaube g. (-,-n) : dour lijoù g., dour lisiv g.

Waschleder n. (-s,-) : gavrgen g.

Waschmaschine b. (-,-n) : gwalc'herez b., gwelc'herez b., kannerez b., P. mekanik kannañ g., mekanik da gannañ g., mekanik da walc'hiñ an dilhad g. ; *das Sichtfenster der Waschmaschine*, lomb ar walc'herez g. ; *die Anschaffung einer Waschmaschine hat ihr das Leben erleichtert*, kavet he doa kerse war vat abaoe m'he doa prenet ur walc'herez, kerse war vat a oa ganti bezañ prenet ur walc'herez, kerse war vat a oa eviti bezañ prenet ur walc'herez, kavet he doa gratis bout prenet ur walc'herez, kavet he doa gras bezañ prenet ur gannerez, gras e oa dezhi bezañ prenet ur gannerez, da e oa ganti abaoe m'he doa prenet ur walc'herez, ar gannerez he doa prenet he doa lakaet aezamant en he buhez, ar walc'herez he doa prenet a oa bet un disamm kaer eviti, un distaol poan e oa bet eviti ar gannerez he doa prenet, bourrusaet he doa he buhez o prenañ ar gannerez-se.

waschmaschinenfest ag. : ... a c'heller gwalc'hiñ en ur walc'herez, gwalc'hus en ur gannerez, gwalc'hadus en ur walc'herez.

Waschmaul n. (-s,-mäuler) : **a)** [paotr] fistilher g., barbilher g., ravoder g., chaoker-e-c'henoù g., farouell g., storloker g., drailher kaozioù g.,

trabell b., glabouser g. ; **b**) [plac'h] klakenn b., latenn b., ranez b., trutell b., Mari-pil-beg b., beg abred g., beg a-raok g., Mari beg a-raok b.

Waschmittel n. (-s,-) : lijoù g., lisiv g.

Waschmittelhändler g. (-s,-) : lisivour g.

Waschmitteltrommel b. (-,-n) : barilh lijoù b., barilhad lijoù b., barilh lisiv b., barilhad lisiv b., podad lijoù g.

Waschplatz g. (-es,-plätze) : poull-kannañ g., poull g., lenn-gannañ b., poull-dour g., gwalc'herezh b., kanndi g., porzh-kouez g., stank-kannañ b., stiv g., stivell b., gwazh b., gwazh-kannañ b., lenn-walc'hiñ b., stêr-walc'hiñ b., stêr-gannañ b., stêr-gouez b.

Waschpulver n. (-s,-) : lijoù-poultr g., lisiv-poultr g. ; *in lauwarmem Wasser wirkt dieses Waschpulver sofort*, kregiñ diouzhtu a ra al lisiv-poultr-se pa vez lakaet en dour mingl, en dour klouar e krog al lisiv-poultr-se diouzhtu ; en dour klouar e krog al lisiv-poultr-se diouzhtu.

Waschraum g. (-s,-räume) : kambr-emwalc'hiñ b., sal-emwalc'hiñ b., sal-gibellañ b., sal-dour b.

Waschrumpel b. (-,-n) : [Bro-Aostria] plankenn-gwalc'hiñ g.

Waschsalon g. (-s,-s) : gwennezh b., gwalc'herezh b., kanndi g.

Waschschale b. (-,-n) / **Waschschüssel** b. (-,-n) : kibellig b., plad-gwalc'her g.

Waschseife b. (-,-n) : torzh soavon b., soavon tiegezh g.

Waschstein g. (-s,-e) : *Waschstein zum Wäscheklopfen*, pont g.

Waschstraße b. (-,-n) : riboul gwalc'hiñ kirri g.

Waschstuhl g. (-s,-stühle) : azezenn-walc'hiñ b.

Waschtag g. (-s,-e) : 1. devezh kouez g., devezh kannañ g., devezh gwalc'hiñ g. ; 2. deiz ar c'houez g.

Waschtisch g. (-es,-e) / **Waschtoilette** b. (-,-n) : taol-emwalc'hiñ b., gwalc'heris g., gwalc'houer g., taol-efichañ b.

Waschtrög g. (-s,-tröge) : penton kouez g., pelestr kouez g., bod b., pillig-kouez b.

Waschung b. (-,-en) : gwalc'h g., gwalc'herezh g., gwalc'hadurezh b., gwalc'hadur g., gwalc'hidigezh b., gwalc'hadenn b., gwalc'hadeg b., gwalc'hiñ g., emwalc'h g., emwalc'hadenn b., emwalc'hadur g. ; *Fußwaschung*, gwalc'h an treid g. (Gregor), gwalc'hidigezh an treid b. ; [mezeg.] *innere Waschung*, krizal g.

Waschwanne b. (-,-n) : barazh b., kelorn g., pelestr g., ranjod g., bailh-kouez g., penton-kouez g., sailh g., pezel b., bervevez b., lisiverez b.

Waschwasser n. (-s) : gwalc'hadur g., dour lijoù g., dour lisiv g.

Waschweib n. (-s,-er) : 1. kannerez b., kouezierez b., gwennezh b. ; 2. [dre skeud.] trutell b., flaperez b., glaouerezh b., pil-beg a vaouez g., begegez b., begegenn b., begasenn b., plapenn b., plapenn a blac'h b., fludennezh b., beg abred g., beg a-raok g., klakenn b., klukenn b., ridell b., teodenn b., latenn b., ranez b., Mari latenn b., Mari-strap-he-latenn b., Mari strap-latenn b., Mari glakenn b., Mari-flav b., Mari-pil-beg b., Mari beg a-raok b., Mari strapaplenn b. ; 3. [gwashaus] klemmasenn b., klemmichezh g., revr war wigour g., ltron Varia ar Reuziadoù b., korn-boud g., gouelerez b., gouelerez-voc'h b.

Waschwurz b. (-) : [louza.] louzaouenn-ar-soavon b., louzaouenn-ar-c'homm b.

Waschzettel g. (-s,-) : 1. roll an dilhadoù roet da walc'hiñ g. ; 2. [kenwerzh, embann] pennadig brudañ g., pennadig daranviñ g.

Waschzeug n. (-s) : rikoù emwalc'hiñ ls., traoù emwalc'hiñ ls., traouegezh emwalc'hiñ b., traouerezh emwalc'hiñ g.

Waschzuber g. (-s,-) : penton kouez g., pelestr kouez g., bod b.

Wasen g. (-s,-) : 1. glazenn b., letonenn b., leton str., flourenn b., tirien g., douar leton g., park leton g. ; 2. dispennerezh b., kignerezh b. ; 3. [rannyezh] brum g., brumenn b., lusenn b., later g., morenn b., moradenn b., mogidell b., aezhenn b.

Wasenmeister g. (-s,-) : dispenner loened g., diskroc'hener loened g., kigner g.

Wasenplatz g. (-es,-plätze) : dispennerezh b., kignerezh b.

Wasgau g. (-s) / **Wasgenwald** g. (-s) : [dispredet] *der Wasgau, der Wasgenwald*, ar Vogezoù ls.

Washeit b. (-) : [preder.] petraelezh b., pezh ev g.

Wasigenwald g. (-s) : [dispredet] *der Wasigenwald*, ar Vogezoù ls.

Wasser n. (-s,-) *hag an eil liester -wässer* evit Mineralwässer, Speisewässer, Spülwässer, Riechwässer, Abwässer) : 1. [danvez] dour g., P. bouilhez g., P. lañs g., P. lotez b., P. wata g., P. water g., [dre fent] gwin glesker g., sistr glesker g., sistr feuntenn g., sistr kordenn g. ; *reines Wasser*, dour rik g., dour rik-ha-rik g., dour kriz g., dour sklaer g., dour glan g., dour noazh g., dour pur g. ; *klares Wasser*, dour sklaer g., dour splann g., dour glein g., dour boull g. ; *trübes Wasser*, dour lec'hidek g., dour n'eo ket sklaer g., dour bouc'h (saotret, displann, amsklaer, strafuilhet, strabouilhet, tev, divoull) g., dour lous g. ; *getrübbes Wasser*, dour strafuilhet g., dour strabouilhet g., dour riboulet g. ; *verschmutztes Wasser, schmutziges Wasser*, dour saotr g., dour saotret g., dour lous g., dour louzet g. ; *warmes Wasser*, dour tomm g., dour domm g., dour zomm g. ; *fauliges Wasser*, dour brein g. ; *fließendes Wasser*, dour-red, dour-bev g., dour eus an duellenn g. ; *Zimmer mit fließendem Wasser*, kambr gant dour diouz an duellenn (gant dour red) b. ; *es gibt immer noch kein fließendes Wasser im Haus*, n'eo ket bet lakaet an dour en ti c'hoazh ; *stehendes Wasser, Stillwasser, stagnierendes Wasser*, dour-marv g., dour-chag g., dour-sac'h g., dour-gwermin g., dour-skoilh g., dour-poz g., dour chaget g., dour gwern g., dour poull g., dour sioul g., dour lor g., dour brein g. ; *natürliches Wasser*, dour naturel g. ; *hartes Wasser*, dour garv g., dour kalet g. ; *Mineralwasser*, dour melar g., dour hav g. ; *strömendes Wasser, Wildwasser*, dour bev g. ; *weiches Wasser*, dour ankalet g., dour angarv g., dour izel e c'harvder g. ; *Süßwasser*, dour dous g., dour disall g. ; *salziges Wasser, Salzwasser*, dour sall g. ; *eisenhaltiges Wasser, Rostwasser*, dour merglet g., dour-mergl g., dour ruz g. ; *abgekochtes Wasser*, dour bervet g. ; *kochendes Wasser*, dour berv g. ; *Quellwasser*, dour eien g., dour stivell g., dour mammenn g., dour andon g. ; *Brunnenwasser*, dour feunteun g., dour puñs g. ; *juveniles Wasser*, dourioù kondon ls. ; *Sickerwasser*, dour-sil g. ; *Trinkwasser, Tafelwasser*, dour died g., dour mat da evañ g. ; *Sprudelwasser*, dour nez g., dour klogorennus g., dour pik-pik g., dour bouilh g., dour aezhennek g. ; *Wasser ohne Kohlensäure, einfaches Wasser*, dour plat g. ; *Wasser aus der Quelle des ewigen Lebens*, dour a vuhez g. ; *fettiges Wasser*, dour-beol ; *die Abwässer*, an dour-skarzh g., an dour-koll g., an dour lous g. ; *Spülwasser, Abwaschwasser*, dour skaotaj g. ; *fettiges Spülwasser*, gwelien g., gwalc'hinajoù ls. ; *Rosenwasser*, dour roz g. ; *Wasser mit wenig Rotwein*, dourwin g. ; [bev.] *gebundenes Wasser*, dour eret g. ; *freies Wasser*, dour diere g. ; *mit reichlich Wasser abspülen*, riñsañ gant kalz a zour ; *die Quellen spenden nur wenig Wasser*, bihan eo an andonioù, difonn eo an andonioù ; *das Wasser aufdrehen, das Wasser laufen lassen*, digeriñ war an dour ; *das Wasser zudrehen*, serriñ war an dour ; *Wasser analysieren*, elfennañ dour, P. pouezañ dour ; *erst nach genauer Untersuchung darf das Wasser aus den Flüssen für den Verbrauch freigegeben werden*, dour ar stêrioù ne zle bezañ implijet nemet goude un evesha mat ha pizh ; *Wasser aufbereiten, Wasser läutern, Wasser reinigen*, puraat dour ; *Eis ist gefrorenes Wasser in festem Zustand*, skorn a zo dour aet en ur stad kalet diwar ar yenien ; *das Wasser aus dem Teich ablassen*, skarzhañ (karzhañ, goullañ, goullonder, lakaat goull, goullonderiñ) ar stank, digeriñ war ar poull-dour ; *hier tritt das Wasser aus*, amañ emañ ar sav-dour, amañ emañ an dizour, amañ emañ an toull berous, amañ emañ ar fudadenn zour, amañ emañ ar silhadenn ; *Wasser speichern, Wasser stauen*, lennañ dour ; *beim Baden (beim Schwimmen) Wasser schlucken*, mont dour en e doull gaou (en e doull kontrol, en e doull enep), lonkañ mor ; *niedrig steht das Wasser im Brunnen*, an dour a zo izel er puñs, an dour a zo bas er puñs, an dour a zo bihan er puñs ; *dem Wasser Einhalt gebieten*, diarbenn an dour ; *Feuer und Wasser Einhalt gebieten*, diarbenn an tan hag an dour ; *einen Schluck Wasser trinken*, evañ ur

banne dour, evañ un dakenn dour, evañ ur berad dour, kemer ur banne dour ; *Wasser ist das beste Mittel gegen Durst*, an dour eo ar mestr pa'z pezh sec'hed ; *ein Glas Wasser*, ur werennad zour b. ; *ein Wasserglas, ein Glas für Wasser*, ur werenn evit an dour b. ; ur werenn zour b. ; *bei Wasser und Brot sitzen*, yunañ diwar bara ha dour, tremen gant soubenn an tri zraig, tremen gant soubenn ar pouezioù horolaj, mont bara sec'h ha dour sklaer gant an-unan, ober gant bara sec'h ha dour sklaer, bezañ ret d'an-unan tremen gant dour ha bara sec'h, bevañ diwar bara ha dour, bevañ gant bara ha dour ; *zu Wasser und Brot verurteilen*, lakaat [u.b.] da dremen gant dour ha bara sec'h ; *Wasser schöpfen*, tennañ (puñsañ) dour ; *Wasser aus einer Quelle ziehen, Wasser aus einer Quelle schöpfen*, kemer dour eus ur feunteun, tennañ dour eus ur feunteun ; *Wasser aus einem Brunnen schöpfen*, tennañ dour eus ur puñs, puñsañ dour ; *aus einem Boot Wasser schöpfen*, riboulat dour, karzhañ dour, dizourañ ur vag, puñsañ ur vag, skobañ ur vag ; *etwas aus dem Wasser ziehen*, dizourañ udb, diveuziñ udb, diboulañ udb, puñsañ udb, tennañ udb eus an dour ; *etwas kurz aufkochen lassen und sofort aus dem Wasser ziehen*, lemel udb eus an dour kerkent hag ar vervadenn gentañ ; *Wasser suchen, nach Wasser suchen*, doura, klask dour ; *Wasser holen*, doura, kerc'hat dour ; *Wasser leiten*, riboulat dour ; [merdead., botoù] *Wasser einlassen*, kargañ dour, tennañ dour, sammañ dour, bezañ toull ; *Wasser ablassen*, dourenniñ ; *Wasser und Feuer vertragen sich nicht*, an tan hag an dour ne en em reont ket ; *sich (ak.) mit Wasser voll saugen*, gourdourañ ; *ein mit Wasser vollgesogenes Brett*, ur plankenn gouzouret g., ur plankenn gouzourek g. ; *Wasser bindet Staub*, gant dour e vez lazhet ar boultrenn ; *wie sollten diese Pflanzen ohne Wasser überleben ?* penaos e padfe ar plant-se hep dour ? ; *die Molekülformel von Wasser*, delun molekulen an dour g. ; *Wasser besteht aus Wasserstoff und Sauerstoff*, hidrogen hag oksigen a ya d'ober an dour, an dour a c'hoarvez eus hidrogen hag oksigen, elfennoù an dour a zo anezho hidrogen hag oksigen, an dour a zo anezhañ hidrogen hag oksigen ; *Wasserstoff mit Sauerstoff zusammensetzen, um Wasser herzustellen*, kediañ oksigen hag hidrogen evit genel dour ; *in der atomaren Zusammensetzung des Wassermoleküls kommt auf zwei Wasserstoffatome ein Sauerstoffatom*, kenstroll div atomenn hidrogen gant un atomenn oksigen a ya d'ober ur volekulenn dour, en ur volekulenn dour ez eus div atomenn hidrogen ouzh un atomenn oksigen, ur volekulenn dour a zo enni div atomenn hidrogen hag un atomenn oksigen ; *das einer Wassermühle zugeführte Wasser*, an dour mal g. ; [relij.] *Weihwasser, geweihtes Wasser*, dour benniget (binniget) g. ; *Pfingstwasser, Pfingstweihwasser*, dour-ar-Spered-Santel g. ; *Taufwasser*, dour-badez g. ; [fizik] *schweres Wasser*, dour pounner g. ; [mor] *ablaufendes Wasser*, mare trec'h g., mare a-drec'h g., mare tre g., trec'h g., tre g., dichal g. ; *bei ablaufendem Wasser*, a-dre, a-drec'h, pa vez mare tre, pa vez tre, pa vez ar mor o trec'hiñ, pa vez ar mor o treañ, pa vez ar mor o tichalañ, pa vez ar mor o tiskenn ; *wir haben bei ablaufendem Wasser Muscheln gesammelt*, dastumet hor boa kregin a-drec'h, aet e oamp da gregina a-dre.

2. [dour en ur ster ledan] *flaches Wasser, seichtes Wasser*, dour bas g. ; *ins Wasser springen*, lammad e-barzh an dour, lammad en dour, splujañ (en em strinkañ) en dour ; *kurz mal ins Wasser springen*, ober soubig en dour ; *ins Wasser gehen*, en em strinkañ en dour [evit en em lazhañ], mont d'en em veuziñ ; *übers große Wasser fahren*, mont d'an tu all d'ar mor, treuziñ ar meurvor, treuziñ park ar siliou ; *unter Wasser setzen*, soubañ, beuziñ ; *unter Wasser stehen, unter Wasser liegen*, bezañ beuzet ; *nicht unter Wasser stehen, nicht unter Wasser liegen*, bezañ diveuz ; *der Regen setzte das Land unter Wasser*, ar glav a veuze ar vro ; *ein Schiff zu Wasser lassen*, lakaat ur vag war flod, lakaat ur vag war neuñ, morañ ur vag, bountañ ur vag war an dour ; *es gelang uns* 240

nicht das Schiff zu Wasser zu lassen, boud e voemp da vorañ ar vag ; [lu] *zu Wasser und zu Lande*, war ar mor ha war an douar - war vor ha war zour - dre vor ha dre zour - ken diwar vor, ken diwar zour (Gregor) ; *jemanden ins Wasser schmeißen, jemanden ins Wasser stoßen*, torimellat u.b. en dour ; *kopfüber ins Wasser fallen*, kouezhañ a-bennbouzell (a-flagas) en dour, kouezhañ plom war e benn en dour, skeiñ war e benn en dour, mont war e benn en dour ; *und da : plumps ! er war kopfüber ins Wasser gefallen*, hag eñ neuze, plaouf, war e benn en dour ! ; *ausrutschen und ins Wasser fallen*, riklañ en dour ; *Steine über das Wasser hüpfen lassen, Steine über das Wasser springen lassen*, spazhañ dour, skejañ an dour gant mein plat, kristinennañ, ober galetez, spazhañ houldi, spazhañ ar person, spazhañ ar c'hure, spazhañ ar c'hog, ober krampouezh war an dour ; *Aufprall eines Steines auf das Wasser beim Steinhüpfen*, kistinenn b. [liester kistinennou] ; .

3. [dre skeud.] *ins Wasser fallen*, mont er c'harzh, mont an tenn er c'hleuz, bezañ nullet, bezañ freuzet ; *der Ausflug fällt ins Wasser*, ne vo ket eus ar valeadenn, aet eo ar valeadenn e lost ar c'had, nullet eo ar valeadenn, aet eo ar valeadenn da gaoc'h-heiz, troet eo ar valeadenn e gwelien, aet eo ar valeadenn e gwelien, aet eo ar valeadenn e kas, troet eo ar valeadenn e kas, kouezhet eo ar valeadenn e kas, aet eo ar valeadenn er c'harzh ; *zu Wasser werden*, mont da gaoc'h-heiz, mont e lost ar c'had, mont e kas, treiñ e kas, kouezhañ e kas, treiñ e gwelien, mont e gwelien, mont er c'harzh, treiñ da fall, bezañ kaset d'an dour, mont an tenn er c'hleuz, mont ar ribotadenn da fall ; *er kann ihm nicht das Wasser reichen*, ur c'hoch netra (un netraig) eo eñ e-skoaz dezhañ, n'eo nemet un tañva dezhañ, hennezh n'eo nemet ur skubadenn e-skoaz dezhañ, hennezh ne c'hall ket bezañ lakaet e kemm outañ, un den a netra eo e par dezhañ, na par na tost dezhañ eo, hennezh n'eo netra dezhañ, n'eo ket dellezek da zieren korreenn e votoù, n'eo mann ebet e-skoaz dezhañ, n'eo ket evit hanterañ outañ, un didalvez eo e-skoaz dezhañ, didalvez eo e-skoaz hemañ, n'eo nemet ur c'hoariell e-skoaz dezhañ, un netraig eo en e geñver, netra eo e-tal dezhañ, un netra eo e par dezhañ, un netra eo pa vez lakaet e kemm gantañ, un netra eo pa vez lakaet en ur geñver gantañ, un netra eo pa vez lakaet keñver-ha-keñver gantañ, n'eo ket gour e-keñver hennezh, eñ a zo nebeut a dra en e geñver ; *jemandem das Wasser abgraben*, toullañ dindan u.b., tennañ (distreiñ) an dour diwar prad u.b., troc'hañ ar foenn dindan treid u.b., falc'hat e brad d'u.b. ; *jemandem Wasser in den Wein gießen*, distanañ da virvilh u.b., terriñ e virvilh d'u.b. ; *Wasser mit einem Sieb schöpfen*, skarzhañ al lenn gant un hanaf toull, labourat a vil vallozh kaer, labourat war an tu ma tiskrab ar yar, bezañ ur maout da lakaat ar spilhoù e revr ar saout, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klask treiñ an avel d'u.b., klask treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, kerc'hat (kargañ) dour gant ur bouteg, tapout skrilhed gant bazh ar yod ; *das ist Wasser auf seine Mühle*, kement-se a ra e jeu (a sach dour d'e vilin, a zegas dour d'e vilin) ; *Wasser auf seine eigene Mühle leiten, Wasser über seine eigene Mühle leiten*, lakaat ar glizh da gouezhañ war e dachenn, sachañ an dour d'e vilin, tennañ dour d'e vilin, sachañ an dour d'e lenn, sachañ an dour war e brad ; *er hat den Sprung ins kalte Wasser gewagt*, en em risklet en deus, aet eo dezhi, en em daolet eo en dour, graet en deus e soñj da vat ; *er ist mit allen Wassern gewaschen*, un den a gant tro eo, finoc'h eo eget kaoc'h-louarn, ur sifelen a zen eo, hennezh a zo un den gweet e hentoù, hennezh a zo fil ennañ, hemañ en deus fil, hennezh a zo finesus, ur finesaer a zo anezhañ, ul louarn a zen a zo anezhañ, hemañ a zo tro en e gordenn, hennezh a zo ul labous a zen, diouzh ar mintin eo, ul louarn kozh eo, hennezh a zo ul luban, korvigell n'eus ken en e gorf, korvigell a zo en e gorf, ur sach'had korvigelloù a zo gantañ, hennezh a zo kordet a finesaou, hennezh a zo ur c'harrad finesaou gantañ, un ebeul eo hennezh, hennezh a zo ur fouin, ur sapre den kordet eo, hennezh a zo un hinkin a zen, hennezh a zo bet e benn o stekiñ er wezen bellañ, hennezh a zo un higenn a zen, hennezh a zo fil ennañ, hennezh en deus kement fil a zo, hemañ en deus fil, hennezh a zo gwriet a finesaou, un tamm paotr abil a zo anezhañ, pegen louarn

eo hennezh ! ; *das Wasser geht ihm bis an den Hals*, sac'het eo en ur vouilhenn, en avel d'e voue emañ, berr eo war e sparl, dindan ar bec'h emañ, paket fall eo ; *jemanden über Wasser halten*, derc'hel u.b. war-c'horre an dour, divec'hiañ u.b. eus e stad reuzeudik, reiñ un tamm skoazell d'u.b., ober avel d'u.b. ; *sich über Wasser halten*, chom war-c'horre an dour, dont a-benn da skoulmañ ganti gant poan vras, gallout justik lakaat an daou benn da skoulmañ, dont a-benn da badout, dont a-benn da sec'hañ an eil dorn gant egile, dont a-benn da walc'hiñ an eil dorn gant egile, na gaout nemet a-walc'h da vevañ disterik, dont a-benn da dennañ e gof er-maez a vizer ; *sich mit kleinen Diebstählen über Wasser halten*, bevañ diwar-bouez e ivinoù ; *bis dahin fließt noch viel Wasser den Berg hinunter*, en hon hunvreoù emañ c'hoazh - en ifernioù emañ - n'eo ket go an toaz, pell ac'hano - e bloaz an erc'h du marteze - an devezh goude biken - dindan zivin emañ c'hoazh - pa savo ul loar nevez e ti ar gemenerien - pa nijo ar moc'h - pa'n em lako ar yer da bisat - pa gavin un neizh logod e skouarn ar c'hazh - pa ne vo ket a vleuñv el lann pe goude-se - a-benn neuze e vo erru kozh an diaoul en ifern - a-benn neuze hag ac'hanen di en do harzhet meur a gi - pell amzer a vezo ac'hann di - pell emañ Yann diouzh e gazez c'hoazh - ur poulzad mat a amzer a vezo ac'hann di ; *Wasser in die Elbe schütten, Wasser ins Meer schütten, Wasser ins Meer gießen, Wasser ins Meer tragen, Wasser in die Donau tragen (schütten, gießen), Wasser in den Rhein tragen*, kerc'hat (klask kargañ) dour gant ur bouteg, skarzhañ al lenn gant un hanaf toull, tennañ amanenn eus gouzoug ur c'hi, tennañ panez eus gouzoug ur c'hi, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, klask treiñ an avel d'u.b., klask treiñ an avel diwar-bouez ur gordenn, tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ, mont da laerezh al loar, pegañ al loar, tapout al loar gant e zent, klask pakañ ar bleiz gant un taol boned, klask lakaat ur bramm war beg un ibil, klask spazhañ melc'hwed, klask serriñ ar bed en ur gloenn vi, ribotat dour, goro un tarv, skeiñ piz gant Kastell an Tarv, skeiñ e benn e-barzh ur c'hleuz ; *ein Schlag ins Wasser*, un taol bazh en dour, un dro wenn b., ur bramm en dour g., un taol bouc'hal en dour (er stank, en ur stank) g., un tenn er c'hleuz g. ; [kr-] *stille Wasser gründen tief*, e-lec'h ma vez an dour ar sioulañ e vez an donañ - el lec'h ma vez sioulañ an dour e vez donañ an eien - diwar dour-red droug ebet, diwar dour-skoilh droug d'an holl - ar gwazhioù donañ a ra an nebeutañ a drouz - hennezh a zo sioul evel ur sac'had minaoouedoù - disfiziout ouzh souchet o soñjal e ve kousket ; *sie hat nahe ans Wasser gebaut*, honnezh a sav dezhi daeroù en he daoulagad evit an disterañ tra, honnezh a zeu buan an dour war he milin, uhel eo an dour enni, uhel eo an dour en he daoulagad ; *man muss nicht tiefer ins Wasser gehen, als man schwimmen kann*, arabat c'hwitellat uheloc'h eget ar genoù ; *munter wie ein Fisch im Wasser*, evel ul logodenn er bleud ; *dort wird auch nur mit Wasser gekocht*, arabat krediñ e vefe an dud du-hont ampartoc'h egedomp ; *er kocht auch nur mit Wasser*, arabat krediñ e vefe hennezh barrekoc'h egedomp ; *Blut und Wasser schwitzen*, c'hweziñ gwad, c'hweziñ dour ha gwad, c'hweziñ an dour hag ar gwad, diverañ ar c'hwezenn ruz diouzh an-unan, diverañ c'hwezour ha gwad war un dro diouzh an-unan, tapout tommoù ; *sie ließen uns zu ihrer eigenen Bereicherung Blut und Wasser schwitzen*, dastumet o deus o madoù dre hor c'hwezenn-ni ha dre hor gwad, dastumet o deus o madoù o sunañ hor gwad hag hor c'hwezenn ; *das Wasser in die Augen treiben*, lakaat dour war daoulagad u.b., degas an dour war daoulagad u.b., lakaat an dour da zont en daoulagad, lakaat an daoulagad da zourenniñ, lakaat daeroù da sevel en daoulagad ; *das Wasser tritt ihm in die Augen*, dont a ra an dour (sevel a ra an daeroù) en e zaoulagad, dont a ra dour d'e vilin ; *das Wasser läuft ihm von der Stirn*, deverañ a ra an dour diouzh e dal, emañ ar c'hwezenn o teverañ diouzh e dal, ar c'hwezenn a

red diwar e dal, dizourañ a ra e dal ; *das Wasser läuft mir im Munde zusammen*, dont a ra dour em (war va) genoù, dont a ra an dourenn em beg, kement-se a laka va dent da wadañ (a denn dour eus va dent, a denn gwad eus va dent), emañ va dent o tourenniñ, dizourenniñ a ra va genoù, emañ o c'hlaouriñ, emañ o c'hlaourenniñ, dourenniñ a ra va genoù, emañ va dent o wadañ ; *Wasser lassen (abschlagen)*, troazhigellat, ober ur staotadenn, ober un dizour, ober, skuilhañ ur banne dour, dizourañ, troazhañ, staotañ, dizourañ e gig, teurel ur banne dour, cheñch dour war ar buzbug, frigat, pistolodiñ, neudenniñ, ober e boull, ober ur poulladig, [merdead.] cheñch dour war ar pesked, cheñch dour war ar c'hranked, [bevedouriezh] dioulañ troazh g.

5. [dourrennoù a bep seurt] *Haarwasser*, dourenn vlev b., golc'had g.

6. glanded b., purentez b. ; *Diamanten von reinstem Wasser*, diamantoù eus ar re c'hlanañ ls., diamantoù glan-dispar ls., diamantoù eus an dibab ls., diamantoù diouzh an dibab ls., diamantoù eus ar c'hentañ troc'h ls., diamantoù a'r choaz ls., diamantoù dibab ls., diamantoù a-zibab ls. ; *er war ein Sozialist von reinstem Wasser*, hennezh a oa ur sokialour kentañ troc'h (eus ar c'hentañ troc'h), hennezh a zo sokialour hed an neudenn, hennezh a oa sokialour betek mel e eskern, hennezh a oa ur sokialour leun.

Wasserabfluss g. (-es,-abflüsse) : toull diskarg g., riboul g., toull-c'hwerc'h g.

Wasserabflussloch n. (-s,-löcher) : tarzhell b., garan b.

Wasserader b. (-,-n) : gwazhennig dour dindan zouar b., gwazhenn b.

Wasseramsel b. (-,-n) : [loen.] dourlaouig-spluj g. [*liester* dourlaouiged-spluj], dourvoualc'h b. [*liester* dourvouilc'hi], moualc'h-dour b. [*liester* mouilc'hi-dour].

Wasserabscheider g. (-s,-) : spurjer g. [*liester* spurjerioù].

Wasseranschluss g. (-es) : staliadur an dour g.

Wasseranstieg g. (-s) : kresk an dour g.

wasserarm ag. : krin, hesk, kras.

Wasserarm g. (-s,-e) : gwazhenn-vor b., brec'h-vor b., kanol b., korzenn b., raz g., strizh-mor g., brec'henn b.

wasserartig ag. : dourek, dourennek, e doare an dour, a-zoare gant an dour, a-seurt gant an dour.

Wasseraufbereitung b. (-) : danzeadur an dour g., puradur an dour g.

Wasseraufbereitungsanlage b. (-,-n) : kreizenn buraat b., purlec'h g.

Wasseraufbereitungsbecken n. (-s,-) : oglenn-dilaviñ b., poull-dilaviñ g., poull-diloaiañ g., poull-boullaat g., poull-sklaeraat g., lenn buraat b.

Wasseraufzug g. (-s,-aufzüge) : pignerez dourrenel b., saverez dourrenel b., pignerez dre zour b., saverez dre zour b.

Wasseraustrittsstelle b. (-,-n) : andon ur vammenn b.

Wasserbad n. (-s,-bäder) : [kegin.] dourgib g., soub g., soubadur g. ; *im Wasserbad zubereiten*, dourgibañ ; *etwas im Wasserbad garen*, poazhañ udb en dour, parediñ udb, pariñ udb.

Wasserball g. (-s,-bälle) : 1. [sport] water-polo g. ; 2. mell water-polo b. ; 3. mell draezhenn b.

Wasserbär g. (-en,-en) : [loen., *Tardigrada*] gorreg g. [*liester* gorreged].

Wasserbau g. (-s,-ten) : savadur dourrenel g.

Wasserbauingenieur g. (-s,-e) : dourrenour g.

Wasserbaukunst b. (-) : adeiladur dourrenel g.

Wasserbecken n. (-s,-) : 1. poull g., oglenn b., akwariom g. ; *ein Wasserbecken graben*, lennañ dour, fardañ ur poull ; 2. beol b., kibell b., penton g., bailh g.

Wasserbehälter g. (-s,-) : kibenn b., beol b., oglenn-dour b.

Wasserbehandlungsanlage b. (-,-n) : kreizenn buraat b., purlec'h g.

Wasserbeschreibung b. (-) : douradurezh b., hidrografiezh b.

Wasserbett n. (-s,-en) : matarasenn leuniet gant dour b., matarasenn da leuniañ gant dour b., dourvatarasenn b.

Wasserbewirtschaftung b. (-) : mererezh an dour g.

Wasserblase b. (-,-n) : [mezeg.] klogorenn b., c'hwezigen b., c'hwitoc'henn b., gloevenn b., filbochenn b., ugeolenn b., uigellenn b., P. glesker g., porc'hell bihan g.

Wasserbob g. (-s,-s) : skouter-mor g., skouter-stêrioù g.

Wasser-Boden-Rakete b. (-,-n) : [lu] fuc'hell mor da zouar b.
Wasserbombe b. (-,-n) : [merdead.] greunadenn danvor b.
Wasserburg b. (-,-en) : kastell-kreñv gant dour tro-dro dezhañ g., kastell-kreñv savet e-kreiz ul lenn g.
Wasserchemie b. (-) : dourgimiezh b., hidrokimiezh b.
wasserchemisch ag. : dourgimiek, hidrokimiek.
Wässerchen n. (-s,-) : **1.** gwazhennig dour b., strilhic g. ; **2.** [dre skeud.] *er tut, als ob er kein Wässerchen trüben könnte*, emañ o c'hoari e santig plastr (e santig koar), emañ oc'h ober an dañvad (e zañvad, e glufan, e gazh gleb), kev hennezh gant e c'henoù gleb, emañ o kemer troioù pilpous ; *er kann kein Wässerchen trüben*, hennezh a zo ur galon aour a zen, hennezh n'eus na si na gwri ennañ, n'eus diwarnañ na rag na perag, n'eus ket a we ennañ, hennezh a zo ken divalis hag un oan, n'eus tamm malis ennañ, n'eus neudenn gamm ebet ennañ, gwell e vefe dezhañ mervel eget ober ul liard gaou ouzh unan bennak ; *er sieht aus, als ob er kein Wässerchen trüben könnte*, reiñ a rafed an aotrou Doue dezhañ hep kofesadur.
Wasserdampf g. (-s) : aezhenn b., aezhenn dour b., mogedenn b., morenn voged b., mougenn b., glizh g. ; *heißer Dampf, heißer Wasserdampf*, burezh b., kourmoulennad vurezh b.
Wasserdicht b. (-) : [mezeg.] hanren dour b., yun diwar zour g.
wasserdicht ag. : **1.** didreuzus d'an dour, antreuz d'an dour, dourantreuz, hestank ouzh an dour, ... na c'hall ket bezañ treuzet gant an dour ; *wasserdicht machen*, lakaat da vezañ didreuzus d'an dour, antreusaat, kalafetiñ ; *diese Kleidungsstücke sind wasserdicht*, an dilhad-se ne dreuzont ket, dilhad a-enep ar glav a zo anezho, an dilhad-se ne vezont ket treuzet gant ar glav, dilhad kloz a zo anezho ; *wasserdichter Boden*, douar yen g. ; *ein Schiff mit wasserdichten Schotten versehen*, stivajañ ul lestr, stivajiñ ; **2.** *dieser Tank ist wasserdicht*, ne zever ket ar veol-se, ne goll ket ar veol-se.
Wasserdichtheit b. (-) : didreuzuster d'an dour g., didreuzusted d'an dour b., antreuzded d'an dour b., dourantreuzded b., hestanket ouzh an dour b.
Wasserdost g. (-s,-e) : [louza.] kanab dour str., kanab c'hwerv str., skav du str.
Wasserdruck g. (-s) : gwask an dour g., dourwask g.
Wasserdunst g. (-es,-dünste) : aezhenn dour b., burezh b., glizh g., gaz glas g.
wasserdurchlässig ag. : treuzus d'an dour, hedreuz d'an dour, dourhedreuz, euvrus, splu, spluius.
Wasserdurchlässigkeit b. (-) : dourhedreuzded b., hedreuzded d'an dour b., treuzuster d'an dour g., treuzusted d'an dour b., spluiusted b., spluiuster g.
wasserdurchtränkt ag. : gouzouret, gourdouret, karget a zour, intret gant an dour ; *wasserdurchtränkter Boden*, douar gouzouret g., douar karget a zour g. ; *wasserdurchtränktes Holz*, koad gourdouret g.
Wassereinwirkung b. (-) : gwered an dour g., labour an dour g.
Wassereinzugsgebiet n. (-s,-e) : [douaroniezh] diazad douradurel g. ; *Wassereinzugsgebiet der Donau*, diazad douradurel an Danav g.
Wasserenergie b. (-) : nerzh an dour g., dourmerzh g., dourdredan g., gremm dourdredan g. ; *Wasserenergie aus den Wasserfällen*, gremm gwenn g., gwremm diwar al lammoù-dour g. ; *Wasserenergie aus den Flüssen*, gremm glaswer g., gwremm diwar ar stêrioù g.
Wasserenthärter g. (-s,-) : dousaer dour g. [*liester dousaerioù dour*], diveinelaer dour g. [*liester diveinelaerioù dour*], dic'harvaer dour g. [*liester dic'harvaerioù dour*].
Wasserenthärtung b. (-) : dousidigezh an dour b., dousaat dour g., diveinelaat dour g., dic'harvaat an dour g.
Wasserentzug g. (-s) : dizourennañ g.

Wassererhitzer g. (-s,-) : tommer-dour g. [*liester tommerioù-dour*].
Wasserfäden ls. : [louza.] bleud-dour g., fastoù ls., volfank g., aoulin g., dourglan g., glandour g.
Wasserfahrrad g. (-s,-fahrräder) : pedalo® g. [*liester pedaloioù*].
Wasserfahrt b. (-,-en) : beaj war zour b., baleadenn war zour b.
Wasserfahrzeug n. (-s,-e) : bag b., lestr g., bagig b. [*liester bagoùigoù*], lestrig g. [*liester listriigoù*].
Wasserfall g. (-s,-fälle) : **1.** lammfroud g., lamm-dour g., taranoù ls., flokad g. ; *das Tosen des Wasserfalls, das Brausen des Wasserfalls*, kroez al lamm-dour g., krozedenn al lamm-dour b. ; *der Wasserfall stürzt herab*, flokata a ra al lamm-dour, froudañ a ra al lamm-dour, froudañ a ra ar flokad ; *Wasserkraft aus den Wasserfällen*, gremm gwenn g., gwremm diwar al lammoù-dour g. ; **2.** [dre skeud.] *er redet wie ein Wasserfall*, an drap 'zo gantañ, ne ziwano ket ar fav en e c'henoù, un drailhaer kaozioù a zo anezhañ.
Wasserfarbe b. (-,-n) : **1.** pentur dre zour g., danvez-liv dre zour g. ; **2.** pentur gwisponañ g., gwisponadur g. ; **3.** dourlivadur g., livadur gouach g.
Wasserfarbenbild n. (-s,-er) / **Wasserfarbengemälde** n. (-s,-) : dourlivadur g., livadur gouach g., livadur dre zour g., distremp g.
Wasserfarbenmaler g. (-s,-) : dourlivour g.
Wasserfarbenmalerei b. (-,-en) : dourlivadur g., livadur gouach g., distremp g., livadur dre zour g.
Wasserfederwild n. (-s) : gouezaj dour g.
Wasserfee b. (-,-n) : [mojenn.] nimfenn [*liester nimfenned, nimfed, nimfezed*] b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b.
Wasserfenchel g. (-s,-) : [louza. *Oenanthe aquatica*] *großer Wasserfenchel*, korz-dour str.
wasserfest ag. : didreuzus d'an dour, antreuz d'an dour, dourantreuz ; *wasserfest machen*, lakaat da vezañ didreuzus d'an dour, antreusaat, kalafetiñ.
Wasserfläche b. (-,-n) : *glatte Wasserfläche*, lennad dour b., dour a-ballenn g., pallennad dour g., tachennad dour b.
Wasserflasche b. (-,-n) : karafenn b., kalafrenn b.
Wasserfliegen n. (-s) : dournijerezh g.
Wasserfloh g. (-s,-flöhe) : [loen.] c'hwen-dour str.
Wasserflugzeug n. (-s,-e) : dournijerez b.
Wasserfrau b. (-,-en) : [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg [*liester morwragez*] (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b.
wasserfrei ag. : **1.** [kimiezh] hepdour ; *wasserfreies Kupfersulfat*, sulfat kouevr hepdour g. ; **2.** dizour.
Wasserfreund g. (-s,-e) : [loen., *Hydrophilus piceus*] c'hwil-silioù g., tad-silioù g., marc'h-silioù g.
Wasserfrosch g. (-s,-frösche) : [loen.] ran b. [*liester raned*] ; *grüner Wasserfrosch*, ran c'hlas b., [rannyezh] glazard g. [*liester glazarded*].
wasserführend ag. : dourek ; *wasserführende Schicht*, gwelead dourek g.
Wasserführung b. (-) : temz an dour g., fonnder ur stêr g., kas ur stêr g. ; *mit großer Wasserführung*, kreñv an dour ennañ ; *die Wasserführung eines Flusses*, hanren ur stêr g.
Wasserfurche b. (-,-n) : resienn b., kan g., san b., kanouc'hell b.
Wassergang g. (-s,-gänge) : kan g., san b., kanouc'hell b., kanol b., naoz b.
Wassergehalt g. (-s) : feur glebor g., feur glebder g., feur leizhder g., bec'h dour g.
Wassergeist g. (-es,-er) : [mojenn.] korrig-an-dour g., korrandon g., korrandonez b.
wassergekühlt ag. : distanet dre zour, dourzistanet.
Wassergeschwulst b. (-,-geschwülste) : [mezeg.] koeñvadur g., koeñvadenn b.
Wasserglas g. (-es,-gläser) : gwerenn zour b., gwerenn evit evañ dour b. ; *ein Sturm im Wasserglas*, ur van evit nebeut a dra, ur van evit ken nebeut all, kalz a drouz evit nebeut a dra, kalz a drouz evit ken nebeut

all, kalz a drouz evit bihan dra (evit disterdra) / ur skandal evit dister abeg g. (Gregor), un taol bazh en dour g., un taol bouc'h'al en dour g., ur bramm en dour g., c'hoari gaer evit dister abeg g., c'hoari gaer kelo nebeut a dra, kalz a reuz evit netra.

Wasserglätte b. (-) : [hentoù] dourriklañ g., lennad dour ramp (risklus, riklus, lampr) b., dour ramp (risklus, riklus, lampr) a-ballenn g., pallennad dour ramp (risklus, riklus, lampr) g.

Wasserglas n. (-es,-gläser) : gwerenn zour b., gwerenn evit an dour b.

wassergleich ag. : 1. dourheñvel ; 2. a-zremm, diazremm, a-blaen, war-blaen, a-led, rez-ha-rez, en ur rez, a-rez an eil gant egile, a-live an eil gant egile.

Wassergleiche b. (-) : dremmlinenn b., linenn a-led b., linenn a-blaen b., leurenn a-blaen b.

Wassergaben g. (-s,-gräben) : 1. foz b., fozad dour b., foz leun a zour b., douvez b., touflez leun a zour b., fozell leun a zour b., kleuz leun a zour g. ; 2. kanol b., kanol-dour b., kan g., naoz b., gwazh b., gwazhenn b., riboul dour g.

Wassergrube b. (-,-n) : oglenn b., puñs-glav g., foz b., fozad dour b. ; *er blieb über der Wassergrube hängen*, manet e oa e-krap a-us ar fozad dour.

Wasserguss g. (-es,-güsse) : tarzhad-dour g., rec'hin glav g., barrad-glav g., barr-glav g., kaouad c'h'lav b., kaouad glav g., bodad glav g., rizennad c'h'lav b., strañsad-glav g., striflad g., strinkad-glav g., skourrad-glav g., taolad dour g., torrad-glav g., barr-dour g., pil-dour g., dour-bil g., glav puilh g., bouilhard g., struilh-dour g., struilhad-dour g., glav beuz g., glav dour-bil g., glav-pil g.

Wassergüte b. (-) : madelezh an dour b.

Wasserhahn g. (-s,-hähne) : kog g., tuellenn b., pin g. ; *den Wasserhahn aufdrehen*, digeriñ war ar dour ; *den Wasserhahn zudrehen*, serriñ war ar dour ; *das Betätigungsteil eines Wasserhahnes*, an alc'hwez g., ar c'hog g. [*liester* kogoù], ar vouchenn b., ar bluenn b., an douchenn b. ; *direkt aus dem Wasserhahn trinken*, stagañ e c'henoù ouzh ar c'hog evit evañ ; *der Wasserhahn tropft*, berañ a ra ar c'hog, koll a ra ar c'hog.

Wasserhahnenfuß g. (-es,-füße) / **Wasserhahnfuß** g. (-es,-füße) : [louza., *Ranunculus aquatilis*] blev-dour str., pav-bran g.

wasserhaltig ag. : 1. dourek, dourennek, dourus ; 2. [korf.] levrus.

Wasserhaltung b. (-,-en) : [mengleuz.] skarzherezh an dour g.

Wasserhanf g. (-s) : [louza.] kanab dour str., kanab c'hwerv str., skav du str.

Wasserhärte b. (-) : garvder an dour g.

Wasserheilkunde b. (-) / **Wasserheilverfahren** n. (-s) : dourvezegiezh b., dourgurañ g.

wasserhell ag. : glas-dour, sklaer evel dour feunteun, sklaer evel dour stivell, sklaer evel dour bev, sklaer evel dour-sav.

Wasserhochbehälter g. (-s,-) / **Wasserhochkasten** g. (-s,-kästen) / **Wasserhochreservoir** n. (-s,-e) : kastell-dour g.

Wasserhöhe b. (-) : live an dour g.

Wasserholen n. (-s) : kerc'hat dour g., kerc'hadenn dour b., doura g. ; *das Wasserholen erledigten die Frauen*, *das Wasserholen war Sache der Frauen*, *das Wasserholen war Frauenarbeit*, ar c'herc'hat dour a oa labour ar merc'hed, en emell ar merc'hed e oa mont da gerc'hat dour.

Wasserhose b. (-,-n) : korventenn-vor b., korvent g., korc'hwez g., troidell b., avel-dro g., trowent g., avel-gelc'hwid g., kelc'hwidenn b.

Wasserhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] douryar g. [*liester* douryer], yar-zour g. [*liester* yer-dour].

wässerig ag. : 1. dourek, dourel, dourennek, dourus, gleb, leizh, gleborek, gleborennnek, mouest, poukr ; [kimiezh] *wässrige Lösung*, dourzelezhenn b. ; 2. [korf.] levrus ; 3. [dre skeud.] *den Mund wässrig machen*, lakaat an dour da zont er genoù (war ar genoù), 243

tennañ dour (gwad) eus dent u.b., lakaat ar genoù da zourenniñ, lakaat an dent da wadañ, lakaat da c'hlaouriñ, lakaat da c'hlaourenniñ ; 4. astennet gant dour, badezet ; 5. divlaz, disaour, goular, disasun, peñver, dic'houst, flak, digar, dourennet.

Wässerigkeit b. (-) : douregezh b.

Wasserjungfer b. (-,-n) : 1. [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg [*liester* morwreg] (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b., nimfenn [*liester* nimfenned, nimfed, nimfezed] b. ; 2. [loen.] dañserez-dour b.

Wasserjungfrau b. (-,-en) : [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg (lies : morwreg] (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b., korrandonez b., nimfenn [*liester* nimfenned, nimfed, nimfezed] b.

Wasserkäfer g. (-s,) : [loen.] c'hwil-silioù g.

Wasserkalk g. (-s,-e) : raz dre zour g.

Wasserkanne b. (-,-n) : brok g., dourlestr g., potev g. ; *Inhalt einer Wasserkanne*, poteviad g.

Wasserkanne b. (-,-n) : dourstrinkerezh b. [*liester* dourstrinkereziou].

Wasserkante b. (-) : arvor g.

Wasserkarte b. (-,-n) : kartenn douradurel b.

Wasserkastanie b. (-,-n) : [louza., *Eleocharis dulcis*] kistin-dour Sina str.

Wasserkessel g. (-s,-) : pod-berver g., kitell b., pod-birviñ g., kokemard g.

Wasserklappe b. (-,-n) : trapig skarz g., trapig skarzhañ g.

Wasserklosett n. (-s,-e) : priveziou ls., komodite b.

Wasserknappheit b. (-) : oldour g., berrentez zour b., diouer a zour g., berregezh dour b. ; *die Wasserknappheit nach dem Frühling*, ar bihan a zour war-lerc'h an nevezamzer g.

Wasserkopf g. (-s,-köpfe) : penn-dour g. ; *ein Kalb mit Wasserkopf*, ul leue-dour g. ; *einen Wasserkopf haben*, kaout ur penn-dour.

wasserköpfig ag. : dourbennek, ... penn-dour, gant ur penn-dour.

Wasserkraft b. (-) : nerzh an dour g., dournerzh g., dourdredan g., gremm dourdredanel g. ; *Wasserkraft aus den Wasserfällen*, gremm gwenn g., gwremm diwar al lammoù-dour g. ; *Wasserkraft aus den Flüssen*, gremm glaswer g., gwremm diwar ar stêrioù g.

Wasserkraftanlage b. (-,-n) : kreizenn dourdredan b., milin-dredan dre zournerzh b. ; *die Wasserkraftanlagen*, an aveadurioù dourdredanel ls.

Wasserkraftlehre b. (-) : dournerzhoniezh b.

Wasserkraftwerk n. (-s,-e) : kreizenn dourdredan b., milin-dredan dre zournerzh b.

Wasserkreislauf g. (-s) : amred an dour g.

Wasserkrug g. (-s,-krüge) : brok g., dourlestr g., potev g. ; *Inhalt eines Wasserkrugs*, poteviad g.

Wasserkühlung b. (-) : distanañ dre zour g.

Wasserkunst b. (-,-künste) : 1. plomenn b. ; *Wasserkünste*, strinkadennoù dour ls., strinkadoù dour ls., plommennoù ls. ; 2. [mengleuz.] pomp heskiñ g., pomp disec'hañ g.

Wasserkur b. (-,-en) : [mezeg.] dourgur b., dourgurañ g.

Wasserkutsche b. (-,-n) : [bag] koch-dour g.

Wasserlandung b. (-,-en) : [kiri-nij] moradur g., douradur g.

Wasserlassen n. (-s) : troazhadur g., troazherezh g., troazhañ g., troazhadenn b., staotañ g., staotadenn g., dizour g. ; *Schmerzen beim Wasserlassen empfinden*, kaout un troazhañ poanius.

Wasserlauf g. (-s,-läufe) : dourredenn b., redenn b., gwazh-red b., gwazhredenn b. ; *die Erosionswirkung eines Gletschers ist stärker als die eines Wasserlaufes*, muioc'h e kign ar skornredennnoù eget ar gwazhredennnoù ; *die breiten Stellen eines Wasserlaufs*, ledanoù un dourredenn ls. ; *unterer Wasserlauf*, red izelañ ur stêr g., penn izelañ ur stêr g., red izel ur stêr g., ardraoñ g., traoñ g., diaz g. ; *oberer Wasserlauf*, red uhel g., red uhelañ g., argrec'h g., dialaez g.

Wasserläufer g. (-s,-) : [loen.] 1. [labous] strelleg g., sourouc'han g., inged g. ; *dunkler Wasserläufer*, strelleg du g. ; *einsamer Wasserläufer*,

strelleg digenvez g. ; **2.** [amprevan] louezae dour g., pugnez dour str., kemener-dour g. [*liester kemenerien-zour*].

Wasserleiche b. (-,-n) : korf un den beuzet g., den beuzet g., beuzed g. [*liester beuzidi*].

Wasserleitung b. (-,-en) : **1.** korzenn desaniañ dour b., tuellenn desaniañ dour b., san-dour b., kan desaniañ dour g. ; **2.** pont-dour g., dourbont g., pont-kanol g.

Wasserleitungsrecht n. (-s) : [gwir] gwizad deverañ g.

Wasserliesch n. (-es) : [louza.] broen-dour str.

Wasserlilie b. (-,-n) : [louza.] tule dour str., lugustr-gwenn str., rederez wenn b. [*liester rederezed gwenn*].

Wasserlinie b. (-,-n) : [merdead.] linenn-flod b., P. linenn-dour b., linenn an dour b., live an dour g. ; *Schiff unter der Wasserlinie*, bourzhell izel b., isflod g., karenn b., kof-lestr g. ; *Schiff über der Wasserlinie*, bourzhell uhel b., usflod g., divoradur g.

Wasserlinse b. (-,-n) : *Wasserlinsen*, boued-houidi g., bleud-dour g. ; *eine Wasserlinse*, ur vleudenn-zour b.

Wasserloch n. (-s,-löcher) : krenegell b., lagenn b., fontigell b., toull-kurun g. ; *Wasserloch am Ufer eines Flusses*, kibell b. ; *Wasserloch in den Tropen*, marigo g. [*liester marigoioù*].

wasserlos ag. : dizour, hesk, dizourek, sec'h-koadesk, sec'h-korn, sec'h-karn, sec'h-kras, sec'h-spoue.

wasserlöslich ag. : dourzileizh.

Wasserlösung b. (-,-en) : dourzileizhadur g.

Wasser-Luft-Rakete b. (-,-n) : [lu] fuc'hell mor da aer b.

Wassermalerei b. (-,-en) : **1.** al livañ dre zour g. ; **2.** livadur en distremp g., dourlivadur g.

Wassermangel g. (-s) : oldour g., berrentez zour b., diouer a zour g., mank a zour g., berregezh dour b. ; *der Wassermangel nach dem Frühling*, ar bihan a zour war-lerc'h an nevezamzer g.

Wassermann g. (-s,-leute) : **1.** [mojenn.] korrigan-dour g., korrandon g. ; **2.** [stered.] skuilher-dour g., steredeg ar skuilher-dour b.

Wassermarder g. (-s,-) : [loen.] dourgi g. [*liester dourgon*], ki-dour g. [*liester chas-dour*], kash-dour g. [*liester kizhier-dour*] ; *die Bejagung von Wassermardern*, an dourgonarezh g.

Wassermasse b. (-,-n) : tolzenn zour b., kementad bras a zour g. ; *der Rückzug der Wassermassen*, *das Ablaufen der Wassermassen*, an dichal g.

Wassermelone b. (-,-n) : sukrin-dour str., pastekez str., pastekezenn b.

Wassermesser g. (-s,-) : **1.** konter dour g. [*liester konterioù dour*] ; **2.** hidrometr g., dourventer g. [*liester dourventerioù*].

Wassermünze b. (-,-n) : [louza.] bent-dour g.

Wassermolch g. (-s,-e) : [loen.] gweronell b. [*liester gweronelled*], pedrevan g. [*liester pedrevaned*].

Wassermolekül n. (-s,-e) : molekulenn dour b., molekul dour str. : *in der atomaren Zusammensetzung des Wassermoleküls kommt auf zwei Wasserstoffatome ein Sauerstoffatom*, kenstroll div atomenn hidrogen gant un atomenn oksigen a ya d'ober ur volekulenn dour, en ur volekulenn dour ez eus div atomenn hidrogen ouzh un atomenn oksigen, ur volekulenn dour a zo enni div atomenn hidrogen hag un atomenn oksigen

Wassermühle b. (-,-n) : milin-dour b., milin-zour b. ; *das einer Wassermühle zugeführte Wasser*, an dour mal g. ; *Wassermühle mit überschlächtigem Wasserrad*, milin-dreist b. ; *Wassermühle mit unterschlächtigem Wasserrad*, milin-dindan b.

wässern V.gw. (hat gewässert/ ist gewässert) : [nij.] morañ (dourañ) gant un dournijerez.

Wässern n. (-s) : [kirri-nij] *das Wässern*, moradur an dournijerez g., douradur an dournijerez g., moridigezh b.

wässern V.k.e. (hat gewässert) : **1.** gouzourañ, glebiañ, deltañ, leizhañ, dispelc'hiñ, dourennañ, soubañ, trempañ, distrempañ, dourañ ; *wässern ist nicht waschen*, kouez al loudourenn pa vez

sec'h a vez gwenn ; *Wäsche wässern*, lakaat an dilhad da gemer an tremp, lakaat an dilhad da drempañ, disgwalc'hiñ dilhadoù, ober un distremp d'an dilhad, dourañ an dilhad ; **2.** dourañ ; **3.** badeziñ, kristenañ, astenn gant dour, trempañ, dourañ ; *Wein wässern*, badeziñ gwin, kristenañ gwin, astenn gwin gant dour, trempañ gwin, dourañ gwin ; **4.** [kegin.] soubañ, lakaat e glec'h, lakaat da c'hlec'hiañ, lakaat da eogiñ ; *einen Kalbskopf wässern*, lakaat ur penn leue da ziruziañ ; **5.** [poltred] gwalc'hiñ ; **6.** [gwiañ] moarañ.

V.gw. (hat gewässert) : **1.** [kegin.] glec'hiañ, eogiñ ; *einen Kalbskopf wässern lassen*, lakaat ur penn leue da ziruziañ ; **2.** [dre skeud.] *mir wässert der Mund danach*, glaourenniñ a ran war-lerc'h an dra-se, c'hoantek on a'n dra-se, lakaat a ra an dra-se an dour da zont em genoù (war va genoù), tennañ a ra an dra-se dour (gwad) eus va dent, lakaat a ra an dra-se va genoù da zourenniñ, lakaat a ra an dra-se va dent da wadañ, lakaat a ra an dra-se ac'hanon da c'hlaourenniñ.

Wässern n. (-s) : dourerezh g., douradur g., dourañ g. ; *das Wässern des Weines*, an dourañ gwin g.

Wässernabel g. (-s,-) : [louza.] tule aod str., skudell-zour b.

Wässernadel b. (-,-n) : [loen.] pugnez-dour str., pugnezenn-zour b., pugnezenn-dour b.

Wässernase b. (-,-n) : [tisav.] korbell-dizourañ g.

Wässerniveau n. (-s,-s) : live an dour g. ; *hohes Wässerniveau des Meeres*, uhelvor g.

Wässernixe b. (-,-n) : [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg [*liester morwreg*] (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., boudig-an-dour b., koriganezh-dour b.

Wässernot b. (-) : berrentez zour b., diouer a zour g., berregezh dour b., oldour g.

Wässernuss b. (-,-nüsse) : [louza.] [*Trapa natans*] magl g. [*liester magloù*], kistin-dour str.

Wasseroberfläche b. (-) : fleurig an dour b., barr an dour g., gorre an dour g. ; *dicht über der Wasseroberfläche*, a-rez fleurig an dour, a-rez an dour ; *dicht unter der Wasseroberfläche*, e fleurig an dour ; *sprudelnde Wasseroberfläche*, bervenn b., bourbouilh str.

Wasserpest b. (-) : [louza.] tin-dour g. ; *kanadische Wasserpest*, tin-dour Kanada g. ; *argentinische Wasserpest*, gleizh-dour-marv str. ; *dichtblättrige Wasserpest*, gleizh-dour-pederdelienn str.

Wasserpfeffer g. (-s) : [louza. *Persicaria hydropiper*, *Polygonum hydropiper*] deil-pok str., troadur g., kuraj g.

Wasserpfeife b. (-,-n) : nargile g. [*liester nargileoù*].

Wasserpferdesaat b. (-) : [louza. *Oenanthe aquatica*] korz-dour str.

Wasserpflanze b. (-,-n) : plant dour str.

Wasserpistole b. (-,-n) : pistolenn zour b., pistolenn dour b.

Wasserpocken ls. : [mezeg.] brech-nij b.

Wassersprobe b. (-,-n) : [istor] barn dre an dour b.

Wasserpumpe b. (-,-n) : pomp g., plomenn zour b., bangounell zour b., riboul dour g.

Wasserpumpenzange b. (-,-n) : [tekn.] gwask lieskrog g.

Wasserqualität b. (-) : perzhded an dour b. ; *kurative Wasserqualität einer Thermalquelle*, havegezh an dour b.

Wasserquelle b. (-,-n) : stivell b., eien str., andon b., mammenn b., feunteun b., tarz g., soursenn b., lagadenn b.

Wasserrabe g. (-n,-n) : [loen.] morvran b. [*liester morvrini*], morvaout g. [*liester morvaouted*], boku g., louac'h b. [*liester louechi*].

Wasserrad n. (-s,-räder) : rod hag a ya en-dro dre nerzh an dour b., rod-vilin b., rodenn b., turlant g. ; *aufrecht stehendes Wasserrad*, koajel b. ; *waagrecht liegendes Wasserrad*, krufel b. ; *Zelle eines Wasserrades*, ajell ur rod-vilin b., sailh ur rod-vilin g. ; *Wassermühle mit überschlächtigem Wasserrad*, milin-dreist b. ; *Wassermühle mit unterschlächtigem Wasserrad*, milin-dindan b.

Wasserralle b. (-,-n) : [loen.] rakig-dour g. [*liester rakiged-dour*].

Wasserranke b. (-,-n) : [louza.] bouloù-aerouant ls., chapeled-an-naer g., frond g.

Wasserratte b. (-,-n) : 1. [loen.] razh-dour b. ; 2. [tud, dre skeud.] gwir besk g., ki-dour g. ; P. [merdead.] *eine alte Wasserratte*, ur c'hi-mor kozh g.

Wasserraubtier n. (-s,-e) : [loen.] pinniped g. [*liester* pinnipeded].

Wasserrebe b. (-,-n) : [louza.] taolaj str.

Wasser-Rebendolde b. (-,-n) : [louza. *Oenanthe aquatica*] korz-dour str.

Wasserreduktion b. (-,-en) : [kimiezh] direadur an dour g.

wasserreich ag. : dourus, dourek, dourennek.

Wasserreinigungsanlage b. (-,-n) : kreizenn buraat b., purlec'h g.

Wasserreinigungsbecken n. (-s,-) : oglenn-dilaviñ b., poull-dilaviñ g., poull-diloaiañ g., poull-boullaat g., poull-sklaeraat g., lenn buraat b.

Wasserreiser g. (-s,-) : [louza.] advount g., advountenn b.

Wasserreiter g. (-s,-) : [loen.] louezae dour g., pugnez dour str., kemener-dour g.

Wasserreservoir n. (-s,-e) : 1. kibenn b., beol b. ; 2. mirlenn b., mirlec'h-dour g., oglenn b., oglenn-dour b., stankad b. ; 3. pourveziad dour g., pourveziou dour ls.

Wasserretention b. (-) : [mezeg.] azdalc'h dour g.

Wasserrohr n. (-s,-e) : korzenn dour b., san-dour b.

Wasserrohrbruch g. (-s,-brüche) : silhadenn b., fuadenn zour b., toull berous g., dizour g.

Wasserrohrkessel g. (-s,-) : kaoter war duellennoù b., kaoter gorzennek b., kaoter duellennek b., kaoter lieskorzenn b., kaoter lieskorzennek b.

Wasserrose b. (-,-n) : [louza.] loa-zour b., skudell-dour b., loa-ran b., kaol-dour str., loa-skignan b.

Wasserrübe b. (-,-n) : [louza.] irvin-dourek str.

Wasserrutsche b. (-,-n) : tobogan-dour g.

Wasserschacht g. (-s,-schächte) : [mengleuz] puñs-diskarg g.

Wasserschaden g. (-s,-schäden) : freuzoù dour ls., reuz (freuz g., droug g., distruj g., dismantr g., gaou g., gwast g., gwall g., noaz g.) da-heul ur frapad dour-beuz g.

Wasserschaukel b. (-,-n) : [merdead.] skob g. [*liester* skoboù, skeb], riboul g., skaf g., hanaf g., pal dizourañ b.

Wasserscheide b. (-) / **Wasserscheidelinie** b. (-,-n) : [douar.] linenn disrann an doureier b., linenn gribenn b.

wasserscheu ag. : 1. ... en deus aon rak an dour ; *wasserscheu sein*, kaout aon rak an dour, na vezañ mignon d'an dour ; 2. [mezeg.] dourarurek.

Wasserscheu b. (-) : [mezeg.] dourarur g., arur an dour g.

Wasserschicht b. (-,-en) : gwiskad dour g.

Wasserschieber g. (-s,-) : rakl kaoutchoug g., raklevez kaoutchoug b., rozell gaoutchoug b.

Wasserschildkröte b. (-,-n) : [loen.] baot dour b., baot zour b.

Wasserschlag g. (-s,-schläge) : [fizik, tekn.] tourtad g., hidrolok g.

Wasserschlange b. (-,-n) : 1. [loen.] naer-dour b. / naer-zour b. [*liester* naered-dour], sarpant-dour g. [*liester* sarpanted-dour] ; 2. [mojenn.] douraerouant g. [*liester* dourerevent] ; 3. [stered.] *Wasserschlange*, *Weibliche Wasserschlange*, *Große Wasserschlange*, *Aerouantez* b. ; *Kleine Wasserschlange*, *Südliche Wasserschlange*, *Männliche Wasserschlange*, *Aerouant* g.

Wasserschlauch g. (-s,-schläuche) : 1. korzenn zour b., korzenn दौरañ b., korzenn दौरa b. ; 2. [louza.] lin-raned-bras str. ; *verkannter Wasserschlauch*, lin-raned-difrouezh str. ; *mittlerer Wasserschlauch*, lin-raned-an-Erz h str. ; *gewöhnlicher Wasserschlauch*, lin-raned-bras str. ; *kleiner Wasserschlauch*, lin-raned-munut str. ; *dunkelgelber Wasserschlauch*, lin-raned-an-Hanternoz str.

Wasserschloss n. (-es,-schlösser) : kastell gant dour tro-dro dezhañ g., kastell savet e-kreiz ul lenn g.

Wasserschöpfer g. (-s,-) : [merdead.] skob g. [*liester* skoboù, skeb], riboul g., skaf g., hanaf g., pal dizourañ b.

Wasserschöpftrad n. (-s,-räder) : [tekn.] tourlant loaioù g., rod godigoù b., rod puñsañ b., rod-dourañ b., rod dizourañ b., noria b.

Wasserschoss g. (-es,-e) : [louza.] taolaj str.

Wasserschutzpolizei b. (-) : 1. polis-mor g. ; 2. polis ar stêrioù g.

Wasserschwall g. (-s,-e) : liñvadenn b., liñvadeg b.

Wasserschweber ls. : [louza.] plankton struzhel g., morlizadur g.

Wasserschwein n. (-s,-e) : [loen.] kapibara g. [*liester* kapibaraed], kabiai g. [*liester* kabiaied].

Wasserschwertlilie b. (-,-n) : elestr-dour str., elestr-dourek str., elestr-lagun str., elestr-palud str.

Wasserski g. (-s) : ski-dour g.

Wasserskooter g. (-s,-) : skouter-dour g. [*liester* skouterioù-dour], skouter-mor g., skouter-stêrioù g.

Wasserskorpion g. (-s,-e) : [loen., *Nepa cinerea* / *Nepa rubra*] nep g. [*liester* neped].

Wassersnot b. (-) : [dispredet] dour-beuz g., liñvadenn b., liñvadeg b., dic'hlan-dour g.

Wasserspaniel g. (-s,-s) : [loen.] ki-dour lwerzhon g.

wassersparend ag. : dourarboellus, damantus a-fet bevezadur dour.

Wasserspeicher g. (-s,-) : 1. kibenn b., beol b. ; 2. mirlenn b., mirlec'h-dour g., oglenn b.

Wasserspeier g. (-s,-) : gargoul g.

Wasserspiegel g. (-s,-) : 1. fleurig an dour b., barr an dour g., gorre an dour g. ; *dicht über dem Wasserspiegel*, a-rez fleurig an dour ; *dicht unter dem Wasserspiegel*, e fleurig an dour ; 2. live an dour g. ; *Absinken des Wasserspiegels*, izeladur live an dour g.

Wasserspinne b. (-,-n) : [loen., *Argyroneta aquatica*] kevnid-dour str.

Wasserspitzmaus b. (-,-spitzmäuse) : [loen.] minoc'h dour g. [*liester* minoc'hed dour].

Wassersport g. (-s) : sportoù dour ls., merdeñ g., bageal g.

Wassersportanlage b. (-,-n) : *Freizeit- und Wassersportanlage*, bon bageal b.

Wassersportbranche b. (-) : ijinerezh ar bageal g.

Wassersportverein g. (-s,-e) : kreizenn sportoù dour b., kleub sportoù dour g.

Wasserspringen n. (-s) : [sport] splujañ g. ; *Sieger im Wasserspringen*, kampion splujañ g.

Wasserspritze b. (-,-n) : dourstrinkerez b., strinker dour g. [*liester* strinkerioù dour].

Wasserspülung b. (-,-en) : kas-dour g., skarzher-dour g. [*liester* skarzherioù-dour], sach-dour g.

Wasserstag n. (-s,-el-en) : [merdead.] harpell ar wern-valouin b.

Wasserstand g. (-s) : live an dour g. ; *niedriger Wasserstand*, dour bas g., dour berr g., dour bihan g. ; *niedrigster Wasserstand*, live izelañ an dour g., izeldour g., izeldourioù ls. ; *im Oktober nämlich ist die Erde am trockensten und der Wasserstand in den Quellen am niedrigsten*, rak e miz Here eo en em gav an douar da vezañ sec'hañ hag an eiennoù da vezañ berrañ ; *hoher Wasserstand*, dour bras g. ; *der Kanal weist einen hohen Wasserstand auf*, bras eo an dour er ganol ; *Anstieg des Wasserstands*, *Ansteigen des Wasserstands*, kresk an dour g., kresk live an dour g. ; *die Flut ist das zweimal täglich erfolgende Ansteigen des Wasserstandes des Meeres*, al lanv eo ar mare dont el laez a c'hoarvez div wech bemdez, al lanv eo lusk war-grec'h ar mor a c'hoarvez div wech bemdez ; *beim höchsten Wasserstand des Meeres*, d'ar mor uhel, pa vez ar mor en e c'houlen, d'ar mor gourlen ; *beim niedrigsten Wasserstand des Meeres*, d'ar mor izel, d'an izelvor, e-pad an daere, da daol an daere, pa vez ar mor en e zaere, pa vez daere ar mor, pa vez bas an dour, pa vez bihan ar mor, pa vez bihan an dour.

Wasserstandsanzeiger g. (-s,-) : merker live an dour g. [*liester* merkerioù live an dour], jaoj an dour g.

Wasserstaub g. (-s) : dour-glizh g., fru g.

Wasserstein g. (-s,-e) : laouer-gegin b., dar b.

Wasserstelle b. (-,-n) : dourlec'h g. ; *Wasserstelle in den Tropen*, marigo g. [liester marigoù].

Wasserstoff g. (-s) : [kimiezh] hidrogen g. ; *schwerer Wasserstoff*, deuteriom g., hidrogen pounner g. ; *Wasser besteht aus Wasserstoff und Sauerstoff*, hidrogen hag oksigen a ya d'ober an dour, an dour a c'hoarvez eus hidrogen hag oksigen, elfennoù an dour a zo anezho hidrogen hag oksigen, an dour a zo anezhañ hidrogen hag oksigen ; *Wasserstoff mit Sauerstoff zusammensetzen, um Wasser herzustellen*, kediañ oksigen hag hidrogen evit genel dour ; *in der atomaren Zusammensetzung des Wassermoleküls kommt auf zwei Wasserstoffatome ein Sauerstoffatom*, kenstroll div atomenn hidrogen gant un atomenn oksigen a ya d'ober ur volekulenn dour, en ur volekulenn dour ez eus div atomenn hidrogen ouzh un atomenn oksigen, ur volekulenn dour a zo enni div atomenn hidrogen hag un atomenn oksigen ; *Wasserstoff und Sauerstoff können sich nicht bei einer anderen Proportion verbinden*, ne c'hall ket kediañ oksigen hag hidrogen diouzh kenfeurioù all.

Wasserstoffbombe b. (-,-n) : bombez hidrogen str., bombez H str.

Wasserstoffkreislauf g. (-s) : kor an hidrogen g.

Wasserstoffperoxid n. (-s) / **Wasserstoffperoxyd** n. (-s) : 1. [kimiezh] peroksiden hidrogen b. ; 2. [mezeg.] dour oksigenet g.

Wasserstoffsulfid n. (-s,-e) : [kimiezh] sulfiden hidrogen b., hidrogen sulfuret g., trenken sulfidrek b.

Wasserstoffsulfoxid n. (-s) : dour oksigenet g.

Wasserstoffzyklus (-) : kor an hidrogen g.

Wasserstrahl g. (-s,-en) : 1. strink dour g., strinkad dour g., strinkadenn dour b., flistr dour g., flistrad dour g., flistradenn dour b., bomm dour g., plomenn b. ; *dünner Wasserstrahl*, strilh dour g., strilhenn zour b., neudenn zour b. ; *nur ein dünner Wasserstrahl kommt aus der Leitung*, neudenniñ ne ra ken an duellenn ; *den Wasserstrahl auf etwas (ak.) richten*, skeiñ ar strink dour war udb, eeunañ ar strink dour etrezek udb ; 2. *wie ein kalter Wasserstrahl wirken*, bezañ ur souezhenn c'hwerv evit u.b., bezañ ur c'hrez yen da wiskañ, bezañ ur gwall zistro (un distro lous) evit u.b., degas ur gwall soubenn, degas ur soubenn trenk ha c'hwerv, degas ur friad lous ; *diese Nachricht wirkte wie ein kalter Wasserstrahl*, hennezh a oa bet ur c'hrez yen da wiskañ - distroadet oamp bet di'hortoz-kaer penn-kil-ha-troad gant ar c'heloù-se - distroadet glez oamp bet di'hortoz-kaer gant ar c'heloù-se - ha pa vefe kouezhet an neñv warnomp, ne vije ket bet gwashoc'h - ur friad lous hor boa paket gant ar c'heloù-se - pebezhañ bazhad hor boa bet gant ar c'heloù-se.

Wasserstrahlpumpe b. (-,-n) : [tekn.] dourstrinkerez b.

Wasserstraße b. (-,-n) : [stêrioù ha kanolioù] 1. hent-dour g., dourhent g. ; 2. kanol b., kanol-dour b., kan g., naoz b. ; *Europawasserstraße*, *Wasserstraße der Klasse IV*, kanol gobari bras b.

Wasserstraßennetz n. (-es,-e) : rouedad stêrioù ha kanolioù b.

Wasserströmungsenergie b. (-) : gremm dourluzel g. ; [teknikoù hag ijinerezh] *die Wasserströmungsenergie*, an dourluzerezh g., an dourluzañ g. ; *die Vorteile der Wasserströmungsenergie im Vergleich zur Windenergie*, spletoù an dourluzañ war an aerluzañ ls.

Wasserströmungsturbine b. (-,-n) : troellrod dourluzel b., dourluzell b. [liester dourluzelloù] ; *schwimmende Wasserströmungsturbine*, dourluzell c'horre b.

Wassersucht b. (-) : [mezeg.] dourgoeñv g., arwez-dour g., foeñv-dour g., dour-koefñv g., droug-sant-ltrop g., arouez-dour b. ; *an Wassersucht Leidender*, dourgoeñveg g. [liester dourgoeñveien].

wassersüchtig ag. : dourgoeñvek, dalc'het gant an arwez-dour (gant ar foeñv-dour, gant an dour-koefñv, gant droug sant ldrop), klañv gant ar foeñv-dour.

Wassertank g. (-s,-s) : kibenn b., beol b.

Wasserteufel g. (-s,-) : [fizik] splujeran g. [liester splujeranoù].

Wassertiefe b. (-) : donder g. ; *mit der steigenden Flut wird genug Wassertiefe vorhanden sein, um zur Insel fahren zu können*, gant al lanv hor bo dour evit mont d'an enezenn ; *wir haben nicht genug Wassertiefe*, n'eus ket sont a-walc'h.

Wassertier n. (-s,-e) : loen dour g.

Wassertonne b. (-,-n) : [merdead.] boue g.

Wasserträger g. (-s,-) : [den] दौरaer g., douger dour g.

wassertreibend ag. : [mezeg.] troazhus.

Wassertreten n. (-s) : [tud] soubig en dour g.

Wassertreter g. (-s,-) : [loen.] teleg g. [liester telegd].

Wassertrog g. (-s,-tröge) : laouer b., nev b., komm g., of g., ofenn b.

Wassertropfen g. (-s,-) : takenn zour b., tapenn zour b., banne dour g.

Wasserturbine b. (-,-n) : troellrod dre zour b., troellrod dourluzel b., troellrod dourrenel b.

Wasserturm g. (-s,-türme) : kastell-dour g., tour-dour g., mirlec'h-dour g.

Wasseruhr b. (-,-en) : 1. [istor] horolaj-dour g. ; 2. konter dour g.

Wasser- und Landfahrzeug n. (-s,-e) : karbed dour-ha-douar g., karr dour-ha-douar g.

wasserundurchlässig ag. : didreuzus d'an dour, antreuz d'an dour, dourantreuz, hestank ouzh an dour, ... na c'hall ket bezañ treuzet gant an dour.

Wasserundurchlässigkeit b. (-) : didreuzuster d'an dour g., didreuzusted d'an dour b., antreuzded d'an dour b., dourantreuzded b., hestankted ouzh an dour b.

wasserunlöslich ag. : dizourdeuzus, andileizh en dour.

Wasserung b. (-,-en) : moradur gant un dournijerez g., douradur gant un dournijerez g., moridigezh b.

Wässerung b. (-,-en) : 1. gouzourañ g., glebiadur g., glebiadenn b., glebiezezh g., deltañ g., leizhañ g. ; 2. dourerezh g., दौरañ g., douradur g. ; 3. soubidigezh b., glec'h g., glec'hiadur g. ; 4. [poltred] gwalc'h g., gwalc'herezh g. ; 5. [gwiad.] moarañ g.

Wasserverdrängung b. (-) : [merdead.] dilec'hiadur dour g.

Wasserhältnisse ls. : temz an dour g.

Wasserhaltung b. (-) : [mezeg.] azdalc'h dour g.

Wasserversorgung b. (-) : pourvezadur dour g., pourvezañ dour g., porzhiñ dour g., porzherezh dour g.

Wasserversorgungsnetz n. (-es,-e) : rouedad dour mat da evañ b. ; *an das Wasserversorgungsnetz anschließen*, skourañ ouzh ar rouedad dour.

wasserverunreinigend ag. : a saotr an dour ; *wasserverunreinigende Stoffe*, danvezioù a saotr an dour ls.

Wasserverunreinigung b. (-,-en) : saotradur an dour g.

Wasserviole b. (-,-n) : [louza.] broen-dour str.

Wasservogel g. (-s,-vögel) : [loen.] labous dour g. [liester laboused dour], evn dour g. [liester evned dour].

Wasservorrat g. (-s,-vorräte) : pourveziad dour g., pourvezioù dour ls., mirad dour g.

Wasserwaage b. (-,-n) : [tekn.] live dre glogorenn g., live dre zour g.

Wasserwagen g. (-s,-) : beolgarr g.

Wasserwart g. (-s,-e) : gward-pesketaerezh g., gward-pesketa g.

Wasser-Wasser-Rakete b. (-,-n) : [lu] fuc'hell mor da vor b.

Wasserweg g. (-s,-e) : hent-dour g., dourhent g. ; *auf dem Wasserweg*, war zour.

Wasserweib n. (-s,-er) : [mojenn.] Mari-Vorgan / morwreg (lies : morwragez) (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., boudig-an-dour b., korriganez-dour b.

Wasserweide b. (-,-n) : [louza.] aozilh gwenn g.

Wasserwelle b. (-,-n) : 1. [mor] tonn b. ; 2. [blev] gwagenn b. ; *sich eine Wasserwelle machen lassen*, ober gwagennañ he blev, lakaat gwagennañ he blev, lakaat gwagennañ e vlev, lakaat klaouieriñ he blev, lakaat klaouieriñ e vlev, lakaat ober un tamm gwagennañ d'he blev, lakaat ober un tamm gwagennañ d'e vlev.

Wasserwerfer g. (-s,-) : dourstrinkerez b., strinker dour g. [*liester* strinkerioù dour].

Wasserwerk n. (-s,-e) : 1. kreizenn dasparzhañ dour b., labouradeg kenderc'hañ dour mat da evañ b. ; 2. strinkadoù dour ls., strinkadennoù dour ls., plommenoù ls.

Wasserwiderstand g. (-s) : [fizik] hersad dourwezhel g., harz diwar an dour g.

Wasserwippe b. (-,-n) : gwint b., gwinterez-puñs b., gwintez-puñs g.

Wasserzähler g. (-s,-) : konter dour g.

Wasserzeichen n. (-s,-) : [paperaerezh, stlenn.] ritenn b., ritennadur g. ; *Papier mit Wasserzeichen*, paper ritennet g. ; *das Bild eines nimbirten Adlers wurde als Wasserzeichen eingefügt*, skeudenn un erez skedant a voe lakaet a-ritenn b.

Wasserzoll g. (-s) : maltouterezh-mor g. ; *Schnellboot des Wasserzolls*, hervrag ar valtouterien b.

Wasserzufluss g. (-es,-flüsse) / **Wasserzuführung** b. (-,-en) : desaniañ dour g., degaserezh dour g., pourvezadur gant dour g., pourvezadur dour g., pourvez dour g., porzhiñ dour g., porzherezh dour g.

Wasserzusammensetzung g. (-) : kenaoz an dour g.

Wasserzyklus (-) : amred an dour g.

wässrig ag. : *sellit ouzh wässrig*.

Wässrigkeit b. (-) : douregezh b.

waten V.gw. (ist gewatet / hat gewatet) : 1. (ist/hat) : ober soubig (bourboulilhañ, fourdoulilhañ, fankigellañ, foutoulilhañ, kaboulilhañ, riboulilhañ, patoulilhañ) en dour, patoulilhañ dour, kalemarc'hiñ dour, parlochañ en dour, c'hoari an houad, saflikañ dour, straboulilhañ dour, trapikellat ; 2. *durch einen Fluss waten (ist gewatet)*, treuziñ ur stêr war droad (dre ur roudouz) ; *im Schlamm waten (hat/ist gewatet)*, fritañ fank, pilat fank, plapouziñ, fankigellañ, krenial er fank, torimellat er fank, foetañ fank, fregañ hentoù lous, fregañ hentadoù pri, fregañ hentadoù kaot, trapikellat er fank, kaboulilhañ pri ha fank.

Waterkant b. (-) : [rannyezh] arvor g.

Watsche b. (-,-n) : P. skouarnad g., palvad g., avenad b., boc'had b., javedad g., fasad g./b., bousellad b., bougenad b., karvanad g., jodad g., flac'had b., dornad g., krabanad b., bozad b., flankad g., mojad g.

watschelig ag. : jorgell, jestrek, freilhek, distrantell, fardellek ; *watscheliger Gang*, bale jorgell g., jorgellerezh g., treuzigellerezh g.

watscheln V.gw. (ist gewatschelt / hat gewatschelt) : treuzigellañ, rodal, torodellañ, gaolgammañ, frejañ, jorgellat ; *wie eine Ente watscheln*, *einen watschelnden Gang haben*, kanikennat, bale dilokez.

Watscheln n. (-s) : bale jorgell g., jorgellerezh g., treuzigellerezh g.

Watschengesicht n. (-s,-er) : penn dotu g., penn-beuz g., penn-kastiz g.

Watstiefel g. (-s,-) : botez-kenou b.

Watt¹ n. (-s,-) : [tredan] wat g., watad g.

Watt² n. (-s,-en) : [douarouriezh] 1. [Mor an Hanternoz] Watt g., bazenn b., reuzeulenn-draezh a vez dizoloet pa vez izel ar mor b., aod vev b., traezh bev str., traezh moret str., trec'henn b., kontraezh g., raskenn b. ; *bei Niedrigwasser auf dem Watt liegende Schiffe*, bigi marvoret ls. ; 2. lec'hideg b.

Watte b. (-) : 1. ouat g., kotoñs splu g. ; *wie Watte*, kotonek ; *Zellstoffwatte*, ouat keluloz g. ; *etwas mit Watte polstern*, *etwas mit Watte füttern*, ouatañ udb ; 2. [dre skeud.] *dieses Kind wird in Watte gepackt*, re a sev a reer d'ar bugel-se, savet e vez ar bugel-se e-barzh ar plu, savet e vez ar bugel-se e-barzh ur goloenn, re voumounet e vez ar bugel-se ; *Watte in den Ohren haben*, bezañ spoue en e zivskouarn.

Wattebausch g. (-es,-bäusche) : tapon ouat g., stepon ouat g., torchad ouat g., torchad kotoñs splu g.

Wattenküste b. (-,-n) : aod plat g., aod izel g.

Wattenmeer n. (-s) : [douar., Mor an Hanternoz] [*mor bas a c'holo ar "Watt" pa vez uhel ar mor*], Watt g., aod vev b., kontraezh g.

Wattenvlies n. (-es) : [gwiad.] ouatenn b. ; *etwas mit Wattenvlies polstern*, *etwas mit Wattenvlies füttern*, ouatenniñ udb.

Wattestäbchen n. (-s,-) : skarz-hskouarn g., bazhig kotoñs b.

Wattfläche b. (-,-n) : *matschige Wattfläche*, lec'hideg b., pladur lec'hideg g., Watt lec'hideg g., bazenn lec'hideg b., lec'hidenn fouist b., lec'hidenn fouest b., palud g.

wattieren V.k.e. (hat wattiert) : 1. ouatañ ; 2. ouatenniñ, bourellañ ; *wattierte Schulter*, skoaz bourellet b., skoazgenn b.

Wattierung b. (-) : bourell b., bourelladur g., bourellañ g.

Wattleistung g. (-,-en) : [tredan.] galloudezh watet g.

Wattmesser g. (-s,-) : [tredan.] watventer g. [*liester* watventerioù], watmetr g.

Wattstunde b. (-,-n) : [tredan.] wat-eur g.

Wattwurm g. (-s,-würmer) : [loen] leog g., leogenn b. [*liester* leoged], morvuzhug str., buzhug-aod str., buzhug-mor str., buzhug-lec'hid str., buzhug du str., preñv lec'hid g. [*liester* preñved lec'hid] ; *roter Wattwurm*, petiz str., petizenn b. ; *Wattwürmer suchen*, leogeta, preñveta, morvuzhuka, buzhuka ; *Kothaufen des Wattwurms*, kaoc'h leog g., tortigell kaoc'h leog b.

Wattwurmhafen g. (-s,-) : [loen.] kaoc'h leog g., tortigell kaoc'h leog b.

Wattwurmsuche b. (-) : leogeta g., morvuzhuka g.

Watvogel g. (-s,-vögel) : [loen] labous ar paludoù g., lec'hidtrigad g. [*liester* lec'hidtrigaded].

wau¹ estl. : wau ! waou !

wau² ag. : [merdead.] diavel, kalm-gwenn, kalm-chok, kalm-mik, kalm-chouk, habask.

Wau g. (-s,-e) : [louza.] rezed a g.

Wauwau g. (-s,-s) : [yezh ar vugale *evit ki*] tie g., tietie g., pekou g., têtê g., têtê-ki g., loull g., loullig g., waou-waou g.

WC n. (-/-s,-/-s) : golc'hiri b., privezioù ls., kambr-aes b., retredoù ls., korn klet g., korn distro g., lec'h an ezhommoù g., lec'h distro g., toull distro g., ti bihan g., kabined g., komodite b., kominiti b., gardelop g., privez g., jirou g., P. kersoulaj b., lec'h na c'hall ket ar seurez mont evit ar person g., kac'herezh b., freoziri b., freozouer g., kac'heri b. ; *Bad mit WC*, *Waschbecken und Dusche*, sal-dour gant komodite, gwalc'heris ha logell vrelisat b.

WC-Bürste b. (-,-n) : skubellig privezioù b.

Web n. (-s) : gwriad g./b., web g., Web g., Kenrouedad b.

Webangebot n. (-s,-e) / **Webaufritt** g. (-s,-e) : [stlenn.] lec'hienn Genrouedad b., load internet g.

Webblatt n. (-s,-blätter) : [tekn.] lavn g., lavneg b., skaoñ-lavnek g./b., rastell g./b. [*liester* restell, rastilli].

Webcam b. (-,-s) : kiberkamera g.

Webdesign n. (-s,-s) : webdizagn g., webermeg g.

Webdesigner g. (-s,-) : dizagner web g., webermegour g.

Webfaser b. (-,-n) : gwienn b.

Webeleine b. (-,-n) : [merdead.] pazenn obank b.

weben V.k.e. (wob / webte // hat gewoben / hat gewebt) : 1. (webte / hat gewebt) : gwiañ, gwiañenniñ, gweañ, gwiañ, mezheriañ, teisat ; *erneut weben*, adweañ, adwiañ ; *gewebt*, gwiañet, gwiet ; *damasartig gewebt*, damaset ; *damastartig weben*, damasañ ; *atlasartig gewebt*, satin, satinet ; *auseinander weben*, diboubañ ; *Leinen weben*, gweañ lien lin, gwiañ lien lin ; *etwas Gewebtes wieder lösen*, diweañ udb ; *das Gewebte löst sich*, diweañ a ra ar gwriad ; 2. *die Spinne webt ihr Netz*, steuñviñ a ra ar gevridenn he gwriad, stigmañ a ra ar gevridenn he gwriad ; 3. [dre skeud.] (wob / hat gewoben) : kenaozañ, urzhiañ, frammañ ; *wie alles sich zum Ganzen webt* [Goethe], pegen mistrik en em laka pep tra (Gregor), pegen mistrik e kenstroll pep tra, pegen brav

e klot (e kord) pep tra, pegen klenk e ya pep tra, pegen c'hwek e ya pep tra.

V.gw.: [tro-lavar] *alles lebt und webt*, buhez ha birvilh e pep lec'h, hej ha prez dre-holl.

Weben n. (-s) : gwiaderezh g., gwiadur g.

Webmaschine b. (-,-n) : [gwiad.] mekanik gwiadriñ g., stern-gwiadur treloc'hel g.

Weber g. (-s,-) : 1. [gwiad.] gwiadur g. [*liester* gwiaderien], teiser g. [*liester* teiserien] ; 2. [fizik, tredan.] weber g. [*liester* weberoù].

Weberbaum g. (-s,-bäume) : [gwiad.] karvan b.

Weberdistel b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn ar c'homm b.

Weberei b. (-,-en) : 1. [labour] gwiaderezh g., gwiadur g. ; *bei uns ist die Weberei ausgestorben*, ar gwiaderezh a zo marv en hor bro ; 2. [stal] gwiaderezh b., ti-stern g. ; 3. [danvez] gwiadur g., gwiadenn b., gwiaad g./b.

Weber-Fechner-Gesetz n. (-es) : [bred.] redienn Fechner b.

Weberfisch g. (-es,-e) : [loen.] *großer Weberfisch*, pesk mare-mor bras g., flemmer bras g., morzer bras g.

Weberglas n. (-es,-gläser) : [gwiad.] gwerenn-greskiñ da wiriañ an anneauenn b.

Weberkamm g. (-s,-kämme) : [tekn.] lavn g., lavneg b., skaoñ-lavnek g./b., rastell g./b. [*liester* restell, rastilli].

Weberknecht g. (-s,-e) : [loen.] opilion g. [*liester* opilioned], kemener g. [*liester* kemenerien], falc'heg g. [*liester* falc'heged, falc'heien], falc'hour g. [*liester* falc'hourien], kemener bras g., kastell-eost g., karrad-foen g.

Weberknoten g. (-s,-) : skoulm plat g.

Weberkunst b. (-) : gwiaderezh g.

Weberlade b. (-,-n) : faez g., chajoù ls.

Weberleim g. (-s) : pask g., kaot g.

Weberschiffchen n. (-s,-) : [gwiad.] bulzun monedone b.

Webervogel g. (-s,-vögel) : [loen.] labous gwiadur g., gwiadur g. [*liester* gwiadured].

Weberwerkstatt b. (-,-stätten) : ti-stern g., gwiaderezh b.

Weberzunft b. (-,-zünfte) : korfuniad ar wiaderien g.

Webhoster g. (-s,-) : [stlenn.] herberc'hier g.

Webhosting n. (-s) : [stlenn.] herberc'hiañ g. ; *Anbieter von Webhosting*, herberc'hier g.

Webindustrie b. (-) : gwiaderezh g.

Webkamm g. (-s,-kämme) : [tekn.] lavn g., lavneg b., skaoñ-lavnek g./b., rastell g./b. [*liester* restell, rastilli].

Webkante b. (-,-n) : [gwiad.] gwrimenn b., bevonn b.

Webkonferenz b. (-,-en) : videokendael b., gwelgendaal b.

Webblade b. (-,-n) : faez g., chajoù ls.

Webleine b. (-,-n) : [merdead.] pazenn obank b.

Webmaster g. (-s,-) : [stlenn.] merour g.

Webpräsenz b. (-,-en) : [stlenn.] lec'hienn Genrouedad b.

Webrand g. (-s,-ränder) : [gwiad.] gwrimenn b., bevonn b.

Webseite b. (-,-n) / **Web-Seite** b. (-,-n) : pajenn Web b.

Webschütze g. (-n,-n) : [gwiad.] bulzun monedone b.

Web-Site b. (-,-s) : [stlenn.] lec'hienn genrouedad b., load internet g. ; *Web-Site einer Bibliothek*, load ul levraoueg g., lec'hienn ul levraoueg b. ; *Web-Site einer Firma*, load un embregerezh g., lec'hienn un embregerezh b. ; *Dating-Website*, load emgav g., lec'hienn emgav b.

Webstuhl g. (-s,-stühle) : [gwiad.] stern-gwiadur g., stern g., marc'h-kaneller g. ; *vom Webstuhl nehmen*, disterniañ ; *Sitzfläche eines Webstuhls*, kazeg b. ; *Pedal eines Webstuhls*, marchenn b. [*liester* marchoù] ; *die zwei Wangen eines Webstuhls*, an div gazeg ls.

Webware b. (-,-n) : gwiadur g., gwiadenn b., gwiaad g./b.

Webwarenindustrie b. (-) : gwiaderezh g., mezhererezh g.

Wechsel g. (-s,-) : 1. kemmadur g., kemm g., kemmadenn b., daskemm g., daskemmadenn b., daskemmadur g., argemm g.,

argemmad g., argemmadur g., cheñchamant g., cheñch g. ; *dem Wechsel unterliegen*, bezañ sujet d'ar cheñchamantoù, bezañ hedro, bezañ boullant, bezañ techet (bezañ douget) da cheñch, bezañ kemm-digemm (keflusk-digeflusk, cheñch-dicheñch, kemmus), bezañ tro-didro ; *alles unterliegt dem Wechsel*, an holl draoù a dle cheñch, an holl draoù n'int ket graet evit padout atav.

2. pebeil g., pebeilad g., pebeilañ g., pebeiladur g. ; *der Wechsel von Tag und Nacht*, pebeil an deiz hag an noz g., pebeiladur an deiz hag an noz g., dibunadeg an deizioù hag an nozvezhioù b. ; *Wechsel der Jahreszeiten*, distro ar pevar amzer g./b. ; *Wechsel des Mondes*, mareoù-loar ls. ; *im Wechsel mit*, a bep eil gant, war eil gant.

3. eskemm g., eskemmad g., eskemmadenn b., eskemmerezh g., eskemmidgezh b., distro g./b., trok g., trokerezh g., trokadenn b. ; *Wechsel der Ringe*, trokadenn (eskemm g.) ar gwalennoù-eured (ar gwalennoù-dimeziñ) b. ; *im Wechsel gegen*, evit ..., en eskemm evit ..., en distro evit ..., en eskemm da ... (Gregor), en eskemm ouzh ...

4. [arc'hant., moneiz] eskemm g., eskemmadenn b., eskemmerezh g., eitaladur g. ; *Wechsel al pari*, eskemm a-bar g.

5. [kenwerzh.] lizher-tennañ g., lizher-eskemm g., lizher-talañ g., lizher-paeañ g., tennadenn b., paper kenwerzh g. ; *ungedekter Wechsel*, lizher-tennañ dibourvez g. ; *begebbarer Wechsel*, lizher-tennañ a c'heller arc'hantañ g., lizher-tennañ nevidadus g. ; *einen Wechsel auf jemanden ziehen (ausstellen)*, sevel (lakaat) ul lizher-tennañ war anv u.b., sevel un dennadenn war u.b., tennañ ul lizher-talañ war u.b. ; *Aussteller eines Wechsels*, krouer g., tenner g. ; *einen Wechsel begeben*, nevidañ ul lizher-tennañ, arc'hantañ ul lizher-tennañ ; *einen Wechsel einlösen*, paeañ ul lizher-tennañ ; *nicht eingelöster Wechsel*, tennadenn antal b. ; *einen Wechsel akzeptieren*, darbenn un dennadenn ; *einen Wechsel diskontieren*, kinnig ul lizher-tennañ d'an diskont ; *einen Wechsel zahlbar stellen*, lakaat anv un ti-bank war ul lizher-tennañ, tallec'hiañ un dennadenn, ober talañ un dennadenn en ur bank ; *Wechsel mit dreimonatiger Verfallszeit*, tennadenn a-benn tri miz b.

6. P. skoazell arc'hant b.

7. [jiber] a) tremenadeg g., tremen g., tremenadenn b., tremenidigezh b. ; b) tresad jiber g., arroudenn b., garan b. ; *hier hat das Wild Wechsel angelegt*, amañ eo garanet.

8. [uhelgargidi, politikourien] *der Wechsel von der Politik in die Wirtschaft*, ar pantoufliñ g.

9. [postoù-labour] *der turnusmäßige Wechsel des Personals, der Personalwechsel*, an treiñ koskor g.

Wechselachse b. (-,-n) : [tekn.] cheñcher pladennoù g. [*liester* cheñcherioù pladennoù], kemmer pladennoù g. [*liester* kemmerioù pladennoù].

Wechselaussteller g. (-s,-) : [kenw.] tenner g., isskridour g.

Wechselausstellung b. (-,-en) : [kenw.] savidigezh ul lizher-tennañ b.

Wechselautomat g. (-en,-en) : distroer moneiz emgefre g., moneizer g. [*liester* moneizerioù].

Wechselbad n. (-s, [rouez] -bäder) : pour ha triñchin, gloaz pe levez, mad-divad g., eur ha dizeur, berzh-diverzh g. ; *jemanden einem Wechselbad aussetzen*, reiñ pour ha triñchin d'u.b. diouzh tro, reiñ triñchin d'u.b. war-lerc'h ar pour.

Wechselbalg g. (-s,-bälge) : 1. [mojenn.] bugel an diaoul-moustrer g., bugel an diaoul-mac'her g., bugel inkub g., bugel lec'hiet g. ; 2. [dre astenn.] euzhvil bihan g., diaoul a vugel g.

wechselbar ag. : keveskemmadus.

Wechselbekleidung b. (-) : dilhad da dreiñ ls., dilhad cheñch ls., dilhadoù da cheñch (Gregor) ls., dilhadoù evit cheñch ls., dilhad fresk ls.

Wechselbeziehung b. (-,-en) : kendave g., kengeñver g., kenstagadur g., kemm-ouzh-kemm g., kenetrethur g., keveskemm g., keveskemmdur g., keveskemmded b., etrewered g.

wechselbezüglich ag. : [yech.] ... kenemober ; *wechselbezügliches Fürwort*, raganv-gour kenemober g. ; *wechselbezügliches Verb*, verb kenemober g.

Wechselblatt-Milzkraut n. (-s) : [louza.] louzaouenn-an-arouez str.

Wechselbrache b. (-,n) : [labour-douar] park lakaet diouzh tro dindan gozhenn g.

Wechselbrief g. (-s,-e) : [kenw.] lizher-tennañ g., lizher-talañ g., lizher-paeañ g., lizher-eskemm g.

Wechselbürgschaft b. (-,en) : [kenw.] ergein g.

Wechselfälle ls. : pour ha triñchin, gloaz pe levenez, mad-divad g., eur ha dizeur, kaoud-digaoud g., kaoudoù-digaoudoù ls., berzh-diverzh g. ; *die Wechselfälle des Glücks, die Wechselfälle des Lebens*, ar berzh-diverzh g., ar rod vras o tihenchañ a-wechoù b., froudennoù an tonkadur ls., stultennoù ar blanedenn ls., dargouezhioù ar vuhez ls., ar chañs krog-diskrog b., darvoudoù eürus ha doanuis ar vuhez, ar berzh-diverzh er vuhez g., an isuoù mat hag ar gwall isuoù ls., ar c'haoud-digaoud g., ar c'haoudoù-digaoudoù ls., ar rod vras o treiñ tu pe du b., pour ha triñchin, gloaz pe levenez, troioù mat ha troioù fall a bep eil, troioù mat ha troioù fall diouzh tro.

Wechselfieber n. (-s,-) : [mezeg.] paludegezh b., malaria g., terzhienn spanaus b., terzhienn krog-diskrog b., terzhienn ar paludoù b., terzhienn baludek b., kleñved ar paludoù g. ; *Mittel gegen Wechselfieber*, eneppaludeg g. [*liester eneppaludeier*] ; *Wechselfieber wird von Stechmücken übertragen*, ar moustiked eo a drezoug ar baludegezh.

Wechselfolge b. (-,n) : pebeil g., pebeilañ g., pebeiladur g., pebeilad g.

Wechselgeld n. (-s,-er) : 1. distro war an trok g./b., moneiz g., kemm g. ; *Wechselgeld herausgeben*, rentañ moneiz, reiñ moneiz, distreiñ moneiz, reiñ an distro war an trok, distreiñ ar c'hemm ; 2. moneiz bihan g., moneiz rous g.

Wechselgenerator g. (-s,-en) : [tredan] pebeiler g. [*liester pebeilerioù*].

Wechselgesang g. (-s,-gesänge) : kan-ha-diskan g., kan a bep eil g.

Wechselgetriebe n. (-s,-) : [tekn.] boest an tizhoù b.

wechselhaft ag. : cheñch-dicheñch, keflusk-digeflusk, cheñchus, furluok, hedro, boullant, tro-distro, variant, valigant, kildro, berrboellik, dizalc'h, kemmus, kemm-digemm, pechar, argemmus ; *wechselhaftes Wetter*, amzer gemmus b., amzer hedro b., amzer c'hadal b., amzer amjestr b., amzer variant b., amzer varellet b., amzer vrizh b., brizhamzer b., amzer ramp b., amzer furluok b., amzer cheñch-dicheñch b., amzer chañsus b., amzer cheñchus b., amzer digompez b., amzer kemm-digemm b., amzer bikous b., amzer vubik b.

Wechselhaftigkeit b. (-) : kemmusted b., argemmusted b.

Wechselinhaber g. (-s,-) : [kenw.] douger al lizher-tennañ g., dalc'her al lizher-tennañ g.

Wechseljahre ls. : eizigvan venevel b., P. paouez-mizioù g., tro an oad gant ar merc'hed b., distro an oad gant ar merc'hed b., dilez-vamm g. ; *sie kommt in die Wechseljahre*, emañ he mizioù o vont da baouez, emañ he mizioù o vont diganti, degouezhout a ra e tro an oad, emañ an heol o vont diwar he zreuzoù (dreist he zreuzoù), emañ an heol o tremen diwar he zreuzoù (dreist he zreuzoù), emañ an heol o vont a-dreñv he zi, emañ an heol o vont hebiou he frenestr, emañ an heol o vont hebiou he dor, emañ an heol o vont da guzhat ganti, emañ al loar o vont ganti dre ar prenestr, emañ al loar o vont ganti dreist an ti, emañ an heol war he zreuzoù, emañ o halañ he bag en aod ; *sie hat ihre Wechseljahre hinter sich*, paouezet eo he mizioù, aet eo he mizioù diganti, degouezhet eo e tro an oad, disheol eo he zreuzoù ganti, aet eo an heol diwar he zreuzoù, aet eo an heol hebiou he frenestr, aet eo an heol hebiou he dor, aet eo an heol a-dreñv an ti, aet eo an heol e kornôg ganti,

paseet eo an heol dreist ar maner ; *bei ihr sind die Wechseljahre früh eingetreten*, abred eo aet an heol da guzhat ganti.

Wechselkleidung b. (-) : dilhad da dreiñ ls., dilhad cheñch ls., dilhadoù da cheñch (Gregor) ls., dilhadoù evit cheñch ls., dilhad fresk ls.

Wechselkolben g. (-s,-) : [tekn.] bountell bebeilat b.

Wechselkurs g. (-es,-e) : feur an eskemm g. ; *fester Wechselkurs, fixer Wechselkurs*, feur eskemm fest g., feur eskemm digemm g. ; *frei floatender Wechselkurs, frei schwankender Wechselkurs, flexibler Wechselkurs*, parelezh link b., feur eskemm neuennus g., feur eskemm gwevn g., feur eskemm kestouek g. ; *preisnotierter Wechselkurs*, feur eeun g. ; *mengennotierter Wechselkurs*, feur dieeun g. ; *Neufestsetzung des Wechselkurses*, assteudadur ar moneiz g. ; *einen neuen Wechselkurs festsetzen*, assteudañ ar moneiz.

Wechselkursangleichung b. (-,-en) : steudadur ar moneiz g.

Wechselkursanpassung b. (-,-en) : parelezh an eskemmoù b. ; *gleitende Wechselkursanpassung*, parelezh link b.

Wechselkursfreigabe b. (-,n) : frankizekadur ar feurioù eskemm g., neuennadur ar moneizioù g., neuennerezh ar moneizioù g.

Wechselkursmechanismus g. (-) : gwikefre ar feurioù eskemm g.

Wechselkursparität b. (-) : parelezh an eskemmoù b.

Wechselkurspolitik b. (-) : politikerezh war tachenn ar feurioù eskemm g.

Wechselmakler g. (-s,-) : eskemmour g., kourater eskemm g.

wechseln¹ V.gw. (hat gewechselt / ist gewechselt) : 1. (hat) : cheñch, kemmañ, treiñ, argemmañ ; *das Wetter wechseln*, emañ an amzer o troc'hañ [o vont war wellaat, o vont da vrav], emañ an amzer o treiñ [o treiñ da fall, o trenkañ], emañ an amzer o cheñch ; *noch einmal wechseln, erneut wechseln*, adkemmañ, adcheñch ; *ständig wechseln, oft wechseln*, bezañ cheñch-dicheñch, bezañ kemm-digemm.

2. (hat) : pebeilañ ; *Glück und Unglück wechseln miteinander*, krog-diskrog eo ar chañs - darvoudoù eürus ha doanuis a vez er vuhez - ar rod vras a vez bepred o treiñ tu pe du - gwech e vez gloaz, gwech e vez levenez - lod a ouel, lod a gan ... ar bed a zo dudi ha poan - gwech e vez avel a-du ha mor kalm, gwech e vez gwall avel ha mor diaes - an eil amzer a vev an all - an deiz hizv gwech a zegas un dra hag a ya gant warc'hoazh - padout a ra ar vuhez hiroc'h eget ar boan - netra re morse n'en deus padet pell.

3. (ist) : cheñch lec'h, cheñch post-labour ; *der Hirsch wechselt über den Weg*, treuziñ an hent a ra ar c'harv ; *ins Englische wechseln*, mont war ar saozneg, en em lakaat da gomz saozneg ; [juhelgargidi, politikourien] *von der Politik in die Wirtschaft wechseln*, pantoufliñ.

wechseln² V.k.e. (hat gewechselt) : 1. cheñch, kemmañ, treiñ, argemmañ ; *seine Gesinnung wechseln*, cheñch mennozh, cheñch soñj, dibennadiñ, distreiñ diwar e vennozh, distreiñ a-ziwar e vennozh, distreiñ diwar e veno, dilezel e vennozh, treiñ meno, treiñ kordenn, treiñ e bastell, cheñch santimant, cheñch penn d'ar vazh, cheñch penn d'e vazh, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazh d'e daboulin, cheñch bazh d'an daboulin, cheñch bazh war an daboulin, cheñch bazh en daboulin ; *seine Meinung plötzlich wechseln*, cheñch penn d'ar vazh, treiñ tu evit tu ; *das Gesprächsthema wechseln*, distreiñ ar gaoz, treiñ ar gaoz, treiñ kaoz, treiñ diwar ar gont, distreiñ diwar e gaoz, treiñ diwar e dorchenn, cheñch kaoz, cheñch neudenn en e nadoz, cheñch tiretenn, cheñch park, lakaat (tennañ) ar gaoz war ur c'hraf all, mont diwar e graf, kas ar saout da beuriñ en ur park all, cheñch park d'ar saout, treiñ yod da grampouezh, treiñ krampouezh da yod, cheñch tu d'e grampouezhenn, mont pell diouzh e gazeg, pellaat diouzh e gezeg ; *die Richtung wechseln*, cheñch tu, cheñch hent, cheñch roud, treiñ diwar e hent, diheñchañ, en em dreiñ da vont war un tu all ; *die Bank wechseln*, treuzkas e gont d'ur bank all ; *die Front wechseln*, treiñ banniel, treiñ e bastell, cheñch kamp, treiñ kein, treiñ diwar e garnoù, treiñ gant an enebour, cheñch tu d'e chupenn, cheñch penn d'ar vazh, cheñch penn d'e vazh, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazh d'e daboulin, cheñch bazh

d'an daboulin, cheñch bazh war an daboulin, cheñch bazh en daboulin ; *den Beruf wechseln*, mont diwar e vicher, cheñch micher, treiñ micher ; *er wechselt ständig den Beruf*, ne chom war vicher ebet, ur Yann a vil vicher (mil micher, mil vicher, ar mil vicher, e vil vicher) a zo anezhañ, hennezh a zo ur Yannig a vil vicher (mil micher, mil vicher, ar mil vicher, e vil vicher) anezhañ, hennezh ne zalc'h e gopr ebet, hennezh ne c'hell remziñ neblec'h, hennezh ne bad neblec'h, dalc'hmat e vez etre ar c'hrog hag an diskrog ; [dremm] *die Farbe wechseln*, cheñch liv ; *den Namen wechseln*, cheñch anv ; *die Kleider (die Wäsche) wechseln*, cheñch dilhad, lakaat dilhad fresk, treiñ dilhad ; *die Wohnung wechseln*, dillojañ, cheñch ranndi, cheñch ti, treiñ annez, treiñ ranndi, treiñ ti ; [rev] *den Partner wechseln, die Partnerin wechseln*, cheñch soubenn ; *es tut wohl, den Partner zu wechseln / es tut wohl, die Partnerin zu wechseln*, ober a ra vad cheñch soubenn ; *den Besitzer wechseln*, treiñ perc'henn, bezañ kemeret (prenet) gant unan all, cheñch perc'henn, mont a zorn da zorn ; *Geld wechseln*, treiñ arc'hant, treiñ moneiz, eskemmañ arc'hant ; *einen Schein in Kleingeld wechseln*, freuzañ (dispenn, froc'hañ, frec'hiñ, fourtañ) ur bilhed evit kaout moneiz bihan, ober skirioù gant ur bilhed, moneizañ ur bilhed ; *könnten Sie mir bitte einen Zwanzigeuroschein in Kleingeld wechseln* ? n'ho pefe ket moneiz bihan diwar ugent euro, mar plij ? ha bez e c'hallfec'h moneizañ din ur bilhed a ugent euro, mar plij ? ; *der Wind hat die Richtung gewechselt*, troet eo an avel, cheñchet en deus an avel e roud, diheñchet eo an avel ; [kirri-tan] *den Gang wechseln*, cheñch tizh ; *seine Staatsangehörigkeit wechseln*, kemmañ e geodedouelezh, treiñ keodedouelezh ; [mezeg.] *die Zähne wechseln*, koll e zent-laezh ; [lu] *den Tritt wechseln*, cheñch paz ; [kirri-tan] *das Öl wechseln*, skarzhañ an eoul kozh, karzhañ an eoul kozh, skarzhañ eoul ur c'heflusker ; [fizik, tredan.] *die Polarität wechseln*, tuginañ ar vleinegezh ; [dre skeud.] *die Tapeten wechseln, das Klima wechseln*, ober un achap, ober un achapadenn, cheñch bro un tammig da freskaat e benn, cheñch avel d'e bilhoù, cheñch rouantelezh ; *noch einmal wechseln, erneut wechseln*, adkemmañ, adcheñch ; [sevel-chatal] *das Weidegebiet wechseln*, treuzpeuriñ.

2. eskemmañ ; *mit jemandem Briefe wechseln*, kenskrivañ gant u.b., eskemmañ lizhiri gant u.b., eskemmañ lizheroù gant u.b., skrivañ-diskrivañ ; *mit jemandem einige Worte wechseln*, eskemm ur ger pe zaou gant u.b., komz un nebeudig gant u.b. ; *sie wechselten kaum ein Wort miteinander*, ne oa ket bet nemeur a c'herioù etrezo, ne oa ket bet kalz a c'herioù etrezo ; *mit jemandem Worte wechseln*, kaout tabut gant (ouzh) u.b., kaout jeu ouzh u.b., tabutal gant u.b., sevel trouz etre an-unan hag unan-all.

Wechseln n. (-s) : 1. kemm g., kemmadur g., kemmadenn b., pebeil g., pebeilañ g., pebeiladur g. ; *Kleidungsstücke zum Wechseln, Wäsche zum Wechseln*, dilhad da dreiñ ls., dilhad cheñch ls., dilhadoù da cheñch (Gregor) ls., dilhadoù evit cheñch ls., dilhad fresk ls. ; 2. eskemm g., eskemmad g., eskemmadenn b., eskemmerezh g., eskemmidigezh b.

wechselnd ag. : kemmus, hedro, tro-didro, tro-distro, kemm-digem, cheñchus, daskemmus, argemmus, boullant, valigant, variant, fiñvus ; *mit wechselndem Erfolg*, gwech avel a-du ha mor kalm, gwech gwall avel ha mor diaes gantañ - gwech berzh, gwech droukverzh - gant eur ha dizeur - gwech tro vat, gwech tro fall ; *in wechselnder Weise, abwechselnd*, a bep eil.

Wechselnehmer g. (-s,-) : [kenw.] tennadour g., taladour g.

Wechseloptik b. (-) : [luc'hskeudennerez] amkanell geveskemmadus b.

Wechselprotest g. (-es,-e) : [kenwerzh] gourzhleñvad g. ; *Wechselprotest einlegen (erheben)*, sevel gourzhleñvad.

Wechselrad n. (-s,-räder) : [tekn.] rod porzhiñ b., rod vunutennerez b. ; *Wechselräder*, rodaoueg an hergemmer b.

Wechselrecht n. (-s) : [gwir] gwir an eskemm g.

Wechselreim g. (-s,-e) : klotenn groaziet b., klotenn gengroaziet b.

Wechselreiterei b. (-) : savidigezh hag eskemm flodus paperioù kenwerzh marc'hrur [bill jobbing].

Wechselrichter g. (-s,-) : [tredan.] amdroer pebeilat g. [*liester* amdroerioù pebeilat], gwagenner g. [*liester* gwagennerioù].

Wechselschalter g. (-s,-) : [tredan.] ginader g. [*liester* ginaderioù], dazreder g. [*liester* dazrederioù].

Wechselschnitt g. (-s,-e) : [filmoù] saeriñ a-stur g.

Wechselschritt g. (-s,-e) : [dañs] paz distaolet g.

Wechselschuld b. (-,-en) : paper kenwerzh da dalañ g., lizher talañ da enoriñ g., dle dre zarbenn g.

wechselseitig ag. : 1. keveskemm, ... a zo kenetrezo, kemm-ouzh-kemm, ken-, kenetre-, kendave ; *wechselseitiger Vertrag*, kenemglev g., emglev daoudu g. ; *wechselseitiger Kauf*, kenbrenadur g. ; 2. pebeilat ; [mezeg.] *wechselseitiges Schielen*, loakrerezh pebeilat g.

Wechselseitigkeit b. (-) : kemm-ouzh-kemm g., kenetreadur g., keveskemm g., etrewered g., keveskemmdur g., keveskemmded b.

Wechselspannungswandler g. (-s,-) : [tredan] amdroer pebeilat g. [*liester* amdroerioù pebeilat].

Wechselspiel n. (-s,-e) : pebeil g., pebeilañ g., pebeiladur g.

Wechselsprechanlage b. (-,-n) : kengomzer g. [*liester* kengomzerioù].

wechselständig ag. : a-engroaz, keñverenebek.

Wechselstrom g. (-s) : [tredan] red tredan pebeilat g., red pebeilat g. ; *einphasiger Wechselstrom*, red pebeilat unkoulz g., red pebeilat unkoulzek g. ; *mehrphasiger Wechselstrom*, red pebeilat lieskoulz g.

Wechselstromgenerator g. (-s,-en) : [tredan] pebeiler g. [*liester* pebeilerioù].

Wechselstromwiderstand g. (-s) : [fizik] luzded tredanel b.

Wechselstromwiderstandsmessgerät n. (-s,-e) : [fizik] luzdedventer g. [*liester* luzdedventerioù].

Wechselstube b. (-,-n) : burev eskemm g.

Wechseltierchen n. (-s,-) : [loen.] amoeb str. ; *die Wechseltierchen*, an amoebegeg b.

Wechselverhältnis n. (-ses,-se) : kemm-ouzh-kemm g., kenetreadur g., keveskemm g., etrewered g. ; *im Wechselverhältnis*, a-geveskemm, kemm-ouzh-kemm, tro ha tro, bep eil tro, bep eil gwech, bep eil taol, kenetrezo, an eil d'egile, an eil e-keñver egile, ken d'an eil ha d'egile, boutin a-unan, boutin etrezo.

Wechselverkehr g. (-s) : tremeniri bebeilat b.

Wechselverpflichtung b. (-,-en) : [kenw.] paper kenwerzh g., lizher-tennañ g., lizher-eskemm g., lizher-talañ g.

wechselvoll ag. : darvoudaouek, gant eur ha dizeur, leun a durmud, leun a amfeudaoù, leun a daolioù-darvoud, cheñch-dicheñch, keflusk-digeflusk, kemm-digem.

Wechselwähler g. (-s,-) : *die Wechselwähler*, ar voterien cheñch-dicheñch o mennozhioù ls., ar vouezhierien kemm-digem o mennozhioù ls.

wechselwarm ag. : [loen., bev.] arallwrezat ; *wechselwarmes Lebewesen*, arallwrezad g. [*liester* arallwrezaded], bevedeg arallwrezat [*liester* bevedegoù arallwrezat] ; *wechselwarmes Tier*, loen arallwrezat g.

Wechselwäsche b. (-) : dilhad da dreiñ ls., dilhad cheñch ls., dilhadoù da cheñch (Gregor) ls., dilhadoù evit cheñch ls., dilhad fresk ls.

wechselweise Adv. : tro ha tro, bep eil tro, bep eil gwech, bep eil taol, a-bep-eil, a bep eil, pep eil tro, pep eil taol, pep hini d'e dro, diouzh tro.

Wechselwinkel g. (-s,-) : [mat.] korn keñverenebek g. ; *innere Wechselwinkel*, kornioù keñverenebek diabarzh ls. ; *äußere Wechselwinkel*, kornioù keñverenebek diavaez ls.

Wechselwirkung b. (-,-en) : etrewered g., kenetreadur g., keveskemm g., keveskemmdur g., keveskemmded b. ; [fizik] *molekulare Wechselwirkung*, etreweredoù molekulel ls. ; *fundamentale Wechselwirkung*, etreweredoù diazez ls. ; [kimiezh] *Wechselwirkung beim Lösungsvorgang, Wechselwirkung beim Lösungsprozess*,

etreweredoù a-zileizh ls., etreweredoù war zileizh ls. ; [hinouriezh] *Wechselwirkung der Luftmassen*, treloc'h an aergelc'h g.

Wechselwirkungskoeffizient g. (-en,-en) : [mat., skiantoù, pred.] gwezhiaer keflend g.

Wechselwirkungsprinzip n. (-s) : [fizik] pennaenn ar gwered hag an dazgwered b.

Wechselwirtschaft b. (-) : [labour-douar] kesad g., regad g., asoul g., stuz g., reg-an-trevad g., treiñ-eostoù g., treiñ trevadoù g., pebeiladur an trevadoù g.

Wechselzahlung b. (-,-en) : paeamant (taladur) gant ul lizher-tennañ g.

Wechsler g. (-s,-) : 1. [den] eskemmour g., kourater eskemm g. ; 2. [ardivink, tekn.] kemmer g. [*liester kemmerioù*].

Weck g. (-s,-e) / **Wecke**¹ b. (-,-n) / **Wecken** g. (-s,-) : baraig g. ; *das geht ab wie warme Wecken*, an dud a beg war an dra-se, en em deuler a ra an dud a-dreuzoù war an dra-se, evel krampouezh e ya an dra-se gant an dud, evel krampouezh e vez gwerzhet an dra-se, herrek e ya an dud d'an dra-se, firbouch a zo en-dro d'ar varc'hadourezh-se, kavet e vez sav (fred) diouzhtu d'an dra-se, hewerzh eo an dra-se ken ez eo, ar varc'hadourezh-se a ya er-maez, gwerzh vat a zo d'ar varc'hadourezh-se, an diskrap (foar an arigrap, ar beilh, skrap, prez, kas, klask, mall) a zo war an traoù-se, an traoù-se a ya e skrap, reked a zo war an traoù-se.

Wecke² b. (-,-n) : [ardamezouriezh] talbennan g., lankell b.

wecken V.k.e. (hat geweckt) : 1. dihunañ, digousket, divordoiñ, divoriñ, divorediñ, divorenniñ, divorgousket ; *früher wecken als sonst*, beureaat, mintinaat, dihunañ mintinoc'h, dihunañ beureoc'h ; 2. [dre skeud.] enaouiñ, lakaat da ziwan, elumiñ, engolver ; *den Geist wecken*, reiñ dihun d'ar spered, digeriñ ar spered, divorediñ ar spered, lakaat mel-penn u.b. da dommañ ha da virviñ, P. divanegañ ar spered ; *bei jemandem Hoffnungen wecken*, lakaat spi da sevel e kalon u.b. ; *in jemandem Liebesgefühle wecken*, dougen u.b. d'ar garantez, dougen u.b. da garout, enaouiñ karantez e kalon u.b., elumiñ karantez e kalon u.b., engolver karantez e kalon u.b. ; *Verdacht wecken*, lakaat diskred da sevel ; *jemandes Verantwortungsgefühl wecken*, atebekaat u.b. ; *jemandes Interesse für etwas wecken*, deuriañ u.b. gant udb ; *Wissensdurst wecken*, dihuniñ ar c'hoant gouzout, broudañ ar c'hoant gouzout, tommañ ar c'hoant deskiñ, dihuniñ an debron gouzout, dihuniñ an debron deskiñ ; *Verdacht wecken*, lakaat diskred da sevel, lakaat disfiziañ da sevel ; *so ein Trank weckt die Lebensgeister*, ur banne a seurt-se a zo hael da galon an den, ur banne a seurt-se a sikour da reiñ lusk d'ar galon, ur banne a seurt-se a zegas nerzh deoc'h en-dro (a ro startijenn deoc'h, a ro begon deoc'h en-dro, a ro kalon deoc'h, a zegas buhez ennoc'h, a zo mat evit divorediñ ho kwad, a zo mat evit divorediñ ho spered), ur banne a seurt-se a lakfe un askorn torret en e blas.

Wecken n. (-s) : dihuniñ g., dihun g. ; *Wecken mit viel Lärm*, *Wecken mit Getöse*, dihun a-stroñs g. ; [lu] *zum Wecken blasen*, seniñ an dihun, c'hwezhañ an dihun en e drompilh.

Wecker g. (-s,-) : 1. dihuner g. [*liester dihunerioù*] ; *Aufwecker*, [den, micher] dihuner g. [*liester dihunerien*] ; 2. [dre skeud] *die gehen mir auf den Wecker*, me a zo lor gant ar re-mañ, ar re-mañ a zo un torr-penn, ar re-mañ a dorr va revr din, ar re-mañ a zo torr-penn ha torr-revr ouzhpenn, ar re-mañ a zo amerdourien, me a zo erru droug em c'horf gant ar re-mañ, heg am eus ouzh ar re-mañ, me 'zo erru dotu gant ar re-mañ, ar re-mañ a dorr din va fevarzek real, kas a reont ac'hanon da sot, divontañ a reont va spered din, terrñ a reont va fenn din, me 'zo erru dotu ganto, lakaat a reont ac'hanon da vont war bilbotig, lakaat a reont ac'hanon da dreiñ da sot, lakaat a reont ac'hanon da goll va buoc'h vrizh, lakaat a reont ac'hanon da vont e belbi, daoubenniñ a reont ac'hanon, arabadiñ a reont ac'hanon, gailañ a reont ac'hanon, borodiñ a reont ac'hanon, ouroulat a reont din, terriñ a reont va revr din, ganto ez

eus peadra da goll e benn, ganto ez eus peadra d'an den da vezañ troet, aet on tremen skuizh gant ar re-mañ, ar re-mañ 'zo traoù, ar re-mañ 'zo traoù heskinus, skeiñ a ra ar re-mañ war va elvaj, lakaat a reont va gwad da dreiñ e gwelien, leizh va lër am eus gant ar re-se, leizh va c'hof am eus gant ar re-se ; *der geht mir langsam auf den Wecker*, hennezh a gresk em daoulagad.

Weckglas[®] n. (-es,-gläser) : pod-gwer g.

Weckglocke b. (-,-n) : sonerez an dihuner b.

Weckruf g. (-s,-e) : [lu] galv dihuniñ g.

Weda g. (-s/-,-s/Weden) : Veda g.

Wedismus g. (-) : vedaegzh b.

Wedel g. (-s,-) : 1. aveler g. [*liester avelerioù*], digeliener g. [*liester digelienerioù*] ; 2. barr-pluñv g. ; 3. [relij.] sparf g., barr dour benniget g. ; 4. fagod str., hordenn b. ; 5. [louza.] palmez str. ; *Famkrautwedel*, frondenn radenn b. ; 6. [bezhin] *die blattähnlichen Wedel der Kelpalgen*, ar c'horre str., ar c'horreennoù ls. ; 7. [loen.] lost g.

wedeln V.k.e ha V.k.d. (hat gewedelt) : 1. hejañ-dihejañ, lavigañ ; *mit dem Fächer wedeln*, hejañ-dihejañ e aveler, lavigañ e aveler ; 2. hejañ, fistoulat, fichañ ; *der Hund wedelt mit dem Schwanz*, emañ ar c'hi oc'h hejañ (o fistoulat, o fichañ, o lavigañ) e lost, emañ ar c'hi o tilostal, emañ ar c'hi o firlostal ; 3. [dre skeud.] *um jemanden herum wedeln*, fistoulat e lost dirak u.b., hejañ per melen d'u.b., lardañ e grampouezhenn d'u.b., ober pecheroù d'u.b., pilpouzañ en-dro d'u.b., frotañ e askell d'u.b., frotañ skant d'u.b. en e gein, frotañ skant e kein u.b.

Wedeln n. (-s) : [ski] kammigelloù ls., korntroiañ berr ha krenn g.

weder *weder ... noch ...*, na(g) ... na(g) ... ; *weder vorher noch nachher*, „nag a-raok, na goude“ ; *er ist weder gut noch klug*, hennezh n'eo na mat na speredek ; *weder der eine noch der andere*, nag an eil nag egile ; *weder das eine noch das andere*, nag an eil nag egile, hini ebet eus an daou dra, nag an dra-mañ nag an dra-hont ; *weder Ja noch Nein*, na ya na ket, na ya na nann ; *weder diese noch jene*, nag an eil re nag ar re gentañ, nag an re-mañ nag ar re-hont ; *weder Mann und Weib, noch Kinder in der Wiege wurden verschont*, ne voe espernet na gwaz na maouez, nag ar vugale vihan en o c'havell ; *weder wenig noch viel, weder zu viel noch zu wenig*, na kalz na ken, na kalz na ket ; *zwei Tage lang hatten sie weder gegessen noch geschlafen*, chomet e oant e-pad daou zevezh hep debriñ na kousket ; *ich hatte sie so aufgestellt, dass sie weder auf die eine noch auf die andere Seite umkippen konnten*, kempouezet em boa anezho en hevelep doare ma ne gouezhint na war un tu na war egile ; *weder Gott noch Gebot(t) kennen*, bezañ hep feiz na reizh, na gaout na feiz na reizh, na respetiñ na sakr na disakr, na grediñ nag e Doue nag en diaoul ; *sie sind weder im Schrank noch woanders*, n'emaint nag en armel na neblec'h ; *weder noch*, etre an div lezenn, war-nes damant, etre kriz ha poazh ; *ich kenne weder seinen Bruder noch ihn*, n'anavezan nag e vreur nag eñ ; *die Sache hat weder Hand noch Fuß*, n'eus na poell na dalc'h en dra-se, n'eus na penn na lost d'an dra-se, n'eus na tu na feson d'an dra-se, n'eus na penn na revr d'an dra-se, an dra-se n'en deus na penn na lost, an dra-se n'en deus na penn na troad, an dra-se n'eo na du na gwenn, penn diouzh penn eo an dra-se, se 'zo pell diouzh gwel ar skiant-vat, ne vez penn diouzh lost en dra-se (Gregor).

wedisch ag. : vedaek.

Weekend n. (-s,-s) : dibenn-sizhun g.

Weg g. (-s,-e)

I. hent
II. tro - doare - tu - stek - lank - moaien - tuenn - dreenn - hent
III. hentenn - degerzh - moned
IV. beaj - hent
V. [korf.] forzh
VI. [fizik] treu
VII. troioù-lavar gant araogennoù

I. hent g., roud g., straed b., arroudenn b., hentad g. ; *einen Weg ausbessern*, ingalañ un hent, ratreañ un hent, takonañ un hent, peñseliat un hent, didoulañ un hent, aozañ un hent, fichañ un hent, terkañ un hent fall, diskoasellañ un hent, gwellaat un hent, kempenn un hent ; *hügeliger Weg*, hent sav-disav g., hent ribin-diribin g. ; *holperiger Weg*, hent skoasellek (skosellek, torosennek, torosennus, turumellek, digompez, dizingal, rust, distrantell, stroñsus, fontet, foeltret, difoeltret, sodellek, diblaen, displaen, digempenn) g. ; *ausgefahrene Wege*, a) hentoù difoeltret ls., hentoù foeltret gant ar charreoù ls., gwall hentoù ls., hentoù fall ls., hentoù rust ha diaes ls., hentoù bleiz ls., hentoù sodellek ls., hentoù fontet ls. ; b) [dre skeud.] hentoù pilet ls., hentoù kannet ls., gwenodenn ar c'hi b., al leur gozh b., fankigell ar gardennoù boutin b. ; *ebener Weg*, hent reizh g., hent distroñs g., hent pavezet kompez g., hent kompez-kaer, g., hent plaen g., hent kompez g. ; *abwärts verlaufender Weg*, hent dinaou g., hent diribin g. ; *schwer begehbarer Weg*, hent bleiz g., hent lourt g., hent klak g., hent n'en defe ket ur bleiz an hardizhegezh da baseal drezañ g., hent n'o defe ket ar bleizi an hardizhegezh da vont da stlabezañ o zreid drezañ g., hent rust ha diaes g., hent difonn da vale g., hent teuc'h g. ; *der unsicherste Weg*, an hent diasurañ g. ; *steiler Weg*, hent serzh g., hent sonn g., hent rust g. ; *harter Weg*, *mühsamer Weg*, hent tenn g. ; *ein bequemer Weg*, un hent kaer (Gregor) g., un hent hebleustr g., un hent aes da vont gantañ g., un hent reizh g., un hent dilu g., un hent gae g., un hent likant g., un hent kasant g. ; *unumgänglicher Weg*, *zwangsläufiger Weg*, tremen ret g., hent ret g. ; *dieser Weg ist für die Pferde nicht so anstrengend*, dilashoc'h (didorroc'h) e vo an hent-se evit ar c'hezeg ; *Hohlweg*, hent don g., hent kleuz g., hent-kev g., ivarc'henn b., ivarc'h b., strizhode b., riboul g. ; *viel begangene Wege*, hentoù gwenn (pilet, kannet) ls. ; *ausgetretener Weg*, *gebahnter Weg*, hent toullet g., hent digor g., hent fraeet g., hent gwenn g., hent pilet g., hent kannet g. ; *an der Biegung des Weges*, e pleg an hent ; *der Weg gabelt sich*, gaoliñ a ra an hent ; *der Weg ist frei*, n'eus netra o strobañ ac'hanomp war an hent, distank eo an hent, digor eo an hent, frank eo an hent, distrobell eo an hent, distrob eo an hent ; *den Weg frei lassen*, *den Weg frei machen*, reiñ distank d'udb ; *quer durch den Weg*, a-dreuz-hent ; *der Regen hat die Wege ausgewaschen*, erru eo skarzhet ar gwenodinier gant ar glaveier, erru eo dirañvet ar gwenodinier gant ar glaveier, diraganiet eo an hentoù gant ar barradoù glav, toullet-didoullet eo ar gwenodennoù gant ar glaveier, kaniet eo an hentoù gant ar glaveier, foeltret eo an hentoù gant ar glaveier, diskoñset eo an hentoù gant ar glav-beuz, diskoñset eo an hentoù gant ar glav-stok ; *dieser Weg wird von Spaziergängern wenig begangen*, un hent digevannez (un hent glas, un hent dizarempred, un hent dibleustr, un hent digenvez, un hent distro, un hent dichañs) eo ; *einen Weg schottern*, *einen Weg beschottern*, meinañ un hent, grozolañ un hent ; *einen Weg erneut schottern*, *einen Weg frisch schottern*, *einen Weg erneut beschottern*, *einen Weg frisch beschottern*, adveinañ un hent, adc'hrozolañ un hent, grozolañ un hent a-nevez ; *schlammige Wege durchwaten*, fregañ hentoù lous, fregañ hentadoù pri, fregañ hentadoù kaot, fritañ fank, pilat fank, plapouziñ, fankigellañ, krenial er fank, torimellat er fank, foetañ fank, trapikellat er fank, kabouilhath pri ha fank ; *dort, wo der Weg einen Bogen macht*, e pleg an hent ; *der Weg geht bergab*, mont a ra an hent war-draoñ (war-ziskenn, war-ziribin, war bouez-traoñ), war-naou e ya an hent, war-ziribin emañ an hent, war bouez-traoñ emañ an hent, diribin a zo gant an hent, war-ziskenn emañ an hent, pouez-traoñ a zo gant an hent, lañs-traoñ a zo gant an hent, traoñ a zo gant an hent ; *der Weg geht bergauf*, pignat a ra an hent war-grec'h (war-laes, d'al laez, d'an nec'h), war sevel e ya an hent, sav a zo gant an hent, pouez-krec'h a zo gant an hent, an hent a zo krap gantañ, krec'h a zo gant an hent, war-grec'h emañ an hent, war-bign emañ an hent ; *wohin führt dieser Weg* ? da belec'h (d'e-men, da ven) e kas

an hent-se ? da belec'h e ya an hent-mañ ? da belec'h ez eer dre an hent-mañ ? pelec'h e tegouezh an hent-mañ ? ; *dieser Weg führt zum Bahnhof*, an hent-se a gas d'an ti-gar, an hent-se a ya d'an ti-gar, an hent-se a gundu d'an ti-gar, an hent-se a erru gant an ti-gar ; *der Weg führt längs des Flusses*, an hent a ya gant ribl ar stêr, an hent a ya hed-ha-hed gant ribl ar stêr, an hent a heuilh ar stêr, mont a ra an hent a-hed (hed, dre hed) ar stêr, hedañ (hediñ, riblañ, kostezañ) a ra an hent ar stêr, mont a ra an hent a-ribl gant ar stêr ; *der Weg führt rauf und runter*, sav-diskenn a zo gant an hent, ribin-diribin e ya an hent ; *dieser Weg führt nach Brest*, an hent-se a gas da Vrest, an hent-se a ya da Vrest, an hent-se a gundu da Vrest ; *der Weg von Ulm nach München führt über Augsburg*, tremen a ra an hent a gas eus Ulm da Vünchen dre Augsburg ; *der Weg ist breit*, *der zur Verdammnis führt*, emañ frank an hent a gundu d'an daonidigezh ; *der Weg nach Bern*, hent Bern g., an hent da Vern g., an hent da vont da Vern g., an hent a gas da Vern g., an hent a ya da Vern g. ; *der Weg mündet in eine Wiese ein*, an hent a gouezh (a zegouezh, a zifourk) war ur prad ; *er weiß nicht, über welchen Weg er Bautzen erreichen kann*, ne oar ket an hent da Vudissin, ne oar ket dre belec'h eo dezhañ mont da Vudissin ; *den ganzen Weg entlang*, penn-dre-benn gant an hent, hed-ha-hed d'an hent, hed-da-hed d'an hent ; *gehen Sie den ganzen Weg entlang*, it gant an hent hed-ha-hed, it penn-dre-benn gant an hent, it gant an hent hed-da-hed ; *ich musste ihn den ganzen Weg tragen*, ranket em boa dougen anezhañ hed-ha-hed d'an hent, ranket em boa dougen anezhañ a-hed-da-hed d'an hent ; *das Ende des Weges erreichen*, disoc'h betek penn an hent, disoc'h gant an hent, en em gavout e penn e veaj, dont da benn e veaj, erruout e termen (e penn) e veaj, erruout war al lec'h, erruout er pal (Gregor), bezañ e penn e veaj, pakañ penn e veaj, bezañ e penn e hent ; *ein Stück Weg*, *ein Stück Weges*, un taol c'hwitell g. / ur gazeliadig hent b. (Gregor), ur pennad (ur flipad, ur c'hwistad, ur pezhriad, un tachad) hent g., un tennad hent g., ur ribinad g./b., ur gazeliad hent b., ur frapad hent g., un herrad g., ur fustad hent g., ur ribinad g./b. ; *ein gutes Stück Weg*, *ein gutes Stück Weges*, ur pennad mat a gerzhed g., ur pennad mat a hent g., kalz bras a hent, ur broustad mat a hent g., ur c'hwistad mat a hent g., ur pezhriad mat a hent g., ur skrapad mat a hent g., ur gudennad vat a hent b., ur flipad mat a hent g., ur gwall flipad g., ur frapad mat a hent g., ur gwall ribinad g./b., ur fustad hent g., un tennad mat a hent g., un hentad brav g., pellhent g. ; *bis dorthin ist es ein gutes Stück Weges*, hir eo an treuz ac'hanen di, ur gwall ribinad a zo ac'hann di, ur flipad mat a hent a zo ac'hann di, ur red mat a zo ac'hanen di, pellhent a zo d'ober ac'hanen di ; *an diesem Tag hatte er ein gutes Stück Weg zurückgelegt*, c'hwistet en doa un tamm brav a hent (un tamm mat a hent, ur pennad mat a hent, ur pezhriad mat a hent, pellhent) en deiz-se, graet en doa kalz bras a hent en deiz-se, graet en doa pellhent en deiz-se ; *jemanden ein Stück Weges begleiten*, ober ur pennad (ur gazeliadig, ur fustad, ur flipad, un herrad, ur c'hwistad, ur ribinad, ur frapad, un tennad) hent gant u.b., ober un ambroug d'u.b. ; *einen Besucher noch ein Stück Weges begleiten*, digêriañ ur gweladenner e-pad ur pennad hent, ober un tamm ambroug d'ur gweladenner, harluañ ur gweladenner ; *einen weiten Weg zurücklegen*, ober ur gazeliad vat (ur gwall ribinad, ur fustad mat) a hent, ober ur pennad (ur c'hwistad, ur flipad, un herrad, ur pezhriad, un tennad) mat a hent, ergerzhed ur pennad mat a hent, ober kalz bras a hent, tennañ bro, c'hwistañ hent ; *den Weg zu Fuß zurücklegen*, ober an hent war-droad ; *bis dahin ist es noch ein weiter Weg*, a) hir eo an treuz ac'hanen di, ur gwall ribinad a zo ac'hann di, ur flipad mat a hent a zo ac'hann di, ur red mat a zo ac'hanen di, pellhent a zo d'ober ac'hanen di ; b) [dre skeud.] en hon hunvreoù emañ c'hoazh - en ifernioù emañ - n'eo ket go an toaz, pell ac'hano - e bloaz an erc'h du marteze - an devezh goude biken - dindan zivin emañ c'hoazh - pa savo ul loar nevez e ti ar gemenerien - pa nijo ar moc'h - pa'n em lako ar yer da bisat - pa gavin un neizh logod e skouarn ar c'hazh - pa ne vo ket a vleuñv el lann pe goude-se - a-benn neuze e vo erru kozh an diaoul en ifern - a-benn neuze hag ac'hanen di en do harzhed meur a gi - pell amzer a vezo

ac'hann di - pell emañ Yann diouzh e gazeg c'hoazh - ur poulzad mat a amzer a vezo ac'hann di ; *einen Weg einschlagen (betreten)*, mont gant un hent, skeiñ war un hent, mont en un hent, en em dreiñ da vont en un hent, kemer penn un hent, skeiñ war-du ul lec'h bennak, tennañ war-du ul lec'h bennak, teuler war-du ul lec'h bennak, mont etrezek ul lec'h bennak, mont etramek ul lec'h bennak, mont da-geñver ul lec'h bennak ; *einen falschen Weg einschlagen*, faziñ (dihenchañ / saouzanñ) war an hent (Gregor), faziñ diwar an hent, saouzanñ en hent, skeiñ diwar an hent, mont e gaou, ezaouiñ, koll e hent, koll e roud, mont diwar e hent, divarchiñ a-ziwar an hent, mont en un hent fall ; *einen anderen Weg einschlagen*, diroudañ, diheñchañ, mont gant un hent all, mont dre un hent all, cheñch hent, treiñ diwar e hent, cheñch roud ; *da sie über einen anderen Weg gekommen war, war er ihr nicht begegnet*, o vezañ ganti kemeret un hent all, n'en doa ket he gwelet ; *seines Weges gehen*, mont gant e hent, bale gant e hent, derc'hel gant e hent, mont en e roud, mont ganti, kerzhout gant e hent, kerzhet gant e hent, dibunañ hent, ober hent, heñtañ, mont a-raok, mont da redek e reuz, ruilhal e voul ; *jeder ging seines Weges, jeder ging seiner Wege*, pep hini a zeas en e avel ; *gehen Sie Ihrer Wege ! gehen Sie Ihres Weges !* it en ho tro ! ; *geh deinen Weg ! geh deiner Wege ! geh deines Weges !* kae gant da hent ! ; *er hat denselben Weg genommen wie Sie*, aet eo bet gant ar memes hent ganeoc'h ; *unbeirrt (ruhig) seinen Weg weiter gehen*, delc'her gant e hent, mont plarik gant e hent, mont dizouj-kaer gant e hent, mont war e bouezig (war e sklavig, war e zres, war e zresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigou, war e oar, war e oarig, war e blaen, war e vadober, war e boz), mont bravik ganti ken distrafiuilh ha tra, mont bravik ganti ken dinc'h ha tra, kemer ar bed evel ma teu, kemer an traoù evel ma teuont, kemer an traoù evel m'emaint, ober e damm treuz ken distrafiuilh ha tra, ruilhal e voul war e oarig (war e zres, war e zresig, war e bouezig, war e sklavig), derc'hel da vont en-dro, derc'hel da rodal, derc'hel da vont war e blaen, derc'hel d'ober e dammig reuz, kenderc'hel da vevañ e vuhez disoursi, mont war-raok gant an erv, chom war e erv ; *gemächlich seinen Weg gehen*, kerzhet plarik, bezañ gorrek en e gerzhed, mont en e reol, chom da zebriñ an hent, bale kempenn, kerzhet war e c'horregezh, kerzhet dousik ha plaen, mont war e gamm, mont diouzh e gamm, mont a-hed e gamm, mont a-zoug e gamm, mont war e drankilite, kerzhet ent habaskik, mont war e bouez(ig) (goustadik, kempennik, war e oar, àr e oar-goarigoù, war e oarigoù, war ar goar, war-bouez), kerzhet war-bouez, kerzhet war e bouez, kerzhet a-zoug e gamm, mont war e c'horregezh, mont dousik, mont war e sklavig (war e zres, war e zresig, war an dres, war an dresig, war e nañv, war e nañv-kaer, war e nañvig, war e nañvigou, war e nañ, war e nañ-kaer, war e nañig, war e nañigoù, d'e boz, war e boz, war e stakig, war e strakig, war e vadober, war e blaen), mont divalav, mont lochore ; *einen Weg gehen, einem Weg folgen*, mont gant un hent, kerzhout gant un hent, mont dre un hent, kerzhout dre un hent, pleustriñ un hent, heuliañ un hent, galoupat un hent ; *sie sind den vorgeschriebenen Weg gegangen, sie sind dem vorgeschriebenen Weg gefolgt*, kerzhet int dre an hent a ranked kerzhout drezañ ; *ich gehe oft diesen kleinen Weg, ich nehme oft diesen kleinen Weg*, pleustriñ a ran ingal an hent bihan-se, me a ra va darempred dre an hent bihan-se, alies e vezan o c'haloupat ar wenodenn-se ; *den gleichen Weg zurückgehen*, kignat e roudoù ; *den kürzesten Weg gehen*, skeiñ berroc'h a-dreuz, kemer berroc'h, troc'hañ berroc'h dre an hentoù-treuz, mont dre an eeunañ hent (an hent berrañ, an enepañ hent), mont gant an hentoù-treuz, troc'hañ dre an hentoù-treuz, klask un hent treuz da ziverrañ, troc'hañ berr, troc'hañ a-dreuz, mont a-dreuz, kemer un hent-treuz, mont gant ur wenodenn viliner ; *den kürzesten Weg querfeldein nehmen*, skeiñ a-dreuz, mont dre dreuz, treuziata ; *nimm den kürzesten Weg querfeldein*,

sko a-dreuz dre ar parkeier ; *der direkte Weg durchs Feld*, an hent-treuz g., an dreuzenn b., an dreuzadenn b. ; *dieser Weg ist viel kürzer*, an hent-se a droc'h kalz berroc'h ; *der kürzeste Weg zwischen zwei Punkten liegt auf einer Geraden*, al linenn eeun eo ar berrañ treug eus ur poent d'unan all ; [dre skeud.] *sein Weg im Leben*, e dreuz er vuhez g. ; *ich gehe meinen eigenen Weg*, me a ya diouzhin va-unan, mont a ran gant va hent ; *seinen eigenen Weg gehen*, bezañ trec'h d'e ouenn, trec'hiñ gouenn, terriñ ar ouenn, ober dioutañ e-unan, mont gant e hent, mont war-raok gant an erv, mont da redek e reuz, bevañ e vuhez, ober e dreuz, ober e dreuziad dre ar vuhez, ober e dreuziad dre ar bed, ober e dreuz war an douar, ober e hent er vuhez ; *der mittlere Weg*, an hent (ar muzul mat) etre re ha re nebeut (etre an daou) g., an hent etre g., an tu etre g. ; *der Weg des Ruhms*, hent ar brud, hent an enorioù, hent ar c'hloar g. ; *der Weg zum Erfolg*, hent ar berzh g., hent an disoc'hoù mat g., an hent da zisoc'h g., an hent mat g. ; *Gottes Wege*, hentoù Doue ls., gourc'hemennoù Doue ls., hent ar baradoz g., hent an neñv g. ; [gwir] *der Weg der Instanzen*, hent al lezioù g., hent an ensavioù g. ; *jemandem den Weg weisen*, a) poentañ u.b., henchañ u.b., diskouez d'u.b. an hent mat, lakaat u.b. war an hent mat, lakaat u.b. en hent mat, titouriñ d'u.b. an hent da vont d'ul lec'h bennak, lavaret d'u.b. dre be hent eo mont d'ul lec'h bennak, diskouez (ardameziñ) an hent d'u.b., eeunañ u.b. war an hent mat, leviañ u.b. ; b) mont d'u.b. dre guzioù ; *jemandem den Weg nach Quimper weisen*, diskouez d'u.b. an hent da Gemper ; *sich einen Weg bahnen*, fraeñ (digeriñ, toullañ, regiñ) e hent, digeriñ klaz, digeriñ hent ; *sich einen Weg durch die Menge bahnen*, en em vountañ dre ar mac'h hag ar prez, en em boulzañ dre ar mac'h hag ar prez, toullañ e hent a-dreuz an engroez, digeriñ e hent dre an engroez, mont bount-divount dre-douez an dud, mont bount-divount dre-vesk an dud, en em silañ dre-douez an dud, en em silañ dre-vesk an dud, mont dre greiz an engroez, treuziñ an engroez, treuziñ ar bobl, treuziñ ar mac'h, treuziñ renkennadoù start a dud ; *sich einen Weg durch das Gestrüpp bahnen*, digeriñ ur voulc'henn dre-vesk ar strouezh, digeriñ ur voulc'henn dre-douez ar strouezh, toullañ un hent dre-douez ar strouezh, regiñ e hent dre-douez ar strouezh ; *jemandem den Weg bahnen (ebnen, bereiten)*, [ster rik ha dre skeud.] pilat (fraeñ) an hent d'u.b. (Gregor), plaenaat (digeriñ) an hent d'u.b., digeriñ hent d'u.b., aozañ ha kompezañ pep tra, [dre skeud.] ober hent en-dro d'ar park, digeriñ klaz, digeriñ troc'h, digeriñ an erv, seniñ ar c'hloc'h ; *Laennec hat der modernen Medizin den Weg gebahnt*, Laeneg a zigoras an hent d'ar vezegiezh arnevez ; *sich (dat.) beharrlich seinen Weg bahnen*, chom war e erv ; [dre skeud.] *den Weg für etwas vorzeichnen*, toullañ an hent d'udb ; *den Weg für einen gütlichen Vergleich freimachen*, reiñ bod d'an dud d'en em glevet, reiñ bod d'an dud da skoulmañ un emglev ; *damit hat es gute Wege*, amzer 'zo c'hoazh, n'eo ket erru ar mor, dindan zivin emañ c'hoazh, pell amzer a vezo ac'hann di, pell emañ Yann diouzh e gazeg c'hoazh, ur poulzad mat a amzer a vezo ac'hann di, en hon hunvreoù emañ c'hoazh, en ifernioù emañ, [goapaus] amzer d'an diaoul da gozhañ en ifern, a-benn neuze e vo erru kozh an diaoul en ifern, a-benn neuze hag ac'hanen di en do harzhet meur a gi ; *neue Wege gehen*, mont er-maez eus al leur gozh, kuitaat fankigell ar gardennoù boutin, kuitaat gwenodenn ar c'hi, dilezel ar rollajoù kozh, digeriñ hentoù nevez ; *den geraden Weg der Pflicht gehen*, bale eeun, mont eeun ganti, mont gant an eeun, mont gant an hent eeun, na vezañ a veskelloù gant an-unan, heuliañ hent strizh an dever, chom start en e zever, chom ferv en e zever ; *der schlüpfrige Weg der Wollust*, hent rampus ar plijadurezhioù g. ; *krumme Wege gehen, auf krummen Wegen wandern*, kostezañ, mont a-dreuz ganti / troidellañ (Gregor), itrikañ taolioù fobiez, itrikañ taolioù kamm, ober lammoù-touseg, trikamardiñ, ribouilhat, bezañ koad-tro en an-unan, bezañ koad-tro ouzh e ober, bezañ koad a-dreuz en an-unan, na vont gant an eeun, na vont gant an hent eeun, bezañ gwe (bezañ tro) en e gordenn, bezañ udb kamm en e gordenn, bezañ diahelet, ober troidelloù, gouzout ar mil ard fall, na vezañ onest e c'hoari, bout kerc'h e-mesk e segal, bezañ kildro en an-unan, bezañ un den daoubleg, bezañ ur minor-plouz ; *der*

Weg in den Himmel, bali an Neñv b. ; *den Weg der Freiheit schreiten*, kerzhel war bali ar frankiz, kerzhel gant hent ar frankiz ; [kr-] *der Weg zur Hölle ist mit guten Vorsätzen gepflastert*, an ifern a zo leun a vennozhioù mat - meur a varc'h mat zo marvet o vont adarre - " deomp adarre " en deus lazhet meur a varc'h - Yann a vo atav ar c'hentañ hag a vefe da vezañ krouget e vefe - Paol gozh o klask eeunañ he gar d'e vamm en deus he zorret e daou damm - n'eo ket ur c'hement c'hoantaat ha kaout - n'eo ket ur c'hement hor c'hoant hag hor galloud.

II. tro b., doare g., doareenn b., tu g., stek g., lank g., moaien b./g., hent g., tuenn b., dreenn b. ; *ein Weg zum Ziel*, un tu (un dro b.) evit tizhout ar pal g., un hent d'ar pal g. ; *Mittel und Wege*, doareoù, hentoù, tro-bleg b. ; *Mittel und Wege suchen, etwas zu erreichen*, klask penn an tu da dizhout udb, klask an tu (an dro) da dizhout udb, klask e du (e dro, e bleg) da dizhout udb, dispakañ e ijin d'ober udb, klask e du d'ober udb, klask e dro d'ober udb, klask ar stek d'ober udb, lakaat e ijin d'ober udb ; *seinen eigenen Weg suchen*, klask e hent ; *Mittel und Wege finden*, kavout an tu (an dro, ar skoulm, an dalc'h, ar pleg, ar stek, an dro-bleg), kavout pennvat d'e daol, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, reiñ un disentez d'ur gudenn, kavout ar c'hraf, kavout poell d'e gudenn, gouzout e ziluzioù, kavout ur voaien da zibunañ e gudenn, kavout war peseurt avel sturiañ e vatimant, ober diouti, gouzout en em ober, gouzout ober ganti ; *Mittel und Wege finden, etwas zu erreichen*, kavout e dro (e avel, e du, e ziluzioù, e lañs), kavout an tu da dizhout ur pal bennak, kavout e du da zont a-benn eus udb, kavout e dro da zont a-benn eus udb, kavout ar stek da zont a-benn eus udb, ober moaien da dizhout ur pal bennak, kavout ar voaien da zibunañ e gudenn, kavout war peseurt avel sturiañ e vatimant, kavout an dro da zont a-benn eus udb, kavout dre be hent dont a-benn eus udb, kavout pe dre hent dont a-benn eus udb, kavout pennvat d'e daol, kavout ijin d'ober udb, kavout ar c'hraf, kavout e bleg da dizhout ur pal bennak, kavout an dro-bleg da dizhout ur pal bennak, kavout penn diouzh lost d'e bellenn, kavout poell d'e gudenn, reiñ un disentez d'ur gudenn, kavout penaos ober diouti ; *alle Mittel und Wege versuchen*, ober kement ha ma c'haller evit kavout penn d'ar gudenn, en em aketiñ e pep doare, ober a-nerzh-kalon kement a zo en e c'halloud, ober kement a zo en e holl c'halloud, ober e wir wellañ, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, bale war ar mor, ober e c'halloud, lakaat e holl spi, ober e bosupl, ober e holl bosupl, ober e seizh posupl (e seizh gwellañ) ; *auf diesem Wege*, en hent-se, dre an hent-se, en doare-se, evel-se ; *den Weg des geringsten Widerstandes gehen*, *den Weg der einfachsten Lösung gehen*, mont gant an aesañ ; *auf friedlichem Wege*, dre gaer, ez peoc'hus / e peoc'h / gant peoc'h / didrouz / hep trouz (Gregor) ; *auf diplomatischem Wege*, dre hent an diplomatiezh, dre an diplomatiezh ; *auf gutlichem Wege*, dre gaer, hep arguz (Gregor) ; [kimiezh] *der nasse Wege*, an hent leizh g. ; *auf nassem Wege*, dre an hent leizh ; *der trockene Weg*, an hent sec'h ; *auf trockenem Weg*, dre an hent sec'h ; [relij.] *die Wege des Herrn sind unergründlich*, n'eus den evit anavezout hentoù Doue.

III. hentenn b., degerzh g., moned g.

IV. beaj b., hent g. ; *auf dem Weg*, e-kerzh ar veaj, war an hent, en ur vont ; *auf dem Weg nach ...*, gant an hent da ..., en ur vont da ... ; *auf dem Weg zu jemandem sein*, mont da gavout u.b., mont davet u.b. ; *er ist bereits auf dem Weg zu uns*, deuet eo kuit dija, emañ dija en hent da zont du-mañ, emañ dija war an hent da zont du-mañ ; *auf dem Weg nach Berlin sein*, heñchañ war-zu Berlin, mont war-zu Berlin, ober hent etrezek Berlin, pennañ war-zu Berlin, durc'haat da Verlin, durc'haat ouzh Berlin ; *sich auf den Weg machen*, mont el lev, mont en hent, kemer penn an hent, kemer e hent, sterniañ da vont, kerzhel en hent, sevel da vale, distekiñ, lavaret yao, en em lakaat e bale, en em lakaat en hent, distaliañ,

kemer foet an nor ; *der Weg zurück erwies sich anstrengender als der Weg dorthin*, tennoc'h e voe an distro eget ar mont.

V. [korf.] forzh b. ; *Verdauungswege*, forzhioù koazhañ ls. ; *die natürlichen Wege*, ar forzhioù natur ls., forzhioù ar c'horf ls. ; *Atemwege*, forzhioù analañ ls. ; *Harnwege*, forzhioù troazhañ ls. ; *Samenwege*, *Spermienwege*, forzhioù sper ls.

VI. [fizik] treu g. ; *optischer Weg*, treu al luc'h g. ; [fizik, mat.] *[Bahnkurve]* erolad g. [*liester eroladoù*].

VII. troioù-lavar gant araogennoù :

. *auf* : *er ist wieder auf dem Weg nach oben*, sevel a ra e chouk, sevel a ra eus e boull, sevel a ra war e elloù a-nevez, sevel a ra war-c'horre an dour, dont a ra en-dro war e du, difallañ a ra, adsevel a ra war gorre e vec'h, dont a ra en e stern ; *sich (ak.) auf den Weg machen*, mont el lev, kemer penn an hent, kemer e hent, sterniañ da vont, dibradañ, lañsañ, digludañ, difretañ, difretañ kuit, diflach, diblasañ, sevel da vale, en em lakaat en hent, mont en hent, mont en e roud, mont en e du, mont d'e du, mont diouzh e du, kemer e du ; *wir müssen uns jetzt auf den Weg machen*, poent eo mont gant an hent ; *sich (ak.) wieder auf den Weg machen*, askemer an hent, adkemer an hent ; *jemandem etwas auf den Weg geben*, reiñ udb d'u.b. evit ober hent / reiñ ur veajadurezh bennak d'u.b. / reiñ pourveziou d'u.b. evit ober hent (Gregor), reiñ peadra d'u.b. evit ober hent ; *auf den falschen Weg geraten*, faziñ diwar an hent, faziñ war an hent, koll e hent, diheñchañ / saouzaniñ war an hent (Gregor), saouzaniñ en hent, ezaouiñ, divarchiñ a-ziwar an hent ; *auf halbem Weg*, hanter hent, en hanter hent, e-kreiz-etre ; *Lorient liegt auf halbem Weg zwischen Vannes und Quimper*, an Oriant a zo hanter hent etre Gwened ha Kemper ; *auf halbem Weg kehrtmachen*, treiñ diwar hanter hent, distreiñ diwar hanter hent ; [dre skeud.] *auf halbem Weg stehen bleiben*, chom dre an hent ; *jemandem den halben Weg entgegenkommen*, *jemandem auf halbem Weg entgegenkommen*, mont da-gaout (mont war-gaout, mont da-geñver) u.b. betek hanter an hent ; *jemanden auf krummen Wegen ertappen*, tapout u.b. war an tomm (war ar fed, war an taol fed) (Gregor), pakañ u.b. e droug, tizhout u.b. war an tomm, kouezhañ war an tomm, tapout u.b. oc'h ober ar fall (oc'h ober an droug) ; *auf dem rechten Weg bleiben*, heuliañ ar roudenn, chom war an arroudenn, chom war an hent mat, chom war an hent eeun, kenderc'hel ouzh an hent mat, na vezañ a veskelloù gant an-unan, mont eeun ganti, mont gant an eeun, mont gant an hent eeun, mont klenk gant e hent, mont tre gant e hent, kerzhel gant an neudenn war-eeun ; *jemanden auf den rechten Weg führen*, distreiñ u.b. war an hent mat, lakaat u.b. war an hent mat, lakaat u.b. en hent mat, degas u.b. d'ar gêr, treiñ u.b. war an tu mat, degas reizh en u.b., difaziañ u.b., eeunañ ene u.b., digammañ ene u.b., eeunañ e sugelloù d'u.b. ; *jemanden auf dem rechten Weg weiterführen*, kenderc'h u.b. en hent mat ; *wieder auf dem rechten Weg kommen*, difaziañ ha distreiñ war an hent mat ; *wenn sie den Entschluss fassen, sich zu bessern und auf den rechten Weg zurückzukehren*, pa c'hoantaont difaziañ ha distreiñ war an hent mat ; *auf den falschen Weg geraten*, mont dre an hent fall ; *jemandem auf halbem Weg entgegenkommen*, mont betek hanter hent en arbenn d'u.b., mont betek hanter hent da geñver u.b., [dre skeud.] mont da boazhañ da forn u.b., ober ur gammed war-du ar gevrenn enep ; *auf seinem Weg*, dre ma tremen ; *auf schnellstem Weg*, *auf dem schnellsten Weg*, prim-ha-prim, an abretañ ar gwellañ, an abretañ ar c'hentañ, diouzhtu-kentizh, diouzhtu-kaer, ken buan ha ma c'haller, a-benn-kaer, diouzhtu-dak, diouzhtu-krenn, dak-diozhtu, kerkent all, kerkent ha bremañ, hep dale tamm, hep dale, hep ket a zale, hep an disterañ dale, hep dale ken, hep ken dale, hep dale pelloc'h, hep daleañ hiroc'h, hep gortoz hiroc'h, hep gortoz hiroc'h amzer, hep ken amzeriñ, hep ken amzeriañ, hep goursezañ pelloc'h, hep mui goursezañ, rag-eeun, raktal ; *er ist auf dem besten Weg*, hennezh a zo kroget mat ganti, krog eo ar c'hrog, pell emañ ganti ; *auf gutem Weg sein*, *auf bestem Weg sein*, war an hent mat ; [dre skeud.] *wir sind auf dem richtigen Weg*, mont a reomp war-raok ; *auf dem besten Weg sein*,

etwas zu tun, bezañ e-tal d'ober udb, bezañ e-tro d'ober udb ; *auf dem Wege der Vernarbung befindlich*, war gleizhennañ, ... a zo o kleizhennañ ; *Land auf dem Weg zur Industrienation*, bro war c'hreantelaat b. ; . **aus** : *geh mir aus dem Weg* ! diwall diwar va hent ! ro hent din ! kae diwar hent ! kae diwar va zro ! kae pell diouzhin ! kae pelloc'h ! tec'h azirazon ! lam adaldon ! ; *gehen Sie mir, bitte, aus dem Weg*, bezit ar vadelezh da vont diwar va zro ; *der geht mir nie aus dem Weg*, en deiz e vez war hent hag en noz er gouloù, hennezh a vez atav o lastrañ ; *jemandem aus dem Weg gehen*, a) pellaat diouzh u.b., treiñ diwar u.b., tec'hel diouzh u.b., tec'hel diwar hent u.b., tec'hel diwar-dro u.b., tec'hel diwar u.b., diwall (en em virout) ouzh u.b. [gant aon dirazañ] ; *ihm sollte man lieber aus dem Wege gehen*, P. hennezh n'eo ket ur stokañ mat, gwelloc'h chom hep stekiñ ennañ, gwelloc'h chom hep kaout frot gantañ ; b) ober lec'h d'u.b., ober hent d'u.b., reiñ hent d'u.b., tec'hel diwar hent u.b., mont diwar hent u.b., mont a-ziwar hent u.b., diwall diwar hent u.b. [gant aon d'e ziaezañ] ; *einer Frage aus dem Wege gehen*, tremen dreist ur goulenn, lakaat ur goulenn en ankounac'h, treiñ diwar ur goulenn, tremen hebiou ur goulenn, tremen dreist ur gudenn (Gregor), respont hebiou, ober an tav war ur c'hraf bennak, skoeviñ ur gudenn, sigotañ ur gudenn ; *einer Schwierigkeit aus dem Weg gehen*, klask an dro diwar ur gudenn, tremen dreist ur gudenn (Gregor), tremen hebiou d'ur gudenn, treiñ diwar ur gudenn, treiñ diwar ar bec'h, lammat dreist ar spem, lammat dreist an drez, lammat dreist ar c'harzh, sigotañ ur gudenn ; *einer Unannehmlichkeit aus dem Weg gehen*, parraat ouzh un disemav ; . **bei** : *er ist gut bei Wege*, ya'ch ha bagol eo, ruskenn vat a ra, en eched emañ, e barr e nerzh hag e yec'hed emañ ; . **in** : *etwas in die Wege leiten*, kas udb en-dro, reiñ lañs d'udb, luskañ udb, lakaat udb da vont en-dro, reiñ lusk d'udb, reiñ ar brall d'udb, boulc'hañ udb, toullañ d'ul labour bennak ; *jemandem Schwierigkeiten in den Weg legen*, jemandem Hindernisse in den Weg legen, jemandem Steine in den Weg legen, degas chastre d'u.b., sparlañ d'u.b., lakaat skoilhañ war hent u.b., lakaat genn d'u.b., lakaat harz d'u.b., lakaat skoselloù war hent u.b., kaeañ ouzh u.b., kaelat ouzh u.b., stankañ ouzh u.b., bezañ war hent ouzh u.b., reiñ dibun d'u.b., reiñ darbar d'u.b., darbar u.b., reiñ bec'h d'u.b., ober bec'h d'u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., kontroliañ u.b., lakaat kaeoù d'u.b., ober beskelloù e park u.b., lakaat sav dindan kilhoroù u.b., teuler dour e laezh u.b. ; *im Wege stehen*, bezañ a-dreuz-hent, bezañ a-strob war al leur, ampusturiñ an hent, bezañ war hent, lastrañ an tremen, strumiñ ; *jemandem im Wege stehen*, bezañ war hent ouzh u.b., diarbenn u.b., c'hoari ar c'hontrol d'u.b., c'hoari ar c'hontrol ouzh santimant u.b., bezañ e gouloù u.b., stankañ an hent ouzh u.b., stankañ hent ouzh u.b., stankañ ouzh u.b., strobañ u.b., stromiñ u.b., sparlañ d'u.b., bezañ war-dreuz hent u.b., strobañ an tremen d'u.b., lastrañ an tremen d'u.b. ; *der steht mir dauernd im Wege*, en deiz e vez war hent hag en noz er gouloù, hennezh a vez atav o lastrañ, hennezh a vez dizehan etre va zreid ; *wir stehen unserer eigenen Freiheit im Wege*, mirout a reomp hor frankiz ouzhomp hon-unan, stankañ a reomp ouzhomp hon-unan hent ar frankiz ; *jemandem in den Weg treten*, sich jemandem in den Weg stellen, mont a-dreuz-hent d'u.b., stankañ an hent ouzh u.b., stankañ e hent ouzh u.b., sparlañ an hent d'u.b., troc'hañ hent d'u.b., troc'hañ dirak u.b., mirout ouzh u.b. a dremen, herzel ouzh u.b. da dremen, diarbenn u.b., degouezhout a-dreuz hent gant u.b., kaeañ ouzh u.b., lammat war seolioù u.b., kontroliañ u.b., enebiñ ouzh u.b. ; . **nach** : *jemanden nach dem Wege fragen*, goulenn e hent ouzh u.b., goulenn ouzh u.b. dre be hent eo mont d'ul lec'h bennak, goulenn ouzh u.b. an hent da vont d'ul lec'h bennak, goulenn ouzh u.b. an hent d'ul lec'h bennak, goulenn e hent ouzh u.b. ; *der Weg nach Berlin*, hent Berlin g., an hent da Verlin g. ; *den Weg nach Bautzen kennt er nicht*, ne oar ket an hent da Vudissin, ne oar ket dre belec'h eo dezhañ mont da Vudissin ; . **von** : *vom*

rechten Wege abkommen, diroudennañ, riklañ (distreiñ, mont) diwar an hent mat, dilezel an hent mat, tec'hel diwar an hent eeun, divarchañ ag ar gwir hent, divarchiñ a-ziwar an hent mat, dihenchañ, tec'hout (mont, treiñ) diwar an arrouden vat, diaheliñ diwar an hent eeun, mont dre an hent fall ; *jemanden vom rechten Weg abbringen*, divarchiñ u.b., diheñchañ u.b., dihentañ u.b., diroudennañ u.b. ; *jemanden vom Weg abbringen*, distreiñ u.b. diwar e hent ; . **über** : *wir sind also über denselben Weg gekommen*, deuet on gant ar memes hent ganeoc'h neuze ! ; *er ist mir über den Weg gelaufen*, erruet eo bet ganin war va hent, en em gavet on bet gantañ war an hent, gwelet (diarbennet) 'm eus bet anezhañ war an hent, degouezhet e oa ganin war an hent, erruet on bet gantañ en hent, tremenet en doa ac'hanon war an hent, tremenet e oa a-dreuz va hent, tremenet e oa hebiou din, tremenet em boa anezhañ war an hent, paseet em boa anezhañ war an hent, paseet e oa e-tal din war an hent, kroazet em boa gantañ ; *er weiß nicht, über welchen Weg man Bautzen erreichen kann*, ne oar ket an hent da Vudissin, ne oar ket dre belec'h eo dezhañ mont da Vudissin ; . **zu** : *etwas zu Wege (zuwege) bringen*, kas udb da vat (da benn, da wir), seveniñ udb, pengenniñ udb.

weg¹ rakverb rannadus a verk ar pellaat, ar steuziañ pe ul lamidigezh, sellit ivez ouzh **hinweg**² : *wegnehmen*, kemer, kas gant an-unan ; *wegeilen*, redek kuit ; *wegpeitschen*, pellaat gant flipadennoù.

weg² Adv. : 1. kuit, kuites, e-kuit, roud, a-grip ; *weg sein*, bezañ aet kuit, bezañ kuitaet ; *er ist weg*, aet eo, aet eo en e dro, aet eo kuit, aet eo e-kuit, P. aet eo e chil, difoaret eo war ar beoz ; *er ist eben weg*, *er ist gerade weg*, ne ra nemet mont kuit, emañ o paouez mont kuit ; *nichts Neues, seit sie weg sind*, n'eus netra a-nevez abaoe m'o deus kuitaet ; *die Kasse ist weg* ! aet eo ar c'hef gant al laer ! ; *meine Kopfschmerzen sind weg*, aet eo ar boan benn diwarnon ; *meine Zahnschmerzen sind weg*, torret eo ar boan dent din, aet eo ar poan dent diwarnon ; *kurz darauf war er weg*, bald darauf war er weg, ne voe ket pell ma'z eas kuit, ne zaleas ket ma'z eas kuit ; *und schon war er weg* ! hag eñ kuit ! hag eñ gant e hent ! ; *er stieg aufs Pferd und schon war er weg*, rampet en doa war e varc'h hag eñ kuit (hag eñ a-raok, hag eñ gant e hent) - pignat a reas war e varc'h ha ploup ! kuit diouzhtu ! ; *und schon rannte er weg so schnell er nur konnte* ! hag eñ da redek, mar gouie ! ; *ich packte meine Siebensachen und schon war ich weg*, pakañ a ris va zraoù ha me mont kuit (ha me ha mont kuit, ha me em zro) ; *nur weg von hier* ! dibradomp ac'halenn ! ; *weg von hier* ! Schnell ! ! *nichts wie weg von hier* ! deomp dillo ac'halenn ! ; 2. *weit weg von*, pell (distok, distro) diouzh, a-bell-bras diouzh, pell-bras diouzh, pell-mat diouzh, mil bell diouzh, war-hed pell diouzh ; *weit weg von hier*, pell ac'hann ; *weit weg von der Stadt*, pell-mat diouzh kêr, war-hed pell diouzh kêr, distro diouzh kêr, pell-bras diouzh kêr ; *ziemlich weit weg von der Stadt*, pellik diouzh kêr ; *es ist ziemlich weit weg*, n'emañ ket e toull an nor ; *es liegt weit weg*, das ist weit, pell eo, pell eo mont di ; *das ist verdammt weit weg*, pell an diaoul eo, pell an diaoul emañ, pell-bras emañ, pell-pell emañ, pell-mantrus emañ ; *wir waren weit weg vom Dorf*, diouzh ar vourc'h e oamp ur gwall bennad ; *ich war nicht weit weg von zu Hause*, n'edon ket gwall bell diouzh ar gêr, nepell diouzh ar gêr e oan ; 3. *über etwas (hin)weg sein*, bezañ savet war-c'horre en-dro, bezañ savet e gein en-dro, bezañ diskuizhet eus (ag) udb, bezañ dic'hlaç'haret eus udb, bezañ en em gavet diwar udb, na vezañ chalet mui gant udb ; 4. *über jemanden hinweg*, hep reiñ da c'houzout d'u.b., hep d'u.b. gouzout, hep gouzout dare d'u.b., en dic'houzout u.b., hep gouzout dare d'u.b., e kuzh da (ouzh) u.b., hep rat d'u.b., hep ratozh d'u.b., en desped da varv u.b. ; 5. P. *(ganz) weg sein*, bezañ gwrac'h, bezañ aet e spered da stoupa, birviñ e galon en e greiz ; P. *er ist weg*, aet eo e spered da stoupa, er c'houmoul emañ, emañ e spered o nijal, azezet eo war e spered, lezel a ra kabestr gant e spered, balafenniñ a ra, en ifernioù emañ, emañ o lonkañ soñjoù, soñjal a ra e lec'h all, treiñ a ra e spered e lec'h all, mont a ra e spered a-zehoù hag a-gleiz, n'emañ ket ganti, n'emañ ket gant e jeu, e soñj a zo war veaj, disoñj eo e spered, treiñ a ra a bep tu gant avel e hunvreoù ; 6. *etwas weg haben*, bezañ kavet an tres (ar stok, an dro, an tu, ar pleg), bezañ komprenet penaos ober ;

7. *frei weg*, didroidell, diwisk, dispieg, hep klask tro en e gaoz, hep biez, eeun-hag-eeun, rube-rubene, gant komzoù kriz, hep klask kornioù-tro en e gaoz, distlabez, distag, hardizh, her, ken diflatr ha tra, diguzh, eeun ha didroell, berr-ha-krenn, berr-ha-groñs ; 8. troioù-lavar : *weg ! weg hier ! weg da !* kit gant hoc'h hent ! it en ho tro ! kerzhit gant hoc'h hent ! it gant hoc'h hent ! it pelloc'h ! it kuit ! baleit ! grit hent ! kit ac'halenn ! skarzhit a-zirak ! skarzhit alese ! dilorit alese ! tec'hit azirazon ! it diwar va zro ! tec'hit diwar va zro ! kerzhit diwar va zro ! lamit adaldon ! pellait diouzhin ! en em gasit diouzhin ! cho ! chat ! chou ! kerzh kuit ! kerzh roud ! sach da loa ganit ! er-maez ! kerzh diwar va zro ! tec'h diwar va zro ! kae pell diouzhin ! kae pelloc'h ! kerzh kuit a-zirak va daoulagad ! kuit diwar hent ! skarz ! skarz alese ! sach da revr alese ! skarz a-zirak ! krib er-maez ! tec'h 'ta ! kae ac'halenn ! P. sach da revr alese ! ; *weg damit !* tec'h an dra-se diwar hent ! lam an dra-se diwar hent ! lam an dra-se alese ! lamit an dra-se diwar an hent ! kas an dra-se diwar hent hag eus va gouloù ! ; *Hände weg !* tenn da zaouarn diwarni ! ho torn diwar an dra-se ! na stokit ket ho torn (na stok ket da zorn) ouzh an dra-se ! lamit ho taouarn (lam da zaouarn) diouzh an dra-se ! na sank ket da fri en dra-se ! an dra-se n'eo ket da stal eo ! pep hini e vutun ! n'eo ket da batatez !

Wegameise b. (-, -n) : [loen.] *schwarze Wegameise*, *schwarzbraune Wegameise*, *schwarzgraue Wegameise*, *mattschwarze Wegameise*, merien du str.

wegarbeiten V.k.e. (hat weggearbeitet) : dibolotennañ labour, dibradañ labour, draogñ labour, dic'hastañ labour, fonnañ, kaout fonn, teurel fonn, ober fonn, kaout diere gant e labour, kaout dibun en e labour ; *er arbeitet was weg*, hennezh 'zo mendo ennañ, hennezh a zo ur bleiz labour (ur marc'h, ur marc'h labour, ur jav labour, ur c'hi labour, ki d'al labour, ur c'hwister), hennezh a zo ouesk da labourat, hennezh a labour evel ur c'hi (ul loen), ne vez ket da ziwezhañ oc'h ober e labour, hennezh n'eo ket un didalvez, hennezh n'eo ket ul lezober, hennezh a zo herrek war e labour, hennezh a lañs, lañs en devez da labourat, hennezh a ra fonn, hennezh a daol fonn, hennezh a fonn, hennezh en devez fonn, hennezh a zibolotenn labour, labourat a ra c'hwec, hennezh a zibrad labour, hennezh a zraog labour, hennezh a zic'hast labour, hennezh a ra bec'h d'al labour, labour tri a ra, hennezh a labour plaen ha buan, pezhiaoù labour a ra e berr amzer, labourat a ra fonnus, fonnus eo d'al labour, ampl eo da labourat, prim eo en e labour, ampletiñ a ra gant e labour, ne chom ket an traoù war stlej gantañ, hennezh a ra labour d'e zevezh, atav e vez bale an eost gantañ, hennezh ne bad ket pell outañ ober pezh a zo d'ober, pront e vez d'ober ar pezh a zo d'ober, ober a ra d'ober e labour, d'ober en devez da labourat, hennezh a labour gant d'ober, ne chom ket al labour a-revr (en arrelaj, a-sac'h) gantañ, prim eo gant e labour, d'ober en devez da labourat, hennezh en devez dibun en e labour, ur gwall labourer eo hennezh, hennezh en devez diere gant e labour, hennezh a labour gant diere, hennezh a zo prim d'ober pezh a zo d'ober, hennezh a labour gant gred bras, hennezh a zo gredus da labourat, hennezh a laka gred evit labourat, ar paotr-se a zo ur c'habaler, ur paotr fonnus a zo anezhañ, ne vez ket hennezh keit-ha-keit all oc'h ober e labour, ne vez ket hennezh div, deir eur oc'h ober e labour, hennezh ne laka ket c'hwec'h, seizh vloaz d'ober pezh a zo d'ober, n'eo ket pell d'ober ar pezh a zo d'ober.

wegätzen V.k.e. (hat weggeätzt) : 1. kas da get gant un drenken ; 2. [mezeg.] leskiñ, tanezañ.

wegbekommen V.k.e. (bekam weg / hat wegbekommen) : 1. kaout an dizober eus, frankaat gant ; 2. dilec'hiañ, diblasañ, diblas, diblasañ, diloc'h, diboullañ, divorañ ; 3. P. [kleñved] pakañ, tapout, dastum, serriñ.

Wegbereiter g. (-s, -) : touller-hent g., digorer hent g., gwastadour g., difraoster g., diaraoger g., annouger g., lañsaden gentañ b., diorreer g.

Wegbestimmung b. (-, -en) : [merdead.] deroudadur g.

Wegbiegung b. (-, -en) : korn-tro g., diskorn-tro g., tro-gorn b., pleg g., pleg-hent g., plegenn b., tro-bleg b., dispieg g., korn-pleg g., troigell b., troiell b., kammdro b., kammdroienn b., kammdroenn b., kammbleg g., kammigell b., kilbleg g., kornblegenn b., kildro b., kildroenn b., kildroad b., disgwe g., kamm g., tro b., tro-gamm b., distro g./b. ; *an der Wegbiegung*, e pleg an hent.

wegblasen V.k.e. (bläst weg / blies weg / hat weggeblasen) : c'hwedhañ war, skubañ, poufal war, diskar [udb] gant ur c'hwedhadenn ; *den Staub wegblasen*, c'hwedhañ war ar boultrenn d'he skarzhañ ; *der Wind bläst die Blätter weg*, an avel a skub an delioù, an delioù a heuilh bountadennoù an avel, an delioù a vez skubet kuit gant an avel ; [dre skeud.] *sich (dat.) den Kopf wegblasen*, plantañ ur boled (ur vilien blom, ur bolosenn) en e benn, en em zistrujañ gant un tenn en e benn, tennañ ur boled en e benn, en em lazhañ gant un tenn en e benn, en em dennañ.

wegbleiben V.gw. (blieb weg / ist weggeblieben) : 1. mankout, mankout da, mankout war, c'hwitañ, c'hwitañ war, chom hep mont da, bezañ ezvezant, ezvezañ, na vont war-dro ; *von einer Versammlung wegbleiben*, chom hep mont d'un emvod, mankout un emvod ; [moull.] *eine Zeile ist weggeblieben*, mankout a ra ul linenn ; 2. chom hep distreiñ ; 3. [troioù-lavar] *ihm blieb die Spucke weg*, *ihm blieb die Luft weg*, chom a reas war e gement all, kouezhañ a reas war e gement all, chom a reas skodeget o klevet kement-se, sabatuet mik e voe o klevet an dra-se, chom a reas abafet lip, stabanet e oa, tapet lopes e oa, lug e chomas, ne ouie mui petra lavaret, boud e voe da respont, badaouet e voe o welet an dra-se, chom a reas balc'h e c'henoù o welet kement-se, kement-se a daolas anezhañ en alvaon ; *die Beine bleiben mir weg*, emañ laosk em sav, horellañ (horjellañ, charigellañ) a ran war va zreid, divhar amann am eus, divhar yod am eus, va divesker a horjell, ne c'hallan mui pouezañ war va divesker, me 'zo gwak va divesker dindanon, va divesker a vank dindanon, va divesker a floy azindanon, rodoù fall am eus.

wegblicken V.gw. (hat weggeblickt) : 1. distreiñ e zaoulagad, distreiñ e selloù, sellet a-gostez ; 2. *über etwas (ak.) wegblicken*, serriñ an daoulagad war udb, na vennout gwelet udb, gwilc'hañ an daoulagad (Gregor).

wegbringen V.k.e. (brachte weg / hat weggebracht) : sammañ kuit, kas kuit, pellaat, kas pell, kas gant an-unan.

wegdenken V.k.e. (dachte weg / hat weggedacht) : na zerc'hel kont eus.

Wegdifferenz b. (-, -en) : [fizik] forc'had treug g.

wegdiskutieren V.k.e. (diskutierte weg / hat wegdiskutiert) : lammat dreist, tremen dreist, treiñ diwar.

wegdrängen V.k.e. (hat weggedrängt) : 1. pellaat, dizarbenn, diarbenn, kas kuit ; 2. [dre skeud.] bannañ er-maez, dizorniañ, argas, kas kuit, bountañ er-maez eus, diarbenn, didalvoudiñ, didroadañ, distroadañ.

wegdrehen V.gw. (hat weggedreht) : [merdead.] *vom Wind wegdrehen*, kouezhañ a-dreuz.

V.k.e. (hat weggedreht) : treiñ.

wegdürfen V.gw. (darf weg / durfte weg / hat weggedurft) : kaout an aotre da vont kuit ; *wir dürfen hier nicht weg*, n'hon eus ket a renk da dec'hel ac'hann ; *ihr dürft hier nicht weg !* arabat deoc'h fiñval ac'hanen ! na flac'hit ket alese !

Wegeamt n. (-s, -ämter) : henterezh g., mererezh an hentoù g.

Wegeaufseher g. (-s, -) : henter g., gwazour mererezh an hentoù g.

Wegebauamt n. (-s, -ämter) : mererezh an hentoù ha pontoù g.

Wegedorn g. (-s, -en) : [louza.] spenn-melen str.

Wegegabel b. (-, -n) : hent forc'hek g., forc'h-hent b., fourch-hent g., gaol b.

Wegegabelung b. (-, -en) : forc'h-hent b., fourch-hent g., gaol b. ; *dreifache Wegegabelung*, forc'h tri hent b., lec'h ma teu tri hent da forc'hañ g.

Wegegeld n. (-s,-er) : treizhaj g., gwir-treizh g., treizhwir g., droed g., kustum g.

wegeilen V.gw. (ist weggeilt) : 1. redek kuit, reiñ bec'h d'e zivesker, reiñ lusk d'e zivesker, lakaat bole en e zivesker ; 2. [dre skeud.] *über etwas wegeilen*, menegiñ buan-ha-buan udb, menegiñ udb dre hast, ober berr-ha-berr anv eus udb, menegiñ udb d'an trotig, menegiñ udb diwar nij, damvenegiñ udb, divleviñ udb (Gregor), komz diwar dremen eus udb, komz diwar nij eus udb, komz diwar vont eus udb, komz eus udb diwar mont ha hanter vont, spinac'hañ ur materi.

Wegeisen n. (-s,-) : kravell b., pigell b., pech g.

Wegekreuzung b. (-,-en) : kroashent g., kroazru g., forc'h-hent b., forc'h an hent b., fourch-hent g., hent-kroaz g.

Wegelagerer g. (-s,-) : ribler g., c'hwiblaer g., brigant g., forbann g., laer g. ; *er wurde von Wegelagerern überfallen*, riblet e voe war an hent, laeron a riblas anezhañ.

wegelagern V.gw. (*rouez* : hat gewegelagert) : riblañ, ober riblerezh.

Wegelagerung b. (-) : riblerezh g.

wegelos ag. : dihentoù, born, dall.

Wegemeister g. (-s,-) : merour-hentoù g.

Wegemesser g. (-s,-) : odometr g. [*liester* odometroù].

wegen araog. + gen., P. + dat. : 1. abalamour da, en abeg da, dre an abeg da, en arbenn da, en arbenn a, en arbenn eus, war ziarbenn, a-ziarbenn da, en askont da, dre an arbenn da, dre an arbenn eus, palamour da, kelo, evit kelo, da-heul, diwar, diwar-benn, dre benn, dre-benn, dre benn da, dre berzh, evit, diwar-goust, war-zigarez, a-gaoz da, trapenn da, gant ; *wegen Krankheit*, dre-benn kleñved ; *wegen Todesfall geschlossen*, *wegen Trauerfall geschlossen*, *wegen Sterbefall geschlossen*, serr dre-benn marv ; *wegen Inventur geschlossen*, serr dre-benn renabl ; *wegen Urlaub geschlossen*, serr dre-benn ehanou ; *wegen schlechten Wetters*, abalamour (en abeg, dre benn) d'an amzer fall, en arbenn (a-ziarbenn, en askont, dre an arbenn) d'an amzer fall, dre-benn an amzer fall ; *wegen Regen*, *wegen des Regens*, P. *wegen dem Regen*, en arbenn a'r glav ; P. *wegen wem* ? abalamour da biv ? ; *der Sankt-Lorenz-Strom war wegen vieler Stromschnellen nur bis Montréal schiffbar*, o vezañ ma oa dastroc'het red ar Sant-Laorañs gant un niver mat a herruzioù, ne oa bageüs nemet betek Montréal hepken ; *er wurde wegen Mord eingesperrt*, bac'het e voe evit bezañ lazhet un den ; *wegen eines Mordes*, *den er nicht begangen hatte*, *wurde er zur Zwangsarbeit verurteilt*, barnet e oa bet d'ar galeoù abalamour d'ur muntr na oa ket bet graet gantañ ; *wegen jeder Kleinigkeit*, evit traoù dister, evit traoù a get, evit traoù netra, war an disterañ digarez, diwar an disterañ digarez, diwar an disterañ tra, evit nemeur dra, war-bouez un neudenn vrein - evit ya, evit nann / diwar ya pe nann - e-skeud an disterañ abeg, evit an disterañ bramm, evit mann ebet, evit an disterañ mann ; *er lässt sich wegen jeder Kleinigkeit aus der Bahn werfen*, pennfollet e vez gant un netraig ; 2. a-berzh ; *von Amts wegen*, a-berzh-Stad, a-berzh e garg ; 3. hervez, diouzh ; *von Rechts wegen*, hervez al lezenn, leunwir, dre wir ; 4. *von wegen* ! evit kelo-se ! te 'lavar ! te 'lavar a-walc'h ! n'eo ket te 'lâr ! c'hwî 'lavar ! c'hwî 'lavar a-walc'h ! Doue da'm miro ! n'eus ger a se ganin ! e c'hellez sutal ! a soñj dit ! ya, war lost al leue ! ya, moarvat ! ya da, moarvat ! lavaret mat a c'hallit ! e stumm ebet ! e mod ebet ! e nep keñver ! e keñver ebet ! war nep feur ! e nep doare ! e nep mann ! a du ebet ! a briz ebet ! war nep feur ! e nep hent ! e nep tro ! / war nep tro ! / e nep feson ! (Gregor) ; *schämst du dich nicht ? - von wegen* ! n'ec'h eus ket mezh ? - mez 'vez kavet e beg ar gwez derv ! / n'ec'h eus ket mezh ? - ar mez 'zo mat d'ar moc'h ! ; *„ich bin bald wieder da !“ - „von wegen !“*, ne vin ket pell gant va zro ! - nann da ! ; *von wegen Heimwerker* ! hennezh ur biteller a-feson, me a ra goap ! hennezh

ur biteller a-feson, evit kelo ar pezh a dalvez ! hennezh ur biteller a-feson, evit kelo pezh a ra !

Wegenetz n. (-es,-e) : rouedad hentoù b.

Weger ls. : [merdead.] languz g.

Wegerecht n. (-s,-e) : gwir tremen g. ; *Grunddienstbarkeit bezüglich des Wegerechts*, gwizad tremen g. ; *Weg, an dem Wegerechte bestehen, mit einem Wegerecht betroffener Durchfahrtsweg*, hent darempred g., darempred g., trepas g. ; *auf Grund des Wegerechts ein fremdes Grundstück durchqueren dürfen*, kaout darempred dre zouaroù unan all ; *er verfügt zwar über ein Wegerecht, aber doch nicht durch unseren Hof* ! n'emañ ket e zarempred dre hor porzh, alato !

Wegerich g. (-s,-e) : [louza.] stlañvesk str., dibennoatez str., louzaouenn-ar-pemp-roudenñ b., louzaouenn-an-troc'h b. ; *großer Wegerich*, hedledan g. ; *spanischer Wegerich*, geot-ar-c'hwenn str.

Wegermittlung b. (-,-en) : [merdead.] deroudadur g.

wegern V.gw. (hat gewegert) : [merdead.] languziñ.

Wegerung b. (-) : [merdead.] 1. languziñ g. ; 2. lambrusk graet gant languzoù g.

Wegerungsplanke b. (-,-n) : [merdead.] languz g. ; *mit Wegerungsplancken verkleiden*, languziñ.

Wegeunfall g. (-s,-unfälle) : gwallzarvoud war an hent g.

Wegeverhältnisse ls. : stad an hentoù b.

wegfahren V.gw. (fährt weg / fuhr weg / ist weggefahren) : mont kuit, mont e-kuit, loc'hañ, diloc'hañ, dibradañ, lañsañ, diharpañ, diblas, diblasañ, mont pare.

V.k.e. (fährt weg / fuhr weg / hat weggefahren) : kas kuit.

wegfallen V.gw. (fällt weg / fiel weg / ist weggefallen) : 1. kouezhañ, distagañ ; 2. [dre skeud.] bezañ nullet, bezañ freuzet, bezañ lamet, mont da gaoch-heiz, mont e lost ar c'had, mont e kas, treiñ e kas, kouezhañ e kas, treiñ e gwelien, mont e gwelien, mont an tenn er c'hleuz, mont er c'harzh.

wegfangen V.k.e. (fängt weg / fing weg / hat weggefangen) : herzel, daspakañ, dastapout, skrapat ; *jemandem etwas wegfangen*, lemel udb digant u.b., skrapat udb digant u.b., riñsañ e dreid d'u.b., rouzañ ar bloneg d'u.b., touzañ ar maout d'u.b., pakañ (tapout) berr u.b., troc'hañ a-raok d'u.b., c'hwetzañ e fri d'u.b. ; [merdead., sport] *einem Segelboot den Wind wegfangen*, dizaveliñ ur vag-dre-lien ; *sich (dat.) den Wind wegfangen lassen*, pakañ un dizavelad, bezañ dizavelet.

wegfegen V.k.e. (hat weggeegt) : 1. skubañ kuit ; 2. [dre skeud.] kas gant an-unan, skubañ ; *der Sturm hatte das Dach weggeegt*, toenn an ti a oa aet gant ar barrad gwallamzer ; *der Wind hat die Wolken weggeegt*, naetaet eo bet an oabl gant an avel, an avel en deus digoumoulet an oabl, karzhet eo bet an oabl gant an avel, skubet kuit eo bet ar c'houmoul gant an avel ; *er wurde vom Wirbelsturm der Protestwelle weggeegt*, skubet e voe gant ar barrad avel-gorbell, skubet e voe gant ur gaouad avel-gorbell.

Wegfestlegung b. (-,-en) : [merdead.] deroudadur g.

wegfliegen V.gw. (flieg weg / ist weggefliegen) : nijal kuit, nijal e-kuit, dinijal, digludañ, mont kuit diwar nij, mont e-kuit diwar nij ; [laboused] *von einem Busch wegfliegen*, divodañ ; *der Vogel flog vom Zweig weg*, divrankañ a reas al labous ; *vom Bienenstock wegfliegen*, diruskennañ.

wegfressen V.k.e. (frisst weg / fraß weg / hat weggefressen) : lonkañ, plaouiañ, kroufañ, kouchañ, porpantiñ, flumañ, riñsañ, ober ar riñs war ; *die Amseln fressen mir alle Erdbeeren weg*, va sivi a ya tout gant ar mouil'chi.

wegführen V.k.e. (hat weggeführt) : kas kuit, kas gant an-unan.

Weggabel b. (-,-n) / **Weggabelung** b. (-,-en) : kroashent g., kroazhent g., kroazlec'h g., kroazru g., hent forc'hek g., gaol b., gaoliadur g., toull-hent g., forc'h-hent b., fourch-hent g.

Weggang g. (-s) : disparti g., diblas g. ; *beim Weggang*, en ur vont kuit, en ur gimidiñ, o kimiadiñ, e-ser mont en hent.

weggeben V.k.e. (gibt weg / gab weg / hat weggegeben) : 1. en em zizober eus, en em zifraeañ eus, en em zijabliñ eus, en em zistabezañ eus, en em ziaesaat a, en em zistrobañ eus, en em zioueriñ eus,

dijabliñ a, dijabliñ diouzh, difoarañ diouzh, diskregiñ diouzh, dispegañ diouzh, diskrañ diouzh, en em zivec'hiañ eus, disammañ eus ; **2.** reiñ e prof, profañ, ober prof a.

Weggefährte g. (-n,-n) : kile g., kenveajour g., ambrouger g., kompagnun g., P. ki g.

weggehen V.gw. (ging weg / ist weggegangen) : mont kuit, mont kuites, mont e-kuit, mont roud, bale kuit, mont pare, mont en e raok, mont a-raok, mont er raok, mont ac'haneñ (ac'hano, alese, alehont), dispartiañ, partial, diloriñ, mont en e roud, mont en e dro, mont er bale, diflach, diblasañ, diblas, loc'hañ kuit, diloc'hañ, dibradañ, distankañ, lañsañ, nijal kuit, digludañ, difreñ, difreñ kuit, mont a-grip, en em dennañ, treiñ kein, treiñ e gein, sachañ an treid gant an-unan (*e dreid gantañ, he zreid ganti h.a.*), sevel troad, sevel e droad, arat, diankañ, distaliañ, P. mont e chil, difoarañ war ar beoz ; *von jemandem weggehen*, kuitaat u.b., mont digant u.b., mont a-zigant u.b., mont diwar-dro u.b., en em ziforc'hiñ diouzh u.b., diankañ digant u.b., mont diouzh u.b., partial eus u.b. ; *wir sollten jetzt lieber zu ihnen, wenn wir nicht wollen, dass sie die Geduld verlieren und weggehen*, deomp d'o c'havout bremañ betek-gouzout na c'hortozfent ket pelloc'h, deomp d'o c'havout bremañ rak na c'hortozfent ket pelloc'h ; *weggegangen, Platz vergangen*, an hini a ya d'ar foar a goll e blas.

Weggenosse g. (-n,-n) : kile g., kenveajour g., ambrouger g., kompagnun g., P. ki g.

weggießen V.k.e. (goss weg / hat weggegossen) : skuilhañ, fennañ, skarzhañ.

Weggli n. (-/s,-/s) : [Bro-Suis] : baraig g., baraennig b., P. chlam-dan b. ; [tr-] *der will den Fünfer und das Weggli und die Bäckerstochter noch dazu*, klask a ra kaout ar glas hag ar sec'h, klask a ra kaout ar marc'h hag an arc'hant.

weggucken V.gw. (hat weggeguckt) : **1.** distreiñ e zaoulagad, sellet a-gostez ; **2.** *über etwas (ak.) weggucken*, serriñ an daoulagad war udb, na vennout gwelet udb, gwilc'hañ an daoulagad (Gregor).

weghaben V.k.e. (hat weg / hatte weg / hat weggehabt) : **1.** dont a-benn da gaout an dizober eus ; **2.** bezañ reizh war, gouzout brav diouzh / bezañ en e grog (en e daol, en e blom) gant (Gregor), bezañ don war, bezañ kreñv war, bezañ arroutet (ur mailh, un tad den) war, bezañ barrek ouzh, kaout skiant udb, gouzout anezhi war, bezañ ifam war, bezañ doazh war ; **3.** tapout, pakañ, dastum, serriñ ; **4.** P. bezañ paket, bezañ tapet, bezañ dastumet, bezañ serret ; *er hat einen weg*, mezv eo, lous eo e fri, erru eo lous e fri, n'emañ ket diwar an dour, tomm eo d'e fri, tomm eo d'e benn, tomm eo e forn gantañ, tomm eo en e ziabarzh, tommet eo dezhañ, ganti emañ, aet eo ganti, tomm eo d'e veg ha bec'h dezhañ o lakaat neud en nadoz, avel a zo gant e letern, ur garrigellad en deus, karrigellad eo, ur banne a zo dindan e fri (a zo warnañ), trenk eo e doull, druz eo e c'henoù, erru eo ront e votoù, graet en deus ur picherad, lakaet en deus un talad, tapet en deus ur garg, tomm eo d'e forn, tomm eo ar forn gantañ, brignen a zo ouzh e c'henoù.

weghalten V.k.e. (hält weg / hielt weg / hat weggehalten) : derc'hel pell, distreiñ.

weghelfen V.k.d. (hilft weg / half weg / hat weggeholfen) : *jemandem weghelfen*, sikour u.b. da vont kuit, sikour u.b. da dec'hout, reiñ skoazell d'u.b. evit tec'hel, reiñ skoazell d'u.b. da gemer an tec'h.

wegholen V.k.e. (hat weggeholt) : kerc'hat, dont da gerc'hat.

wegjagen V.k.e. (hat weggejagt) : argas, kas kuit, skarzhañ, kas er-maez, touch kuit, lakaat aer e kilhoroù u.b., sevel e dreid d'u.b., chabousat, choual, bannañ, hemolc'hiñ, chaseal, ober ar riñs war.

wegkarren V.k.e. (hat weggekart) : **1.** kas, treuzdougen ; **2.** chalbotat, charreat, karrigellat.

wegkehren V.k.e. (hat weggekehrt) : **1.** skubañ kuit, skubañ, skarzhañ, karzhañ ; **2.** distreiñ ; *das Gesicht wegkehren*, distreiñ e benn.

wegkommen V.gw. (kam weg / ist weggekommen) : **1.** mont kuit, dispartiañ, en em dennañ ; *von einem Ort wegkommen*, kuitaat ul lec'h, en em dennañ eus ul lec'h ; *er kommt vom Fernseher nicht weg*, chom a ra da luduenniñ dirak e skinweler ; P. *mach, dass du wegstommst !* da c'hastiñ ganit ! kae gant an diaoul ! kae da lec'h all d'en em rostañ ! kerzh d'an diamig ! ar moug ra'z moug ! kae da da Gankari-noz ! kae gant ar c'hwezigen ! kae d'ar groug ! kae d'ar wedenn ! kerzh da sutal brulu ! kae da strakal brulu ! kerzh da strakal bezhin e foñs al lennvor ! kerzh diwar va zro ! kae da glask brennig da Venez-Are ! kae da dalaregeta ! chaous warnout ! kae da aveliñ da loeroù ! kae da foar an diaoul ! kae da gaolmoc'ha ! da gac'hat ganit ! kae da skidañ ! kae da gouziñ ! va revr ganit ! kerzh da lusa ! kerzh gant ar foeltr ! kerzh da zistreiñ ar c'haoc'h saout da grazañ ! kae da foar ar c'hwitelloù ! kae d'ar foar ! kae da foar an ifern ! kae da foar an tri mil ! kae da logota da Venez-Are ! kae da c'hwitellat ! kae da c'hwitellat mouilc'hi da Venez-Are ! kae da c'hwitellat gioc'hed war gribell Menez-Are ! kerzh da c'hwitellat gioc'hed d'an dour-sav ! kae da wriat botoù ! kae da c'hwileta ! kae gant ar mil mallozh va Doue ! kae gant ar grug ! kae da grampouesha ! kae da stoupa ! kae lark diouzhin ! kae pell diouzhin ! kae pelloc'h ! ; **2.** [tro-lavar] *schlecht wegkommen*, bezañ koll.

wegkönnen V.gw. (kann weg / konnte weg / hat weggekonnt) : gallout mont kuit, gallout en em dennañ.

Wegkreuz n. (-es,-e) / **Wegkreuzung** b. (-,-en) : kroashent g., kroazru g., forc'h-hent b., forc'h an hent b., fourch-hent g., hent-kroaz g., korn an hent g., gaol b.

wegkriegen V.k.e. (hat weggekriegt) : **1.** kaout an dizober eus, frankaat gant ; *der Fleck ist nicht wegzukriegen*, ar vastarenn ne zeu ket kuit, n'eus ket moaien da gas kuit ar vastarenn ; **2.** dilec'hiañ, diblasañ, diblas, diloc'h, diboulañ, divorañ ; **3.** P. pakañ, tapout, dastum, serriñ.

Wegkrümmung b. (-,-en) : korn-tro g., korn-pleg g., pleg g., kornblegenn b., tro-gorn b.

Weglänge b. (-,-n) : [fizik] treu g. ; *optische Weglänge*, treu al luc'h g.

weglassen V.k.e. (lässt weg / ließ weg / hat weggelassen) : **1.** na ober van ouzh, na ober dalc'h eus, lezel e-maez, lezel a-gostez, lezel war e revr, dilezel, dilemel, tennañ, ober hep, tremen hep, chom hep, dianavezout ; *bei seinem Gebet das letzte Stück weglassen*, darniñ e bedennoù ; **2.** lezel da vont, leuskel kuit ; *man wollte ihn nicht weglassen*, ne felled ket e lezel da vont ; **3.** [yezh.] penndroc'hañ.

Weglassung b. (-,-en) : **1.** dilezidigezh b., dilez g., dilezadenn b., lamedigezh b., lamerezh g., dilamerezh g., dilamedigezh b., dilamidigezh b. ; **2.** [yezh.] penndroc'h g.

weglaufen V.gw. (läuft weg / lief weg / ist weggelaufen) : redek kuit, reiñ bec'h d'e zivesker, reiñ lusk d'e zivesker, skarzhañ kuit, karzhañ, diskampañ, skarañ, mont diwar skizh, ober gaol, troc'hañ kuit, diriñsañ kuit, diskrapañ, disvantañ kuit, jilgammañ, tec'hel, tec'hel kuit, tec'hel e-kuit, tec'hel d'ar red, tec'hel d'an daoulamm, didec'hel, dilammat, dic'haloupat, rahouenniñ kuit, kravat, kravat kuit, kravat gantañ, sachañ e revr, sachañ e skasoù, kribañ, kavout e ribouloù da dec'hel, klask e ribouloù, klask e ribinoù, en em skrabañ, flipat er-maez, mont d'e dreid ; *beim geringsten Verdacht werden sie weglaufen*, an disterañ diskred o lakay da dec'hel ; *er ist weggelaufen*, kantennet eo, skubet en deus ar ouinell, harpet en deus ar vanell, skaret en deus douar, kravat kuit eo, ranket en deus he c'hrabat, kribet en deus anezhi, kribet eo er-maez, diloret en deus an dachenn, riñset en deus an dachenn ; *seine Kühe sind ihm weggelaufen*, aet eo e saout digantañ, feulzet eo e saout.

weglegen V.k.e. (hat weggelegt) : **1.** lakaat a-gostez, cheñch plas da, diloc'hañ, dilec'hiañ, diboulañ, divorañ ; **2.** [dre astenn.] diankañ, trabuchañ.

wegleugnen V.k.e. (hat weggeleugnet) : nac'h, nac'hañ, dinac'h.

wegloben V.k.e. (hat weggelobt) : *jemanden wegloben*, meuliñ u.b. evit kaout an dizober anezhañ, kinnig ur post-labour dedennus d'u.b. evit kaout an dizober anezhañ.

weglos ag. : dihentoù, diwenodenn, dihent.

wegmachen V.k.e. (hat weggemacht) : lemel.

Wegmalve b. (-, -n) : [louza.] kaol-malv str., malv-gallek str.

wegmarschieren V.gw. (marschierte weg / ist wegmarschiert) : [lu] mont kuit, mont e-kuit.

Wegmaß n. (-es, -e) : muzul hent g.

wegmögen V.gw. (mag weg / mochte weg / hat weggemocht) : kaout c'hoant da vont kuit.

wegmüssen V.gw. (muss weg / musste weg / hat weggemusst) : 1. rankout mont kuit ; *ich muss dringend weg*, n'em eus ket amzer da zaleañ ; *Mitternacht ! ich muss jetzt schnell weg ! hanternoz !* poent eo din skarañ ! ; 2. rankout bezañ skarzhet.

Wegnahme b. (-) : 1. lamidigezh b., lamedigezh b., lamadur g., lamerezh g., dilamerezh g. ; 2. skrapadenn b. ; 3. [lu, gwir] diberc'hennadur g., lamidigezh b., lamedigezh b., dalc'h g., krog g., kenkizadur g., seziz b.

wegnehmen V.k.e. (nimmt weg / nahm weg / hat weggenommen) : 1. kemer, lemel, skrapañ, divorañ, tapout, kregiñ e, tennañ, diharpañ, diskregiñ, remuiañ, dibourvezañ ; *viel Platz wegnehmen*, mont lec'h gant an dra-mañ-tra, strumiñ, lastrañ ; *das Zeug auf dem Büffet nimmt nur Platz weg*, abuzet (ac'hubet, strobet, sternet, lastret, strumet) e vez ar ganastell gant an holl vistoulligou-se, ar bitrakoù-se a zo o lastrañ ar ganastell, strumet eo ar ganastell gant ar bitrakoù-se, ar bitrakoù-se ne reont nemet strumiñ ar ganastell ; *jemandem etwas wegnehmen*, dirannañ u.b. eus udb, dioueriñ u.b. eus udb, dibourvezañ u.b. eus udb, skrapañ udb diwar-goust u.b., lemel udb digant u.b. ; *nehmt ihm den Knüppel weg !* lamit e vazh digantañ ! ; *jemandem seine Pfänder wegnehmen*, *jemandem seine Bürgschaften wegnehmen*, diouestañ u.b. ; *ein Kind von der Schule wegnehmen*, diskoliañ ur bugel ; 2. [gwir] kenkizañ.

Wegnehmen n. (-s) : 1. lamidigezh b., lamedigezh b., lamadur g., lamerezh g., dilamerezh g. ; 2. [gwir] kenkizadur g., seziz b.

wegnicken V.gw. (ist weggenickt) : P. pouezañ butun, soubañ gouloù, kouezhañ morennet, en em reiñ da zargudiñ, en em reiñ da voriñ, en em reiñ da vorgousket, en em reiñ da soriñ, en em reiñ da vorenniñ, en em reiñ da vorfilañ, en em reiñ da vorediñ, en em reiñ da soubañ gouloù, en em reiñ da vorgudiñ, en em reiñ da vordoiñ, en em reiñ da sebouriñ, en em reiñ da sorenniñ, en em reiñ da voemañ, en em reiñ da gogasiñ.

wegpacken V.k.e. (hat weggepackt) : P. klenkañ, lakaat.

wegpusten V.k.e. (hat weggepustet) : 1. c'hwezhañ war, poufal war, diskar [udb] gant ur c'hwezhadenn ; *den Staub wegpushen*, c'hwezhañ war ar boultrenn d'he skarzhañ ; 2. [dre skeud.] P. diskar, lazhañ gant un tenn, pilat ; *jemanden wegpushen*, diskar u.b. gant un tenn ; *sich (dat.) den Kopf wegpushen*, plantañ ur boled (ur vilienn blom, ur bolosenn) en e benn, en em zistrujañ gant un tenn en e benn, tennañ ur boled en e benn, en em lazhañ gant un tenn en e benn, en em denañ.

wegputzen V.k.e. (hat weggeputzt) : 1. P. distrilhañ brav ha kempenn, distrilhañ a-blad-kaer, lakaat war e c'henoù, pladañ, pilat, faezhañ, flastrañ rac'h, daoubenniñ, disparfoeltrañ, distokañ, kraziañ naet, minmalañ, trec'hiñ treuz-ha-hed, bazhata, barrskubañ, riñsañ, peurdrec'hiñ, peurfaezhañ, razhañ, dornañ, diskolpañ, klaviañ, lakaat lamm, reiñ e laz da, reiñ un distres eus ar re wellañ da, kas e drougated ; 2. [boued] P. *etwas wegputzen*, mont a vegadoù bras gant udb, lonkañ udb a-rafoll, debriñ alfant udb, gourlonkañ udb, debriñ lamprek udb, debriñ naonek udb, plaouiañ udb, floupañ udb, brifañ udb, kordañ udb, gorjañ udb, jogañ udb, lopañ udb, razhañ udb, tagañ udb, toullonkañ udb, debriñ udb en ul lonkad, treizhañ udb, kroufañ udb, kouchañ udb, porpantiñ udb, flumañ udb.

wegradieren V.k.e. (radierte weg / hat wegradiert) : 1. diverkañ ; 2. gomañ.

wegraffen V.k.e. (hat weggerafft) : ober riñs war, ober ur riñs war, ober skrap war, sammañ, kas gant an-unan, skubañ, distroadañ,

rastellat, aloubiñ ; *vom Tod weggerafft*, c'hwennet, bet sammet (aet, bet skubet) gant an Ankoù, aet gant Hor breur ar Marv, bet distroadet gant ar marv, bet tumpet ganti, bet lipet gant ar marv, bet lamet diganeomp gant an Ankoù ; *er wurde zu früh vom Tod weggerafft*, ar marv a zeuas dezhañ re abred ; *in diesem Winter hat der Tod viele alte Menschen aus unserer Gemeinde weggerafft*, amañ eo bet digozhet ar barrez er goañv-mañ, er goañv-mañ ez eus bet c'hwennet (skoet) meur a gozhiad eus ar barrez, deuet eo ar marv er goañv-mañ d'ober e dro war meur a gozhiad eus ar barrez, ar goañv-mañ en deus graet ur riñs war kozhidi ar barrez, ar goañv-mañ en deus graet e rumm war kozhidi ar barrez ; *die Cholera hat zwei Kinder weggerafft*, ar c'holera en deus tumpet daou vugel, daou vugel a zo bet skubet (sammet) gant ar c'holera ; *er wurde vom Tod weggerafft*, ar marv a skoas warnañ, lipet e voe gant ar marv, lamet e voe gant ar marv digant e re.

Wegrand g. (-s, -ränder) : bord an hent g., ribl an hent g., lez an hent g., gwirmenn an hent b., lezenn an hent b., isu g., [dre fent] park an erv hir g. ; *ich stand am Wegrund*, edon war bord an hent ; *am Wegrund pinkeln*, ober ur staotadenn war bordig an hent ; *die Tiere am Wegrund grasen lassen*, mës a an dro, griziennañ.

wegrasieren V.k.e. (rasierte weg / hat wegrasiert) : lemel, troc'hañ, aotenniñ, razhañ.

wegrationalisieren V.k.e. (rationalisierte weg / hat wegrationalisiert) : skarzhañ (karzhañ, kas kuit, lemel, dic'hoprañ, difredañ, ezfredañ, digouviañ, digargañ) evit abegoù adframmañ.

Weg-Rauke b. (-, -n) : [louza.] louzaouenn-ar-ganerien b.

wegräumen V.k.e. (hat weggeräumt) : 1. lemel, tennañ, tennañ e-kuit, disternañ, disterniñ, tec'hel, tec'hout, tec'hel e-kuit, divorañ, diboullañ, skarzhañ, karzhañ, frankaat gant ; *das Geschirr wegräumen*, distaliañ (disterniñ, disternañ, diac'hubiñ, distrollañ, dieubiñ) an daol, dijabliñ an daol, distaoliañ, sevel an daol (Gregor), distlabezañ an traoù diwar an daol, tennañ an traoù a-ziwar an daol ; *Schutt wegräumen*, diatreidiñ, diac'hubiñ an atred diwar an hent, skarzhañ an atred, karzhañ an atred, karzhañ an hent eus an atred, divorañ an atred, diboullañ an atred, dijabliñ an hent ; *ein Hindernis wegräumen*, lemel ur skoilh (ur stank) diwar an hent, distankañ an hent, distrollañ an hent, disparlañ d'u.b., tec'hel ur skoilh diwar hent, frankaat gant ur skoilh ; *raum mal den Eimer weg*, tec'h ar c'helorn alese, tec'h ar c'helorn diwar hent, lam ar c'helorn diwar hent, lam ar c'helorn alese a-ziwar an hent ; 2. klenkañ, renkañ ; *wo zum Teufel hat er meine Werkzeuge weggeräumt ?* pelec'h ar bed en deus klenket va binviou ?

wegreißen V.k.e. (riss weg / hat weggerissen) : 1. tennañ, diframmañ, skrapat, skubañ, riñsañ ; *der Dieb hat der alten Frau die Tasche aus der Hand weggerissen*, al laer en doa skrapet he sac'h-dorn digant ar vaouez kozh, al laer en doa dichafantret he sac'h-dorn digant ar vaouez kozh ; *jemandem etwas aus den Händen wegreißen*, *jemandem etwas wegreißen*, diframmañ udb a-dre zaouarn u.b., diframmañ udb digant u.b., dichafantrañ udb digant u.b., difrapañ udb digant (gant) u.b., skrapañ udb ouzh dorn u.b., lemel udb a-dre zivrec'h u.b. ; 2. kas kuit, kas gant an-unan, disac'hañ, dic'hastañ, chalbotat, sammañ kuit ; *der Fluss hat die Brücke weggerissen*, aet eo ar pont gant ar stêr, kaset he deus ar stêr ar pont ganti, ar stêr he deus chalbotet ar pont, sammet eo bet ar pont gant ar stêr.

wegrennen V.gw. (rannte weg / ist weggerannt) : redek kuit, reiñ bec'h d'e zivesker, reiñ lusk d'e zivesker, skarzhañ kuit, karzhañ, diskampañ, skarañ, mont diwar skizh, ober gaol, troc'hañ kuit, diriñsañ kuit, disvantañ kuit, jilgammañ, kribat anezhi, kribat er-maez, skarzhañ er-maez, skubañ er-maez, dilorañ an dachenn, riñsañ an dachenn, tec'hel, tec'hel kuit, tec'hel e-kuit, tec'hel d'ar red, tec'hel d'an daoulamm, didec'hel, dilammat, dic'haloupat ; *er ist weggerannt*, a) redet eo kuit ; b) kantennet eo, skubet en deus ar ouinell, harpet en deus ar vanell, skaret en deus douar, kravet kuit eo, ranket en deus he c'hribat, kribet en deus anezhi, kribet eo er-maez, diloret en deus an dachenn, riñset en deus an dachenn.

wegretuschieren V.k.e. (retuschierte weg / hat wegretuschiert) : lemel kuit, diverkañ.

wegrücken V.k.e. (hat weggerückt) : pellaat, distokañ, tennañ, diharpañ ; *den Tisch von der Mauer wegrücken*, distokañ an daol diouzh ar voger.

V.gw. (ist weggerückt) : pellaat.

wegrutschen V.gw. (ist weggerutscht) : riklañ, riklañ kuit, diflipañ, disruzañ, rampañ, dirampañ, lamprañ, risklañ, ruzañ, disac'hañ, foerañ, divalañ, tec'hel, tec'hel diwar an hent, rampañ diwar an hent, riklañ diwar an hent, ruzañ diwar an hent, tramziñ.

wegsacken V.gw. (ist weggesackt) : 1. [merdead.] sankañ, gouelediñ, mont d'ar strad, mont d'ar goueled, mont d'an deun, ober peñse, peñseañ, soliñ, bezañ lonket gant ar mor, plantañ en dour ; *das Schiff sackt ab*, emañ al lestr o ouelediñ (o vont d'ar strad, o soliñ, o plantañ en dour) ; 2. [nijerezh] koll uhelder ; *das Flugzeug sackt weg*, koll a ra ar c'harr-nij uhelder gant ur stroñs.

wegschaffen V.k.e. (hat weggeschafft) : kas kuit, sammañ kuit, lemel, tennañ, dilemel, diboulañ, divorañ ; *schaff mir diesen Eimer weg !* tec'h ar c'helorn-se alese ! tec'h ar c'helorn-se diwar hent ! lam ar c'helorn-se diwar hent ! lam ar c'helorn-se diwar an hent ! lam ar c'helorn-se alese ! lam ar c'helorn kuit a-ziwar va hent ! kas ar c'helorn-se diwar hent hag eus va gouloù ! ; *das Pferd wird diesen Baumstamm schon wegschaffen*, gouest eo ar marc'h da ziboulañ ar c'hef-se, barrek eo ar marc'h war ar c'hef-se, barrek eo ar marc'h evit ar c'hef-se ; *den Schutt wegschaffen*, diatrediñ ul lec'h, diac'hubiñ an atred diwar an hent, skarzhañ an atred, karzhañ an atred, karzhañ an hent eus an atred, divorañ an atred, diboulañ an atred, dijabliñ ul lec'h diouzh an atred.

Wegschaffung b. (-) : lamerezh g., dilamerezh g., dilamedigezh b., dilamidigezh b.

wegschauen V.gw. (hat weggeschaut) : 1. distreiñ e zaoulagad, distreiñ e selloù, sellet a-gostez ; 2. *über etwas (ak.) wegschauen*, serriñ an daoulagad war udb, na vennout gwelet udb, gwilc'hañ an daoulagad (Gregor).

Wegscheid g. (-s,-e) / **Wegscheide** b. (-,-n) : kroashent g., kroazhent g., kroazlec'h g., kroazru g., hent forc'hek g., gaol b., gaoliadur g., toull-hent g., forc'h-hent b., fourch-hent g.

wegschenken V.k.e. (hat weggeschenkt) : 1. en em zizober eus, en em zifraeañ eus, en em zijabliñ eus, en em zistlabezañ eus, en em ziaesaat a, en em zistrobañ eus, en em zioueriñ eus, dijabliñ a, dijabliñ diouzh, difoarañ diouzh, diskregiñ diouzh udb, en em zivec'hiañ eus, disammañ eus ; 2. reiñ e prof, profañ, ober prof a.

wegscheuchen V.k.e. (hat weggeschuecht) : argas, kas kuit, skarzhañ, touch kuit, lakaat aer e kilhoroù u.b., sevel e dreid d'u.b., choual, dichoual, charaouiñ, chabousat, chaboutat, distekiñ, hemolc'hiñ, chaseal, ober ar riñs war ; *die Kühe wegscheuchen*, touch ar saout kuit, chabousat ar saout, ober ar riñs war ar saout ; *Hühner wegscheuchen*, choul yer, dichoual yer, charaouiñ yer ; *ein Huhn von der Hühnerstange wegscheuchen*, digludañ ur yar ; *einen Vogel von seinem Sitzplatz wegscheuchen*, digludañ ul labous ; *die Schafe wegscheuchen*, chabousat an deñved ; *die Fliegen wegscheuchen*, digelieniñ ; *einen Vogel von seinem Sitzplatz wegscheuchen*, digludañ ul labous ; *einen Vogel von einem Zweig wegscheuchen*, divrankañ ul labous ; *einen Vogel von einem Busch wegscheuchen*, divodañ ul labous.

wegschicken V.k.e. (hat weggeschickt) : 1. kas, kas kuit ; 2. skarzhañ.

wegschieben V.k.e. (schob weg / hat weggeschoben) : pellaat, distokañ, tennañ, diharpañ ; *den Tisch von der Mauer wegschieben*, distokañ an daol diouzh ar voger.

wegschießen V.k.e. (schoss weg / hat weggeschossen) : [c'hoari bouloù] *eine Kugel wegschießen*, distekiñ ur voul, divutiñ ur voul ; *schieß die Zielkugel weg !* ro ur vazhad d'ar mestr ! boul d'ar mestr ! ; *eine Kugel von der Zielkugel wegschießen*, distokañ

diwar-dro ar mestr ; *Schuss, bei dem die Kugel die gegenerische wegschießt und exakt deren Platz einnimmt*, lem-laka g.

wegschleichen V.gw. (schlich weg / ist weggeschlichen) : en em laerezh, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, tec'hel kuit, tec'hel e-kuit, troc'hañ kuit, ripañ kuit, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, en em ziskrapañ, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, rankout he c'hribat, kribat anezhi, kribat er-maez, skarzhañ er-maez, skubañ er-maez, dilañ an dachenn, riñsañ an dachenn.

wegschleifen V.k.e. (schliff weg / hat weggeschliffen) : 1. breolimañ ; 2. dismantrañ holl-razh, distrujañ naet, rezañ, divogeriañ, diskar a-benn-font, diskar rez an douar, lakaat rez an douar.

wegschleppen V.k.e. (hat weggeschleppt) : stlejañ, ruzañ.

wegschleudern V.k.e. (hat weggeschleudert) : teurel, bannañ, stlepel, talmañ, distrinkañ, strinkañ, stropañ, delazhiñ, skeiñ, strapañ, torimellat, disvantañ, foeltrañ, flistrañ, foetañ, lansañ, rual.

wegschließen V.k.e. (schloss weg / hat weggeschlossen) : prenañ, lakaat dindan alc'hwez, alc'hwezañ.

wegschmeißen V.k.e. (schmiss weg / hat weggeschmissen) : P. stlepel kuit, bannañ kuit, teurel d'ar bern, teurel d'ar blotoù, dideurel, disteurel, distlepel, skarzhañ, karzhañ, foeltrañ, pennfoeltrañ, fliminfoeltrañ, kas da vreskenn, riblañsiñ, skeiñ er blotoù ; *alles wegschmeißen*, peuriñsañ an dachenn, dilañ an dachenn.

wegschnappen V.k.e. (hat weggeschnappt) : 1. plaouiañ ; 2. [dre skeud.] *jemandem etwas vor der Nase wegschnappen*, lemel udb digant u.b. dirak e varv, lemel udb digant u.b. dirak e (en desped d'e) zaoulagad (Gregor), touzañ e vaout d'u.b., troc'hañ dindan u.b., rouzañ ar bloneg d'u.b., troc'hañ a-raok d'u.b.

Wegschnecke b. (-,-n) : [loen.] melc'hwed str. ; [Arion rufus] *rote Wegschnecke, große Wegschnecke, große rote Wegschnecke*, melc'hwed ruz str.

wegschneiden V.k.e. (schnitt weg / hat weggeschnitten) : 1. troc'hañ kuit, troc'hañ, lemel ; 2. [mezeg.] ambidañ.

wegschnellen V.gw. (ist weggeschnellte) : mont kuit evel un tenn (gant ur foll a dizh, d'an druilh, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, tizh-ha-taer, d'ar c'haloup, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, gant tizh ken na yud, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, gant tizh ken na strak, gant tizh ken a findaon, evel ur c'hurunoù).

wegschütten V.k.e. (hat weggeschüttet) : skuilhañ, fennañ, skarzhañ, karzhañ, riñsañ.

wegschwemmen V.k.e. (hat weggeschwemmt) : kas kuit, kas gant an-unan, chalbotat ; *der Fluss hat die Brücke weggeschwemmt*, aet eo ar pont gant ar stêr, kaset he deus ar stêr ar pont ganti, ar stêr he deus chalbotet ar pont, sammet eo bet ar pont gant ar stêr.

wegsehen V.gw. (sieht weg / sah weg / hat wegesehen) : 1. distreiñ e zaoulagad, distreiñ e selloù, sellet a-gostez ; 2. *über etwas (ak.) wegsehen*, serriñ an daoulagad war udb, na vennout gwelet udb, gwilc'hañ an daoulagad (Gregor).

wegsehen V.em. : **sich wegsehen** (hat sich (ak.) weggeseht) : kaout c'hoant bras da vont kuit, bezañ c'hoant bras d'an-unan da vont kuit, na gaout ken c'hoant nemet da vont kuit, bezañ e spered o vennout mont kuit, bezañ despailh (mall) bras gant an-unan mont kuit, bezañ mall-mall gant an-unan mont kuit, na badout mui gant ar mall da vont kuit, skuizhañ gant ar prez da vont kuit.

wegsenden V.k.e. (sandte weg / sendete weg // hat weggesandt / hat weggesendet) : kas, kas kuit, daveiñ.

Wegsenden n. (-s) : kasidigezh b.

Wegsenf g. (-s) : [louza.] louzaouenn-ar-ganerien b.

wegsetzen V.k.e. (hat weggesetzt) : lakaat a-gostez, cheñch plas da, diloc'hañ, dilec'hiañ, diboulañ, divorañ.

V.k.d. (ist weggesetzt) : mont d'an tu all da ; *über einen Graben wegsetzen*, lammat dreist un douflez (ur foz).

wegsollen V.gw. (soll weg / sollte weg / hat weggesollt) : 1. rankout mont kuit ; 2. rankout bezañ skarzhet.

Wegsperr b. (-,-n) : stankell b., bardell b.

wegspielen V.k.e. ha V.gw. (hat weggespielt) : [sonerezh] *vom Blatt wegspielen*, c'hoari diwar sav, seniñ war ar prim, seniñ war an trumm.

wegspringen V.gw. (sprang weg / ist weggesprungen) : 1. lammat kuit, ober ul lamm-treuz, lammat a-gostez ; 2. tec'hel a-lamm, tec'hel a-lemmen, tec'hel a-lammoù.

wegspülen V.k.e. (hat weggespült) : 1. skarzhañ, karzhañ [er priveziou] ; 2. kas kuit, kas gant an-unan, chalbotat ; *der Fluss hat die Brücke weggespült*, aet eo ar pont gant ar stêr, kaset he deus ar stêr ar pont ganti, ar stêr he deus chalbotet ar pont, sammet eo bet ar pont gant ar stêr.

wegstecken V.k.e. (hat weggesteckt) : 1. lakaat, sankañ, sikañ ; 2. P. lonkañ ; *das ist schwer weggestecken*, diaes eo lonkañ anezhi, kavout a ran diaes an dra-se ; *er kann viel wegstecken*, kreñv eo e gein, ledan eo e chouk, mat eo da geinañ, kein mat en deus, gouzout a ra brav keinañ, kalet eo ouzh ar boan, start eo ouzh ar boan, n'eo ket tanav e lêr, kroc'hen a zo ouzh e ober, ur galedenn a zen a zo anezhañ.

wegstehlen V.k.e. (stiehlt weg / stahl weg / hat weggestohlen) : laerezh, skrapat.

V.em. : **sich wegstehlen** (stiehlt sich weg / stahl sich weg / hat sich (ak.) weggestohlen) : en em laerezh, en em laerezh kuit, mont kuit evel ul laer, kuitaat didrouz, flipañ, diflipañ, tec'hel kuit, tec'hel e-kuit, troc'hañ kuit, frapañ e zivesker diouzh ul lec'h bennak, en em ripañ, en em ripañ kuit, en em riklañ, en em riklañ kuit, en em ziskrapañ, rankout he c'hribat, kribat anezhi, kribat er-maez, skarzhañ er-maez, skubañ er-maez, dilañ an dachenn, riñsañ an dachenn ; *er hat sich klammheimlich weggestohlen*, ne oa ket chomet eno da c'houlenn e gement all, kuitaet en doa didrouz, tec'het e oa kuit divalav, troc'het e oa kuit didrouz-kaer, aet e oa kuit hep ober brud, en em laerezh en doa graet, en em ripet e oa kuit, en em riklet e oa, graet en doa Jil diloj, aet e oa kuit a-dakot, aet e oa kuit a-davik, aet e oa kuit dre souch ha sioul, aet e oa kuit sioul-riboulenn evel ul laer.

wegstellen V.k.e. (hat weggestellt) : lakaat a-gostez, cheñch plas da, diloc'hañ, dilec'hiañ, diblas, diblasañ, diboullañ, divorañ.

wegsterben V.gw. (stirbt weg / starb weg / ist weggestorben) : *ihr Mann ist ihr weggestorben*, marvet eo he fried diganti, distrujet eo diouzh he fried.

wegstoßen V.k.e. (stößt weg / stieß weg / hat weggestoßen) : disteuler, argas, kas diwar e dro, bannañ.

Wegstrecke b. (-,-n) : hentad g., tennad-hent g., hed-hent g., pennad hent g., flipad hent g., fustad hent g., herrad hent g., c'hwistad hent g., ribinad hent g./b., kazeliad hent b. ; *jemanden eine kurze Wegstrecke begleiten*, ober ur pennadig (ur flipadig, un herradig, ur c'hwistadig, ur ribinadig, ur fustadig) hent gant u.b., ober ur gazeliadig hent gant u.b. (Gregor).

wegstreichen V.k.e. (strich weg / hat weggestrichen) : lemel, diverkañ, barrennañ, raskañ, kroaziañ ; *ein Wort wegstreichen*, lemel ur ger gant un taol pluenn, diverkañ (barrennañ, raskañ, kroaziañ) ur ger.

Wegstunde b. (-,-n) : eurvezh vale b.

wegtauchen V.gw. (ist weggetaucht) : 1. sankañ er mor, sankañ en dour ; 2. [dre skeud.] mont da guzhat, mont da skoachañ, mont da goach, mont d'en em glenkañ.

Wegteilung b. (-,-en) : forc'h-hent b., fourch-hent g., gaol b.

wegtragen V.k.e. (trägt weg / trug weg / hat weggetragen) : sammañ kuit, kas kuit, kas gant an-unan, diboullañ, divorañ.

wegtreiben V.k.e. (trieb weg / hat weggetrieben) : 1. argas, kas kuit, skarzhañ, karzhañ, touch kuit, bannañ, chabousat, hemolc'hiñ, chaseal, ober ar riñs war ; 2. kas kuit, kas gant an-

unan, chalbotat ; *von den Wellen weggetrieben werden*, bezañ kaset kuit a youl mor hag avel (Gregor).

wegtreten V.gw. (tritt weg / trat weg / ist weggetreten) : 1. pellaat, mont kuit, en em dennañ ; [lu] freuzañ ; *wegtreten lassen*, freuzañ ar renkoù, leuskel pep hini da vont d'e du ; *weggetreten ! freuz !* ; 2. P. *er ist weggetreten*, aet eo e spered da stoupa, er c'houmoul emañ, emañ e spered o nijal, azezet eo war e spered, lezel a ra kabestr gant e spered, balafenniñ a ra, en ifernioù emañ, emañ o lonkañ soñjoù, soñjal a ra e lec'h all, treiñ a ra e spered e lec'h all, mont a ra e spered a-zehoù hag a-gleiz, n'emañ ket ganti, n'emañ ket gant e jeu, e soñj a zo war veaj, disoñj eo e spered, treiñ a ra a bep tu gant avel e hunvreoù.

wegtun V.k.e. (tat weg / hat weggetan) : lemel, tennañ.

Wegunterschied g. (-s,-e) : [fizik] forc'had treug g.

wegwählen V.k.e. (hat gewegwählt) : [Bro-Suis] korbellat.

wegwälzen V.k.e. (hat fortgewälzt) : kas pelloc'h war ruilh, kas pelloc'h a ruilh, kas pelloc'h a ruilhoù, bountañ ruilh-diruilh, poulzañ ruilh-diruilh.

Wegwart g. (-s,-e) : aozer-hentoù g., kantonier g.

Wegwarte b. (-,-n) : [louza.] a) gwirsikorea g. ; b) c'hwelien g., sikorea-c'hwerv g./b., sikorea ouez b.

wegwaschen V.k.e. (wäscht weg / wusch weg / hat gewegwaschen) : lemel, gwalc'hiñ ; *einen Fleck wegwaschen*, lemel un duad (un duienn), disaotrañ, digousi, digousiñ ; *dieser Fleck lässt sich nicht wegwaschen*, ne zeu ket an duad-se kuit gant ar soavon.

wegwehen V.k.e. (hat weggeweht) : kas kuit, skarzhañ, karzhañ, skubañ ; *der Wind hat die Wolken weggeweht*, naetaet eo bet an oabl gant an avel, an avel en deus digoumoulet an oabl, karzhet eo bet an oabl gant an avel.

V.gw. (ist weggeweht) : *das Taschentuch ist weggeweht*, aet eo ar frilien gant an avel ; *der Wind weht vom Gebirge weg*, dont a ra an avel eus kaout ar menezioù, dont a ra an avel diwar-gaout ar menezioù, dont a ra an avel diouzh kavout ar menezioù, dont a ra an avel diwar-zu ar menezioù, dont a ra an avel diwar-du ar menezioù.

wegweisen V.k.e. (wies weg / hat weggewiesen) : diarbenn, dizarbenn, kas kuit, kas war-dreñv, argas, bannañ, hemolc'hiñ, chaseal.

wegweisend ag. : troet war-zu an dazot, troet war-zu an hent da zisoc'h ; *Laennec war wegweisend für die Medizin*, Laeneg a zigoras an hent d'ar vezegiezh arnevez.

Wegweiser g. (-s,-) : post-henchañ g., panell heñchañ b., panell arhentañ b., panell-hent b., skritell b. ; *mehrsprachige Wegweiser*, panelloù henchañ liesyezhek ls. ; *der Wegweiser zeigt nach Süden*, ar banell-hent a verk ar su.

Wegweisung b. (-,-en) : 1. [Bro-Suis, gwir] berz chom er vro g., eztiriadur g., ermaezhidigezh b., argasadenn eus ar vro b., argasadenn diouzh ar vro b., skarzhadenn diouzh ar vro b. ; 2. [Bro-Suis, Bro-Austria, gwir] difenn groñs da dostaat ouzh ul lec'h bennak g., difenn groñs da dostaat ouzh annez u.b. bennak g.

wegwenden V.k.e. (wendete weg / wandte weg // hat weggewendet / hat weggewandt) : distreiñ.

Wegwerfbeutel g. (-s,-) : sac'h da deurel g., sac'h unarver g.

Wegwerfflasche b. (-,-n) : boutailh digofsign b., boutailh na vez ket adimplijet b., boutailh da deurel b., boutailh unarver b.

Wegwerfgesellschaft b. (-) : kevredigezh ar beveziñ ha skarzhañ kuit b.

Wegwerfmentalität b. (-) : ar beveziñ sot ha diharz g.

Wegwerfwirtschaft b. (-) : armerzh linennek g., ekonomiezh linennek b. ; *Kreislaufwirtschaft statt Wegwerfwirtschaft*, armerzh kelc'h statt armerzh linennek.

wegwerfen V.k.e. (wirft weg / warf weg / hat weggeworfen) : 1. stlepel kuit, bannañ kuit, teurel d'ar bern, teurel d'ar blotoù, skeiñ er blotoù, teurel war an teil, teuler d'ar bern, reputiñ, reputañ, ravalñ, lakaat a-stal-gostez, teuler, dideurel, disteurel, distlepel, skarzhañ, karzhañ, en em zizober eus, en em zifraeañ eus, en em zijabliñ eus, en em ziaesaat a, en em zistlabezañ eus, en em zistrobañ eus, en em zioueriñ eus, dijabliñ a, dijabliñ diouzh, difoarañ diouzh, diskregiñ diouzh udb, en em zivec'hiañ

eus, disammañ eus, P. foeltrañ, pennfoeltrañ, fliminfoeltrañ, riblañsiñ ; *alles wegwerfen*, peuriñsañ an dachenn, dilañ an dachenn ; *es muss sehr viel weggeworfen werden*, kalz a goll a zo, kalz a zistaol a zo ; *den Pulli musst du wegwerfen, bevor er sich in Wohlgefallen auflöst*, gwelloc'h e vefe dit teurel da stammenn d'ar blotou a-raok dezhi mont a-dammoù (mont a-bilhennoù, mont e pilhoù, mont e truilhoù, mont e pilpouz) ; **2. Geld wegwerfen**, skeiñ arc'hant er mor, skeiñ an arc'hant a-druih-drast, foranañ arc'hant, digalzañ arc'hant, drouziviañ arc'hant, dismantrañ arc'hant, flutañ arc'hant, kalavriñ arc'hant, kalkennañ arc'hant, koufoniñ arc'hant, malamantiñ arc'hant, frotañ arc'hant, fontañ arc'hant, flipañ arc'hant, foetañ e drantell (e voutikl), fritañ e drantell, fripañ e drantell, lipat e drantell, foetañ e gorbilhenn, foetañ e stun, lipat e voujedenn, debriñ e voujedenn, c'hwistañ arc'hant, kac'hmoudennañ e vadoù, stagañ e chas diwar-goust silzig, frigasañ e zanvez, debriñ e draoù, debriñ e stal, debriñ e beadra, debriñ e arc'hant, foetañ e beadra, foetañ e vadoù, ober diskempenn war e arc'hant, foranañ e zanvez, lonkañ e zanvez, teuziñ e holl dra, boulc'hañ an dorzh dre an daou benn, bezañ mat da zispign, drailhañ arc'hant, debriñ e bistigenn, debriñ e gesten, silañ ar yod dre lost he hiviz, silañ ar yod dre lostenn he hiviz, fripañ e zrouin / beveziñ e vadoù / teuziñ e zanvez (Gregor), gwallzispign e zanvez, mogañ grifoù, frotañ grifoù, mañchañ grifoù.

V.em. : **sich wegwerfen** (wirft sich weg / warf sich weg / hat sich (ak.) weggeworfen) : bezañ trec'h d'e ouenn, trec'hiñ gouenn, terriñ ar ouenn, izelaat, dilignezañ, disteraat.

wegwerfend ag. : faeüs, disprizus ; *eine wegwerfende Handbewegung*, ur jest a zipit g.

Wegwerfgesellschaft b. (-) : kevredigezh drouziviañ b., kevredigezh kalavriñ b., kevredigezh koufoniñ b.

wegwischen V.k.e. (hat weggewischt) : torchañ, frotañ, rimiañ ; *sich den Augenschleim wegwischen*, dibikouzañ e zaoulagad, dibikouzañ e ziv vernigenn, dibikouzañ e leternioù, dibikouzañ e brenezer, dibikouzañ e gantolorioù.

wegwollen V.gw. (will weg / wollte weg / hat weggewollt) : kaout c'hoant da vont kuit, bezañ c'hoant d'an-unan da vont kuit, luskañ da vont kuit ; *ich wollte gerade weg*, edon o fardañ (o tanzen, oc'h aveiñ, oc'h aozañ, o prientiñ) mont em zro ; *da wir gerade weg wollten*, p'edomp o vont kuit.

wegwünschen V.k.e. (hat weggewünscht) : *jemandem wegwünschen*, kaout muioc'h a joa diouzh seolioù u.b. eget diouzh begoù e dreid, ober ur mall-e-goll (ur mall-e-gas) eus u.b., gwellañ a gavfe an-unan a vefe mat eo ez afe kuit u.b. ; *ich wünschte ihn weg*, despailh e oa ganin ez aje en e roud.

V.em. : **sich wegwünschen** (hat sich (ak.) weggewünscht) : kaout c'hoant bras da vont kuit, bezañ c'hoant bras d'an-unan da vont kuit, na gaout ken c'hoant nemet da vont kuit, bezañ e spered o vennout mont kuit, bezañ despailh (mall) bras gant an-unan mont kuit, bezañ mall-mall gant an-unan mont kuit, na badout mui gant ar mall da vont kuit, skuizhañ gant ar prez da vont kuit.

wegzaubern V.k.e. (hat weggezaubert) : sigotañ, ludañ.

Wegzaubern n. (-s) : sigoterezh g.

Wegzehrung b. (-, -en) : **1.** pourvezioù-beaj ls., beajadur g. ; **2.** tremen-hent g., aluzen roet d'ur beajour b. ; **3.** [relij.] pask-klavvourien g., nouenn b., an Aotrou Doue g. ; *die heilige (Weg)zehrung*, sakramant an Aoter a gaser da neb zo dare, bezent pe ne vezent ket war yun (Gregor) g.

wegzerren V.k.e. (hat weggezert) : tennañ, diframmañ, skrapat.

wegziehen V.k.e. (zog weg / hat weggezogen) : **1.** sachañ, tennañ, tennañ kuit, tennañ e-kuit ; *ich hatte meinen Kopf weggezogen*, me am boa sachet va fenn ; *zieh deinen Kopf weg* ! tec'h da benn ! ; **2.** [dre skeud.] *jemandem das Laken unter dem Leibe wegziehen*, lakaat u.b. war an noazh, dibourc'hañ u.b., digargañ u.b. eus e holl beadra, teurel u.b. war an douar noazh, kas (lakaat, teuler) u.b.

war an teil, kas u.b. d'ar bern, kas u.b. war ar plaen ; *jemandem den Boden unter den Füßen wegziehen*, troc'hañ an avel d'u.b., lemel an avel d'u.b., terriñ e dizh d'u.b., arbennañ u.b., sparlañ ouzh u.b., lakaat harz d'u.b., lakaat diwezh da oberoù u.b., toullañ dindan u.b., tennañ (distreiñ) an dour diwar prad u.b., falc'hat e brad d'u.b., troc'hañ ar foenn dindan treid u.b., troc'hañ d'u.b.

V.gw. (zog weg / ist weggezogen) : diflach, diblasañ, mont kuit, diannezañ, digludañ, dibradañ, diannezañ, dilojañ ; *nach Amerika wegziehen*, mont da Amerika da chom, diflach da Amerika, diblasañ da Amerika da chom.

wegzoomen V.k.e. ha V.gw. (hat weggezoumt) : zoumañ war-dreñv.

Wegzug g. (-s) : disparti g., mont kuit g., diannezadeg b., dilojadeg b.

weh ag. / **wehe** ag. : gwiridik ; *einen wehen Finger haben*, kaout ur bizad.

Adv. : *mir ist weh*, *mir ist weh ums Herz*, me am eus poan-spered, ur galonad am eus, enk a zo warnon, enkrezet (gwasket) on, war enkrezez emañ, un enkrezez a zo war va spered, diaes eo va c'halon, ur galonad a zo em c'hreiz, stouvet eo va spered, gwask a zo war va c'halon, mouget (gwasket, karget) eo va c'halon, beget eo va c'halon, kignet eo va c'halon, ur pistig a stard va c'halon, bihan eo va c'halon, bras eo va c'halon, glac'haret eo va c'halon, enkreziñ a ran, enk ha diaes eo va c'halon, ur c'hlaouenn ruz a zo war va c'halon, santout a ran ur c'hlaouenn ruz em c'halon, damaniañ a ran ; *weh tun*, ober poan, ober droug, gloazañ, diaezañ ; *es tut weh*, ober a ra droug, ober a ra poan ; *wo tut es weh* ? pelec'h hoc'h eus droug ? pelec'h hoc'h eus poan ? ; *mir tut das Knie weh*, droug am eus em glin, poan a zo skoet din em glin, poan am eus em glin, skeiñ a ra ur boan din em glin, skoet ez eus poan din em glin, pinijenn am eus gant va glin, va glin a ra poan din, poaniañ a ra va glin, pistig am eus em glin, pikañ a ra din va glin, gouzaviñ a ran gant va glin, dalc'het on em glin ; *die Füße tun mir weh*, poan am eus em zreid ; *mir tut der Rücken weh*, poan gein am eus, poan am eus em c'hein, droug kein am eus, gant ar boan-gein emañ ; *irgendwo am Kreuz tut es mir weh*, poan am eus dre va c'hroazell ; *bei Frost im Winter taten mir die Hände weh*, er goañv e kouste din gant ar riv da'm daouarn ; *das tut mir weh*, kement-se a ra poan din, poan am eus, va diaezañ a ra an dra-se ; *es hat mir weh getan*, poan am eus bet ; *es tat ihm arg weh*, droug en doa braouac'h, braouac'h d'an droug en doa ; *hast du dir weh getan* ? droug ac'h eus bet ? n'ec'h eus bet gwall dapadenn ebet ? n'ec'h eus ket bet gwall dapadenn ? ; *die neuen Schuhe tun mir höllisch weh*, va botoù nevez a zo ur vezherenti evidon ; *das tut scheußlich weh*, ur boan araj am eus gant an dra-se, droug braouac'h am eus gant an dra-se, bazhadoù am eus gant an dra-se, poanioù terrupl am eus gant an dra-se, ur boan ifern am eus gant an dra-se, ur araj poan am eus gant an dra-se, poanioù da grial am eus gant an dra-se, poanioù skrijus am eus gant an dra-se.

estl. : **weh / wehe** : *wehe ! o weh !* allas ! siwazh ! siwazh din ! ha-dall ! ha-daonet ! pebezh bisk ! pebezh biskenn ! gwa ! allas Doue ! (Gregor), maleürus ! ; *weh mir !* siwazh din ! gwa me ! maleur din ! kaezh 'zo ac'hanon ! paourkaezh ac'hanon ! allas, pegen reuzeudik on-me ! (Gregor) ; *weh dir ! weh über dich !* gwa dit-te ! gwa te ! gwa vras dit-te ! gwa bras dit-te ! maleur dit ! mallozh dit ! mallozh Doue dit ! mallozh ruz dit ! ; *wehe den Besiegten*, mallozh d'an drec'hidi, gwa d'an drec'hidi, mallozh d'ar re drec'het, mallozh d'ar re faezhet, gwa d'ar re drec'het, gwa d'ar re faezhet, maleur d'ar re drec'het, maleur d'ar re faezhet ; *wehe dem, der beim Stehlen erwischt wurde* ! gwazh d'an hini a vije bet tapet o laerezh ! gwazh d'an hini a vije bet tapet o skrapañ traoù !

Weh n. (-s) / **Wehe** n. (-s) : **1.** poan b., droug g., broud g., gloaz b., pistig g., doan b., gouli g., ambloari g., diwask g., reuziad g. ; *seelisches Weh*, poan spered b., gouli g., poan galon b., kalonad b. ; *körperliches Weh*, poan gorf b., diaester korf g., diaez korf g., droug g., gloazadenn b., [mezeg.] laur g. ; **2.** *über jemandes Wohl und Weh entscheiden*, bezañ planedenn u.b. etre e zaouarn hag en e drugarez, bezañ planedenn u.b. dindan e druez pe e zidruer, bezañ mestr war planedenn (war tonkadur) u.b., bezañ planedenn u.b. etre daouarn an-

unan ; *unser Wohl und Weh liegt in seinen Händen*, emaomp etre e zaouarn hag en e drugarez, emaomp dindan e druez pe e zidruetz ; **3.** *Ach und Weh schreien*, keinal, hirvoudiñ, leuskel huanadoù glac'har, leuskel hirvoudoù bras (Gregor).

Wehe² b. (-,-n) : krugelladur g., berniad g. ; *Schneewehe*, erc'had g., pakad erc'h g., bern erc'h degaset gant an avel g., berniadenn erc'h b., berniad erc'h g. ; *Sandwehe*, bern traezh degaset gant an avel g., tuchenn draezh b., erin g.

Wehen¹ ls. : poan-vugale b., gwentloù ar gwilioudiñ ls., gwilioud g., gwaskadennoù ls., gwigour g. ; *in den Wehen liegen*, bezañ e poan-vugale, bezañ klañv gant ar boan vugale, bezañ gant ar boan vugale, bezañ gant gwentloù ar gwilioudiñ, bezañ e gwilioud, bezañ war wentloù, bezañ er gwentloù, bezañ ar gwentloù ganti, bezañ o wilioudiñ, bezañ oc'h ober he zro, bezañ deuet he amzer, bezañ o wigourat ; *die Wehen setzten ein, die Wehen begannen*, dont a reas ar gwaskadennoù, kregiñ a reas ar gwigour ; *die Wehen waren vorbei*, tennet e oa ar vamm eus he foan-vugale.

Wehen² n. (-s) : c'hwez g., c'hwezhadur g., c'hwezhadennoù ls.

wehen V.gw. (hat geweht) : **1.** [avel] c'hwezhañ, [der skeud., lenn.] kantren ; *der Wind weht*, avel a zo, avel a zo ganti, avel a ra, aveliñ a ra, c'hwezhañ a ra an avel, ober a ra avel, emañ an diaoul o c'hwezhañ e fronelloù ; *der Wind weht kalt*, avel but (c'hwerf, lemm, sklas, yen) a zo, avel dreut (griz, rip, vinimus) a ra, put eo (put e c'hwez) an avel ; *starker Wind wehte*, ur goueliad reut a avel a oa, avel vras a oa, avel bounner a oa, skeiñ a rae an avel, c'hwistañ a rae an avel, foetañ a rae an avel, stourm a rae an avel, an avel a c'hwezhe kreñv, c'hwezhañ a rae, aveliñ a rae divat, ruz e oa gant an avel, fraeañ a rae an avel ; *der Wind weht immer stärker*, fourrañ a ra an avel, kargañ a ra an avel, freskaat a ra an avel, gwashaat a ra an avel, rustaat a ra an avel, kreskiñ a ra an avel, war greñvaat ez a an avel, lañsañ a ra an avel, glazañ a ra an avel, glaziñ a ra an avel ; *es wehte kein Lüftchen*, ne c'hwezhe mouchig-avel (bannig avel, mouch-avel, likenn avel, strilh avel, takenn avel, pikad avel) ebet, ne c'hwezhe ket an disterañ suc'hadenn, kalm-gwenn e oa ar mor, amzer varv a rae, ne oa ket ul likenn avel, ne oa tamm avel ebet, ne oa ket ur pikad avel, ne oa ket ur banne avel, ne oa ket un dakenn avel, ne oa takenn avel ebet, ne oa ket ul lommig avel, ne oa ket ur strilh avel, ne oa mouchig-avel ebet, ne oa ket ur berad avel zoken, ne oa ket ur begad avel zoken, ne gantree aezhennig avel ebet, ne gantrene aezhennig avel ebet ; *woher weht der Wind ?* pelec'h emañ an avel ? penaos emañ an avel ? eus pelec'h e teu an avel ? e pe roud emañ an avel ? ; *der Wind weht aus östlicher Richtung*, an avel 'zo reter ; *wenn der Wind aus dieser Richtung weht, muss die Tür geschlossen bleiben*, ouzh ar roud-avel-mañ e rank an nor bezañ serret ; *wenn der Wind aus dieser Richtung weht, bedeutet das Regen*, gant ar roud-avel-se eur sur da gaout glav ; *vom Meer zum Land wehen*, c'hwezhañ a-dreuz-vor, c'hwezhañ diouzh ar mor ; *der Wind weht vom Gebirge weg*, dont a ra an avel eus kaout ar menezioù, dont a ra an avel diwar-gaout ar menezioù, dont a ra an avel diouzh kavout ar menezioù, dont a ra an avel diwar-zu ar menezioù, dont a ra an avel diwar-du ar menezioù ; **2.** [dre skeud.] *ein neuer Geist weht im Betrieb*, un dro-spered nevez a zo gant an dud en embregerezh ; *un dro-spered nevez a zo o ren bremañ en embregerezh* ; *er weiß, woher der Wind weht*, hennezh a oar mat penaos c'hwezhañ gant an avel (a oar mat c'hwezhañ e tu an avel, a oar treiñ gant an avel) ; *er hat sich den Wind um die Nase wehen lassen*, foetet (redet) en deus bet bro, beajet (baleet) en deus bet broioù, roulet en deus bet ar bed, ruilhal en doa graet dre an hentoù ; *sich die Brise um die Nase wehen lassen*, aveliñ e benn, ober un aveladenn, freskaat e benn, distanañ, mont en aer vras, cheñch avel d'e bilhoù, lonkañ avel, lonkañ ur banne avel, kemer an aer, kemer ur banne aer, kemer ul lonkad avel, klouaraat, mont da zistanañ, kemer avel / mont en avel / rufañ an aer fresk (an

avel) / tennañ aer fresk gant e skevent (Gregor) ; **3.** fichal en avel, flojeal en avel, nijal gant an avel, strakal, lammat, flipata, flapañ, fraoñval, nijal-dinijal, hejañ ; *mit wehenden Fahnen*, (gant) o bannieloù o strakal en avel, dispak o bannieloù ganto, gant o bannieloù o fichal (o nijal, o flojeal, frizañ) en avel ; *wehender Flugteil einer Flagge*, flapenn b. ; *ihr Haar weht im Wind*, an avel a laka he blev da hejañ, hejañ a ra he blev en avel, luskañ a ra he blev en avel, luskellañ a ra he blev ouzh c'hwezhe an avel.

Wehgefühl n. (-s) : poan spered b., poan galon b., kalonad b.

Wehgeschrei n. (-s) : klemmadennoù ls., hirvoud g., hirvoudoù ls., hirvoudennoù ls., huanadoù glac'har ls., klemmvan g., gouelvan g., huanadoù ls., gouelvanoù ls., leñvadoù ls., keinvanoù ls., klemmadeg g.

Wehklage b. (-,-n) : klemmadenn b., hirvoud g., hirvoudoù, hirvouden b., klemmvan g., gouelvan g., keinvan g., huanadoù ls., gouelvanoù ls., leñvadoù ls., tore g., garm g., garmadenn b., huanad glac'har g. ; *sich in Wehklagen ergehen*, ober hirvoudoù bras, hirvoudiñ evel un durzhunell, klemm hirvoudus.

wehklagen V.gw. (wehklagte, hat gewehklagt) : klemm, hirvoudiñ, kunudiñ, toreañ, chalañ, ober hirvoudoù bras, hirvoudiñ evel un durzhunell, klemm hirvoudus, leuskel huanadoù glac'har.

Wehlaut g. (-s,-e) : klemmadenn b., taol klemm g., taol damant g., hirvoud g., hirvouden b., klemmvan g., gouelvan g., keinvan g., leñvad g., tore g., huanad glac'har g. ; *einen Wehlaut ausstoßen*, ober un taol klemm, ober un taol damant, ober ur glemmadenn, lezel un taol klemm, lezel un taol damant, lezel ur glemmadenn ; *zwischen zwei Wehlauten*, etre daou daol damant.

wehleidig ag. : klemmus, klemmvanus, hege, hegeuz, eidik, pitouilh, glac'harek, klemmicher, klemmichus, levionek, termier, term-term, kunuc'her, kunuc'hus ; *mit wehleidiger Stimme*, war un ton klemmus, gant ur vouezh hirvoudus.

Wehleidigkeit b. (-) : doug da glemmichal g., klemmicherezh g.

Wehmut b. (-) : tristidigezh b., gwallañjer g., malañjer g., maritell b., melkoni b., imor domm b., imor du b., imor drist b., imor velkonius b., hiraezh b., hirnezh b., hirder g., melre g., droug-hirnezh b., langis b., doan b. ; *voller Wehmut*, melkonius, malañjer, malañjerek, doanik, doanuis, tristidik, glac'haret, gouliet e galon, gloazet e ene, beget e galon, pistiget ha doaniet e galon, hiraezhus ; *in Wehmut verfallen*, melkonian ; *Wehmut hervorrufen*, melkonian ; *sie verfiel in Wehmut*, ar c'hleñved droug-hirnezh a grogas enni ; *ein Anflug von Wehmut*, ur vorenn b., ur barrad melkoni g.

wehmütig ag. / **wehmutsvoll** ag. : melkonius, leun a velkoni, hiraezhus, landrennek, landrennus, glac'haret, glac'harus, beget e galon, gouliet e galon, pistiget ha doaniet, gloazet e ene, malañjer, malañjerek, doanik, tristidik, doanuis ; *wehmütig sein*, melkonian, bezañ beget e galon, bezañ pistiget ha doaniet, gouzañv poan ha hirder ; *wehmütig werden*, melkonian ; *wehmütig machen*, melkonian ; *sie lächelte ihn wehmütig an*, ur minc'hoarz leun a velkoni a zonezonas dezhañ ; *wehmütig an etwas (ak.) zurückdenken*, hiraezhiñ d'udb.

Wehr¹ n. (-s,-e) : chaoser g., sav-mein g., fardell b., bardell b., stankell b.

Wehr² b. (-) : difenn g., difennadur g., difennerezh g., diwall g. ; *sich zur Wehr setzen*, kemer e zifennoù (e ziwalloù), klask e zifennoù, en em lakaat war an difenn, diarbenn an enebourien, reiñ fas d'an enebour, en em zifenn, talañ ouzh an enebourien, ober e gempennnoù, rual el limonoù, rebarbiñ ouzh ar c'hentroù, rebekat ouzh ar c'hentroù (Gregor) ; *in Wehr und Waffen*, dindan an armoù, prest evit mont d'ar brezel, prest evit ober brezel.

Wehr³ b. (-,-en) : P. 1. pomperien ls., paotred-an-tan ls. ; 2. dourstrinkerez b., karr paotred-an-tan g.

Wehrbeauftragte(r) ag.k. g. : hanterour a vez war e garg difenn lazioù ar soudarded en arme g.

Wehrbereich g. (-s,-e) / **Wehrbezirk** g. (-s,-e) : [lu] rannbarzh vilourel b. ; *Seewehrbereich*, rannvor vilourel b. ; *Luftwehrbereich*, rannoabl vilourel b. ; *Landwehrbereich*, rannbarzh vilourel b.

Wehrdienst g. (-es) : gwazerezh milourel g., servij-soudard g., amzer-soudard g., amzer servij g., amzer g., koñje g., bloaz g., soudarderezh g., P. skalf g. ; *Freistellung vom Wehrdienst*, diskarg eus an amzer-soudard g., disamm eus an amzer-soudard g. ; *er hat seinen Wehrdienst abgeschlossen*, echuet en deus e amzer-soudard, echu eo e amzer-soudard gantañ, deuet eo er-maez a soudard ; *seinen Wehrdienst ableisten*, bezañ dindan an armoù, bezañ oc'h ober e amzer soudard, ober e goñje, ober e vloaz, P. bezañ er skalf ; *seinen Wehrdienst bei der Marine ableisten*, ober e goñje war vor ; *vorzeitige Ableistung des Wehrdienstes*, diaraogadur an amzer-soudard g.

wehrdienstuntauglich ag. : divarrek d'ober e amzer soudard.

Wehrdienstverweigerer g. (-s,-) : arbenner a goustiañs g., arbenmour ouzh ar servij soudard g., kadeneber dre goustiañs g.

Wehrdienstverweigerung b. (-) : arbennererezh a goustiañs g.

Wehrdorf n. (-s,-dörfer) : [lu] bastidenn b.

wehren V.k.d. (hat gewehrt) : diarbenn, talañ ouzh, reiñ fas da, enebañ ouzh, pennañ ouzh, stourm ouzh, ober an harp ouzh, harpañ ouzh, harpañ a-enep ; *einem Angriff wehren*, diarbenn un argadenn (an argaderien), talañ ouzh an argaderien, reiñ fas d'an argaderien ; *den Anfängen wehren*, troc'hañ ar c'hentañ droug.

V.k.e. (hat gewehrt) : difenn, berzañ ; *jemandem etwas wehren*, difenn udb ouzh u.b. (Gregor), berzañ udb ouzh u.b., berzañ (mirout, difenn) ouzh u.b. ober udb, mirout (difenn) ouzh u.b. a ober udb.

V.em. : **sich wehren** (hat sich (ak.) gewehrt) : en em zifenn, emzifenn, difenn, reiñ fas, talañ, stourm, difenn e grog, enebañ ; *wir werden uns wehren bis zum letzten Hauch von Mann und Ross*, stourm a raimp keit ha ma chomo unan ac'hanomp bev, stourm a raimp keit ha ma vo ur mouch buhez en unan ac'hanomp, en em zifenn a raimp betek ar gwaz diwezhañ ; *sich gegen jemanden wehren*, en em zifenn ouzh (a-enep) u.b., reiñ fas d'u.b., talañ (stourm) ouzh u.b., pennañ ouzh u.b., pennañ d'u.b., ober an harp ouzh u.b., harpañ ouzh u.b., harpañ a-enep u.b. ; *sich seiner Haut wehren*, difenn e groc'hen, difenn e vuhez gant holl nerzh e gorf ; *sich mit dem Mut der Verzweiflung wehren*, en em zifenn d'ar mud ; *sich gegen die Armut wehren*, kiañ ouzh ar seizh dienez ; *er weiß sich zu wehren*, nerzh ha difennoù en deus, ne vefe ket brav klask tremen an nask en e gerc'henn, beg ha ivinoù en deus, e zifenn en deus, n'eo ket brav kregiñ en e golier, n'eo ket hennezh a rofe e chouk da bilat, rebarb a zo ennañ, mont a ra d'an dud kraf evit kraf, hennezh ne vez ket lammet war e seulioù ; *er kann sich nicht wehren*, dizifenn eo, hep difenn eo ; *wir können uns nur mit unseren Händen wehren*, n'eus difenn ennomp nemet a daolioù dorn ; *sich mit Händen und Füßen wehren*, distagañ taolioù a-gleiz hag a-zehou evel un diaoul, en em zifrepañ, difelpañ, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, en em zifenn d'ar mud ; *wenn wir uns nicht dagegen wehren*, mar ne enebomp ket.

Wehrerker g. (-s,-) : [tisav., istor] britisk g., baleg-tarzhell g.

Wehrersatzdienst g. (-es) : koñje keodedel g., koñje keodedek g., gwazerezh trevourel g.

Wehretat g. (-s,-s) : kelliidsteuñv an arme g.

Wehrgang g. (-s,-gänge) : hent-ged g., hent-tro g., hent-tro-ged g.

Wehrgehänge n. (-s,-) bodriel g., gouriz-kleze g.

wehrrhaft ag. : 1. gouest d'en em zifenn ; 2. [lu] mat evit ober e goñje ; *wehrrhaft machen*, lakaat dindan an armoù, enluañ.

Wehrgehenk n. (-s,-e) : bodriel g., gouriz-kleze g.

Wehrhoheit b. (-) : riegezh war tachenn an difenn b.

Wehrkraft b. (-) : barregezh vilourel b., barr milourel g.

Wehrkreis g. (-es,-e) : isrannbarzh vilourel b.

wehrlos ag. : dizifenn, hep difenn, gwan ; *jemanden wehrlos machen*, lemel e armoù digant u.b., dizarmañ u.b.

Wehrlosigkeit b. (-) : gwander g., divarregezh d'en em zifenn b., dic'halloud d'en em zifenn g., dic'houested d'en em zifenn b., dic'houester d'en em zifenn g.

Wehrmacht b. (-) : 1. arme b., nerzhioù armet ar Stad ls. ; 2. [istor] Wehrmacht b., arme alaman b.

Wehrmachtangehörige(r) ag.k. g./b. : armead alaman g., armeour alaman g., milour alaman g., soudard alaman g.

Wehrmann g. (-s,-männer) : [Bro-Suis] milour g., P. soudard g.

Wehrmauer b. (-,-n) : ramparzh g., moger-greñv b., moger-zifenn b., moger-emzifenn b., difenn-tro g. ; *hohe Wehrmauern*, ramparzhioù mogeriet uhel ls.

Wehrmittel n. (-s,-) : 1. araez emzifenn g., klav emzifenn g., gwarez g. ; 2. [lu] dafar brezel g., difennoù ls.

Wehrpass g. (-es,-pässe) : levrig-soudard g., levrig-milour g.

Wehrpflicht b. (-) : servij-soudard g., amzer-soudard g., koñje g., gwazerezh milourel g., bloaz g. ; *allgemeine Wehrpflicht*, servij-soudard hollek g., servij-soudard dre ret g., gwazerezh milourel ret hag hollek g. ; *seine Wehrpflicht erfüllen*, ober e amzer-soudard (e goñje).

wehrrpflichtig ag. : 1. rediet d'ober e amzer-soudard ; 2. ... a c'hell bezañ enluet, enluadus.

Wehrrpflichtige(r) ag.k. g./b. : enrolled g. [liester enrollidi], danvez soudard g., soudard galvet g., soudard oc'h ober e goñje g.

Wehrsold g. (-s) : gopr soudard g.

Wehrstand g. (-s) : 1. micher soudard b., micher an armoù b. ; 2. ar vilourien ls., an arme b.

wehrrtauglich ag. : mat evit ober e goñje.

Wehrrtauglichkeit b. (-) : barregezh d'ober e goñje b.

wehrrtüchtig ag. : mat evit ober e goñje.

Wehrrübung b. (-,-en) : prantad pleustriñ an arme g.

Wehruf g. (-s,-e) : kriadenn taolet diwar ur boan bennak b.

wehrrunfähig ag. / **wehrruntauglich** ag. : divarrek d'ober e goñje.

wehtun / **wehtun** V.gw. (tat weh / hat wehgetan / hat weh getan) : ober poan, ober droug, gloazañ, diaezañ ; *es tut weh*, ober a ra droug, ober a ra poan ; *wo tut es weh* ? pelec'h hoc'h eus droug ? pelec'h hoc'h eus poan ? ; *mir tut das Knie weh*, droug am eus em glin, poan a zo skoet din em glin, poan am eus em glin, skeiñ a ra ur boan din em glin, skoet ez eus poan din em glin, pinijenn am eus gant va glin, va glin a ra poan din, poaniañ a ra va glin, pistig am eus em glin, pikañ a ra din va glin, gouzañv a ran gant va glin, dalc'het on em glin ; *mir tut der Rücken weh*, poan gein am eus, poan am eus em c'hein, droug kein am eus, gant ar boan-gein emañ ; *irgendwo am Kreuz tut es mir weh*, poan am eus dre va c'hroazell ; *bei Frost im Winter taten mir die Hände weh*, er goañv e kouste din gant ar riv da'm daouarn ; *das tut mir weh*, kement-se a ra poan din, poan am eus, va diaezañ a ra an dra-se ; *es hat mir wehgetan*, poan am eus bet ; *hast du dir wehgetan* ? droug ac'h eus bet ? n'ec'h eus bet gwall dapadenn ebet ? n'ec'h eus ket bet gwall dapadenn ? ; *die neuen Schuhe tun mir höllisch weh*, va botoù nevez a zo ur vezherenti evidon ; *das tut scheußlich weh*, ur boan araj am eus gant an dra-se, droug braouac'h am eus gant an dra-se, bazhadoù am eus gant an dra-se, poanioù terrupl am eus gant an dra-se, ur boan ifern am eus gant an dra-se, un araj poan am eus gant an dra-se, poanioù da grial am eus gant an dra-se, poanioù skrijus am eus gant an dra-se.

Wehwehchen n. (-s,-) : bubu g., bubuig g., boubou dister g., boubouenn b., daou liardad poan ls., poanig dister b.

Wehwehchentherapeut g. (-en,-en) : [dre fent.] bubuour g.

Wehwehchentherapie b. (-) : [dre fent.] bubuouriezh b.

Weib n. (-s,-er) : 1. pried b., gwreg b. [liester gwregaz], gwreg-pried b., maouez b., denez b., boufam b., femelenn b. [liester femelezed], [dre zismeg.] bougrez b., gwamm b., gwrac'h b., kitez b. ; [dispredet] *ein Weib nehmen*, eurediñ d'ur plac'h, eurediñ ur plac'h, eurediñ ouzh ur plac'h (Gregor) ; *jemanden zum Weibe nehmen*, kemer ur vaouez da

bried ; *Weib und Kind haben*, bezañ ur wreg ha bugale en e garg, kaout karg eus ur wreg hag eus bugale, bezañ eureudet ha bugaleet ; *jedoch habe ich Weib und Kind zu Hause*, ur vaouez ha bugale a zo war va c'harg memes tra, ur vaouez ha bugale am eus war an dorch memes tra, eureudet ha bugaleet on memes tra ; *das ist ein böses Weib*, honnezh a zo un den fall ; *weder Mann und Weib, noch Kinder in der Wiege wurden verschont*, ne voe espernet na gwaz na maouez, nag ar vugale vihan en o c'havell ; *je mehr alte Weiber, umso mehr leckere Speisen*, ken alies gwrac'h, ken alies a geusteur ; *altes Weib*, kozhiadez b., kozhenn b., gwrac'h kozh b., P. pratenn b. ; *starkes, munteres Weib*, mandrogenn b. [liester mandrogenned].

2. die lustigen Weiber von Windsor, tarinezed (pikezed drant, pendac'henned, paborezed) Windsor ls., dañvadezed Windsor ls. ; [dre skeud.] *feuchtes Weib*, Mari-Vorgan / morwreg (lies : morwagez) (Gregor), gwrac'h-vor b., gwreg-vor b., dourverc'h b., korriganez-dour b.

Weibchen n. (-s,-) : parez b., malez b., femelenn b. [liester femelezed, femelenned] ; *das Männchen und das Weibchen*, ar par hag ar barez ; **a**) [bronneget] *trächtiges Weibchen*, parez o tougen b., parez dougerez b. ; *stillendes Weibchen*, parez o vagañ b. ; *unfruchtbares Weibchen*, gaonac'henn b. ; *empfangnisbereites Weibchen*, paarungsberites Weibchen, parez gouest da gemer b. ; *Weibchen mit Jungtier bei Fuß*, mamm b. ; *Weibchen mit Jungtieren bei Fuß dürfen nicht abgeschossen werden, der Abschuss führender Weibchen ist verboten*, difenn a zo da denañ war ar mammoù ; *Weibchen, das zweimal Junge geworfen hat*, daouglodadez b., parez daouglodad b. ; *Weibchen, das mehrmals Junge geworfen hat*, liesklodadez b., parez liesklodad b. ; *Alphaweibchen*, parez renerez g. ; *erst wenn sie drei Monate alt sind, muss man bei jungen Kaninchen Weibchen und Männchen trennen*, betek o zri miz e c'hell al lapined bihan bezañ lezet en un douez ; **b**) [laboused] *Amselweibchen*, moualc'hez b., mamm voualc'h b. ; *das Weibchen brütet*, emañ ar vamm o c'horiñ vioù.

Weibel g. (-s,-) : [Bro-Suis] urcher g.

Weiberart b. (-) : doare ar merc'hed g.

Weiberfastnacht b. (-) : [rannyezh] Meurlarjez ar merc'hed g., Ened ar merc'hed g. [d'ar Yaou a-raok ar C'horaiz].

Weiberfeind g. (-s,-e) : bengasaour g.

Weibergeschwätz n. (-es) : gwrac'herez g., gwrac'hellerezh g., gwrac'hajoù ls., komzoù gwrac'h ls., kontoù pikous ls., koñchoù pikezed ls.

Weibergezänk n. (-s) : regas merc'hed g., sach-blev g., sach-kreñ g., krog-blev g., fich-blev g., peg-blev g.

Weibergunst b. (-) : karantegez ar merc'hed b. ; [tro-lavar] *Weibergunst ist wie Aprilwetter*, karantez ar merc'hed a zo e-giz ar pell, pa soñjer nebeutañ ez a gant an avel - biskoazh chañs vat n'eus bet o kare ar merc'hed - a-viskoazh ez eus bet lavaret n'eus chañs vat ebet o kare ar merc'hed - kare ar merc'hed a denn peurvuiañ da wall fin - ar merc'hed a dro ken buan.

Weiberhasser g. (-s,-) : bengasaour g.

Weiberheld g. (-en,-en) : faezher g., hoaler g., riboter g., kozh straker g., tourc'h g., bouch g., pitaou(a)er g., pitaouer brein g., pitaouaer spontus g., sapre pitaouaer g., mell pitaouaer g., revr tomm a baotr g., revr boazh a baotr g., kozh bouch g., godiser merc'hed g., treitour merc'hed g., abuzour g., ambuzer g., gastaouer g., gastaour g., gastaouaer g., gagnaouaer g., marc'h-limon g., kailh g., merc'hetaer g., plac'hetaer g., flemmer g., reder g., brigoñsour g., louveg g. [liester louvaged], kluder g., pitaouer g., targazh g., tarv g., gad b., kilhog g., paotr kailh g., P. ki gaol g., chibouter g., paotr leun a c'hwiti g., gromer g., kilhoger g., siker g., c'hwiler g.

Weiberkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] huelenn-wenn b., avron str., louzaouenn-an-draen b., louzaouenn-sant-Yann b.

Weiberkrieg g. (-s) : [louza.] aradenn b.

Weiberlaune b. (-,-n) : stultenn verc'hed b., froudenn verc'hed b., loariadenn verc'hed b., stultenn vaouez b., froudenn vaouez b., loariadenn vaouez b.

Weiberregiment g. (-s) : galloud ar gorporaled faoutet g., galloud an dourc'hpaoired g., beli ar gwragez-ezhec'h b., galloud ar grakezec'h g.

Weiberstimme b. (-,-n) : mouezh vaouez b. ; *er spricht mit einer Weiberstimme*, er hat eine Weiberstimme, hennezh a gomz katik.

Weibertreue b. (-) : fealded ar merc'hed b.

Weibertücke ls. : femelezed ls. ; *bewahret euch vor Weibertücken*, diwallit diouzh taolioù ganas (diouzh taolioù fobiez, diouzh taolioù kamm, diouzh barad, diouzh lasoù, diouzh ijin fall) ar merc'hed, biskoazh chañs vat n'eus bet o kare ar merc'hed, a-viskoazh ez eus bet lavaret n'eus chañs vat ebet o kare ar merc'hed, neb a laz e wreg a ra un dra : erbediñ he bara a ra, kare ar merc'hed a denn peurvuiañ da wall fin, karantez ar merc'hed a zo e-giz ar pell : pa soñjer nebeutañ ez a gant an avel.

Weibervolk n. (-s) : gouenn ar merc'hed b., femelezed ls., boufamed ls., bougrezed ls.

Weiberzimmer n. (-s,-) : [istor] ti gwragez g., ginekeon g.

weibisch ag. : **1.** femelin ; **2.** pezhell, maouezet, gogez, katellik ; *er tut so richtig weibisch*, lavaret e vefe graet ez eus ur plac'h anezhañ, kemeret e vefe evit ur plac'h, pebez penn pezhell a wreg anezhañ, n'eo na yar na kilhog, un tizhog a zo anezhañ, lallig (lallaig) eo, ur paotr maouezet (ur gatell, ur wregig, ur chuchuenn, ur gogez, ur Yann an darzhell, ur Yann Gatell, ur c'hateller, ur Yann-Vari Gogez, ur bolezh) a zo anezhañ, doare merc'h a zo warnañ, hennezh n'eo na yar na kilhog, hennezh a zo ur c'hast, ur min gwregel en deus, katelliñ a ra ; *mit weibischer Stimme sprechen*, komz katik.

Weiblein n. (-s,-) : mamm-gozh b., kozhiadez b.

weiblich ag. : **1.** parezel, benevel, gwregel, ... merc'hed ; *weibliche Turteltaube*, parez-turzhunell b. ; *weibliche Hormone*, hormonoù benevel ls. ; *weibliches Geschlecht*, **a**) [louza., loen.] reizh parezel b., reizh wregel b. ; **b**) [tud] merc'hed ls. ; *weibliches Tier*, parez b. ; *weibliche Pflanze*, parez b. ; *weibliche Hanfpflanze*, mamm gouarc'h b. ; [gwir] *der weiblichen Linie zufallen, an die weibliche Linie fallen*, mont gant ar merc'hed, degouezhout (en em gavout) dre hêrezh gant merc'hed al lignez ; *weiblicher Zyklus*, kor miziaouel g. ; *nach der Laktation geht die Größe der weiblichen Brust zurück*, dre ma ya al laezh da hesk e kurz divronn ar maouezed ; **2.** [barzh.] *weiblicher Reim*, klotenn divsilabennek oc'h echuiñ gant ur silabenn dison b., klotenn dison b., klotenn divsilabennek oc'h echuiñ gant ur silabenn dinerzh b. ; **3.** [tekn., tredan] *das weibliche Teil*, ar giez b. [liester ar c'hiezoù] ; **4.** [yezh.] benel, gwregel ; *weibliches Geschlecht*, reizh wregel b., reizh venel b., benelder g., benelezh b.

Weiblichkeit b. (-) : gwregelezh b., benevelezh b., doare ar merc'hed g., doare merc'h g.

Weiblichkeitskoeffizient g. (-en,-en) : gwezhiaer benevelezh g.

Weibling g. (-s,-e) : penn pezhell g., penn pezhell a wregig g., paotr maouezet g., katell b., gwregig b., chuchuenn b., gogez g., polez b., kateller g., lallaig g., Yann-Vari Gogez g.

Weibsbild n. (-s,-er) : bougrez b., gwrac'h b., gwamm b., louvigez b., gast b. [liester gisti], boulenn b. [liester boulenned], frizenn b. [liester frizenned], forc'h b., bleizez b., gouin g. [liester gouined], pezh fall g., gwallbezh g., pezh-lêr g., lêrgen b., marc'hken b., kroc'henn g., lovrigen b., libouzell b., libouzen b., libouz g., liboudenn b., botez-toull b., botez-lous b., friantell b., ribodell b., lousken b., kañfantenn ar vazh lous b., strakouilhenn b., viltañs g., vilgen b., ribod g., ribodez b., charlezenn b., flaeriadenn b., flaeriasenn b., loudourenn b., louzenn b., pezh fall a vaouez b., gagn b., groilhenn b., kailhostrenn b., flavenn b., ruiherezh-c'horf b., maouez an holl b., landourc'henn b., lustrugenn b., strouilhenn b., strodenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b., friolez b., pikez b., pikez du b., pikez

fall b., dañvadez b., paborez b., kegin b. [*liester* kegined], ebeulez b., P. bilhez viñson b.

Weibsleute ls. : femelezed ls., merc'hed ls., pikezed ls., dañvadezed ls., ebeulezed ls., paborezed ls., boufamed ls., bougrezed ls.

Weibsstück n. (-s,-e) : bougrez b., louvigez b., gast b. [*liester* gisti], boulenn b. [*liester* boulennd], frizenn b. [*liester* frizenned], forc'h b., bleizez b., gouin g. [*liester* gouined], pezh fall g., gwallbez h g., pezh-lêr g., lêrgen b., marc'hken b., kroc'henn g., lovrigen b., libouzell b., libouzen b., libouz g., liboudenn b., botez-toull b., botez-lous b., friantell b., ribodell b., lousken b., kañfantenn ar vazh lous b., strakouilhenn b., viltañs g., vilgen b., ribod g., ribodez b., charlezenn b., baleantez b., flaeriadenn b., flaeriasenn b., loudourenn b., louzen b., pezh fall a vaouez b., gagn b., groilhenn b., kailhostrenn b., flavenn b., ruiherez-he-c'horf b., maouez an holl b., landourc'henn b., lustrigen b., strouilhenn b., strodenn b., bastrouilhenn b., tarzhell b., orgedenn b., fall verc'h b., plac'h fall b., oriadez b., friolez b., pikez b., pikez du b., pikez fall b., dañvadez b., kegin b. [*liester* kegined], ebeulez b., paborez b., P. bilhez viñson b.

Weibsen n. (-s,-) : [dispredet] gwamm b., gwreg b., maouez b.

weich ag. : 1. blot, blouc'h, flour, dous, blin, kuñv, gwak, bouk, klet, mouk, tanav, tener, bourr, euz, heuz, flav, flibous, meizh, gwevn, [dre fent] kalet evel amanenn en heol ; *weiche Beschaffenheit*, gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b., boug g., bloter g., blotet b., kuñvder g., kuñvded b., c'hwekter g., flourder g., flourded b., flour g. ; *das Harte und das Weiche*, ar c'haled und ar boug, ar garv hag ar flour ; *weicher Käse*, keuz blot (gwak) g., keuz toaz blot g. ; *weiches Wachs*, koar bouk g. ; *weich gekochtes Ei*, vi poazh-tanav g., vi tanav g., vi bihan-boazh g. / vi fri-boazh g. (Gregor) ; *Eier weich kochen*, lakaat vioù da boazhañ tanav ; *die Eier sind zu weich*, re flibous eo ar vioù ; *weiches Bett*, gwele klet g., gwele blot g., gwele bouk g., gwele mouk g., gwele kuñv g., gwele blin g., gwele gwak g. ; *kuschelig weiches Kissen*, torchenn vlot b., torchenn glet b., plueg vouk b., goubenner mouk g., torchenn guñv b., torchenn vlin b. ; *weich werden*, blotaat, blodañ, gwakaat, boukaat, teneraat, eogiñ, flouraat, dousaat, dont bouk, dont blot, dont gwak ; *weich machen*, *weich werden lassen*, blotaat, blodañ, gwakaat, boukaat, teneraat, flouraat, dousaat ; *weich machend*, blotaus, boukaus, gwakaus ; *Leder weich machen*, digalediñ lêr ; *einen Stoff weich machen*, dic'hourdañ un entof, dic'harvaat un entof ; *das Fleisch weich klopfen*, teneraat ar c'hig ; *diese Katze hat ein weiches Fell*, ar c'hazh-se eo flour e borpant, ar c'hazh-se eo kuñv e borpant, ar c'hazh-se eo flour e chupenn, ar c'hazh-se eo flour e banenn, ar c'hazh-se eo flour e greoù ; *weiche Erde*, douar blot g., douar-ludu g., douar amur g., douar boull g., douar skañv g., douar flogor g., douar rouez g. ; *weicher Bleistift*, kreion druz g. ; [korf.] *weicher Gaumen*, lodenn diadrefiv (lodenn wak) ar staon g. ; [louza.] *weiches Gras*, geot blein str. ; *weich gebettet sein*, a) [ster rik] kousket war ar bouk, neizhiañ bouk, kousket war ar pluñv, kousket en ur gwele kuñv ; b) [dre skeud.] bezañ beuzet (azezet) en e bemp plijadur warn-ugent, bezañ azezet (beuzet) en e seizh plijadur warn-ugent, bezañ eürus evel seizh, bezañ eürus evel ul logodenn er bleud (evel ul logodenn en ur sac'had bleud), bezañ kontant evel ur roue war e dron, bezañ e barr al levenez, bezañ barr gant al levenez, bezañ leun-barr a levenez, bezañ e galon barrleun gant al levenez, bezañ e galon barr gant al levenez, bezañ e galon barr a levenez, bezañ e galon barr a joa, bezañ en e laouenañ, bezañ e-kreiz e levenez, bezañ beuzet el levenez, nijal gant ar stad a zo en an-unan, bezañ dibradet, bezañ en e voued, bezañ en e voued leun, bezañ en e goch, koñfortiñ, bezañ en e zour hag en e c'heot ; 2. [fizik] *weiches Wasser*, dour ankalet g., dour angarv g., dour izel e c'harvder, dour dous g. ; *weiche Röntgenstrahlung*, skinoù-X bouk ls. ; 3. [dre

skeud.] *weiche Stelle*, gwiridig g., kizidig g., arroud kizidik g., gwan g., klañvenn b., tu gwak g., tu gwan g., tu kizidik g. ; *jemanden weich machen*, lakaat u.b. da blegañ d'e c'houlenn, teneraat kalon u.b., lakaat u.b. da asantiñ, pikañ (gounit) kalon u.b., likaouiñ ouzh u.b., likaouiñ (lubaniñ) u.b. ; [den] *weich werden*, plegañ, asantiñ, teneraat, dont da deneraat, teneraat d'e galon ; *es wird ihm ganz weich ums Herz*, piket (fromet, touchet) eo e galon, emañ e galon o teneraat, dont a ra e galon da deneraat, teneraat a ra d'e galon, teuziñ a ra e galon ; [frouezh] *weich werden*, taouliñ, pezhellaat, kaotennañ, bleaat, bleudañ ; *er hat ganz weiche Knie*, laosk eo en e sav, laosk eo war e zivesker, traidellañ a ra, traidellat a ra, horellañ a ra war e dreid, gwak eo e zivesker dindanañ, laosk eo e zivesker, kinnig a ra e zivesker mankout dezhañ (dindanañ), brallañ a ra war e dreid, emañ e silwink war e dreid, charigell eo, fall eo diouzh e sav, ne c'hall mui pouezañ war e zivesker, fall eo war e dreid, divhar amann a zo dezhañ, divhar yod a zo dindanañ, rodoù fall en deus, e zivesker a floy azindanañ ; *weicher Heini*, gogez g., penn pezhell a wregig g., paotr n'eo na yar na kilhog g. paotr maouezet g., ur gatell b., gwregig b., chuchuenn b., tizhog g., kateller g., pitell g., piteller g., tarzhell g., polez b., lallaig g., Yann-Vari Gogez g. ; 4. c'hwec'h, tener, kuñv, klouar, gwar, dous ; *weiche Töne*, sonerezh c'hwec'h g., sonerezh kuñv ha klouar g. (Gregor) ; *weiches Licht*, gouloù dous g. ; *weiche Droge*, dram dous g., struj dous str./g. ; 5. *weiche Tonart*, [sonerezh] ton izelañ g. ; [yezh.] *weicher Laut*, *weicher Konsonant*, kensonenn vlot b. ; 6. [metal.] mezelladus, gwevn, dous.

Weichbild n. (-s,-er) : [istor, dispredet] 1. douaroù a zo d'ar geoded ls. ; 2. bannlev g., maez-kêr g., fabourz g., rakkêr b., tro-kêr g., parrezioù diwar-dro kêr ls., trobarzhioù ls.

Weiche b. (-,-n) : 1. gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b. ; 2. [dre skeud.] laoskentez b., laoskoni b., labaskennegezh b., gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b. ; 3. [korf., loen.] tor g., teuren b., kostez g. ; *die Weichen*, rannbarzh ar varlenn b. ; 4. [treuzdougen, merdead.] lec'h arsav evit gortoz ma vefe diac'hub an hent g., lec'h arsav g., hent eiltuañ g. ; 5. [hent-houarn] a) nadozenn b., biz g., [*liester* biziad] ; *die Weichen stellen*, nadozenañ ; b) [berradur evit *Ausweichstelle*] hent eiltuañ g.

Weiche(s) ag.k. n. : 1. *Weiches vom Brot*, minvig g., blodenn b. ; *ein Stück vom Weichen*, ur vinvigenn b., ur vlodenn b. ; 2. *das Harte und das Weiche*, ar c'haled und ar boug, ar garv hag ar flour.

Weichei n. (-s,-er) : P. *sellit ouzh Weichling*.

Weicheisen n. (-s) : houarn gwevn / houarn dous (Gregor) g.

weichen¹ (verb digemm) V.k.e. (hat geweicht) : blotaat, blodañ, gwakaat, boukaat, teneraat, lakaat e glec'h, lakaat da c'hlec'hiañ, lakaat da eogiñ, trempañ, distrempañ, soubañ, soubilhañ, soubouilhañ, soubinellañ, hiliennañ, disgwalc'hiñ ; *Erbsen weichen lassen*, lakaat piz e glec'h (da c'hlec'hiañ, da eogiñ).

V.gw. (hat geweicht) : blotaat, blodañ, gwakaat, boukaat, teneraat, eogiñ ; *die Wäsche weichen lassen*, lakaat an dilhad da gemer an tremp, lakaat an dilhad da drempañ, disgwalc'hiñ dilhadoù, diwalc'hiñ dilhadoù, ober un distremp d'an dilhad, difankañ an dilhad.

weichen² V.k.d. (wich / ist gewichen) : 1. dizerc'hel, plegañ, pladañ, soublañ, kilañ, tec'hel, puchañ, argilañ ; *zum Weichen bringen*, lakaat da blegañ d'e c'houlenn, lakaat da asantiñ ; *nicht wanken noch weichen*, chom sonn war e dachou hep kilañ an disterañ, delc'her mort (yud, start, gwevn, tomm), pegañ ouzh e vennozh, chom dirvall, bezañ ken difiñv ha Porzh ar Baradoz, delc'her mat d'e askorn, chom start war e dachou, na gilañ a-dreuz troad, chom start en e vennozh ; *jemandem weichen*, ober lec'h d'u.b., tec'hout diwar hent u.b., ober hent d'u.b. ; *weiche mir aus dem Weg*, diwall diwar va hent, tec'h diwar va hent, bount war aze, ro plas (Gregor), kae diwar hent, kae kuit diwar hent, tec'h diwar hent, lec'h, hent ! lec'h, lec'h ! gra hent, ro hent, skarz h a-zirak ; *vor dem Feind weichen*, tec'hel a-raok (dirak) an enebourien, tec'hel rak e enebourien, kilañ (di)rak an enebourien ; 2. [dre skeud.] *er weicht der Gewalt*, dre heg eo ret dezhañ plegañ, plegañ (pladañ, soublañ) d'an

nerzh a ra, plegañ a ra dirak an nerzh, plegañ a ra dindan nerzh, sentiñ a ra a-gasoni ouzh an hini en deus ar galloud ; **3.** *pellaat ; nicht von jemandes Seite weichen, jemandem nicht von der Seite weichen, keinen Schritt von jemandem weichen, jemandem nicht von den Fersen weichen*, mont kammed ouzh kammed a-dreñv u.b., delc'her stag ouzh u.b., derc'hel stag d'u.b., delc'her tost d'u.b. (war u.b.), delc'her kloz war (ouzh) u.b., enkañ u.b., delc'her tenn d'u.b., delc'her tenn war u.b., heuliañ u.b. kammed-ha-kammed, dont kerkent (kenkent) ha troad u.b., dont kerkent (kenkent) ha seuliou u.b., heuliañ u.b. a-dost, mont war seuliou u.b., bezañ (kerzh) war seuliou u.b., dont war seuliou u.b., chom peg ouzh soliou u.b., bezañ atav war chouk u.b., lostañ u.b., ober ki bihan d'u.b., bezañ evel ur c'hi bihan war-lerc'h u.b., bezañ atav a-istreibil ouzh u.b., chom war seuliou u.b., dispenn roudenn u.b., dispenn roudoù u.b., bezañ atav e lagad war u.b., na zispegañ diouzh u.b., bezañ war seuliou treid u.b. (Gregor) ; *die Preise weichen nicht stark voneinander*, en em heuliañ a ra ar prizioù.

Weichenstellen n. (-s) : [hent-houarn] nadozennerezh g.

Weichensteller g. (-s,-) : [hent-houarn] nadozenn g.

Weichenstellung b. (-,-en) : [hent-houarn] nadozennerezh g.

Weichenstellwerk n. (-s,-e) : [hent-houarn] post nadozennerezh g., post nadozenañ trenioù g.

Weichenzunge b. (-,-n) : [hent-houarn] nadozenn b., biz g. [*liester* bizied].

weichglühen V.k.e. (hat weichgeglüht) : soublañ ; *Stahl weichglühen*, soublañ dir.

Weichglühen n. (-s) : [metal] soubladur g.

Weichheit b. (-) : **1.** gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b., bloter g., bloted b., kuñvder g., kuñvded b., c'hwekter g., flourder g., flourded b., flour g. ; **2.** [kig] teneridigezh b., tenerded b. ; **3.** laoskentez b., laoskoni b., labaskennegezh b., gwander g., gwakter g., klouarded b.

weichherzig ag. : kizidik, tener, truezus, trugarezus, gwiridik, gwall wiridik e lër, fromidik, trivlidik, bouk e galon, dreistkizidik, gourc'hizidik, santidik betek re, kizidik betek re, kizidik e lër.

Weichherzigkeit b. (-) : kizidigezh b., teneridigezh b., tenerded b., tenerder g., gwander g., gwakter g., gwakted b., boukter a galon g., boukted a galon b.

Weichholz n. (-es,-hölzer) : koad tener g., koad blot g.

Weichkäse g. (-s) : keuz gwak g., keuz blot g., keuz toaz blot g.

Weichkoralle b. (-,-n) : [loen.] koural gwak str.

Weichkrustenkrabbe b. (-,-n) : krank gwak g., krank o paouez cheñch krogenn g.

weichlich ag. : **1.** laosk, labaskennek, diyoul, diyoulek, divenn, frajil, hep penn na menn, bresk, distart e youl, bouk evel ur goarenn, flav, gwan, hep rebarb ennañ ; **2.** hege, pezhell, maouezet, gogez, un tizhog anezhañ, ur gatell anezhañ, ur wregig anezhañ, ur chuchuenn anezhañ, ur gogez anezhañ, ur c'hateller anezhañ ; **3.** flav, flibous, bourr, blot.

Weichlichkeit b. (-) : laoskentez b., laoskoni b., labaskennegezh b., gwakter g., gwakted b., boukter g., boukted b., loventez b.

Weichling g. (-s,-e) : flakenn b., maoutenn b., blonegenn b., den bouk evel ur velc'hwedenn g., den bouk evel ur goarenn g., krouadur g., kouskadenn b., kouskedenn b., kousker g., klouarenn b., morgousked g. [*liester* morgouskidi], labaskenn b., labaskenneg g. [*liester* labaskenneien], lugudenn b., landreant g., lochore g., marvasenn b., marvadenn b., beuzelenn b., luduenn b., buzhugenn b. [*liester* buzhugenned], klouarenn b., chuchuenn b., paotr hag a zo gwad pouloudet en e wazhied b., den youst g., pichod g., gogez g., katell b., kateller g., penn pezhell a wregig g., pitell g., piteller g., tarzheller g., polez b., lallaig g., Yann an darzhell g., Yann-Vari Gogez g., krener gwak g., P. korzenn wak b., P. krank gwak g. ; *das ist ein Weichling*, ur morgousket a zen eo, un allazig a zen a zo anezhañ, hennezh a zo ur bladoren, tremen

a ra ar pep gwellañ eus e amzer o vorediñ, hennezh a zo ul luduenn, ne ra ket kalz tra, ne ra ket kalz a dra, lizidant eo, diek (lezirek, disaour, dibreder, landreant, laosk, labaskennek) eo, labourat a ra dibalamour, ober a ra e labour diwar neuz, un toull dibao a zo anezhañ, n'eo ket lamprek warni, buzhugenniñ a ra e labour, alabistriñ a ra en e labour, eñ a labour alabistr, al labour hag eñ n'int ket ostizien gaer, n'eo ket gwall ruz war al labour, n'eus moned ebet gantañ, mont a ra pouer ganti, laosk eo, n'eus ket a wad en e wazhiennou, n'eus ket a wad en e wazhied, dour eo a zo en e wazhied, gwad pouloudet en deus, hennezh a red gwad irvin (gwad panez) en e wazhied, n'eus dalc'h ebet ennañ, n'eus netra ennañ, n'eus startijenn ebet ennañ, n'eus deltu ebet gantañ, ne ra neuz ebet, dilañs a zo ennañ, divegon eo, gwevn eo, diegus eo, gwad mors a zo ennañ, mors eo, lizidour eo, kousket eo evel an naer er goañv, ur vuzhugenn a zo anezhañ, lugut eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur velc'hwedenn, bouk eo evel ur goarenn, gour eo, lugudus eo, luguder eo, n'en devez na da vont na da zont, ne vez na da vont na da zont ennañ, ne vez mont ebet gantañ, n'eus tamm sap ennañ, n'eus nemet dour irvin en e wazhied, n'eus nemet dour karotez en e wazhied, n'en deus tamm mel en e eskern, hennezh a zo ur varvadenn (ur varvasenn, ur veuzelenn, ul labaskenn, ul labaskenneg, ul lugudenn, ur glouarenn, ur gouskadenn) anezhañ, hennezh a zo evel un tamm koad.

Weichlot n. (-s,-e) : soudadur staen g.

weichlöten V.k.e. (hat weichgelötet) : soudañ gant staen, ober ur soudadur staen da.

Weichmachen n. (-s) : gwevnadur g., soubladur g.

Weichmacher g. (-s,-) : **1.** [lisiv] dousaer g. [*liester* dousaerioù], souplaer g. [*liester* souplaerioù] ; **2.** [mezell] mezelluzenn b.

Weichmetall n. (-s,-e) : metal gwevn g., metal dous g.

weichmütig ag. : kizidik, tener, truezus, trugarezus, gwan, laosk, bouk e galon.

weischalig ag. : melar, blot e gloarenn, meutal ; *weischaliges Ei*, vi melar g., vi meutal g.

Weichsel¹ b. (-) : Vistula b., stêr Wisła b.

Weichsel² b. (-,-n) / **Weichselkirsche** b. (-,-n) : [louza.] **1. a)** [frouezh] skilgerezh str., kerez put str., kerez trenk str., kignez c'hwerf str. ; **b)** [gwez] skilgerezhenn b. [*liester* skilgerezhenned] ; **2. a)** [frouezh] kignez-mahaleb str. ; **b)** [gwez] gwez kignez-mahaleb str.

Weichselrohr n. (-s,-e) : korn-butun koad kignez g., korn-butun koad babu g.

Weichspüler g. (-s,-) : [lisiv] dousaer g. [*liester* dousaerioù], souplaer g. [*liester* souplaerioù].

Weichteile ls. : [korf.] **1.** parzhioù meiz ls. ; **2.** kaezourenn b., kevrennoù ls., benvegad gouennañ g., benvegad genel g., benvegenn ouennañ b., organoù revel ls., organoù engehentiñ ls., takadoù ganadel ls., tachadoù ganadel ls., gaol b., fourchad g., kof-bihan g., tor g., teuren b., mezh b. ; *männliche Weichteile*, P. stal b., stalennou ls., rikoù ls.

Weichtier n. (-s,-e) : [loen.] blodeg g. [*liester* blodeged], blotvil g. [*liester* blotviled] ; *Weichtier aus der Familie der Kopffüßler*, blodeg kefalopodek g., blodeg pennbrec'hiek g. ; *Schalenweichtier*, blodeg krogennek g.

Weichweizen g. (-s) : [louza.] gwinizh bouk str.

Weichwerden n. (-s) : blodadur, boukadur g., gwakadur g., blotaat g.

Weid b. (-) : [istor] gwenaez g., gwenaei b., hemolc'h g.

Weide¹ b. (-,-n) : pasturaj g., peurvan g., peurlec'h g., peurle g., peuriñ [*liester* peurioù] g., prad g., pradenn b., pratell b., douar-leton g., park-tirien g., park leton g., geotaj g., geoteg b., pradeg b., gwimenn b., maez g., perle b./g. / peurle b./g. [*liester* perleioù / peurileioù], peurrenn b., douaroù peuriñ ls., douar dindan c'heot g., douar dindan beuriñ g., glazvez b. ; *karge Weide*, peuriñ togn g., peuriñ treut g. ; *saffige Weide*, peuriñ druz g. ; *das Vieh auf die Weide treiben*, kas ar chatal da beuriñ (da vaez), kas ar chatal da c'heota, kas ar chatal da c'heotegañ, kas ar chatal d'ober ur peur, kas ar chatal er-maez, mont da barkañ ar chatal,

mont da beuriñ al loened, peuriñ al loened, lakaat ar chatal war ar glaz ; *die Kühe von der Weide holen*, kerc'hat ar saout d'o c'hraou, kerc'hat ar saout eus ar park, mont da gerc'hat ar saout ; *Trockenweide*, prad-tenin g., prad-tirien g., douar leton g., park leton g. ; *von einem Bach durchzogene Weide*, gwazhleb b. ; *mit Weiden umwachsene Weide*, prad gant haleg o kreskiñ en-dro dezhañ g. ; *Kuhherde auf der Weide*, parkad saout g., saout war ar glaz ls.

Weide² b. (-,n) : [louza.] 1. haleg str., gwez-haleg str., halegenn b. ; *mit Weiden umwachsene Weide*, prad gant haleg o kreskiñ en-dro dezhañ g. ; *reich an Weiden*, halegek ; *roströte Weide*, *schwarze Weide*, *amerikanische Schwarzweide*, haleg du str. ; *Bruchweide*, haleg-bresk str. ; *Trauerweide*, haleg Babilon str., haleg stouek str., haleg barroù-stouek str., haleg goueler str. ; *Krautweide*, haleg-vors str. ; *Kriechweide*, haleg-milin str. ; *Silberweide*, bondilh str., haleg gwenn str. ; 2. aozilh g./str., aozilhenn b., bodenn aozilh b., bodennad aozilh, bochad aozilh g., gwez-aozilh str. ; *Anbau von Flechtweiden*, *Anbau von Korbweiden*, gounezerezh an aozilh g. ; 3. [danvez da fardañ paniri] aozilh g.

Weidefesseln ls. : kefiou ls., hual g., heud g., nask g., ere g., liveriou ls., sparlou ls. ; *einem Tier Weidefesseln anlegen*, heudañ ul loen, hualañ ul loen, liveriñ ul loen, naskañ ul loen, pac'humiñ ul loen, pennariñ ul loen, sparañ ul loen ; *die Kuh hat sich in ihre Weidefesseln verstrickt*, pennivinet eo ar vuoc'h.

Weidefläche b. (-,n) : gorread peuriñ g.

Weidegang g. (-s) : [labour-douar] kas da beuriñ g., kas da vaez g., kas da c'heota g., kas da c'heotegañ g., kas d'ober ur peur g., parkañ chatal g., peuriñ chatal g.

Weidegebiet n. (-s,-e) : peurlc'h g. ; *das Weidegebiet wechseln*, treuzpeuriñ.

Weidehirt g. (-en,-en) / **Weidehirte** g. (-n,-n) : peurer g.

Weideland n. (-s) : pasturaj g., peurvan g., peurlc'h g., peurl g., prad g., pradenn b., douar-leton g., park-tirien g., park leton g., geotaj g., geoteg b., pradeg b., gwimenn b., maez g., perle b./g. / peurl b./g. [*liester* perleioù / peurlleioù], peurenn b., peuriñ g. [*liester* peuriou], douaroù peuriñ ls., douar dindan c'heot g., douar dindan beuriñ g. ; *offenes Weideland*, tolead-peuriñ g. ; *karges Weideland*, peuriñ togn g., peuriñ treut g. ; *saftiges Weideland*, peuriñ druz g. ; *eine Ackerfläche in Weideland umwandeln*, lakaat douar-gounit dindan beuriñ, lakaat douar-gounit edan beurle

Weidelgras n. (-es) : [louza.] dreog g., alaban g., bilhon g., pizel g., pigal g., pilgerc'h str. ; *englisches Weidelgras*, *deutsches Weidelgras*, geot saoz str. ; *italienisches Weidelgras*, *vielblütiges Weidelgras*, *welsches Weidelgras*, *ausdauerndes Weidelgras*, geot Italia str., geot-Itali ; *getrocknetes italienisches Weidelgras*, foenn geot Italia g.

weiden V.gw. (hat geweidet) : peuriñ, broustañ, boueta, ober ur peur, pasturiñ ; *seine Kühe auf dem Feldrain weiden lassen*, gwrinnenañ e saout, relachiñ e saout, leurajiñ e saout, lezennañ e saout ; *seine Kühe auf den Dünen (an der Küste) weiden lassen*, tevenniñ e saout ; *die Tiere am Wegrain weiden lassen*, mēsa an dro, grizienañ ; *weidende Tiere*, loened o peuriñ ls., loened o leurajiñ ls.

V.k.e. (hat geweidet) : *das Vieh weiden*, diwall ar chatal war ar maez, maesa ar chatal, mēsa ar chatal, peuriñ ar chatal, geota ar chatal, pasturiñ ar chatal.

V.em. ; **sich weiden** (hat sich (ak./dat.) geweidet) : *sich (ak.) an etwas (dat.) weiden*, en em walc'hañ gant udb, kemer e walc'h a blijadur gant udb, bourrañ leizh e walc'h ouzh udb, bourrañ gwalc'h e galon ouzh udb ; *sich (dat.) die Augen an etwas weiden*, na skuizhañ nepred o vamiñ ouzh udb., bourrañ o sellet ouzh udb ; *sich an Mord und Blutvergießen weiden*, kemer e walc'h a blijadur o lazhañ hag o skuilhañ gwad, bourrañ leizh e walc'h o lazhañ hag

o skuilhañ gwad, bourrañ gwalc'h e galon o lazhañ hag o skuilhañ gwad, en em walc'hañ o lazhañ hag o skuilhañ gwad.

Weiden n. (-s) : peur g., peuriñ g., relachiñ g., leurachiñ g., gwrinnenañ g.

Weidenanlage b. (-,-n) : 1. haleg b. [*liester* halegegi, halegegoù] ; 2. aozilheg b. [*liester* aozilhegi].

Weidenbaum g. (-s,-bäume) : haleg str., gwez-haleg str.

Weidenbohrer g. (-s,-) : [loen., *Cossus cossus*] preñv-koad g.

Weidengebüsch n. (-es,-e) : 1. haleg b. [*liester* halegegi, halegegoù] ; 2. aozilheg b. [*liester* aozilhegi].

Weidengeflecht n. (-s,-e) : klouedenn [*liester* klouedennoù, klouedinier] b., klouedenn-aozilh b., kael aozilh b.

Weidengehölz n. (-es,-e) : 1. haleg b. [*liester* halegegi, halegegoù] ; 2. aozilheg b. [*liester* aozilhegi].

Weidengerte b. (-,-n) : gwial aozilh str., gwialenn aozilh b., aozilhenn b.

Weidengewächs n. (-es,-e) : salikeg g. [*liester* salikeged].

Weidenholz n. (-es) : haleg g.

Weidenkätzchen n. (-s,-) : [louza.] bisig gwez-haleg g., kazh-haleg g., boul-voutig b.

Weidenkorb g. (-s,-körbe) : paner aozilh b., bouteg aozilh g., kanastr g., kanistell b., baskodenn b.

Weidenlaubsänger g. (-s,-) : [loen.] puig chip-chap g. [*liester* puiged chip-chap], chipchap g. [*liester* chipchaped].

Weidenmatte b. (-,-n) : klouedenn-aozilh b.

Weidenmusendrossel b. (-,-n) : [loen.] milc'hwid rous g. [*liester* milc'hwid rous].

Weidenpflanzung b. (-,-en) : 1. haleg b. [*liester* halegegi, halegegoù] ; 2. aozilheg b. [*liester* aozilhegi].

Weidenröschen n. (-s,-) : [louza.] *schmalblättriges Weidenröschen*, ivan tañvouezennek str., ivan sant Anton str.

Weidenrute b. (-,-n) : gwial aozilh str., gwialenn aozilh b., aozilhenn b.

Weidenstrauch g. (-s,-sträucher) : bod haleg g.

Weidenstau g. (-s,-e) : gwedenn b. [*liester* gwedennoù, gwedinier].

Weideplatz g. (-es,-plätze) : pasturaj g., peurvan g., peurlc'h g., perle b./g. / peurl b./g. [*liester* perleioù / peurlleioù], peuriñ [*liester* peuriou] g., prad g., pradenn b., douar-leton g., park-tirien g., park leton g., prad-tenin g., geoteg b., gwimenn b.

Weiderecht n. (-s) : gwir ar peuriñ g.

Weiderich g. (-s,-e) : [louza.] haligez str.

Weidestelle b. (-,-n) : peurvan g., peurlc'h g., perle b./g. / peurl b./g. [*liester* perleioù / peurlleioù] ; *Pflockweidestelle*, suiad g., samid g., samidad g., chadennad peuriñ b. ; *ein Weidetier zu einer neuen Pflockweidestelle führen*, samidiñ ul loen peurer.

Weidetier n. (-s,-e) : spesad peurer g., geotezad g. [*liester* geotezaded], geotdebrer g. ; *Weidetiere an Pflöcke festbinden*, lakaat loened ouzh ar rased, rasediñ chatal, strapennañ chatal, seulbennañ chatal, suañ chatal, funiañ chatal, flachañ chatal.

Weidewechselwirtschaft b. (-) : kesad g., regad g., asoul g., stuz g., reg-an-trevad g., an treiñ eostoù g.

Weidicht n. (-s,-e) : 1. haleg b. [*liester* halegegi, halegegoù] ; 2. aozilheg b. [*liester* aozilhegi].

weidgerecht ag. : [hemolc'h] evel ma tere ouzh hemolc'herien, en dailh hag en doare ar gwnaerezh.

weidlich Adv. : sof-kont, gros, a-foziadoù, gwalc'h e galon, leizh e walc'h, a-flec'henn, a-grugell, a-niver, a-goñfont, puilh, a-builh, a-fonn, fonnus, diouzh sour, a-yoc'h, stank, dreistkont, paot, forzh pegement, na pegement, diouzh an druilh, a-druihadoù, a-zruilhadoù, a-zruilh, a-zruilhoù, a-largentez, dizamant, a-leizh, e-leizh, helaezh, d'ober kouez ganto, evel dour eus ar vilin, war an ampl, amplik, stank evel ar raden, kement ha kement ha ma karer, pezh a garer, da rastellat, da reketiñ, ken na wic'h, ken a findaon, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui, paot-mat, a-flav, puilh-ha-puilh, d'armerzh, da zioueriñ, P. d'ober teil, a-dropiti, a-dorimell.

Weidling g. (-s,-e) : [louza.] bolzog b. [*liester* bolzogou], rozig ar pradoù g. [*liester* rozigou ar pradoù].

Weidmann g. (-s,-männer) : chaseer g., chaseour g., hemolc'her g., jiboasour g.

weidmännisch ag. : ... hemolc'h ; *weidmännischer Brauch*, doare ober an hemolc'herien g., stuz an hemolc'herien g., boazioù an hemolc'herien ls.

Weidmannsdank estl. : trugarez [*doare respont an hemolc'herien da : Weidmannsheil*].

Weidmannsheil estl. : demat ! salud ! chase mat ! [*doare saludñ an hemolc'herien*].

Weidmannssprache b. (-) : luc'haj an hemolc'herien g.

Weidmesser n. (-s,-) : kontell chaseour b., kontell hemolc'h b.

Weidsack g. (-s,-säcke) : **1.** sac'h-jiboez g. ; **2.** [luc'haj an hemolc'herien] stomog ar jiboez g.

Weidwerk n. (-s) : gwenarezh g., gwenaei b., hemolc'houriezh b.

weidwund ag. : [hemolc'h] tizhet d'ar marv, gloazet d'ar marv, gloazet da vervel, gouliet d'ar marv (Gregor).

Weife b. (-,-n) : **1.** karr-dibuner g., marc'h-dibunañ g., kaladur g. ; **2.** stern an heskenn g., framm an heskenn g.

weifen V.k.e. (hat geweift) : dibunañ.

Weigand g. (-s,-e) : [veraltet] stourmer kadarn g., brezelour kadarn g., haroz g. [*liester* harozed], kadarniad g. [*liester* kadarniaded, kardarnidi], gouron g. [*liester* gouroned].

weigern V.k.e. (hat geweigert) : nac'h, nac'hañ, dinac'h, nakañ, refuziñ, rac'hwizañ ; *jemandem etwas weigern*, nac'hañ udb ouzh u.b., nac'h udb ouzh u.b., dinac'h udb ouzh u.b., dinac'h udb d'u.b., na asantiñ da c'hoant u.b., na aotren udb d'u.b., na aotren u.b. da ober udb, diarbenn goulenn u.b.

V.em. : **sich weigern** (hat sich (ak.) geweigert) : *sich weigern, etwas zu tun*, nac'h ober udb, nac'hañ ober udb, dinac'h ober udb, diferañ ober udb, na asantiñ ober udb, ober an dinac'h d'ober udb., na c'houlenn ober udb, refuziñ ober udb, rac'hwizañ ober udb ; *der Heilige weigerte sich, ihn zu heilen*, ne falvezas ket d'ar sant pareañ an den, ne falvezas ket gant ar sant pareañ an den ; *ich weigere mich nicht hinzugehen*, ne ziferan ket mont ; *ich weigere mich nicht zu bezahlen*, ne ziferan ket paeañ ; *ich weigere mich nicht zu arbeiten*, ne ziferan ket va labour.

Weigerung b. (-,-en) : nac'h g., nac'hidigezh b., nac'hadenn b., dinac'h g., dinac'hadur g., nak g., refuz g., refuzadenn b., rac'hwiz g.

Weih g. (-s,-e) / **Weihe** b. (-,-n) : [loen.] skoul g. [*liester* skouled].

Weihbecken n. (-s,-) : [relij.] piñsin g., piñsin dour benniget g., pileter g.

Weihbischof g. (-s,-bischofe) : [relij.] adeskob g., eskob-skoazeller g.

Weihbrot n. (-s) : [relij.] ostiv g.

Weihe¹ b. (-,-n) : [relij.] **1.** binnigadenn b. ; **2.** kensakridigezh b., gouestlidgezh b., gouestladur g., sakradur g., sakradurezh b., sakridigezh b., dedi g. ; *die Weihe der ganzen Welt an das allerheiligste Herz Jesu*, gouestlidgezh ar bed d'ar Galon Sakr b. ; **3.** belegiezh b., urzhidigezh b. ; *der die Weihe spendende Bischof*, an eskob kensakrer g. ; **4.** [dre astenn.] lid g. ; **5.** *Weihen*, urzhioù ls. ; *die Weihen erhalten (empfangen)*, bezañ beleget, degemer an urzhioù (an urzhidigezh), kemer (kaout) an urzhioù (Gregor) ; *jemandem die Weihen erteilen*, belegiñ u.b., reiñ an urzhioù sakr d'u.b. (Gregor), urzhiañ u.b. beleg ; *die niederen, die unteren Weihen*, an urzhioù bihan ls., an urzhioù munut ls., ar minoraj g. (Gregor) ; *die höheren Weihen*, an urzhioù bras ls., an urzhioù meur ls., an urzhioù sakr ls. ; *Weihen spenden*, urzhiañ.

Weihe² b. (-,-n) : [loen.] skoul g. [*liester* skouled].

Weiheamt n. (-s,-ämter) : [relij.] belegiezh b., stad a veleg b., ministerezh g. ; *die niederen Weiheämter*, ar velegiezh eil renk b. ; *die hohen Weiheämter*, ar velegiezh kentañ renk b.

Weihebild n. (-s,-er) : taolenn c'houestl b., taolenn engouestl b., prof-koun g.

Weihefest n. (-es,-e) : [*heñvelster* Richtfest] fest ar savadeg b./g., fest lein an ti nevez b./g., fest ar boked b./g., savadeg b.

Weihegabe b. (-,-n) : [relij.] donezon g., prof g., profadenn b., profadur g., aberzh g., road g., roadenn b., ro g., kinnig g., kinnigadenn b., lidkinnig g., lidroad g., gouestladur g., kinnigidigezh b., kinnigadur g.

Weihegesang g. (-s,-gesänge) : [relij.] kantik g., salm g.

Weihegeschenk n. (-s,-e) : [relij.] donezon g., prof g., profadenn b., profadur g., aberzh g., road g., roadenn b., ro g., kinnig g., kinnigadenn b., lidkinnig g., lidroad g., gouestladur g., kinnigidigezh b., kinnigadur g.

Weihekandidat g. (-en,-en) : [relij.] danvez beleg g.

Weihekreuz n. (-es,-e) : rod-heol b., kroaz-rod b.

Weihe ls. : [relij.] urzhioù ls. ; *die Weihe erhalten (empfangen)*, bezañ beleget, degemer an urzhioù (an urzhidigezh), kemer (kaout) an urzhioù (Gregor) ; *jemandem die Weihe erteilen*, belegiñ u.b., reiñ an urzhioù sakr d'u.b. (Gregor), urzhiañ u.b. beleg ; *die niederen, die unteren Weihe*, an urzhioù bihan ls., an urzhioù munut ls., ar minoraj g. (Gregor).

weihen V.k.e. (hat geweiht) : **1.** [relij.] kensakriñ, urzhiañ, sakrañ, bennigañ, binnigañ, binnizien, kroaziañ, nevetaat ; *jemanden zum Diakon weihen*, kloaregiñ u.b. ; *jemanden zum Priester weihen*, belegiñ u.b., reiñ an urzhioù sakr d'u.b., urzhiañ u.b. beleg, sakrañ u.b. beleg ; *jemanden zum Bischof weihen*, eskobiñ u.b., urzhiañ u.b. eskob, sakrañ u.b. eskob, sakrañ u.b. da eskob, kensakriñ un eskob, sakrañ un eskob (Gregor) ; *er wurde zum Bischof geweiht*, eskobet e voe ; *geweihter Priester*, beleg domet g., kloareg beleget g. ; *geweihte Stätte*, neved g. ; *weihender Bischof*, eskob urzhier g. ; *geweihtes Brot*, bara benniget g. ; *sein Leben dem Heiligsten Herzen Jesu weihen*, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, dediañ e galon hag e gorf d'ar Galon Sakr, gouestlañ e vuhez d'ar Galon Sakr ; *die ganze Welt dem allerheiligsten Herz Jesu weihen*, gouestlañ ar bed d'ar Galon Sakr meulet ra vezo ; *eine Kirche weihen*, dediañ un iliz ; *eine Kirche einem Heiligen weihen*, eine Kirche zu Ehren eines Heiligen weihen, dediañ un iliz d'ur sant, gouestlañ un iliz d'ur sant, gouestlañ un iliz gant ur sant, lakaat un iliz dindan paeroniezh ur sant ; *diese Kirche ist dem Heiligen Matthäus geweiht*, dindan paeroniezh sant Vazhev emañ an iliz-mañ ; *eine entweihte Kirche aufs Neue weihen*, advinnigañ un iliz, binnigañ a-nevez un iliz ; *ein Kind der Jungfrau Maria weihen*, gouestlañ ur bugel d'an Itron Varia ; [Friedhof / bered] *die geweihte Erde*, an douar benniget g. ; **2.** tonkañ ; *dem Untergang geweiht sein*, bezañ tonket da vont da get ; *sie waren dem Tod geweiht*, tonket e oa dezho mervel.

V.em. **sich weihen** V.k.e. (hat sich (ak.) geweiht) : [relij.] ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) da, dediañ e galon hag e gorf da, en em ouestlañ (emouestlañ, en em reiñ, emreiñ, en em deuler) da, en em reiñ a-grenn da, en em atahinañ ouzh, gouestlañ e vuhez da ; *sich dem Heiligsten Herzen Jesu weihen*, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'ar Galon Sakr, dediañ e galon hag e gorf d'ar Galon Sakr, gouestlañ e vuhez d'ar Galon Sakr.

Weiher g. (-s,-) : stank b., lenn b., lenn-dour b., lennad b., poull g., lagadenn b., stank-pesked b., lenn-besked b., poull-pesked g. ; *Inhalt eines Weihers*, stankad b.

Weiherede b. (-,-n) : [relij.] prezegenn da-geñver ur sakridigezh b.

Weihermuschel b. (-,-n) : [loen.] meskl dour dous str.

Weihestunde b. (-,-n) : lid solenn g., lidadenn solenn b.

weihevoll ag./Adv. : gant lid, solenn.

Weihegesang g. (-s,-gesänge) : [relij.] kantik g., salm g.

Weihegeschenk n. (-s,-e) : [relij.] donezon g., prof g., profadenn b., profadur g., aberzh g., road g., roadenn b., ro g., kinnig g., lidkinnig g., lidroad g., gouestladur g., kinnigidigezh b., kinnigadur g.

Weihkerze b. (-,-n) : [relij.] goulouenn b., piled-koar g., piled g.

Weihkessel g. (-s,-) : [relij.] piñsin g., piñsin dour benniget g., pileter g.

Weihnacht b. (-) / **Weihnachten** b. (-) : Nedeleg g., an Nedeleg g., ar pellgentoù ls., ginivelezh ar Mabig Jezuz b. ; *zu Weihnachten*, da Nedeleg, d'an Nedeleg, gant Nedeleg ; *fröhliche Weihnacht*, *fröhliche Weihnachten*, Nedeleg laouen ! ; *die sechs Tage nach Weihnachten*, ar spierezed ls. ; *am 25. Dezember ist Weihnachten*, d'ar 25 a viz Kerzu emañ Nedeleg ; *bald ist Weihnachten*, emañ an Nedeleg o tont, denesaat a ra an Nedeleg ; [kr-] *grüne Weihnachten*, *weiße Ostern / Weihnachten im Klee*, *Ostern im Schnee*, Nedeleg en nor, Pask 'tal an tan - c'hwibu da Nedeleg, erc'h da Bask - c'hwibu da Nedeleg, skorn da Bask - kelien da Nedeleg, skorn da Bask - Meurlarjez e toull an nor, Pask e-tal an tan.

weihnachten V.dibers. (es hat geweihnachtet) : es *weihnachtet*, emañ Nedeleg o tostaat.

weihnachtlich ag. : ... Nedeleg, ... a sell ouzh an Nedeleg.

Weihnachtsabend g. (-s,-e) : noz Nedeleg b., noz an Nedeleg b., noz gouel an Nedeleg b., pellgent g., noz ar Pellgent b., nozvezh ar Pellgent b., nozvezh ar Mabig Jezuz b.

Weihnachtsbaum g. (-s,-bäume) : gwez Nedeleg str., gwez an Nedeleg str., gwezenn Nedeleg b., gwezenn an Nedeleg b. ; *den Weihnachtsbaum mit Kerzen bestecken*, kinklañ gwezenn an Nedeleg gant goulouennoù.

Weihnachtsbaumstamm g. (-s,-stämme) : [kegin., kouign Nedeleg] tousenn Nedeleg b., tousenn an Nedeleg b., skod Nedeleg g., kef Nedeleg g., tos Nedeleg g., etev an Nedeleg g. [*liester* etevien an Nedeleg, etivi an Nedeleg].

Weihnachtsbaumwurm g. (-s,-würmer) : [loen.] spirobrenkeg [*liester* spirobrenkeg], petiz spirobrenkeg str.

Weihnachtsbescherung b. (-,-en) : ingaladur profoù da-geñver Nedeleg g.

Weihnachtsessen n. (-s,-) : fiskoan Nedeleg b., adkoan b., askoan b. ; *ein Weihnachtsessen mitmachen*, fiskoaniañ, adkoaniañ, askoaniañ ; *zweites Weihnachtsessen*, adadkoan b.

Weihnachtsfeier b. (-,-n) : gouel Nedeleg g., gouel an Nedeleg g.

Weihnachtsferien ls. : vakañsoù Nedeleg ls.

Weihnachtsfest n. (-es) : *das Weihnachtsfest*, an Nedeleg g., ar pellgentoù ls., gouel Nedeleg g., gouel an Nedeleg g.

Weihnachtsgans b. (-,-gänse) : gwaz Nedeleg b., gwaz an Nedeleg b.

Weihnachtsgeld n. (-s,-er) : deroù-mat g., kalanna g., eginad g., arc'hopr da-geñver Nedeleg g.

Weihnachtsgeschenk n. (-s,-e) : prof Nedeleg g., lod Nedeleg g.

Weihnachtsgeschichte b. (-,-n) : kontadenn Nedeleg b., marvailh Nedeleg g.

Weihnachtskarte b. (-,-n) : kartenn Nedeleg laouen b.

Weihnachtskind n. (-s) : Mabig Jezuz g.

Weihnachtskrippe b. (-,-n) : kraou ar Pellgent g., kraou Nedeleg g., kraou ar C'hinivelezh g., kraou ar Mabig Jezuz g., prezeb ar mabig Jezuz da Nedeleg g.

Weihnachtslied n. (-s,-er) : nouelenn b., nouel g. ; *Weihnachtslieder singen*, nouelat, kanañ noueloù ; *Sänger von Weihnachtsliedern*, noueler g.

Weihnachtsmann g. (-s,-männer) : *der Weihnachtsmann*, Tad-kozh an Nedeleg g., Tad-kozh Nedeleg g., Tad-kozh ar Pellgent g., paotr Nedeleg g., paotr an Nedeleg g., paotr kozh Nedeleg g., paotr kozh an Nedeleg g., Boulom Nedeleg g., ar boulom-Nouel g., an tonton Jezuz g., ar mabig Jezuz g., [*dre c'hallekadur*] an Tad-Nedeleg g. ; *was hat dir der Weihnachtsmann gebracht* ? petra ac'h eus bet gant ar mabig Jezuz ?

Weihnachtsmarkt g. (-s,-märkte) : marc'had Nedeleg g.

Weihnachtsmesse b. (-,-n) : [relij.] ofereñn ar Pellgent b., Pellgent g. ; *zur Weihnachtsmesse gehen*, mont d'ar Pellgent, ober e Bellgent.

Weihnachtsnacht b. (-) : noz Nedeleg b., noz an Nedeleg b., noz gouel an Nedeleg b., pellgent g., noz ar Pellgent b., nozvezh ar Pellgent b., nozvezh ar Mabig Jezuz b.

Weihnachtsscheit n. (-s,-e) / **Weihnachtstollen** g. (-s,-) : [kegin., kouign Nedeleg] tousenn Nedeleg b., tousenn an Nedeleg b., kef Nedeleg g., skod Nedeleg g., tos Nedeleg g., etev an Nedeleg g. [*liester* etevien an Nedeleg, etivi an Nedeleg] ; *jedes Jahr besorgte ich mir einen Weihnachtstollen*, bep bloaz e pourchasen un etev Nedeleg.

Weihnachtstag g. (-s,-e) : deiz Nedeleg g., deiz an Nedeleg g.

Weihnachtsteller g. (-s,-) : asiedad Nedeleg g. [*asiedad traoù lipous da-geñver an Nedeleg*].

Weihnachtsstern g. (-s) : [Aviel] steredenn Vezleem b.

Weihnachts- und Neujahrsfeiertage ls. : gouelioù dibenn bloaz ls.

Weihnachtszeit b. (-) : mare Nedeleg g., gouelioù dibenn bloaz ls. ; *in der Weihnachtszeit*, da goulzoù an Nedeleg, mareoù an Nedeleg, e-kerzh an Nedeleg.

Weihöl n. (-s) : [relij.] olev-sakr b.

Weihrauch g. (-s) : ezañs g., frankezañs g. ; *etwas mit Weihrauch beräuchern*, ezañsiñ udb ; *jemandem Weihrauch streuen*, a) [ster rik] ezañsiñ u.b., kinnig ezañs da aberzh d'u.b., azeuliñ ezañs d'u.b. b) [dre skeud] reiñ kaol d'u.b., treujoù hag all - reiñ pour gwirziennoù hag all d'u.b. - uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez - meuliñ u.b. dreist ar bord - meuliñ u.b. dreist - kas u.b. en tu-hont d'an neñv - reiñ meuleudioù divuzul (amzere) d'u.b. - kanañ meuleudi d'u.b. - tresañ ton d'u.b. - ober lid bras d'u.b. - kanmeuliñ u.b. - milganmeuliñ u.b. - meuliñ u.b. dreist penn - na baouez a ganañ meuleudi d'u.b. - hilligañ u.b. - ober mounounerezh d'u.b. - kaout ur c'hein gwevn hag ur genoù flour dirak u.b. - reiñ lorc'h d'u.b. - flodañ d'u.b. - ober kudoù d'u.b. - ober kudoù dirak u.b. - sirañ e votoù d'u.b. - lipat e votoù d'u.b. - lorc'hañ u.b. - kas fougeoù d'u.b. - troc'hañ fougeoù gant u.b. - ober fougeoù ouzh u.b. - lakaat fouge en u.b. - ober fougasoù gant u.b. - fougeal u.b. - fougasiñ u.b. - ober stad vras eus u.b. (d'u.b.) - reiñ mel d'u.b. gant al loa-bod - reiñ ur begad mel d'u.b. - reiñ kaol d'u.b. - reiñ kaol d'ar c'havr - reiñ pour d'u.b. - reiñ moged d'u.b. - mogediñ u.b. - plantañ pour gant u.b. - reiñ kudoù d'u.b.

Weihrauchbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez frankezañs str.

weihrauchern V.gw. (hat geweihrauchert) : 1. [relij.] ezañsiñ ; 2. [dre fent] reiñ pour glas, kanmeuliñ.

Weihrauchfass n. (-es,-fässer) / **Weihrauchkessel** g. (-s,-) : [relij.] ezañsouer g. [*liester* ezañsouerioù], lestr-ezañs g. [*liester* listri-ezañs], ezañser g. [*liester* ezañserioù].

Weihrtafel b. (-,-n) : [relij.] taolenn c'houestl b., taolenn engouestl b.

Weihung b. (-,-en) : [relij.] 1. binnigadenn ; 2. gouestlidigezh b., sakridigezh b., dedi g. ; 3. belegiezh b., urzhidigezh b.

Weihwasser n. (-s) : [relij.] dour benniget g., dour binniget g. ; *Pfingstwasser*, *Pfingstweihwasser*, dour-ar-Spered-Santel g. ; *Osterwasser*, *Osterweihwasser*, dour-Fask g. ; *versprengtes Weihwasser*, asperjez g. ; *etwas mit Weihwasser besprengen*, sparfañ udb, strinkañ ur vrizhadenn dour benniget war udb gant ar sparf, teurel an asperjez war udb, bennigañ udb, binnigañ udb, binnizien udb. ; *mit einem Buchsbaumzweig Weihwasser auf die Felder sprengen*, beuzañ an douaroù ; *ein Becken voll Weihwasser*, ur piñsinad dour benniget g.

Weihwasserbecken n. (-s,-) / **Weihwasserkessel** g. (-s,-) : [relij.] piñsin g., piñsin dour binniget g., piñsin dour benniget g., pileter g.

Weihwasserwedel g. (-s,-) / **Weihwedel** g. (-s,-) : [relij.] sparf g., barr dour benniget g.

weil stag. isurz. : peogwir e, pa'z eo gwir e, pa oa gwir e, diwar-benn ma, dre-benn ma, dre an arbenn ma, en arbenn ma, abalamour ma, en damani ma, en avani ma, a-gaoz ma, a-gaozenn e, rak ma, pa, o vezañ ma, en askont ma, en abeg ma, dre berzh ma, dre abeg ma, dre an abeg ma, dre ma, e-skeud ma, e-skeud e, diarbenn ma, evel ma, evit pa, e faot na, trapenn e, trapenn ma ; *er fährt in die Alpen, weil er Höhenluft braucht*, mont a ra d'an Alpoù peogwir (diwar-benn m', dre an arbenn m', en arbenn m', en abeg m', abalamour m', rak m', pa, tra penn, a-gaozenn) en deus ezhomm aer ar menezioù ; *er hat sich den*

Magen verdorben, weil er zu viel gegessen hat, kement a voued en deus bountet en e vouzelloù ken ez eo klañv bremañ, kement en deus debret ma'z eo klañv bremañ, poan gof en deus da-heul re gofad ; *er ist sauer, weil er zu Hause bleiben muss*, fuloret eo kelo rankout chom er gêr ; *er isst nichts, weil er keinen Hunger hat*, ne zebr tamm abalamour n'en deus ket naon ; *er ist hingefallen, weil er zu schwach war*, kouezhet e oa bet dre ma oa re sempl ; *weil sie nicht an ihn geglaubt haben*, e faot n'o deus ket kredet ennañ ; *nicht weil du mein Freund bist, darfst du mit meiner Frau schlafen*, bezañ va mignon ne ro ket dit ar gwir da gousket gant va gwreg ; *nur weil Sie König sind, dürfen Sie die Leute nicht rücksichtslos behandeln*, pegement bennak ma'z oc'h roue e rankit doujañ an dud, bezañ roue ne ro ket deoc'h ar gwir da vezañ diresept e-keñver an dud.

Weilchen n. (-s,-) : pennadig g., begadig g., frapadig g. ; *wartet ein Weilchen !* gortozit ur pennadig ! gortozit un nebeud ! gortozit ur pennad ! chomit da c'hortoz un tammig ! gortozit ur begadig !

Weile b. (-,-n) : pennad amzer g., pezh a amzer g., amzervezh g., herrad amzer g., herrad g., laziad amzer g., poulzad amzer g., tachad amzer g., frapad amzer g., bountad amzer g., maread g., maread amzer g., mare g., prantad g., treuziad g., sachad g., frap g., frapad g., lajad g., momed g., pred g., pred-amzer g., predad g., rabinad b., c'hwistad g., taluad g., toullad g., skrapad g., begad g., ur berr a amzer g., ur berrig a amzer g., abadenn b., flipad amzer g., reuziad g., reuz g., krogad g., hirnezh amzer b., koulzad g., koulz g., krapad g. ; *geraume Weile*, pennad mat a amzer g., pennad brav a amzer g., maread mat a amzer g., pezh mat a amzer g., herrad mat a amzer g., laziad mat a amzer g., flipad mat a amzer g., reuz mat g. ; *eine kurze Weile, eine kleine Weile*, ur berramzer g., ur pennadig g., ur pennadig amzer g., ur frapadig g., ur predig g., ur predig amzer g., ur pellig g., ur berrig amzer g., ur berrig a amzer, un herradig amzer g., un netraig a amzer g., ur mannig amzer g., ur poulzadig g. / ur poulzig g. (Gregor) ; *seit einer Weile*, abaoe un abadenn, abaoe ur pennad, ur pennad 'zo, un abadenn 'zo ; *nach einer Weile*, goude un abadenn, goude ur pennadig-amzer ; *über eine kleine Weile (nach einer kleinen Weile)*, peuzkerkent, peuzkenkent, prest goude, prestik goude, neuze-souden, nebeut goude, un nebeud goude, un nebeud amzer goude, nebeut a amzer war-lerc'h, damdost goude, damc'houde, dambrest, dambrestik goude, peuzkerkent (peuzkenkent) goude, ne voe ket pell an dale, dindan un nebeud amzer, tostik goude, dizale goude, ur pennadig goude, a-barzh nemeur goude, a-benn un nebeut goude, nebeut amzer goude, ur predig goude, ur poulzadig goude, un netraig goude, ur mannig amzer goude, ur c'hrogad goude, a-benn ur c'hrogad ; *er war eine ganze Weile dort geblieben*, un tamm brav e oa bet eno, ur pennad brav e oa bet eno, un abadenn vat e oa chomet eno, ur pennad mat e oa chomet eno, ur flipad mat a amzer e oa bet eno, ur laziad e oa bet eno, un tachad mat a amzer e oa bet eno, ur reuz mat e oa bet eno ; *das ist schon eine Weile her*, pellzoik, un tamm brav 'zo, ur pennad brav 'zo, ur pennad mat 'zo, bremañ ez eus ur flipad mat a amzer, pell 'zo bras, se 'zo pell 'zo, pell 'zo abaoe ; *gib ihm nur einen Stift und ein Blatt Papier, dann ist er damit eine gute Weile voll beschäftigt*, p'eus ken nemet reiñ dezhañ ur c'hreion hag ur follenn baper hag e vezo en e jeu evit ur pennad mat ; *das hat gute Weile, damit hat es gute Weile*, amzer 'zo c'hoazh, n'eo ket erru ar mor, n'eo ket krog an tan e plouz ar botoù, n'eo ket ret bresañ kement-se, n'ez eus ket tan e-barzh an ti, n'eo ket o vont da lazhañ an tan emaomp ; [kr-l] *eile mit Weile !* gant pasianted hag hir amzer e vez graet meur a dra - ne gresk ket ar geot en ur sachañ warno - an hini a zalc'h a dizh, an hini a red a skuizh - n'emañ ket ar moc'h war ar gwinizh-du - hirañ amzer, aesañ labour - n'eo ket erru ar mor - n'eo ket o vont da lazhañ an tan emaomp - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yann ha buan-ha-buan e

vez divragezet Mari-Jan - mont a-lamm ne dalv netra nemet c'hwen a ve da bakañ - an amzer a bad pell ha pep hini a ya pa c'hell - karrig a red ne bad ket - bale skañv ha gwelet a-bell eo merk un den a-boell - an eur 'zo an eur met pa 'vez tremenet n'eus eur ebet ken - an hini a ya fonnus a ya pell, an hini a ya difonn a ya gwell - n'eo ket krog an tan e plouz ar botoù - n'eo ket ret bresañ kement-se - n'ez eus ket tan e-barzh an ti - arabat mont primoc'h eget ar marc'h hon doug - habaskterit ! - mat ha buan n'int ket unan - re a herr n'eo ket mat - ne dalv ket mont d'ar red, gwelloc'h eo mont abred - rodig a dro a ra bro, rodig a red ne bad ket ; [tr-l] *das kann noch eine Weile dauern, das wird noch eine Weile dauern*, ac'hann di en devo harzhet meur a gi, pell amzer a vezo ac'hann di, ur poulzad mat a amzer a vezo ac'hann di ; [kr-l] *gut Ding will Weile haben*, gortoz pell, gortoz gwell - gant ar mor e teu ar pesked - pa zeu ar mor e teu ar pesked - gant kolo hag amzer e teu da eogiñ ar mesper - gant pasianted hag amzer e veūra ar mesper - mat ha buan n'int ket unan - gant pasianted hag hir amzer e vez graet meur a dra - ne gresk ket ar geot en ur sachañ warno - mont a-lamm ne dalv netra nemet c'hwen a ve da bakañ - ret eo gortoz ar c'haol da boac'hat (da boazhañ) pa vez c'hoant d'ober soubenn vat - re a herr n'eo ket mat, gant ar boan hag an amzer a-benn eus pep tra e teuer - hirañ amzer, aesañ labour - nebeut-ha-nebeut hinkin a ra neud - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yannou - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yann ha buan-ha-buan e vez divragezet Mari-Jan - dale a ra vat a-wechoù (Gregor) - a-van-da-van ez a merenn da goan - tammig-ha-tammig ez a ar marc'h gant ar big - tamm-ha-tamm e teu ar verc'h da vamm - kammed-ha-kammed e reer tro ar bed - arabat mont primoc'h eget ar marc'h hon doug - ne dalv ket mont d'ar red, gwelloc'h eo mont abred.

weilen V.gw. (hat geweilt) : 1. bezañ o chom ; *alle Menschen werden Brüder, wo dein sanfter Flügel weilt*, hag an holl dud a vez breudeur e goudor da askell c'hlan ; *er weilt nicht mehr unter uns*, aet eo d'an Anaon, serret en deus e levr, marv eo, straket eo e graoñenn, aet eo d'ar bed-hont / tremenet eo eus ar bed-mañ (Gregor) ; 2. straniñ, fleisat, galvagnat, c'hwileta, lugudiñ, lantouzat ; *weile nicht !* na chom ket da straniñ (da lugudiñ, da lantouzat, da logota) ! hasta buan 'ta !

Weiler g. (-s,-) : pennkêr g., kêriadennig b., ham g., hamell g., touinell b., kêr b., bilajenn b. ; *ein großer Weiler in der Gemeinde*, ur gêr vras eus ar barrez b. ; *die Weiler*, ar c'herioù war ar maez ls. ; *sieben Familien wohnen in unserem Weiler*, seizh tiegezh emaomp e kêr ; *abgelegener Weiler*, pennkêr g. ; *algerischer Weiler*, mechta g. [liester mechtaoù].

Weimar n. (-s) : Weimar b. ; *in Weimar blühte die deutsche Klassik*, e barr he bleuñv (en he bleuñv, en he bog, e-kreiz he sked, en he barr, en hec'h uhelañ, en he c'haerañ berzh, en he gwir wellañ) e oa bet ar glaselezh alaman e Weimar.

Weimarer ag. : [istor] *Weimarer Republik*, republik Weimar b.

Wein g. (-s,-e) : 1. gwin g. ; *Rotwein*, gwin ruz g., [dre fent] an hini ruz g., ar sistr mouar g., Yann Vourdel g., ar gwad rezin g., al lañs ruz g. ; *Weißwein*, gwin gwenn g., P. lañs gwenn g. ; *Branntwein*, gwin-ardant g., hini kreñv g., odivi g., gwin-an-tan g., melenog g. ; *mit Chinarinde vergorener Wein*, gwin kinkina g. ; *mit Harz versetzter Wein, geharzter Wein*, gwin rousinek g. ; *hellroter Wein*, gwin rozek g., gwin gris g., gwin roz (ruzart, ruz sklaer) g. ; *spritziger Wein*, gwin bouilh g., gwin eonennek g., gwin birvidik g. (Gregor) ; *berauschender Wein, schwerer Wein*, gwin penn (kalonek, speredus, kreñv, drant, mezevellus, mezzvus) g. ; *alkoholarmer Wein*, gwin dinerzh g., gwin digalon g., gwinig g., gwin dister g. ; *reiner Wein*, gwin noazh g., gwin divadez g. ; *gepan(t)schter Wein*, gwin farlotet g., gwin farlot g., gwin falset g., gwin badezet g., dourwin g. ; *saurer Wein, kratziger Wein*, gwin trenk g., gwin kriz da evañ g., egras g., gwelien ruz g., gwin skouarn g., gwin tri lonk hag un houpadig g., gwin a dri lonk hag un astenn gouzoug g., bidrouilh g., piketez g., piketezenn b., jamezenn b., gwin morfont g., gwin sutik g., gwin put g., gwin kalet g., chiboudenn b., gouezwin g., pikenadenn b., pikenadenn b. ; *dieser Wein kratzt im Hals*, un dirañs gouzoug eo ar

gwin-mañ ; *herber Wein, trockener Wein*, gwin sec'h g., gwin kalet g. ; *halbtrockener Wein*, gwin hanter sec'h g., gwin damsec'h g. ; *grober Wein*, gwin gros g. ; *lieblicher Wein*, gwin c'hwek g. ; *süßer Wein*, gwin dous g. ; *Tafelwein*, gwin debrñ g. ; *Likörwein*, gwin likorek g. ; *junger Wein*, gwin nevez g., gwin glas g. ; *neuer Wein*, gwin nevez g., gwin foll g. ; *ein firmer Wein*, gwin kozh g. ; *fruchtiger Wein*, gwin blaz ar rezin gantañ g., gwin frouezhek g., gwin frouezh-blazet g. ; *leichter heller Rotwein*, klaered g. ; *ein leichter Wein*, ur gwin dinerzh (digalon, skañv, distambouc'h, aes da ziskenn, blein) g. ; *Wein mit Fassgeschmack*, gwin fustet g. ; *der Wein hat Luftgeschmack, der Wein schmeckt schal*, blaz an aveladur a zo gant ar gwin, blaz an avelet a zo gant ar gwin ; *der Wein bekommt schnell Luftgeschmack*, ar gwin a avel buan ; *der Wein wird zäh, der Wein wird ölig, der Wein wird schleimig*, eoulenniñ a ra ar gwin, eouliñ a ra ar gwin ; *zäher Wein, öliges Wein, schleimiger Wein*, gwin eoulet g. ; *Wein verschneiden*, kemmeskañ gwinoù, kejañ gwinoù ; *Wein mit Wasser vermischen, den Wein verdünnen*, astenn gwin gant dour, badeziñ ar gwin, kristenañ gwin, kemmeskañ dour ha gwin, kemmeskañ gwin gant ur banne dour, lakaat dour e-mesk ar gwin, bennigañ ar gwin, trempañ gwin, dourañ ar gwin ; *Firnewein, überlagerter Wein*, gwin dilavet g. ; *Wein von der Neige*, gwin eus ar vazadell g. ; *die alten Weine*, ar gwinoù kozh ls. ; *das Fass Wein geht zur Neige*, aet eo bas ar gwin er varrikenn, war-nes mankout emañ ar gwin ; *Wein einkellern, Wein im Keller einlagern*, enkavañ gwin ; *Wein kühl lagern*, mirout gwin er c'hloar, lakaat gwin en distan, delc'her gwin er fresk, lakaat gwin en ul lec'h fresk ; *Wein in Eis kühlen*, lakaat gwin er skorn, rivañ gwin ; *Ausbau des Weines*, dareviñ g. ; *den Wein ausbauen*, dareviñ ar gwin ; *verschnittener Wein*, gwin diwar gemmesk g., gwin kej g., gwin kemmesket g. ; *verdünnter Wein*, dourwin g. ; *Wein wässern*, badeziñ gwin, kristenañ gwin, astenn gwin gant dour, trempañ gwin, dourañ gwin ; *dem Wein Weinalkohol zusetzen*, kreñvaat ar gwin ; *dem Wein Gerbstoff zusetzen, dem Wein Gerberlohe zusetzen*, tanninañ ar gwin ; *Wein entschwefeln*, disulfitañ gwin ; *Wein in Flaschen*, gwin boutailh g. ; *zu Wein verarbeiten*, gwinaozañ ; *den Wein auf Flaschen ziehen, den Wein in (auf) Flaschen füllen*, boutailhañ ar gwin ; *Wein in Fässer abfüllen*, entonniñ gwin, trezenañ gwin, trezeriañ gwin, founilhañ, lakaat gwin e fustailhoù, lakaat gwin e fustoù, lakaat gwin e tonelloù ; *den Wein ruhen lassen*, lezel ar gwin da ziazezañ, lezel ar gwin da zilaviñ ; *feiner Wein, erlesener Wein, erstklassiger Wein*, gwin eus an diuz (eus an dibab, diouzh an dibab, eus ar gurunenn, eus ar vegenn, a'r blein, a'r choaz, a'r boulc'h, a'r gwellañ, eus ar gwellañ, eus ar re wellañ, eus ar re wellañ, kentañ troc'h) g., gwin dreist g., gwin fin g., gwin beuz g., gwin kabadan g., gwin blein g., chem meur g., seim bras g., gwin paper g., gwin dibab g., gwin mat g. ; *die großen Weine, die edlen Weine, die besten Weine, die berühmten Weine*, ar gwinoù bras g., ar seimoù bras ls. ; *Wein von minderer Qualität*, gwin disteroc'h g. ; *köstlicher Wein*, manam gwin g. ; *Alkoholgehalt des Weines*, nerzh ar gwin g. ; *dieser Wein bringt 14 Volumenprozent mit*, 14 eo ar gwin-se ; *guter Wein wird mit dem Alter besser*, dre ma kosha ez a gwin mat war wellaat, dre ma kosha ez a gwin mat gwelloc'h-gwellañ ; *dieser Wein schmeckt ausgezeichnet*, ar gwin-mañ a zo hini mat, manam gwin eo ; *dieser Wein hat einen für die Gegend typischen Geschmack*, blaz an terouer a zo gant ar gwin-mañ ; *er weiß guten Wein zu schätzen, er trinkt gerne gute Weine*, ober a ra stad ouzh ar gwin mat, blizidik eo war ar gwin, paotr ar gwin mat eo ; *jemanden mit Wein bewirten*, reiñ e doullad gwin d'u.b. ; *vom Wein übellaunig werden*, kaout ur gwall voeson ; *vom Wein fröhlich gestimmt werden*, kaout ur boeson mat ; *der Wein belebt die Seele*, ar gwin a zo hael da galon an den, ar gwin a sikour da reiñ lusk d'ar galon, ar gwin ruz hag ar gwin gwenn a gas kuit ar soñjoù du ; *der Wein hatte seinen Dichtergeist angestachelt*, broudet e voe e awen gant ar gwin ; *er*

trinkt nur selten Wein, ar gwin a ev a zo tanav, ne ev nemeur a win, n'eo ket boas da evañ gwin ; *ich darf keinen Wein trinken*, difennet (berzet) eo ar gwin ouzhin (Gregor), n'em eus ket da evañ gwin ; *offener Wein*, gwin karafenn g. ; *Wein vom Fass*, gwin eus ar varrikenn g., gwin barrikenn g. ; *ein großes Glas Wein*, ur mell gwerennad win b., P. ur mell banne gwin g., ur mell kaliriad gwin g., ur skloturiad mat a win g. ; *sich (dat.) noch ein Glas Wein eingießen, sich (dat.) noch ein Glas Wein eingießen lassen, noch etwas Wein nehmen*, adkemer gwin, P. eilbanneañ, adouilhañ ; *jemandem Wein nachgießen*, addiskenn ur banne gwin d'u.b. ; *Wein einschenken*, diskenn gwin er gwer ; *jemandem Wein einschenken*, diskenn ur banne gwin d'u.b., kargañ ur werennad win d'u.b. ; *dieser Wein steigt zu Kopf*, ar gwin-se a sko buan er penn, drevaat a ra ar gwin-se, ar gwin-se a droñs an dud, mont a ra ar gwin-se d'ar penn, nerzh ar gwin-se a ya er penn, gwin penn eo ar gwin-se ; *der Wein steigt ihm in den Kopf (zu Kopf)*, skeiñ (sevel, mont) a ra ar gwin d'e benn, ar gwin a zo oc'h ifamañ anezhañ, ar gwin a zo o troñsañ anezhañ, nerzh ar gwin a ya en e benn ; *der Wein stimmt ihn fröhlich*, ur boeson mat en devez ; *ein Viertel Wein*, ur c'hardad gwin g. ; *eine Flasche Wein kalt stellen*, lakaat ur voutailhad win er fresk ; *er steht nicht auf Wein*, hennezh n'eo ket kamalad d'ar gwin ; *im Wein liegt Wahrheit*, diwar an evañ re e tarz ar wirionez ; *jemanden mit Wein traktieren*, reiñ e walc'h a win d'u.b., reiñ gwin forzh pegement (ken-haken, ken-ha-kenañ, kenañ-kenañ, mui-pegen-mui.) d'u.b., diskenn (teuler, skarzhañ) forzh banneoù gwin d'u.b., diskargañ fonnus gwin d'u.b., reiñ e doullad gwin d'u.b., soubilhañ korzailhenn u.b., gwalc'hiñ korzailhenn u.b., eouliñ korzailhenn u.b., glebiañ bos-lagout u.b. ; *den Feiernden ging der Wein aus*, ar gwin en em gavas berr e-kreiz ar gouel ; *Wein in sich (ak.) hineingießen*, kargañ e gof a win, kemer ur c'horfad gwin, en em gargañ a win ; *der Wein macht ihn böseartig*, gwall voeson en devez ; *wer den Wein zu sehr liebt, wird am Ende Wasser trinken*, neb a gar re ar gwin a ev dour a-benn ar fin ; *der Wein bringt mehr Leute um, als der Arzt heilt*, muioc'h a dud a laz ar gwin eget na bare ar medisin ; *in Wein und Bier ertrinken mehr denn im Wasser*, aliesoc'h a hini a vez beuzet er gwer eget er stêr ; *ein allzu großer Freund des guten Weines ist Feind des Sohnes seines Vaters*, neb zo re vignon d'ar gwin mat a zo enebour da vab e dad ; *mit Wein anfeuchten, mit Wein tränken*, gwinaat, gwinañ ; *mit Wein angefeuchtet, mit Wein getränkt*, abiet gant ar gwin ; *nach Wein riechendes Fass*, barrikenn abiet gant ar gwin b. ; *Wein einsaugen*, gwinaat, gwinañ ; *Wein chambrieren, Wein temperieren, Wein auf Zimmertemperatur anwärmen, Wein auf Zimmertemperatur bringen*, kambrañ gwin, klouaraat gwin, digrizañ gwin ; *Wein chaptalisieren*, chaptalaat gwin ; *ich habe verschiedene Weine probiert*, tañvaet em eus lies gwin ; *Wein abstechen*, diveoliañ gwin, dizentoniñ gwin ; *bei den Pardsons wird mehr Geld für Wein ausgegeben als für Kerzen*, mui a win a zispigner er pardonioù eget a goar ; *Wein macht gesprächig. Wein kann die Zunge lösen*, lampraat an teodoù a ra ar gwin ; [relij.] *in Gestalt von Brot und Wein*, dindan spurmantoù ar bara hag ar gwin, dindan skeudoù ar Sakramant, edan anad ar bara hag ar gwin, gant ar spesoù a vara hag a win, dindan spesoù ar bara hag ar gwin, dindan doareoù ar bara hag ar gwin ; *Brot und Wein in den Leib und das Blut Jesu Christi wandeln*, treuzsolwezañ, lakaat holl solwez ar bara ha solwez ar gwin da dreiñ da gorf ha da wad Jezuz-Krist.

2. [dre skeud.] *Wasser in seinen Wein gießen*, lakaat dour en e win ; *jemandem reinen Wein einschenken, jemandem klaren Wein einschenken*, na vezañ sac'h an diaoul, komz didortilh (displeg, didro, fraezh, distlabez, distag, diflatr, diguzh, eun ha didroell, berr ha groñs, berr ha krenn) ouzh u.b., mont didroidell d'u.b., lavaret an traoù d'u.b. ken diflatr ha tra, dispakañ ar wirionez plaen d'u.b. hep kambr a-dreñv, kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., lavaret e begement d'u.b., rannañ e damm d'u.b., reiñ ur skandaladenn d'u.b., rezoniñ u.b., en em rezoniñ ouzh u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammat war boutonioù u.b., en em arastiñ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., malañ gros d'u.b.,

hejañ e laou d'u.b., ober ur rez d'u.b., na glask tro d'ober e anv eus u.b., na gaout treuzoù ebet war e zor d'ober e anv eus u.b.

3. gwini str., gwiniez b., gwinien b., rezinenn b. ; *Wein bauen*, gounit (ober) gwin, gounit gwiniegi ; *Wein lesen*, mendemiñ ar rezin, rezina ; *ein Grundstück mit Wein bepflanzen*, lakaat un dachenn dindañ wini ; [louza.] *wilder Wein*, **a** [Vitis vinifera subsp. Sylvestris] gouezgwini str. / gouezgwiniez b. (Gregor) ; **b**) gwini-bleuñv str., gwini touseg str., gwini moger str., gwini krap str.

Weinalkohol g. (-s) : alkool gwin g., alkool gwinek g. ; *dem Wein Weinalkohol zusetzen*, kreñvaat ar gwin ; *Zusatz von Weinalkohol*, kreñvadur g.

Weinanbau g. (-s) : gwinieriez g., gounid gwiniegi g. ; *guter Boden für Weinanbau*, douar gwinus g.

weinartig ag. : gwinus.

Weinartigkeit b. (-) : gwinusted b.

Weinbau g. (-s) : gwinieriez g., gounid gwiniegi g. ; *Weinbau treiben*, gounit (ober) gwin, gounit gwiniegi.

Weinbauer g. (-n,-n) : gwiniegour g., gwinienner g., gwinier g.

Weinbaugebiet n. (-s,-e) : gwinieg b. [liester gwiniegi] ; *das Weinbaugebiet um Nantes*, gwinieg bro Naoned b. ; *das Weinbaugebiet Bordeaux*, gwinieg Bourdel b.

Weinbaukunde b. (-) : gwinoniezh b.

Weinbeere b. (-,-n) : rezinenn b., rezin str. ; *grüne Weinbeeren*, gelbe Weinbeeren, weiße Weinbeeren, rezin gwenn str. ; *dunkelblaue Weinbeeren*, rezin du str.

Weinbereitung b. (-) : gwinaozañ g., gwinaozerezh g.

Weinberg g. (-s,-e) : gwinieg b. [liester gwiniegi], gwinien b. ; *die Weinberge breiteten sich terrassenförmig über den ganzen Hang aus*, ar gwiniegi a oa an eil a-zioc'h eben penn-da-benn an dorgenn, edo ar gwiniegi war zereziou penn-da-benn an dorgenn ; *das Anpfählen im Weinberg*, ar paluc'hadur g., ar paluc'hat g., ar peisellat g., ar peiselliñ g. ; [relij.] *der Weinberg des Herrn*, gwinieg an Aotrou Doue b.

Weinbergbesitzer g. (-s,-) : *der Weinbergbesitzer*, mestr ar winieg g., perc'henn ar winieg g.

Weinbergsschnecke b. (-,-n) : [loen.] gourvel'hwed-krogennek str., gourvaligorn g. ; *gefleckte Weinbergsschnecke*, lima g. [liester limaed], louedig g. [liester louedigou].

Weinbergsstern g. (-s,-e) : [louza. *Anagallis arvensis*] gleizh b., gleizh-ruz b., louzaouenn-ar-gleizh b.

Weinblatt n. (-s,-blätter) : delienn wini b./str.

Weinblume b. (-) : frond ar gwin g., boked g.

Weinbrand g. (-s,-brände) : gwin-ardant g., gwin-an-tan g., kognag® g., lambig g., hini kreñv g., dour-kreñv g., odivi g., melenog g., chigodenn b., P. dour-betez g. ; *Weinbrand trinken*, gwinardanta ; *sich nach Weinbrand umsehen*, gwinardanta.

Weinbrennerei b. (-,-en) : strilherezh b.

Weindampfer g. (-s,-) : [merdead.] gwinlestr g., lestr gwin g.

Weindünste ls. : *die Weindünste*, burezh ar gwin b.

weinen V.gw. (hat geweint) : gouelañ, leñvañ, leuskel daeroù, daeraouiñ, garmiñ, yudal, krial, bekal, blejal, skuilhañ daeroù, skuilhañ daer, redek an dour war e lagad ; *alle drei weinten*, o-zeir e leñvent, o-zri e leñvent, o-zri e kemmeskent o daeroù ; *bitterlich weinen*, *wie ein Schlosshund weinen*, *sich (ak.) blind weinen*, *sich (t-r-d) die Augen aus dem Kopf weinen*, *sich (t-r-d) die Seele aus dem Leib weinen*, *schrecklich weinen*, gouelañ a-walc'h-kalon, blejal evel ul leue, gouelañ evel ul leue, gouelañ dourek (druz, forzh, gwalc'h e galon, a-walc'h-kalon, a-nerzh e galon, leizh e galon, leun e galon, evel ur Vadalen, evel ur feunteun, a-boullad, a-boulladoù, tenn, stenn, puilh, leizh e gof, bilh-bilh), sklankat, skuilhañ daeroù puilh (stank, druz, c'hwerv), skuilhañ pezh a gar daeroù, skuilhañ ur mor a zaeroù, leñvañ evel ur glazard hag a zo kouezhet en ur grugell verien, bezañ beuzet en ur mor a zaeroù,

gouelañ e walc'h, gouelañ e-leizh e varv, ober ur c'hofad garmiñ, garmiñ evel ur vadalen, dont tev an dour eus e zaoulagad, redek bilh-bilh an dour eus e zaoulagad, dougen gouelvan bras (Gregor) ; *wie ein kleines Mädchen weinen*, gouelañ evel ur vadalen ; *sie hat die ganze Zeit geweint*, n'eo ket paouezet a ouelañ ; *sie weinte so bitterlich wie damals beim Tod ihres Sohnes*, leñvañ a rae ken gwazh evel pa oa marv he mab ; *so sehr hatte er geweint*, kement en doa graet o ouelañ ; *du wirst wohl nicht weinen, bitte*, n'ez ket da c'harmiñ, mar plij ; *du brauchst nicht zu weinen*, ne dalv ket ar boan dit leñvañ ; *sie musste einfach weinen*, ne oa ket evit mirout a ouelañ, ne c'hallas ket parraat a ouelañ ; *sie hat geweint, bis sie nicht mehr konnte*, hounnezh he doa graet kofadoù garmiñ, gouelet he doa ken he doa, gouelet he doa he gwalc'h, gouelet e doa ken-ha-ken, gouelet he doa mui-pegen-mui, gouelet he doa gwazh-pegen-gwazh, difronket he doa ken ma ouie, honnezh he doa graet goueladennoù spontus, leñvet he doa an holl zaeroù a zo en he diabarzh, suilhet he doa ur mor a zaeroù, hi he doa gouelet an dour mor ; *mit rot geweinten Augen*, ruz e zaoulagad gant en deus graet o ouelañ, ruziet e zaoulagad gant an daeroù ; *zum Steinerweichen weinen*, bezañ ur ranngalon klevet an-unan o leñvañ, bezañ un diframm klevet an-unan o leñvañ, leñvañ a-rann-galon, leñvañ ken dourek ma'z eo un duez gwelet an dra-se ; *über etwas weinen*, kañvaouiñ (kaout glac'har) d'udb, bezañ glac'haret (rannet e galon) gant udb ; *über jemanden weinen*, kemer ranngalon gant u.b., bezañ glac'haret gant ar pezh a c'hoarvez gant u.b. ; *über jemandes Schandtat weinen*, huanadiñ evit pec'hed u.b. ; *aus Reue über seine Sünden weinen*, daeraouiñ d'e bec'hedoù, gouelañ war e bec'hedoù ; *um jemanden weinen*, gouelañ d'u.b., gouelañ war u.b., gouelañ kañv d'u.b., leñvañ (kañvaouiñ, daeraouiñ) d'u.b. ; *mir egal, ob man es übel nimmt, ich habe bitter um ihn geweint*, droug pe vad 'vo gant den, kalz em eus gouelet dezhañ ; *weine doch nicht um diesen Kerl, das ist kein Verlust*, arabat chom da niñval d'ar paotr-se, reoù all a zo - arabat chom da niñval d'ar paotr-se, n'eo ket ur gwall goll eo ; *mit rot geweinten Augen*, ruz e zaoulagad gant an daeroù, deuet e zaoulagad da vezañ ruz gant an daeroù, koeñvet e zaoulagad eus gouelañ, liv ar garmiñ warnañ ; *ich habe oftmals geweint*, me'm boa graet meur a oueladenn ; *die Kinder weinten herzzerreißend*, ar vugale a ouele, ma oa ur ranngalon o c'hlevet, ar vugale a ouele a-rann-galon ; *vor Freude weinen*, skuilhañ daeroù a levez, gouelañ gant laouenidigezh, gouelañ (leñvañ) gant al levez ; *sie weinte leise vor sich hin*, gouelañ a rae goustadik ; *die restliche Nacht hat sie nur noch geweint*, a-hed (hed, dre hed) ar rest eus an noz ne reas nemet leñvañ, ne reas ken met leñvañ e-pad ar pennad nozvezh a chome ; *hör auf zu weinen !* tav a ouelañ ! tav da ouelañ ! tav da zaeroù ! ehan a ouelañ ! ehan da ouelañ ! paouez a ouelañ ! paouez da ouelañ ! paouez gant da zaeroù ! arsav a ouelañ ! arsav da ouelañ ! ; *sie fing an zu weinen, sie begann zu weinen*, stagañ a reas da ouelañ ; *wenn ich ihr nur den kleinsten Vorwurf mache, fängt sie sofort an zu weinen*, gouelañ a ra d'an disterañ rebech, gant nebeut m'em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ, an disterañ ma rebechañ un draig bennak dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, evit an disterañ ma rebechañ un draig bennak dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, pa lavaran mann ebet dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, daoust pegen dister em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ, daoust pegen nebeut em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ ; *viele weinten*, eno e oa goueladeg.

V.k.e. (hat geweint) : *Tränen weinen*, gouelañ daeroù ; *Krokodilstränen weinen*, skuilhañ goueloù ki, skuilhañ daeroù ki, skuilhañ goueloù kazh, ober sinoù.

Weinen n. (-s) : leñvadennoù ls., leñvadoù ls., leñv g., gouel g., gouelerezh g., goueladur g., goueladeg b., goueladenn b., goueladennoù ls., gouelvan g., gouelvanoù ls., leñverezh g., blejadeg, blejadennoù ls. ; *das Weinen einstellen*, diouelañ, ehanañ da ouelañ, tevel a ouelañ, tevel da ouelañ, tevel e zaeroù, ehanañ a ouelañ, ehanañ da ouelañ, paouez a ouelañ, paouez da ouelañ, paouez gant e zaeroù,

arsaviñ da ouelañ ; *sie hat das Weinen eingestellt*, paouezet eo a ouelañ ; *das bringt mich zum Weinen*, rankout a ran gouelañ gant an dra-se, an dra-se a laka ac'hanon da ouelañ ; *was bringt dich denn so zum Weinen ?* petra 'zo kiriek dit da ouelañ ? ; *ich kann das Weinen nicht lassen*, rankout a ran gouelañ, ne c'hallan ket parraat a ouelañ, n'on ket evit miret a (da) ouelañ ; *es ist zum Weinen*, ur ranngalon eo gwelet kement-se, un diframm eo gwelet kement-se, ma n'eo ket un druez, maleürus eo memes tra gwelet kement-se, poan a ra d'an daoulagad gwelet an dra-se, ober a ra poan gof din gwelet an dra-se, an dra-se a zo ur goustiañs e welet ; *jemanden zum Weinen bringen*, lakaat dour (degas an dour) war daoulagad u.b., lakaat an dour da zont e daoulagad u.b., lakaat daoulagad u.b. da zourenniñ, lakaat daeroù da sevel e daoulagad u.b., lakaat u.b. da ouelañ (da leñvañ) ; *das Weinen kaum unterdrücken können*, dont an dour en e zaoulagad, na vezañ mui evit moustrañ (derc'hel) war e zaeroù, bezañ tost da ouelañ (da zifronkañ), bezañ tost an dour d'e vilin, na vezañ mui evit miret ouzh e zaeroù da redek, na vezañ mui trec'h d'e zaeroù, na vezañ mui evit parraat a ouelañ, bezañ gounezet gant an daeroù ; *das Weinen hörte auf*, dont a reas harz d'ar oueladenn ; *Weinen tröstet und beruhigt die Gemütslage*, c'hwec eo gouelañ war e boaniou ; *leicht zum Weinen zu bringen*, kizidik betek re, ... a sav dezhañ daeroù en e zaoulagad evit an disterañ tra, uhel an dour ennañ, uhel an dour en e zaoulagad ; *nicht leicht zum Weinen zu bringen*, izel an dour ennañ, izel an dour en e zaoulagad ; *ein klägliches Weinen*, leñvoù ls., ur gouelerezh ankenius g.

Weinende(r) ag.k. g./b. : goueler g., gouelerez b., leñver g., leñverez b., kañvaouer g., kañvaouerez b., garmer g., garmerez b., skuilher daeroù g., skuilherez daeroù b.

Weinentschwefelung b. (-) : disulfitañ gwin g.

weinerlich ag. : klemmus, hege, hegeuz, glac'harek, klemmicher, klemmichus, leñvus, levionek, termer, term-term, kunuc'her, kunuc'hus, dirukel, goeñvet, goeñvus, araous, grignous, sinus, hek, hek e c'henoù ; *weinerlicher Ton*, mouezh c'hrignous b., mouezh klemmichus b., mouezh leñvus b. ; [c'hoariva] *weinerliches Lustspiel*, komedienn glemmichus b.

Weinerlichkeit b. (-) : doug da glemmichal g., klemmicherezh g.

Weinernte b. (-,n) : mendem b., gwiniadeg b., ar rezina g., ar rezinadeg b., ar c'hutuilh rezin g., ar gwiniennañ g.

Weinespenkraut n. (-s) : [louza.] sikadez g.

Weinessig g. (-s,-e) : gwinêgr gwin g.

Weinfahne b. (-,n) : c'hwecz ar gwin b., mouezh ar gwin g., mouezh an taf g., c'hwecz an taf b. ; *er hat eine Weinfahne*, c'hwecz ar gwin a zo gantañ, mouezh ar gwin a zo gantañ

Weinfaß n. (-es,-fässer) : bertaod g., tonell win b., tonenn b., pip b., barriken win b., fust g., P. buoc'h vesk b. ; *gestrandete Weinfässer von der Küste holen*, diaochañ gwin peñse.

Weinflasche b. (-,n) : boutailh win b. ; *Sechs-Liter-Weinflasche*, impalaerenn b.

Weinfrachter g. (-s,-) : [merdead.] gwinlestr g., lestr gwin g.

weinfreundlich ag. : *weinfreundlich gemacht*, abiet gant ar gwin ; *weinfreundliches Fass*, barriken abiet gant ar gwin b.

Weingarten g. (-s,-gärten) : gwinieg b.

Weingärtner g. (-s,-) : gwiniegour g., gwiniennner g., gwinier g.

Weingebiet n. (-s,-e) : seim g.

Weingegend b. (-,en) : bro winierezh b., bro win b.

Weingeist g. (-es) : [dispredet] alkool etilek g., etilalkool g., etanol g.

Weingeistessig g. (-s,-e) : [Bro-Austria] gwinêgr alkool g.

Weingelände n. (-s,-) : douar gwiniek g., tachenn rezin b., tachenn wini b., tachenn winiegou b.

Weingeländer n. (-s,-) : treilhenn b., treilh b.

Weingelee n. (-s,-s) : kaotigell rezin b., gwin fro koazhet g.

Weinglas n. (-es,-gläser) : gwerenn win b., gwerenn evit ar gwin b. ; *die beiden Weingläser sind gleich voll*, kement ha kement a win a zo en div werenn.

Weingott g. (-s) : Bakus g., Dionisos g., doue ar gwin g.

weingrün ag. : *weingrün gemacht*, abiet gant ar gwin ; *weingrünes Fass*, barriken abiet gant ar gwin b.

Weingummi g./n. (-s,-s) : madig kaotet g.

Weingut n. (-s,-güter) : domani gwinierezh g. ; *Betreiber eines Weinguts*, perc'henn-kutuilher g.

Weinhandel g. (-) : kenwerzh ar gwin g. ; *beim Weinhandel verdiene ich am meisten Geld*, muiañ ma c'hounezan eo o werzhañ gwin.

Weinhändler g. (-s,-) : marc'hadour gwin g., kavour g.

Weinhandlung b. (-,en) : stal win b.

Weinhauer g. (-s,-) : [Bro-Austria] gwiniegour g., gwiniennner g., gwinier g.

Weinheber g. (-s,-) : pibell b.

Weinhefe b. (-,n) : gouelezenn win b., mamm win b., foer ar gwin g.

Weinherstellung b. (-) : gwinaozañ g., gwinaozerezh g.

weinig ag. : gwinus.

Weinindustrie b. (-) : gwinerezh g., ijinerezh ar gwin g.

Weinjahr n. (-s,-e) : *gutes Weinjahr*, bloavezh gwin g., bloavezh gwinus g., bloavezh mat g., bloaz gwinus-bras g. (Gregor).

Weinkaraffe b. (-,n) : karafenn win b., karafenn evit ar gwin b.

Weinkarren g. (-s,-) : broev b. [*liester broevioù*] ; *Inhalt eines Weinkarrens*, broeviad b.

Weinkarte b. (-,n) : kartenn ar gwinoù b.

Weinkeller g. (-s,-) : kav gwin g., kav g.

Weinkellner g. (-s,-) : boutailher g., mestr boutailher g., paotr ar c'hog g. ; *der Beruf des Weinkellners*, ar boutailherezh g.

Weinkelter b. (-,n) : gwaskell d'ober gwin b.

Weinkenner g. (-s,-) : gouizieg war ar gwin g. ; *er ist ein Weinkenner*, hennezh a oar diouzh ar gwinoù.

Weinkrampf g. (-s,-krämpfe) : *heftiger Weinkrampf*, barrad gouelañ g., difronkadennoù ls., difronkadoù ls., pennad gouelañ g., kofad gamiñ g., barr gouelañ g., reuziad gouelañ g.

Weinkübel g. (-s,-) / **Weinkühler** g. (-s,-) : sailh skorn evit ar gwin b., sailh rivañ b.

Weinlache b. (-,n) : poullad gwin g.

Weinladen g. (-s,-laden) : stal win b.

Weinlage b. (-,n) : seim g.

Weinlager n. (-s,-) : kav gwin g.

Weinlaub n. (-s) : barroù-gwini ls.

Weinlaube b. (-,n) : pratell wini b., pratell toet gant gwini-bleuñv b., treilhenn b., treilh b.

Weinlaune b. (-) : damvezvidigezh b., damvezverezh g. ; *in Weinlaune*, mezvet gant ar gwin, ur banne dindan e fri, erru lous e fri, trenk e doull, tommet dezhañ, tommet d'e benn, drev, ur banne warnañ, lañset-mat, tomm d'e fri, un toulladig gantañ, digadao, kazeg, hanter gazeg, goudommet, loufok, ar ouenn gantañ, erru gleb e c'henoù, karrigellet, ur banne e-barzh e fas, karget e gof a win, suilhet, a-strew, penndommet, un tammig a-strew, druz e c'henoù, tomm d'e veg ha bec'h dezhañ o lakaat neud en nadoz, avel gant e letern, evet dezhañ, ur sac'had gantañ, damvezv, krakvezv, rousvezv, gouvezv, brizhvezv, tarvezv, luron, hanter vezv, enaouet, bistraket, tarlichek, strumet, un tammig lipet, un tammig frev, chokolad, abafet, evedik dezhañ, tommedik dezhañ ; *er ist dauernd in Weinlaune*, hennezh a vez mezv-divezv atav, dalc'hmat e vez goret e forn.

Weinlese b. (-) : mendem b., gwiniadeg b., ar rezina g., ar rezinadeg b., ar gwiniennañ g. ; *Weinlese halten*, mendemiñ, ober ar vendem, mendemiñ ar gwini, mendemiñ ar rezin, rezina, gwiniennañ ; *die Weinlese beginnt in diesem Jahr sehr früh, die Weinlese beginnt heuer sehr zeitig*, gwall abred emañ ar vendem er bloaz-mañ, gwall abred e krog ar vendem er bloaz-mañ.

Weinlesemaschine b. (-,n) : mendemerez b. [*liester mendemereziou*].

Weinlesemonat g. (-s,-e) [istor] miz Mendem g., miz ar vendem g.
Weinleser g. (-s,-) : mendemour g., mendemer g., kutuilher rezin g., gwinier g.
Weinlokal n. (-s,-e) : tavarn win b.
Weinmonat g. (-s,-e) / **Weinmond** g. (-s,-e) : 1. miz Here g. ; 2. [istor] miz Mendem g., miz ar vendem g.
Weinnebel g. (-s,-) : damvezvidigezh b., damvezverezh g.
Weinpanscherei b. (-) : falsidigezh ar gwin b., farloterezh gwin g., farlotiñ gwin g., badeziant ar gwin b., an dourañ gwin g.
Weinpfafl g. (-s,-pfähle) : peul-gwini g., paluc'h b., paluc'henn b., peisell b. ; *mit einem Weinpfafl versehen*, paluc'hat, peisellat, peiselliñ ; *Anbringen von Weinpfählen*, paluc'hadur g., paluc'hat g., peisellat g.
Weinprobe b. (-,-n) : tañvadenn win b.
Weinprüfer g. (-s,-) : blazataer gwin g.
Weinpulle b. (-,-n) : P. *eine Weinpulle*, ur biou char-gwin g.
Weinranke b. (-,-n) : [louza., arz] barr-gwini g. ; [louza.] *Weinranken*, bizied ar winienn str., drailhoù gwini ls., sarmant gwini str.
Weinraute b. (-,-n) : [louza.] ruz g., louzaouenn-ar-ruz b.
Weinrebe b. (-,-n) : gwini str., gwiniez b., gwinien b., rezinenn b. ; *Verrieselung der Weinreben*, bererezh ar gwini g. ; *wilde Weinrebe* [Vitis vinifera subsp. sylvestris], gouezwini str.
weinreich ag. : gwiniek, stank ar gwini ennañ.
Weinreste ls. : restajoù gwin ls. ; *zusammengeschüttelte Weinreste*, gwin kej g.
Weinrose b. (-,-n) : [louza., Rosa rubiginosa] agroaz merglet str.
weinrot ag. : ruz-gwin.
Weinsäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn dartrek b.
Weinschenke b. (-,-n) : tavarn win b.
Weinschiff n. (-s,-e) : lestr gwin g. [*liester listri gwin*], gwinlestr g. [*liester gwinlistri*].
Weinschlauch g. (-s,-schläuche) : [dre skeud.] sac'h gwin g., kof gwin g., kof dour g., toull gwin g., lonker g., korfeg g., mezhier g., pantier g., karg-e-doull g., lonk-e-sizhun g., chopiner g., paotr glout g., glout g., rouler g., torter g., liper g., laper g., Yann-lak-e-barzh g., Yann frank-e-c'houzoug g., paotr sant Lonk g., Yann lonk g., lip-e-werenn g., liper-e-werenn g., liper-bont g., ever fall a zour g., plomer g., gourlañchenn frank b., gouzoug karn g., gouzoug staen g., reilh g., ivragh g., riñser tasadoù g., skarzher tasadoù g., paotr kollet gant ar boeson g., paotr ar c'h/KGB g., barrikenn didalet b., kozh mezhier g., mezhier arloupet g., chuker g., toullader g., trezenner g., penn boeson g., beg chopin g., lip-ar-bont g., lip-e-vanne g., korfader g., P. kecher g., charinker g., piardour g. ; *Weinschlauch* ! gourlañchenn frank ! barrikenn didalet ! kozh mezhier !
Weinschröter g. (-s,-) : enkaver g.
Weinsektor g. (-s) : gwinerezh g., ijinerezh ar gwin g.
weinselig ag. : mezhiet gant ar gwin, ur banne dindan e fri, erru lous e fri, tommet dezhañ, tommet d'e benn, drev, ur banne warnañ, trenk e doull, lañset-mat, lanson, tomm d'e fri, un toulladig gantañ, digadao, kazeg, hanter gazeg, goudommet, loufok, ar ouenn gantañ, erru gleb e c'henoù, ur banne e-barzh e fas, karget e gof a win, suilhet, a-strew, un tammig a-strew, karrigellet, penndommet, druz e c'henoù, tomm d'e veg ha bec'h dezhañ o lakaat neud en nadoz, avel gant e letern, evet dezhañ, ur sac'had gwin gantañ, damvezv, krakvezv, rousvezv, gouvezv, brizhvezv, tarvezv, luron, hanter vezv, enaouet, bistrenket, tarichet, strumet, un tammig lipet, un tammig frev, leun-win, leun a win, chokolad, abafet, evedik dezhañ, tommet dezhañ, P. kras, kech, teuteu, piart ; *er ist dauernd weinselig*, hennezh a vez mezh-divezv atav, dalc'hmat e vez goret e forn.
Weinseligkeit b. (-) : damvezvidigezh b., damvezverezh g.
Weinspalier n. (-s,-e) : treilheris g.

Weinspende b. (-) : [Henamzer] *Weinspenden an die Götter*, profoù gwin kinniget d'an doueed ls.
Weinstein g. (-s,-e) : 1. mamm b., gwele g., li g., lec'hid g. ; *der Weinstein lagert sich ab*, dilaviñ a ra ar gwin ; 2. [kimiezh] tartre g.
weinsteinsauer ag. : tartrek.
Weinsteinsäure b. (-) : [kimiezh] trenkenn dartrek b.
Weinstock g. (-s,-stöcke) : gwini str., gwinien b., gwiniez b., skod-gwini g., bod-gwini g., kef-gwini g., rezinenn b. ; *reich an Weinstöcken*, gwiniek, stank ar gwini ennañ ; *wilder Weinstock* [Vitis vinifera subsp. sylvestris], gouezwini str. ; *Absenker eines Weinstockes*, pourvegn g. ; *Weinstöcke pflanzen*, plantañ gwini, lakaat un dachenn dindañ wini.
Weinstraße b. (-,-n) : hent ar gwinoù g.
Weinstube b. (-,-n) : tavarn win b.
Weinsuppe b. (-,-n) : [kegin.] soubenn ar gwin b.
Weintanker g. (-s,-) / **Weintransportschiff** n. (-s,-e) : lestr gwin g. [*liester listri gwin*], gwinlestr g. [*liester gwinlistri*].
Weintraube b. (-,-n) : duilhad-rezin g., blokad rezin g., bodad rezin g., barr rezin g., brank-rezin g., brankad rezin g., kropad rezin g. ; *Weintrauben pflücken*, *Weintrauben ernten*, *Weintrauben lesen*, kutuilh rezin, dastum rezin, rezina ; *gestampfte Weintrauben*, jaodradur g. ; *Weintrauben stampfen*, jaodriñ ; *Botich zum Stampfen der Weintrauben*, jaodrer g. [*liester jaodrerioù*] ; *grüne Weintrauben*, *gelbe Weintrauben*, *weiße Weintrauben*, rezin gwenn str. ; *dunkelblaue Weintrauben*, rezin du str. ; *die Weintrauben verrieseln*, berañ a ra an duilhadou-rezin.
Weintraubenkur b. (-,-en) : [mezeg.] kur-rezin b.
Weintreber ls. / **Weintrester** ls. : maskloù rezin / gwaskadur rezin g. (Gregor), markinoù rezin ls., markinajoù rezin ls.
Weinwaage b. (-,-n) : pouezer gwin g. [*liester pouezerioù gwin*], menter ar bec'h alkool er gwin g. [*liester menterioù ar bec'h alkool er gwin*], meneger ar bec'h alkool er gwin g. [*liester menegerioù ar bec'h alkool er gwin*], alkoolventer g. [*liester alkoolventerierioù gwin*].
Wein-Wasser-Gemisch n. (-s,-e) : gwin badezet g., dourwin g.
Weinzelt n. (-s,-e) : tinell b., kaborell b., pabell b.
weise ag. : 1. fur, poellek, poellet, pinvidik a furnez, leun a furnez, karget a furnez ; *weise Leute*, tud fur ls. ; *weise Ratschläge*, alioù leun a furnez ls., alioù fur ls., kuzulioù fur ls., alioù poellet ls. ; *eure weisen Ratschläge könnt ihr euch (dat.) sparen*, n'em eus kelenn da gaout digant den ebet ; *weise machen*, furaat ; *weise werden*, furaat ; 2. [relij.] sapiantel, fur.
Weise(r) ag.k. g./b. : 1. fur g. [*liester furien*, fured] ; *die sieben Weisen Griechenlands*, *die sieben Weisen von Griechenland*, ar seizh fur eus Bro-C'hres (Gregor) ls., ar seizh fur a C'hres ls. ; 2. [Aveli] *die drei Weisen aus dem Morgenland*, an tri Roue a zeuas eus bro ar Sav-Heol da azeuliñ hor Salver nevez-c'hanet (Gregor), an Tri Roue ; *der Stern der Weisen*, steredenn Vezleem b. ; 3. *die Weisen*, an dozien ls., ar furien ls., ar fured ls. ; 4. *der Stein der Weisen*, ar skiant da cheñch ar metaloù en aour b. (Gregor), ar maen glas g., maen an aour g., maen ar Furien g., ar maen filozofel g. ; 5. *Rat der Weisen*, kuzul ar furien g. ; 6. [relij.] fur g. [*liester furien*, fured], sapiant g. [*liester sapianted*].
Weise b. (-,-n) : 1. doare g., doareenn b., giz b., mod g., feson b., hent g., metoù g., tu g., tro b., stumm g., stummad g., keñver g., lank g., tailh b., aoz g./b., stad b., moaien b./g. ; *auf diese Weise*, *in dieser Weise*, en doare-se, e-giz-se, e-giz-mañ, er c'hiz-mañ, er c'hiz-se, er feson-se, evel-se, evel-mañ, evel-henn, giz-se, mod-se, er mod-se, en hent-se, dre an hent-se, en aoz-se, er stumm-se, er stumm-mañ, er stad-mañ, er stad-se ; *sie machten es alle auf diese Weise*, an holl en em gemere ganti evel-se, holl en em gemerent ganti evel-se ; *auf jene Weise*, e-giz-hont, evel-hont ; *auf diese eine Weise*, en doare-mañ-doare, e-giz-mañ-giz ; *auf diese oder jene Weise*, en un doare pe zoare, en doare-mañ pe en doare-hont ; *auf seine Weise*, en e vod ; *auf verschiedene Weisen*, *auf unterschiedliche Weisen*, *in verschiedenen Weisen*, e meur a zoare, e meur a c'hiz, e lies doare ; *auf jede Weise*, *in jeder Weise*, *auf jede nur erdenkliche Weise*, n'eus forzh penaos, forzh

peseurt mod, e pep stad, e pep mod, e pep doare, e kement feson a zo, e kement stumm 'zo tout, e pep seurt feson, e pep seurt stumm, mod pe vod, e mod pe vod, dre hent pe hent, a-dreuz pe a-hed, e pep giz, e doare pe zoare, en un doare pe zoare, en ur c'hiz pe c'hiz, e pep keñver, e pep hent, forzh penaos, e pep feur, e nep doare, e nep mann, e nep stumm, e nep giz, e nep stad, e stumm pe stumm, e giz pe c'hiz, en un tu bennak, e feson pe feson, dre an nor pe dre ar prenestr, ne vern pe dre hent, ne vern dre be hent ; *auf gewagte Weise*, a-vrok ; *in gewisser Weise*, *auf gewisse Weise*, *auf eine bestimmte Weise*, en ur mod, en un tu, en ur c'hiz, en ur stumm ; *auf die eine oder andere Weise*, *auf irgendeine Weise*, mod pe vod, e mod pe vod, dre hent pe hent, a-dreuz pe a-hed, stag pe zistag, e doare pe zoare, en un doare pe zoare, en ur c'hiz pe c'hiz, e stumm pe stumm, e giz pe c'hiz, en ur mod, en ur mod bennak, en ur stumm, en ur stumm bennak, en un doare, en un doare bennak, en ur c'hiz, en ur c'hiz bennak, en un tu, en un tu bennak, evit ur perzh, en ur c'heñver bennak ; *er war in solcher Weise überrascht, dass ...*, gant ar souezhet ma oa e ... ; *Sie haben in einer gewissen Weise Recht*, gwir a lavarit, en ur c'hiz ; *in keiner Weise*, *in keinsten Weise*, *auf keine Weise*, *auf keine Art und Weise*, e nep doare, e nep stumm, e nep mann, a nep metoù, dre nep metoù, e nep stad, dre nep doare, e nep tu, e doare ebet, e stumm ebet, nag a-bell nag a-dost, tamm ebet, neudenn ebet, e mod ebet, seurt-Doue, mallezhition seurt, mallozhitouenn tamm ebet, tamm tout ebet, tamm bihan ebet, ket an disterañ, naren, nann 'vat, nann avat, nann da, e nep keñver, e keñver ebet, war nep feur, grñsenn, war nep tro / e nep tro / tamm / tamm-tamm / tra-tra / eskenn / brienenn / e nep feson / e nep hent / a nep hent / e nep giz / e feson ebet / e giz ebet (Gregor) ; *er steht Ihnen an Ehrlichkeit in keiner Weise nach*, ken onest ha c'hwi eo n'eus forzh e pelec'h - ken onest ha c'hwi eo, ha war an ampl ; *auf anständige Art und Weise*, en onestiz, gant onestiz ; *in alter Weise*, evel (e-giz) gwechall ; *in gewohnter Weise*, evel kustum, hervez kustum, evel boaz, evel atav ; *in gleicher Weise wie*, *auf gleiche Weise wie*, stal da, evel, e doare, e-giz, en hevelep doare ha, memes mod ha, er memes mod da, er memes mod gant ; *er starb auf gleiche Weise wie sein Vater*, mervel a reas er mod gant e dad, mervel a reas en hevelep doare hag e dad ; *sie beten sogar auf ihre Weise*, pediñ a reont zoken en o giz ; *auf seine Weise*, en e vod, en e c'hiz ; *jeder auf seine Weise*, pep hini (da bep hini) e c'hiz, pep hini en e c'hiz, pep hini diouzh e du ; *wir machen es auf unsere Weise*, ni a raio hor giz ; *die Art und Weise*, an tu hag ar paramant ; *die Art und Weise, wie ...*, an doare da ..., penaos ..., an tu da ... ; *sie einigen sich über die Art und Weise, wie sie ihre Missetat am besten durchführen können*, en em glevet a reont war an tu gwellañ da gas o falloni da benn ; *die Art und Weise, wie man etwas tut*, an doare d'ober udb g., an doare ober g., an tu g. ; *die Art und Weise, wie man es tut*, an doare d'en em gemer ganti g. ; *es hängt von der die Art und Weise ab, wie man es tut*, ober hag ober a zo ; *die Art und Weise, wie man bei der Ernte vorgeht, macht den Unterschied*, an eostañ eo a ra, evit kaout eost mat en ur park e ranker e genteliañ ervat ; *die Art und Weise, in der er lebte / die Art und Weise, wie er lebte*, ar c'hiz ma veve ; *die Art und Weise, wie man sät*, an doare da hadañ g. ; *die Art und Weise, wie man Meerwasser entsalzt*, ar voaien da zisallañ an dour mor b., ar mod da zisallañ an dour mor g., an doare da zisallañ an dour mor g. ; *auf welche Weise ? in welcher Weise ?* penaos ? pegiz ? e pe zoare ? pe e tailh ? petailh ? pe e giz ? pe e feson ? e pe stumm ? dre be hent ? pe dre hent ? dre be c'hiz ? pe war c'hiz ? dre beseurt doare ? dre benaos ? P. peseurt mod ?

2. kanaouenn g., sonenn b., ton g., tonenn b., kerzenn b., kann a boz g. ; *volkstümliche Weise*, kanaouenn bobl b. ; *lustige Weise*, kanaouenn fentus b., kanaouenn drant ha bagol b. ; *zarte Weisen*,

kanaouennoù eus ar c'hwekañ ls. ; *eine Weise notieren*, notennañ un ton.

-weise Adv. : **1.** *zentnerweise*, hanter-kant kilogramm bep tro (bep gwech), kant lur bep taol ; *paarweise*, daou-ha-daou, koublad-ha-koublad.

2. *scherzweise*, evit farsal, diwar fars, a-fars, dre fars ; *glücklicherweise*, dre chañs, dre eurvad, eüruzamant, tra gaer eo e..., un taol kaer eo e ... ; *zwangsweise*, ouzh (dre, diwar) ret, dre (gant) redi.

Weisel g. (-s,-) : **1.** [[Bro-Aostria, loen.] **a)** mamm-wenan b. ; **b)** mamm-verien b.

2. [Bro-Aostria, tro-lavar] P. *jemandem den Weisel geben*, **a)** dilabourat u.b., kas kuit u.b., dic'hoprañ u.b., digoumanantiñ u.b., difredañ u.b., ezfredañ u.b., digouviañ u.b., diskouviañ u.b., digargañ u.b., dizober u.b. eus e garg, lemel e garg digant u.b., terriñ u.b. eus e garg, terriñ u.b. a garg, dizorniañ u.b., reiñ e zigouvi da, distroadañ u.b., eztitlañ u.b., P. reiñ e sac'h d'u.b., lakaat u.b. er porzh, lakaat 'barzh ar porzh ; **b)** reiñ an digouvi d'u.b., reiñ e begement d'u.b., distouvañ u.b., reiñ e zistag d'u.b., reiñ e dus d'u.b., kas u.b. da sutal, kas u.b. da rudellat, kas u.b. war ar c'herzhed, kas u.b. da c'hwitellat, kas u.b. da c'hwitellat mouilc'hi da Venez-Are, kas u.b. da c'hwitellat gioc'hed war gribell Menez-Are, kas u.b. da c'hwitellat gioc'hed d'an dour-sav, kas u.b. da glask brennig da Venez-Are, kas u.b. da dalaregeta, kas u.b. da wriat botoù, kas u.b. da vaez, kas u.b. da c'hwileta, kas u.b. da dreiñ bili d'an aod, kas u.b. da dreiñ bili d'an heol, kas u.b. da stoupa, kas u.b. da gousket, kas u.b. da gousket d'an heol, kas u.b. d'an heol, kas u.b. diwar-dro, kas u.b. da foar an diaoul, kas u.b. da gaolmoc'ha, kas u.b. da gac'hat, kas u.b. da skidañ, kas u.b. da gouziñ, kas u.b. da Gankari-noz, kas u.b. da c'hastiñ, kas u.b. da lusa, kas u.b. da gontañ lus, kas u.b. da bolotresa, kas u.b. da gastrilhesa, kas u.b. da c'hwennat panez, kas u.b. d'an tus, kas u.b. da aveliñ e loeroù, kas u.b. da beuriñ, kas u.b. da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, kas u.b. da strakal brulu, kas u.b. da sutal brulu da bark an aod, kas u.b. da strakal bezhin e foñs al lennvor, kas u.b. da droadañ, kas u.b. da vrammat, kas u.b. gant ar foeltr, kas u.b. da foar ar c'hwitelloù, kas u.b. d'ar foar, kas u.b. da foar an ifern, kas u.b. da foar an tri mil, distekiñ u.b., reiñ distro d'u.b., reiñ ur c'habestr d'u.b., reiñ ur gabestrenn d'u.b., reiñ e gouign d'u.b., pediñ u.b. da vont da lec'h all da c'hwileta, kas u.b. da logota da Venez-Are, diarbenn u.b., divorodiñ u.b., distranañ u.b., bannañ u.b., kas u.b. da granketa, kas u.b. da glask triñchin, kas u.b. da bourmen, stlapañ u.b. da vale, kas u.b. da vale brav ha kempenn, kas u.b. da vale / kas u.b. da driñchina (Gregor), reiñ herr d'u.b. ; *den Weisel bekommen*, **a)** kaout e goñje, bezañ dic'hopret, bezañ lamet ar garg diouzh an-unan (e garg dioutañ, he c'harg diouti h.a.), bezañ torret eus e garg, bezañ torret a garg, chom war al lann, kaout e sac'h, kaout e zigouvi ; **b)** bezañ distouvet, bezañ kaset diwar-dro, bezañ kaset d'an tus, bezañ kaset da sutal, bezañ kaset da rudellat, bezañ kaset war ar c'herzhed, bezañ kaset da c'hwitellat, bezañ kaset da c'hwitellat mouilc'hi da Venez-Are, bezañ kaset da c'hwitellat gioc'hed war gribell Menez-Are, bezañ kaset da c'hwitellat gioc'hed d'an dour-sav, bezañ kaset da glask brennig da Venez-Are, bezañ kaset da dalaregeta, bezañ kaset da wriat botoù, bezañ kaset da vaez, bezañ kaset da c'hwileta, bezañ kaset da dreiñ bili d'an aod, bezañ kaset da dreiñ bili d'an heol, bezañ kaset da stoupa, bezañ kaset da gousket, bezañ kaset da gousket d'an heol, bezañ kaset d'an heol, bezañ kaset da gousket diwar-dro, bezañ kaset da foar an diaoul, bezañ kaset da gaolmoc'ha, bezañ kaset da gac'hat, bezañ kaset da skidañ, bezañ kaset da gouziñ, bezañ kaset da Gankari-noz, bezañ kaset da c'hastiñ, bezañ kaset da lusa, bezañ kaset da gontañ lus, bezañ kaset da bolotresa, bezañ kaset da gastrilhesa, bezañ kaset da c'hwennat panez, bezañ kaset da aveliñ e loeroù, bezañ kaset da beuriñ, bezañ kaset da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, bezañ kaset da strakal brulu, bezañ kaset da sutal brulu da bark an aod, bezañ kaset da strakal bezhin e foñs al lennvor, bezañ kaset da droadañ, bezañ kaset da vrammat, bezañ kaset da foar ar c'hwitelloù, bezañ kaset d'ar foar, bezañ kaset da foar an ifern, bezañ kaset da foar

an tri mil, bezañ kaset da logota da Venez-Are, bezañ kaset da granketa, bezañ kaset da glask triñchin, bezañ kaset da bourmen, bezañ kaset da vale brav ha kompenn, bezañ kaset da vale / bezañ kaset da driñchina (Gregor), kaout herr.

Weiselfuttersaft g. (-s) : [gwenan, boued] livrizhenn b.

weisen V.k.e. (wies / hat gewiesen) : 1. diskouez, ardameziñ ; *jemandem den Weg weisen*, a) poentañ u.b., henchañ u.b., diskouez an hent mat d'u.b., lakaat u.b. war an hent mat, lakaat u.b. en hent mat, titouriñ d'u.b. an hent da vont d'ul lec'h bennak, lavaret d'u.b. dre be hent eo mont d'ul lec'h bennak, diskouez (ardameziñ) an hent d'u.b., eeunañ u.b. war an hent mat, leviañ u.b. ; b) [dre skeud.] mont d'u.b. dre guzuliou ; *jemandem den Weg nach Quimper weisen*, diskouez d'u.b. an hent da Gemper ; *jemandem den richtigen Weg weisen*, disaouzanañ u.b. ; *auf offener See wiesen ihnen die Sterne die Richtung*, ar stered o c'helenne pa vezent war ar mor, ar stered o levie pa vezent war ar mor, ar stered a verke o hent dezho pa vezent war ar mor, en em heñchañ a raent diouzh ar stered pa vezent war ar mor ; *jemandem die Tür weisen*, teuler (stlepel, bountañ, bannañ, lakaat) u.b. er-maez, skarzhañ u.b., lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, kas u.b. en e roud, lakaat u.b. en hent, reiñ foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmiñ u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., sevel e dreid d'u.b., bale u.b., diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, teuler u.b. war al lann, lakaat u.b. war ar beoz, P. plantañ u.b. er-maez, foultrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez, sirañ e votoù d'u.b., lardañ e dreid d'u.b. ; *ihm wurde die Tür gewiesen*, bet en devoa herr ; 2. pellaat, kas a-bell, disteurel, dinac'h, argas, distekiñ, dianzav ; *etwas von sich (von der Hand) weisen*, pellaat udb diouzh an-unan / kas a-bell udb / kas pell udb (Gregor), kas udb diwar e dro, disteurel (dinac'h, argas) udb, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistabezañ, en em zistrobañ) eus udb, en em ziaesaat ag udb, dijabliñ ag udb, dijabliñ diouzh udb, difoarañ diouzh udb, distekiñ udb diouzh an-unan ; 3. argas, kas kuit, kas er-maez, teurel er-maez, skarzhañ, dibeizhañ, touch kuit, diskouviañ, bannañ, hemolc'hiñ, chaseal ; *jemanden aus der Schule weisen*, skarzhañ (bannañ) ur skoliad bennak eus ar skol, teurel ur skoliad bennak er-maez eus ar skol ; *jemanden vom Spielfeld weisen*, skarzhañ u.b. eus an dachenn-c'hoari ; 4. [dre skeud.] *jemanden in die Schranken weisen*, lakaat u.b. en e renk, delc'her u.b. en e renk, adsterniañ u.b., dihopañ u.b., lakaat e ibil en e blas d'u.b., krennañ e douchenn d'u.b., lakaat u.b. en e blas, c'hwezhañ e fri d'u.b., lakaat u.b. brav en-dro en e stern, kas u.b. d'e goch, diskar e glipenn d'u.b., diskar e gribenn d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., stankañ e glapez d'u.b., eeunañ u.b., eeunañ e dort d'u.b., eeunañ e sugelloù d'u.b., diskar al lorc'h a zo en u.b., flastrañ al lorc'h a zo en u.b., diskar ourgouilh u.b., diskroc'henañ e ourgouilh diouzh u.b., dilorc'hañ u.b., difougeañ u.b., kas u.b. d'e nask (d'e doull), divarc'hañ u.b., bontañ u.b., diblasañ u.b., toгнаñ u.b., gwaskañ u.b.

V.k.d. (wies / hat gewiesen) : *mit dem Finger auf jemanden weisen*, diskouez u.b. gant e viz, astenn e viz etrezek u.b.

Weiser g. (-s,-) : merker g. [liester merkeriou], meneger g. [liester menegeriou], biz g. [liester bizied], spletenn b., nadoz b., nadozenn b.

Weisheit b. (-,-en) : 1. furnez b., furnezh b., poell g., furentez b. ; *seine unendliche Weisheit*, e furnezh hep termen b. ; *an Weisheit zunehmen*, kreskiñ e furnez ; *er geht mit Weisheit vor*, furnez e gundu ; *die Volksweisheit*, furnezh ar bobl b. ; *er ist mir an Weisheit ebenbürtig*, va c'hen fur eo ; 2. furnez b., furnezh b., skiant b., sapiañs b. ; *die sieben Säulen der Weisheit*, seizh piler ar furnez ; 3. *er glaubt, die Weisheit für sich gepachtet zu haben*, hennezh en deus skiant-prenañ ar seurt a vez o werzhañ, hennezh en em laka trech d'an holl, krediñ a ra dezhañ bezañ pevare person an

Dreinded, krediñ a ra dezhañ e sav an heol en e revr ; *er hat die Weisheit mit Löffeln gefressen*, a-hervez e oar hennezh pep tra a-vihan ; *er hat die Weisheit nicht gerade mit Löffeln gefressen*, n'en deus ket Doue lakaet ennañ ur ouiziegezh dreistnatur (Gregor), n'eo ket deuet holl ar Spered Santel war an douar gantañ, n'eo ket gwall fin ha c'hoazh en em gav, n'eo ket aet da stekiñ ouzh ar wezenn bellañ, un tammig lod en deus e park ar Brizh, ul lodenn en deus e park ar Brizh, hennezh a zo eus Kerwazi, hennezh a zo gad diwar c'had, hennezh en deus kig leue, e spered a gerzh war flac'hioù, n'eo ket bet meret e bleud an tanavañ, n'eo ket ur sklêrijenn, n'eo ket eus ar c'horadenn gentañ, laosket en deus an hanter eus e vrenn gant ar Mabig Jezuz, laosket en deus un tamm mat eus e yod gant ar Mabig Jezuz, mat eo da dreiñ ar rod, hennezh a zo tapet war ar portolof, nebeut a gelorn en deus, nebeut en deus en e gelorn, gwall nebeut a zo en e gelorn, n'eus netra en e gokenn, n'eus netra dindan e gokenn, un tamm difournis a spered eo ar paotr-mañ, lourt eo e spered, lourt a spered eo, lourt a benn eo, hennezh a oa bet roet fav dezhañ en deiz ma oa bet ganet, ne oar ket pet fav a ya d'ober teir, ne oar ket pet fav a ya d'ober nav, ne sked ket gant e nerzh-spered, n'en deus ket ijinet meskañ ar ribod, hennezh a zo bet lakaet e spered e-lec'h ma'z eo bet lakaet he vi d'ar yar, hennezh a zo brizh, n'eo ket lemmoc'h e spered eget ul loaia pri-mañsonat, toull eo e vurutell, n'eo ket eus ar gurunenn, n'eo ket gwall stank e damouez, rouez eo e damouez gantañ, ne sked ket gant e nerzh spered ; *lieber ein Quentlein Glück als ein Pfund Weisheit*, n'eo ket ar re finañ o devez ar muiañ charñs, fallañ tud ... muiañ charñs ; [relij.] *das Buch der Weisheit*, levr ar Sapiañs g., levr ar Furnez g.

Weisheitslehre b. (-) : furnez b., filozofiezh b., prederouriezh b.

Weisheitsspruch g. (-s,-sprüche) : sturienn a furnez b.

weisheitsvoll ag. : fur, poellek, pinvidik a furnez, leun a furnez.

Weisheitszahn g. (-s,-zähne) : dant-korn g.

weislich Adv. : gant furnez, gant poell ; *weislich handeln*, mont dezhi gant furnez.

weismachen V.k.e. (machte weis, hat weisgemacht) : reiñ da grediñ, lezel da grediñ ; *jemandem etwas weismachen*, lakaat u.b. da zegemer udb da wir, lezel udb da grediñ d'u.b., reiñ udb da grediñ d'u.b. ; *was willst du uns da weismachen* ? petra emaout o fritañ deomp aze ? petra a vank dit gant da sorc'hennoù ? petra emaout o trailhañ deomp aze ? paouez (ehan) a lakaat da grazañ !

weiß ag. : 1. gwenn ; *glänzend weiß*, kann, peurwenn, gwenn-gwenn-gwenn ; *weiß wie Schnee*, kann, gwenn evel an erc'h kann, gwenn-erc'h, gwenn evel an erc'h, gwenn evel strinkenn an erc'h, kaer evel an erc'h, gwenn-kann evel an erc'h, gwenn-holl, gwenn-sin, gwenn evel al lin, gwenn-laezh, gwenn evel al laezh, peurwenn, gwenn-gwenn-gwenn ; *blitzend weiß*, gwenn-kann ; *weiß wie eine Wand*, gwenn evel ul liennenn (un tamm lien, ul lien, ul lien berve, ul liñsel, ur c'houlouenn-goar, un tamm koar, un tamm paper, ur c'hoef, lin, al laezh), ken gwenn hag unan lienet, peurwenn, gwenn-gwenn-gwenn ; *er hat weißes Haar*, *er hat weiße Haare*, gwenn eo e vlev, gwenn eo e benn, ur pennad blev gwenn a zo outañ, blev gwenn en deus, emañ bokedoù ar garnel (bokedoù ar vered) war e benn ; *er bekommt weiße Haare*, mont a ra gwenn e vlev, dont a ra gwenn e vlev, gwennañ a ra e vlev, gwennaat a ra e vlev ; *weiß machen*, gwennañ ; *wieder weiß machen*, adwennañ ; *weißer machen*, gwennaat ; *weißer werden*, gwennaat ; *weiß werden*, gwennañ ; *beim Trocknen wird Gips weiß*, gwennañ a ra ar plastr dre ma teu da sec'hañ, gwennaat a ra ar plastr dre ma teu da sec'hañ ; *weiße Schokolade*, chokolad gwenn g. ; *weiße Wäsche*, lienaj gwenn g. ; *die Weiße Frau*, an ltron Wenn b. ; *weiß glühend*, tomm-gwenn, kann, gwenn-c'horet, tomm-gor ; *gebrochen weiß*, gwenn-mouk ; *weiß gekleidet*, *weiß angezogen*, gwisket e gwenn ; *ganz weiß angezogen*, gwennhollwisket ; *weiß gefleckt*, brizhwenn ; *weiß, gesprenkelt mit grau und schwarz*, brizhwenn ; *eine Mauer weiß anstreichen*, livañ ur voger e gwenn, gwennañ ur vur ; *ganz weiß im Gesicht sein*, bezañ e zremm ken glas hag ar marv, bezañ ken gwenn hag unan lienet, bezañ livet-fall

(glaslivet, drouklivet, morlivet) e zremm ; *vor Schreck ganz weiß im Gesicht werden*, mont morlivet gant ar spont, hirisiñ ; *weiß vor Wut*, *weiß vor Zorn*, glas evel ar glizin gant ar gounnar, glas evel ur c'hizinenn gant ar gounnar, ken glas hag ar glizin gant ar gounnar, morlivet gant ar gounnar, glazlivet (glas, drouklivet) gant ar gounnar, glas gant an droug a zo aet ennañ, gwenn e zremm gant ar broc'h ; *er wurde weiß im Gesicht vor Wut*, glazañ a reas dre an droug a oa ennañ.

2. [dre skeud.] *weiße Kohle*, dourdredan g., dournerzh g., gremm gwenn g., gwremm al lammoù-dour g. ; *weiße Magie*, hudouriezh wenn b. ; *weißer Rabe*, ur ral g., tra ral (rouez, iskis) g., estrañjeri b., labous iskis g., istrogell b., istrogell tra g., ardigell g./b. ; *eine weiße Weste haben*, na vezañ na si na gwri en an-unan, na vezañ diwar an-unan na rag na perag, na vezañ a we en an-unan, na vezañ neudenn gamm ebet en an-unan, bezañ didamall a zroug, bezañ digailhar e anv kaer, bezañ didamall, bezañ glan (dinamm) e vrud, bezañ direbech, bezañ glan a dorfed ; *sich weiß waschen*, en em wennañ (Gregor), en em zidamall, en em ziskargañ, en em gaeraat ; *jemanden weiß waschen*, didamall (dizuañ, gwennañ) u.b., lemel ar garez a-ziwar u.b. ; *weiße Mäuse sehen*, gwelet pesked el laezh, na welet mui nemet gant e c'henou, bezañ mezdall ; *schwarz auf weiß*, sklaer ha fraezh, lakaet splann dre skrid ; [relij.] *weißer Donnerstag*, Yaou-Gamblit g. ; *weißer Sonntag*, Sul ar C'hazimodo g. / Sul ar c'hochz podoù (Gregor), Sul Fask vihan g. ; *die weißen Väter*, ar visionerien wenn ls., an tadoù gwenn ls. ; [kegin.] *weiße Mehlschwitze*, rouz gwenn g. ; *weißer Fond*, sol gwenn g. ; *weiße Soße*, hilienn wenn b., chaous gwenn g.

Weiß n. (-es,-) : gwenn g., gwennded b., gwennder g. ; *glänzendes Weiß*, gwenn kann g., kannder g., kannded b. ; *Weiß tragen*, bezañ gwisket e gwenn ; *man sieht nur das Weiße in seinen Augen*, ne weler ken nemet gwennoù e zaoulagad, ne weler nemet ar gwenn eus e zaoulagad ; *leicht getöntes Weiß*, *gebrochenes Weiß*, gwenn mouk g., liv gwenn-mouk g. ; *ins Weiß übergehen*, in *Weiß übergehen*, *ins Weiß spielen*, tennañ war ar gwenn, tennañ war wenn, bezañ arwenn ; *Pariser Weiß*, gwenn Pariz g.

Weißabgleich g. (-s) : [luc'hskeudennerezh] mentel ar gwennoù b.

Weissage- : ... divinout.

Weissagekunst b. (-) : diouganerezh g., diouganouriezh b., divinouriezh b., divinerezh g., urisinerezh g., spiselouriezh b.

weissagen V.gw. (sagte weis, hat weisgesagt) : urisiniñ, vatisiniñ.

Weissagen n. (-s) : diouganerezh g., diouganouriezh b., divinouriezh b., divinerezh g., urisinerezh g., spiselouriezh b., vatisinerezh g.

Weissager g. (-s,-) : urisin g. [*liester* urusined], urisinour g., divinour g., diouganer g., darlavariad g. [*liester* darlavariñ], spiselour g., vatisiner g.

Weissagerin b. (-,-nen) : urisinourez b., divinourez b., diouganerez b., darlavariadez b., spiselourez b., vatisinerez b., [Henamzer] sibilla b., sibillenn b. [*liester* sibilled].

Weissagung b. (-,-en) : diougan g., diouganadenn b., diouganerezh g., diouganouriezh b., divinouriezh b., divinerezh g., divin g., divinadur g., urisinerezh g., spiselouriezh b.

Weißbartgrasmücke b. (-,-n) : [loen., *Sylvia cantilans*] devedig ar glasten g.

Weißbier n. (-s,-e) : bier gwenn g., bier gwenn Berlin g.

Weißbirke b. (-,-n) : [louza.] bezv-gwenn str.

weißblau ag. : bavariat, eus Bro-Vavaria [gwenn ha glaz eo livioù banniel Bro-Vavaria].

Weißblech n. (-s,-e) : houarn-gwenn g.

Weißblechwaren ls. : traezoù houarn-gwenn ls.

Weißbleierz n. (-es,-e) : gwenn-plom g.

weißblond ag. : melen-sklaer, melenwenn.

Weißblütigkeit b. (-) : [mezeg.] leukemiezh b.

Weißbrot n. (-s) : bara gwenn g., bara gwinizh g., bara flour g., P. brif gwenn g., eltriz grin g. ; *was möchten Sie ? Weißbrot oder Roggenbrot ?* pe bara gwenn pe bara segal ho po ?

Weißbrotschnittchen n. (-s,-) : *belegtes Weißbrotschnittchen*, tostenn b. ; *ein mit Sardellen belegtes Weißbrotschnittchen*, un tamm bara glizig g.

Weißbrotwürfel g. (-s,-) : [kegin.] kreunenn b. ; *mit Knoblauch eingeriebene Weißbrotwürfel*, kreunennoù frotet gant kignen ls.

Weißbuch n. (-s,-bücher) : [polit.] levr gwenn g.

Weißbuche b. (-,-n) : [louza.] faou-put str.

Weißbuchenwäldchen n. (-s,-) : faoueg-put b. [*liester* faouegi-put].

Weißdorn g. (-s,-en) : [louza.] eingriffeliger *Weißdorn*, spern-gwenn str. ; zweigriffeliger *Weißdorn*, spern-ruz str.

Weißdornbeere b. (-,-n) : [louza.] aval-spern g., hogro str., hogan g. [*liester* hogin, hogoù, hoged], per-laou str.

Weißdornhecke b. (-,-n) : skalier g.

Weißdornstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] spernenn-wenn b., bod spern-gwenn g., bodenn spern-gwenn b., bodennad spern-gwenn b., bochad spern-gwenn g., bouchad spern-gwenn g.

Weiß¹ b. (-,-n) : gwennder g., gwennded b., kannder g., kannded b.

Weiß² b. (-,-n) : bier gwenn Berlin g.

Weiß³ n. (-s) : gwenn g. ; *das Weiße im Auge*, gwenn al lagad g. ; *man sieht nur das Weiße in seinen Augen*, ne weler ken nemet gwennoù e zaoulagad, ne weler nemet ar gwenn eus e zaoulagad.

Weiß^e(r) ag.k. g./b. : den gwenn g., gwenngroc'heneg g. [*liester* gwenngroc'heneneien] ; *ein Weißer*, unan gwenn g., ur gwenard g. ; *eine Weiße*, unan wenn b., ur wennardez b., ur wennardenn b. ; *die Weißen*, **a**) ar re wenn ls., an dud wenn ls. ; **b**) [istor, polit.] ar Re wenn ls.

Weiß^eiche b. (-,-n) : [louza.] *amerikanische Weiß^eiche*, derv-gwenn str., derv-kebeg str.

weißeln [Bro-Suis] (hat geweißelt) / **weißen** (hat geweißt) : V.k.e : gwennañ, razañ, gwennaat ; *eine Mauer weißen*, razañ ur vur, gwennerazañ ur vur, gwennañ ur vogar.

weißen V.k.e. (hat geweißt) : gwennañ ; *neu weißen*, adwennañ.

Weiß^en n. (-s) : gwennadur g., gwennadurezh b., gwennerzh g., gwennidigezh b. ; *das Weißen der Mauern mit Kalk*, razadur ar mogerioù g., gwennerzh ar murioù gant dour-raz g., gwennidigezh ar mogerioù gant dour-raz b.

Weiß^efisch g. (-es,-e) : [kegin.] pesk gwenn g. ; *Weiße^efische*, blodaj str.

Weiß^eflügel^errche b. (-,-n) : [loen.] alc'hweder eskell gwenn g.

Weiß^efluss g. (-es) : [mezeg.] amzerioù gwenn ls.

Weiß^efuchs g. (-es,-fuchse) : [loen.] louarn Arktika g. [*liester* Iern Arktika].

Weiß^e-Gänsefuß g. (-s,-füße) : [louza.] troad gwenn g.

Weiß^egerber g. (-s,-) : meginer g.

Weiß^egerberei b. (-,-en) : **1.** [ober] meginererezh g., meginer g. ; **2.** [stal] meginererezh b.

Weiß^egerbung b. (-) : meginererezh g., meginer g.

Weiß^egermer g. (-s,-) : [louza.] evor gwenn g.

weiß^eglühen V.k.e. [hat weiß^egeglüht] : [tekn.] tommañ d'ar gwenn, kannderiñ.

Weiß^eglühen n. (-s) : [ober] kannderiñ g., [stad] kannded b.

weiß^eglühend ag. tommet d'ar gwenn, kannderet, kann.

Weiß^eglut b. (-) : **1.** kannded b. ; *auf Weiß^eglut erhitzen*, bis zur *Weiß^eglut erhitzen*, tommañ d'ar gwenn, [tekn.] kannderiñ ; **2.** [dre skeud.] *jemanden zur Weiß^eglut bringen*, lakaat u.b. da fumañ, ober d'u.b. fuloriñ, lakaat u.b. da follañ, lakaat u.b. da sodiñ, lakaat u.b. da vont e gouez, gouezañ u.b., lakaat u.b. da vont dreist-penn, lakaat tro e boned u.b., lakaat u.b. da flikañ, lakaat u.b. da gounnariñ, lakaat fulor da sevel en u.b., lakaat u.b. da vont en egar, arfleuiñ u.b., arfleuiñ kounnar u.b., ober d'u.b. koll e benn, lakaat u.b. e penn e son, kas u.b. d'ar par pellañ, kas u.b. betek ar par pellañ, lakaat u.b. da bennsaoutiñ, lakaat u.b. da vont er-maez eus e groc'henn, lakaat u.b. da vont diwar e gement all, lakaat

kalon u.b. da virviñ en e greiz, lakaat u.b. da fuloriñ da vat, lakaat gwad u.b. da virviñ en e wazhied.

Weißgold n. (-s) : aour gwenn g., platin g.

Weißgürtelträger g. (-s,-) : [sport] *ein Weißgürtelträger*, ur gouriz gwenn g.

Weißguss g. (-es) : metal aremheñvel g.

weißhaarig ag. : gwenn e vlev, blev gwenn outañ, bokedoù ar garnel war e benn, bokedoù ar vered war e benn ; *er ist weißhaarig*, gwenn eo e vlev, gwenn eo e benn, ur pennad blev gwenn a zo outañ, blev gwenn en deus, emañ bokedoù ar garnel (ar vered) war e benn.

Weißhai g. (-s,-e) : [loen.] rinkin gwenn g.

Weißherbst g. (-es) : gwin rozek g., gwin gris g., gwin roz (ruzart, ruz sklaer) g.

Weißholz g. (-es) : [louza.] gwigenn b., gwenngoad g., bloneg-gwez g., koad gwenn g.

Weißkabis g. (-s) : [Bro-Suis] kaol-podek str., kaol-gwenn str., kaol-pome str.

Weißkalk g. (-s) : laezhenn-raz b., laezh-raz g., raz-sklaer g., dour-raz g., gwenn-raz g.

Weißkäse g. (-s) : keuz gwenn g.

Weißkiefer b. (-,-n) : [louza.] **1.** [*Pinus sylvestris*] pin ruz str., pinenn ruz b. ; **2.** pin gris Kalifornia str.

Weißkirsche b. (-,-n) : babiolez str., babioll str.

Weißklee g. (-s) : [louza.] melchon gwenn str., melchon douar str.

Weißkohl g. (-s) / **Weißkraut** n. (-s) : kaol-podek str., kaol-gwenn str., kaol-pome str.

Weißkupfer n. (-s) : mailhchor g.

weißlich ag. : arwenn, damwenn, peuzwenn, azgwenn, gwenntart ; *weißlich werden*, damwenniñ.

Weißlicht n. (-s) : luc'h gwenn g., gouloù gwenn g.

Weißling g. (-s,-e) : [loen.] **1.** [balafenn] gwenig g., yarig-kaol b. ; **2.** [pesk¹] gwenenn b., pesk gwenn g. ; **3.** [pesk²] marlank g., merlank g., morlouan g., gweneg g., gwenig g.

Weißlot n. (-s,-e) : soudadur staen g.

Weißmacher g. (-s,-) : gwennaer g. [*liester* gwennaerioù].

Weißmannismus g. (-) : [bev.] weissmannouriezh b.

Weißmetall n. (-s) : kendeuzadur gwenn g., teuzadenn wenn b., regul g. ; *mit Weißmetall ausgießen*, reguliñ ; *das Ausgießen mit Weißmetall*, ar reguliñ, ar reguladur g.

Weißmoos n. (-es,-e) : [louza.] leukobriom g., torchennig ar c'hoadoù b. [*Leucobryum glaucum*].

Weißnäherin b. (-,-nen) : lienerez b.

Weißpappel b. (-,-n) : [louza.] elv gwenn str., pupli-gwenn str.

Weißrussland n. (-s) : Belarus b., Rusia Wenn b.

weißsandig ag. : ... traezh gwenn ; *weißsandiges Flussbett*, kanol wenn b.

Weißsauer n. (-s) : kig er gaoulenn g.

Weißschnauzendelfin g. (-s,-e) : [loen.] delfin beg gwenn g.

Weißstorch g. (-es,-störche) : [loen] c'hwibon wenn b.

Weißsucht b. (-) : [mezeg.] gwenardiezh b., albinegezh b.

Weißtanne b. (-,-n) : [louza., *Abies alba*] sapr-kroaz str.

Weißwal g. (-s,-e) : [loen.] morhoc'h gwenn g., belouga g., P. seurez wenn b.

Weißwangengans b. (-,-gänse) : [loen.] garreli dremm wenn g., garreli fas gwenn g.

Weißwandreifen g. (-s,-) : bandenn-rod gwenn he c'hostez b., anro kostez gwenn g.

Weißware b. (-,-n) : lienaj g.

weißwaschen V.k.e. (wäscht weiß / wusch weiß / hat weißgewaschen) : **1.** gwennañ, razañ ; *eine Wand weißwaschen*, gwennañ ur voger gant dour-raz, razañ ur voger ; **2.** didamall.

Weißwein g. (-s,-e) : gwin-gwenn g., P. lañs gwenn g. ; *Weißwein und Rotwein*, gwin-gwenn hag hini ruz ; *zu Meeresfrüchten gehört*

Weißwein, ar boued-aod a blij dezhañ bezañ war flod, gwin gwenn a zo dispar evit harpañ ur pred diwar boued-mor ; [kegin.] *den Braten mit Weißwein ablöschen*, glebiañ ar c'hig-rost gant gwin-gwenn.

Weißweinessig g. (-s,-e) : gwinégr gwin gwenn g.

Weißwurst b. (-,-würste) : laezhegenn b., gwadegenn wenn b.

Weißwurz b. (-,-en) : [louza.] dent-ki g. ; *vielblütige Weißwurz*, lili-naer str.

Weißzeug n. (-s) : lienaj g.

Weistum g. (-s, Weistümer) : [gwir, istor] **1.** gwir ar c'hustum g., gwir kustumel g. ; **2.** devarn diazezet war ar gwir kustumel b., devarnadenn diazezet war ar gwir kustumel b.

Weisung b. (-,-en) : kemenn g., kemennadur g., urzh g., gourc'hemenn g., kelennoù a ranker heuliañ ls., sturiad g., sturiadur g. ; *Weisungen erteilen*, kas kemennadurezh (Gregor), reiñ alioù, reiñ e gemenoù, dougen (ober) gourc'hemenoù, reiñ kefridi, reiñ e urzhioù, reiñ kemennadurioù, merkañ d'u.b. petra en deus d'ober ; *auf ärztliche Weisung*, war ali ar mezeg.

weisungsgemäß ag. : diouzh pezh a oa bet gourc'hemennet, hervez ar c'hemenoù.

weit ag. [*sellit ivez ouzh weiter*] : **1.** ledan, ledek, bras-ec'hon, ec'hon, mentek, frank, lijorus, ampl, fournis, digor ; *weite Fläche*, tachenn ledan b., tachenn ec'hon b., ledennad ec'hon b. ; *weite Straße*, straed ledan b. ; *weite Ebene*, plaenenn zigor b. ; *weiter Saal*, sal frank (ledan, ec'hon, lijorus, fournis, diere enni, ventek) b. ; *in einem weiten Umkreis*, a-bell-dro ; *die weite Welt*, ec'honder ar bed g., ar bed hed ha ledan g., ar pelloù ls., ar bed bras g. ; *das weite Meer breitet sich vor ihnen aus*, digeriñ a ra ar mor bras dirazo, dirazo en em zispleg ar mor bras, gwel ebet ne welont nemet ar mor digor ; *weites Kleid*, dilhad frank, pezh dilhad laosk (korfet, a-dro, a zo tro ennañ, ledan, ampl, gronnu) g. ; *zu weites Kleid*, pezh dilhad flokenn g., pezh dilhad re frank g. ; *dieses Hemd ist mir zu weit*, ar roched-se a zo re frank diouzhin ; *die Schuhe sind ihm zu weit*, *er hat zu weite Schuhe an*, flokignal a ra e dreid en e votoù ; *dieser Mantel ist mir etwas zu weit*, brazik eo ar vantell-se din ; *weiter Ärmel*, milgin frank (ledan) b., flokenn b., stolikenn b. ; *die Ärmel werden nach unten weiter*, mont a ra ar milginoù war zigeriñ, en arfrank emañ pennoù ar milginoù, pennoù arfrank a zo gant ar milginoù ; *diese Nachthemden sind sehr weit und sehr lang*, an hivizoù-noz-mañ a zo o hed ha o lec'hed enno ; *dieses Kleid ist nicht weit genug*, ar vroz-mañ n'he deus ket a-walc'h a dro enni ; *dieses Kleid ist mir zu weit*, ar vroz-mañ a zo re frank din, ar vroz-mañ a zo re laosk din ; *den Gürtel weiter schnallen*, lakaat frankoc'h war e c'houriz, distardañ e c'houriz ; [relij.] *die Pforte ist weit*, *die zur Verdammnis führt*, ledan eo an nor a gundu da goll.

2. hir ; *weiter Weg*, tamm mat a hent g., pennad mat a gerzhed g., pennad mat a hent g., kalz bras a hent, broustad mat a hent g., c'hwistad mat a hent g., pezhad mat a hent g., skrapad mat a hent g., kudennad vat a hent b., flipad mat a hent g., frapad mat a hent g., gwall ribinad g./b., fustad hent g., tennad mat a hent g., hentad brav g., pellhent ; *einen weiten Weg zurücklegen*, ober ur gazeliad vat (ur gwall ribinad) a hent, ober ur pennad (ur c'hwistad, ur flipad, un herrad, ur pezhad, un tennad, ur fustad) mat a hent, ober kalz bras a hent, ober pellhent, ergerzhed ur pennad mat a hent, tennañ bro, c'hwistañ hent ; *weite Reise*, beaj hir b. ; *vom Fenster aus genoss ich einen weiten Blick in die Landschaft*, eus va frenestr e welen a-bell diouzhin, gwelet a raen pell vro eus va frenestr ; *bis dahin ist es noch ein weiter Weg*, **a)** hir eo an treuz ac'hanen di, ur gwall ribinad a zo ac'hann di, ur flipad mat a hent a zo ac'hann di, ur red mat a zo ac'hanen di, pellhent a zo d'ober ac'hanen di ; **b)** [dre skeud.] en hon hunvreoù emañ c'hoazh - en ifernioù emañ - n'eo ket go an toaz, pell ac'hano - e bloaz an erc'h du marteze - an devezh goude biken - dindan zivin emañ c'hoazh - pa savo ul loar nevez e ti ar gemenerien - pa nijo ar moc'h - pa'n em lako ar yer da bisat - pa gavin un neizh logod e skouarn ar c'hazh - pa ne vo ket a vleuñv el lann pe goude-se - a-benn neuze e vo erru kozh an diaoul en ifern - a-benn neuze hag ac'hanen di en do harzhed meur a gi - pell amzer

a vezo ac'hann di - pell emañ Yann diouzh e gazez c'hoazh - ur poulzad mat a amzer a vezo ac'hann di.

3. pell, a-bell, diamen ; *in weiter Ferne*, er pelloù, er pellder(ioù), diamen ; *aus der weiten Ferne*, *aus weiter Ferne*, eus a-bell, eus pell, a-bell, a-bell bras, a-ziabell ; *aus so weiter Ferne*, eus keit-se, a geit-se, a geit all ! ; *aus weitester Ferne*, a-bellañ ; *im weiten Umkreis*, a-bell-dro, betek pell tro-war-dro ; *aus dem weiten Umkreis*, *aus der weiten Umgebung*, a-bell-dro, eus a-bell-dro ; *weit von etwas*, pell diouzh udb, diamen diouzh udb, diamezek diouzh udb, distok diouzh udb.

4. [dre skeud.] *weiter Unterschied*, diforc'h (kemm) bras g. ; *weiter Begriff*, tachenn-ster ledan b., talvoudegezh ledan ur meizad b. ; *im weitesten Sinn des Wortes*, e ster kwer ar ger, e ster leun ar ger, ent-diarlenn, en holl gemeradiou ar ger, e ster ledanañ ar ger ; *weiteste Bedeutung eines Wortes*, ster ledanañ ur ger g. ; *im weiteren Sinn*, dre astenn-ster ; *im weiten Sinn*, en e ster ledan ; *ein weites Gewissen haben*, bezañ frank (ledan) e goustiañs, bezañ laosk e askre, bezañ divezhet, bezañ lark e goustiañs, na gaout reizh ebet, bezañ frank e vañch ; *das ist ein weites Feld (Fontane)*, un dachenn ledan eo an dra-se, kalz a draoù a vefe da lavaret diwar-benn an dra-se.

Adv. [sellit ivez ouzh **weiter**] : 1. bras, frank, ledañ, ampl, a-leizh ; *weit öffnen*, digeriñ frank, digeriñ a-leizh, digeriñ ledan ; *seinen Schrank weit öffnen*, digeriñ frank e armel, digeriñ e armel a-leizh ; *weit auf, weit offen, weit aufgesperrt*, digor-frank, digor-bras, digor-ledan, digor frank-kaer ; *die Tür steht weit offen*, digor-frank (digor-bras, digor-ledan, digor frank-kaer) eo an nor, bez eo digor an nor war hec'h hed ; *weit verbreitet*, boas, boutin, stank ; *ein weit verbreiteter Glaube*, ur gredenn voutin b. ; *mit weit geöffneten Augen*, dibrenn e zaoulagad, dispourbell e zaoulagad, dipoupet e zaoulagad, disloaget.

2. pell, a-bell, diamen, hir, lark ; *weit von, weit weg von, weit entfernt von*, pell diouzh, lark diouzh, hir diouzh, diamen diouzh, dibrad diouzh, distro diouzh, diamezek diouzh, distok diouzh ; *weit weg von hier*, pell ac'hann, P. e penndarch ; *weit weg von dort*, pell alese ; *nicht weit von*, nepell diouzh ; *nicht allzu weit von*, dambell diouzh ; *ziemlich weit*, pellik ; *es ist ziemlich weit weg*, n'emañ ket e toull an nor ; *etwas weiter, ein bisschen weiter*, pelloc'hik, pellikoc'h, un tammig pelloc'h ; *sehr weit weg, sehr weit entfernt*, pell-bras, pell-pell, pell-mantus ; *verdammt weit weg, verdammt weit entfernt*, pell an diaoul ; *nicht weit von dort*, nepell ac'hano, war-hed nebeut ac'hano, war-bouez nebeut ac'hano ; *nicht weit von uns entfernt*, nepell diouzhomp, war-hed nebeut diouzhomp, war-bouez nebeut diouzhomp, damdost deomp, a-zamdost deomp, dambell diouzhomp ; *zu weit von ..., re bell diouzh ..., re hir diouzh ..., re lark diouzh ...* ; *es ist so weit weg*, ken pell eo ; *er ist so weit weg*, ken pell emañ ; *so weit wie ..., keit ha ..., ken pell ha ...* ; *so weit wie du kannst*, keit ha ma c'halli, pellañ ma c'halli, hirañ ma c'halli ; *dieses Gewehr schießt nicht sehr weit*, ar fuzuilh-se ne gas ket gwall bell ; *der Baum breitet seine Zweige weit aus*, ar wezenn a skign (a strew, a ziruilh) pell he skourrou, dispak-kaer eo korf ar wezenn, strewiñ a ra ar wezenn he barrou digor ; *seine Stimme ist weit zu hören*, klevez e vez e vouezh a-bell, klevet e vez e vouezh a-ziabell, e vouezh a dap pell ; *in den Bergen trägt die Stimme weit*, er menezioù e vez klevet ar vouezh a-bell, tapout pell a ra ar vouezh er menezioù ; *weit verstreute Gehöfte*, atantoù gloev ls. ; *das ist verdammt weit weg*, pell an diaoul eo, pell an diaoul emañ ; *das ist weit weg*, pell emañ, ur pelloù bras emañ ac'hann ; *diese Stadt liegt gleich weit von Berlin und von Schwerin*, emañ Berlin ha Schwerin keit-ha-keit diouzh ar gêr-se, emañ ar gêr-se hanter hent etre Berlin ha Schwerin, emañ ar gêr-se e-kreiz-etre Berlin ha Schwerin ; *die zwei Städte sind gleich weit entfernt von Berlin*, keitpell diouzh Berlin emañ an div gêr ; *gleich weit getrennt von*, keitskar diouzh ; *nicht weit von Brest entfernt*, kostez Brest, nes da 280

Vrest, nepell diouzh Brest, en amen da Vrest, e-harz Brest, e-keñver Brest, rak-tal da Vrest, war-hed tost da Vrest, war-hed tostik da Vrest, war-dost da Vrest, a-dost da Vrest, bordik Brest, e-skoaz Brest, tro-dro da Vrest, e troidelloù Brest, war-dro Brest, e kostezioù Brest ; *wie weit ist es von hier bis Leipzig* ? pegeit emañ Leipzig ac'hano ? pegeit 'zo ac'hano betek Leipzig ? pegeit 'zo ac'hano da Leipzig ? ; *wie weit ist es bis zur Stadt* ? pegeit 'zo ac'hano da gêr ? ; *wie weit ist es bis dorthin* ? pegeit emañ ? pegeit eo ? pegeit emañ ac'hano ? ; *wie weit ist es von Berlin bis Leipzig* ? pegeit 'zo a Verlin da Leipzig ? pegeit 'zo eus Berlin betek Leipzig ? ; *egal, wie weit es liegt*, pegeit bennak emañ ac'hano ; *wie weit ist es von Brest nach Rennes*, pegeit emañ Brest eus Roazhon, pegeit 'zo eus Brest betek Roazhon ? ; *wie weit bist du mit deinem Studium* ? pelec'h emout degouezhet gant da studioù ? ; *es liegt nicht weit entfernt*, war-bouez nebeut ac'hano emañ, war-hed nebeut ac'hano emañ, damdost ac'hano emañ, dambell ac'hano emañ ; *wie weit muss Liebe reichen* ? betek pegeit e rank ar garantez mont ? ; *wir werden sehen, wie weit ihre Bosheit reicht*, gwelet a raimp betek pegeit e ya o drougiezh ; *müssen Sie noch weit gehen* ? - *nein, nicht sehr weit* ! hag hoc'h eus pell da vont e-giz-se ? - o, n'em eus ket gwall bell ! ; *bis zur Schule brauche ich nicht sehr weit zu laufen*, n'em eus ket pell d'ober evit mont d'ar skol ; *es liegt weit entfernt*, pell-bras ac'hano emañ, mil bell ac'hano emañ, pell eo mont di, hir eo an treuz ac'hano di, ur geit vras a zo ac'hano di, ur pennad brav a hent a zo ac'hano di, pellhent a zo ac'hano di ; *bis dorthin ist es nicht sehr weit*, emamp nepell ac'hano n'eo ket keit-se holl ac'hann, dambell eo ; *es liegt so weit weg*, ken pell eo ; *er ist so weit weg*, ken pell emañ ; *von Paris nach Berlin ist es ziemlich weit*, pellik emañ Pariz eus Berlin ; *bis Berlin ist es ziemlich weit*, ac'hann da Verlin ez eus ur pennad brav ; *bis dorthin ist es genau so weit wie von hier nach Berlin*, ken pell emañ hag ac'hann da Verlin ; *es liegt zwei Stunden weit von hier*, div eurvezh hent a zo ac'hano di ; *von hier aus reicht der Blick weit hinaus*, gwelet e vez pell vro ac'hano ; *weit und breit*, a) tro-war-dro, tro-dro, war-dro, en ardremez ; b) dre holl, e pep lec'h, a bep tu, a-hed hag a-led, a-hed hag a-dreuz ; *er ist weit und breit bekannt*, anavezet eo a bep tu, anavezet eo evel ar bleiz, anavezet eo evel ar bleiz ruz, anavezet eo e kement korn 'zo, anavezet eo dre-holl, anavezet eo gant kement den a zo, anavezet eo e pevar c'horn ar vro ; *wir sind jetzt ziemlich weit vom Wald*, amañ omp erru distoket diouzh ar c'hoad, lakaet hon eus lev bremañ etre ni hag ar c'hoad, dibrad a-walc'h omp diouzh ar c'hoad ; *wir sind noch weit vom Ziel entfernt*, pell emañ Yann diouzh e gazez, pell emamp diouzh ar pal c'hoazh ; *weit auf dem Land draußen*, war ar maez don ; *Sie werden nicht sehr weit kommen*, ne zeot ket a-bell, ne zeot ket gwall bell ; *so weit, keit-se, keit all* ; *ich bin nicht so weit gegangen*, n'on ket bet keit all, n'on ket bet keit-se ; *von so weit her*, eus keit-se, a geit-se, a geit all ! ; *von weit her kommen*, dont eus a-bell, dont eus pell, dont a-bell, dont a-bell bras, dont a-ziabell ; *so weit wie möglich*, keit ha ma c'haller, hirañ ma c'haller, pellañ ma c'heller ; *wirf den Ball so weit wie möglich*, bann ar vell pellañ ma c'halli, bann ar vell keit ha ma c'halli, bann ar vell hirañ ma c'halli ; *wir brauchen nicht so weit zu gehen*, n'eo ket ret deomp mont da geit-se (betek keit-se), n'eo ket ret deomp mont da geit all (betek keit all) ; *warum kommt Honig von so weit her* ? perak e teu ar mel eus keit-se (a geit-se) ? perak e teu ar mel eus keit all (a geit all) ? ; *mein Gedächtnis reicht nicht so weit zurück*, va memor ne dap ket keit-se ; *eine weit zurückliegende Zeit*, un amzer bell g. ; *es liegt weit zurück*, pell 'zo abaoe, pell amzer 'zo abaoe, abaoe ez eus meur a warlene, abaoe ez eus tremenet meur a varr avel, meur a varc'had nav bloaz 'zo, ur marc'had nav bloaz 'zo d'an nebeutañ, abaoe ar geit ma'z eo c'hoarvezet ! abaoe ar c'heit ez eo c'hoarvezet ! kozh-Noe eo an dra-se ! ; *diese Klippe befindet sich weiter im Meer*, maesoc'h eo ar garreg-mañ ; *die von der Küste am weitesten entfernte Klippe*, ar garreg vaesañ b. ; *er ging so weit zu behaupten, dass ich selbst daran schuld sei*, aet e oa betek lavaret e vijen kiriek d'an droug-se ; *wie konnte es nur so weit kommen* ? wie konnten wir es nur so weit kommen lassen ? dre benaos en em

gavomp-ni en ur seurt pal ? ; *wir sind endlich so weit !* emaoamp ganti a-benn ar fin ! ; *bis es so weit ist*, da vetek, da c'hortoz, da c'hedal, en etretant, ac'hann di, ac'hanen di, ac'hanen da neuze, ac'hann da neuze, a-vremañ eno, a-benn neuze, a-benn eno, evit neuze, evit an amzer-se, betek neuze, betek ar c'houlz-se, betek ar mare-se ; *wir werden schon sehen, wenn es so weit ist*, gwelet e vo pa vo deuet ar mare (pa vo deuet ar poent) ; *wir sind nicht weiter als vorher, wir sind genauso weit wie vorher*, emaoamp adarre evel a-raok, emaoamp adarre evel kent, n'omp ket barrekoc'h a se, n'omp na gwell na gwazh a se, n'omp ket savetoc'h bremañ, n'omp ket avañsetoc'h bremañ ; [dre skeud.] *es ist noch nicht so weit*, n'eo ket go an toaz c'hoazh ; *nun ist es so weit !* emaoamp ganti ! ; *mit dem Abendessen ist es noch nicht so weit*, n'eo ket prest koan c'hoazh ; *wenn es so weit ist mit eurem Umziehen*, pa zeuio ar poent deoc'h da zilojañ ; *weit vom Schuss bleiben*, skeiñ (tennañ) hebiou, chom berr, chom dre an hent, bezañ c'hoazh pell-bras diouzh ar pal, bezañ Yann pell diouzh e gazeg ; *weit gefehlt !* paot a faot / kalz (meur) a faot / meur a vank / pell ac'hano ! (Gregor), a-bell ac'hano, kalz a vank, a-hed-pell, ne spir ket ! pell diouzh eno ! n'emaoc'h ket ganti ! c'hwitet war bell ! tamm ebet ! kazeg ! aet eo an tenn er c'hleuz ! nag a-bell ! an tazoù ! ; *in weit voneinander entfernten Abständen*, a-bell-da-bell, bep pell ha pell ; *ich bin weit entfernt, zu ..., n'eus ger ebet ganin da ..., n'eus ket anv ganin da ...* a-bell ac'hano, n'on ket mennet tamm ebet da ... a-bell ac'hano ; *davon (von diesem Ziel) sind wir noch weit entfernt*, pell emañ Yann diouzh e gazeg ; *weit auseinander gehen*, bezañ disheñvel-krenn an eil diouzh egile, bezañ disheñvelidigezh vras etrezo, na vezañ a-du tamm ebet an eil gant egile ; *im Bereich der Religion gingen die Auffassungen meines Vaters und die meiner Mutter weit auseinander*, va zad ha va mamm a oa disheñvelidigezh vras etrezo a-fet relijion, kemm bras a oa etre va zad ha va mamm a-fet relijion ; *so weit ist er gegangen ! das ist ja unerhört !* kement-se ! betek keit-se ! keit-se ! betek keit all ! keit all ! ; *so weit ist es mit ihm gekommen*, ha setu penaos emañ kont gantañ bremañ, ha setu e peseurt stad emañ bremañ ; *zu weit gehen*, mont re amplik ganti, mont gwall amplik ganti, lammat dreist ar c'harzh, mont er-maez, mont dreist ar roudenn (dreist an arroudenn, dreist ar yev), mont dreist an treuzoù, mont dreist ar bord, mont diwar an arroudenn, mont dreist ar pal ganti, tremen ar pal, skeiñ diwar re, mont re bell ganti, mont re lark ganti, mont amplik dezhi, mont amplik ganti, lammat dreist ar c'hleuz, mont er-maez eus ar park, relavaret, reober, relakaat, mont betek re ; *zu weit gehende Äußerungen*, komzoù lampr is. ; *das geht entschieden zu weit*, se a zo mont re bell ganti, se a zo mont re lark ganti, se a zo mont gwall amplik ganti, re zo re, arabat lammat dreist ar c'harzh memes tra, arabat lammat dreist ar c'hleuz (arabat mont er-maez eus ar park) memes tra ! arabat mont dreist an treuzoù ! arabat mont dreist ar bord ! kement-se a ya dreist an arroudenn (ar yev, ar roudenn), skeiñ a ra kement-se diwar re, amañ e vez lakaet da grazañ, lavaret e vez amañ amploc'h eget justoc'h ; *da geht ihr zu weit !* amplik-mat ez it ganti ! ; *das geht etwas zu weit !* amplik eo se ! ; *dieses Mal gehst du entschieden zu weit*, te 'vat a ya er-maez en dro-mañ, kostezañ a rez re hir a-c'hin en dro-mañ, re lark en holl ez ez ganti en dro-mañ, re bell holl ez ez ganti en dro-mañ, amplik-mat out aet ganti en dro-mañ, gwall amplik ez ez ganti en dro-mañ ; *es zu weit treiben*, mont re bell ganti, mont dreist pal ganti, tremen ar pal, mont re lark en holl ganti ; *du treibst es ein bisschen zu weit*, mont a rez amplik ganti ; *sie befürchteten, dass sie es zu weit treibt*, aon o doa e rafe re ; *er hat es so weit getrieben*, aet e oa bet betek keit all ; *sie hatten es so weit getrieben, dass alle ihre früheren Anhänger sich von ihnen abwandten*, deuet e oant ha ne oant ket gouest da zerc'hel den ebet war o zu, aet e oant na oant ket gouest da zerc'hel den ebet war o zu, deuet e oant ha ne gavent nikun mui en o metoù, aet e oant na gavent nikun mui en o metoù ; *sie*

werden es noch so weit treiben, dass sie nicht mehr ein noch aus wissen, dont a raint na welint ket sklaer ken, aet e vint na welint ket sklaer ken ; *wenn es so weit kommt und mir Hören und Sehen vergangen ist*, pa vin aet na welin ha na glevin ; *beim Mähen mit der Sense weit ausholen*, falc'hat a-dro-hir ; *mit weit ausholender Geste, a-zom-nij ; weit ausholen*, mont da glask amzer Noe, mont da glask traoù hag a zo barv gwenn dezho, mont pell diouzh e gazeg, komz eus traoù hag a zo ken kozh hag an douar, bezañ pell diouzh ar gêr, mont pell diouzh ar gêr da wriat ; *das ist weit hergeholt*, mont a ra Yann pell diouzh ar gêr da wriat, emaoamp pell diouzh ar gêr, arabat mont re bell gant an erv memes tra ; *es weit bringen*, sevel uhel e karg, ober brav e dreuziad dre ar vuhez, ober brav e dreuziad dre ar bed, ober brav e dreuz er vuhez, ober brav e hent er vuhez, mont pell, dont brav gant an-unan ; *sie werden es nicht weit bringen*, n'aint ket a-bell ; *Ehrlichkeit bringt nicht weit*, n'eer ket da binvidig mar bezer onest ; *das kann man von Weitem hören*, klevet e vez a-bell, klevet e vez a-ziabell.

3. pell, lark ; *weit nach Norden fahren*, mont lark war-zu an hanternoz, mont lark war-zu an norzh.

4. war an ampl da, un toullad, ur barr, un tamm mat ; *weit über die Dreißig sein*, bezañ aet pell 'zo dija dreist e dregont vloaz ; *weit über fünfzig Kilometer*, war an ampl da hanter-kant kilometrad ; *jemanden weit übertreffen*, bezañ war an ampl gwelloc'h (war an ampl barrekoc'h) eget unan all, bezañ pell gwelloc'h (pell barrekoc'h) eget unan all, bezañ un hanter gwelloc'h (un hanter barrekoc'h) eget unan all, bezañ un tamm mat gwelloc'h (un tamm mat barrekoc'h) eget unan all, bezañ ur barr en tu all d'u.b., bezañ ur barr gwelloc'h (ur barr barrekoc'h) eget unan all, bezañ kalz gwelloc'h (kalz barrekoc'h) eget unan all, bezañ kant gwech gwelloc'h (kant gwech barrekoc'h) eget unan all.

5. [troioù-lavar] *von Weitem*, eus a-bell, eus pell, a-bell, a-bell bras, a-ziabell ; *bei Weitem*, a-galz, war an ampl, pell, war bell, a-hed pell, a-hed-kalz, a-bell, eus pell, eus a-bell, a-leizh, ur barr, ur flipad, kant gwech ; *bei Weitem besser*, a-leizh gwelloc'h, kalz gwelloc'h, pell gwelloc'h, ur barr gwell, ur barr en tu all da, un toullad gwell, un tamm mat gwelloc'h, un hanter gwelloc'h, war an ampl gwelloc'h, gwelloc'h ur flipad, kant gwech gwelloc'h ; *bei Weitem schöner*, kalz bravoc'h, pell bravoc'h, ur barr bravoc'h, bravoc'h ur flipad, un toullad bravoc'h, un tamm mat bravoc'h, un hanter bravoc'h, war an ampl bravoc'h, kaeroc'h a-leizh, kant gwech bravoc'h ; *bei Weitem schlimmer*, kalz gwashoc'h, pell gwashoc'h, ur barr gwashoc'h, un toullad gwashoc'h, un tamm mat gwashoc'h, un hanter gwashoc'h, war an ampl gwashoc'h, kant gwech gwashoc'h ; *bei Weitem nicht*, a-hed-pell, a-hed-kalz, pell ac'hano, nag a-bell, a-bell ac'hano, kalz a vank, an tazoù, nag an tazoù goude, paot a faot, pell diouzh eno, pell diouzh kement-se, n'eo ket tost dezhañ e vefe, ket ... war-dost, na tost da vezañ, na tost, war bell, forzh a vank, ket ... war-nes-tost, a-bell ac'hano, war-bouez kalz, pell a-se, kalz a faot, meur a faot, meur a vank, kalz a vank ; *das Problem ist bei Weitem noch nicht gelöst*, n'eo ket prest ar gudenn da ziluziañ, kalz a faot - n'eo ket c'hoazh dibunet ar gudenn, na tost da vezañ - ar gegeliad-se a chom da nezañ ; *er ist bei Weitem nicht so alt*, pell eo dezhañ bezañ ken kozh-se - n'eo ket ken kozh-se, pell ac'hano (war bell, a-hed pell, paot a faot, na tost da vezañ, na tost, war-nes-tost, a-bell ac'hano, nag a-bell, an tazoù, war-bouez kalz, kalz a faot, kalz a vank, forzh a vank, a-bell ac'hano, pell a-se, pell diouzh eno) - n'eo ket war-dost ken kozh-se ; *er ist bei Weitem nicht so tüchtig wie Paul*, n'eo ket ken barrek ha Paol, pell ac'hano ! - n'eo ket war-dost ken barrek ha Paol - n'eo ket ken barrek ha Paol, na tost da vezañ - Paol a zo ur barr en tu all dezhañ ; *so weit die Augen reichen, so weit das Auge reicht, so weit der Blick reicht*, betek pennig an dremmwel / a-zremmwel / keit ha ma c'haller gwelet / ken hir ha ma tizh al lagad / ken hir ha tra / hirañ ma c'haller gwelet (Gregor), pellañ ma c'heller gwelet en diabell, betek koll gwel, keit ha ma tap al lagad, pellañ ma toug ar selloù, keit ha ma c'hall pakañ hon daoulagad, bete keit ha ma tap ar selloù, a-hed-gwel ; *so weit die Stimme reicht*, keit ha ma tizh ar vouezh, war-hed un hopadenn, war-

hed un huchadenn, war-hed ur c'halvadenn, un hopadenn ac'hann, un huchadenn ac'hann, ur c'halvadenn ac'hann.

weitab Adv. : pell ac'hanen, er pelloù, er pellder(ioù), diamen, diabell ; *weitab von*, pell diouzh, a-bell diouzh ; *weitab von jeder Ortschaft*, war ar maez don ; [tr-l] *es liegt weitab vom Schuss*, pell an diaoul diouzh pep lec'h emañ, ur c'hozh lec'h distro eo, un difouilh eo, un toull kutez eo, un toull gouez eo, en ul lec'h digenvez emañ, un toull kollet kac'het gant an diaoul eo, un toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue eo, ur vourc'hadenn laou eo, e Kerneblec'h emañ, e Kernetra emañ, e Kerneuz emañ, e Keribil-Beuz emañ, war ar beoz emañ.

weitärmelig ag. / **weitärmig** ag. : frank e vilginoù.

weitaus Adv. : a-galz, a-vras, war an ampl, war bell, a-hed pell, a-bell, hag a-bell, eus pell, eus a-bell, a-leizh, ur barr, ur flipad, kant gwech ; *er ist weitaus fähiger als sein Bruder*, denoc'h eo, ur flipad, eget e vreur - hennezh a zo ur barr en tu all d'e vreur ; *weitaus nicht*, pell ac'hano, nag a-bell, a-hed-pell, a-hed-kalz, an tazoù, nag an tazoù goude, paot a faot, pell diouzh eno, pell diouzh kement-se, n'eo ket tost dezhañ e vefe, ket war-dost, na tost da vezañ, na tost, forzh a vank, ket ... war-nes-tost, a-bell ac'hano, war-bouez kalz, pell a-se, kalz a faot, kalz a vank.

weiterberühmt ag. : brudet kaer, brudet a bep tu, brudet bras, hollvrudet, soulvrudet.

Weitblick g. (-s) : 1. spiswel g., pellwel g. ; 2. ragevezh g.

weiblickend ag. : 1. spiswel, dizall, pellweler ; 2. rakevezhie, rakevezhius.

Weite¹ ag.k. n. : pellder g., pellded b., pell g., diabell g. ; *sich im Auge des Betrachters ins Weite verlieren, sich ins Weite verlieren, sich in unübersehbarer Weite ausbreiten*, mont koll-wel, mont a-ziwar wel er pellder, mont diouzh gwel er pelloù, mont er-maez a wel e penn an dremmwel, mont diwar wel war an dremmwel ; *das Weite suchen*, ober gaol, reiñ gaol dezhi, skampañ (skarzhañ) kuit, karzhañ, skarañ, mont diwar skizh, sachañ e dreid (e skasoù, e lër), sachañ e c'har (e revr, e groc'hen, e loaiou), klask e ribinoù, klask e ribouloù, kavout e ribouloù da dec'hel, en em skrabañ, flipat er-maez, skarañ er ouinell, tapout hed e c'har, kemer hed e c'har, ober gar, ober botoù kazel, lakaat e seolioù en e c'hodell, ober gardenn, rahouenniñ kuit, kravat, kravat kuit, kravat gantañ, sachañ e revr, sachañ e skasoù, kribañ, partial d'an tarv, partial evel un tenn, mont d'an tarv, mont d'an tarv-ruz ; *das Weite gewinnen*, mont da bell, mont larkoc'h.

Weite² b. (-, -n) : 1. hed g., hirder g. ; *die Weite des Weges*, hed an hent g., hirder an hent g. ; [sport] *die Weite eines Sprunges messen*, bukañ hed ul lamm ; 2. ec'honder g., ec'honded b., ec'honegezh b., lijoer g., braster g., egor g. ; *die Weite des Raumes*, an ec'honder g., al lijoer g., ar braster g. ; 3. tro b. ; *dieses Kleid hat nicht genug Weite*, ar vrozhañ-mañ n'eus ket a-walc'h a dro enni ; *einem Rock mehr Weite geben*, reiñ tro d'ur vroz ; 4. [tekn.] *äußere Weite*, gobari g. ; *lichte Weite*, kavnez b. ; *äußere Rohrweite*, gobari ar gorzenn g. ; *lichte Rohrweite*, kavnez ar gorzenn b. ; 5. hed g., hed-bann g., hed-taol g.

weiten V.k.e. (hat geweitet) : ledanaat, digeriñ, ec'honaat, astenn, darledañ, dardennañ.

V.em. : **sich weiten** (hat sich geweitet) : ledanaat, ec'honaat, digeriñ, arfrankaat, arledañ, mont war zigeriñ ; *sein Blickfeld weitet sich (ak.)*, emañ e spered o tigeriñ war traoù nevez ; *die Ärmel weiten sich nach unten*, mont a ra ar milginoù war zigeriñ, en arfrank emañ pennoù ar milginoù, pennoù arfrank a zo gant ar milginoù ; *dieser Kamin weitet sich (ak.) nach oben*, graet eo ar siminal-mañ war zigeriñ ouzh krec'h, ar siminal-mañ a zo graet war ledanaat ouzh krec'h, war zigeriñ e ya ar siminal-se ouzh krec'h, arfrankaat a ra ar siminal-se ouzh krec'h.

weiter ag. : 1. ledanoc'h, ec'honoc'h, frankoc'h ; 2. pelloc'h ; *etwas weiter, ein bisschen weiter, ein Stückchen weiter*, pelloc'hik, 282

pellikoc'h, un tammig pelloc'h ; 3. [dre skeud.] all, nevez, graet a-c'houdevezh, muioch, ouzhpenn, da-heul, a-heul, war-lerc'h, warlerc'hel, diac'houde, P. da-c'houde, goude ; *weitere Tatsachen*, fedoù nevez ls., darvoudoù nevez ls., darvoudoù all ls. ; *weitere Untersuchungen, weitere Ermittlungen, weitere Nachforschungen*, un adenklask g., ur peurenklask g., enklaskoù graet a-c'houdevezh ls., enklaskoù nevez ls. ; *ein weiteres Mal*, ur wech ouzhpenn, ur wech hiroc'h ; *weitere Auskünfte, weitere Informationen*, titouroù ouzhpenn ls. ; *für weitere Auskünfte, für weitere Informationen*, evit gouzout hiroc'h ; *bis weitere Informationen vorliegen, bis auf Weiteres*, betek-gouzout, bete gouzout hiroc'h, da c'hortoz gouzout hiroc'h, o c'hortoz gouzout hiroc'h, betek diwezhatoc'h, war-vete gouzout, bete gwelet, ken ma vo gouezet hiroc'h, bete klevet nevez ; *auf weitere Informationen warten*, chom war betek-gouzout, gortoz betek-gouzout, gortoz gouzout hiroc'h, chom war-c'hed, chom o c'hortoz ; *das ist ein weiterer Grund, um nicht so viel zu essen*, ken meur rak-se ne zlejeomp ket debriñ kement, un abeg muioch eo evit chom hep debriñ kement-se ; *ein Offizier wurde verletzt, sowie vier weitere Soldaten*, un ofiser a zo bet gloazet, ha pevar soudard all war ar bouez anezhañ ; *das Weitere*, ar restad (Gregor) g., ar peurrest g., an dilerc'h g., an nemorant g., ar pep all g. ; *ohne weitere Kosten*, hep ken mizoù, hep advizoù ; [kegin.] *ohne weitere Zubereitung*, hep ken terk, hep ken aoz ; *das Weitere besorgen*, ober war-dro ar pezh a chom d'ober ; *alles Weitere erübrigt sich*, ne chom netra da askouezhañ (da ouzhpennañ) ; *alles Weiteren (gen.) überhoben sein*, bezañ kuit da ober ar pezh a chom d'ober, bezañ disammet (diskarget) diouzh an nemorant a labour ; *ein Weiteres demnächst*, a-benn nebeut e vo roet resisadennoù all (resisadurioù all) deoc'h, ouzhpenn a vo lavaret deoc'h a-benn nebeut ; *Weiteres ist in ... nachzulesen*, evit gouzout hiroc'h sellit ouzh ..., evit muioch a resisadurioù sellit ouzh ... ; *alles Weitere findet sich*, evel ma teuo e teuo, ha gwelet 'vo petra 'vo tu d'ober evit kas an dra-se da benn, kavout a raimp un dra bennak, kavet e vo ur voaien da zibunañ ar gudenn, kavout a raimp hon diluzioù ; *des Weiteren*, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, ouzhpenn-tra, en tu hont da se, war ar marc'had, war ar priz, war ar bern, war an holl, war ar barr, zo-mui-ken, dreist kement-se / estreget an dra-se / estrevit an dra-se (Gregor) ; *im Weiteren*, goude-se, war-lerc'h an dra-se, da c'houde, d'ar goude, goudevezh, a-c'houdevezh, goude, a-c'houde ; *ich hatte keine weiteren Fragen gestellt*, n'em boa ket goulennet hiroc'h ; *sie haben nicht weiter danach gefragt, so wie ihre Nachbarn*, n'o doa ket klasket gouzout hiroc'h kennebeut ha ma rae o amezeien ; *ohne weiteres Zögern*, kerkent ha bremañ, hep ken amzeriñ, hep ken amzeriañ, hep dale tamm, hep dale, hep ket a zale, hep an disterañ dale, hep dale ken, hep ken dale, hep dale pelloc'h, hep daleañ hiroc'h, hep gortoz hiroc'h, hep gortoz hiroc'h amzer, dizale, hep daleañ nemeur, hep goursezañ pelloc'h, hep mui goursezañ, hep mui gortoz ; *auf weitere Informationen warten*, chom war betek-gouzout, gortoz betek-gouzout, gortoz gouzout hiroc'h, chom war-c'hed, chom o c'hortoz ; *bis weitere Informationen vorliegen*, betek-gouzout, da c'hortoz gouzout hiroc'h, o c'hortoz gouzout hiroc'h, betek diwezhatoc'h, war-vete gouzout, ken ma vo gouezet hiroc'h ; *ohne weitere Umstände, ohne Weiteres*, ken aes (ken dichipot, ken distrafiuilh) ha tra, ken aes all, koulz all, ken bravik ha tra, brav-bras, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, evel dour dre ur sil, plaen ha brav, na mui na nebeutoc'h, na muioch na nebeutoc'h, na mui na ment, na mui na ken, na mui na bihanoc'h, na mui na ket, na mui na maez, ha netra muioch, ha netra ken, brav-mat, hepmuiken, hepmuiket, hep-mui, netra dreist, digompliment, hep chipotal, hep breutaat, hep marc'hata, hep kamambre, digamambre, diorbid, divaniel, hep ken son, diouzhtu-kaer, diouzhtu-dak, hep ober seizh soñj, hep soñjal larkoc'h, hep soñjal hiroc'h, raktal, hep dale tamm, war e vadober, war blaen, war e blaen, diardoù, hep arguz (Gregor) ; *es wurde ohne Weiteres angenommen*, aet eo bet evel va biz em genoù, se a oa deuet evel un tamm farz gant ar paotr kozh, aet e oa evel dour dre ur sil, tremenet e oa dihop, aet e oa e-barzh evel toaz er forn ; *er hat diese*

Geschichte ohne Weiteres geschluckt, aet eo gantañ stripoù hag all ; *er hat mich ohne Weiteres um Geld gebeten*, hennezh n'en doa ket graet a c'henoù bihan evit goulenn arc'hant diganin ; *nichts Weiteres*, netra ken c'hoazh, netra all.

Adv : 1. pelloc'h, larkoc'h, hiroc'h ; *ein Stückchen weiter*, ein bisschen weiter, pelloc'hik, pellikoc'h, un tammig pelloc'h ; *es liegt ein Stückchen weiter*, emañ war-hed nebeut ac'halenn, emañ war-bouez nebeut ac'halenn ; *die Gaststätte ist einen Acker weiter*, an ostaleri 'zo treuz ur park ac'halenn ; *geh ein Stückchen weiter !* bount war aze ! gwask war aze ! kae un tammig pelloc'h ! ; *ich gehe nicht weiter*, ne'z in ket pelloc'h, ne'z in ket larkoc'h ; *diese Klippe befindet sich weiter im Meer*, maesoc'h eo ar garreg-mañ ; *und so weiter (u.s.w.)*, hag all, hag e-se, ha kement tra 'zo c'hoazh, ha kement tra 'zo holl, ha kement tra 'zo tout, ha kement 'zo, ha kement a vez, ha me oar-me, ha n'ouzon dare, hag ar rest, ha n'ouzon pet all, ha pet tra-holl, ha traoù evel-se, hep komz eus mil dra all ; *und so weiter und so fort*, hag ac'hann hag alehont, ha bardi ha bardoù, ha pemp ha pevar, hag evel-henn hag evel-hont, hag all hag all ; *das liegt weiter oben*, uheloc'h emañ, krec'hoc'h emañ ; *weiter vorn*, pelloc'h en diaraog c'hoazh ; *weiter unten*, donoc'h c'hoazh, izeloc'h c'hoazh, pelloc'h en traoñ, muioc'h en traoñ, traoñoc'h c'hoazh ; *ohne weiter darüber nachzudenken*, hep soñjal larkoc'h, hep soñjal hiroc'h ; *siehe weiter unten*, sellit ouzh traoñ ar bajenn, sellit pelloc'h, sellit amañ da heul, sellit amañ war-lerc'h, sellit izeloc'h, sellit amañ dindan, sellit amañ a-is, sellit un tammig pelloc'h, lennit an notenn amañ izeloc'h.

2. [dre skeud.] *weiter !* kendalc'h(it) ! dalc'h da vont ! dalc'h gant da hent ! war-raok ! kerzhit war a-raok ! ; *arbeiten Sie weiter*, poursuit ho labour, kendalc'hit gant ho labour ; *er will weiter studieren*, c'hoant en deus poursuiñ e studioù, c'hoant en deus del'cher war e studi, c'hoant en deus kendalc'her gant e studioù, c'hoant en deus kendalc'her war e studioù, c'hoant en deus kendalc'her da studiañ ; *das Land rüstet weiter auf*, derc'hel a ra ar vro da armañ, en em zerc'hel a ra ar vro da armañ ; *weiter als Bürgermeister fungieren*, chom da vaer ; *weiter singen*, kendalc'her da ganañ ; *hören Sie weiter !* ha gwasoc'h 'zo c'hoazh ! n'eo ket echu c'hoazh ! ; *es beunruhigte sie, zu sehen, wie ihre Tochter weiter abnahm*, ankeniet e oant o welet o merc'h o kastizañ (o koazhañ) evel ma rae, ankeniet e oant o welet o merc'h o vont treutoc'h-treutañ, ankeniet e oant o welet o merc'h o vont treutoc'h pe dreut ; *je weiter die Arbeiten fortschritten*, dre ma'z ae al labourioù war-raok ; *je weiter die Woche verlief, je weiter die Woche fortschritt*, bep ma teue ar sizhun.

3. c'hoazh, muioc'h, estroc'h eget kement-se, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, zo-mui-ken, en tu-hont da se, en tu all da se ; *die Ausgaben steigen immer weiter*, kreskiñ ha kreskiñ a ra an dispignoù ; *der Brand wütete immer weiter*, an tan a gendalc'he gwashoc'h-gwashañ ; *weiter nichts*, kentra, tra ken, netra ken, netra mui, netra ken c'hoazh, ha netra all, ha netra ouzhpenn, setu tout, ha mat pell 'zo, ha mat pell 'zo Mari-Jo ! ha setu eno, ha fin dre eno, ha kuit ha fin dre eno, echu dre eno, ha netra all panevez-se, nemet, hepken, hep-mui, nemetken, hepmuiken, hepmuiket, paneveken, hep netra ken, ken tra nemet, ken, ... la ! ; *wenn weiter nichts ist*, ma n'eus nemet an dra-se, ma n'eus nemet ken bihan a dra, ma n'eus ken, ma n'eus ken tra da ober ; *das ist weiter kein Unglück*, n'eo ket ur gwall afer ! n'eo ket tener ! n'eo ket strikt ! n'eo ket drouk ! n'eo ket marv mil den memes tra ! ne'n em drubuilhit ket evit ken nebeut a dra ! n'emañ ket ar mor o tont war an douar ! ne denn ket da wall dra ! n'eus ket a ziaez ! n'eus ket a forzh ! n'eus forzh a se ! ne ra tra ! nag evit se ! se ne ra mann ebet ! kement-se ne vern ket re ! gwelloc'h eo eget an eost da vankout ! an dra-se ne ra ket ! ne rit ket kalz a forzh ! ne rit ket paot a forzh ! forzh ebet ! ne rit forzh ebet ! ne rit ket a forzh ! ne rit ket forzh ! ne rit forzh a netra ! se ne ra mann ! n'omp ket war-bouez an dra-se ! [goapaus]

283

ar pezh kaer ! an taol kaer ! ar stal gaer ! ; *das hat weiter nichts auf sich*, ne denn ket da vraz, dibouez eo, bihan dra eo, kement-se holl n'eo netra, nebeut a dra n'eo ken, dister dra n'eo ken, gwall nebeut a dra eo, re nebeut a dra eo, kalz ne vern, paot ne vern, n'eus pouez ebet gant an dra-se, na rit ket mell forzh ganti, n'eus tamm forzh ebet, n'eo ket marv mil den, ne'n em drubuilhit ket evit ken nebeut a dra, n'emañ ket ar mor o tont war an douar, ne denn ket da wall dra, n'eus ket a zroug, n'eus ket a ziaez, n'eo ket strikt, n'eo ket drouk, n'eo ket tener, ne ra ket forzh, n'eo ket ur gwall afer, n'eo ket kalz tra, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, dister dra n'eo ken, forzh vihan a dra eo, avel traken, an dra-se ne ra ket ! ne rit ket kalz a forzh, ne rit ket paot a forzh, forzh ebet ! ne rit forzh ebet, ne rit ket a forzh, ne rit ket forzh, ne rit forzh a netra, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'omp ket war-bouez an dra-se.

weiter- : *rakverb rannadus* kenderc'hel da [ober udb], derc'hel da [ober udb], kenderc'hel gant [udb], kenderc'hel [udb], derc'hel gant [udb], poursuiñ [udb], ... pelloc'h, ... war-raok, ad-.

weiterarbeiten V.gw. (hat weitergearbeitet) : kenderc'hel gant e labour, poursuiñ e labour.

weiterbefördern V.k.e. (beförderte weiter / hat weiterbefördert) : treuzdougen, kas pelloc'h.

Weiterbeförderung b. (-, -en) : treuzdougen g., kasidigezh b.

Weiterbestehen n. (-s) : kendalc'h g., kendalc'hegezh b., kendalc'hidigezh g., kendalc'hadur g., padadur g., trebaderezh g.

weiterbilden V.em. : **sich weiterbilden** (hat sich (ak.) weitergebildet) : gwellaat e stummadur, kenderc'hel d'en em stummañ, en em varrekaat ; *er nutzte jede Gelegenheit aus, um sich weiterzubilden*, kemer a rae tro eus pep tra evit gwellaat e stummadur, kemer a rae e dro eus pep tra evit en em varrekaat.

Weiterbildung b. (-, -en) : 1. stummadur klokaus g. ; 2. [dre astenn.] stummadur dibaouez g., stummadur kendalc'hus g., stummadur-pad g., kelennadurezh-pad b., stummadur goudeskol g.

Weiterbildungskurs g. (-es, -e) / **Weiterbildungskursus** / g. (-, -kurse) / **Weiterbildungslehrgang** g. (-s, -gänge) : staj stummadur klokaus g., staj emvarrekaat g., prantad barrekaat g.

Weiterbildungsurlaub g. (-s) : ehan-labour evit en em stummañ g., ehan stummañ g.

weiterbringen V.k.e. (brachte weiter / hat weitergebracht) : kas war-raok, kas pelloc'h, kas a-raok ; *das bringt uns nicht viel weiter*, ne vimp ket barrekok'h a se, ne vimp ket gwell a se, ne vo ket gwelloc'h deomp, ne vimp na gwell na gwazh a se, ne vimp ket avañsetoc'h, ne vimp ket savetoc'h.

weiterdenken V.gw. (dachte weiter / hat weitergedacht) : en em soñjal ervat, ober e zaou soñj, soñjal a-zevri, sellet pizh ouzh an daou du (ouzh ar ya hag an nann, ouzh ar rag hag ar perag), hañvalout, pouezañ ha dibouezañ, ober e zaou vennozh, pouezañ mat ar bec'h a-raok sammañ.

weiterdrehen V.em. : **sich weiterdrehen** (hat sich (ak.) weitergedreht) : kenderc'hel da dreiñ ; *nach unserem Tod wird sich die Erde weiterdrehen*, pa vimp marv, e kendalc'ho an Douar da dreiñ ; *das Rad [der Zeit] dreht sich weiter*, ar voul a dro.

weiterempfehlen V.k.e. (empfiehlt weiter / empfahl weiter / hat weiterempfohlen) : aliañ, erbediñ, gourc'hemenn.

weiterentwickeln V.k.e. (entwickelte weiter / hat weiterentwickelt) : arwellaat, gwellaat, kas war well, kreskiñ, astenn, amplaar.

V.em. : **sich weiterentwickeln** (entwickelte sich weiter / hat sich (ak.) weiterentwickelt) : emdreiñ, kreskiñ, en em astenn, amplaar.

Weiterentwickler g. (-s, -) : kendalc'her g., astenner g.

Weiterentwicklung b. (-, -en) : diorroadur g., emdroadur g., dibun g., dibunad g., kendalc'h g., kendalc'hidigezh g., astennidigezh b., astennerezh g., amplaar g., ampladur g., amplidigezh b. ; *berufliche Weiterentwicklung*, herouezañ micherel g.

weitererzählen V.k.e. (erzählte weiter / hat weitererzählt) : arabadiñ, adlavaret, restañ war-lerc'h u.b. ; *ein Gerücht weitererzählen*, na vezañ

berr da gaozeal d'e dro, arabadiñ ur voltenn ; *sie erzählt alles weiter*, sioul eo evel ur sac'had minaouedoù, honnezh a zo evel ur minaoed en ur sac'h, honnezh a zo toull he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he zeod, ne oar ket derc'hel war he latenn, n'eo ket evit derc'hel war he latenn, ur rastell doull (ur beg toull, ur ridell-doull) a zo anezhi, ur genoù dibrenn he deus, ur sac'h dizere eo, honnezh n'he deus ket dorojoù war he holl doullou, un teod bresk he deus, ur beg abred he deus ; *erzählt das bloß nicht weiter* ! taolit evezh d'e riklañ da zen ebet ! ger da zen eus an dra-se ! ger da zen ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! n'it ket da enkantiñ an dra-se ! ; *er hatte es nicht weiter erzählt*, n'en doa toullet da zen ; *ich hatte versprochen, es nicht weiterzuerzählen*, prometet em boa chom hep diskuliañ ger.

V.gw. (erzählte weiter / hat weiter erzählt) : kenderc'hel da gontañ e istor, kenderc'hel da gontañ e gaoz.

weiteressen V.gw. (isst weiter / aß weiter / hat weitergegessen) : kenderc'hel gant e bred.

weiterfahren V.gw. (fährt weiter / fuhr weiter / ist weitergefahren) : 1. derc'hel gant e hent, derc'hel da vont gant e hent, derc'hel da vont, kenderc'hel gant e veaj ; *mit dem gleichen Schwung weiterfahren*, kenderc'hel war e lañs ; *fahr weiter* ! dalc'h da vont ! dalc'h gant da hent ! ; 2. [dre skeud.] *in seiner Rede weiterfahren*, kenderc'hel gant e brezegenn.

Weiterfahrt b. (-) : kendalec'h ar veaj g.

weiterfliegen V.gw. (flieg weiter / ist weitergefliegen) : derc'hel da nijal, derc'hel gant e nijadenn.

Weiterflug g. (-s) : kendalec'h an nijadenn g.

weiterführen V.k.e. (hat weitergeführt) : kenderc'hel gant, kenderc'hel, kas war-raok ; *die laufenden Geschäfte weiterführen*, ober war-dro an aferioù boutin, ober war-dro mont en-dro boutin an embregerezh, lakaat an embregerezh da genderc'hel da vont en-dro ; *einen Vertrag stillschweigend weiterführen*, reneveziñ ur gevrat dre astalvoudekadur tavel ; *jemanden auf dem rechten Weg weiterführen*, kenderc'hel u.b. en hent mat.

weiterführend ag. : [skol.] eil-derez, eus an eil-derez ; *weiterführende Schule*, skol eil-derez b.

Weiterführung b. (-) : kendalec'h g., kendalec'hadur g., kendalec'hidgezh b. ; *Weiterführung einer Arbeit*, kendalec'h ul labour g. ; *besessene Therapieweiterführung*, arloup yac'hadel g. ; *die Weiterführung einer Hilfsaktion sichern*, derc'hel un embregadenn skoazell en he flom, diogeliñ kendalec'h un embregadenn skoazell.

Weitergabe b. (-) : 1. treuzkasidigezh b., treuzkasadur g., treuzkaserezh g., treuzkas g., treuzkasadenn b., treuzkasad g. ; 2. [skingomz] adskignerezh g.

Weitergabestelle b. (-,-n) : [skingomz] adskignec'h g., adskigner g. [liester adskignerioù], eil skingaser g. [liester eil skingaserioù].

weitergeben V.k.e. (gibt weiter / gab weiter / hat weitergegeben) : treuzkas, reiñ, reiñ da hêrezh, legadiñ, dereiñ ; *einen Wechsel weitergeben*, ardestañ ul lizher-talañ.

weitergehen V.gw. (ging weiter / ist weitergegangen) : derc'hel, derc'hel gant e hent, derc'hel da vont gant e hent, derc'hel da vont, kenderc'hel gant e veaj ; *so geht es nicht weiter* ! ne c'hall ket padout e-giz-se ! n'eus ket tu da zerc'hel da vont e-giz-se ! n'eus ket tu da zerc'hel e-giz-se ! ; *geh ruhig weiter* ! dalc'h da vont bepred ! dalc'h gant da hent bepred ! ; *gehen Sie noch ein Stück weiter*, tennit pelloc'h gant ho hent ; *weiter geht's nicht mehr*, n'eus tu ebet da vont pelloc'h, n'eus tu na tro da vont pelloc'h ; *ich gehe keinen Schritt weiter*, ne rin ken ur gammed war-raok ; *das Leben muss trotz Trauer und Schmerz weitergehen*, etre marv ha bev e 284

vez ret derc'hel da vont ; *das ist nur der Anfang, der Kampf geht weiter*, n'omp ken er penn kentañ, kendalec'homp gant ar stourm ; *weitergehen* ! *gehen Sie weiter* ! baleit !

weitergehend ag. : 1. ledanoc'h, ec'honoc'h, frankoc'h ; 2. all, nevez, graet a-c'houdevezh, muioc'h, ouzhpenn.

weiterhelfen V.k.d. (dat.) (hilft weiter / half weiter / hat weitergeholfen) : reiñ un tamm skoazell, skoazellañ, daskoriñ servij, sikour, reiñ un tamm skoaz, degas en e jeu, ober avel, difallañ, lakaat u.b. war an tres.

weiterhin Adv. : 1. estroc'h eget kement-se, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, zo-mui-ken, en tu-hont da se, en tu all da se ; *weiterhin ist Folgendes zu bedenken*, en tu-hont da se e rankomp derc'hel kont eus un dra all ; 2. c'hoazh, en dazont ; *das Gesetz bleibt weiterhin in Kraft*, n'eo ket bet torret al lezenn, talvezout a ra al lezenn c'hoazh ; *es kommen weiterhin Leute*, an dud a bad da zont ; *wir haben ihn weiterhin unterstützt*, dalc'het hor boa da skoazellañ anezhañ, kendalec'het hor boa d'e skoazellañ ; *weiterhin viel Erfolg* ! *weiterhin alles Gute* ! dalc'hit ho krog !

weiterkämpfen V.gw. (hat weitergekämpft) : derc'hel da stourm, kenderc'hel gant ar stourm, derc'hel gant e stourm.

weiterkommen V.gw. (kam weiter / ist weitergekommen) : araokaat, araogiñ, mont war-raok, mont a-raok, mont war a-raok ; *er ist gut weitergekommen*, graet en deus brav e hent (e dreuz) er vuhez, graet en deus brav e dreuziad dre ar vuhez, graet en deus brav e dreuziad dre ar bed ; *nicht weiterkommen*, chom boud, chom bouc'h, chom sac'het.

weiterkönnen V.gw. (kann weiter / konnte weiter / hat weitergekonnt) : gallout mont war-raok, gallout mont pelloc'h ; *nicht weiterkönnen*, na vezañ evit mont pelloc'h, bezañ erru e penn e nerzh, chom sac'het, na c'hallout mui diouti, bezañ war e nerzh, chom boud, chom bouc'h, na vezañ evit kenderc'hel.

weiterlaufen V.gw. (läuft weiter / lief weiter / ist weitergelaufen) : 1. derc'hel da redek ; 2. [tekn.] derc'hel da vont en-dro ; 3. [arc'hant.] derc'hel da vezañ paeet, talvezout c'hoazh.

weiterleben V.gw. (hat weitergelebt) : padout, trebadout, chom bev, treuzvevañ, derc'hel, kenderc'hel, hirbadout ; *er lebt in seinen Werken weiter*, padout a ra en e oberennoù ; *er lebt in seinen Kindern weiter*, padout a ra en e vugale ; *wie werde ich ohne sie weiterleben können* ? penaos e vo din o diouer ? penaos e c'hallin o dioueriñ ?

Weiterleben n. (-s) : treuzvevañ g., treuzvevadur g., padusted b., treuzvuhez b.

weiterleiten V.k.e. (hat weitergeleitet) : 1. treuzkas ; *einen Brief weiterleiten*, kas ul lizher da heul ; *seine Post weiterleiten lassen*, goulenn digant an ti-post kas e lizhiri d'e chomlec'h nevez ; *etwas an jemanden weiterleiten*, reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., reiñ keloù eus udb d'u.b., kas keloù eus udb d'u.b., reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout), kemenn udb d'u.b., ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb ; 2. daveiñ, kas ; *etwas an das Kassationsgericht weiterleiten*, daveiñ udb dirak al lez-varn terriñ.

weitermachen V.gw. (hat weitergemacht) : derc'hel, kenderc'hel ; *mit dem gleichen Schwung weitermachen*, kenderc'hel war e lañs ; *mach nur ruhig weiter* ! kae atav ! ; *ich weiß nicht, ob ich weitermache oder aufhöre*, n'ouzon ket hag-eñ e kendalec'hin pe e paouezin da labourat ; *verbissen weitermachen, hartnäckig weitermachen*, kiañ outi ; *und dann hat er natürlich mit dem Saufen weitergemacht*, ne dalv ket lavaret en deus dalc'het da doulladiñ evel a-raok.

Weitermachen n. (-s) : [dilhad.] ledanadur g., ledanerezh g., ledanidigezh b., frankadur g.

weiterplappern V.k.e. (hat weitergeplappert) : arabadiñ, adlavaret ; *ein Gerücht weiterplappern*, arabadiñ ur voltenn, na vezañ berr da gaozeal d'e dro ; *sie plappert alles weiter*, sioul eo evel ur sac'had minaouedoù, honnezh a zo evel ur minaoed en ur sac'h, honnezh a zo toull he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he latenn, n'eo ket evit he zeod, ne oar ket derc'hel war

he zeod, ne oar ket derc'hel war he latenn, ur rastell doull (ur beg toull, ur ridell-doull) a zo anezhi, ur genoù dibrenn he deus, ur sac'h dizere eo, honnezh n'he deus ket dorjoù war he holl doullou, un teod bresk he deus, ur beg abred he deus ; *plappert das bloß nicht weiter* ! taolit evezh d'e riklañ da zen ebet ! ger da zen eus an dra-se ! ger da zen ! grik da zen ! dalc'hit war ho teod ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! n'it ket da enkantiñ an dra-se !

V.gw. (hat weitergeplappert) : kenderc'hel da gomerezañ, kenderc'hel da gomerezata, kenderc'hel da gomeriñ, kenderc'hel da flapennat, kenderc'hel da gatellat, kenderc'hel da ragachat, kenderc'hel da fistilhat.

weiterregnen V.gw. (hat weitergeregnet) : delc'her d'ober glav ; *es regnet weiter*, delc'her a ra d'ober glav.

weiterreichen V.k.e. (hat weitergereicht) : treuzkas, reiñ, tizhout, diraez, diraezañ, astenn.

Weiterreise b. (-) : kendalc'h ar veaj g.

weilers Adv. : [Bro-Aostria] 1. a-benn neuze, a-benn bremañ, hiviziken, pelloc'h, a-belloc'h, adalek (azalek) bremañ, goude-henn, goude-se, diwar-neuze, adal neuze, a-neuze, abaoe neuze, adal bremañ, adal ar c'houlz-se, goude-se, diwar ar c'houlz-se, diwar ar pred-se, diwar ar mare-se, diwar vremañ, a-vremañ, a-vremaik, avaze, a-ziwar neuze, a-ziwar an deiz-se ; 2. estroc'h eget kement-se, ouzhpenn-se, ouzhpenn da se, zo-mui-ken, en tu-hont da se, en tu all da se ; 3. c'hoazh.

weilersagen V.k.e. (hat weitergesagt) : *etwas weilersagen*, na vezañ berr da gaozeal d'e dro, arabadiñ udb ; *sagt das bloß nicht weiter* ! taolit evezh d'e riklañ da zen ebet ! ger da zen eus an dra-se ! ger da zen ! grik da zen ! dalc'hit war ho teod ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! n'it ket da enkantiñ an dra-se !

weilersaufen V.gw. / V.k.e. (säuft / soff / hat gesoffen) : derc'hel da voesonniñ ; *er säuft weiter wie vorher*, derc'hel a ra da doulladiñ evel a-raok.

Weitersender g. (-s,-) : [tekn.] adskinlec'h g., adskigner g. [*liester* adskignerioù], adkaser g. [*liester* adkaserioù], eil skingaser g. [*liester* eil skingaserioù].

weilerspielen V.gw. (hat weitergespielt) : derc'hel da c'hoari, kenderc'hel da c'hoari ; *verbissen weilerspielen*, *hartnäckig weilerspielen*, kiañ ouzh ar c'hoari.

weilersprechen V.gw. (spricht weiter / sprach weiter / hat weitergesprochen) : derc'hel gant e gaoz ; *sprechen Sie weiter* ! kendalc'hit ! dalc'hit gant ho kaoz !

weitertratschen V.k.e. (hat weitergetratscht) : arabadiñ, adlavaret, restañ war-lerc'h u.b. ; *ein Gerücht weitertratschen*, na vezañ berr da gaozeal d'e dro, arabadiñ ur voltenn ; *sie tratscht alles weiter*, sioul eo evel ur sac'had minaoedoù, honnezh a zo evel ur minaoed en ur sac'h, honnezh a zo toull he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he zeod, n'eo ket evit derc'hel war he latenn, n'eo ket evit he zeod, ne oar ket derc'hel war he zeod, ne oar ket derc'hel war he latenn, ur rastell doull (ur beg toull, ur ridell-doull) a zo anezhi, ur genoù dibrenn he deus, ur sac'h dizere eo, honnezh n'he deus ket dorjoù war he holl doullou, un teod bresk he deus, ur beg abred he deus ; *tratscht das bloß nicht weiter* ! taolit evezh d'e riklañ da zen ebet ! ger da zen eus an dra-se ! ger da zen ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet

roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! n'it ket da enkantiñ an dra-se !

V.gw. (hat weitergetratscht) : kenderc'hel da gomerezañ, kenderc'hel da gomerezata, kenderc'hel da gomeriñ, kenderc'hel da flapennat, kenderc'hel da gatellat, kenderc'hel da ragachat, kenderc'hel da fistilhat.

Weiterübertragung b. (-,en) : dereadur g., treuzkasadur g., treuzkas g., treuzkaserezh g. ; *Weiterübertragung von Befugnissen*, isdileuriadur g.

Weiterung b. (-,en) : [mezeg.] rouestlad g., luziadenn b., luziadell b., gwashadur g., dilerc'h g. ; *Weiterungen verhüten, allen Weiterungen vorbeugen*, diarbenn ar rouestladoù da-heul ur c'hleñved bennak, parraat ar rouestladoù da-heul un oberatadenn bennak, parraat ar rouestladoù oberatael.

weilerspinnen V.k.e. (spann weiter, hat weitergesponnen) : 1. kenderc'hel da nezañ, kenderc'hel da wriat, kenderc'hel da steuñviñ, kenderc'hel da neudenniñ ; 2. [dre skeud.] kenderc'hel ; [lenn.] *eine Metapher weilerspinnen*, kenderc'hel ul leterc'had.

weiterverarbeiten V.k.e. (verarbeitete weiter / hat weiterverarbeitet) : pleuskañ, treuzfurmiñ ; *weiterverarbeitende Industrie*, ijinerezh treuzfurmiñ g., ijinerezh pleuskañ g. ; *Produkte im Rahmen der Lohnveredelung weiterverarbeiten*, oberiañsiñ en estrenvro.

Weiterverarbeitung b. (-,en) : pleuskañ g., oberiañ g., oberiañs b., oberiezh b., molumiñ g., treuzfurmidigezh b., treuzfurmadurezh b., treuzfurmadur g., danzeadur g., danzen g.

weitervererben V.k.e. (vererbte weiter / hat weitervererbt) : treuzkas dre hêrezh ; *die Hämophilie wird von den Frauen weitervererbt und betrifft nur die Männer*, treuzkaset e vez an hemofiliezh gant ar merc'hed ha ne dizh nemet ar wazed.

weiterverfolgen V.k.e. (verfolgte weiter / hat weiterverfolgt) : derc'hel da vont gant, derc'hel d'ober war-dro, kenderc'hel, kenderc'hel gant, kenderc'hel war.

Weiterverkauf g. (-s) : eilgerzh b., adwerzh b., adwerzhadenn b.

weiterverkaufen V.k.e. (hat weiterverkauft) : eilgerzhañ, adwerzhañ, gwerzhañ a-nevez.

weitervermieten V.k.e. (vermietete weiter / hat weitervermietet) : eilfeurmiñ.

weiterverwenden V.k.e. (verwendete weiter / verwandte weiter // hat weiterverwendet / hat weiterverwandt) : adimplijout, arverañ a-nevez, implijout a-nevez, ober a-nevez implij eus, ober a-nevez ampled eus, ober a-nevez gant.

weiterverwerten V.k.e. (verwertete weiter / hat weiterverwertet) : adaozañ, atoriñ.

weiterwissen V.k.e. (weiß weiter / wusste weiter / hat weitergewusst) : gouzout penaos ober diouti, gouzout ober ganti, gouzout en em ober, gouzout war peseurt avel sturiañ e vatimant, kavout ur voaien da zibunañ ar gudenn, gouzout e ziluzioù ; *er weiß nicht mehr weiter*, ne oar ket petra ober ken, ne oar ket ken petra ober, lutet eo, ne oar ket mui e pe bark lammat, ne oar ket pelec'h lammat (eus pe goad ober loaioù, eus pe goad ober ibil, gant pe goad ober ibil, gant pe goad ober gennoù, gant pe goad ober tan, na tu na tro d'en em dennañ, na tu na tro d'en em bakañ), ne oar ket mui pelec'h skeiñ e benn, ne gav na tu na paramant, ne oar mui pe sant pediñ, ne oar ket ouzh pe du (a be du, war be du, pe e tu) treiñ, ne oar ket re vat petra ober, ne oar ket war peseurt avel sturiañ e vatimant, ne oar ket war be droad pouezañ, diaes eo en e votoù, ne oar ket mui war peseurt tu en em deuler, chom a ra luget da zirouestlañ e neud, emañ e penn e spered hep gouzout petra ober, gwall nec'het eo o c'houzout petra da ober, chom a ra en diaskren, war vordo emañ, chom (menel) a ra war vordo, chom a ra da arvariñ, chom a ra war an entremar, boud eo, en em gavout a ra boud, ne oar ket e ziluzioù, ne oar ket ober ganti, ne oar ket penaos ober diouti, ne oar ket penaos en em lipat, ne oar ket penaos tennañ e spilhenn eus ar c'hoari (penaos tennañ e lost eus ar vae), en entremar emañ.

weiterwollen V.gw. (will weiter / wollte weiter / hat weitergewollt) : kaout c'hoant da vont pelloc'h, bezañ c'hoant d'an-unan da vont pelloc'h.

weitestgehend [derez-uhelañ ar c'heverata evit **weitgehend**] ag. : *weitestgehende Konsequenzen*, askouezhadennoù grevus-kenañ ls. ; *eine weitestgehende Übereinstimmung erzielen*, kaout asant ar muiañ peurvras eus an dud.

Adv. : war-dost, war-bouez nebeut, war-bouez nebeut a dra, war-nes nebeut a dra, war nebeut a dra, war un nebeud, war-vete nebeut, war nemeur a dra, war vetek nebeut, war-hed nebeut, a-hed bihan dra, war 'n hed un dra bennak, kichenik, prestik, nemet al lañs, e-ser.

Weitfeldteleskop n. (-s,-e) : teleskop maez ledan g.

weitgehend ag. : grevus, bras, ampl ; *weitgehende Beschränkung*, strishadur bras (grevus) g. ; *weitgehendes Verständnis*, gras vat b., grad vat b., asantadur hep mar na marteze g., asant u.b. meiz ha youl g. ; *eine weitgehende Übereinstimmung erzielen*, kaout asant ar braz eus an dud ; *eine weitgehende Zusammenarbeit*, ur c'henlabour a-dost g.

Adv. : evit ur perzh mat.

weither Adv. : *weither kommen*, von *weit her kommen*, dont eus a-bell, dont eus pell, dont a-bell, dont a-bell bras, dont a-ziabell.

weitherzig ag. : doujus, digor e spered.

weithin Adv. : 1. pell tro-war-dro, pell tro-dro, a-bell-dro ; 2. pell amzer ; 3. *etwas weithin falsch einschätzen*, faziñ a vras (a-vras) war ur poent bennak, faziñ mat war ur poent bennak, faziñ groñs war ur poent bennak ; 4. un tamm mat.

weitläufig ag./Adv. : 1. ledan, ec'hon, frank, lijour, fournis, diere, distrob, morgazhek ; 2. pouezus, a bouez bras ; 3. diziwezh, hir-spontus, stambouc'het, stambouc'hus ; *weitläufige Erklärung*, prezegenn hir-spontus b., un hir a brezegenn b., prezegenn keit hag ac'hanen d'al loar b., displegadur diziwezh g. ; 4. pell, diamen, a-bell ; *weitläufiger Cousin*, kenderv pell g., kenderv a-bell g. ; *weitläufig miteinander verwandt sein*, bezañ kerent pell, bezañ diamen an eil gant egile, bezañ kerent a-bell / bezañ kerent e pell pazenn (Gregor).

Weitläufigkeit b. (-) : 1. ec'honder g. ; 2. pouez g. ; 3. stambouc'h g., gwall hirder g., ranezennerezh g., gourfonngeriat g.

weitaschig ag. : [gwiad.] toullek, bras e vilhoù, laosk, rouez, boull, stammet laosk, gwiadet-gros, fraost ; [merdead.] *weitaschige Netze*, rouedoù boull ls.

Weitpinkeln n. (-s) : [sport !?] *sie eifertern um die Wette beim Weitpinkeln*, chaogentañ a oa ganto o c'houzout piv a staotje ar pellañ.

weiträumig ag. : ec'hon, frank, mentek, ledan, lijour, fournis, diere, distrob, war un dachenn brazik a-walc'h ; *weiträumige Flächen*, tachennoù ec'hon ls., ledennadoù ec'hon ls.

weitreichend ag. : pelldizh, hirhedtaol, a ziraez vras, pouezus, a bouez bras, mell, pikol, bras, ampl.

weitschweifig ag./Adv. : hegomz, diziwezh, hir-spontus, luziet, disklaer, stambouc'het, stambouc'hus, ranezennek, trabellek, gourfonngeriat, flapus ; *weitschweifige Reden führen*, ober prezegennoù keit hag ac'hanen d'al loar, na vezañ berr da gaozeal, ober prezegennoù a bad ur viken, treiñ avel, malañ avel, ragachiñ, aradennañ, reiñ tro d'e gaoz, astenn kaozioù, lakaat tro gant e gaoz, ober tro gant e gaoz, bezañ ur bechad mat a stambouc'h gant e gomzoù, bezañ un tamm mat a stambouc'h gant e gomzoù, na vezañ prenn ebet d'e latenn, astenn kaozioù ; *sich (ak.) weitschweifig über etwas auslassen*, stambouc'hañ udb., displegañ udb dre ar munud (diouzh ar munud), displegañ udb just-ha-just, reiñ tro d'e gomzoù evit displegañ udb, ober tro gant e gaoz evit displegañ udb, tremen ur c'hraf bennak dre ar vurutell, reiñ forzh displegadurioù, diskoursiñ diwar-benn udb, astenn udb.

Weitschweifigkeit b. (-) : hegomzded b., stambouc'h g., gwall hirder g., ranezennerezh g., trabellegezh b., gourfonngeriat g.

Weitsehen n. (-s) : gweled a-bell g.

Weitsicht b. (-) : 1. spiswel g., pellwel g. ; 2. ragevezh g. ; *mangelnde Weitsicht*, dirakwel g. ; 3. gweled a-bell g.

weitsichtig ag. : 1. spiswel, dizall ; 2. rakevezhiek, rakevezhius ; 3. [mezeg.] hirwel, usstiwelek ; 4. hirsell.

Weitsichtige(r) ag.k. b./g. : [mezeg.] usstiweleg g. [*liester* usstiweleien].

Weitsichtigkeit b. (-) : [mezeg.] hirweled g., usstiwelegezh b.

weitspringen V.gw. (sprang weit / ist weitgesprungen) : [sport] [anv-verb hag anv-gwan verb peurliesañ] lammat a-hed.

Weitspringen n. (-s) : [sport] lammat a-hed g.

Weitspringer g. (-s,-) : [sport] lammer a-hed g.

Weitsprung g. (-s,-sprünge) : 1. [sport] lamm a-hed g. ; 2. lamm pell g., lamm-sailh g., lamm hir g.

weittragend ag. : 1. pelltizh, hirhedtaol ; 2. a ziraez vras, hir diraez, uhelbal.

Weitung b. (-,-en) : 1. ledanadur g., frankadur g., arfrank g., arfrankaat g. ; 2. *Weitung eines Rohrs*, sklud un duellenn g. ; 3. *Treppenweitung*, uhelder etre div bazennadeg g., uhelder etre daou skrap g.

weitverbreitet ag. : boutin, boas, standur, kustum, ordinal, boaziek, boaziet, boazet, arver, implijet kenañ.

weitverzweigt ag. : diorroet mat, ledan, ur bern adstaliou stag outañ, morgazhek.

Weitwanderung b. (-,-en) : beaj war droad b., tro-vale hir b.

Weitwinkel g. (-s,-) : [optik] gavael bras g.

Weitwinkelobjektiv n. (-s,-e) : [optik] amkanell gavael bras b.

Weizen g. (-s) : 1. ed g. [*liester* edoù, edeier], ed str., gwinizh str., gwinizh g. [*liester* gwinizhoù, gwinizheier] ; *Buchweizen*, gwinizh-du str., ed-du str. ; *Hartweizen*, gwinizh kalet str. ; *Weichweizen*, gwinizh bouk str. ; *Mengkorn aus Roggen und Weizen*, segal-winizh g. ; *Mengkorn aus Gerste und Weizen*, heiz-gwinizh g. ; *der Weizen geht auf*, diwanañ a ra ar gwinizh ; *es wurde zu dicht gesät, jetzt treibt der Weizen nur noch dünne Halme*, re stank eo bet hadet, bremañ e spilhenn ar gwinizh ; *es wurde zu dicht gesät und jetzt vergilbt der Weizen*, ar stank eo a laka an ed da veleniñ ; *der Weizen bestockt sich*, eilhoniñ a ra an ed, brankañ a ra ar gwinizh, ober a ra ar gwinizh bodadoù, strujañ a ra ar gwinizh, bodenniñ a ra ar gwinizh, kefiñ (kefiata, kefiadañ) a ra ar gwinizh, drusaat a ra ar gwinizh, stankaat a ra ar gwinizh, krog eo ar gwinizh da gorzenniñ, krog eo ar gwinizh da c'hlañ ; *der Weizen hat sich bestockt*, branket eo ar gwinizh, eilhonet eo an ed ; *der Weizen bestockt sich sofort*, kellidañ a ra ar gwinizh en duilhoù, diwar un edenn hadet e teu meur a gorzenn ; *der Weizen ist emtereif*, darev eo ar gwinizh ; *auf lehmigem Boden gedeiht Weizen besonders gut*, an douaroù arbrad a ro ed (a daol ed) gant puilhentez, ar gwinizh en em blij an douaroù arbrad ; *der Weizen hat viel Schmachtkorn hervorgebracht*, skaotet eo bet an ed, gwallet eo bet an ed gant ar skaot ; *der Weizen körnt gut*, greuniañ mat a ra ar gwinizh, bouedañ mat a ra ar gwinizh ; *der Weizen hat sich zu Ähren ausgewachsen*, disac'h (pennet, dihodet, evodet) eo ar gwinizh ; *der Weizen treibt schöne, volle Ähren*, pennet mat eo ar gwinizh, tañvouezennet mat eo ar gwinizh ; *Mischbrot aus Weizen und Roggen*, bara daouhanter g. ; *den Weizen in den Speicher häufen*, grignoliañ ar gwinizh, solierañ ar gwinizh, kouañ ar gwinizh ; *das Land hat einen Überschuss an Weizen bester Qualität*, er vro e fonn gwinizh yac'h ha n'eus ket gwerzh dezho ; *es herrscht große Nachfrage nach Weizen*, prez a zo war an ed, kas a zo war an ed, klask a zo war an ed, mall a zo war an ed, goulenn ed a zo, goulenn a zo d'an ed, goulenn a zo war an ed, gwerzh vat a zo d'an ed, reked a zo war an ed, reked eus ed a zo ; *das Sinken der Weizenkurse*, al laoskaenn a zo war an ed b., an diskar a zo war an ed g. ; *reich an Weizen, fruchtbar an Weizen*, edus ; 2. [dre skeud.] *sein Weizen blüht*, eus ar c'hentañ emañ e stal gantañ, war ar bern emañ, hennezh a vev diwar ar bern, plousaet mat eo e votoù, plouzet mat eo e votoù, hennezh a zo aes e borpan, hennezh a zo aes dezhañ, hennezh en deus aez, uhel eo an dour gantañ, hennezh a zo klok,

hennezh en deus arc'hant gwalc'h e galon, hennezh en deus arc'hant leizh e walc'h, hennezh eo mat ar bed gantañ, hennezh a zo foenn er rastell gantañ, kreñv eo an traoù gantañ, kreñv eo e chouk, kreñv eo e gein, druz eo ar geusteuenn gantañ, mat eo an traoù gantañ, gouest eo, barrek eo, madoù en deus, brav e oar keinañ, mat eo da geinañ ; *die Spreu vom Weizen sondern*, dispartiañ ar bleud diouzh ar brenn, lakaat disparti etre an ed hag an dreog, didoueziañ ar greun douzh ar c'holo, dibab ar greun douzh ar pell, dibab ar greun douzh ar c'holo, lakaat diforc'h etre ar pezh a zo gwir hag ar pezh a zo faos, diforc'hiñ ar wirionez diouzh ar gaou ; *Unkraut zwischen den Weizen säen*, hadañ dreog e-touez an ed.

Weizenacker g. (-s,-äcker) : edeg b. [*liester* edegi, edegoù], gwinizheg b. [*liester* gwinizhegi, gwinizhegoù], parkad ed g., parkad gwinizh g., park dindan ed g., park dindan winizh g., tachennad winizh b. ; *ein riesengroßer Weizenacker*, ur maeziad gwinizh g. ; *das Säen der Weizenäcker zu Ende bringen*, peurladañ e winizh, peurlakaat e winizh ; *den frisch besäten Weizenacker wälzen*, ruilhal ar gwinizh.

Weizenanbau : [labour-douar] gouniderezh gwinizh g., gounid gwinizh g. ; *Fruchtwechsel nach Weizenanbau*, kesad war-lerc'h gwinizh g., torr gwinizh g.

Weizenaussaat b. (-,-en) : *die Weizenaussaat*, an hadañ gwinizh g., an haderezh gwinizh g.

Weizenbier n. (-s,-e) : bier gwinizh g., bier gwenn g.

Weizenbrand g. (-s) : [louza.] mergl g., merglenn b., skaot du g., duan str., korbon str.

Weizenbrei g. (-s) : yod-gwinizh g., formante g.

Weizenbrot n. (-s) : bara gwenn g., bara gwinizh g., bara flour g., P. brif gwenn g.

Weizenbündel n. (-s,-) : pichenn b.

Weizencrêpe b. (-,-s) : [kegin.] krampouezh gwinizh str.

Weizenerde b. (-) : douar-ed g., douar-gwinizh g., douar edus g., douar gwinizhus g., douar fonnus da reiñ ed g., douar fonnus da reiñ gwinizh g., douar gallek g., douar greunek g. ; *Tang eignet sich nicht als Düngemittel für Weizenerde*, ar bezhin (an teil-mor, an teil-aod) n'eo ket mat da winizh.

Weizenernte b. (-,-n) : eost-gwenn g. ; *die Weizenernte zu Ende bringen*, peurvediañ e winizh ; *eine ergiebige Weizenernte*, ur bloavezhad mat a ed g.

Weizenfeld n. (-s,-er) : edeg b. [*liester* edegi, edegoù], gwinizheg b. [*liester* gwinizhegi, gwinizhegoù], parkad ed g., parkad gwinizh g., park dindan ed g., park dindan winizh g., tachennad winizh b. ; *ein riesengroßes Weizenfeld*, ur maeziad gwinizh g. ; *das Säen der Weizenfelder zu Ende bringen*, peurladañ e winizh, peurlakaat e winizh ; *das frisch besätes Weizenfeld wälzen*, ruilhal ar gwinizh.

Weizenkeimöl n. (-s) : eoul kellidoù gwinizh g., eoul kellid gwinizh g.

Weizenkleiebrod n. (-s) : bara brennek g., bara brenn g.

Weizenkorn n. (-s,-körner) : gwinizhenn b. [*liester* gwinizhennoù / gwinizh] ; *ein Weizenkorn*, ur c'hreunenn winizh b., ur c'hreunenn ed b., un edenn b., ur winizhenn b.

Weizenkurs g. (-es,-e) : priz an ed g., feur an ed g. ; *das Sinken der Weizenkurse*, al laoskaenn a zo war an ed b., an diskara a zo war an ed g. ; *die Weizenkurse sinken*, fall ez a war an ed.

Weizenmehl n. (-s) : bleud gwinizh g. ; *feinstes Weizenmehl*, flour gwinizh g., flourenn vleud b., flourenn ar bleud gwinizh b., bleud flour g. / flour bleud g. (Gregor) ; *einen Teig aus halb Buchweizen- und halb Weizenmehl anfertigen*, ober toaz gant bleud ed-du ha gwinizh daouhanter.

Weizenmischbrod n. (-s) : bara brazed g.

Weizenpflanze b. (-,-n) : [louza.] gwinizhenn b. [*liester* gwinizhenned / gwinizh], edenn b. [*liester* edenned / ed] ; *die kleinen Weizenpflanzen treiben Nebensprossen*, eilhoniñ a ra an ed, brankañ a ra ar gwinizh, ober a ra ar gwinizh bodadoù, strujañ

a ra ar gwinizh, bodenniñ a ra ar gwinizh, kefiñ (kefiata, kefiadañ) a ra ar gwinizh, drusaat a ra ar gwinizh, stankaat a ra ar gwinizh, krog eo ar gwinizh da gorzenniñ, krog eo ar gwinizh da c'hlazañ.

weizenreich ag. : edus, gwinizhek, gwinizhus, edek, greunek ; *weizenreiches Jahr*, bloavezh edus g. ; *weizenreiches Land*, bro edus b., bro edek b., bro fonnus da reiñ ed b., bro kreñv en ed b.

Weizenschober g. (-s,-) : goustellad winizh b.

Weizenschrot g. (-s,-e) : semoul gwinizh g., brasvleud g., brigen g., griñs g., griñson g., groel g.

Weizensteinbrand g. (-s) : [louza.] nivlenn b., nivlenn-ed b. ; *vom Weizensteinbrand befallen*, nivlennet ; *vom Weizensteinbrand befallen werden*, nivlenniñ ; *den Weizensteinbrand begünstigend*, nivlennus.

Weizenstoppfeld n. (-s,-er) : soulad gwinizh g., souleg winizh b. [*liester* soulegi gwinizh], parkad soul gwinizh g., park dindan soul gwinizh g.

Weizenzüchtung b. (-) : diuzouennañ gwinizh g.

welch / welcher / welches / welche 1. anv-gwan goulennata : pe, petore, peseurt, pezh, pehini, pere, penaos, na penaos, petra ; *welches Buch lesen Sie* ? peseurt (petore, penaos, petra) levr emaoch-hu o lenn ? pe levr emaoch o lenn ? pezh levr emaoch o lenn ? gant peseurt levr emaoch ? pehini levr emaoch o lenn ? ; *welches ziehst du vor* ? pehini 'zo gwellañ ganit ? ; *welches nimmst du* ? pehini a yelo ganit ? ; *egal welches* ! forzh pehini ! ; *auf welche Weise* ? in welcher Weise ? penaos ? pegiz ? e pe zoare ? pe e tailh ? petailh ? pe e giz ? pe e feson ? e pe stumm ? dre be hent ? pe dre hent ? dre be c'hiz ? pe war c'hiz ? dre beseurt doare ? dre benaos ? P. peseurt mod ? ; *aus welchem Land stammen Sie* ? a betore bro ez oc'h ? ; *um welche Zeit* ? zu welcher Zeit ? pegoulz ? pe da goulz ? pe en amzer ? da be vare ? pevare ? pe da vare ? ; *in welchem Alter* ? da be oad ? ; *mit welchem Recht* ? pe dre wir ? (Gregor), dre be wir ? dre beseurt gwir ? ; *aus welchem Grund* ? a be berzh kement-se ? evit peseurt abeg ? evit pe bennkaoz ? en askont (en arbenn, dre an arbenn) da betra ? pe evit abeg ? / pe dre 'n abeg ? / pe diwar-benn tra ? (Gregor), en abeg (abalamour) da betra ? diwar-benn petra ? pe evit tra ? evit petra ? perak tra ? da berak ? evit perak ? ; *welcher Art* ? peseurt hini ? peseurt re ? pehini ? pere ? ; *welchen Tag haben wir heute* ? pe zeiz emaoamp hiziv ? petore deiz a zo hiziv ? pe zeiz 'zo hiziv ? pe zeiz omp hiziv ? peseurt deiz emaoamp hiziv ? peseurt deiz 'zo hiziv ? peseurt deiz omp hiziv ? ; *welchem Tier bringt ihr Futter* ? da be loen e kasit boued ? ; *er weiß nicht, welche Richtung er einschlagen soll*, ne oar ket war be du mont, ne oar ket pe war zu mont, ne oar ket war be du treiñ, ne oar ket war be du en em dreiñ da vont, ne oar ket pe du mont, ne oar ket pe war du mont, ne oar ket war belec'h mont, ne oar ket etrezek pelec'h mont, ne oar ket petore roud mont, ne oar ket etrezek men mont, ne oar ket ar-zu men mont ; *er möchte wissen, welcher Schüler dafür am meisten geeignet ist*, c'hoant en deus gouzout pehini eus ar skolidi eo an hini barrekañ evit ober kement-se ; *es fällt mir schwer zu erraten, welche Bedenken er hat*, diaes eo din divinout petra a gav strafuilhus en afer-se ; *ich habe vergessen, welchen Vorschlag er gemacht hat*, disoñjet em eus petra oa e ginnig ; *an welchem Tag der Woche soll es sein* ? e peseurt deiz eus ar sizhun e vo ? ; *ich fragte ihn, mit welchem Werkzeug er lieber arbeite*, goulenn a ris digantañ peseurt benveg a blijfe dezhañ evit labourat ; *klar stand in der Zeitung, welches Zeugen Aussage den Beweis lieferte*, douget e oa sklaer er gelaouenn diskleriadur peseurt test en doa degaset ar brouenn ; *für welche Leute arbeitet ihr* ? evit pere e labourit ? ; *mit welchen Waffen möchtest du kämpfen* ? gant pere armoù e fell dit stourm ? gant petore armoù e fell dit stourm ? gant peseurt armoù e fell dit stourm ?

2. raganv goulennata : pehini, pere, peseurt hini, piv ; *welches wählst du* ? peseurt hini ac'h eus c'hoant da gaout ? pehini ac'h eus c'hoant da gaout ? ; *welcher von euch* ? piv (pehini, pezh hini) ac'hanoc'h ? ; *welcher von ihnen* ? pehini (pezh hini) anezho ? ; *welche von ihnen* ? pere (pezh re) anezho ? pere bennak anezho ? pezh re bennak anezho ? ; *welcher von diesen Männern* ? pehini eus ar wazed-se ? pezh hini eus ar wazed-se ? pehini bennak eus ar wazed-se ? pezh

hini bennak eus ar wazed-se ? ; *welche von diesen Männern ?* pere eus ar wazed-se ? pezh re eus ar wazed-se ? pezh re bennak eus ar wazed-se ? pere bennak eus ar wazed-se ? ; *mit welchem ?* gant peseurt hini ? gant pezh hini ? gant pehini ? ; *mit welchen ?* gant pere ? gant pezh re ? ; *welchen (welches, welche) soll ich nehmen ?* pehini da gemer ? pezh hini da gemer ? ; *welche (liester) soll ich nehmen ?* pere da gemer ? pezh re da gemer ? ; *welchen (welches, welche) soll ich wählen ?* pehini da zibab ? ; *welche (liester) soll ich wählen ?* pere da zibab ? ; *welche (liester) nehme ich mit ?* pere a zeuio ganin ? ; *welche (liester) wollt ihr ?* pere a fell deoc'h kaout ? pezh re a fell deoc'h kaout ? ; *welche sind die größten*, pere eo a re vrasañ ; *egal welche (liester) !* ne vern pere ! ne vern pezh re ! n'eus forzh pere ! n'eus forzh pezh re !

3. raganv goulennata doareenn digemm *welches* : pe, petore, peseurt, pezh, pere, pehini ; *welches ist der Unterschied zwischen ... ?* peseurt diforc'h a zo etre ... ? ; *welches sind seine Gründe ?* evit peseurt abegoù e ra kement-se ? ; *welches sind seine Haupteigenschaften ?* pere eo e spisverkoù pennañ ? ; *welches sind deine Bedenken ?* petra a gavez strafuilhus en afer-se ? ; *welches war sein Vorschlag ?* petra 'oa e ginnig ? ; *welches war die schönste Vase ?* peseurt lestr a oa an hini kaerañ ? petore lestr a oa an hini kaerañ ?

4. anv-gwan estlammata : pebezh, nag, hag, pe, pezh, petore, peseurt, penaos, na penaos ; *welcher Künstler !* *welch ein Künstler !* na pebezh arzour ! nag un arzour ! na penaos arzour ! hag un arzour ! pe arzour ! pezh arzour ! petore arzour ! peseurt arzour ! ; *welch schöner Tag !* pebezh devezh brav ! bravat devezh ! bravat un devezh ! nag un deiz kaer hiziv ! na penaos deiz kaer hiziv ! hag un deiz kaer hiziv ! ; *welch ein Krach !* nag ur safar ! nag a drouz ! pe reuz ! pebezh reuz ! na pebezh reuz ! na penaos reuz ! ; *welch ein schöner Wagen !* pebezh da garr kaer ! na penaos karr ! na pebezh karr kaer ! pebezh ur c'harr kaer ! ; *welch ein Unglück !* pebezh glac'har ! pezh ur glac'har ! ; *welch ein Jammer !* nag un druez ! pezh ur dristezh ! an dra-se a zo ur goustiañs ! an druez eo gwelet an dra-se ! ur mantr eo gwelet an dra-se ! spontus eo e petore peñse eo bet lakaet ! trist eo evelkent gwelet seurt traoù ! ma n'eo ket trist !

5. raganv stagañ : hag ; *der Mann, welcher das sagt*, ar gwaz hag a lavar an dra-se, ar gwaz a lavar an dra-se ; *ein Freund, auf welchen ich mich verlassen kann*, ur mignon hag a c'hallan kaout fiziañs ennañ, ur mignon a c'hallan kaout fiziañs ennañ.

6. raganv amresis : *ich möchte Brot, hast du welches ?* bara am bo, chom a ra un dorzhig bennak ganit ? kaout bara a garfen, menel a ra ganit ? ; *es sind welche hier, die nicht bezahlt haben*, amañ ez eus tud ha n'o deus ket paeet c'hoazh ; *ich habe welche, aber nicht viele*, bez' em eus eus outo, met pas stank.

welch auch : n'eus forzh petra, daoust petra, petra bennak, pezh bennak, pe ... bennak ; *welche auch seine Gründe sein mögen*, n'eus forzh petra a c'hallio reiñ da zigarez, petra bennak e c'hallfe e zigareziou bezañ, pezh bennak a c'hallio digareziñ, daoust petra a c'hallio digareziñ, daoust pe zigarez a denno.

welchergestalt Adv. : penaos, e pe zoare, pe e tailh, pe e giz, pe e feson.

welcherlei Adv. : petore, peseurt, pe ; *welcherlei Gründe er auch vorbringen mag*, n'eus forzh petra (petra bennak) a rofe da zigarez, daoust pe zigarez a denno.

welcherweise Adv. : penaos, e pe zoare, pe e tailh, pe e giz, pe e feson.

Welf g. (-s,-e) / n. (-s,-er) : 1. kolen-ki g., labous-ki g., plog ki g., ki bihan g. ; 2. bleizig g., menn-bleiz g., kolen-bleiz g., plog bleiz g. ; 3. louarnig g., plog louarn g., menn-louarn g., kolen-louarn g.

Welfe g. (-n,-n) : [istor] gwelf g. [liester gwelfed] [dre vras : *dalc'hiad ar pab a-enep an impalaer*].

welfen V.gw. (hat gewelft) : koleniñ, kelinañ.

welfisch ag. : [istor] gwelf, ... a sell ouzh ar welfed.

welk ag. : 1. [louza.] goeñv, gweñv, goeñvet, gweñvet, krin, krinet ; *welk werden*, goeñviñ, gweñviñ, bezañ lakaet e butun, mont e butun ; *welkes Blatt*, delienn gweñvet b., delienn weñv b., delienn sec'h b. ; 2. [dre astenn., kroc'hen] gwrac'het, gwrac'hellet ; *welke Haut*, kroc'hen gwrac'hellet g., kroc'hen gwrac'het g.

Welke b. (-) : [louza.] gweñvadur g. ; *bakterielle Welke*, gweñvadur bakteriel g.

welken V.gw. (hat gewelkt / ist gewelkt) : 1. [louza.] goeñviñ, gweñviñ, mont e butun, tristaat, krinañ ; *beim geringsten Windstoß welken sie*, an disterañ barr-avel a zo a-walc'h evit o goeñviñ ; 2. [dre astenn.] gwrac'hat, gwrac'hellat, gwrac'henniñ, dislivañ.

Welken n. (-s) : 1. [louza.] gweñvadur g., gweñvadur g., gweñvadurezh b., gweñvadurezh b., goeñverezh g., gweñverezh g., goeñvidigezh b., gweñvidigezh b. ; *die Dürre bringt sie zum Welken*, dont a reont da c'hoeñviñ gant ar sec'hor ; 2. [dre astenn., kroc'hen] gwrac'hat g., gwrac'hellat g.

Wellbaum g. (-s,-bäume) : [tekn.] marbr g.

Wellblech n. (-s,-e) : tol gwagennek str.

Wellblechhütte b. (-,-n) : logell dol b., lochenn dol b.

Wellblechhüttenstadt b. (-,-städte) : lastez kêr b., foukennaoueg b., lochennaoueg b., P. Kervidon b., Kerfoukenn b.

Welle b. (-,-n) : 1. gwagenn b., gwagennad b., gwag g. [liester gwagoù], houlenn b., koumm-mor g., tarzh-mor g., tonn b., bern dour g., bern g., bern-mor g., bomm mor g., gwazh b., houl [liester houloù, houleier] g., houl-mor [liester houloù-mor, houleier-mor] g. ; *die Wellen des Meeres*, kezeg Ler Is., ar gwagoù-mor Is. ; *kleine Welle*, gwagennig b. [liester gwagennigoù] ; *gewaltige Welle*, taol-ratre g., tonn b., koumm g., tarzh g., bern g., redele g., houladenn b., toenn-vor b., rolladenn b., P. kole g. ; *hohe Welle*, bern g., barrad-mor g., gwazh b. ; *sehr hohe Welle*, kole g., houladenn b. ; *sehr hohe Wellen mit schäumenden Kämmen*, tonnoù uhel-tre gant kribennoù plumachennek Is. ; *Flutwelle*, barr-reverzhi g. ; *von Seetang bedeckte Welle*, tagell b. ; *das Rauschen der Wellen*, ar mordreuz g., ar morson g., tregern ar mor b./g., fraoñv ar mor g., kanenn ar mor b. ; *das Tosen der stürmischen Wellen*, kroz an taolioù-mor g. ; *die See wirft hohe Wellen*, draillh a zo er mor, rust (diroll, dirollet, fuloret, kounnaret, dichadennet, direizhet, gros, pounner, garv) eo ar mor, gwall vor a zo, treboulet eo ar mor, lourt eo ar mor, gwall wagennek eo ar mor, mor a dri zarzh a zo, ruziañ a ra ar mor, c'hwezañ a ra ar mor, berniañ a ra ar mor, ratre a zo gant ar mor, gwinkal a ra ar gazez c'hlas, mor a zo, lavagnon a zo ; *die Wellen brechen sich*, dirollañ a ra an tarzhoù, tarzhañ a ra an tonnoù, dedarzhiañ a ra an tonnoù, gourzarzhañ a ra an tonnoù, rodellañ (difarleañ) a ra an tarzhoù-mor, foetañ a ra ar mor gant un trouz spontus, fregañ rust a ra an taolioù-mor, gwinkal a ra ar gazez c'hlas ; *an den Klippen zerschellen und schäumen die Wellen*, ar c'herreg a dorr ar gwagennoù hag o laka da eoniñ, kreviñ a ra an taolioù-mor war ar reier en ur eoniñ ; *von den Wellen verschlungen werden*, bezañ goueledet, bezañ lonket gant ar mor, mont e puñs ar mor ; *die Wellen rollen träge über den Sand*, riklañ a ra ar gwagennoù hirvoudus war an traezh, an houl lizidour a darlip an traezh ; *die Sturzwelle kommt von vorne*, a-benn emañ ar bern ; *die Sturzwelle kommt von hinten*, a-lev emañ ar bern ; *die Sturzwelle überspülte das Deck*, disgwalc'het e oa bet pont ar vag gant ar bern, terriñ a reas ar bern (ar wazh, ar barr-mor, an taol-mor, an houladenn) war pont ar vag ; *die See schiebt ihre Wellen vor sich her*, ruilhal ha diruilhal a ra ar mor e houlennnoù, ruilhal-diruilhal a ra ar mor e houlennnoù ; *die Wellen legen sich*, sioulaat a ra an tonnoù, divegañ a ra an tonnoù, krog eo ar bernioù-mor da zivegañ, terriñ a ra war an tonnoù, war habaskaat emañ ar mor, kompezañ a ra ar mor, terriñ a ra war ar mor ; *die Wellen teilen*, *die Wellen durchschneiden*, *die Wellen durchfurchen*, troc'hañ an dour, digeriñ an dour, freuzañ an dour, fregañ an dour, hentañ ar mor, lopañ mor, mont dre ar morioù, galoupat ar morioù, redek ar morioù, redek mor, redek ar mor, klouedat mor, regiñ mor, regiñ ar mor, morañ, morredek ; *dicht über den Wellen*, a-ribl an

tarzhioù ; *die Wellen streifen*, nijal a-ribl an tarzhoù ; *das Wrack wurde dem Spiel der Wellen ausgeliefert*, goude bezañ graet peñse gantañ e voe kaset-degaset al lestr a-youl mor hag avel (e voe taolet ha distaolet al lestr gant ar c'hoummoù evel ur c'hoariell) ; [war ur gorread dour plaen] *kreisförmige Welle*, gwagenn b., gwagennad b., lagadenn b. ; *kreisförmige Wellen*, gwagennoù ls., gwagennadoù ls., lagadennoù war an dour ls. [diwallit : „lagadenn“ a dalv ivez „klogorenn“, „Blase“ en almaneg].

2. [gouleier trilih] *grüne Welle*, gouleier kenurzhiat ls.

3. birvilh g., entan g., broud g., deltu g. ; *Welle der Begeisterung*, startijenn virvidik o sevel a-greiz-holl gant an dud b., birvilh gredus a sav a-daol-trumm en engroez g., birvilh an drivliadeg g. ; *die Begeisterung schlug hohe Wellen*, an dud a oa dirollet kement a virvilh a oa enno ; *Wellen des Gefühls*, huanadennoù ar galon (Gregar) ls., pistigoù (luskadoù, froudoù) ar galon ls., broud diabarzh g., lañs ar galon g., lusk ar galon g. ; *die Freiheitswelle verbreitete sich über das ganze Land*, c'hwezhañ a reas avel ar frankiz war (dre) ar vro a-bezh, lanv ar frankiz a zirollas war ar vro a-bezh ; *die denatalistische Welle*, al lanv isgenelour g.

3. *P. eine dicke Welle angeben*, ober teil, bezañ teilek, rodal, pompadiñ, ober e galite, flipata re, ober re vras gaoliad, ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo), ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), bezañ un torkad lorc'h en an-unan, ober e varc'h-kaoc'h, brabañsal, pabioriñ, ober e babor, tonal, ober foug gant e ouiziegezh, treiñ al leue en an-unan (e *leue ennañ*, *he leue enni h.a.*), rodal e revr, bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug ; *er gibt eine dicke Welle an*, kement a lorc'h a zo ennañ na fontfe ket un tamm sukr en e revr.

4. [fizik] **a**) gwagenn b. ; *Schockwelle*, *Stoßwelle*, *Druckwelle*, *Detonationswelle*, gwagenn stok b., gwagenn stroñs b. ; *von einer Bombe erzeugte Detonationswelle*, c'hwezh ur vombezenn g. ; *Schallwellen*, gwagennoù son ls., gwagennoù stanel ls. ; *seismische Welle*, *Erdbebenwelle*, gwagenn grendouarel b. ; *wiederkehrende Welle*, kilwagenn b. ; *evaneszente Welle*, gwagenn arsteuz b. ; *elektromagnetische Welle*, gwagenn dredanwarelle b. ; *sinusförmige Welle*, gwagenn sinuzoidel b. ; *gedämpfte Welle*, gwagenn disteraet (mouget, gwanaet) b. ; *die Schnelleknoten und -bäuche einer stehenden Welle*, *die Schwingungsbäuche und -knoten einer stehenden Welle*, torioù ha klomoù ur wagenn arsavel ls. ; *das Licht breitet sich in Form von Wellen aus*, dre wagennoù e treled al luc'h ; *Wellen emittieren*, *Wellen ausstrahlen*, *Wellen aussenden*, ec'hodiñ gwagennoù ; *Wellen empfangen*, pakañ gwagennoù ; *Übertragung und Empfang von Wellen*, kaserezh ha pakerezh gwagennoù ; [skingomz] *Radiowelle*, *Funkwelle*, *Hertzsche Welle*, skinwagenn b., gwagenn hertzel b. ; *der Empfang von Funkwellen*, pakerezh gwagennoù hertzel g. ; *kurze Wellen*, gwagennoù berr ls. ; *lange Wellen*, gwagennoù hir ls. ; *ultrakurze Wellen*, gwagennoù traberr ls., gwagennoù dreistberr ls., gouluz talm g. ; *Mittelwellen*, gwagennoù krenn ls., gwagennoù etre ls. ; **b**) luskellad g. ; *gedämpfte Wellen*, *bedämpfte Wellen*, luskelladoù taolet ls. ; *eine Welle dämpfen*, *eine Welle bedämpfen*, traolañ ul luskellad.

5. fagodenn (hordennad) geuneud b., duilh (tortad, torkad) keuneud g., fagod str. [*liester ivez fagodoù, fagodennoù*], hordenn geuneud b. [*liester herdin keuneud*].

6. [tekn.] marbr g.

7. [amzer] buezon b., taol g., taolad g., kaouad b./g., barr g., stokad g., frapadenn b., frapad g., reuziad g. ; *Hitzwelle*, buezon dommder b., gratadenn b., gratenn b., krazadenn b., kaouad tommder b./g., barr tommder g., stokad tommder g., frapad tommder g., frapadenn tommder b., taol tommder g., taolad tommder g., tommderenn b., skouflad tommijenn g., reuziad amzer domm g., skoulad tommijenn g., devezhiadoù gor ls. ; *Kältewelle*,

fourrad yenien g., taolad yenien g., skornadenn b., barr riv g., stokad riv g., frapad riv g., frapadenn riv b., kaouad riv b./g., krogad riv g., strañs riv g., strañsad riv g., reuziad riv g., strapad riv g., binim en amzer g.

8. [dre skeud.] lanvad g., kaouad b./g. ; *Streikwelle*, lanvad a harzoù-labour g. ; *eine Terrorwelle überrollt Europa*, *eine Terrorwelle erfasst ganz Europa*, ur gaouad taolioù sponterezh a ziriuilh (a ziroll) war Europa, ul lanvad taolioù sponterezh a ziriuilh (a ziroll) war Europa.

9. [douarouriezh] gwagennadur g., ridennad b.

10. [blev] frizeur b., rodell b. ; *mit der Brennschere in Wellen legen*, klaouiñ ; *in Wellen legen*, rodellañ, frizañ, kordigellañ, ober ur frizadenn, gwagennañ.

wellen V.k.e. (hat gewellt) : **1.** gwagennañ, houlennañ ; *gewellt*, gwagennek, gwagennus, gwagennet, houlek, houlennek, gwagennaouek, naou-dinaou, sav-disav, ribin-diribin ; *gewelltes Gelände*, takad naou-dinaou (sav-disav, ribin-diribin) g., takad gwagennek g. ; **2.** rodellañ, frizañ, kordigellañ, gwagennañ ; *gewelltes Haar*, blev gwagennek str., blev rodellek str. ; *sich das Haar wellen lassen*, lakaat rodellañ e vlev, lakaat frizañ e vlev, lakaat ober ur frizadenn, lakaat klaouiñ e vlev, lakaat gwagennañ e vlev ; *Haarsträhnen zum Wellen auf Papilloten aufdrehen*, parpilhotañ blev ; **3.** [kegin.] **a**) reiñ un tamm birviñ da, rollvirviñ ; **b**) ruihlañ gant ar rollon. V.em. : **sich wellen** (hat sich (ak.) gewellt) : **1.** gwagennañ, houlennañ, neuñvenniñ, frizañ ; **2.** gwarañ, gwariañ, kammañ, mont a-we, en em weañ, mont gwe en dra-mañ-tra, korvigellañ, korleziñ, gwariellañ, gwelchiñ, doliñ, bezañ dol gant dra-mañ-tra, bolzañ ; **3.** rodellañ, frizañ, fuilhañ, gwagennañ ; *ihr Haar wellt sich*, rodellañ a ra he blev, frizañ a ra he blev, fuilhañ a ra he blev, gwagennañ a ra he blev.

Wellenantrieb g. (-s) : keflouchañ dre ahel g.

wellenartig ag. : gwagennek.

Wellenausbreitung b. (-) : [fizik] emastenn ar gwagennoù g., treled gwagennel g.

Wellenausstrahler g. (-s,-) : [fizik] ec'hoder gwagennoù g. [*liester ec'hoderioù gwagennoù*].

Wellenbauch g. (-s,-bäuche) : [fizik] tor g. ; *die Wellenbäuche und -knoten*, torioù ha klomoù ur wagenn arsavel ls.

Wellenbereich g. (-s,-e) : [skingomz] bann talmoù g.

Wellenberg g. (-s,-e) : bern dour g., houladenn b.

Wellenbewegung b. (-,-en) : fiñv gwagennek g., gwagennadur g.

Wellenbrecher g. (-s,-) : chaoser a-enep ar barradoù-mor g., diwagenner g. [*liester diwagennerioù*], rakkae g.

Wellenerreger g. (-s,-) : [fizik] luskellader g. [*liester luskelladerioù*].

Wellenenergie b. (-) : gremm houlluzel g.

wellenförmig ag. : gwagennaouek, gwagennek, gwagennel, houlennek, gwagennus, e doare ur wagenn, e doare gwagennoù ; *wellenförmige Bewegung*, fiñv gwagennek g., gwagennad b. ; *wellenförmige Ausbreitung*, treled gwagennel g.

Wellengang g. (-s) : houl g., gwagennadur g. ; *es herrscht starker Wellengang*, drailh a zo er mor, rust (diroll, dirollet, fuloret, kounnaret, dichadennet, direizhet, gros, pounner, garv) eo ar mor, gwall vor a zo, treboulet eo ar mor, gwall wagennek eo ar mor, mor a dri zarzh a zo, ruziañ a ra ar mor, c'hwezañ a ra ar mor, berniañ a ra ar mor, ratre a zo gant ar mor, lourt eo ar mor, gwinkal a ra ar gazeg c'hlas, mor a zo, lavagnon a zo ; *schwacher Wellengang*, mor treboulet nebeut g.

wellenhaft ag. : gwagennek, gwagennus, gwagennaouek, houlennek. **welleninduziert** ag. : houlluzel ; *welleninduzierte Energie*, gremm houlluzel g. ; *welleninduzierte Bewegung*, houlluzell b. ; *die welleninduzierten Kräfte*, an houlluzerezh g., an houlluzañ g.

Wellengruppe b. (-,-n) : [fizik] suiad gwagennoù g.

Wellenkamm g. (-s,-kämme) : kribenn (kribell) ur wagenn b., lein un tarz g., kern ur wagenn b. ; *sehr hohe Wellen mit schäumenden Kämmen*, tonnoù uhel-tre gant kribennoù plumachennek ls.

Wellenknoten g. (-s,-) : [fizik] klom g. ; *die Wellenbäuche und -knoten*, torioù ha klomoù ur wagenn ls.

Wellenkraftwerk n. (-s,-e) : kreizenn vordredan b.

Wellenkreuz n. (-es,-e) : [ardamezouriezh] kroaz kommek b.

Wellenlänge b. (-,-n) : 1. [fizik] trohed g. ; 2. [dre skeud.] *die gleiche Wellenlänge haben, auf der gleichen Wellenlänge liegen, auf gleicher Wellenlänge sein, auf selber Wellenlänge sein, sich auf der gleichen Wellenlänge befinden*, bezañ a-dra an eil gant egile, bezañ o peuriñ war ar memes tachenn, sachañ war ar memes ibil, bezañ war an hevelep neudenn, gwriat war an hevelep torchenn, gwriat war ar memes liñsel, bountañ war an hevelep ibil, bountañ (sachañ) war an hevelep tu, bezañ war al laz an eil gant egile, bezañ a-vouezh an eil gant egile, kanañ ar gousperoù war ar memes ton.

Wellenläufer g. (-s,-) : [loen.] satanig bras g. [*liester* sataniged bras].

Wellenleistung b. (-,-en) : [tekn.] galloudezh e penn ar marbr b.

Wellenleiter g. (-s,-) : [fizik] sturier gwagennoù g. [*liester* sturieroù gwagennoù].

Wellenlinie b. (-,-n) : 1. linenn wagennek ; 2. [mat.] sinuzoid g.

Wellenmechanik b. (-) : loc'honiezh wagennek b.

Wellenmesser g. (-s,-) : [tekn.] gwagventer g. [*liester* gwagventerioù].

Wellenoptik b. (-) : [skiant] optik gwagennel g., optik fizikel g.

Wellenpaket n. (-s,-e) : [fizik] suiad gwagennoù g.

Wellenrauschen n. (-s) : mordrouz g., morson g., tregern ar mor b./g., fraoñv ar mor g., kanenn ar mor b.

Wellenreiten n. (-s) : [sport] seurf g.

Wellenreiter g. (-s,-) : [sport] seurf g.

Wellenscheitel g. (-s,-) : kribenn (kribell) ur wagenn b., lein un tarz g., kern ur wagenn b.

Wellenschlag g. (-s) : taol-mor g., barr-mor g., bomm-mor g., rekas g., astarz g., adtarz g.

Wellenschliff g. (-s) : kranelladur g. ; *ein Messer mit Wellenschliff versehen*, kranellañ ur gontell (Gregor), dantañ ur gontell.

Wellensender g. (-s,-) : [fizik] ec'hoder gwagennoù g. [*liester* ec'hoderioù gwagennoù].

Wellensittich g. (-s,-e) : [loen.] krakperoked gwagennek g. [*liester* krakperokeded gwagennek], krakperoked Aostralia g. [*liester* krakperokeded Aostralia].

Wellenstrahler g. (-s,-) : [fizik] ec'hoder gwagennoù g. [*liester* ec'hoderioù gwagennoù].

Wellenstrahlung b. (-) : skinad gwagennel g., gwagenn dredanwarellel b.

Wellental n. (-s,-täler) : [mor] toull etre div wagenn g., bern kleuz g.

Wellentheorie b. (-) : arlakadenn wagennek b.

Wellenzahl b. (-,-en) : [fizik, kimiezh] gwagenn g.

Wellenzug g. (-s,-züge) : [fizik] suiad gwagennoù g.

Weller g. (-s,-) : 1. ardhil g., barras g., tilh g. ; 2. [loen.] dourc'hast b.

wellern V.k.e. (hat gewellert) : sevel gant ardhil (gant barras, gant tilh), ardhilhañ, priennañ, sevel gant plouz ha pri mesk-ha-mesk.

Wellfleisch n. (-es) : [kegin.] kig berv g., kig soubenn g.

Wellholz n. (-es,-hölzer) : ruilhenn-doaz b., rollon g.

Wellhornschnecke b. (-,-n) : [loen.] kilhog-mor g. [*liester* kilheien-mor], kog-mor g. [*liester* kigi-mor], kog-beleg g. [*liester* kigi-beleg], kilhog-traezh g. [*liester* kilheien-traezh], kilhog-lec'hid g. [*liester* kilheien-lec'hid], kog-lec'hid g. [*liester* kigi-lec'hid] ; *Eikapseln der Wellhornschnecke*, rezin mor str.

wellig ag. : 1. gwagennek, gwagennus, rodellek, gwagennaouek, houlennek, naou-dinaou, sav-disav, ribin-diribin ; *welliges Gelände*, takad naou-dinaou (sav-disav, ribin-diribin) g., takad gwagennek g. ; *welliges Haar*, blev gwagennek str., blev rodellek str. ; 2. gwelch, a-dreuz, treuz, kamm, gwar, gwarigellek, tro, gweet, gwe ennañ ; *wellig werden*, gwarañ, gwariañ, kammañ, gwelchiñ, mont

a-we, en em weañ, mont gwe en dra-mañ-tra, korvigellañ, korleziñ, doliñ, dont dol gant an dra-mañ-tra, labourat ; *das alte Dach ist wellig geworden*, an doenn gozh a zo bolzennet penn-da-benn, kamm-digamm eo an doenn gozh.

Wellpappe b. (-,-n) : kartoñs gwagennek g.

Wellrad n. (-s,-räder) : [tekn.] traouilh g.

Wellung b. (-,-en) : [tekn.] gwelchadur g., gwariadur g., doliñ g., gwariell g.

Welp g. (-n,-n) : [loen.] 1. kolen-ki g., labous-ki g., plog ki g. ; 2. bleizig g., menn-bleiz g., kolen-bleiz g. ; 3. louarnig g., plog louarn g., menn-louarn g., kolen-louarn g.

Wels g. (-es,-e) : [loen.] dourc'hast b. [*liester* dourc'histi].

welsch ag. : romaneke, latin ; *die welsche Schweiz*, tachenn c'halle gour Bro-Suis b. ; *die Welschen* [disprizius a-wechoù], ar pobloù romaneke ls. ; *welscher Kragen*, [dihad., istor] gouzougenn spagnol b. ; [nazi.] *welscher Plunder*, gallegaj g., gallegajoù ls.

Welschhuhn n. (-s,-hühner) : [loen.] yar-Indez b., yar-Spagn b.

Welschkohl g. (-s) / **Welschkraut** n. (-s) : [louza.] kaol rodellek str., kaol-dantek str.

Welschkorn n. (-s) : [louza.] maiz str.

Welschland n. (-s) : [istor] bro latin b., Bro-C'hall b., Italia b.

Welschschweiz b. (-) : *die Welschschweiz*, tachenn c'halle gour Bro-Suis b., Romandia b.

Welschschweizer g. (-s,-) : gallegour Bro-Suis g., Romandiad g.

welschschweizerisch ag. : eus tachenn c'halle gour Bro-Suis, romandiad.

Welschtirol n. (-s) : tachenn italianek Bro-Dirol b., Trentino-Alto Adige b.

Welt b. (-,-en) : 1. bed g., douar g., tir g. ; *der größte Fisch der Welt*, ar pikolañ pesk a gaver er mor g. ; *das Licht der Welt erblicken, auf die Welt kommen, zur Welt kommen*, genel, lakaat troad war an douar (Gregor), bezañ ganet, lakaat e fri war an douar, dont war an douar, dont war ar bed, dont er bed, bleuniañ, bleuñviñ ; *das Kind kam im sechsten Schwangerschaftsmonat zur Welt*, ar bugel ne oa nemet c'hwec'h miz douget pa oa bet ganet ; *zur Welt bringen, in die Welt setzen*, genel, genel [ur bugel] d'an-unan, reiñ buhez da, dispakañ eus, lakaat er bed, gwilioudiñ diwar, [gwashaus] dozviñ, flutañ ; *sie hat ihr erstes Kind zur Welt gebracht*, gwilioudet eo diwar he bugel kentañ ; *aus der Welt scheiden*, tremen eus ar bed-mañ, mervel, mont kuit, mont diout, bezañ war ar fin, bezañ pare gant an-unan, mont alese, mont ac'hann, mont diwar ar bed ; *aus der Welt schaffen*, dismantrañ / lakaat da netra (Gregor), dismantrañ holl-razh, distrujañ naet, kas da netra, kas war netra, kas da get, kas da vann, kas da neuz, heskiñ, dic'hastañ, reiñ un disentez d'ur gudenn bennak, reiñ lamm da ; *die Sache muss aus der Welt geschafft werden*, ret eo reiñ lamm d'ar gudenn-se, ret eo lakaat diwezh d'an dra-se, ret eo kaout an dizober (an dieub) eus an dra-se, ret eo dic'hastañ (peurgas) an dra-se, ret eo skarat ar gudenn-se, ret eo frankaat gant ar gudenn-se, ret eo reiñ un disentez d'ar gudenn-se, ret eo lakaat an askorn en e lec'h, ret eo lakaat an askorn en e blas ; *um nichts in der Welt, nicht um alles in der Welt (nicht um die Welt)*, nag evit unan nag evit daou, ha pa vefe evit holl vadoù ar bed-mañ, evit seul a ve, evit netra er bed, a briz ebet, war nep feur, nag evit aour nag evit arc'hant, e mod ebet, a du ebet, e tu ebet, e nep giz / e nep tro / war nep tro (Gregor) ; *um alles in der Welt*, evit holl binvidigezhioù ar bed-mañ ; [dre vousgoap] *an allen Übeln der Welt schuld sein*, bezañ kablus eus ar seizh pec'hed-mammenn war'n-ugent ; *wenn man sie so reden hört, wären sie die rechtschaffensten Leute der Welt*, diouzh o c'hlevet ez int onestañ tud a vale ; [relij.] *die Schöpfung der Welt durch Gott, die Erschaffung der Welt*, krouidigezh ar bed b., ar Grouidigezh b. ; *Gott erschuf die Welt, Gott schuf die Welt*, Doue a grouas ar bed, Doue en deus graet d'ar bed bezañ, Doue a stummas ar bed, Doue a reas an douar hag an neñv ; *die Welt zerfällt*, mont a ra ar bed war e gement all ; *sich über Gott und die Welt unterhalten*, kontañ kaozioù war ar stank, kaozeal diwar-benn ket ha

netra, kaozeal dilokez, kaozeal jore-dijore, komz diwar-benn trape-dra, mont eus an eil kaoz d'eben, bezañ an diviz etrezo o roulat eus an eil kaoz d'eben, lammat eus an eil kaoz en eben, komz gogez, na c'houzout na kaozeal na tevel, kontañ pemp pe nav, kontañ pemp ha nav, kontañ pemp ha pevar, ragellat, ragachat, pilat kaozioù, ranezenñ, komz a-dreuz hag a-hed, komz a-dreuz hag a-dal, komz a-dreuz hag a-benn, bezañ gant e veg abred, bezañ gant e veg a-raok, fistilhañ, raskañ, langajal, drailhañ langaj, glaourenniñ, bezañ kaozioù patatez ganto, begeliat, barbotiñ ; *wir unterhielten uns über Gott und die Welt*, ar marvailhoù a zae endro ; [dre skeud.] *du bist nicht der Nabel der Welt*, arabat dit krediñ e sav an heol ez revr ! ; *er hält sich für den Nabel der Welt*, hennezh a gred e sav an heol en e revr ; *nobel geht die Welt zugrunde*, war an ton bras (gant kalz a zidampar, gant kalz a zistalac'h, gant kalz a zigoradur, gant kalz a zigorded, gant kalz a zigoroù, gant foet bras, war ton ar c'hampouezh gwinizh) e ya ar bed da beurgoll.

2. [dre astenn.] bed g., tir g. ; *Welt im Kleinen*, bed a-vihan g., korrgant g., mikrokosm g. ; *Welt im Großen*, bed a-vras g., meurgant g. ; *Welt des Dichters*, bed ar varzhoniezh g. ; *Welt der Träume*, bed an hunvreoù g. ; *Welt des Scheins*, bed ar seblant g., bed an touelladennoù g. ; *sinnliche Welt*, bed skiantennel g. ; *übersinnliche Welt*, bed dreistskiantennel g. ; *unwirkliche Welt*, *irreale Welt*, bed angwerchel g. ; *die verkehrte Welt*, ar bed en amgin g., ar bed lakaet tu evit tu g., ar bed troet war an tu gin g., ar bed a-vestu g., ar bed war e c'henoù g., ar bed en e c'hareneb g., ar bed war e gement all g. / ar bed tu evit tu g. (Gregor) ; *das ist eine verkehrte Welt ! das stellt die Welt auf den Kopf !* aet eo ar bed war e c'henoù ! ar bed en amgin ! ; *das ist der Lauf der Welt / so geht es in der Welt*, setu penaos eo ahelet ar bed - doare ar bed eo - e-giz-se emañ an traoù - setu penaos ez a ar bed / er c'hiz-se ez a ar bed / setu giz ar bed (Gregor) - e-mod-se emañ an traoù, pa vez kamm ar c'heuneud ne vez ket eun ar glaou ; *sollte die Welt wieder in Gleichgewicht kommen*, mar deu ar bed da zresañ, mar deu ar bed d'en em bakañ ; *die antike Welt, die Welt der Antike*, an henved g., an Henamzer g. ; *die Welt des Kinos*, bed ar filmoù g. ; *die Parallelwelt*, ar bed kenstur g.

3. boul ar bed b., Douar g., tir g. ; *eine Reise um die Welt machen, eine Reise rund um die Welt unternehmen*, ober tro ar bed ; *die ganze Welt*, ar bed a-bezh g., ar bed-holl g. ; *die weite Welt*, ar pelloù ls., ar bed hed ha ledan g., ec'honder ar bed g., ar bed bras g. ; *durch die weite Welt ziehen*, mont d'ar broezioù pell, kantren broioù, ergerzhout broioù, troc'hañ broioù, mont er bed hed ha ledan, beajiñ broioù, beajiñ dre ar bed-holl, galoupat ar bed-holl, mont d'ar pelloù (da bell vro), lopañ mor, galoupat ar mor hag an douar, redek e revr war ar vout douar ; *in der Welt herumkommen*, roulat ar bed, redek ar bed, redek e revr ; *überall auf der Welt trifft man Bretonen*, kavet e vez Bretoned dre ar bed-holl ; *in der ganzen Welt*, war an douar kevan, er bed hed ha ledan, er bed-holl, er bed a-bezh, e kement korn 'zo er bed, e pevar c'horn ar bed ; *ihre Kinder sind über die ganze Welt verstreut*, skignet ha feltret eo o bugale e pevar c'horn ar bed ; *nirgends in der Welt*, neblec'h er bed-holl treuz-ha-hed ha ledan, neblec'h ebet er bed a-bezh, neblec'h ebet er bed-holl, e Kerneblec'h hepken ; *Geld regiert die Welt*, an arc'hant an hini eo a c'houarn red ar bed, stur ar bed eo an arc'hant, an arc'hant an hini eo a vlein ar bed, an arc'hant eo penn, an arc'hant eo ar skoulm, an arc'hant eo ar vudurun, hep arc'hant brezel ebet ; *solange die Welt besteht, wird es Kriege geben*, padout a raio ar brezelioù keit evel ar bed, padout a raio ar brezelioù keit hag ar bed ; *das Ende der Welt*, a) [finis terrae] penn ar bed g. ; b) [finis mundi] dibenn ar bed g., diwezh ar bed g., gourfenn ar bed g., Deiz ar Varn g., dibenn ar c'hantvedoù g., P. fin ar bed g. ; *bis ans Ende der Welt*, a) [en amzer] keit ha ma pado ar bed, bete dibenn ar c'hantvedoù ; b) [en egor] betek penn pellañ ar bed ; *das ist nicht aus der Welt*, n'eo ket ret mont da Kerneblec'h evit kaout an dra-

se ; *das ist nicht die Welt !* n'eo ket ur gwall afer ! n'omp ket war-bouez an dra-se ! se ne ra mann ! se ne ra mann ebet ! ; *so alt wie die Welt*, ken kozh hag an douar, kozh-Douar, kozh evel an Douar, kozh evel ar bed, mil gozh, kozh a'r c'hoshañ, kozh evel an ebestel, kozh-ebestel, kozh-Noe, kozh-gagn ; P. *er wohnt am Arsch der Welt*, emañ o chom pell an diaoul, emañ o chom en ur c'hozh lec'h distro, emañ o chom en un distro, emañ o chom en un difouilh, emañ o chom en ur vro ouez, emañ o chom en un toull kutez, emañ o chom en un toull gouez, emañ o chom en ul lec'h digenvez, emañ o chom en ur c'hozh lec'h distro, emañ o chom en un toull kêr, emañ o chom en un toull kollet kac'het gant an diaoul, emañ o chom en un toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue, emañ o chom en ur vourc'hadenn laou, emañ o chom en ul lec'h kollet, emañ o chom e Kerneblec'h, emañ o chom e Kernetra, emañ o chom e Kerneuz, emañ o chom e Keribil-Beuz, emañ o chom war ar beoz.

4. rann eus ar bed b. ; *alte Welt*, Bed Kozh g. [Azia, Afrika hag Europa] ; *Neue Welt*, Bed Nevez g., douar nevez g. [Amerika, mui a-wechoù : Aostralia ha Polinezia] ; *westliche Welt*, kuzh-heol g., broioù ar c'huzh-heol ls., broioù ar c'hornôg ls. ; *die dritte Welt*, an Trede Bed g. ; *Solidarität mit der dritten Welt*, tredebedelouriezh b. ; *Interessenvertreter der dritten Welt*, tredebedelour g. ; *die vierte Welt*, ar pevare bed g., ar beorien ls.

5. bed enebet ouzh rouantelezh Doue g. ; *ich bin nicht von dieser Welt*, me n'on ket eus ar bed-mañ ; *Güter dieser Welt*, madoù ar bed-mañ ls. ; *die Wichtigkeit dieser Welt*, avel aveloù, ha pep tra zo avel [kement tra a weler war an douar a zo dre natur cheñchus evel an avel hag a dremen prim e-giz ur vogedenn] (Gregor) - ar goullou eus a vadoù ar bed g. - ar bed hag e vogidelloù - avel ha moged ar bed - mogidelloù ar vezañs ls. - aveloù ar boud ls. - fougeoù ar bed ls. - fougeerezhioù ar bed ls. - traoù ar bed-mañ ned int nemet moged ; *wenn wir nicht mehr von dieser Welt sind*, pa ne vo mui ac'hanomp ; *euer Vater ist von dieser Welt abgeschieden*, ho tad n'emañ mui, ho tad en deus kuitaet ar beg-douar-mañ, ho tad a zo aet diganeomp, ho tad a zo aet diouzhomp ; *diese Welt verlassen, aus dieser Welt scheiden*, mont eus ar bed-mañ, kuitaat ar beg-douar-mañ ; *in der Welt leben*, bezañ eus ar bed-mañ, bezañ troet gant traoù ar bed-mañ, bezañ taolet gant ar bed, bezañ mab ar bed (Gregor) ; *der Welt entsagen, sich von der Welt lossagen*, mervel d'ar bed, mervel d'an-unan, en em ankounac'haat, dilezel ar bed hag ar joaioù, kuitaat ar bed evit ober pinijenn (Gregor), distagañ e galon (en em zistagañ) diouzh madoù ar bed-mañ, lavaret kenavo d'ar bed lorber, dilezel (bezañ distag diouzh) ar bed, chom pell diouzh chastre ar bed, bezañ pell e ene diouzh safar ar bed, chom pell diouzh fougeerezhioù ar bed, chom pell diouzh fougeoù ar bed, chom pell diouzh safaroù ar bed, chom pell diouzh hemolc'h ar bed, chom pell diouzh fourgas ar bed, chom pell diouzh trouz ha fourgas ar bed, kuitaat ar bed, kimiadiñ diouzh ar bed ; *sich ganz von der Welt zurückziehen*, tec'hel diouzh an dud, mont da glask an distro hag an difoul, en em dennañ pell diouzh safar ar bed, en em dennañ en distro, mont da vevañ digavandenn, chom pell diouzh darempred an dud, ober ar goullou en-dro d'an-unan ; *wie schnell vergeht der Ruhm der Welt !* ouzh gloar ar bed ar bleuñv a zo ne gutuilher frouezh diwamo ; *zur Strafe hat Gott die Menschen auf diese Welt verbannt*, doue en deus lakaet an dud e kastiz er bed-mañ ; *die Perfektion ist nicht von dieser Welt*, ned eo ket ar peurvad tra hor bed-ni ; [frañmasonerezh] *der Allmächtige Baumeister aller Welten, der Dreifach große Baumeister der ganzen Welt*, reizher ar bed, renker ar bed g., an demiurg g., spered urzhier ar c'hosmoz g., pennaozour ar bed g.

6. tud ls. ; *alle Welt*, ar bed-holl g., an holl, an holl dud, holl an dud, an dud-holl, bloc'h an dud, razh, razh an dud, rac'h an dud, kement den a zo, tout an dud, an dud tout, ar re-holl, an dud holl gweitibunan, pizh an dud, kement hini a zo tout, kement den a zo tout ; *von aller Welt verlassen*, e-unan penn, chomet etre treid ar bed ; *im Urteil der Welt*, hervez an holl dud ; *die ganze Welt war ihm auf den Fersen*, mil diaoul

a oa war e roudoù ; *vor aller Welt*, dirak ar bed-holl ; *die Wahrheit vor aller Welt bezeugen*, prezeg ar gwir en arbenn d'ar bed.

7. bed ar vondianed g. ; *Mann von Welt*, den a renk g., mondian g., uhelvedad g. ; *in die Welt eingeführt werden*, daremprediñ ar pennoù bras evit ar wech kentañ, ober anaoudegezh gant meteier ar pennoù bras, ober anaoudegezh gant an tev, ober anaoudegezh gant meteier an dud vrav, ober anaoudegezh gant meteier an dud cheuc'h.

8. metoù g., kelc'hiadoù ls., kouch g., meuriad g., bro b. ; *gelehrte Welt*, skiantourien ls., metoù ar skiantourien g. ; *die Welt der Biologie*, bro ar vevoniezh b. ; *die vornehme Welt*, ar pennoù bras ls., an dud a renk ls., an dud uhel ls., ar vondianed ls., an dud vrav ls., an dud cheuc'h ls., an tev g.

9. kementad bras g., bed g. ; *eine Welt von Feinden*, ur bed a enebourien g., enebourien a-vil-vern ls. ; *Welten trennen die Führungsschicht vom Volk*, un islonk a zisrann an uhelidi diouzh ar bobl.

10. [preder.] *die objektive Welt*, ar bed ergorel g., ar bed rakvoudel g. ; *reale (reelle) Welt und ideale Welt*, bed gwerch'hel ha bed derc'hel ; *reelle (reale) Welt und virtuelle Welt*, bed gwerch'hel ha bed darvanel.

Welt- : -bed, ... bed, ... ar bed, ... bedel.

weltabgeschieden ag. : distro, didud, didu, dizarempred, dianket war ar maez, diannez, digevannez, digenvez, distok, distag, diamezeg, digavennus, dichenañ-bras, gouez, dibrad diouzh ar bed, pell diouzh darempred an dud, pell diouzh safar ar bed, pell diouzh ar bed / er-maez eus ar bed (Gregor).

Weltabgeschiedenheit b. (-) : digenvez g., dizarempred g., digenvezder g., digenvezded b.

weltabgewandt ag. : dibrad diouzh trubuilhoù ar bed-mañ.

Weltachse b. (-) : ahel ar voul Douar g., ahel an Douar g., ahel bed g.

Weltall n. (-s) : **1.** hollved g., kosmoz g., alvez g., an traoù krouet ls. ; [frañmasonerezh] *der Große Baumeister des Weltalls*, reizher ar bed, renker ar bed g., an demiurg g., spered urzhier ar c'hosmoz g., pennaour ar bed g. ; **2.** egor g., steregor g. ; *eine Rakete ins Weltall schießen*, bannañ ur fuzeenn ; *Reise ins Weltall*, beaj dre an egor b. **weltanschaulich** ag. : a brederouriezh, prederouriezhel.

Weltanschauung b. (-, -en) : **1.** bedweladur g., sellad war ar bed g. ; **2.** bedouriezh b., bedvennozhadur g., kredenn b., kredo b., meizadur g., mennozhadur g., kealiadur g. ; *seine Weltanschauung bekennen*, diskuliañ e gredenn.

Weltausstellung b. (-, -en) : diskouezadeg hollvedel b.

Weltbank b. (-) : Bank Bed g.

Weltbaum g. (-) : [mojenn.] *der Weltbaum*, an onnenn Yggdrasil b.

weltbekannt ag. : hollvrudet, soulvrudet, illur, brudet bras dre ar bed a-bezh.

weltberühmt ag. : hollvrudet, illur, brudet er bed a-bezh.

Weltbeschreibung b. (-) : kosmografiezh b.

Weltbeste(r) ag.k. g./b. : kampion ar bed g., kampionez ar bed b.

Weltbestleistung b. (-, -en) : rekord ar bed g., gourc'hoù ar bed g.

Weltbevölkerung b. (-) : poblañs ar bed b. ; *die Weltbevölkerung wächst*, kreskiñ a ra poblañs ar bed.

weltbewegend ag. : ... a cheñch fas ar bed, ... a bouez bras evit ar bed kevan, gwall bouezus evit ar bed a-bezh.

Weltbild n. (-s) : bedouriezh b., bedweladur g., sellad war ar bed g., meizadur g., bedvennozhadur g., mennozhadur g., kealiadur g. ; *kopernikanisches Weltbild*, heolgreizelouriezh b. ; *geozentrisches Weltbild*, douargreizelouriezh b., douargreizouriezh b.

Weltbürger g. (-s, -) : keodedour ar bed-holl g., bedvroad g.

weltbürgerlich ag. : bedvroat.

Weltbürgertum n. (-s) : bedvroadelezh b.

Weltdame b. (-, -n) : mondianez b., itron a renk b., maouez ar bed b., uhelvedadez b., itron vondian b.

Weltenbummler g. (-s, -) : hentataer g., kantreer g., baleantour g., baleer-broezihoù g., reder-broioù g., foeter-bro g., foeter-broioù g., foeter-mor g., galouper g., reder-mor g., ki-mor g.

Weltende n. (-s) : dibenn ar bed g., diwezh ar bed g., gourfenn ar bed g., dibenn ar c'hantvedoù g., [relij.] Deiz ar Varn g., P. fin ar bed g.

Weltenschöpfer g. (-s, -) : [preder., frañmasonerezh] demiurg g., spered urzhier ar c'hosmoz g., pennaour ar bed g.

weltentrückt ag. : **1.** digenvez, digavennus, didud, digevannez, pell diouzh darempred an dud, pell diouzh safar ar bed, distro, pell diouzh ar bed / er-maez eus ar bed (Gregor) ; **2.** o rambreal, beuzet en e soñjoù, kollet en e soñjezonoù, beuzet (kollet) en e brederiadennoù, o lonkañ soñjoù, gant e hunvreoù, en ifermioù, o soñjal e lec'h all, e spered o treiñ e lec'h all, azezet war e spered, aet e spered da stoupa, er c'houmoul, dibrad diouzh trubuilhoù ar bed-mañ, o tebriñ soñjoù, o valañ soñjoù, o tisvalañ soñjoù, o rodellañ soñjoù en e benn (en e spered, dre e spered).

Weltentstehung b. (-) : orin ar bed g.

Weltentstehungslehre b. (-) : bedc'hanouriezh b., kosmogoniezh b.

welterfahren ag. : ... en deus gwelet kalz a draoù, ... a zo intentet mat, ... a anavez mat ar vuhez.

Welterfolg g. (-s, -e) : berzh ruz er bed a-bezh g., berzh forzh pegement (ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, mui-pegenn-mui, spontus) er bed a-bezh g., brud forzh pegement er bed a-bezh g./b.

Weltergewicht n. (-s) : [sport] pouez welter g., pouez damgrenn g.

Weltergewichtler g. (-s, -) : [sport] sportour welter g., pouez damgrenn g.

Welternährungsprogramm n. (-s) : steuñv bedel evit ar bevañs g.

welterschütternd ag. : ... a cheñch fas ar bed, ... a bouez bras evit ar bed kevan, gwall bouezus evit ar bed a-bezh.

Weltesche b. (-) : [mojenn.] *die Weltesche*, an onnenn Yggdrasil b.

weltfremd ag. : diouiziekl eus doareoù ar bed, hep lec'h-dont, diakuit, didro, didroidell, distag, eeunik, dibrad diouzh trubuilhoù ar bed-mañ.

Weltfremdheit b. (-) : diouiziegezh b., diakuitet b., eeunder g., aeelouriezh b., didroidellerezh g., didroidell b., distag diouzh ar bed g.

Weltfriede g. (-ns) : peoc'h ar bed g., peoc'h er bed a-bezh g.

Weltgebäude n. (-s) : kosmoz g., hollved g., alvez g.

Weltgegend b. (-, -en) : rann eus ar bed b., rannved b., darnved g.

Weltgeistliche(r) ag.k. g./b. : [relij.] den a iliz n'emañ ket dindan reol g.

Weltgeltung b. (-) : brud kaer er bed a-bezh g./b.

Weltgericht n. (-s) : [relij.] *das Weltgericht*, ar Varn ziwezhañ b., ar varnadeg-veur b., deiz ar Varn g., deiz ar Varn diwezhañ g.

Weltgeschichte b. (-) : istor ar bed-holl g., istor an denelezh g.

weltgeschichtlich ag. : a cheñch fas ar bed, a bouez bras evit ar bed a-bezh, gwall bouezus evit ar bed a-bezh.

Weltgesundheitsorganisation b. (-) : Aozadur Bed ar Yec'hed (ABY) g.

weltgewandt ag. : uhelvedat, amc'hraus, kourtes ; *weltgewandt sein*, bezañ kourtes (Gregor), bezañ en e aez dirak n'eus forzh piv ; *er ist weltgewandt*, hennezh a oar pleustriñ gant an holl, plijout a ra dezhañ gwelet ha bezañ gwelet, en em ober a ra ouzh ar vuhez hag an dud, laouen e vez ouzh an holl, plijus eo ober gantañ, plijus eo da zaremprediñ, aes eo mont e darempred gantañ, aes eo mont e kehent gantañ, aes eo denesaat outañ, aes eo tostaat outañ, aes eo c'hoari gantañ, aes eo en em glevet gantañ, aes eo en em gordañ gantañ, brav eo kaout d'ober gantañ, brav eo kaout d'ober outañ, un den a emglev eo, un den a zegemer mat eo (Gregor), aes eo en em ober outañ, brav eo rannañ fav gantañ, tro aes a zo ennañ, tro vat a zo ennañ, bez' eo un den bourrus, ur spered aes a zen eo, un darempred aes a zen eo, amc'hraus eo, sichant eo.

Weltgewandtheit b. (-) : lec'h-dont g., amc'hrausted b., ampartiz b., finesa b., emober g.

Welthandel g. (-s) : kenwerzh bed g., kenwerzh ved b.

Welthandelsorganisation b. (-) : Aozadur Bed ar C'henwerzh (ABK) g.

Weltherrschaft b. (-) : pennholierezh war ar bed a-bezh g., hegomoniezh vedel b.

Weltherrscher g. (-s,-) : [mojenn.] roue an tir g.

Welthilfssprache b. (-) : yezh etrebroadel defot gwell b.

Weltkarte b. (-,-n) : planisferenn an Douar b., kartenn ar bed b., kartenn an Douar b., taolenn-ved b.

Weltkenntnis b. (-) : lec'h-dont g., ampartiz b., finesa b., emober g.

Weltkind n. (-s,-er) : rouler g., c'hwil g., paotr drant ha bagol g., paotr gwiv evel ur c'hant tachou g., paotr gwiv evel ul labous g., liper g., unan laouen hag aes g., unan hag a gemer ar vuhez diouzh an tu mat g., fringer g., bever diroll g., paotr disoursi g., tamm mat a baotr gardis g., tarin da farsal g.

Weltklasse b. (-) : rummad ar re wellañ er bed g. ; *er ist einfach Weltklasse*, n'eus den ebet a vefe par na tost dezhañ, n'eus ket un den re da hemañ, n'eus den ebet heñvel outañ, hennezh a zo un disparadenn, dibar eo, dreist-par eo, dindan tro an heol (dindan an Neñv) n'eus den a ve par dezhañ, n'en deus ket e bar (Gregor), n'eus ket par dezhañ, n'eus ket dezhañ, hennezh a zo hep e bar, hennezh a zo eus ar seurt na barti ket, hennezh a zo hep e hañval, hennezh a zo hep hañval, n'en deus ket e goulz, n'eus gour par dezhañ, n'eus den ebet en tu all dezhañ, n'eus nikun evit e bakañ, ned eo ket ganet e bar evit c'hoazh, n'en deus ket e gendere, n'en deus ket e gevatal, n'eus ket eveltañ.

Weltklugheit b. (-) : lec'h-dont g., ampartiz b., finesa b.

Weltkörper g. (-s,-) : ster str., astr g., planedenn b., korf-egor g.

Weltkrieg g. (-s,-e) : brezel-bed g. ; *der erste Weltkrieg*, ar brezel-bed kentañ g., ar brezel pevarzek g., ar Brezel Bras g. ; *Grabmal des unbekannten Soldaten aus dem ersten Weltkrieg*, bez ar soudard dianav lazhet e-kerzh ar brezel-bed kentañ g. ; *durch den ersten Weltkrieg wurden viele Familien dezimiert*, ur riñs ti e oa bet ar brezel pevarzek, ar brezel pevarzek a reas e rumm war tiegezhioù ha tiegezhioù ; *der zweite Weltkrieg*, an eil brezel-bed g. ; *während des letzten Weltkrieges*, a-zoug ar brezel-bed diwezhañ ; *die Zeit zwischen den beiden Weltkriegen*, an etrebrezel g.

Weltkugel b. (-) : boul an Douar b., boul ar Bed b., pellenn an Douar b., pellenn douar b., boul-douar b.

weltkundig ag. : *weltkundig sein*, bezañ kourtes (Gregor), bezañ en e aez dirak n'eus forzh piv.

Weltlauf g. (-s) : red an traoù g., red ar bed g. ; [relij.] *erster Antrieb des Weltlaufs durch Gottes Willen*, raklusk g.

weltläufig ag. : uhelvedat, amc'hraus, kourtes ; *weltläufig sein*, bezañ kourtes (Gregor), bezañ en e aez dirak n'eus forzh piv.

weltlich ag. : lik, foran, disakr, douarel, douarek, bedat, bedel, bedus, amzerel ; *weltliches Gericht*, lez lik b., lez-varn lik b., lez-varn ar Stad b., lez-varn ar roue b. ; *die weltliche Macht*, ar galloud bedel g., mistri ar bed-mañ ls., ar varnerien lik ls., ar pennadurezhioù ls., an aotrouniezh foran b. ; *weltliche Musik*, sonerezh foran g., sonerezh disakr g. ; *die weltlichen Ergötlichkeiten, die weltlichen Vergnügungen*, ebatoù ar bed ls. ; *weltlich machen*, likaat ; *der weltliche Mensch*, ar bedad g. ; *die weltlichen Menschen*, bediz ls., ar vediz ls., tud ar bed ls. ; *das Weltliche*, ar bed g. ; *dem Weltlichen zugewandt sein*, bezañ taolet gant ar bed, bezañ troet gant traoù ar bed-mañ, bezañ den ar bed, bezañ mab ar bed (Gregor), bezañ troet gant prederioù douarel.

Weltlichkeit b. (-) : bedeliezh b., douaregezh b., douarelezh b., likelezh b.

Weltliteratur b. (-) : lennegezh etrebroadel b., lennegezh ar bed b.

Weltlust b. (-) : bedeliezh b.

Weltmacht b. (-,-mächte) : galloud bras g., bro eus ar re c'halloudusañ er bed b., riez ved b.

Weltmann g. (-s,-männer) : mondan g., den a renk g., uhelvedad g., aotrou mondan g.

weltmännisch ag. : uhelvedat, amc'hraus, kourtes ; *weltmännisches Wesen*, kourtezi b., aez dirak an dud g.

Weltmarkt g. (-s) : marc'had etrebroadel g., nevid-bed g. ; *um auf dem Weltmarkt konkurrenzfähig zu bleiben, musste das Land große Opfer auf sich nehmen*, evit chom kevezus en nevid-bed e rankas ar vro asantiñ da aberzhioù pounner.

Weltmarktpreis g. (-es,-e) : feur etrebroadel g.

Weltmeer n. (-s,-e) : mor-bras g., meurvor g. ; *die Weltmeere durchfurchen*, hentañ ar mor, lopañ mor, mont dre ar morioù, galoupat ar morioù, redek ar morioù, redek mor, redek ar mor, klouedat mor, regiñ mor, regiñ ar mor, morañ, morrede, troc'hañ an dour, digeriñ an dour, freuzañ an dour, fregañ an dour ; *die Weltmeere üben einen Einfluss auf das Klima aus, das Klima wird von den Weltmeeren beeinflusst*, delanvadet e vez an hin gant ar meurvorioù ; *der Einfluss der Weltmeere auf das Klima*, delanvad ar meurvorioù war an hin g.

Weltmeister g. (-s,-) : [sport] kampion ar bed g.

Weltmeisterschaften ls. : [sport] kampionad ar bed g.

welttoffen ag. : digor war ar bed.

Weltordnung b. (-) : urzh etrebroadel g. ; *neue Weltordnung*, nevezurzh ekonomikel etrebroadel g.

Weltpokal g. (-s) : [sport] kib ar bed b.

Weltpolitik b. (-) : 1. politikerezh etrebroadel g., politikerezh bedel g., politikerezh a bar bedel g., politikerezh e par ar blanedenn g. ; 2. [istor, Gwilherm II] Weltpolitik g.

weltpolitisch ag. : politikel e par ar blanedenn.

Weltpostverein g. (-s) : unvaniezh post hollvedel b.

Welpriester g. (-s,-) : [relij.] beleg n'emañ ket dindan reol g.

Weltproduktion b. (-) : kenderc'had bed g., kenderc'h bed g.

Weltrand g. (-s) : bevennoù ar bed ls., bevenn ar bed b.

Weltranglistenerte(r) ag.k. g./b. : [sport] niv. 1 er bed b. [niverenn unan er bed].

Welträtsel n. (-s) : mister ar grouidigezh g.

Weltraum g. (-s) : egor g., steregor g. ; *die Eroberung des Weltraums*, perc'hennidigezh an egor b., perc'hennañ an egor g., gounidigezh an steregor b., gounidigezh an egor b., gounid an egor g.

Weltraum- : ... egorel, ... egor, ... en egor, egor-.

Weltraumausflug g. (-s,-ausflüge) / **Weltraumausstieg** g. (-s,-e) : [sterdeñ] ezlestrad g. ; *einen Weltraumausflug unternehmen, einen Weltraumausstieg unternehmen*, ezlestrañ.

Weltraumbahnhof g. (-s,-höfe) : 1. savlec'h egor g. ; 2. bon bannañ fuzeennoù g., egorborzh g., kosmodrom g.

Weltraumfahrer g. (-s,-) : astraer g., astronaut g., sterdead g., spasaer g., spasionaot g., kosmonaot g., egoraer g.

Weltraumfahrt b. (-,-en) : 1. nijadenn en egor b., beaj dre an egor b. ; 2. sterdeadurezh g., astraerezh g., sterdeerezh g., sterdeñ g.

Weltraumfahrzeug n. (-s,-e) : egorlestr g. [liester egorlistri], egorijin g., ijinenn egor b.

Weltraumflug g. (-s,-flüge) : nijadenn en egor b., egornij g.

Weltraumflugkörper g. (-s,-) : egorijin g., ijinenn egor b.

Weltraumforschung b. (-,-en) : 1. imbourn'h war tachenn ar sterdeadurezh g., imbourn'h war tachenn an astraerezh g. ; 2. ergerzh an egor g.

Weltraumhafen g. (-s,-häfen) : bon bannañ fuzeennoù g., egorborzh g., kosmodrom g.

Weltraumindustrie b. (-) : ijinerezh egorel g.

Weltraumkapsel b. (-,-n) : klozenn egorlestr b., klozenn egor b.

Weltraumlabor n. (-s,-s/-e) : arnodva egorel g.

Weltraumreise b. (-,-n) : beaj dre an egor b.

Weltraumschiff n. (-s,-e) : egorlestr g. [liester egorlistri], egorijin g., ijinenn egor b.

Weltraumsonde b. (-,-n) : sonterez egor b.
Weltraumspaziergang g. (-s,-spaziergänge) : [sterdeñ] ezlestrad g. ; *einen Weltraumspaziergang unternehmen*, ezlestrañ.
Weltraumstation b. (-,-en) : savlec'h egor g.
Weltraumstrahlen ls. : skinoù-egor ls.
Weltraumteleskop n. (-s,-e) : teleskop-egor g.
Weltraumwaffe b. (-,-n) : arm-egor g.
Weltraumwissenschaft b. (-) : egorouriezh b.
Weltregion g. (-s,-e) : rann eus ar bed b., rannved b., darnved g.
Weltreich n. (-s,-e) : impalaeriezh b. ; *das Britische Weltreich*, impalaeriezh Breizh-Veur b.
Weltreise b. (-,-n) : tro ar bed b. ; *eine Weltreise machen*, ober tro ar bed.
Weltrekord g. (-s,-e) : rekord bed g., gourc'hoù bed g.
Weltrekordler g. (-s,-) : kampion ar bed g., gourc'haouer bed g.
Weltreligion b. (-,-en) : relijion vras e par ar bed b.
Weltruf g. (-s) : brud kaer er bed a-bezh g./b.
Weltruhm g. (-s) : brud kaer er bed a-bezh g./b.
Weltschmerz g. (-es) : 1. gwazhwelerezh g. ; 2. [lenn.] melkoni b.
Weltschöpfer g. (-s) : [relij.] krouer ar bed g.
Weltseele b. (-) : [preder.] ene ar bed g.
Weltsprache b. (-,-n) : yezh etrebroadel b.
Weltstadt b. (-,-städte) : meurgêr b.
weltstädtisch ag. : eus ur veurgêr, ... meurgêr, meurgériat.
Weltteil g. (-s,-e) : rann eus ar bed b., rannved b., darnved g.
weltumfassend ag. : er bed a-bezh, bedel, hollvedel, e par ar blanedenn.
Weltumrundung b. (-,-en) : tro ar bed b.
Weltumseglung b. (-,-en) : 1. tro ar bed dre lien b., troverdeadenn b., imram g. ; 2. [sport] redadeg-vor tro-dro d'ar bed b.
Weltumsegler g. (-s,-) : troverdead g. [*liester troverdeidi*].
weltumspannend ag./Adv. : bedelaet, dre ar bed a-bezh, e par ar blanedenn.
Weltuntergang g. (-s) : dibenn ar bed g., gourfenn ar bed g., finvezh ar bed b., dibenn ar c'hantvedoù g., [relij.] Deiz ar Varn g., P. fin ar bed b.
Weltuntergangsstimmung b. (-) : malañjer g., maritell b.
Welt-Ursprache b. (-) : [yezh.] mammyezh b.
Weltverbesserer g. (-s,-) : [dre skeud.] reizher touet g., reizher ar gwalloù g.
weltvergessen ag. : o rambreal, beuzet en e soñjoù, beuzet (kollet) en e brederiadennoù, o lonkañ soñjoù, gant e hunvreoù, en ifernioù, o soñjal e lec'h all, er c'houmoul, e spered o treiñ e lec'h all, azezet war e spered, aet e spered da stoupa, kollet en e soñjezonoù, dibrad diouzh trubuilhoù ar bed-mañ.
Weltverkehr g. (-s) : darempredoù etrebroadel ls.
weltverloren ag. : 1. digenvez, digavennus, didud, digevannez, pell diouzh darempred an dud, pell diouzh safar ar bed, distro, pell diouzh ar bed / er-maez eus ar bed (Gregor) ; 2. o rambreal, beuzet (kollet) en e brederiadennoù, o lonkañ soñjoù, gant e hunvreoù, en ifernioù, o soñjal e lec'h all, er c'houmoul, e spered o treiñ e lec'h all, azezet war e spered, aet e spered da stoupa, kollet en e soñjezonoù, dibrad diouzh trubuilhoù ar bed-mañ.
Weltweise(r) ag.k. g./b. : fur g. ; *die sieben Weltweisen*, ar seizh fur eus Bro-C'hres (Gregor) ls., ar seizh fur a C'hres ls.
Weltweisheit b. (-) : furnez b., filozofiezh b., prederouriezh b.
weltweit ag./Adv. : dre ar bed a-bezh, er bed a-bezh, er bed-holl, er bed hed ha ledan, ... ar bed, hollved, bedel, hollvedel, e par ar blanedenn, e pevar c'horn ar bed ; *eine weltweite Friedensbewegung*, un emsav etrebroadel evit ar peoc'h g. ; *Singapur ist der weltweit bedeutendste Handelshafen*, kentañ porzh-mor ar bed eo Singapour e-keñver ar c'henwerzh ; *auf weltweiter Ebene*, e par ar blanedenn ; *weltweite Verbreitung*, 294

bedeladur g. ; *weltweite Produktion*, kenderc'had bed g. ; *weltweit verbreitete Pandemie*, bedreuziad g., kleñved-bed g.
Weltwirtschaft b. (-) : armerzh ar bed g., armerzh bedel g. ; *die Seehäfen haben eine hohe Bedeutung für die Weltwirtschaft*, ar porzhioù-mor a zo dezho ur pouez bras en armerzh ar bed.
Weltwirtschaftsgipfel g. (-s,-) : kuzuliadeg etrebroadel diwar-benn an armerzh b.
Weltwirtschaftskrise b. (-,-n) : enkadenn armerzhel er bed a-bezh b. ; *die Weltwirtschaftskrise 1929*, enkadenn-ved 1929 b., an Enkadenn Veur b.
Weltwunder n. (-s,-) : *die sieben Weltwunder*, seizh Marvailh (seizh Marzh, seizh Burzhud) ar bed ls.
Weltzeit b. (-) : amzer hollvedel g.
Weltzeituhr b. (-,-en) : horolaj etrebroadel g. [*diskouez a ra holl gwerzhioù-our ar bed*].
wem dativ evit **wer** : *wem gehört dieser Mantel* ? da biv bennak eo ar vantell-mañ ? ; *von wem ist das Buch* ? piv en deus skrivet al levr-se ?
Wemfall g. (-s,-fälle) : tro-da-biv b., tro-reiñ b., dativ g.
wen akuzativ evit **wer** : *wen sehe ich da* ? sell 'ta piv ! ; *wen sucht ihr* ? war-lerc'h piv emaoch-c'hwil o klask ? ; *an wen denkst du* ? e piv emaoût o soñjal ? o soñjal e piv emaoût ?
Wenfall g. (-s,-fälle) : tro-renet b., tro-damall b., akuzativ g.
Wende¹ g. (-n,-n) : Wend g. [*liester Wended*], Sorab eus Luzasia-lzel g.
Wende² b. (-,-n) : 1. tro b., kemm g., kemmadur g., kemmadenn b., eilpenn g., eilpennadur g., eilpennañ g., eilpennadenn b., eilpennadeg b., cheñch tu g., ar cheñch tu d'ar vazh g., cheñchamant krenn g., revelzi b., trummgemm g., kaouad avel-gorbell b./g., barrad avel-gorbell g., troc'h g. ; *um die Wende des XIX. Jahrhunderts*, war-dro 1800 ; *es wird eine Wende eintreten*, cheñchet e vo an traoù penn-dabenn, cheñchet e vo penn d'ar vazh, cheñchet e vo bazh d'an daboulin ; *wir stehen an der Wende einer neuen Zeit*, emaoamp war dreuzoù un amzer nevez ; *die Jahrhundertwende*, tro ar c'hantved b. ; *die Wende in der DDR*, ar revelzi en RDA b., P. ar cheñch tu d'ar vazh en RDA g. ; *kopernikanische Wende*, revelzi Gopernik b. ; 2. [merdead.] treiñ bourzh g., viradenn b. ; *erneute Wende*, disviradenn b. ; *sie werden wohl noch eine Wende vollführen müssen, um den Hafen zu erreichen*, n'aint ket er porzh war o bourzh, ret e vo dezho disvirañ evit erruout er porzh.
Wendegetriebe n. (-s,-) : [tekn.] eilpenner g. [*liester eilpennerioù*], amginer g. [*liester amginerioù*], ginader g. [*liester ginaderioù*].
Wendehalbmesser g. (-s,-) : [kirri-tan] skin olouenañ g.
Wendehals g. (-es,-halse) : 1. [loen.] penngamm g. [*liester penngamm*] ; 2. [dre skeud.] koulzataer g., koulzelour g., mataer g., amzerzibaber g., treizher g., P. klasker e du g., klasker e dro g., silienn b., tra bechar g., gwiblenn b.
Wendekreis g. (-es,-e) : 1. trovan b. ; *nördlicher Wendekreis*, *Wendekreis des Krebses*, trovan ar C'hrank b. ; *südlicher Wendekreis*, *Wendekreis des Steinbocks*, trovan ar C'havr b. ; *zwischen den Wendekreisen gelegen*, etretrovanel ; 2. [kirri-tan] skin olouenañ g.
Wendel b. (-,-n) : [mat.] biñs b.
Wendelfeder b. (-,-n) : [tekn.] gwinterell droellenn b., gwinterell-viñs b.
wendelförmig ag. : a-viñs.
Wendelring g. (-s,-e) : torc'h g. [*liester torc'hioù*].
Wendelstein g. (-s,-e) / **Wendelstiege** b. (-,-n) / **Wendeltreppe** b. (-,-n) : biñs b., skalier a-dro g., skalier graet a-dro g., biñs a-dro b., diri war-viñs g., diri àr-viñs g., diri a-viñs g. ; *die Wendeltreppe hochgehen*, sevel gant ar viñs, sevel ar viñs ; *doppelläufige Wendeltreppe*, biñs-doubl b.
wenden V.gw. (wendete / hat gewendet) : 1. treiñ, treiñ tu evit tu, cheñch tu, ober un hanterdro, hanterdreiñ ; *scharf wenden*, treiñ krenn ; *der Wagen wendet*, dont (treiñ) a ra ar c'harr en-dro diwar an hent, ober a ra ar c'harr un hanterdro ; *mit wendender Post*, gant distro ar post, gant ho respont, gant ho tiskrivadenn ; 2. [merdead.] wenden, treiñ

bourzh, cheñch bourzh, cheñch roud, diroudañ, diheñchañ, virañ ; *noch einmal wenden*, disvirañ ; *sie werden wohl noch einmal wenden müssen, um den Hafen zu erreichen*, n'aint ket er porzh war o bourzh, ret e vo dezho disvirañ evit erruout er porzh ; *dreimal muss man wenden, bevor das Schiff die hohe See erreicht*, tri bourzh a zo d'ober a-barzh kaout ar mor don.

V.k.e. (wandte / wendete // hat gewandt / hat gewendet) : 1. treiñ, distreiñ, tuginañ, eilpennañ, cheñch tu da, treiñ tu da ; *eine Matratze wenden*, treiñ ur vatarasenn war an tu all, cheñch tu d'ur vatarasenn ; *eine Matratze umdrehen und wenden*, cheñch penn ha cheñch tu d'ur vatarasenn ; *Heu wenden*, fichañ foenn, teuler foenn, treiñ foenn, fuilhañ foenn, teuler foenn er vann evit cheñch tu dezho, ober ur mesk d'ar foenn ; *den Salat wenden*, meskañ ar saladenn ; *den Braten wenden*, treiñ ar ber, lakaat ar ber da dreiñ ; *bitte wenden !* troit ar bajenn, mar plij ! ; *den Blick zur Seite wenden*, distreiñ e selloù ; *die Waffe gegen sich selbst wenden*, treiñ an arm a-enep an-unan (e arm a-enep dezhañ, hec'h arm a-enep dezhi h.a.) ; *hin und her wenden*, treiñ ha distreiñ war e nav zu, durc'hellat, treiñ ha distreiñ ; *man mag es drehen und wenden wie man will*, ne vern penaos ez afed dezhi, n'eus gwall forzh penaos ez afec'h dezhi, kaer 'zo treiñ ha distreiñ an afer war he nav zu ; 2. *kein Auge von jemandem wenden*, na dennañ lagad ebet diwar u.b., na zispegañ e zaoulagad diwar u.b. ; 3. *seine Schritte nach einem Ort wenden*, kas e dreid war-zu udb, kas e gammedoù war-zu udb, mont war-zu udb, mont etrezek udb, mont etramek udb, mont davet udb, mont da-gaout udb, mont war-gaout udb, mont da-geñver udb, tennañ d'udb, tennañ war-du udb, skeiñ etrezek udb, kavout e hent war-du udb, ober hent etrezek udb, skeiñ etramek udb, skeiñ war-du udb, durc'haat d'udb, durc'haat ouzh udb, durc'haat etrezek udb, durc'haat etramek udb, treiñ etrezek udb, treiñ etramek udb ; 4. *den Rücken wenden*, treiñ kein, diskouez e seulioù ; 5. *Mühe an etwas (ak.) wenden (Mühe auf etwas (ak.) wenden)*, kemer poan gant udb, kemer fred gant udb, kemer streuvell gant udb, poaniañ gant udb, poaniañ ouzh udb, en em boaniañ evit ober udb, bec'hiañ d'ober udb, poaniañ oc'h ober udb, poaniañ d'ober udb, kiañ d'ober udb, kiañ (strivañ) ouzh udb, reiñ bec'h war udb, reiñ bec'h d'ober udb, ober bec'h oc'h ober udb, kemer bec'h oc'h ober udb, lakaat bec'h evit ober udb, bec'hiañ d'ober udb, en em boursuiñ d'ober udb, lakaat poan d'ober udb, lakaat e boan d'ober udb, lakaat e striv d'ober udb., lakaat e boan da zont a-benn eus udb, lakaat e striv da gaout udb, treveliañ d'ober udb, strivañ d'ober udb, en em vertuziñ d'ober udb, lakaat e youl d'ober udb, lakaat e nerzh d'ober udb, stardañ d'ober udb, igouniañ d'ober udb, plediñ d'ober udb, plediñ gant udb, pleal gant udb, kemer poan d'ober udb, kemer an tregas d'ober udb, kemer poell da zont a-benn eus udb, kemer poellad da zont a-benn eus udb, poellañ d'ober udb, poelladiñ d'ober udb ; 6. [merdead.] *das Schiff wenden*, cheñch hent d'ar vag, treiñ bourzh, dont a-benn, diroudañ, diheñchañ, virañ.

Anv-gwan-verb II : **gewandt, gewendet gewendeter Anzug**, dilhad lakaet war an tu gin g.

V.em. : **sich wenden** : 1. (wandte sich / wendete sich // hat sich (ak.) gewandt / hat sich (ak.) gewendet) : treiñ ; *sich zu jemandem wenden*, treiñ (en em dreiñ) ouzh (war-du, etrezek, etramek) u.b., distreiñ da sellet ouzh u.b., treiñ war u.b. ; *sich hin und her wenden*, treiñ ha distreiñ evel un doupenn, treiñ-distreiñ.

2. [dre skeud.] (wandte sich / wendete sich // hat sich (ak.) gewandt / hat sich (ak.) gewendet) : *sich gegen jemanden wenden*, mont d'u.b., mont ouzh u.b., mont a-benn d'u.b., sevel a-enep u.b., herzel (talañ) ouzh u.b., ober gwall c'hoari d'u.b. (Gregor), ober beskelloù e-kreiz park u.b. ; *sich drehen und wenden*, a) klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, tortilhañ, chom da chaokat e c'henoù, ober tro gant e gaoz, reiñ tro d'e gomzoù, reiñ tro d'e lavar, ober ardoù, ober ardivinkoù, bezañ 295

ardoù gant an-unan, ober jestroù ; b) mont tro-distro ; *sich zu drehen und zu wenden wissen*, gouzout e ziluzioù, kavout atav ar voaien da zibunañ e gudenn, bezañ gouest da gavout ar poell e pep kudenn, bezañ dilu, gouzout mat war peseurt avel sturiañ e vatimant, na vezañ moñs, na vezañ mogn, na vezañ mogn e zivrec'h, na vezañ mañchek, na vezañ ur paotr hualet, gouzout mat penaos tennañ e spillhenn eus ar jeu, gouzout en em ober, gouzout ober ganti ; *er weiß sich zu drehen und zu wenden*, forzh kaer a zo e sach e graf gantañ bepred ; *sich um hundertachtzig Grad wenden*, cheñch penn d'e vazh, treiñ e chupenn, cheñch tu d'e chupenn, treiñ penn d'ar vazh, treiñ penn d'e vazh, trokañ penn d'ar vazh, trokañ penn d'e vazh, cheñch bazh d'e daboulin, cheñch bazh d'an daboulin, cheñch bazh war an daboulin, cheñch bazh en daboulin.

3. *sich an jemanden wenden*, en em dreiñ ouzh (war-zu) u.b., treiñ ouzh (war-zu) u.b., en em erbediñ (mont) ouzh u.b., mont da welet u.b., mont da-gaout u.b., mont da-geñver u.b., mont da gavout u.b., mont davet u.b., mont d'u.b., mont etrezek u.b., mont war-dro u.b., mont e kehent gant u.b., mont e darempred gant u.b., jubenniñ u.b. ; *sich um Hilfe an jemanden wenden*, rekouriñ d'u.b., rekouriñ ouzh u.b., goulenn sikour digant u.b. ; *sich mit etwas an jemanden wenden*, goulenn (reketiñ) udb digant u.b., en em erbediñ ouzh u.b. a-zivout udb, komz ouzh u.b. a-zivout udb ; [kenwerzh.] *sich gezielt an eine Gruppe wenden*, bukañ ur rummad tud.

4. cheñch, treiñ (wendete sich / hat sich gewendet) : *das Wetter wendet sich*, emañ an amzer o troc'hañ, emañ an amzer oc'h en em droc'hañ, [d.l.e. : o vont war wellaat, o vont da vrav], emañ an amzer o treiñ [d.l.e. : o treiñ da fall, o trenkañ, o tont da vezañ fall], emañ an amzer o cheñch ; *der Wind wendet sich*, emañ an avel o treiñ (o cheñch roud) ; [dre skeud.] *sich zum Guten wenden*, treiñ da vat, cheñch war an tu mat, mont war well, dont war (da) well, cheñch ouzh gwell, treiñ war an tu a-vat ; *das Blättchen hat sich gewendet*, cheñchet (troet) ez eus bet penn d'ar vazh, cheñchet ez eus bet bazh d'an daboulin ; *das Blatt hat sich gewendet*, troet eo ar voul ; *das Blatt wendet sich*, a) [treiñ war un tu bennak] ar voul a dro, emañ ar voul o treiñ, emañ ar rod o treiñ, war lusk emañ an traoù ; b) [treiñ war an tu a-enep] emañ ar chañs o tistagañ diouzhomp, emañ ar skudell o treiñ war he c'henoù ; *das Glück wendet sich*, treiñ a ra ar voul a-enep dimp, treiñ a ra ar chañs diwarnomp, krog eo ar c'hwil ennomp, distagañ a ra ar chañs diouzhomp, emañ ar skudell o treiñ war he c'henoù ; *sich zum Guten wenden*, treiñ da vat ; *sich zum Schlechteren wenden*, treiñ da fall, tennañ da fall, mont war fallaat, bezañ krog ar sistr da drenkañ, dont al laezh da drenkañ ; *er möchte wissen, wie sich das Ganze für ihn wenden wird*, emañ e gouign e go.

Wendemaschine b. (-,-n) : [labour-douar] ficherez b., troerez-foenn b., foennerez b., fuilherez-foenn b.

Wendeplatz g. (-es,-plätze) : [kirri] troidell b., lec'h aveet evit ober un hanter-dro g.

Wendepunkt g. (-s,-e) : 1. korn-tro g., korn-pleg g., pleg g., dispieg g., kammdro b., troigell b., diskorn-tro g. ; 2. [lenn.] taol-darvoud g., amfeudad g. ; 3. [dre skeud.] treuzoù un amzer nevez ls., mudurun b. ; *ein Wendepunkt der Geschichte sein*, bezañ mudurun daou brantad istorel ; 3. [mat.] poent disgwar ur grommenn g.

Wenderadius g. (-,-ien) : skin c'hwel g.

Wendeschalter g. (-s,-) : [tredan.] ginader g. [liester ginaderioù].

Wendestelle b. (-,-n) : [kirri] troidell b., lec'h aveet evit ober un hanter-dro g.

Wender g. (-s,-) : 1. [tredan] amginer g. [liester amginerioù], ginader g. [liester ginaderioù] ; 2. [kegin.] rozell b., spanell b., palisenn b., palikell b., sklisen b.

wendig ag. : 1. embregadus, hebleustr, aes da vaneal, aes da embreger, aes da gas ; *ein wendiges Auto*, ur c'harr-tan hevleñ g. ; 2. [dre skeud.] ijinus, ijinet mat, dilu, divreilh, digleiz, fin, divorfil, dispak, eskuit, gwevn, gouest-mat d'en em azasaat, ijinek, mibin, meür, ouesk, prim, skañv, soubl, abil, bliv, libr e gorf, dibikouez ; *er ist ein wendiger*

Bursche, itrik en deus, dilu eo, ur paotr c'hwek eo, ur spered ijinus a zen eo, ijinet mat eo, un den leun a ijin eo, un den a gant tro eo, n'eo ket moñs, n'eo ket mogn, n'eo ket mogn e zivrec'h, n'eo ket mañchek, n'eo ket ur paotr hualet, hennezh a oar e ziluzioù, un tamm paotr digleiz eo, forzh kaer a zo e sach e graf gantañ bepred, hennezh a zo gouest da gavout ar poell e pep kudenn, hennezh a zo digaoz dezhañ, hennezh a zo divreilh dezhañ, hennezh a zo Fañch an itrikoù, hennezh a zo paotr an itrikoù.

Wendigkeit b. (-) : 1. embregadusted b., aessed da vaneal b. ; *Wendigkeit eines Autos*, heвлеиндeд ur c'harr-tan b. ; 2. gouestoni d'en em azasaat b., digaoz g., divreilh g., eskuitet b., eskuitet g., gwevnder g., gwevnder b., ijin g. itrik g., lec'h-dont g., mibinder g., mibinder b., oueskdet b., oueskter g., primder g., primdet b., bouilhded ; *diese Arbeit erfordert höchste Wendigkeit*, ur pezh labour eus ar re oueskañ an hini eo.

Wendin b. (-, -nen) : *Wendenz* b. [*liester* *Wendezed*], Sorabez eus Luzasia-lzel b.

wendisch ag. : wend, [yecz.] wendek, sorabek-izel.

Wendung b. (-, -en) : 1. tro b., troadenn b., korn-tro g., korn-pleg g., pleg g., plegenn b., displeg g., troigell b., diskorn-tro g., pleg an hent g., tro-bleg b., kammdro b., kammdroienn b., kammdroenn b., kammbleg g., troidell b. ; *Wendung um neunzig Grad*, kard tro war e seuliou g., palefarzh eus un dro leun g. ; *scharfe Wendung*, kammdroienn (kammdroenn) serzh b., korn-tro berr g., tro-gorn gwall gromm b., tro grenn b., pleg krenn g., pleg serzh g., pleg berr g., displeg krenn g., displeg serzh g., korn-tro krak g. ; *eine Wendung vollführen*, cheñch hent, cheñch tu, kemmañ an durc'hadur, mont diwar e roud, disgweañ ; *eine scharfe Wendung vollführen*, treiñ krenn ; *Wendung des Windes nach Süden*, gouzizadenn b.

2. kemm g., kemmadur g., kemmadenn b., cheñchamant g., reveulzi b. ; *Wendung zum Besseren*, gwellaenn b., gwellaenn b., gwellaadur g., gwellaadurezh b. ; *eine glückliche Wendung nehmen*, *eine gute Wendung nehmen*, treiñ da vat ; *eine unerwartete Wendung nehmen*, cheñch en un doare dic'hortoz-kaer ; *eine böse Wendung nehmen*, *eine schlimme Wendung nehmen*, *eine schlechte Wendung nehmen*, treiñ da fall, tennañ da fall, mont war fallaat, bezañ krog ar sistr da drenkañ, treiñ an traoù d'ar put, bezañ an traoù o korboniñ, treiñ ar jeu e jeu gi, bezañ krog ar soubenn da drenkañ, treiñ war an tu a-enep, dont al laezh da drenkañ ; *eine tragische Wendung nehmen*, dont da vezañ spontus (skrijus), mont e drouziwezh ; *plötzliche Wendung*, taol strak g., taol dic'hortoz g., darvoud dic'hortoz g. ; *er fürchtet, dass das Ganze eine für ihn üble Wendung nimmt*, aon en deus a fall gouchañ, aon en deus e trofe fall an traoù evitañ ; *das Ganze hat eine schlechte Wendung genommen*, troet eo an traoù war an tu a-enep.

3. [yecz.] tro-lavar b., troienn b., troenn b. ; *stehende Wendung*, troienn sonnet b. ; *metaphorische Wendung*, troienn leterc'hadek b. ; *verbale Wendung*, troienn anv-verb b., troienn verbel b. ; *impersonale Wendung*, troienn verbel dic'hour b.

4. [mezeg., gwilioudiñ] *äußere Wendung*, treiñ g.

wenig ag./Adv. : 1. nebeut, dister, nemeur, bihan ; *das wenige Gute*, *das ich tun konnte*, ar pezhig a vad am eus gelllet ober g. ; *sie hat mir aber wenig gegeben* ! sellit pegen nebeut he deus roet din ! ; *damit ist mir wenig gedient*, n'on ket kalz avañsetoc'h (savetoc'h), n'on na gwell na gwazh a se, n'on ket gwell a se, kement-se ne dalv ket kalz din ; *er hat sich nicht wenig gefreut*, ne oa ket evit e levez, laouen e oa hag en tu-hont ivez, laouen-dreist e oa, laouen e oa ha n'eo ket ober an neuz a rae, ouzhpenn laouen e oa gant kement-se, laouen-ran e oa, ken laouen ha tra e oa, laouen e oa evel an heol, ken laouen hag an heol e oa, seder e oa evel ul laouenan, lirzhin e oa evel ul laouenan, seder e oa evel ul laouenanig, lirzhin e oa evel ul laouenanig, edo en e laouenañ, digor e oa dezhañ, fest a oa ennañ, war ar pevarzek-kant

e oa an traoù gantañ ; *sich um etwas wenig kümmern*, na ober gwall alies war-dro udb, na ober gwall alies diouzh udb, na ober pikol war-dro udb, na intent gwall vat ouzh udb, soursial gwall nebeut ouzh udb, na ober nemeur van eus udb ; *wenig glückliche Wahl*, dibab gwalleürus g., gwall zibab g., gwall ziuz g., gwall ziviz g. ; *wenige Augenblicke*, nebeut a amzer, ur pennadig g. ; *wenig Lohn für viel Arbeit*, kalz a labour ha nebeut a c'hounidegezh ; *er verdient gutes Geld bei verhältnismäßig wenig Stress*, kaer a-walc'h eo paeet evit kelo pezh a ra ; *weder wenig noch viel, weder zu viel noch zu wenig*, na kalz na ken, na kalz na ket ; *in wenigen Worten*, e berr gomzoù, berr-ha-berr, e berr-ha-berr, evit mont (evit lavaret) berr, ez verr, e berr gerioù, en ur ger berr, evit troc'hañ berr, evit kontañ berroc'h, evit lavaret berroc'h, evit krennañ berroc'h, evit krennañ kaoz, evit diverrañ, e berr ; *wenig Zeit haben*, bezañ berr an amzer gant an-unan, na gaout nemeur a amzer, kaout nebeut a amzer ; *während der wenigen Tage, die das Leben uns gönnt*, e-pad an nebeud deizioù hon eus c'hoazh da ren, evit ar restamzer hon eus da chom war an douar ; *wir haben nur noch wenig Zeit übrig*, ne chom nemet ur c'houlz berr ganeomp, ne chom nemeur a amzer ganeomp ; *mit wenig Mühe*, hep strivañ kalz, hep poaniañ re, aes a-walc'h, ken aes all, koulz all, evel farz gant ar paotr kozh, evel toaz er forn, evel dour dre ur sil, plaen ha brav, war blaen, ken bravik ha tra, brav-bras, ken aes ha tra, a-aes-vat, aes-ral, aes-kenañ, aezet-kaer, hep reiñ bec'h, evel un dudi, propik ; *das wenige Geld*, an nebeud gwenneien ; *wenig Geld*, nebeut a arc'hant, arc'hant bihan ; *mit so wenig Geld kann ich nichts anfangen*, ne c'hallin ober netra gant ken nebeut a arc'hant ; *etwas (dat.) wenig Beachtung schenken, etwas (dat.) wenig Aufmerksamkeit schenken*, ober bihan a forzh eus udb, ober bihan a stad eus udb, ober nebeut a stad eus udb, derc'hel nebeut a stad eus udb, derc'hel nebeut a stad ag udb, derc'hel nebeut a gont eus udb, derc'hel nebeut a gont ag udb, na ober kalz a van eus udb, na ober kalz a van ouzh udb, na ober kalz a seblant ag udb ; *so wenig wie nur möglich*, an nebeutañ ar gwellañ ; *so viel oder so wenig, wie man möchte*, pezh a garer, kement ha ma karer ; *er ist wenig gebildet*, desket nebeut eo ; *die wenigen Menschen*, an nebeud tud, an nebeud a dud g., an nebeudad tud, an togad tud g., an toulladig tud g., ar pakad tud g., ar vozad tud b., ar rouedennig tud b., ar rouezadennig tud b. ; *wenig Leute*, nebeut a dud, dibaot a zen, dibaot a hini, nemeur a dud, ur rouedennig tud, ur rouezadennig tud b., un toulladig bihan a dud g., tud a-doulladoù ls., ur vozad tud b. ; *nur wenige Leute waren gekommen*, ne oa ket deuet pikol tud eno, ne oa deuet nemet ur rouedennig tud eno, ne oa deuet nemet ur rouezadennig tud eno, ne oa ket rust an dud a oa deuet ; *nur wenige Leute wissen es*, rouez-kenañ eo an dud a oar an dra-se, dibaot an dud a oar kement-se, dibaot a hini (didaot hini, dibaot a zen, dibaot den) a oar kement-se, n'eus nemeur a gement a oar an dra-se, boull eo an dud a oar an dra-se, ral a zen a oar an dra-se, n'eo ket rust an dud a oar an dra-se, unanigoù a oar an dra-se, unanig bennak a oar an dra-se ; *das ist ein bisschen wenig*, justik eo, n'eus ket da zioueriñ, n'eus ket re, un tammig eo skort ; *er kümmert sich nur wenig um seine Kinder*, ne ra ket pikol war-dro e vugale ; *recht wenig*, nebeudik-tre ; *äußerst wenig*, gwall nebeut, gwall zister ar c'hementad anezho, kement ha bezañ, ken nebeut ha tra, ken nebeut ha mann, forzh nebeut, nebeut-tre ; *er trinkt sehr wenig*, ne ev ket nemeur, ne ev nemeur ; *ebenso wenig, genauso wenig*, ken nebeut all ; *sie verfügen ebenso wenig wie jeder andere Mensch über vollständige Informationen*, n'int ket titouret klok kennebeut ha den all ebet ; *er hat sich bei uns ebenso wenig bedankt wie sein Bruder*, n'en doa ket hon trugarekaet kennebeut hag e vreur ; *ebenso wenig wie jeder kann er uns daran hindern, unsere Meinung zu äußern*, ne c'hall ket mirout ouzhomp a zisplegañ hor soñj kennebeut ha den all ebet ; *zum Leben zu wenig haben, zum Sterben zu viel*, [etre marv ha bev e vez ret derc'hel da vont] na gaout nemet a-walc'h da vevañ disterik, na gaout da zioueriñ, bezañ gwall just an arc'hant gant an-unan, ober moan wadegenn, ober gwadegenn voan da goan, bezañ treutik-eston ar geusterenn gant an-unan, bezañ an traoù ken just ha fri ar c'hazh

gant an-unan, na vezañ druz ar peuriñ gant an-unan, na vezañ hir ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar peuriñ gant an-unan, bezañ treut ar peuriñ gant an-unan, bezañ tanav ar peuriñ gant an-unan, chaokat mizer, fritañ mizer gant paourentez, fritañ mizer, fritañ paourentez, fritañ laou, duañ gant ar vizer, duañ anezhi, jastrañ gant an dienez, na vezañ kreñv an arc'hant gant an-unan, na vezañ kreñv an traoù gant an-unan, ober ur bevañ bihan, mont d'ar jol vihan, justinañ, c'hoari gant glac'harig, hersal mizer, hersal e vizer, stlejañ an diaoul dre e lost, bevañ-bevaik, bevañ-bevaik-bevetez, bevañ truilh, krakvevañ, bevata, darnvevañ, bevañ moan, bevañ togn, bitañ, lainañ, treuzvevañ, reuziñ, bezañ lakaet da beuriñ, bevañ er baourentez vras, kaout bec'h o walc'hiañ an eil dorn gant egile, bezañ tenn war an-unan, kaout bec'h o lakaat an daou benn da skoulmañ, kaout gwe o skoulmañ ganti, bezañ c'hwezhañ an dienez gant an-unan, spinañ gant an dienez, bezañ krog an dienez en an-unan ; *lieber zu viel als zu wenig*, seul vui, seul well - dorn leun, diogel e berc'henn - gwelloc'h re eget re nebeut - gwell eo re eget re nebeut ; *zu viel Dingen schadet nur, zu wenig auch*, re gozh an douar evit ober goap anezhañ ; *zu wenig Leute*, re nebeut a dud ; *zu wenig Zeit*, re verr amzer ; *zu wenig Bäume*, re nebeut a wez ; *mag es noch so wenig sein*, n'eus forzh pegen dister e vefe ho skodenn ; *bis auf Weniges*, war-dost, war-bouez nebeut, war-bouez nebeut a dra, war-nes nebeut a dra, war nebeut a dra, war nemeur a dra, war betek nebeut, war-hed nebeut, a-hed bihan dra, war 'n hed un dra bennak, kichenik, prestik, war un nebeud, war-vete nebeut, nemet al lañs, e-ser ; *er ist nur wenig älter als fünfzig*, un dra bennak war hanter-kant vloaz en deus ; *der Fluss führt nur wenig Wasser*, bas eo an dour er stêr, bihan eo an dour er stêr, bez' ez eus bihan a zour er stêr, erru eo bihan an dour er stêr, dour berr a zo er stêr, forzh nebeut a zour a zo er stêr, izel-gagn eo an dour er stêr.

2. das wenige / das Wenige : an nebeud g., an nebeudad g., an nebeudig g., ar bihan g., ar pezhig g. ; *dies wenige*, an draig-mañ g., an nebeudig-se g., an nebeudad-mañ g., an tamm draig-mañ g., ar vozaadig-mañ b. ; *das wenige, was übrigbleibt*, an nebeud a chom, ar pezhig a chom ; *das wenige, was ich habe, reicht mir aus*, bastañ a ra din an nebeud am eus, an nebeud am eus a vast din, an nebeud am eus a zo a-walc'h evidon, kontant on gant va nebeudig ; *sich mit wenig zufriedengeben*, bezañ kontant gant e nebeudig, tremen gant nebeut ; *mit wenig auskommen, mit wenigem auskommen, mit Wenigem auskommen*, a) bevañ diwar nebeut, bevañ moan, tremen gant nebeut a dra ; b) bezañ an traoù ken just ha fri ar c'hazh gant an-unan, ober moan wadegenn, ober gwadegenn voan da goan, na vezañ druz ar peuriñ gant an-unan, na vezañ hir ar peuriñ gant an-unan, bezañ berr ar peuriñ gant an-unan, bezañ treut ar peuriñ gant an-unan, bezañ tanav ar peuriñ gant an-unan, bevañ diwar bara ha dour ; c) ober kalz gant nebeut, bezañ gouest da dennañ un ibil eus brenn heskenn, tennañ talvoudegezh (splet, frouezh) eus an disterañ traoù ; *es fehlte nur wenig und ...*, darbet e oa bet dezhañ ... [+ anv-verb], tost-kaer eo bet dezhañ ... [+ anv-verb], war-hed un netraig e ..., ken buan all e ..., ken kaer all e ..., ken prim all e..., ken dilo e ..., ne oa bet nemet treuz un neudenn ne ..., ne oa bet nemet treuz ul linenn all ne ..., prest a-walc'h (un disterad ouzhpenn, war-nes nebeut, war-nes nebeut a dra, prestik) e ... [+ doare divizout], war ar bord e oa bet da ... ; *es fehlte nur wenig und er wäre abgestürzt*, hogozik dezhañ kouezhañ, hogozik e oa bet dezhañ kouezhañ, war-hed un netraig e vije kouezhet, darbet e oa bet dezhañ kouezhañ, tost-kaer eo bet dezhañ kouezhañ, war-hed un netra e vije kouezhet, ne oa bet nemet treuz un neudenn ned eo bet kouezhet, ne oa bet nemet treuz ul linenn all ned eo bet kouezhet, mennout a reas kouezhañ, ken buan all e vije kouezhet, ken kaer all e vije kouezhet, tost-kaer e oa bet dezhañ kouezhañ, fellet e oa dezhañ kouezhañ, evit nebeut (evit bihan dra, un disterad ouzhpenn, prest

a-walc'h, prestik) e vije kouezhet / tost e oa bet dezhañ kouezhañ (Gregor), damdost e oa bet dezhañ kouezhañ, prest a-walc'h e oa kouezhet, prestik e vije kouezhet, e-kichen kouezhañ e oa bet, war-nes kouezhañ e oa bet ; *bis auf Weniges*, war-bouez nebeut, war-bouez nebeut a dra, war-nes nebeut a dra, war nebeut a dra, war nemeur a dra, war betek nebeut, war-hed nebeut, a-hed bihan dra, war 'n hed un dra bennak, kichenik, prestik, war un nebeud, war-nes nebeut, war-vete nebeut.

3. ein wenig : un tammig ; *warte ein wenig*, gortoz un tammig ! gortoz un draig ! gortoz ur pennadig bihan ! ; *ein wenig schneller*, buanoc'h un nebeud, buanoc'h un tamm, un tammig buanoc'h, un dister dra buanoc'h ; *ein wenig mehr*, muioc'hik, c'hoazhik, un dister dra muioc'h ; *ein wenig zu groß*, un dister dra re vras, un netraig re vras, un tammig re vras, un draig re vras ; *ein wenig besser*, gwelloc'h, gwelloc'hik ; *ein klein wenig*, un tammig bihan g., un disterañ g., ur banneig bihan g., un deverradennig b., ul lommig g., un netra a, un netraig a ; *ein wenig Spaß*, un dister blijadur b. ; *um ein wenig*, evit an hanter eus netra, evit daouhanter netra, evit ur priz dister, evit un netra, evit nebeut a arc'hant, a-stok-varc'had, marc'had-mat-lous, marc'had-mat-vil, kazi evit netra, gwall varc'had, re varc'had, evit ur bouton ; *er ist nur um ein wenig* älter als fünfzig, un dra bennak (un dister dra) war hanter-kant vloaz en deus, n'eo nemeur en-tu-hont da hanter-kant vloaz ; *wir müssen uns ein wenig einschränken*, ret e vo deomp krennañ war an dispignoñ un disterañ, ret e vo deomp bihanaat hor prenaioù, rankout a rankimp mont d'ar jol vihan, rankout a rankimp justinañ, ret e vo deomp en em voullañ.

4. weniger : nebeutoc'h, bihanoc'h ; *ein bisschen weniger*, nebeutoc'hik, un dister dra nebeutoc'h, un netraig nebeutoc'h, un tammig nebeutoc'h, un draig nebeutoc'h ; *ein bisschen weniger als zwei Kilo*, daou gilo nemet al lañs, daou gilo war-bouez nebeut-tre, daou gilo war-nes nebeut ; *noch weniger*, nebeutoc'h c'hoazh ; *zehnmal weniger*, dek gwech nebeutoc'h ; *einer weniger*, unan nebeutoc'h ; *weniger als er*, nebeutoc'h egetañ ; *in weniger Zeit*, e berroc'h amzer, e nebeutoc'h a amzer, dindan nebeutoc'h a amzer ; *weniger werden*, nebeutaat, digreskiñ, mont war zigresk, mont en diminu, mont war ziminu, teuziñ, distankañ, koazhañ ; *weniger machen*, kregiñ nebeutoc'h, ober nebeutoc'h ; *er isst jetzt weniger*, bihanaet en deus da zebriñ, bihanaet en deus a zebriñ, nebeutaet eo da zebriñ, ne zebr ket mui kement, debriñ a ra nebeutoc'h ; *immer weniger*, nebeut-ouzh-nebeut, nebeutoc'h-nebeutañ, nebeutoc'h-nebeut ; *unser Geld wird immer weniger*, koazhañ a ra an arc'hant ; *immer weniger Sport treiben*, koazhañ d'ober sport, nebeutaat d'ober sport, rouesaat d'ober sport ; *die Leute lesen immer weniger*, rouesaat a reer da lenn, koazhañ a ra an dud da lenn, nebeutaet eo an dud da lenn, bihanaet o deus an dud da lenn, bihanaet o deus an dud da lenn, rouesaat eo an dud da lenn ; *die Bäume werden immer weniger*, ar gwez a zeu da rouesaat ; *weniger Arbeit*, nebeutoc'h a labour ; *in der Heimat gibt es immer weniger Arbeit*, koazhañ a ra al labour er vro ; *viel weniger*, kalz nebeutoc'h ; *mehr oder weniger*, mui pe vihanoc'h, mui pe vihan, mui pe vui, muioc'h pe vui, mui pe nebeutoc'h, muioc'h pe nebeutoc'h, tamm-pe-damm, kalz pe nebeut, kalz pe vihan, well-wazh ; *mehr oder weniger gut*, gwell pe welloc'h ; *mehr oder weniger groß*, bras pe vrasoc'h ; *mehr oder weniger ähnlich*, heñvel pe heñveloc'h, damheñvel, peuzheñvel, leteñvel, heñvelik ; *mein Bein ist immer mehr oder weniger steif*, ingal e vez morz-divorz va gar ; *jeder von uns hat mehr oder weniger für ihn gearbeitet*, graet hon eus holl krogad pe grogad evit an den-se ; *mehr oder weniger Felsbrocken standen in den verschiedenen Feldern herum*, reier pe reier a oa er parkoù ; *mehr ist besser als weniger*, gwell eo kaout muioc'h eget nebeutoc'h - seul vui, seul well - dorn leun, diogel e berc'henn - gwelloc'h re eget re nebeut ; *nicht weniger wahr ist es*, n'eo ket nebeutoc'h gwir ; *weniger als nichts*, an hanter eus netra, daouhanter netra ; *nicht weniger als ...*, ... d'an nebeutañ (d'ar bihanañ, da vihanañ) ; *er war nichts weniger als arbeitsam*, hennezh a oa ur marc'h-labour,

mar boe unan - hennezh a oa ur marc'h-labour, mard eus bet biskoazh un unan ; *nicht mehr und nicht weniger*, na mui na maez, na mui na ment, na mui na ket, na mui na ken, na mui na nebeutoc'h, na muioc'h na nebeutoc'h, na mui na bihanoc'h, hep unan muioc'h pe nebeutoc'h, ken tra, tra ken, naet-ha-pizh, rik-harik ; *umso weniger, noch weniger*, kent-se, kentoc'h meiz, abeg muioc'h, kent-a-se, seul gent a-se, gwashoc'h c'hoazh, gwashoc'h a se, ginheñvel, nebeutoc'h c'hoazh, nebeutoc'h a se ; *umso weniger als*, seul nebeutoc'h ma ... ; *je weniger er arbeitet, desto weniger will er arbeiten*, seul nebeutoc'h a labour a ra, seul nebeutoc'h en devez c'hoant ober - nebeutoc'h a-se e labour, nebeutoc'h a-se en devez c'hoant labourat - seul nebeutoc'h, seul welloc'h ; *vor weniger als acht Jahren*, en tu-mañ da eizh vloaz 'zo ; *in weniger als einer Woche*, en tu-mañ da eizh deiz ; *weniger wäre mehr gewesen*, re a vann ne dalv mann ; [mat.] *zehn weniger vier ist sechs*, dek nemet pevar a zo c'hwec'h, dek nemet pevar a zo par da c'hwec'h ; [kr-] *wer mehr kann, kann auch weniger*, an neb a c'hall ober paner a c'hall ober manikin.

5. weniger : nebeutañ, bihanañ ; *am wenigsten*, an nebeutañ ; *die am wenigsten hochnäsigen Menschen*, ar re nebeutañ lorc'hus ; *darum kümmert er sich am wenigsten*, ne ra foutre-kaer eus an dra-se, n'eo ket prederiet tamm gant an dra-se, n'eo ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant e votez kentañ, ne zeuio ket blev gwenn dezhañ kelo ken nebeut a dra, ne zeuio ket blev gwenn dezhañ kelo ken nebeut all, ne laka van ebet gant an dra-se, ne ra na mik na man eus an dra-se ; *nicht die Letzten hatten es am wenigsten eilig*, n'eo ket ar re ziwezhañ a oa nebeutañ prez warno ; *zum wenigsten*, d'an (da) nebeutañ, da vihanañ, d'ar bihanañ, da nebeutañ holl / da vihanañ holl (Gregor) ; *wenn man am wenigsten daran denkt, wenn man es am wenigsten erwartet*, pa soñjer nebeutañ, pa soñjer an nebeutañ, pa soñjer bihanañ, a-greiz nebeutañ, pa brederier bihanañ, pa brederier nebeutañ, pa brederier an nebeutañ.

6. das wenigste : an nebeutañ ; *die wenigsten wissen das*, rouez-kenañ eo an dud a oar an dra-se, dibaot an dud a oar kement-se, dibaot a hini (didaot hini, dibaot a zen, dibaot den) a oar kement-se, n'eus nemeur a gement a oar an dra-se, boull eo an dud a oar an dra-se, ral a zen a oar an dra-se, n'eo ket rust an dud a oar an dra-se, unanigoù a oar an dra-se, unanig bennak a oar an dra-se. **Wenig** n. (-s,-) : nebeud g., nebeudad g., nebeudig g. ; *viele Wenig ergeben ein Viel*, a wenneien emaint tout - an eil nebeud a fonna egile - an eil nebeud a fonn egile - an eil nebeud a gresk egile - gant spilhoù e c'heller paeañ ur goumanant a gant skoed ma ve a-walc'h anezho - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yannou - lur ha lar a sav da somm - an niver a raio bern - bili war vili a ra ur menez.

wenigblütig ag. : [louza.] nemeurfleuniet.

Wenigborster g. (-s,-) : [loen.] oligoket g. [liester oligoketed].

Wenigkeit b. (-,-en) : dister dra g., bihan dra g., netraig g., diteraj g., inglodaj g. ; *das kostet nur die Wenigkeit von*, an dra-se a zo da gaout evit ar priz dister a ... (evit ar priz marc'had-mat-lous a ...) ; *meine Wenigkeit*, ho servijer uvel-meurbet g., P. ar chon g., ma jez g.

weniglappig ag. : 1. [louza.] nemeurflipennek ; 2. [bev.] nemeurhoskek.

wenigstens Adv. : da vihanañ, d'ar bihanañ, da nebeutañ, d'an nebeutañ, bepred, atav, a-wael, a-c'hoel, a-c'hwel, diantav, da bep nebeutañ, d'an taol izelañ, d'an diwezhatañ, memes tra, kement-se, evelkent, evelato, alato, alato ivez, ha c'hoazh, koulskoude, e-se, nag evit-se, evit-se ; *das ist nicht viel, aber wenigstens etwas* ! kement-se bepred eo, kement-se atav eo, kement-se gounezet, kement-se muioc'h, gwelloc'h fav eget netra, nebeudig a ra vad, nebeud a ra vad ; *wenn auch nicht alle, so doch wenigstens ein paar davon*, ma n'eo ket an holl, da vihanañ unan bennak anezho ; 298

er war wenigstens ehrlich genug, es zu gestehen, aluzen en doa bet memes tra oc'h anzav an dra-se - aluzen en doa bet, kement-se, oc'h anzav an dra-se - onest a-walc'h e oa bet bepred evit en anzav - da vihanañ e oa bet onest a-walc'h evit en anzav ; *wir sind ja noch froh, dass sie wenigstens das Blumenbeet nicht zertrampelt haben*, c'hoazh eo kaer pa n'o deus ket flastret ar vleuñveg, c'hoazh eo brav deomp pa n'o deus ket flastret ar vleuñveg, c'hoazh eo ur c'hras kaer deomp mar n'o deus ket flastret ar vleuñveg, ur chañs eo deomp n'o deus ket flastret ar vleuñveg, chañs a zo ganeomp c'hoazh da vihanañ pa n'o deus ket flastret ar vleuñveg, eürusamant evidomp c'hoazh ma n'o deus ket flastret ar vleuñveg ; *sie hätte wenigstens ein Wörtchen sagen können*, gallet he dije lavaret un hanter c'her bennak d'an nebeutañ, gallet he dije lavaret un dister ger da vihanañ ; *wenn ich wenigstens schlafen könnte* ! mar galljen kousket da vihanañ !

wenn stag. isurzh. : 1. a) pa, pan, pand, p', bewech ma, seul wech ma, a-benn ma, a-benn pa, war-benn ma, d'an ampoent ma, d'ar mare ma ; *gib deinem Bruder den Brief, wenn er zurückkommt*, pa zistroio da vreur e roi al lizher dezhañ ; *wenn ich frei habe, lese ich*, pa'm bez amzer vak e lennan ; *wenn das Wetter schön ist, gehe ich spazieren*, pa vez brav an amzer ez an da vale ; *wenn er kam*, pa dremene dre amañ, bewech (seul wech) ma teue ; *jedes Mal, wenn (immer wenn)*, seul dro ma, bewech ma, bep gwech ma, bep tro ma, seul wech ma, bep taol (seul wezhiad, seul wechad) ma, kel lies gwech ma, ken lies gwech ma, ken alies gwech ma, ken alies gwech ha ma, ken alies tro ma, ken alies a dro ma ; *jedes Mal, wenn er dazu Lust hatte*, bep tro m'en deveze c'hoant ; *wenn ich Durst habe*, pa'm bez sec'hed ; *wenn ich darüber nachdenke*, p'en em soñjan ; *wenn sie sich verspätet hatte*, pa en em gave da vezañ diwezhat oc'h erruout, pa zic'hañse dezhi dilerc'hiañ, pa zeue dezhi menel en dilerc'h ; *jedes Mal, wenn er kam, erhielt er Prügel*, kel lies gwech e teue, kel lies a daolioù a dape - kel lies tro ma teue e tape taolioù ; *es wird schon Nacht sein, wenn wir zu Hause eintreffen*, noz e vo a-benn ma (a-benn pa) vimp degouezet er gêr ; *er war so lange unterwegs, dass es oft Nacht war, wenn er nach Hause zurückkam*, keit e chome da gerzhet ma veze noz alies pa zeue en-dro d'ar gêr.

b) erst wenn : *erst wenn du deine Hausaufgaben gemacht hast, darfst du spielen*, ne'z i ket da c'hoari ken na vo graet da labour-skol ganit - ne'z i da c'hoari nemet pa vo graet da labour-skol ganit - pa vo echu da labour-skol ganit, neuze e c'hall mont da c'hoari ; *erst wenn sie drei Monate alt sind, muss man bei jungen Kaninchen Weibchen und Männchen trennen*, betek o zri miz e c'hell al lapined bihan bezañ lezet en un douez.

c) außer wenn keneve ma ..., anez ..., nemet ..., nemet pa ..., anez ma..., sepet ma ... ; *ich gehe täglich spazieren, außer wenn es regnet*, mont a ran bemdez da bourmen, nemet pa vez glav - mont a ran bemdez da bourmen, keneve ma vez glav.

d) wenn ... einmal : *wenn ich es einmal gelesen habe*, kerkent (kenkent) ha lennet ganin, kerkent (kenkent) ha ma 'm bo lennet an dra-se, a-benn ma 'm bo lennet an dra-se, ur wech lennet ganin, gwech lennet ganin ; *wenn ich erst einmal von der Schule nach Hause zurückgekommen war, half ich meinem Vater bei der Feldarbeit*, ur wech chomet er gêr eus ar skol e labouren an douar asambles gant va zad, gwech chomet er gêr eus ar skol e labouren an douar asambles gant va zad.

2. a) mar, mard, ma, pa, ha pa, anez ma, anez na, panevet ma, gant ma, pa ; *wenn jetzt Leute da sind*, mard eus tud bremañ ; *wenn morgen Leute da sind*, mar bez tud warc'hoazh ; *wenn das nur stimmt* ! [jetzt / bremañ] mard eo gwir ! [später / en dazont] mar bez gwir ! ; *er wird uns begleiten, wenn sein Vater es erlaubt*, mont a raio ganeomp gant ma asanto e dad ; *wenn das Wetter es gestattet*, m'emañ an amzer a-du ; *wenn Sie einverstanden sind*, mard eo mat ganeoc'h, mard eo mat deoc'h, mard eo da ganeoc'h, mard oc'h asant ; *wenn das für Sie okay ist, wenn es Ihnen passt, wenn das für Sie in Ordnung ist, wenn es Ihnen genehm ist*, mard eo mat deoc'h, mar kavit mat, mard eo da

ganeoc'h, mard eo da evidoc'h, mar degouezh deoc'h, mard eo diouzh ho toare, mar en kavit mat, mar ne ra ket diaez deoc'h ; *wenn es Ihnen lieber ist*, mard eo gwell ganeoc'h, mar kavit gwell, mar kavit gwelloc'h ; *wenn es nach mir ginge*, pa selaoufen ouzhin, mar bije e dalc'h ganin ; *wenn ich nicht irre*, *wenn ich mich nicht irre*, *wenn ich mich nicht täusche*, ma ne fazian, ma ne fazian ket, nemet e lavarfen gaou, nemet em bije skoet a-dreuz, nemet e vijen en em dapet ; *wenn ich mich so ausdrücken darf*, *wenn ich es so ausdrücken darf*, mar kredan lavaret ; *wenn Sie wollen*, *wenn Sie möchten*, *wenn Sie Lust dazu haben*, mar c'hoarzh ouzhoc'h, mar karit, mar soul ganeoc'h, mar fell deoc'h ; *wir kommen zu Besuch*, *wenn das Wetter es zulässt*, mont a raimp d'ho kwelet gant mar bez brav an amzer (gant ma vo brav an amzer, m'emañ an amzer a-du, gant ma permeto an amzer, gant ma permeto an amzer ganeomp da vont) ; *wenn der Lohn wenigstens der Mühe entsprechen würde*, c'hoazh ma c'hounezfe an den gwerzh e boan ; *wenn du aufgepasst hättest*, *wäre so was nicht passiert*, mar karjes bezañ taolet evezh, ne vije ket c'hoarvezet ; *wenn es regnet*, *gehen wir nicht spazieren*, mar bez fall an amzer ned aimp ket da vale ; *wir wären ja noch froh*, *wenn sie nicht zerbrochen werden*, ha c'hoazh mar ne vezont ket torret e vo ur c'hras kaer ; *er wird es schaffen*, *wenn er sich Mühe gibt*, dont a raio a-benn gant ma poanio, dont a raio a-benn o poaniañ kalz ; *wenn er dazu imstande ist*, mar gall ; *du machst dein Spielzeug noch kaputt*, *wenn du weiter darauf einschlägst*, terriñ a ri da c'hoariell o skeiñ ganti e-giz-se ; *wenn du wieder nicht gehorchst*, *bekommst du von mir den Stock*, kentañ ma'z amsenti e tañvai blaz ar wialenn ; *wenn ich kann*, mar gallan ; *wenn ich das Gleiche tun könnte*, *wenn ich dasselbe tun könnte*, mar gellfen ober kement all ; *wenn er sich ruhig verhalten hätte*, *wäre ihm doch nichts passiert*, mar karje bezañ chomet e peoc'h ne vije c'hoarvezet droug ebet gantañ ; *ich hätte sie getragen*, *wenn ich nur gekonnt hätte*, o douget em bije ma vijen bet gouest d'ober ; *wenn ich müde wäre*, *würde ich ins Bett gehen*, pa vefen skuizh ez afen da gousket ; *wenn du dein Kind bei dir behalten hättest* ! ma karjes bezañ dalc'het da vugel ganit ! ken dit bezañ dalc'het da vugel ganit ! ; *wenn ich das wüsste*, ma oufen ; *wenn er wüsste*, *was ihn erwartet*, ma oufe petra 'zo en hent evitañ ; *wenn Sie irgendetwas brauchen*, *sagen Sie mir ganz ruhig Bescheid*, pa vanko netra deoc'h n'ho po ken reiñ din da c'houzout, pa vanko un dra bennak deoc'h n'ho po ken reiñ din da c'houzout, m'en em gavit en diouer n'ho po ken reiñ din da c'houzout ; *und wenn es mein Tod ist (Thomas Mann)*, ha pa zegasfe kement-se ar marv din ; *wenn er nicht gekommen wäre*, *wäre ich ertrunken*, anez ma oa erruet e oan beuzet, panevet ma oa erruet e oan beuzet, keneve ma oa erruet e oan beuzet ; *wenn mein Bruder nicht aufgetaucht wäre*, *wäre ich erstickt*, panevet ma oa erruet va breur e oan bet mouget ; *wenn ich gewusst hätte* / *hätte ich gewusst*, pa'm bije gouezet ; *wenn das Wörtchen „wenn“ nicht wäre*, *wäre mein Vater Millionär*, ne blij ket din mont war varteze, ne blij ket din mont war ur marteze, ne plij ket din mont diwar vartezeoù, buoc'h Marteze a zo aet pell 'zo gant ar bleiz, n'eo ket gant martezeoù e vager al leueoù, gant martezeoù eo e vez maget al leueoù ; *wenn ich wollte*, ma felfe din ; *sie wäre mitgekommen*, *wenn wir auf sie gewartet hätten*, deuet e vije ganeomp mar hor bije he gortozet ; *die Kinder dürfen im Zimmer bleiben*, *wenn sie nicht zu laut sprechen*, bez' e c'hall ar vugale chom er gambr gant na gomzint ket re greñv ; *wenn möglich*, mar bez tu, mar bez gallet, mar bez gellet, mar be gallet, mar gallfe, mar gellit ; *kommen Sie wenn möglich ohne Ihre Kinder*, deuit hep ho pugale mar gellit, deuit hep ho pugale mar gallit ober, deuit hep ho pugale mard eo gallus deoc'h, deuit hep ho pugale mar bez gallus deoc'h ; *wir werden ihn überwachen*, *ohne dass er uns sieht*, *wenn möglich*, eveshaat a raimp wamañ hep en em ziskouez dezhañ mar gellomp miret ; *wenn nötig*, *wenn es sein muss*, ma

sav bec'h, ma teu udb a-dreuz deomp, ma teu udb da gontroliañ ac'hanomp, ma kavomp lug, mar bez ret, mar bez afer, mar kouezh ar c'haz, diouzh ar rekis, diouzh rekis, ouzh ret, ouzh ur red, ouzh ar red, diouzh ret, mar bez ret, mar bez ezhomm, ma'z eus ezhomm, diouzh an dro, diouzh ma vo tro, diouzh ma vo, diouzh ma ve ; *genauso gut*, *wenn nicht besser als vorher*, koulz ma n'eo ket gwelloc'h eget a-raok, koulz pe welloc'h eget a-raok ; *wenn auch nicht alle*, *so doch mindestens ein paar davon*, ma n'eo ket an holl, da vihanañ unan bennak anezho ; *wenn nicht*, *dann müssen sie es mir melden*, en degouezh kontrol e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, peotramant e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, e-giz-all e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, e-mod-all e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, anez da se e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, a-hend-all e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon, panevez-se e vo ret deoc'h titouriñ ac'hanon ; *auch wenn er käme*, *selbst wenn er käme*, ha pa zeufe ; *selbst wenn es regnet*, ha glav a rafe, ha goude ma rafe glav, ha pa rafe glav, ha bezañ e rafe glav, na pa raje glav, nag e rafe glav ; *ich setze mich hierhin*, *selbst wenn es Schlangen gibt*, azezañ a rin amañ, mat ha ma'z eus naered ; *selbst wenn sie es wollten*, *würden sie es nicht wagen*, ha p'o dije c'hoant ne gredjent ket en ober, ha bezañ o dije c'hoant ne gredjent ket en ober ; *wenn dem so ist*, m'emañ an traoù e-giz-se, p'emañ kont evel-se, m'emañ ar bed evel-se, pep tra o vezañ e-giz-se (Gregor), neuze da vihanañ ; *wenn wir nicht schneller vorankommen*, *wird die Nacht uns überraschen*, a-wall mont buanoc'h war-raok e serro an noz warnomp ; *wenn kein Brot da ist*, en diouer a vara ; *wenn er weiter zu viel trinkt*, *wird er krank*, dre zalc'h evañ re e teuo da vezañ klañv, o terc'hel da evañ re e teuo da vezañ klañv ; *wenn man kein Narr ist*, anez bezañ sot, anez na vefed sot, anez e vefe pemoc'h ho leue, nemet e vefed sot, nemed e vefe ret reiñ deomp gant ar spanell, nemet e vefe ret reiñ deomp gant ar vazh-yod ; *wenn wir das nicht tun*, *ist alles verloren*, anez ober an dra-se e vo kollet pep tra, a-wall ober an dra-se e vo kollet pep tra ; *wenn Sie vor zehn Uhr anrufen könnten*, ma vefe gallet e pellgomzfec'h a-raok dek eur ; *wenn du mir nicht geholfen hättest*, *hätte ich es nie geschafft*, keneve ar sikour az poa roet din, biken ne vijen deuet a-benn - panevet ar sikour az poa roet din, biken ne vijen deuet a-benn - kenevedout (panevedout, panevet diit-te, anez dit), biken ne vijen deuet a-benn ; *sie hätten ihn zusammengeschlagen*, *wenn er nicht abgehauen wäre*, e wallgaset o dije, paneve ma oa tec'het kuit - e wallgaset o dije, nemet e oa tec'het kuit - e wallgaset o dije, nemet ma oa tec'het kuit ; *wenn er doch käme*, ma karfe dont, ma c'hallfe dont, mar gallfe bezañ e teufe ; *wenn er doch gekommen wäre*, ma karfe bezañ deuet, biskenn eo ne vefe ket deuet, ken dezhañ bezañ deuet ! ; P. *na wenn schon* ! forzh a se ! ha neuze ? petra a vern an dra-se ? pe vern ? pe kaz a zo ? pe laz ? pe forzh a zo ? ha goude ? na pa vefe ? nag evit se ! na bezañ ! ; *wenn schon*, *dann gehen wir*, koulz eo deomp mont kuit neuze - ma ! kent a se, kerzhomp kuit ! ; *wir sollten jetzt lieber zu ihnen gehen*, *wenn wir nicht wollen*, *dass sie die Geduld verlieren und nicht länger warten*, deomp d'o c'havout bremañ betek-gouzout na c'hortozfent ket pelloc'h, deomp d'o c'havout bremañ rak na c'hortozfent ket pelloc'h ; *wenn die Jugend wüsste und das Alter könnte*, yaouankiz pa oufe, kozhni pa c'hellfe, moliac'hou a rafe ; [mat.] *genau dann*, *wenn ... / dann*, *und nur dann*, *wenn ...*, mar ha nemet mar ...

b) wenn ... auch, auch wenn : ha pa, hag e, mat ha pa, mat ha ma, daoust ma, daoust dezhañ, daoust pegen, daoust ha pegen, ne vern pegen, n'eus forzh pegen, hag-eñ pegen, pegen bennak, pegement bennak ma, penaos bennak ma, petra bennak ma, petra bennak, pegen bras bennak, dezhañ da, evitañ da, goude ma, goude ha ma, ha goude ma, bezañ ma, ha bezañ ma, evit bezañ ma, ha bezañ e, na bezañ e, na bout e, na bout Doue, forzh ha pa, na pa, nag e, ha posupl, na posupl ; *wenn es mir auch teuer zu stehen kommt*, *meine Kinder werden die Schule besuchen*, skoliañ a lakain ober va bugale ha goude ma koustfe ker din ; *wenn er auch wollte*, ha pa en defe c'hoant, goude ha m'en defe c'hoant, hag en defe c'hoant, pegen c'hoantek bennak e vefe, ne vern pegen c'hoantek e vefe, hag-eñ pegen c'hoantek e vefe,

daoust pegen c'hoantek e vefe, forzh ha pa en defe c'hoant, ha bezañ en defe c'hoant ; *ich setze mich hierhin, wenn es auch Schlangen gibt, azezañ a rin amañ, mat ha ma'z eus naered ; wenn sie es auch wollten, sie würden es nicht wagen*, ha p'o dije c'hoant ne gredjent ket en ober, ha bezañ o dije c'hoant ne gredjent ket en ober ; *wenn er auch noch so müde war, n'eus forzh pegen skuizh e oa, pegen skuizh bennak e oa, hag eñ skuizh-divi, hag-eñ pegen skuizh e oa ; auch wenn es einigen nicht gefällt, drouk pe vat gant neb a garo ; wenn es auch regnet, wir werden kommen*, na bout 'zo Doue 'vo glav, ni 'zeuio - mont a raimp d'ho kwelet goude ha ma vefe glav - ha glav a rafe e teuimp d'ho kwelet - ha pa rafe glav e teuimp d'ho kwelet - ha bezañ e rafe glav e teuimp d'ho kwelet - na posupl e rafe glav e teufemp d'ho kwelet - ha posubl e rafe glav e teufemp d'ho kwelet - na pa raje glav e teujemp d'ho kwelet - nag e rafe glav e teufemp d'ho kwelet ; *wenn er auch so stark ist, er schafft es nicht*, gant bras eo e nerzh ne dizh ket, daoust pegen bras eo e nerzh ne dizh ket, pegen bras bennak eo e nerzh ne dizh ket, ne dizh ket hag eñ nerzh dezhañ koulskoude, ne dizh ket hag-eñ pegen bras eo e nerzh ; *wenn er mir seinen Wagen auch umsonst schenken würde, nähme ich ihn nicht an*, ha goude e rofe din e garr-tan evit netra, n'er c'hemerfen ket - ne gemerfen ket e garr-tan hag e rofe anezhañ din evit netra - ne gemerfen ket e garr-tan ha bezañ e rofe anezhañ din evit netra - na bout e rofe din e garr-tan evit netra, n'er c'hemerfen ket ; *auch wenn Sie König sind, müssen Sie die Leute mit Rücksicht behandeln*, pegement bennak ma'z oc'h roue e rankit doujañ an dud, bezañ roue ne ro ket deoc'h ar gwir da vezañ direspert e-keñver an dud ; *der Hund wird das Stück Fleisch schon essen, auch wenn es stinkt*, ar c'hi a zebro an tamm kig-se, ha pa vefe flaerius - ar c'hi a zebro an tamm kig-se, flaerius ha pa vefe ; *auch wenn er käme, selbst wenn er käme*, ha pa zeufe ; *wenn auch nur ...*, ha pa ne vije ken nemet ...

c) wenn ... nur : *ach, wenn Sie nur Recht hätten !* ma ve gwir a lavarit ! ma ve gwir a lavarfech ! ; *wenn er doch nur käme !* salv ma teuio ! gant (betek) ma teuio ! adal (war-bouez) ma teuio ! plijet dezhañ dont ! plijet gantañ dont ! ; *wenn er nur gekommen wäre, mar karje bezañ deuet ; wenn er nur zusagen würde !* gant asantiñ a raio ! plijet dezhañ asantiñ ! plijet gantañ asantiñ ! ; *wenn es nur nicht regnet*, gant (betek) ma ne vo ket glav ! adal (war-bouez) ma ne vo ket a c'hlav ! salv ma chomo divanne an amzer ! a-youl ma ne vo ket glav ! chañs dimp da chom hep kaout glav ! gras dimp da chom hep kaout glav ! ; *wenn der Regen nur endlich aufhörte !* gant ma zeuio da zivanneañ ! ; *wenn es ihm nur gelungen wäre !* salv ma vije deuet a-benn ! ken dezhañ bezañ deuet a-benn eus e daol ! ken dezhañ bezañ deuet a-benn da dennañ e daol ! ; *wenn es nur so bliebe, wenn es nur so bleibt*, gant ma pado ; *wenn ich ihr nur den kleinsten Vorwurf mache, fängt sie sofort an zu weinen*, gant nebeut m'em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ, an disterañ ma rebechañ un draig bennak dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, pa lavaran mann ebet dezhi e krog diouzhtu da leñvañ, daoust pegen dister em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ, daout pegen nebeut em bije rebechet un draig bennak dezhi e krogfe diouzhtu da leñvañ ; *wenn auch nur ...*, ha pa ne vije ken nemet ...

d) wenn ... schon : *wenn wir schon dabei sind, p'emaomp ganti, betek p'emaomp ganti ; ich werde auch Reis kochen, wenn ich schon dabei bin*, riz a boazhin ivez betek p'emaon ; *wenn er schon dabei ist, betek m'emañ, kement hag ober ; wenn es schon sein muss, kement hag ober, kenkoulz hag ober, betek ober ; wenn wir schon warten müssen, kement ha gortoz, betek gortoz, kenkoulz ha gortoz ; kauf mir mal die Zeitung, wenn du schon ins Dorf gehst*, kement ha ma'z ez d'ar vourc'h, pren din ar gazetenn - kenkoulz ha mont d'ar vourc'h, pren din ar gazetenn - betek mont d'ar vourc'h, pren din ar gazetenn ; *wenn Sie schon spenden wollen*, 300

spenden Sie viel ! betek ma roit, roit kalz ! betek reiñ, roit kalz ! kement ha reiñ, roit kalz ! kement ha reiñ, koulz reiñ kalz ! kenkoulz ha reiñ, roit kalz ! ; *wenn wir schon stehlen wollen, sollen wir doch große Summen stehlen !* betek laerezh, koulz laerezh a-vras ! kement ha laerezh, koulz laerezh a-vras ! ; *wenn er schon kommen will, dann soll er sich doch bitte beeilen !* kenkoulz ha dont, deuet buan !

Wenn n. (-s,-) : *das Wenn und Aber*, ar rag hag ar perag ; *das Wenn und das Aber bedenken*, pouezañ mat pep tra, pouezañ ha dibouezañ, pouezañ an eil tu hag egile, ober daou vennozh, ober daou soñj, daousoñjal, sellet ouzh an daou du, sellet ouzh ar rag hag ouzh ar perag, sellet pizh ouzh ar ya hag ouzh an nann, hañvalout ; *ohne Wenn und Aber*, dichipot, didaskagn, n'eus na rag na perag da lavaret war se ; *ohne Wenn und Aber gehorchen*, sentiñ hep troiata, sentiñ war ar ger, sentiñ didortilh, sentiñ war an tach, bale kempenn war ar ger, sentiñ ouzh u.b. hep ober ur van, sentiñ hep klemm na gwigour, bale (charreat, kerzhet) moan gant u.b., kerzhet gant un neudenn eeun, sentiñ rik ouzh u.b., bezañ sentus evel ur c'hleuz ouzh ur park ; *viele Wenn und Aber*, arguzoù e-leizh.

wengleich stag. isurzh. : **[sellit ivez ouzh obwohl]** : daoust ma, daoust dezhañ, ha, pegement bennak ma, penaos bennak ma, petra bennak, pegen bras bennak, dezhañ da, evitañ da, goude ma, bezañ ma, ha bezañ ma, evit bezañ ma, ha bezañ e, na bezañ e, na bout e, na bout Doue.

wennschon stag. isurzh. : **1. [sellit ivez ouzh obwohl]** daoust ma, daoust dezhañ, ha, pegement bennak ma, penaos bennak ma, petra bennak, pegen bras bennak, dezhañ da, evitañ da, goude ma, bezañ ma, ha bezañ ma, evit bezañ ma, ha bezañ e, na bezañ e, na bout e, na bout Doue ; **2. wennschon, dann gehen wir**, koulz eo deomp mont kuit neuze ; *wennschon, dennschon !* kement hag ober ! betek ober ! kenkoulz hag ober ! ; *na wennschon ! und wennschon !* forzh a se ! ha neuze ? petra a vern an dra-se ? pe vern ? pe kaz a zo ? pe laz ? pe forzh a zo ? ha goude ? na pa vefe ? nag evit se ! na bezañ !

Wenzel g. : **1.** Venseslaz ; **2.** [kartoù alaman] g. (-s,-) : lakez g.

Wenzelsplatz g. (-es) : plasenn Venseslaz b.

wer 1. raganv goulennata : piv, pere, pehini ; *wer noch* ? piv c'hoazh ? ; *wer anders als du* ? piv panevedout ? piv estregedout ? piv anez dit ? piv nemedout ? ; *wer sonst außer ihm* ? ha piv ken nemetañ ? ; *wer von uns* ? piv (pehini, pere, pere bennak) ac'hanomp ? piv (pehini, pere, pere bennak) en hon touez ? ; *wer unter euch* ? pehini ac'hanoc'h ? pe re ac'hanoc'h ? ; *wer von beiden* ? piv anezho o-daou ? ; *wer von den Kindern*, piv eus ar vugale ? pehini eus ar vugale ? pere eus ar vugale ? pere bennak eus ar vugale ? ; *wer ist da* ? piv 'zo ? piv a zo amañ ? ; [lu] *wer da* ? evit piv oc'h-hu ? / piv a ren ? (Gregor), piv oc'h-hu ? piv 'zo amañ ? piv 'zo o tont du-mañ ? piv 'zo ? ; *wer seid ihr denn* ? piv oc'h-hu ? ; *wer seid ihr eigentlich* ? piv oc'h-hu-hu ? ; *wer ist sie eigentlich* ? daoust piv eo honnezh ? ; *wer sind diese Leute* ? pere eo an dud-se ? piv eo an dud-se ? piv int ? ; *wer wird das machen* ? pehini a raio an dra-se ? ; *wer hat mein Buch genommen* ? gant piv emañ va levr ? ; *wer zum Teufel ...* ? piv an diaoul ... ? ; *wen sucht ihr* ? warlerc'h piv emaoc'h-c'hwil o klask ? ; *an wen denkst du* ? e piv emaout o soñjal ? o soñjal e piv emaout ? ; *wem gehört das* ? da biv eo an dra-se ? ; *sag mir, wem ich die Bücher geben soll*, lavar din da biv e roin al levrioù, lavar din da behini e roin al levrioù, lavar din da bere e roin al levrioù ; *wem gehört das* ? da biv eo an dra-se ? ; *von wem ist das Buch* ? piv en deus skrivet al levr-se ? ; *bei wem* ? e ti biv ? e ti piv ? pelec'h ? ; *wessen Haus ist das* ? ti biv eo hennezh ? ; *ich weiß nicht, wessen Tochter sie ist*, n'ouzon ket da biv eo merc'h ; *man weiß nicht mehr, auf wen man noch vertrauen kann*, ne ouzer mui e piv fiziout, ne ouzer mui e piv en em fiziout, ne ouzer mui e piv kemer fiziañs, an eil re ac'hanomp ne c'hallont ket mui fiziout en o hentez ; *wessen Vater ist gestorben* ? tad piv a zo aet d'an Anaon ? ; *wessen Buch ist das* ? da biv eo al levr-mañ ? ; *mit wem fahrt ihr hin* ? gant piv ez eot di ? gant pehini ez eot di ? gant pere ez eot di ? ; *wer hat das gesagt* ? [unander] piv en deus lavaret an dra-se ? , [liester] piv o deus lavaret an dra-se ? ,

pere o deus lavaret an dra-se ? ; *wer würde ihnen nicht zu Hilfe kommen* ? piv ne glaskfe ket o skoazellañ ? ; *wen sollen wir hinschicken* ? piv da gas di ? ; *wem sollen wir glauben* ? *wem soll man glauben* ? piv da grediñ ? ; *wen sollen wir ernennen* ? piv da envel ? ; *wer besitzt die Wahrheit* ? gant piv emañ ar wirionez ? ; *wer weiß* ! piv oar dare ? piv a oar ? kae da c'houzout ! kerzh da c'houzout ! kerzh da welet ! kae da welet ! it da welet ! it da gompren ! it da c'houzout ! ; *von wem redet ihr* ? gant piv emaoch ? ouzh piv emaoch ?

2. raganv amresis : P. unan bennak ; *ist wer gekommen* ? ha deuet ez eus bet unan bennak ? ; *ich höre wen kommen*, klevout a ran unan bennak o tont.

3. raganv stagañ amresis : neb, an neb, neb piv bennak, an neb piv bennak, piv bennak, daoust piv, pere, kement hini, an hini, ar re, an den ; *sie wissen, wer ihre Anhänger sind*, gouzout a ouzont pere eo o zud, gouzout a ouzont pere a zo evito ; *mag kommen, wer will*, ra zeuio neb piv bennak a garo, ra zeuio kement hini a garo, ra zeuio neb piv bennak a heto ; *wer Ohren hat zu hören, der höre*, [evit deraouiñ ur gontadenn] ar re vouzar hag ar re zall a gaso keloù d'ar re all, ra zigoro o divskouarn ar re n'int ket bouzar ; *wer will, der kann*, an neb a venn, hennezh a c'hall - a-bouez poanioù e c'heller en em dennañ - a-bouez poanioù e c'heller en em bakañ - o terc'hel stenn, e vez kaset an traoù da benn - kaout c'hoant a zo gallout - ma fell dit e c'hellez ; *wer wagt, der gewinnt*, neb na vrok netra, na koll na gounit ne ra - an hini na avantur netra, na koll na gounit ne ra ; *wer einmal lügt, dem glaubt man nicht*, n'eus ket a vrizhgaouiad - an hini a droad gevier ouzh e revr e stag - an hini en deus bet roet gevier da grediñ ne vez ket kredet mui ha pa lavarfe ar wirionez ; *wer andern eine Grube gräbt fällt selbst hinein*, lies a wech e vez tizhet fall neb a gustum tizhout re all - an hini a grañch fae a grañch war e sae - diouzh ma ri e kavi - hervez ma ri e vo graet dit - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a die bezañ kalet e skouarn, a die bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - neb a zo e doenn e soul arabat teurel ur c'hef-tan war hini e amezeg - da gazh mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all ; *wer auch immer (es sein mag)*, n'eus forzh piv e vefe, piv bennak e ve, piv bennak e vefe, neb piv bennak e vefe, daoust piv e vo ; *wer Sie auch sind*, piv bennak oc'h ; *wer so etwas behauptet hat, ist ein Lügner*, neb piv bennak en deus lavaret kement-se a zo ur gaouiad ; *wer sich selbst erniedrigt, der soll erhöht werden*, neb en izelaz a vezo savet, neb en em izelao a vezo uhelaet, neb en em zevalo a vezo savet ; *wer sich selbst erhöht, wird erniedrigt*, neb en em uhelao a vezo izelaet, neb en em savo a vezo izelaet.

Werbeabteilung b. (-, -en) : servij ar bruderezh g., gwazva an daranviñ g.

Werbeaktion b. (-, -en) : gwezhiad daranviñ g., gwezhiad brudañ g., gwezhiadenn daranviñ b., gwezhiadenn vrudañ b., gwerzhadenn herouezañ b., taol brudañ g., daranvadeg b., brudadeg b., argad daranviñ g., argad brudañ g., argadenn daranviñ b., argadenn vrudañ b.

Werbeartikel g. (-s, -) : traezad herouez g., herouezad g. [*liester herouezadoù*].

Werbeankündigung b. (-, -en) : kemennadenn genwerzhel b.

Werbeaufsteller g. (-s, -) : diskouezher g. [*liester diskouezherioù*].

Werbeaufträger g. (-s, -) : kemenner g.

Werbebeilage b. (-, -n) : enlevradur daranviñ g., enlevradur brudañ g., embann daranvrezh g., embann bruderezh g.

Werbebeschuss g. (-es) : fraoulerezh daranvel g.

Werbeblatt n. (-s, -blätter) : brudfollenn b., paperenn vruderezh b.

Werblock g. (-s, -blöcke) : pajenn daranvrezh b., pajenn vruderezh b.

Werbebüro n. (-s, -s) : amsez daranviñ b., ajañs-vrudañ b.

Werbechef g. (-s, -s) / **Werbeleiter** g. (-s, -) : ardead daranvrezh g., penn servij ar bruderezh g.

Werbefachmann g. (-s, -fachleute) : daranver g., bruder g.

Werbefernsehen n. (-s) : ristenn skinwel daranvel g., ristenn bellwel daranvel b.

Werbefilm g. (-s, -e) : film daranviñ g., film brudañ g., film daranvrezh g., film kenwerzhel g.

Werbefläche b. (-, -n) : gorreenn daranvrezh b., gorreenn vruderezh b.

Werbefunk g. (-s) : daranvrezh skingomz g., bruderezh skingomz g.

Werbeflut b. (-) : fraoulerezh daranvel g.

Werbegeschenk n. (-s, -e) : prof daranviñ g., prof daranvel g., prof brudañ g., prof bruderezh g. ; *als Werbegeschenk*, war ar marc'had, war ar barr, en tu-hont d'ar gont, war ar priz, war ar bern, war an holl, war briz, e prof, war ar bouez.

Werbegraphiker g. (-s, -) : treser daranvel g., treser daranvrezh g., treser bruderezh g., skritellour g.

Werbekampagne b. (-, -n) : koulzad daranviñ g., koulzad brudañ g., brudadeg b., taol brudañ g.

Werbekraft b. (-) : daranvusted b., skogusted daranviñ b., skogusted vrudañ g.

Werbemittel n. (-s, -) : araez brudañ g., araez daranviñ g.

Werbemittel l. (-s, -) : arc'hantoù evit ar bruderezh ls., kevalaoù evit ar bruderezh ls., arc'hantoù evit an daranvrezh ls., kevalaoù evit an daranvrezh ls.

werben V.k.d. (wirbt / warb / hat erworben) : **1.** *um etwas werben*, lakaat e studi da gaout udb / poursu gant aket udb / poelladiñ ez soutil evit kaout udb / lakaat e boellad evit dont a-benn da gaout udb (Gregor), kavailhañ evit kaout udb, klask dre gavailh kaout udb ; **2.** *um ein Mädchen werben*, ober al lez d'ur plac'h / pleustriñ ur verc'h (Gregor) ; *um die Hand eines Mädchens werben*, goulenn dorn ur plac'h yaouank, goulenn he dorn digant ur plac'h yaouank, P. klask teurel e diner e botez ur plac'h bennak ; **3.** *für etwas werben*, ober daranvrezh evit udb, brudañ udb, ober bruderezh evit udb., kabaliñ evit udb, taeriñ war an dud evit udb. ; *per Mailing werben*, trebostañ ; [polit.] *für eine Partei werben*, kestal mouezhioù.

V.k.e. (wirbt / warb / hat erworben) : **1.** tuta, klask, goprañ, engouestlañ, enfredañ, dastrann ; *Arbeiter werben*, klask (tuta, enfredañ) micherourien ; *Diener werben*, goprañ (klask) servijerien ; **2.** [lu] *Soldaten werben*, enrollañ (gouestlañ, gouestlaouiñ, engouestlañ, goprañ, gopraat, tuta, sevel, enfredañ) soudarded ; *Truppen werben*, sevel un arme ; **3.** [kenw.] *Käufer werben*, *Kunden werben*, klask arvalien nevez, klask gounit arvalien nevez, klask ober ostizien, klask ostizañ, dastrann arvalien ; *werbende Kapitalien*, kevalaoù dedaolus ls, kevalaoù bev ls.

Werbeoffizier g. (-s, -e) : [lu] pennenroller g., penndutaer g.

Werbepaket n. (-s, -e) : [kenwerzh.] gougoradur g.

Werbeplakat n. (-s, -e) : liketenn vruderezh b., panell daranvrezh b., panell daranvel b., panell vrudañ b.

Werbeprospekt g. (-s, -e) : brudfollenn b.

Werber g. (-s, -) : **1.** pleustrer g., amourouz g. ; **2.** bruder mennozhioù g., kabaler g. ; **3.** gopraer g., tutaer g., enroller g. ; **4.** daranver g., bruder g., brudour g.

werberisch ag. : daranvus, brudus, ... daranviñ, -brudañ, gant daranvrezh, gant bruderezh.

Werbeschreiben n. (-s, -) / **Werbefchrift** b. (-, -en) : brudfollenn b., kraflevr daranviñ g., kraflevr brudañ g., levrig daranviñ g., levrig brudañ g., kraflevr daranvrezh g., kraflevr bruderezh g., levrig daranvrezh g., levrig bruderezh g.

Werbeslogan g. (-s, -s) : lugan daranvrezh g., lugan bruderezh g. ; *Einhämmern von Werbeslogans*, bruderezh a-daol trañch g., bruderezh forzh pegement g., bruderezh taer g., bruderezh ken-ha-ken

g., bruderezh ken-ha-kenañ g., bruderezh mui-pegen-mui g., bruderezh gwazh-pegen-gwazh g., fraoulerezh daranvel g.

Werbespot g. (-s,-s) : takad daranviñ g., bomm bruderezh g., kemenadenn darañviñ b. ; *Werbespots*, takadoù daranviñ ls., bommoù bruderezh ls., bemmen bruderezh ls., kemenadennoù daranviñ ls.

Werbespruch g. (-s,-sprüche) : lugan daranverezh g., lugan bruderezh g.

Werbetexter g. (-s,-) : skridaozer daranvel g., skridaozer bruderezh g.

Werbeträger g. (-s,-) : skor daranviñ g., skor brudañ g.

Werbetrommel b. (-,-n) : *die Werbetrommel rühren*, embann udb war ar groaz, ober daranverezh d'ar seizh avel, ober bruderezh d'ar seizh avel, kabaliñ, taerñ war an dud.

Werbeunteroffizier g. (-s,-e) : [lu] enroller g.

werbewirksam ag. : skogus a-fet daranverezh, skogus a-fet bruderezh.

Werbung b. (-,-en) : **1.** klask g., enklask ; **2.** lez b. ; **3.** tutaerezh g. ; **4.** enrollidigezh b., enluadur g. ; **5.** bruderezh g. ; *für jemanden Werbung machen*, brudañ u.b., kabaliñ evit u.b., taerñ war an dud evit u.b. ; **6.** [ken.w.] bruderezh g., daranverezh g. ; *irreführende Werbung*, daranverezh gaou g., daranverezh gaouiat g., daranverezh touellus g., bruderezh tromplus (gaou, gaouiat, gaouius, treuz, touellus) g., bruderezh faos g., bruderezh aozet evit lakaat an dud da gemer ar gaou evit ar wirionez g. ; *vergleichende Werbung*, bruderezh dre geñveriañ g., daranverezh keverata g., daranverezh keveratael g. ; *reißerische Werbung*, fraoulerezh daranvel g., bruderezh a daol trañch g., bruderezh safarus g., bruderezh taer g., bruderezh tagus g., bruderezh dizamant g., bruderezh hep damant g., daranverezh dastrannus g. ; *unterschwellige Werbung*, kemennad danwehinek g., daranverezh isgousommel g., bruderezh isgousommel g. ; *marktschreierische Werbung*, daranverezh tabac'hus g., bruderezh tabac'hus g.

Werbungskosten ls. : frejoù daranviñ ls., mizoù daranviñ ls., frejoù bruderezh ls., mizoù bruderezh ls.

Werdegang g. (-s) : **1.** dehentadur g., dehentiñ g., moned g., emdroadur g., emdroerezh g., emdro g., kendro g., kendroadur g., sevenidigezh b. ; **2.** neudenn ar vuhez b., red ar vuhez g., red-buhez g., red-micher g., curriculum vitæ g. ; *beruflicher Werdegang*, red-micher g.

werden (wird // wurde / [barzh., dispredet] ward // ist geworden)

I. Verb dibers : dont da vezañ, dont, dont da, sevel da vezañ, sevel da, erruout da vezañ, erruout da, treiñ da, treiñ e, mont, mont da, en em gavout, ober.

1. implijet hep rener
2. implijet gant un anv-kadarn doareenn
3. implijet gant un anv-gwan doareenn

II. Verb pers. : dont da vezañ, treiñ da, treiñ e, mont da, komañs da, kregiñ da, stagañ da.

1. implijet hep doareenn
2. implijet gant un anv-gwan doareenn
3. implijet gant un anv-kadarn doareenn
4. anv-gwan-verb : **werdend**
5. anv-gwan-verb : **geworden**

III. Verb skoazell

1. doareañ (tebegezh)
2. amzer da zont
3. tu gouzañv

I. Verb dibers : **1.** implijet hep rener : dont da vezañ, dont, treiñ da, treiñ e, mont da, mont e, ober ; *wieder werden*, distreiñ da vezañ ; *aus nichts wird nichts*, gant netra ne reer netra, n'eo ket gant dour sklaer e vez lardet ar moc'h, n'eo ket gant bokedoù e larta an hoc'h

en e graou, ne saver mann diwar an netra, re a vann (re a netra) ne dalv mann, mann da vann ne dalv mann, gant netra ne reer mad (ne reer tra) (Gregor), n'eus nikun a oufe ober krampouezh mat gant bleud fall ; *warten wir ab, was daraus wird !* gortozomp da welet ! ; *was soll daraus werden ?* petra a vo (a c'hoarvezo) gant an dra-se ? ; *keiner weiß, was aus ihm geworden ist*, den n'eo evit gouzout doare dezhañ, den n'eo evit gouzout penaos emañ an dro gantañ, den n'eo evit gouzout penaos eo aet ar bed gantañ, den ne oar petra eo deuet da vezañ ; *was soll aus mir werden ?* ha petra 'vo ganin ? ha petra e teuin-me bremañ ? petra e teuin da vezañ ? petra 'vezo ac'hanon ? ; *daraus wird nichts*, foeltr tamm ne vo, kement-se ne zisoc'ho da netra, n'eus netra da c'hortoz digant an dra-se, an dra-se na servij da vann ebet, ne servijo da netra, ne dalvezo netra, n'eus netra a vat da dennañ eus an dra-se ; *beinahe hätte ich dieses Haus gekauft, aber daraus wurde nichts*, ken buan all em bije prenet an ti-se nemet war darbet e oan chomet, ken buan all em bije prenet an ti-se nemet e vanis war zarbedig, ken buan all em bije prenet an ti-se met foeltr tamm ne voe ; *aus ihm wird etwas*, un den gouest eo, hennezh a yelo pell, lec'h-dont (danvez) a zo ennañ, e dreuziad a ray dre ar vuhez, e dreuziad a ray dre ar bed, e dreuz (e hent) a ray er vuhez, un hadenn a zo anezhañ ; *aus ihm wird ein kräftiger Bursche*, hennezh a raio ur gwaz, boulc'h ur paotr kreñv eo ; *aus ihm ist ein richtiger Mann geworden*, pelloc'h ez eus ur gwaz anezhañ, deuet eo da vezañ un den, deuet eo da zen, savet eo da zen ; P. *wird's bald ?* erru oc'h ? erru out ? pell e pado c'hoazh ? hastañ buan 'ta ! hast a-fo ! hiziv peotramant warc'hoazh ! ; *es wird*, dont a ray ganin.

2. implijet gant un anv-kadarn doareenn : dont da vezañ, dont, treiñ da, treiñ e, mont da, dont da, en em gavout ; *es wird Tag*, emañ an deiz o tarzhañ (o c'houlaoiñ), erru eo an deiz, en em gavout a ra an deiz, degouezhout a ra an deiz, erruout a ra an deiz ; *es wird Nacht*, noziñ (nosaat, nozikaat, abardaeziñ, sermoziñ, rouznoziñ) a ra, klozañ a ra an noz, dont (serriñ) a ra an noz, emañ ar serr-noz o tont, emañ o sermoziñ, erru eo an noz, degouezhet eo an noz, en em gavet eo an noz ; *es wird Winter*, krog eo ar goañv, komañset eo ar goañv, emañ beg ar goañv o tont, gouenn goañv a zo ganti, liv ar goañv a zo war an amzer, santet e vez diouzh ar goañv, emañ ar goañv o tigeriñ, erru eo ar goañv, en em gavet eo ar goañv, degouezhet eo ar goañv ; [Bibl] *es werde Licht und es ward Licht*, ra vezo gouloù, hag e voe gouloù ; *es wird ein Jahr, dass ...*, bloaz a vo dizale e ... ; *es ist Mode geworden, dass ...*, deuet eo ar c'hiz da ..., diouzh ar c'hiz eo bremañ e ... [+ doare divizout] ; *und würden Sie es zulassen, dass aus ihnen Sklaven werden*, ha gouzañv a rafec'h e teufent d'ober sklaved ? hag asantiñ a rafec'h ma teufent d'ober sklaved ? ; *aus denen werden noch einmal Halunken*, ar re-se a zo tud fall en o had, ar re-se a zo danvez tud fall ; *aus dem wird noch einmal ein Verbrecher*, hennezh a zo un torfedour en e had.

3. implijet gant un anv-gwan doareenn : dont da vezañ, en em gavout, mont, dont ; *es wird hell*, emañ an deiz o tarzhañ (o c'houlaoiñ), erru eo an deiz, en em gavout a ra an deiz, degouezhout a ra an deiz, erruout a ra an deiz ; *es wird dunkel*, noziñ (abardaeziñ, sermoziñ, rouznoziñ) a ra, dont (serriñ) a ra an noz, emañ ar serr-noz o tont, emañ o sermoziñ, erru eo an noz, en em gavet eo an noz, degouezhet eo an noz ; *mir wird bang, mir wird angst*, sevel a ra aon ganin, kregiñ a ra aon ennon, kemer a ran aon, dont a ra morc'hed din, emañ o serriñ ar gwall avel ; *mir wird schlecht*, deuet on da vezañ fall, mont a ra fall ganin, en em gavet on diaes.

II. Verb pers. : **1.** implijet hep doareenn : *wie wird ... ?* penaos e ya an traoù gant ... ? ; *das Bild wird*, emañ an daolenn o vont en he stumm, emañ an daolenn o kemer tres, emañ an daolenn o stummañ ; *das Kind wird*, emañ ar bugel oc'h ober e gresk, disoc'h a ra ar bugel, diskoulmañ a ra ar bugel, kelliñ a ra ar bugel ; *der Kranke wird wieder (gesund)*, emañ ar c'hlañvour o tiglenn (o sevel diwar e gleñved, oc'h en em gavout adarre, oc'h en em gavout war e yec'hed, o tont en-dro en e yec'hed, o yac'haat, o sevel war-c'horre), emañ ar yec'hed o tont d'ar c'hlañvour en-dro.

2. implijet gant un anv-gwan doareenn : dont da vezañ, sevel da vezañ, erruout da vezañ, treiñ da, treiñ e, dont, mont, mont da, mont da vezañ, mont e, mont war, komañs da, kregiñ da, stagañ da ; *groß werden*, dont da vezañ bras, dont bras, dont da bras, mont bras, mont da vezañ bras, kreskiñ, brasaat ; *größer werden*, mont war vrasaat ; *als ich neunzehn wurde*, pa oan deuet d'an oad a naontek vloaz, pa oan krog em naontek vloaz ; *er ist verrückt geworden*, hennezh a zo deuet sot, aet eo da sot, hennezh a zo erru sot, hennezh a zo deuet da vezañ sot, cheñchet eo arnezhañ ; *sich einer Sache (gen.) bewusst werden*, kregiñ da vezañ udb, dont da vezañ emskiantek ouzh udb, dont da vezañ emouez ouzh udb ; *böse werden*, sevel droug en an-unan, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, mont droug en e gentrou (en e goukoue, en an-unan), sevel war e gentrou, sevel war e elloù, sevel war e dach, sevel droug en e gorf, kounnarñ, komañs da c'harvaat, mont e droug ; *etwas (ak.) los werden*, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistabezañ, en em zistrobañ) eus udb, en em ziaesaat ag udb, dijabliñ ag udb, dijabliñ diouzh udb, diforañ diouzh udb, diskregiñ diouzh udb, kaout an dizober eus udb, frankaat gant udb, kas udb diwar e hent hag eus e c'houlou, kaout an disamm eus udb, en em zivec'hiañ eus udb, disteurel udb, chetiñ udb ; *mit etwas fertig werden*, dont a-benn eus udb, na vezañ udb ouzhpenn d'an-unan ; *handgemein werden*, kregiñ d'en em lardañ (d'en em gannañ, d'en em bouezañ, d'en em c'hennañ, d'en em beliat, d'en em beilhat, d'en em beuriñ, d'en em bilat), stagañ d'en em lardañ (d'en em gannañ, d'en em bouezañ, d'en em c'hennañ, d'en em bilat), komañs en em lardañ (en em bouezañ, en em gannañ, en em c'hennañ, en em beuriñ, en em bilat), komañs d'en em lardañ (d'en em bouezañ, d'en em gannañ, d'en em c'hennañ, d'en em bilat), en em gannañ a-vat, en em lopañ a-vat, en em zomañ a-vat, en em zornata a-vat, en em flumañ a-vat, en em frotañ a-vat, en em gribat a-vat, en em stagañ a-vat, en em vatañ a-vat, en em foetañ a-vat, en em c'hennañ a-vat, en em lardañ a-vat, en em bouezañ a-vat, en em beuriñ a-vat, en em beliat a-vat, en em beilhat a-vat, en em bilat a-vat, mont dezhi gant taolioù (a gregoù berr), en em gannañ a-vat, en em gannañ a-griz-poazh, sevel taolioù etre an-unan hag unan all ; *an jemandem irre werden*, treiñ da sot gant u.b., na c'houzout mui petra soñjal diwar-benn u.b. ; *gegen jemanden klagbar werden*, sevel (ober, lakaat) klemm a-enep u.b. ; *persönlich werden*, dont da vezañ diazaouez (flemmus, displjus), kregiñ da zistagañ lañchennadoù, mont dezhi gant flemmadennoù, mont dezhi gant kaozioù pounner, kregiñ da zistagañ teodadoù flemmus (flemmadennoù, distaoladennoù naer-wiber), en em lakaat da reiñ melladoù, bezañ krog da c'harvaat, mont d'ar c'hunujennoù (d'ar flemmadennoù, d'an teodadoù) ; *krank werden*, mont klañv, dont klañv, kleñvel, klañvaat, en em gavout (chom, skeiñ) klañv, bezañ skoet gant ur c'hleñved, bezañ paket klañv, dastum (tapout, serriñ, pakañ, gounit) ur c'hleñved, pakañ e valapa, tapout e jeu, mont fall, dastum (tapout, serriñ, pakañ) e fall, stropañ ur c'hleñved ouzh an-unan, kouezhañ ur c'hleñved bennak war an-unan, tapout ur stropad, tapout ur gaouad, kouezhañ klañv, tapout e fall, dastum droug, dastum e fall, gounit (pakañ) un droug ; *schwanger werden*, en em gavout braze, en em gavout dougerez ; *reich werden*, en em gavout pinvidik, dont pinvidik, pinvidikaat ; *reicher werden*, mont war binvidikaat ; *seekrank werden*, tapout kleñved ar mor (an droug-mor, ar c'hleñved-mor) ; *straffällig werden*, terriñ al lezenn, mont a-enep al lezenn, felladeniñ, seveniñ ur felladenn bennak ; *ungebräuchlich werden*, mont ar c'hiz eus an dra-mañ-tra, na dalvezout mui, na vezañ graet mui gant an dra-mañ-tra ; *wortbrüchig werden*, mont en e votoù, na vezañ den d'e c'her, na vezañ un den a c'her, na vezañ gwirion d'e c'her, na zerc'hel d'e c'her, kaout e lavar hag e zislavar, terriñ e c'her, mont a-enep e c'her, en em zislavaret, diskanañ, dislavaret e gomz, mont da

Normandi (Gregor), P. dislonkañ e c'her, dislonkañ e lavar ; *alt werden*, a) kozhañ, koshaat, mont war an oad, mont kozh, dont kozh, dont war an oad, gwrac'hat, gwrac'hellat, gwrac'henniñ, mont war an tu all, mont war an diskar, bezañ war an dical ; *ich werde alt*, emaoñ o vont kozh, dont a ran kozh ; b) mont da gozh, dont da gozh, bevañ pell, bevañ kozh, bevañ da gozh, remziñ hir ; *älter werden*, mont war goshaat ; *er war alt geworden*, en em gavet e oa koshaet, aet e oa war an oad, deuet e oa war an oad, deuet e oa kozh, erru e oa kozh, erru e oa un tamm mat a oad dezhañ, deuet e oa da vezañ kozh ; *du wirst noch hundert*, te a yelo da gant vloaz, mont a ri gant da gant vloaz ; *rot werden*, ruiziañ, rusaat, dont da vezañ ruz ; *dick werden*, tevaat, dont da vezañ tev, mont da vezañ tev, ober korf, dont korf d'an-unan ; *fett werden*, lardañ, lartaat, dont da vezañ lart, mont da vezañ lart.

3. implijet gant un anv-kadarn : *Gewohnheit werden*, tremen e kustum (Gregor), dont da vezañ ur boaz, treiñ e boaz, dont da vezañ eil natur an den ; *das Flennen war ihm zur Gewohnheit geworden*, tapet en doa ar pleg da glemmichal ; *er wurde Bäcker*, mont a reas da varaer ; *er wollte Rechtsanwalt werden*, e youl a oa mont da alvokad ; *wenn Sie nicht Priester werden wollen*, mar ne c'houlit ket belegiñ ; *Lehrer werden*, mont da gelenner ; *Seemann werden*, mont da vartolod ; *Soldat werden*, mont da soudard ; *Offizier werden*, a) mont da ofiser. b) bezañ lakaet da ofiser ; *mit dreißig wurde er Bibliothekar*, d'an oad a dregont vloaz ez eas da levraoueger ; *Bürgermeister werden*, dont da vaer, mont da vaer ; *Priester werden*, dont da veleg, mont da veleg ; *er möchte Priester werden*, fellout a ra dezhañ mont da veleg ; *er hat vor, Lehrer zu werden*, emañ e soñj mont da gelenn, emañ e soñj mont war ar c'helenn, emañ e soñj mont da gelenner ; *zum Gespött werden*, na vezañ graet nemet goapaerezh (nemet an ogn) gant an-unan, bezañ goapaet gant an holl ; *zum Dieb werden*, mont da laer, ober ul laer ; *zum Säufer werden*, ober ur mezvier, mont da vezvier, dont da vezvier ; *zu Eis werden*, skornañ, treiñ da skorn, mont e skorn ; *zu Staub werden*, mont e ludu, mont da ludu, kouezhañ e ludu, treiñ da ludu, treiñ da vleud, kouezhañ e bleud ; *jemandem zur Last werden*, dont da vezañ ur samm evit u.b., dont da vezañ ur bec'h d'u.b. ; *jemandem zur Strafe werden*, talvezout da gastiz (da binijenn) d'u.b. ; *die Reise wurde zur Qual*, ar veaj a venne bezañ ur c'hastiz.

4. anv-gwan-verb I : **werdend** : *werdende Mutter*, mammig da zont b., danvez mamm, dougerez b., maouez o tougen ur bugel b., maouez ac'hub b., gwreg vrazez b. / gwreg sezi b. (Gregor) ; *mit dem werdenden Tag*, da c'houlou-deiz, da strink an deiz, d'an tarz-h-deiz, da c'houlouig an deiz, da darzh an deiz.

5. anv-gwan-verb : **geworden** : *ein Gewordenes*, disoc'h un emdroadur g., disoc'had un emdroadur g.

III. Verb skoazell : 1. doareañ (tebegezh) : *Sie werden das Buch gelesen haben*, lennet ho peus al lev-se sur a-walc'h (moarvat, emichañs, pechañs) ; *Sie werden es wissen*, en gouzout a rit a-walc'h, n'emaoc'h ket hep gouzout an dra-se sur a-walc'h, n'emañ ket da c'houzout deoc'h emichañs, emaoch e doare da c'houzout, n'emañ ket se da c'houzout ganeoc'h moarvat ; *jetzt wird er wohl tot sein*, marv eo, douetus - marv eo, sur a-walc'h - straket eo e gaoñenn, sur a-walc'h.

2. amzer da zont : *wird er kommen* ? ha dont a ray ? daoust hag-eñ e teuo ? ; *er sagte, er werde bald kommen*, lavaret a reas e teufe a-benn nebeut ; *ihr werdet doch so etwas nicht tun !* n'emaoc'h ket o vont d'ober an dra-se, emichañs ? ; *ich werde dir erklären, was geschehen ist*, ez an da zisplegañ dit ar pezh a zo c'hoarvezet.

3. tu gouzañv : *dieses Schloss ist im XVII. Jahrhundert gebaut worden*, savet e voe ar c'hastell-se er XVII^{vet} kantved ; *ein neues Haus wird gebaut*, emeur o sevel (savet e vez) un ti nevez ; *im Museum werden schöne Exponate ausgestellt*, traoù brav a zo war ziskouez er mirdi, traoù brav a vez o tiskouez er mirdi.

4. doare-divizout : *er würde kommen*, dont a rafe.

Werden n. (-s) : emdroadur g., emdroerezh g., sevenidigezh b., dedro b., dedreiñ g., oberidigezh b. ; *noch im Werden*, o sevel c'hoazh, o furmiñ, o tont en e stumm c'hoazh, oc'h emdreiñ c'hoazh, ouzh en em

dreñ c'hoazh, ouzh en em ober c'hoazh, o stummañ, o krouiñ, war ober, o tont ; [pred., Schopenhauer] *Satz vom zureichenden Grunde des Werdens*, pennaenn poell spirus an dedreñ b.

Werder g. (-s,-) : [stêriou] enezenn b.

Werfall g. (-s,-fälle) : tro-rener b., tro-envel b., nominativ g.

werfen V.k.e. (wirft / warf / hat geworfen) : 1. teuler, dideurel, disteurel, stlepel, bannañ, strinkañ, delazhiñ, stropañ, strapañ, sinklañ, skeiñ, foetañ, chetiñ, disvantañ, keitañ ; *etwas hochwerfen*, bannañ udb er vann, stlepel udb er vann, teurel udb er vann, teuler udb en avel, bannañ udb en avel ; *eine Lanze werfen*, sinklañ ur goaf ; *wirf den Ball so weit wie möglich*, bann ar vell keit ha ma c'halli, bann ar vell pellañ ma c'halli, bann ar vell hirañ ma c'halli ; *Münzen in die Menge werfen*, teuler pezhioù moneiz a-skrap, strinkañ pezhioù moneiz e flip d'an dud, teurel pezhioù moneiz e frip, skeiñ pezhioù moneiz en arigrap, stlapañ pezhioù moneiz en anduitilh, stlepel gwenneien en arigrap, teuler gwenneien war ziskrap, teuler gwenneien a-stlabez ; *etwas ins Feuer werfen*, teuler udb war an tan, teuler udb en tan, ober tan gant udb ; *ins Feuer geworfen werden*, mont en tan ; *seine Karten auf den Tisch werfen*, bannañ e gartoù war an daol ; *etwas aus dem Fenster werfen*, stlepel udb dre ar prenestr ; *jemanden zu Boden werfen*, diskar u.b. d'an douar, strinkañ u.b. en (war an) douar, stlepel u.b. d'an douar (d'an traoñ), reiñ douar d'u.b., reiñ lamm d'u.b., reiñ ul lamm d'u.b., lakaat u.b. lamm, reiñ e laz d'u.b., astenn u.b. war an dachenn, astenn u.b. ouzh torgenn, astenn u.b. ouzh an dorgenn, skeiñ u.b. ouzh torgenn, ledañ u.b. ouzh torgenn, ledañ u.b., leterniñ u.b., astenn u.b. war ar bratell, lakaat u.b. war e c'henou, kas u.b. da vuzuliañ an douar, kas u.b. da lipat pri, lakaat korf u.b. da vuzuliañ an douar, diskar (distroadañ, c'hweniañ, linkañ, douarañ, torgennañ, taouarc'hennañ, leurennañ, tumpañ, druilhañ) u.b., keinañ u.b., teurel u.b. en e c'hwen, diskar u.b. en e c'hwen, bannañ u.b. en e c'hwenegrann, bannañ u.b. war e c'hwenegrann, kas u.b. da rudellat, diskar u.b. hed-blad e gorf, leurennañ u.b. evel ur c'hwist, tintañ u.b., pradañ u.b., dibradañ u.b., astenn u.b. war e bevar ivin, ober d'u.b. astenn e bevar ivin, teuler u.b. d'an douar, dramañ u.b., pilat u.b., pilat u.b. d'an douar, dornañ u.b., pladañ u.b., [gouren e Breizh] kas u.b. da zebriñ brenn ; *der Typ ist nicht aus dem Sattel zu werfen*, hennezh 'zo dizistroadus ; *die Husaren warfen das Mädchen aufs Stroh*, an houzarded a ruilhas ar plac'h war ar plouz ; *einen Mantel über die Schultern werfen*, pakañ e zivskoaz gant ur vantell, mantellañ e zivskoaz, lakaat ur vantell war e zivskoaz, en em gafunañ en e vantell, lakaat ur vantell dreist an-unan, en em c'holeiñ gant ur vantell ; *sie warf ihr langes Haar hin un her*, honnezh a heje hag a ziheje he blev hir gant lusk he fenn ; *etwas von sich werfen*, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus (diouzh) udb, dijabliñ ag udb, en em ziaesaat ag udb, dijabliñ diouzh udb, difoarañ diouzh udb ; *Speere werfen*, darediñ, sinklañ daredoù, strinkañ daredoù, bannañ spegoù, disvantañ spegoù, bannañ goafioù ; *die Tür ins Schloss werfen*, serriñ an nor a-stlap (a-flav, a-daol, a-drak), lakaat an nor da strakal, dotuañ an nor, darc'haouiñ rust an nor, skeiñ an nor, serriñ krak an nor, strapañ an nor, stropañ an nor, flapañ an nor, frapañ an nor, stekiñ an nor ; *einen Brief in den Kasten werfen*, silañ ul lizher er voest-lizhiri ; [diñsoù] *sechs Augen werfen*, dont ar c'hwec'h gant an-unan ; *auf jemanden den ersten Stein werfen*, teuler ar maen kentañ gant u.b., sakiñ ar maen kentañ gant u.b. ; *den Stein auf jemanden werfen*, labezañ u.b., teuler ar vallin war u.b. ; *jemanden ins Gefängnis, in den Knast, ins Kittchen werfen*, lakaat u.b. en toull-bac'h, skeiñ u.b. er prizon, kraouiañ (toullbac'hañ, koufrañ) u.b., lakaat u.b. dindan vorailh, teurel u.b. er c'hloz, kas u.b. d'ar c'hloz, lakaat u.b. er c'hloz, lakaat u.b. er goudor, lakaat u.b. en disheol, lakaat u.b. en disglav, kas u.b. da vañsonat an diabarzh, lakaat u.b. er voest, lakaat u.b. er sac'h maen, kaouediñ u.b., lakaat u.b. dindan brenn,

kas u.b. da zebriñ bara ar roue, herzel (prizoniañ) u.b., kas u.b. d'ar bidouf, dastum u.b. er c'hloz, pakañ (skeiñ, plantañ, bountañ, plomañ, kognañ) u.b. en toull, klozañ u.b., lakaat klenk war u.b.

2. [dre skeud.] *jemandem Beleidigungen an den Kopf werfen*, skuilhañ mallozhioù (diskargañ kunujennoù, disteuler kunujennoù) war u.b., kanañ kunujennoù (salmennoù) d'u.b. (Gregor), kanañ e jeu d'u.b., lavaret e jeu d'u.b., paskañ e draoù d'u.b., stagañ boutonioù war porpant u.b., lammat war boutonioù u.b., en em arastiñ ouzh u.b., en em gemer ouzh u.b., en em lakaat ouzh u.b., en em lakaat gant u.b., teurel ar brall war u.b., malañ gros d'u.b., hejañ e laou d'u.b., reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., teurel ar seizh anv divalav war u.b., fouilhezañ u.b. a salmennoù, trochañ hujatoù gant u.b., bleiziñ u.b., skeiñ kunujennoù gant u.b., krial war-lerc'h u.b., stlepel kunujennoù ouzh u.b., dislonkañ kunujennoù war u.b., lezel mallozhioù gant u.b., delazhiñ kunujennoù gant u.b. en e zivskoam ; *sich (dat.) gegenseitig Beleidigungen an den Kopf werfen*, skeiñ kunujennoù an eil gant egile, leuskel kunujennoù an eil ouzh egile, todioniñ an eil war egile, kamajal an eil war egile, kanañ salmennoù an eil d'egile ; *jemandem bissige Bemerkungen an den Kopf werfen*, darc'haouiñ bazhadoù (teodadoù, flemmadennoù) d'u.b., darc'haouiñ distaoladennoù naer-wiber d'u.b. ; *er warf ihm an den Kopf, dass er der Verräter sei*, lavaret a reas dezhañ en e zaoulagad (rak dremm, e-kreiz e c'henou) e oa eñ an treitour / lavaret a reas dezhañ e kreiz e zaoulagad e oa eñ an trubard (Gregor) ; *er lässt sich wegen jeder Kleinigkeit aus der Bahn werfen, er lässt sich gleich aus der Bahn werfen*, pennfollet e vez gant un netraig ; *'Gwalarn' warf ein neues Licht auf die bretonische Literatur*, 'Gwalarn' a lakeas un arvez nevez war dremm lennegezh Breizh ; *einen Gedanken aufs Papier werfen*, lakaat ur mennozh war ar paper, skeiñ ur mennozh war ar paper ; *einen Blick auf etwas (ak.) werfen*, teurel ur sell ouzh udb, teurel ur sell war udb, teurel ur brassell war udb, ober un damsell ouzh udb, ober ur sell war udb, ober ur sell ouzh udb, ober un tamm sell ouzh udb, ober ur gwel d'udb, ober un taol-sell war (ouzh) udb ; *wirf einen Blick hinter dich !* taol ur sell war da lerc'h ! ; *ein Auge auf etwas werfen*, bezañ e sell war udb, ober e zezev da gaout udb, bezañ e alan war udb ; *er hat ein Auge auf sie geworfen*, honnezh a zo en e c'houlou, aet eo da gouchañ warni, taolet en deus e c'hoant warni, he c'hoantaat a ra, emañ e galon warni, troet en deus e limon dre du he c'halon, lakaet en deus en e soñj gounit he c'halon, taolet en deus e vrall warni ; *jemanden aus dem Hause werfen*, sevel e dreid d'u.b., lakaat u.b. er porzh, lakaat u.b. 'barzh ar porzh, stlepel u.b. er-maez eus an ti, diskouez d'u.b. pelec'h eo bet faziet ar mañsoner, teuler u.b. war an hent bras, bale u.b., lakaat u.b. en hent, reiñ foet an nor d'u.b., skubañ u.b., batalmañ u.b., lakaat sav dindan botoù u.b., reiñ e sac'h d'u.b., plantañ u.b. er-maez, kas u.b. da vreskenn, didreuzaoiañ u.b., P. bountañ u.b. a-raok, foultrañ u.b. er-maez, foutañ u.b. er-maez, teurel u.b. war al lann, lakaat u.b. war ar beoz, sirañ e votoù d'u.b., lardañ e dreid d'u.b., skarzhañ u.b. ; *etwas in die Waagschale werfen*, mont dezhi gant udb, degas pouez udb e-barzh ar c'hoari, lakaat pouez udb da dalvezout ; *den Kopf in den Nacken werfen*, bezañ un ober gant an-unan, sevel e bigos, skeiñ war e daboulin, en em rollañ, bragal, brageiñ, dougen roufl, dougen randon, rodal ; *alles in einen Topf werfen*, na lakaat diforc'h (kemm) ebet etre traoù 'zo, lakaat an holl a-rez, lakaat an holl a-resed, lakaat an holl dud war ar memes resed, lakaat an holl dud keit-ha-keit, lakaat an holl dud heñvel, na ober kemm ebet evit den, na ober a ziforc'h etre an dud, na lakaat diforc'h (kemm) ebet etre an dud, lakaat pep tra en un douez (en un duilh, touez-touez, kej-mesk, kej-mej, mesk-ha-mesk, P. moc'h-ha-marc'h, a-stribouilh-strabouilh, sribouilh-strabouilh, [dre fent] pell-mell-kaotigell), peñseliat burell gant limestra, lakaat peñsel burell ouzh limestra, lakaat ar maout da zañvad, ober un dañvad eus ar maout, bezañ an holl un heñvel evit an-unan, brizhkemmeskañ an traoù ; *man darf nicht alles in einen Topf werfen*, arabat eo lakaat peñsel burell ouzh limestra, arabat eo peñseliat burell gant limestra ; *etwas über Bord werfen*, lezel udb ouzh torgenn, teurel udb ouzh an drez ; *alle Pläne über den Haufen werfen*, lakaat pep tra penn evit penn, cheñch penn-

da-benn an holl raktresoù, eilpennañ an holl raktresoù, daoubennañ an holl raktresoù ; *der Bach war dergestalt angewachsen, dass er die Mühle über den Haufen warf*, ar stêr a oa ken bras ma voe taolet ar vilin d'an traoñ ganti, kement e oa pignet ar stêr ken e voe taolet ar vilin d'an traoñ ganti ; *die Flinte ins Korn werfen*, kac'hañ en e vragez, kemer e sac'h, diskouez e seuliou, treiñ e gilhorou, sac'hañ e gilhorou, en em sac'hañ, sac'hañ e dreid, sac'hañ e skasoù, sac'hañ e c'har, teuler (lezel) pep tra ouzh an drez, stlepel (teuler) ar boned war-lerc'h an tog, teuler (strinkañ) an trebez war-lerc'h ar billig, teuler (stlepel) ar billig goude an trebez, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouiñ) an trebez war-lerc'h ar sklisen, teuler (stlepel, skeiñ, darc'haouiñ) an trebez war-lerc'h ar vasin, lezel pep tra ouzh torgenn, plegañ touchenn, plegañ e douchenn ; [merdead.] *Anker werfen*, lakaat an eor, teurel an eor er mor, eoriñ ; [sport] *den Speer werfen*, bannañ ar goaf ; *den Diskus werfen*, bannañ ar gantenn, bannañ ar bladenn.

3. ober, reiñ ; *Wellen werfen*, gwagennañ, houlennañ, ober gwagennoù, lakaat ar mor (an dour) da verniañ ; *Schatten werfen*, teurel skeud ; *Falten werfen*, dont plegoù en dra-mañ-tra ; *falsche (unerwünschte) Falten werfen*, sac'higellañ, kilwedenniñ, roufennañ, tortigellañ ; *die Sonne wirft Strahlen*, strinkañ a ra an heol e vannoù.

4. [loen.] *Junge werfen*, kelinañ, kolenañ, halañ, perc'helliñ, porc'helliñ, gadañ, moc'hañ, h.a., genel he re vihan, treiñ, teurel, chom, klodiñ, nodiñ, dispakañ, dozviñ, dozviñ he re vihan, P. flutañ ; *die Hündin hat Junge geworfen*, ar giez he deus troet he chas bihan, troet eo ar giez, kelinet eo ar giez, ar giez he deus dozvet he re vihan, dozvet eo ar giez, nevez-kolenet eo ar giez ; *die Hündin wird bald ihre Jungen werfen*, ar giez a zo tostik da geleniñ (tostik da goleniñ), prest eo ar giez da dreiñ he chas bihan ; *die Katze hat geworfen, die Katze hat Junge geworfen*, klodet eo ar gazhez, kolenet eo ar gazhez, kelinet eo ar gazhez, troet eo ar gazhez, ar gazhez he deus dozvet he re vihan, dozvet eo ar gazhez, kelinet eo ar gazhez ; *die Sau hat geworfen*, moc'het eo ar wiz, moc'hañ he deus graet ar wiz, porc'hellet eo ar wiz, perc'hellet eo ar wiz, troet eo ar wiz, klodet eo ar wiz, dozvet eo ar vanv, dozvet eo ar wiz, ar wiz he deus dozvet he ferc'hell, flutet he deus ar wiz he moc'h munut, flutet eo ar wiz ; *die Eselin wirft ihr Fohlen*, azenañ a ra an azenez, ebeuliañ a ra an azenez, ealañ a ra an azenez, treiñ a ra an azenez ; *die Stute wird bald ihr Fohlen werfen*, ar gazeg a zo klañv da dreiñ ; *die Stute hat ihr Fohlen geworfen*, ebeuliet eo ar gazeg, diebeuliet eo ar gazeg, ealet eo ar gazeg, troet eo ar gazeg ; *das Mutterschaf wirft ihr Lamm*, emañ an dañvadez oc'h halañ, emañ an dañvadez oc'h oaniñ, emañ an dañvadez gant droug hec'h oan ; *die Ziege wirft ihr Zicklein*, menniñ a ra ar c'havr ; *die Kuh wird bald ihr Kalb werfen*, emañ ar vuoc'h o tezeziñ, dizalc'hwez eo ar vuoc'h, da c'hortoz halañ emañ ar vuoc'h, da c'hortoz hec'h amzer emañ ar vuoc'h, war-nes halañ emañ ar vuoc'h, war ar bord da halañ emañ ar vuoc'h, emañ ar vuoc'h gant droug he leue, emañ ar vuoc'h war droug he leue, droug al leue a zo gant ar vuoc'h ; *die Wölfin wirft ihre Jungen*, bleizañ a ra ar vleizez ; *die Häsln hat ihre Jungen geworfen*, gadet eo ar vamm-c'had, flutet eo ar c'hadez ; *das Kaninchen hat Junge geworfen*, klodet eo ar vamm-gonikl, kolenet eo ar vamm-lapin, troet eo ar vamm-gonikl, ar vamm-lapin he deus dozvet he re vihan, ar vamm-gonikl he deus dozvet he re vunut, dozvet eo ar vamm-lapin, kelinet eo ar vamm-gonikl ; *Weibchen, das zweimal Junge geworfen hat*, daougloodadez b., parez daougloodat b. ; *Weibchen, das mehrmals Junge geworfen hat*, liesklodadez b., parez liesklodad b.

V.k.d. (wirft / warf / hat geworfen) : *mit etwas um sich werfen*, ober lorc'hajoù gant udb, flipata gant udb, tennañ lorc'h gant udb, fougeal gant udb, en em fougeal gant udb ; *mit Geld um sich werfen*, foetañ

e drantell, stlepel (skeiñ) arc'hant er mor, foranañ e arc'hant, kas e beadra e skuilh hag e ber, dismantrañ e wenneien, dismantrañ (drailhañ, drastañ, foeltrañ, foetañ, digalzañ, kalkennañ, kalavriñ, malamantiñ, fouilhezañ, teuziñ) e arc'hant, bezañ ul liper e drantell eus an-unan, kac'hmoudennañ e vadoù, debriñ e gestenn, ober difouliañ, debriñ e draoù, debriñ e stal, debriñ e beadra, debriñ e arc'hant, lipat e askorn, lipat e drantenn, foetañ e drantenn, foetañ e gorbilhenn, foetañ e stun, mazaouiñ e zanvez, foetañ e zrouin, foetañ e voutikl, foetañ e beadra, c'hwistañ arc'hant, frigasañ e zanvez, uzañ e spilhenn, ober diskempenn war e arc'hant, boulc'hañ an dorzh dre an daou benn, bezañ mat da zispign, stagañ e chas diwar-goust silzig, fripañ e zrouin / bezeziñ (teuziñ) e zanvez (Gregor), silañ ar yod dre lostenn he hiviz, silañ ar yod dre lost he hiviz, bezañ ar foerell gant e yalc'h, bezañ toull e zaouarn, gwallzispign, droukzispign, debriñ e bistigenn, fontañ e bistigenn ; [kr-l] *wer im Glashaus sitzt, sollte nicht mit Steinen werfen*, gwelet a ra ar blouzenn e lagad e nesañ ha ne wel ket an treust en e hini, perak e sellez-te ouzh ar blouzenn a zo el lagad da amezeg ha ne welez ket an treust a zo ez hini-te ? ar billig o tamall ar pod-houarn, te 'zo (eñ 'zo h.a.) evel ar gaoter oc'h ober goap eus ar pothouarn, klev ar gaoter o sarmonal d'ar pod-houarn ! te 'zo (eñ 'zo h.a.) evel an eil billig o chaokat rebechoù d'ar billig all, te 'zo (eñ 'zo h.a.) evel ar billig o seniñ d'ar pothouarn, podez verenn a ra goap ouzh podez koan hag emaint o-div war ar memes tan ! sell ouzh da votoù (ouzh da seuliou) hag e weli toull da loeroù - war stad ar re all neb a gomzo, en em sellet, hag e tavo - war stad re all neb a gomzo mar kar en em sellet a davo - na damallit ket ar re all mar n'oc'h ket hoc'h-unan didamall.

V.em. : **sich werfen** (wirft sich / warf sich / hat sich (ak.) geworfen) : 1. en em strinkañ, lañsañ ; *sich jemandem um den Hals werfen*, lammat a-dro-vriad ouzh u.b., en em strinkañ ouzh gouzoug u.b., lammat e kerc'henn u.b., lammat a-vriad da bokad d'u.b., lammat gant u.b. a-dro-vriad ; *sich jemandem in die Arme werfen*, en em deuler etre divrec'h u.b. ; *sich auf die Knie werfen*, kouezhañ d'an daoulin, en em strinkañ d'an (war an) daoulin (Gregor) ; *die Jugend wirft sich mit ungeteilter Kraft ans Leben*, ar yaouankizoù a c'hoarzh ouzh ar vuhez ; *sich auf eine Beute werfen*, fardiñ (lammat, delammat, en em deuler, strimpiñ, plaouiañ, frammañ, sailhañ, plavañ, sakiñ, lañsan) war e breizh, lammat gant e breizh, mont a-benn-kaer d'e breizh, mont a-benn-kas d'e breizh ; 2. *sich in die Brust werfen*, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintal re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, rodal, bragal, brageiñ, dougen roufl, dougen randon, en em rollañ, flipata, en em veuliñ, poufal gevier, bezañ un ober gant an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ ; 3. *sich in die Kleider werfen*, en em wiskañ buan-ha-buan, lammat en e vragoù, en em silañ dre hast en e zilhadr, en em houstañ, en em endrammañ (en em ensac'hañ) gwellañ ma c'haller ; *sich in Schale werfen*, mont en e c'hloria mundi, mont en e c'hloria sifoc'hell, en em fichañ en e vravañ, en em wiskañ en e granañ, en em lakaat e-grei, en em lakaat en e vrav, mont war e begement, en em lakaat war e begement, en em wiskañ en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, en em wiskañ mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en em c'hreiañ brav, en em lakaat en e faroañ, en em wiskañ en e gaerañ gre, en em wiskañ en e faroañ, en em jolisañ, en em geuriñ ; 4. *sich hin und her werfen*, fichellañ, en em zifreñ, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, diskrapañ, fichañ, jestraouiñ, daoubenniñ, treiñ ha distreiñ, merat, meskañ, fourgasiñ, P. flikennat ; 5. [tekn.] gwarañ, gwariañ, gwariellañ, kammañ, gwelchiñ, mont a-we, en em weañ, mont gwe en dra-mañ-tra, korvigellañ, korleziñ, doliñ, bezañ dol gant an dra-mañ-tra, bolzañ, labourat ; *das Holz wirft sich*, emañ ar c'hoad o kemer gwar (o kemer gwe, o labourat), gwe (gwar) a zo o tont er c'hoad, gwariañ (gwarañ, gwelchiñ) a ra ar c'hoad, ar c'hoad ne chom ket marv ; *die Farbschicht wirft sich*, klogorennañ (klogoriñ, c'hwazigenniñ, gloevenniñ, sac'hellañ) a ra ar gwiskad liv.

Werfen n. (-s) : 1. bann g., strink g., bannerezh g., bannidigezh b., bannadenn b., bannañ g., taol g., taolidigezh b., stlaperezh g., sinklañ g. ; 2. [loen.] hal g., tro b. ; *nach dem Werfen*, goude an dro.

Werfer g. (-s,-) : 1. [gwikefre] banner g. [*liester* bannerioù], bannerez b. [*liester* bannereziou], strinker g. [*liester* strinkerioù], strinkerez b. [*liester* strinkereziou], sinkler g. [*liester* sinklerioù], taoler g. [*liester* taolerioù] ; *Granatwerfer*, banner greunadennoù g., strinker greunadennoù g. ; 2. [sportour] banner g. [*liester* bannerien], sinkler g. [*liester* sinklerien] ; [petank] *Werfer, der versucht, möglichst nahe an die Setzkugel anzulegen [Leger]*, tenner a-ruilh g. [*liester* tennerien a-ruilh]

Werft¹ g. (-s,-e) : [gwiaed.] steuñvenn b.

Werft² b. (-,-en) : 1. lestrsaverzh b., chanter-bigi g., chanter sevel bigi g., chanter sevel listri g., labouradeg sevel bigi b. ; 2. chanter kirri-nij g., chanter sevel kirri-nij g., labouradeg sevel kirri-nij b.

Werftarbeiter g. (-s,-) : 1. micherour a labour en ur chanter-bigi g., micherour lestrsaverzh g., saver bigi g., saver listri g. ; 2. micherour a labour en ur chanter sevel kirri-nij g., saver kirri-nij g.

Werfthalle b. (-,-n) : 1. lestrsaverzh b., lab ur chanter-bigi g. ; 2. lab ur chanter sevel kirri-nij g.

Werg n. (-s) : stoub g., porc'h g., porc'had g., lanfas g., breun str. ; *mit Werg abdichten*, stoubañ ; *das alte Werg entfernen*, distoubañ ; *Werkzeug zum Entfernen des Werges aus den Nähten zwischen hölzernen Schiffsplanken*, distouber g. ; *mit Werg abgedichtet*, porc'hadek ; *Ballen Werg*, penngod g. ; *Werg zu Ballen zusammenpressen*, pengodañ stoub ; *nach Werg suchen*, *Werg sammeln*, stoupa ; *Gewebe aus Werg*, lien stoub g.

wergartig ag. : porc'hadek, stoubek, e doare ar stoub, e doare ar porc'h, e doare al lanfas, e doare ar breun, a-zoare gant al lanfas, a-zoare gant ar porc'h, a-seurt gant al lanfas, a-seurt gant ar stoub.

Wergfaden g. (-s,-fäden) : broed g.

Wergflocke b. (-,-n) : tolbezennad stoub b., toupenn stoub b., toupennad stoub b., malzenn stoub b., bouchad stoub g., hup stoub g., hupig stoub g., gronnad stoub g., hupennig stoub b.

Wergeld n. (-s) : [istor, gwir] wergeld g., enepwerzh b. [*tell-gastiz da vezañ paeet gant al lazher da dud an hini lazhet*].

Wergknäuel g./n. (-s,-) / **Wergzopf** g. (-s,-zöpfe) : [merdead.] stoubenn b.

Werk n. (-s,-e) : 1. labour g., trevell g., trepetoù ls., feur g. ; *ans Werk gehen, zu Werke gehen, sich ans Werk machen*, mont dezhi, stagañ ganti, stagañ gant al labour, stagañ d'al labour, mont e penn eus e labour, en em lakaat da labourat, en em stagañ da labourat, sterniañ da labourat, kregiñ el (en e, gant e) labour, kregiñ enni, kregiñ da labourat, lugañ el labour, pegañ war al labour, tagañ d'al labour, kregiñ e-barzh, mont outi, komañs da labourat, komañs labourat, digeriñ troc'h, digeriñ klaz, kregiñ en ervenn, luskañ da labourat, en em reiñ da labourat ; *mit verstärkten Kräften ans Werk gehen*, kalonekaat d'ober strivoù, doublañ d'ober strivoù, souriñ d'ober strivoù, kreskiñ d'ober strivoù ; *klug zu Werke gehen*, bezañ reizh war e labour, kaout (kavout, gouzout) an tu d'ober udb, bezañ tuet-mat da labourat ; *ganz vorsichtig zu Werke gehen*, mont dezhi gant evezhegiezh vras, mont dezhi dre sil (a-silik, dre vrav, gant moder, dre voder, dre het, dre gaer, dre zouster, dre du), mont dousik dezhi, mont dous dezhi, mont bravik ganti, mont dousik ha plaen ganti, mont plarik dezhi, mont dezhi dre gaerig, mont dres dezhi, dibab e hent, klask e hent, bezañ war spilhoù ; *am Werke sein*, bezañ krog en e labour, ober e reuz (e labour, e feur), bezañ gant (war, en) e labour, bezañ ganti ; *Hand ans Werk legen*, mont dezhi, en em stagañ da labourat, sterniañ da labourat, stagañ (kregiñ) ganti, kregiñ enni ; *etwas ins Werk setzen*, lakaat udb war ar stern, lakaat udb war ar billig, boulc'hañ ul labour bennak ; *alles ins Werk setzen*, ober kement a zo ret, ober kement ha ma c'haller, ober muiañ ma c'haller, ober ar muiañ

ma c'haller, ober herañ ma c'haller, ober her da ma c'haller, ober gwellañ ma c'haller, ober e wir wellañ, en em aketiñ e pep doare, ober e walc'h, klask e walc'h en em ziluziañ anezhi, ober e seizh gwellañ ; *es ist etwas im Werke*, toull eo ar billig tu pe du, un dra bennak a c'hoari a-dreuz, moc'h bihan a zo gant ar wiz, moc'h a zo er wiz, emañ ar forn o c'horiñ ; [kr-I] *je mehr Wort, je minder Werk*, labour mut, labour yud - tevel hag ober - teodet hir ha dornet berr - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober - gwelloc'h un oberer eget kant lavarar - un oberer a dalv kant lavarar - lavaret mat 'zo un dra hag ober 'zo ar gwellañ - n'eo ket tout lavaret heñ-heñ - ober a ra kalz a deil gant nebeut a c'houzer - ober a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz) - penn boultouz : bras ar genoù, bihan al lost - lorc'hig moan, muioc'h a voged eget a dan.

2. oberenn b., pezh-labour g., oberiad g., ober g., oberiadur g., imbroud g. ; *ein Werk von Picasso*, un oberenn gant Picasso b. ; *ein Werk von großer Bedeutung*, un oberenn veur b. ; *ein großes Werk vollbringen*, kas ur pezh mell labour da benn (da vat), konduiñ ur pezh mell labour da benn, pengenniñ ur pezh mell labour ; *um ein solches Werk zu vollbringen*, evit sevel un hevelep labour ; *das Werk krönen*, bezañ lore an oberenn, peurober (peuraozañ, peurdogañ) an oberenn, bezañ ar beuroberidigezh / bezañ difin an oberezh / peuraesonñ an oberenn (Gregor) ; *mit diesem Werk krönte er seine Lebensarbeit*, lore e vuhez e voe an oberenn-se ; *das Werk trägt die Handschrift des Künstlers*, an arzour emañ roud e zorn war an oberenn ; *dieses Werk trägt sein Gepräge*, lakaet en deus lech e zorn war an oberenn-se ; *das Werk weniger Augenblicke*, disoc'h ur pennadig reuz g., disoc'had ur pennadig freuz g., oberiadur ur pennadig freuz g., difin ur pennadig labour g. ; *sein Werk hat sein Leben überdauert, er lebt in seinen Werken weiter*, padout a ra en e oberennoù ; *der schwache Punkt eines Werkes*, an tu gwan en un oberenn g. ; [levriou, lenn.] *Werk aus dem Handapparat*, levr dave g. ; *sämtliche Werke, die gesammelten Werke*, an holl oberennoù ls., an oberennoù klok ls. ; *ausgewählte Werke*, dibab (dastumad, teskad) oberennoù g. ; *ein literarisches Werk*, un oberenn lennegel b. ; *die Werke eines Autors herausgeben*, embann oberennoù ur skrivagner ; [kr-I] *das Werk lobt den Meister*, diouzh e labour, ar micherour - diouzh ar frouezh ez anavez ar wezenn - diouzh ar ouenn, ar brankoù - diouzh an oberennoù eo barn an dud - kemenerien omp tout met an tailh a zoug - ober hag ober 'zo - o trougiformiañ e reer kornek ar bara - roit d'ar saout boued fraezh hag e savo dienn war al laezh - diouzh he dent e vez goroet ar vuoc'h.

3. [relij.] ober g., gra g., gread g., akt g., euvriou ls. ; *nach seinen Werken gerichtet werden*, bezañ barnet hervez e oberoù ; *Hang zu guten Werken*, doug d'ober ar mad g. ; *sie hat ein gutes Werk getan*, un dra vat he deus graet, un akt a vadelezh he deus graet ; *Werke der Barmherzigkeit*, euvriou a drugarez (Gregor) ls., oberoù a drugarez ls., oberoù a drugarez ls., oberoù a garitez ls. ; *ein frommes Werk*, euvriou devot ls., oberenn devot b. ; *in Worten und Werken sündigen*, pec'hiñ dre brezeg ha dre ober.

4. stal-labour b., labouradeg b., aozerezh b., greanti g., labourva g., uzin b., milin b., fritur b. ; *die Arbeit in den modernen Werken ist monoton*, fastus eo oberiadegezh micherourien ar greantioù arnevez.

5. [tekn.] *Räderwerk*, rodeg b., rodaoueg b., kendentadur g., rodod dentek ls.

6. [lu] *vorgeschobenes Werk*, rakvur b., rakdifenn g.

7. [tisav.] savadur g.

8. [sonerezh.] *Orgelwerk*, a) korzenneg-ograou b. ; b) skrid-sonerezh evit an ograou g., sonskrid evit an ograou g.

9. [merdead.] *das lebendige Werk eines Schiffes*, ar vourzhell izel b., an isflod g., ar garenn b., kof al lestr g. ; *das tote Werk eines Schiffes*, ar vourzhell uhel b., an usflod g., an divoradur g.

Werkbank b. (-,-bänke) : 1. eskemmez g., eskemmer g., taol-labour b., pased b., torchenn-galvez b., taol-galvez b., bank-labour g., bank-kalvez g. ; 2. [dre skeud.] *verlängerte Werkbank*, eilkevraterezh g.

Werkbrett n. (-s,-er) : taol-labour b., pased b.

Werkeisen n. (-s,-) : [tekn.] parouer g.

Werkel n. (-s,-n) : [sonerezh, Bro-Aostria] boest-ogrou b., ogrou-red g., dornorglez g., orglez dorn g.

werkeln (hat gewerkelt) / **werken** (hat gewerkt) V.gw. : talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, fibouchal, bitrakñ, trikarmadiñ, c'horielat, ober tammoù labourioù.

Werken n. (-s) : [skol] prantad teknologiezh g., prantad kalvezoniezh g., kentel deknologiezh b., kentel galvezoniezh b.

Werkhalle b. (-,-n) : stal-labour b., labouradeg b., astellouer g.

Werkholz n. (-es,-hölzer) : prenn g.

Werklehrer g. (-s,-) : kelenner war an deknologiezh g., kelenner war ar galvezoniezh g.

Werklieferungsvertrag g. (-s,-verträge) : kevrat c'hoprañ b.

Werkmeister g. (-s,-) : pennwezhour g., mestr-micherour g., mestr-oberour g., piker g., mestr al labour g.

Werkmesser n. (-s,-) : [tekn.] parouer g. [*liester* parouerioù].

Werkplatz g. (-es,-plätze) : chanter g.

Werksarzt g. (-es,-ärzte) : mezeg al labour g.

Werkschule b. (-,-n) : kreizenn deskarderezh b., kreizenn deskardiñ b. [*stag ouzh ur greanti*].

Werksgelände n. (-s,-) : tachenn ar greanti b.

Werkspionage b. (-) / **Werksspionage** b. (-) : spierezh greantel g.

Werkstatt b. (-,-stätten) : 1. stal-labour b., aozerezh b., labourva g., labouradeg b., michererezh b., ti-labour g., astellouer g. ; 2. karrdi g., atalier ratreañ g., atalier mekanikerezh g.

Werkstattbesitzer g. (-s,-) : 1. perc'henn ur stal-labour g. ; 2. karrdiour g., [dre fent] kargajistr g.

Werkstätte b. (-,-n) : 1. stal-labour b., aozerezh b., labourva g., labouradeg b., michererezh b., ti-labour g., astellouer g. ; 2. karrdi g., atalier ratreañ g., atalier mekanikerezh g.

Werkstattschreiber g. (-s,-) : [dispredet] poenter g. [*liester* poenterien].

Werkstattswagen g. (-s,-) : karrigenn b.

Werkstein g. (-s,-e) : maen-ben g., maen-benerezh g., maen-tailh g., maen e benadurezh g. ; *Werksteine*, benerezh g., benadurezh b. ; *Mauer aus Werksteinen*, moger graet gant benadurezh b. ; *Fuge zwischen zwei Werksteinen*, joentr g. ; *Sichtfläche eines Werksteins*, bevenn b., tal g. ; *eine Fassade mit Werksteinen*, verblenden, lakaat mein a-baramant.

Werksteinmauer b. (-,-n) : moger graet gant benadurezh b.

Werksteintreppe b. (-,-n) : diri graet gant benadurezh g.

Werkstoff g. (-s,-e) : 1. dafar g. ; 2. materi g., danvez g., danvezenn b., danvez krai g., danvez diaoz g., materi krai g., materi diaoz g. ; 3. [kit da gompren] danvez kevanaoz g., danvez aozet g., danvez oberiet g.

Werkstück n. (-s,-e) : 1. pezh a vez oberiet g., pezh da ijinennañ g. ; *ein Werkstück anfertigen*, oberiañ ur pezh ; *ein Werkstück fertig stellen*, lakaat ur pezh terket, lakaat ur pezh klok ; *das Drehen von Werkstücken aus Metall*, an turgnañ war vetal g. ; *das Drehen von Werkstücken aus Holz*, an turgnañ war brenn g. ; 2. pezh ijinennet g., pezh oberiataet g., pezh oberiet g.

Werkstudent g. (-en,-en) : studier a labour evit gounit e vara g.

Werkvertrag g. (-s,-verträge) : kevrat c'hoprañ b.

Werkwohnung b. (-,-en) : lojeiz karg g., loj karg g.

Werktag g. (-s,-e) : 1. deiz labour g., deiz oberat g., deiz pemdez g., deiz labourer g. ; *die Werktag*, an oberad g., an deizioù oberat ls., ar pemdez g., an deizioù pemdez ls. ; *an Werktagen*, war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, war ar sizhun, war an oberad ; 2. [Tag Arbeit] devezh labour g., devezhiad labour g., devezh labourer g., devezh oberat g., devezh pemdez g.

werktäglich ag. : da ober war an oberad, da ober war ar sizhun.

werktags Adv. : war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, war ar sizhun, war an oberad, d'an oberad, d'an deizioù oberat, ar an oberad, en oberad, war lodenn oberat ar sizhun.

Werktagsarbeit b. (-,-en) : labour war ar pemdez g.

Werktagskleidung b. (-) : dilhad pemdez ls., pemdezieg g.

werk tätig ag. : oberiat ; *die Werktätigen*, al labourerien ls., al labourizien ls., an dud oberiat ls., an oberiaded ls., ar boblañs labour b. ; *werk tätige Nächstenliebe*, karante oberiat ouzh an nesañ b.

Werk tisch g. (-es,-e) : eskemmez g., eskemmer g., taol-labour b., pased b., torchenn-galvez b., taol-galvez b., bank-labour g., bank-galvez g.

Werkunterricht g. (-s) : prantadoù teknologiezh ls., prantadoù kalvezoniezh ls., kentelioù teknologiezh ls., kentelioù galvezoniezh ls.

Werkzeug n. (-s,-e) : 1. benveg g. [*liester* benvegoù, binvioù, benviji], ostilh g., klav g., ijin g., ijinenn b., mekanik g., organ g., annez g. ; *Werkzeuge aus Eisen*, houarnaj g., klavioù ls. ; *ein paar Werkzeuge*, binviennoù ls., manerioù ls. ; *diese Werkzeuge werden nicht mehr benutzt*, ar binvioù-se o deus graet o reuz, ar benviji-se a zo aet ar c'hiz anezho ; *dieses Werkzeug schien ihnen am besten geeignet*, ar benveg-se a seblante dezho bezañ ar c'hlokañ ; *dieses Werkzeug ist leichter zu handhaben*, *dieses Werkzeug ist handlicher*, hedennoc'h benveg eo hemañ, aesoc'h da embregañ eo ar benveg-mañ, aesoc'h da zornata eo ar benveg-mañ, aesoc'h da vaniañ eo ar benveg-mañ, aesoc'h da gas eo ar benveg-mañ, aesoc'h ober gantañ eo ar benveg-mañ ; *deine Werkzeuge sind an ihrem gewohnten Platz*, emañ da binviji en o flas boas ; *mit Werkzeugen gut ausgerüstet*, binviet mat ; *mit Werkzeugen schlecht ausgerüstet*, binviet fall ; *wo zum Teufel hat er meine Werkzeuge hingelassen ?* wo zum Teufel hat er meine Werkzeuge weggeräumt ? pelec'h ar bed en deus klenket va binvioù ? ; 2. binviadur g., ostilherezh g., binvioù ls., benvegoù ls., binviji ls., ostilhoù ls., klavioù ls. ; *mehr Werkzeug habe ich nicht*, n'eus ket ostilhoù all ganin ; 3. [dre skeud.] mevel g., lakez g. ; *er ist ein Werkzeug des Satans*, diaoulet eo, hennezh emañ an diaoul en e gorf (en e groc'henn), mevel an diaoul eo hennezh, emañ diwar Baolig, lakez an diaoul eo hennezh, hennezh a zo ministr Satan, hennezh a zo ministr an diaoul, hennezh a zo ur c'hef ifern, hennezh en deus graet (tremenet) marc'had gant an diaoul (Gregor), gwerzhet eo d'an diaoul korf hag ene, hennezh a zo andon an diaoul, hennezh a zo tamm an diaoul, hennezh a zo sac'h an diaoul ; 4. [dre skeud.] *ein willenloses Werkzeug sein*, bezañ heul-heul a spered, bezañ un den a c'haller kas-digas, na vezañ nemet ur mevel a c'haller kas-digas, na vezañ ar revr d'an-unan (e revr dezhañ, he revr dezhi h.a.), bezañ un denig a netra, plegañ da vezañ gwelien, bezañ ur c'hoariell diyoul diouzh dorn tud all, bezañ gwad pouloudet en e wazhied, bezañ ur varvasenn eus an-unan, bezañ ul labaskenn eus an-unan, bezañ ur spered bouk a zen, bezañ bouk e ene evel un tamm koar, bezañ bouk evel ur goarenn, bezañ sioul evel un oan o vont gant ar c'higer, bezañ sentus evel ur c'hleuz ouzh ur park, mont da c'houser dindan treid tud all, bezañ gouzer dindan treid tud all, bezañ gouzer ha skabell dindan treid tud all, bezañ ur spered sentidik a zen.

Werkzeugausrüstung b. (-,-en) / **Werkzeugaustattung** b. (-,-en) : binviadur g., benvegadur g., ardivinkadur g., aveadur g., ostilherezh g., binvioù ls.

Werkzeugkasten g. (-s,-kästen) : kased binviji g. / kased binviji b., boest-klavioù b., koufr klavioù g., boest rikou b., boest reizhoù b.

Werkzeugleiste b. (-,-n) : [stlenn.] barrenn ostilhoù b.

Werkzeuglichkeit b. (-) : benvegter g.

Werkzeugmacher g. (-s,-) : benveger g., ostilher g.

Werkzeugmaschine b. (-,-n) : benvegijinenn b. ; *numerisch gesteuerte Werkzeugmaschine*, benvegijinenn niverel b.

Werkzeugschuppen g. (-s,-) : ti annez g., ti an anezhoù g.

Werkzeugtasche b. (-,-n) : sakochenn binvioù b., sac'h binviji g.

Wermut g. (-s,-s) / **Wermutkraut** n. (-s) : [louza.] 1. huelenn b., huelenn-c'hwerv b. ; 2. *wilder Wermut*, huelenn-wenn b., avron str., louzaouenn-an-draen b., louzaouenn-sant-Yann b.

Wermutstropfen g. (-s,-) : [dre skeud.] abeg da vezañ c'hwerv g.

Wermutwein g. (-s) : gwinn huelenn g., vermout g.

Wern n. (-s) : [mezeg., Bro-Aostria] malvennad b., hesked malvenn g., lagad-ber g., dant-kig g., stuienn b., P. arc'hantaer g.
Werre b. (-,-n) : 1. [mezeg.] malvennad b., hesked malvenn g., lagad-ber g., dant-kig g., stuienn b., P. arc'hantaer g. ; 2. [loen.] kazh-prad g., kazhig-prad g., bleizig-teil g.

Werst b. (-,-en) : verst g. [1 066,8 metr].

wert ag. (ak./gen.) : 1. un dalvoudegezh bennak ennañ ; *mehr wert sein als*, a) bezañ gwelloc'h eget, talvezout war ; b) talvezout muioc'h (a arc'hant) eget ; *hundert Franken wert sein*, talvezout kant lur suis, talvout kant lur suis, bezañ talvoudegezh kant lur suis en dra-mañ-tra, bezañ gwerzh kant lur suis en dra-mañ-tra, spiriñ kement ha kant lur suis ; *das ist mir viel wert*, kement-se a zo a bouez evidon, kaz eo an dra-se din / kaz a zo evidon / bernout (lazout) a ra din / an dra-se a vem din (a laz din) / pouezus-bras eo kement-se din (Gregor) ; *das ist nicht viel wert*, kement-se ne dalvez nemeur a dra, kement-se n'eo ket bras e dalvoudegezh, kement-se ne dalvez ket ker, kement-se a dalvez bihan dra, kement-se ne zoug nemet priz dister ; *das ist Gold wert*, kement-se a dalvez aour, kement-se a dalvez e bouez a aour, kement-se a vez gwerzh e bouez a aour ; *das ist viel wert, das ist viel Geld wert*, kement-se a dalv ker ; *sie sind das Papier nicht wert, auf dem sie geschrieben stehen*, ne dalvezont ket zoken kement ha pouez ar paper hag a zo bet implijet evit o lakaat dre skrid ; P. *er ist keinen Schuss Pulver wert*, an den-se ne dalvez ket un tenn, hennezh ne dalv ket ur chik-butun bet dek vloaz e genoù ur c'hristen, hennezh ned eo ket muioc'h eget felc'h ur c'hi, ne dalvez ket un taol botez zoken, hennezh ne dalv ket ur bramm ki zoken, hennezh a zo didalvez ken ez eo, ne dalvez ket un holl vad ; *haut ab, wenn euch euer Leben was wert ist*, pellait buan, m'hoc'h eus damant d'ho puhez - kravit kuit, m'hoc'h eus damant d'ho puhez - mar ne garit kuitaat, me am bo ho puhez ; *Tieren sowie Menschen ist das eigene Leben etwas wert*, ar vuhez a zo c'hwec'h d'al loened koulz ha d'an dud, ken aes eo o buhez d'al loened ha d'an dud ; *das ist keinen Pfennig wert*, kement-se ne dalvez ket ul louf ki (ur bramm kog, ur strak, ul liard toull, ur gwenneg toull, ur chik butun, ur bilhenn, ur c'hornad-butun, ur c'horniad, ur c'horniad-butun, ludu ur c'hornad-butun, ur spilhenn, ur bramm, un taol botez, ur vrennigenn, ur felc'h ki, ur bouton, ur bouton torret), kement-se n'eo ket mat da deuler d'ar chas, se ne dalvez ket un aval put, ur pilhaouaer n'e zastumfe ket diwar an douar, an traoù-se ne reont splot ebet ; *das ist nichts wert*, ne dalvez mann, ne dalvez seurt, ne dalvez netra ; [kr-I] *wer den Pfennig nicht ehrt, ist des Talers nicht wert*, a wenneien emaint tout - a wenneien, a wenneien e vez graet skoejeien [skoedoù] - an eil nebeud a fonna egile - an eil nebeud a gresk egile - gant spilhoù e c'heller paeañ ur goumanant a gant skoed ma ve a-walc'h anezho - tamm-ha-tamm e vez graet e vragoù da Yannou - arboellañ pa garer, 'benn antronoz e kaver - arboellañ pa garer antronoz e kaver - kerc'heiz a lez pesk bihan, a zebr melc'hwedenn d'he c'hoan - lur ha lur a sav da somm - an den n'eo ket pizh war e dra a ya abred da visac'hañ - bezañ pizh er c'homañsamant eo penn an hent d'an arboellamant - an arboellentez a stank an nor ouzh ar baourentez - ar foranerezh a gas an den da baour - an niver a raio bern - paour a c'hounez, paour a foet, paour n'en deus ezhomm yalc'h ebet ; *jede Arbeit ist ihres Lohnes wert*, pep labour a zo din eus e c'hopr, pep labour a verit e c'hopr, pep labour a zellez bezañ gopret, pep labour a c'houlenn koumanant, dre he beg e tozv ar yar, degouezhout a ra d'an dud paeañ ar re a labour evito, diouzh he dent e vez goroet ar vuoc'h, an hini a vez oc'h aozañ yod en deus an tamm kentañ evit e lod ; *guter Ruf ist Goldes Wert*, koll brud vat ha gounit un dra a zo ur c'holl ar re vrasañ, gwell eo brud vat da bep hini eget aour melen leizh an ti, gwelloc'h e ve kaout reizh eget leve, c'hwec'h vat a zo gwelloc'h eget trouz arc'hant.

2. talvoudek, dellezek, din ; *das ist nicht der Mühe (die Mühe) wert*, kement-se ne dalvez ket ar boan, n'eo ket ar boan, ne c'hounez ket an den gwerzh e boan gant an dra-se, ne dalvez ket ar boan sutal pa ne fell ket d'ar marc'h staoñ, kenkoulz goro an tarv, kenkoulz ribotat dour, evit kelo pezh a dalv, evit ar pezh ma'z eo, ne dalvez ket ar fred ; *das ist nicht der Rede wert*, ne dalvez ket ar boan menegiñ an dra-se ; *es nicht wert sein, etwas zu tun*, na vezañ dellezek d'ober udb, bezañ dizellezek d'ober udb ; *ich bin nicht wert, ihm die Schuhriemen zu lösen*, a) [Aviel] n'on ket dellezek da zieren korreenn e votoù ; b) [dre skeud.] me n'on mann ebet e-skoaz dezhañ, me n'on netra dezhañ, didalvez on e-skoaz hemañ, un netra on e par dezhañ, n'on nemet ur c'hoariell e-skoaz dezhañ, un netra on pa vezan lakaet e kemm gantañ, un netra on pa vezan lakaet en ur geñver gantañ, un netra on pa vezan lakaet keñver-ha-keñver gantañ, me n'on nemet ur skubadenn e-skoaz dezhañ, n'on ket gour e-keñver hennezh, n'on nemet un tañva dezhañ, me a zo nebeut a dra en e geñver ; *jemanden wert achten*, dougen bri d'u.b., dougen doujañs d'u.b., kaout doujañs evit u.b., ober (delc'her) stad vras eus u.b., uhelbriziañ u.b., istim u.b., kaout istim evit u.b. (Gregor) ; *er ist es nicht wert*, n'eo ket din (dellezek) eus an dra-se, n'eo ket dleet dezhañ ; *sie wären wert gewesen, gedruckt zu werden*, dellezek e oant da vezañ bet embannet, n'int ket bet siwazh.

3. ker, kaezh ; *werter Freund*, mignon ker g., mignon kaezh g. ; *wie ist der werte Name ?* gant piv em eus an enor da gomz, mar plij ? ; [kenw.] enorus ; *Ihr werdes Schreiben vom ...*, ho lizher enorus eus ar ...

-wert¹ ag. : dellezek da vezañ ..., din da vezañ ...

-wert² g. (-s,-e) : 1. feur g. ; 2. talvoudegezh ... b.

Wert¹ g. (-s,-e) : 1. talvoudegezh b., gwerzh g., gwerzhad g., pouez g., priz g., stad b., forzh g. ; *Wert haben*, bezañ talvoudus (talvoudek), kaout talvoudegezh ; *von großem Wert*, a dalvoudegezh vras, bras e dalvoudegezh, uhelbriz, kalz talvoudegezh ennañ, a werzh bras, gwerzh e ; *von geringem Wert*, dister e dalvoudegezh, a zoug priz dister, a werzh dister, pikous ; *Verkaufsartikel von geringem Wert (Is.)*, mataragoù ls. ; *von historischem Wert sein*, kaout un dalvoudegezh istorel ; *der Wert dieses Gemäldes lässt sich nur schwer schätzen*, diaes a-walc'h da zewerzhañ eo an daolenn-se ; *den Wert einer Sache nach Augenmaß annähernd richtig abschätzen*, skeiñ damdost ; *Wert einer Währung*, mon g., talvoudegezh ur moneiz b. ; *auf etwas Wert legen*, lakaat udb e penn-kont, lakaat udb e-barzh, reiñ priz d'udb, prizañ udb, prizañ udb, lakaat pouez gant udb, reiñ pouez d'udb, ober stad eus udb, derc'hel stad vras eus udb, derc'hel stad vras ag udb, bezañ udb a bouez evit an-unan, ober kaz eus udb, bezañ udb kaz d'an-unan / bezañ udb kaz evit an-unan / bernout (lazout) udb d'an-unan / bezañ udb pouezus-bras d'an-unan (Gregor) ; *auf etwas keinen Wert legen*, na ober forzh eus udb, na ober fed d'udb, na ober van ebet eus (ouzh) udb, lezel udb a-gostez, lezel udb war e revr, na reiñ a fed d'udb, na deuler evezh ebet ouzh udb, na deuler kont ouzh udb, na deuler pled ebet d'udb (war udb, gant udb) ; *auf etwas wenig Wert legen*, ober bihan a forzh eus udb, ober bihan a stad eus udb, ober nebeut a stad eus udb, derc'hel nebeut a stad eus udb, derc'hel nebeut a stad ag udb, derc'hel nebeut a gont eus udb, derc'hel nebeut a gont ag udb, na ober kalz a van eus udb, na ober kalz a van ouzh udb, na ober kalz a seblant ag udb ; *ich lege keinen besonderen Wert darauf*, n'on ket gwall chalet ag an dra-se ; *nach seinem wahren Wert beurteilen*, prizañ d'ar just / prizañ d'ar gwir (Gregor), prizañ hervez e dalvoudegezh wirion ; *innerer Wert*, talvoud divezel g. ; *der Wert der menschlichen Person*, talvoudegezh mab-den b. ; *jeder Beruf hat seinen Wert*, n'eo ket ar vicher a zizenor an den, an den eo a zizenor ar vicher - micher ebet ne zizenor un den - pep stad a zeu digant Doue.

2. [kenw.] talvoudegezh b., talvoud g., gwerzh g., gwerzhad g. ; *rechnerischer Wert*, gwerzh jederezhel g. ; *Handelswert, Marktwert* g., gwerzh kenwerzhel g., gwerzh nevidat g. ; *Schätzwert, geschätzter Wert*, gwerzh prizadurel g. ; *Verkehrswert, Einkaufswert, Anschaffungswert*, gwerzh prenañ g. ; *Mietwert*, gwerzh feurmiñ g. ; [Yalc'h] *Börsenwert, Kurswert, Marktwert*, gwerzh yalc'hel g. ; *im Werte*

sinken, an Wert verlieren, Wert einbüßen, an Wert einbüßen, koll talvoudegezh, didalvoudekaat, diwerzhekaat, mont da fall, divadañ, bezañ glac'haret, bezañ e dalvoudegezh o tisteraat, bezañ un digresk gwerzh d'an dra-mañ-tra, koll eus e dalvoudegezh, dibiziañ ; *im Werte steigen, an Wert gewinnen*, talvoudekaat, gwerzhekaat, mont e dalvoudegezh war-gresk, bezañ ur c'hresk gwerzh d'an dra-mañ-tra, [moneiz] hewerzhekaat ; *den Wert einer Sache mindern*, didalvoudekaat udb, dibiziañ udb ; *ist eine Ware nicht gefragt, verliert sie an Wert*, ur varc'hadourezh n'eo ket goulennet a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket klask war he lerc'h a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket kas warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket goulenn dezhi a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket goulenn warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket reked warni a goll eus he friz, ur varc'hadourezh n'eus ket reked war he lerc'h a goll eus he friz ; *im Werte von tausend Euro*, talvoudegezh mil euro ennañ, gwerzh mil euro ennañ ; *den Wert bestimmen*, dewerzhañ udb, feuriañ udb ; *gleicher Wert*, par g. ; *relativer Wert*, gwerzhad daveel g. ; *eingebetteter Wert*, gwerzh enien g. ; *innerer Wert der Währung*, *fairer Wert der Währung*, gwerzh enien ar moneiz g. ; *extrinsischer Wert des Geldes*, gwerzh ezien ar moneiz g. ; [arc'hant] *bewegliche Werte*, talvoudennou heloc'hel ls. ; *emotional erfasster Wert*, talvoud kantaezel g., talvoud trivliadel g.

3. [preder.] talvoudegezh b., talvoud g. ; *die geistig-moralischen Werte*, an talvoudoù divezel ls. ; *Umwertung aller Werte (Nietzsche)*, treuztalvoudekadur an holl dalvoudoù, tuginadur an holl dalvoudoù g., eilpennadur an holl dalvoudoù g.

4. [mat.] gwerzh g. ; *Absolutwert, absoluter Wert*, gwerzh dizave g. ; *reziproker Wert*, kenginad g. ; *größter Wert*, uc'hegenn b. ; *kleinster Wert*, izegenn b. ; *der Quotient von 18 und 3 hat den Wert 6*, rannad 18 ha 3 a zo par da 6. ; *reziproker Wert*, ginad g.

5. [sonerezh] *Notenwert*, padverk g. [liester padverkoù].

Wert² g./n. (-s,-e) : [stêrioù] enezenn b., enezig b.

wertachten V.k.e. (rannadus : hat wertgeachtet) : [dispredet] *jemanden wertachten*, dougen bri d'u.b., dougen doujañs d'u.b., kaout doujañs evit u.b., ober (delc'her) stad vras eus u.b., uhelbriziañ u.b., istim u.b., kaout istim evit u.b. (Gregor).

Wertachtung b. (-) : [dispredet] istim b., azaouez g., bri g., stad b.

Wertangabe b. (-,-n) : gwerzh disklêriet g., menegadur ar gwerzh g.

Wertanlage b. (-,-n) : postadur g.

Wertarbeit b. (-,-en) : labour heberzh g., labour eus an dibab g. labour diouzh an dibab g., labour a'r choaz g., labour dibab g.

wertbeständig ag. : digemm e dalvoudegezh, stabil e werzh.

Wertbeständigkeit b. (-) : [arc'hant.] stabiled b.

Wertbestimmung b. (-,-en) : priziadur g., dewerzhadur g., istimadur g., istim g.

Wertbrief g. (-s,-e) : [post, istor] lizher karget b., lizher disklêriet e werzh g., lizher gant gwerzh disklêriet g.

Werthierarchie b. (-) : urzhaz an talvoudoù g.

werten V.k.e. (hat gewertet) : prizañ, priziañ, istimañ, barn.

Werteordnung b. (-,-en) : urzhaz an talvoudoù g., skeuliad an talvoudoù b., reizhiad talvoudoù b., urzh talvoudegezh g.

Werterhöhung b. (-,-en) : kresk gwerzh g., gwerzhekaat g.

Werteverfall g. (-s) : enepdivezekaad g., diskar ar vuhezegezh vat g., breinerzh g., direolamant g., dirollerezh g., dirollamant g., diroll g., gwastadur ar vuhezegezh vat g., breinadurezh b.

Wertewandel g. (-s) : emdroadur an talvoudoù g., emdroerezh an talvoudoù g. ; *Wertewandel zum Konservativen*, rikladur war-zu talvoudoù mirelour g.

Wertgegenstand g. (-s,-gegenstände) : tra a dalvoudegezh g., tra prizius g., tra a werzh bras g., traezad gwerzh g., traezad uhelbriz g., traezad uhelwerzh g.

...**wertig** ag. : un dalvoudegezh bennak ennañ ; *hochwertig*, **a**) a dalvoudegezh vras, prizus, prizius, uhelbriz, uhelwerzh, gwerzh g., a werzh bras ; **b**) [mengleuz.] uhel ar bec'h kailh a zo ennañ, kreñv ar c'hailh ennañ, pinvidik ; *zweiwertig*, **a**) [kimiezh] daoulenus ; **b**) [stlenn.] daouadek ; *zweiwertiges Element*, elfenn daouadek b. ; **c**) [fizik, kimiezh] daouamsav ; **d**) [mat.] *zweiwertige Logik*, poelloniezh daouwerzh b.

Wertigkeit b. (-,-en) : [kimiezh, fizik] amsav g., atomennder g. ; *lonenwertigkeit*, amsav an ion g.

werthalten V.k.e. (rannadus : hält wert / hielt wert / hat wertgehalten) : [dispredet] *jemanden werthalten*, dougen bri d'u.b., dougen doujañs d'u.b., kaout doujañs evit u.b., ober (delc'her) stad vras eus u.b., uhelbriziañ u.b., istim u.b., kaout istim evit u.b. (Gregor).

Wertherabsetzung b. (-,-en) : dibiziadur g., didalvoudekadur g., digresk gwerzh g., diwerzhekaat g.

Werthierarchie b. (-,-n) : urzhaz an talvoudoù g.

Wertkarte b. (-,-n) : kartenn gred b. ; *die ehemaligen Telefonkarten waren Wertkarten*, kartennoù kred a oa eus ar c'hartennoù pellgomz kozh.

Wertkartentelefon n. (-s,-e) : pellgomzer kartenn gred g.

wertkonservativ ag. : hengounelour, mirelour, gwenn.

Wertlehre b. (-) : [preder.] talvoudouriezh b., aksiologiezh b.

wertlos ag. : didalvoud, didalvoudek, didalvez, hep talvoudegezh, goulo a dalvoudegezh, dispriz, dibriz, mat da lakaat dindan lost ar c'hazh, null, treut, blin, blank, na dalvez mann, na dalvez seurt, na dalvez netra ; *es ist für mich wertlos*, ne c'hallan tennañ netra a vat eus an dra-se, kement-se ne dalvez ket din-me ur bilhenn ; *dieses Gras ist völlig wertlos und zu nichts nutz*, ar geot-se ne dalvez nag an troc'h nag an doug ; *wertlose Sachen, wertloses Zeug*, brizhvarc'hadourezh b., bitrakerezh g., kozhkailhoù ls., kozhachoù ls., kozhailhoù ls., kozhigelloù ls., kozh traoù ls., bitrakoù ls., kac'herezh g., kaoc'hajoù ls., traoùajoù ls., traoù blank ls., rikoù intañvez ls., traoù intañvez ls., traoù a get ls., traoù chop ls., traoù distrantell ls., traoù diwar-sav ls., fanfarluchoù ls., turubailhoù ls., draihennoù ls., tafarajoù ls., gagnoù ls., stalabard g., stalikerezh g., stalikez b., staliad traoù b., boutikl g./b., stramm g., binviajoù ls., traoù treut ls., dafar treut g., disterajoù ls., disterajoù ls. ; *wertloses Papier*, skridaj g., skrid didalvez g., skrid didalvoud g.

Wertlosigkeit b. (-) : didalvoudegezh b., didalvoud g., disterder g., disterder b., distervez b., mannelezh b., nullentez b.

Wertmarke b. (-,-n) : jedouer g.

Wertmaßstab g. (-s,-maßstäbe) : dezverk priziañ g.

Wertmesser g. (-s,-) : stalon g.

Wertminderung b. (-,-en) : dibiziadur g., didalvoudekadur g., koll talvoudegezh g., digresk gwerzh g., diwerzhekaat g., disgwerzhad b.

Wertordnung b. (-) : urzhaz an talvoudoù g., skeuliad an talvoudoù b., reizhiad talvoudoù b., urzh talvoudegezh g.

Wertpaket n. (-s,-e) : [post] pakad disklêriet e werzh g., pakad gant gwerzh disklêriet g.

Wertpapier n. (-s,-e) : teul g., talvoudenn b., endalc'henn b., paperleve g. ; *mündelsicheres Wertpapier*, talvoudenn diarvar b. ; *festverzinsliche Wertpapiere*, talvoudennou gant korvoder stabil ls., talvoudennou savelet o c'horvoder ls., talvoudennou gant korvoder sonn ls. ; *der Kauf und der Verkauf von Wertpapieren*, ar prenañ hag ar gwerzhañ teulioù ; *mit Wertpapieren besicherte Leihe, Leihe mit einer Kreditsicherheit in Form von Wertpapieren*, prest ouzh teulioù g. ; *eine Leihe mit Wertpapieren besichern*, prestañ ouzh teulioù ; *Wertpapiere zwecks eines Reportgeschäfts kaufen*, lakaat asteurel teulioù.

Wertpapierbörse b. (-,-n) : kreizenn yalc'hel b., Yalc'h an talvoudennou b.

Wertpapierclub g. (-s,-s) : stroll postañ g.

Wertpapierhändler g. (-s,-) : kourater eskemm g.

Wertpapiermarkt g. (-s) : nevid yalc'hel g.

Wertpapierprospekt g. (-s,-e) : follenn ditouriñ diwar-benn ar c'hevala heloc'hel b.

Wertpapiersammelbank b. (-,-en) : kef fiziañ ha tredeogañ g.

Wertphilosophie b. (-) : [preder.] talvoudouriezh b., aksiologiezh b.

Wertsache b. (-,-n) : tra a dalvoudegezh g., tra brizius g., tra talvoudus g., tra a werzh bras g., traезд gwerzh g. ; *Immobilien und Wertsachen in Bargeld umsetzen*, liñvelañ madoù ; *sie hatten alle Wertsachen mitgenommen*, kement mil mad a oa a oa aet kuit ganto, kement mil mad a oa a oa bet sammet kuit ganto.

wertschaffend ag. : askorus, talvoudus, ampletus, spletus, fonnus, arc'hantus, emsav, gounidus, gounidek, goprus, kenderc'hus.

wertschätzen V.k.e. (wertschätzte / schätzte wert // hat wertgeschätzt // wertzuschätzen) : [dispredet] *jemanden wertschätzen*, dougen bri d'u.b., dougen doujañs d'u.b., kaout doujañs evit u.b., ober (delc'her) stad vras eus u.b., uhelbriziañ u.b., istim u.b., istimañ u.b., kaout istim evit u.b. (Gregor).

Wertschätzung b. (-) : istim b., azaouez g., bri g., stad b.

Wertschöpfung b. (-,-en) : kresk talvoudegezh rik g., kresk talvoud rik g., hontwerzhad rik g., kresk gwerzh rik g., gwerzh ouzhpennet rik g., ouzhpennad gwerzh rik g.

Wertschrift b. (-,-en) : [Bro-Suis] talvoudenn b., endalc'henn b., paper-leve g.

Wertsendung n. (-s,-e) : [post] kasadenn disklêriet he gwerzh b., kasadenn gant gwerzh disklêriet b.

Wertskala b. (-,-skalen/-skalas) : urzhaz an talvoudoù g., skeuliad an talvoudoù b.

Wertsteigerung b. (-,-en) : kresk talvoudegezh g., kresk talvoud g., hontwerzhad g., kresk gwerzh g., gwerzhekaat g., gwerzh ouzhpennet g.

Wertstellung b. (-,-en) : [bank] deiziad gwerzh g., deiziad engwerzh g.

Wertstoff g. (-s,-e) : danvez atoradus g., danvez adaozadus g.

Werttheorie b. (-) : [preder.] talvoudouriezh b., aksiologiezh b.

Wertung b. (-,-en) : 1. feuriañ g., feuriadur g., prizidigezh b., priziadur g., prizadur g., istimadur g., istim b., prizach g., prizachadenn b., prizacherezh g. ; 2. [sport] a) renkadur g., rummatadur g. ; b) gwiriekadur g. ; *Wertung eines Rekords*, gwiriekadur ur rekord g. gwiriekadur ur gourc'hoù g.

Werturteil n. (-s,-e) : barn war an talvoud b.

Wertverlust g. (-es) : koll talvoudegezh g., koll gwerzh g., didalvoudekaat g., diwerzhekaat g., diwerzhekadur g., disgwerzhad b., dibriziadur g. ; *geplanter Wertverlust*, dispredadur raktreset g. ; *Wertverlust des Geldes*, diwerzhekadur ar moneiz g.

Wertverringerung b. (-,-en) : koll talvoudegezh g., koll gwerzh g., didalvoudekaat g., diwerzhekaat g., diwerzhekadur g., disgwerzhad b., dibriziadur g.

wertvoll ag. : talvoudus-bras, talvoudek, prizius, prizus, uhelbriz, dibriz, gwerzh, uhelwerzh, a werzh bras, a briz, nobl, pinvidik ; *wertvoll sein*, bezañ a dalvoudegezh vras, bezañ bras e dalvoudegezh, bezañ uhelbriz, kaout kalz talvoudegezh, dougen priz, bezañ un dra a werzh bras, bezañ un traезд gwerzh ; *wertvolles Buch*, levr nobl g., levr uhelbriz g. ; *jemandem eine wertvolle Hilfe sein*, bezañ ur skor bras d'u.b. (un harp a bouez d'u.b., un tamm mat a skoaz d'u.b., ur rikour d'u.b., un harp a-zoare evit u.b., ur skor talvoudus-bras evit u.b.), talvezout kalz d'u.b. ; *eine wertvolle Idee*, ur soñj dispar g., ur soñj dreist g., ur mennozh dreist (dispar) g., ur mennozh forzh vat g.

Wertvorstellungen ls. : talvoudoù ls.

Wertezeichen n. (-s,-) : timbr g.

Wertzuwachs g. (-es) : kresk talvoudegezh g., kresk talvoud g., dreistwerzhad g., hontwerzhad g., kresk gwerzh g., gwerzhekaat g., gwerzh ouzhpennet g.

Werwolf g. (-s,-wölfe) : 1. [mojenn.] likantrop g. [*liester* likantroped], bleiz-noz g. [*liester* bleizi-noz], bleiz-garv g. [*liester* bleizi-garv], den-bleiz g. [*liester* tud-vleiz], den-bleizet g. [*liester* tud-vleizet], bleiz du g. [*liester* bleizi du], damvleiz g. [*liester* damvleizi] ; 2. [istor, nazi.] Werwolf g.

wes [genitiv evit wer] : *damit zeigt er, wes Geistes Kind er ist*, evel-se e tiskouez splann eus peseurt spered eo buhez, evel-se e tiskouez splann peseurt spered a geflusk anezhañ, evel-se e tiskouez sklaer hag anat piv eo e gwirionezh, e-giz-se e tiskouez en deiz anat piv eo e gwirionezh (peseurt danvez a zo ennañ, petra 'zo en e vouzellenn), kement-se a ziskuilh peseurt mennozh a zo en e spered, kement-se a ziskouez anat pet kompren a zo ennañ.

Wesen n. (-s,-) : 1. natur b., perzh g., doare g., anien b., genezh g., andred g., hennad g., bonvoud g., neuzenn b. ; *das menschliche Wesen*, natur Mab-den b. natur an den b. ; *sie bleibt in ihrem Wesen immer gleich*, Katell eo, Katell e vo - houmañ a zo atav heñvel hag hep kemm ebet - ne cheñcho biken - emañ atav an hevelep hini - unvan eo e pep amzer - honnezh a zo ur plac'h ingal - honnezh a zo unvan he zemz spered ; *das liegt in meinem Wesen*, va anien eo, e-giz-se emañ dre natur, natur eo din bezañ e-giz-se, an dra-se a zo em gwad (em had) ; *ein neidisches Wesen haben*, bezañ gwarizius dre natur ; *ein hochfahrendes Wesen haben*, na c'hallout plegañ evit kac'hat, bezañ uhel e bigos, bezañ glorius (faeus, tonius, otus, dichek, uhel, bras, balc'h, gwintet, rok, sonn e gribell), bezañ uhel ar c'haoc'h en e doull, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, bezañ savet ar c'herc'h en e c'houzoug, bezañ ken loc'hus na fontfe ket un tamm sukr en e revr ; *ein mürrisches Wesen haben*, bezañ tagnous (goefvet, grignous, kivioul, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, diaes, hek, hek e c'henoù, pikous), bezañ ourz, bezañ atav en toull-mouzhig, bezañ hegarat evel ur bod linad, bezañ hegarat evel bodoù linad, bezañ rust evel ur bod-spern, na deuziñ ar sukr en e c'henoù, bezañ eus Kervouzhig, bezañ ur revr war wigour eus an-unan, bezañ ur penn mouzh eus an-unan, bezañ ur penn kegin eus an-unan, bezañ ur razailher eus an-unan ; *seinem innersten Wesen nach*, en e had (en e wad) (Gregor), dre natur ; *der Mensch ist seinem Wesen nach ein soziales Tier*, mab-den a zo kevredus dre natur, an den a zo ul loen kevazhek anezhañ, kevazhek eo an den ; *Gottes Wesen*, doareoù-natur Doue ls. ; *das Lachen gehört zum Wesen des Menschen*, n'eus nemet an dud a gement a oar c'hoarzhin, bez' eo ar c'hoarzhin tra mab-den hepken, tra mab-den eo ar c'hoarzh, un doareenn denel eo ar galloud da c'hoarzhin.

2. emzalc'h g., kundu b., doareoù ls., reuz g., freuz g., trouz g. ; *sein Wesen treiben*, ober e reuz, ober e reuz hag e freuz, ober freuz, degas freuz, c'hoari e reuz, c'hoari e loen, c'hoari ar vazh, diaoul, ober cholori ha jabadao, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober ar seizh diaoul hag e benn, ober an diaoul hag e bevar ; *viel Wesen um etwas treiben*, ober ur bern reuz en-dro d'udb, ober ur bern charre en-dro d'udb, ober ur bern charre gant ud, klask an Ankoù el lec'h n'emañ ket, ober kalz a drouz evit nebeut a dra, ober kalz a drouz evit ken nebeut all, ober c'hoari gaer gant traoù a netra, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, ober kalz a reuz evit netra, ober gwelien gant ud, ober ur van evit nebeut a dra, ober ur van evit kenn nebeut all, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, un abadenn, jabadao, tousmac'h, karnaj) abalamour d'udb, tousmac'hat en askont d'udb, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar en askont d'udb, toumpial en askont d'udb, tournial en abeg d'udb, kas karbac'h en askont d'udb, kas trouz en arbenn d'udb, kas safar abalamour d'udb, ober cholori (talabao) en arbenn d'udb, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, karnajal en abeg d'udb.

3. boud g., noueant g. ; *lebendes Wesen*, boud-bev g. [*liester* boudoù-bev], buhezeg g. [*liester* buhezeged], bevedeg g. [*liester* bevedegoù], bev g. [*liester* bevien, ar bevien] ; *menschliches Wesen*, den g., mab den g. ; *höheres Wesen*, boud speredet uheloc'h g. ; *das Höchste Wesen*, ar Boud dreist pep tra g., ar Boud Uhelañ g., Doue Hollc'halloudus g., ar Peurvoud g. ; *der Mensch ist von Natur ein*

geselliges Wesen, mab-den a zo kevredus dre natur, an den a zo ul loen kevarzhek anezhañ, kevarzhek eo an den ; *launisches Wesen*, loariadenn b. [*liester loariadenned*], brizhenn b. [*liester brizhenned*] ; *dort hat das launische Wesen das Sagen*, al loariadenn a zo mestr eno.

4. penn-natur g., enboud g., boud g., anien b., doare-bezañ g., bonvoud g., naturiezh b., gwirvoud g., bezañs b., hennvoud g., derc'hvoud g., solwez g. ; *Wesen der Dinge*, bezañ an traoù g. (Gregor) ; [preder., Heidegger] beziad g. ; *Wahrheit des Wesens*, bout ar beziad g. ; [Francis Bacon] *die Tafel des Wesens und der Gegenwart*, taolenn ar bonvoud hag ar vezañs b.

5. [polit.] aferioù ls. ; *das gemeine Wesen*, an aferioù foran ls., mont en-dro ar geoded g.

6. gwazadur g., servij g.

-wesen n.(-s) : *das Bauwesen*, an tisaverezh g., ar sevel-tiez g. ; *Rettungswesen*, servijoù gwareziñ ha saveteiñ ls. ; *das Schulwesen*, an deskadurezh b. ; *das Postwesen*, ar post g. ; *das Forstwesen*, ofis an doureier hag ar c'hoadeier g., amaezhva an doureier hag ar c'hoadeier g.

wesen V.gw. : (weste / hat gewest) : [dispredet] bezañ, bout ; *wer west dort* ? piv 'zo amañ ? piv 'zo o tont du-mañ ?

wesenhaft ag. : enien, diabarzh, diabarzh, anienel, hennadel, bonvoudel, liammet strizh ouzh.

Wesenhaftigkeit b. (-) : anienelezh b., hennadelezh b., bonvoudelezh b.

Wesenheit b. (-) : hennad g.

Wesenlehre b. (-,-n) : boudoniezh b., bonvoudelouriezh b., ontologiezh b.

wesenlos ag. : anvezat, angwerch'el ; *das Wesenlose*, an netra g., an anvezoud g., an divoud g.

Wesenlosigkeit b. (-) : anvezoud g., netra g., diveziadelezh b., angwerch'helezh.

Wesensart b. (-,-en) : natur g., perzh g., doare g., anien b., hennad g., neuzeñ b.

wesenseigen ag. : rizhek eus, desverkus da.

Wesenseigentümlichkeit b. (-,-en) : dezverk g., perzh anienel g.

Wesenseinheit b. (-) : kennatur b., kensolwezegezh b. ; *die Wesenseinheit Gottes*, unded Doue b.

wesensgerecht ag. : evel ma zere ouzh natur ur spesad bennak ; *Gras ist die wesensgerechte Ernährung für Kühe*, ar geot eo gwir voued ar saout.

wesensgleich ag. : peurheñvel, kensolwez (da, gant), kensolwezel (da, gant), kennatur (gant), unvan, kenseurt (gant), a natur (gant), a un natur (gant).

Wesensgleichheit b. (-) : peurheñvelled b., peurheñvelled g., kensolwezegezh b., kennatur b., enheñvel g., hevelept b.

wesensmäßig : bonvoudel, enmanus ; *solche Prinzipien gehören wesensmäßig zu dieser Lehre*, ar seurt pennaennoù a zo enmanus d'ar gelennadurezh-se.

Adv. : [preder.] dre vonvoud, dre natur.

Wesensmerkmal n. (-s,-e) : arvez amparus g., dezverk g., perzh anienel g. merk diforc'hus g., tres diforc'hus g. ; *das Lachen ist ein Wesensmerkmal des Menschen*, n'eus nemet an dud a gement a oar c'hoarzhin, bez' eo ar c'hoarzhin tra mab-den hepken, tra mab-den eo ar c'hoarzh, un doareenn denel eo ar galloud da c'hoarzhin.

wesensverwand ag. : damheñvel, peuzheñvel.

Wesensverwandtschaft b. (-) : nesaelezh b.

Wesenszug g. (-s,-züge) : dezverk g., perzh anienel g., merk diforc'hus g., tres diforc'hus g.

wesentlich ag. : 1. derc'hvoudel, ret, gourfouezus, pouezus, brasañ, pennañ, kentañ, bonvoudel, bonel, diazez, diazezel, kentael ; *wesentliche Voraussetzung*, diferadenn ret b., diferadur ret g. ; *das Wesentliche*, ar pep pennañ g., ar pep pouezusañ g., ar pep kentañ g., ar pep retañ g., ar penn g., ar penn kentañ g., an

derc'hvoud g., ar c'hraf pouezusañ g., ar vudurun b., ar skoulim g., an dalc'h brasañ g., ar poent grevusañ g., ar poent pounnerañ g., an amanenn g., ar pep donañ eus udb g., ar c'hentañ pezh eus udb g., ar pezh pouezusañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g., P. ar vouedenn voudek b. ; *sich auf das Wesentliche beschränken*, tremen gant ar pep retañ, en em zerc'hel d'ar pep pouezusañ, en em gantañ er pep pennañ ; *ein wesentlicher Durchbruch*, un araokadenn hollbouezus b. ; *Wesentliches von Unwesentlichem unterscheiden*, digemmañ ar pep kentañ diouzh an eilrenk ; *die Mutationen bilden eines der wesentlichen Merkmale der keltischen Sprachen*, ar c'hemmadurioù a zo unan eus perzhioù dibarañ ar yezhoù keltiek ; *das Zwerchfell spielt bei der Einatmung eine wesentliche Rolle*, a bouez bras eo roll ar gelc'hspeurenn en enanaladur ; *im Wesentlichen*, a) dre vras, e berr ; b) dreist-holl, dreist pep tra, peurgetket, kentañ penn, kentañ lañs, kentañ kan, da gentañ-penn, da gentañ-holl, da gentañ ha dreist pep tra, da gentañ-razh, da gentañ unan ; 2. anienel, hennadel, hennadek, bonvoudel, enien, diabarzh, ebarzhel.

Adv. : *wesentlich besser*, kalz gwelloc'h - e-leizh gwelloc'h - pell gwelloc'h - gwelloc'h un troc'h - ur barr gwell - ur barr gwelloc'h - ur barr en tu all da - un toullad gwell - un tamm mat gwelloc'h - gwelloc'h, ur flipad - war an ampl gwelloc'h - un hanter gwelloc'h - ur bern gwelloc'h - kant gwech gwelloc'h - paot gwell ; *wesentlich billiger*, kalz marc'hadmatoc'h - kalz gwelloc'h marc'had - pell marc'hadmatoc'h - pell gwelloc'h marc'had - ur barr marc'hadmatoc'h - un toullad marc'hadmatoc'h - un tamm mat marc'hadmatoc'h - un hanter marc'hadmatoc'h - marc'hadmatoc'h, un tailh - marc'hadmatoc'h, ur flipad - war an ampl marc'hadmatoc'h - kant gwech marc'hadmatoc'h.

Wesentlichkeit b. (-) : anienelezh b., hennadelezh b., bonvoudelezh b.

Wesfall g. (-s,-fälle) : [yezh., dispredet] tro-c'henidik b, tro-c'henel b., genitiv g.

weshalb : 1. Adv. goulennata : perak, perak tra, evit pe abeg, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, da betra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ ; *weshalb konnte er nicht kommen* ? perak n'en doa ket gallet dont ? ; *er verstand nicht, weshalb diese Leute zu ihm wollten*, ne gompren ket ar pezh a rae d'ar re-se dont d'e welet, ne gompren ket ar pezh a oa kaoz d'ar re-se dont d'e welet ; 2. raganv stagañ adverb : rak-se, alese, setu perak, abalamour da se, e-se, hag e-se, en abeg da se, dre an arbenn a se, en askont da se, dre gement-se, dre-se, diwar-se, kent a se, kent-se, ac'hano, e-skeud-se, evit se, evit an dra-se, evit kement-se ; *das ist der Grund, weshalb ...*, setu perak - setu aze perak - dre an arbenn a se eo e - en arbenn (en askont) da gement-se eo e ; *das ist der Grund, weshalb er zu Hause blieb*, dre an arbenn a se eo e chomas er gêr.

Weshalb n. : *das Warum und das Weshalb*, ar rag hag ar perag, ar perag hag ar penaoz, ar penaoz hag ar perag, ar perag hag ar penent ; *nach dem Warum und Weshalb fragen*, klask penn d'ar vazh, klask gouzout ar rag hag ar perag, klask gouzout ar peragoù.

Wesir g. (-s,-e) : vizir g. [*liester vizired*] ; *Großwesir*, vizir meur g.

Wesirat n. (-s,-e) : viziriezh b.

Wespe b. (-,-n) : [loen.] gwesped str., gwespedenn b. ; *mich hat eine Wespe gestochen*, flemmet (gwanet, kastret, piket) on bet gant ur wespedenn ; *der Stachel der Wespe*, flemm ar wespedenn g., kastr ar wespedenn g., broud ar wespedenn g. ; *einer Wespe den Stachel abnehmen*, *einer Wespe den Stachel ausreißen*, diflemmañ ar wespedenn.

Wespenbussard g. (-s,-e) : [loen.] skilvaou-wesped b. [*liester skilvaoued-gwesped*].

Wespennest n. (-es,-er) : 1. toull-gwesped g., gwespedeg b., neizh gwesped g. ; *in einem Wespennest herumstochern*, fourgasiañ ar gwesped ; 2. [dre skeud.] *ins Wespennest treten*, mont da graoñia en ur vodenn fall, en em fourrañ e kudennoù, kouezhañ en un toull fall, stagañ e varc'h ouzh ur ruilhenn fall ; *in ein Wespennest greifen*, *in ein Wespennest stechen*, (Goethe) *in ein Wespennest stören*, reiñ avel

d'ar c'had, lakaat an traoù da strakal, lakaat an tan war ar bern plouz, mont e-barzh botoù-koad ha tout, mont e-barzh botoù-koad hag all, ober un taol strak, en em arastñ ouzh ur c'hraf bubuik, stagañ gant ur c'hraf bubuik, digeriñ ur gaoz gwall skoemp.

Wespenstachel g. (-s,-n) : [loen.] flemm ar wespedenn g., kastr ar wespedenn g., broud ar wespedenn g.

Wespenstich g. (-s,-e) : flemm ur wespedenn g., flemmadenn ur wespedenn b., flemmad ur wespedenn g., pikadenn ur wespedenn b.

Wespentaille b. (-,-n) : *eine Wespentaille haben*, bezañ ken mistr ha strink, bezañ mistr evel ul logodenn, bezañ mistr e zargreiz, bezañ dargreizet mistr, bezañ dargreizet moan ; *sie hat eine Wespentaille*, n'eus nemet ur flac'had anezhi.

wessen [genitiv evit **wer**] : [yezh.] *wessen Buch ist das ?* da biv eo al levr-se ? ; *ich weiß nicht, wessen Tochter sie ist*, n'ouzon ket da biv eo merc'h ; *wessen Vater ist gestorben ?* tad piv a zo aet d'an Anaon ? ; *wessen Eltern ?* tud piv ls. ? tud pere ? ; *wessen Haus ist das ?* ti biv eo hennezh ?

wessenhaben Adv. / **wessenthalben** Adv. / **wessentwegen** Adv. : perak, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, petr eo ma, da ober petra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ.

wessentwillen Adv. : abalamour da biv, evit piv.

Wessi g. (-s,-s) / b. (-,-s) : [berradur evit **Westdeutsche(r)**] Alaman eus ar C'hornôg g., Alaman eus ar C'hornôg b., Alaman eus kornaoueg ar vro g., Alaman eus kornaoueg ar vro b., kornôgad g., kornôgadez b.

West¹ g. (-s,-e) : 1. avel gornaoueg g., avel gornôg g., avel draoñ g., avel izel g. ; 2. [merdead.] kuzh-heol g.

West² sellit ouzh **Westen**.

Westbretagne b. (-) : *die Westbretagne*, Breizh-Izel b., Goueled-Breizh g., Izelvreizh b., ar vro izel b., [dispredet] traoñ Breizh g., Bretoneri b. ; *östlich der Westbretagne*, war-laezioù.

Westbreitone g. (-n,-n) : Breizhizelad g. [liester Breizhizeliz].

Westbürger g. (-s,-) : Alaman eus ar C'hornôg g., Alaman eus kornaoueg ar vro g.

westdeutsch ag. : eus kornôg Bro-Alamagn, eus kornaoueg Bro-Alamagn.

Westdeutsche(r) ag.k. g./b. : Alaman eus ar C'hornôg g., Alaman eus ar C'hornôg b., Alaman eus kornaoueg ar vro g., Alaman eus kornaoueg ar vro b.

Westdeutschland n. (-s) : Bro-Alamagn ar C'hornôg b.

Weste b. (-,-n) : 1. jiletenn b., chupenn divilgin b., porpant divilgin g. ; *seine Weste ausziehen*, tennañ e jiletenn war-c'horre ; *sie bemerkte, dass die Weste ihres Sohnes zerrissen war*, gwelet a reas jiletenn e vab roget ; *sie fragte ihn, wie er sich (dat.) die Weste zerrissen habe*, goulenn a reas outañ gant petra e oa bet roget dezhañ e jiletenn ; *kugelsichere Weste, schussische Weste*, jiletenn harz-boledoù b., jiletenn enep tennoù b. ; 2. [dre skeud.] *eine weiße Weste haben, eine saubere Weste haben*, bezañ digailhar e anv kaer, na vezañ na si na gwri en an-unan, na vezañ diwar an-unan na rag na perag, na vezañ a we en an-unan, na vezañ neudenn gamm ebet en an-unan, bezañ didamall a zroug, bezañ glan e vrud, bezañ dinamm (didamall, direbech), bezañ glan a dorfed ; *jemandem etwas unter die Weste jubeln, jemandem etwas unter die Weste schieben*, a) teurel war u.b., skeiñ ar bec'h war u.b., skeiñ ar bec'h war kein u.b., teuler ar bec'h war kein u.b., teurel ar bec'h (an digarez) war u.b., teurel ar garez war u.b., kareziñ u.b., lakaat u.b. e gaou, teurel ar gaou war u.b., teurel gaou war u.b., lakaat ur mank bennak war gont u.b., teurel un tamall war u.b., en em zizammañ war u.b., kas un tamall ouzh u.b., lakaat udb war gwall u.b. ; b) en em zizammañ eus udb war u.b., bountañ udb gant u.b.

Westen g. (-s) : kornaoueg g., kornôg g., kuzh-heol g., gwest g., traoñ g. ; *im äußersten Westen des Landes*, e kornôg pellañ ar vro ; *West zu Nord*, kornôg-uhel g. ; *West zu Süd*, kornôg-izel g. ; *der*

Wind dreht nach Westen, treiñ a ra an avel d'an traoñ, mont a ra an avel d'e gornôg, dont a ra an avel d'e gornôg, kornôgiñ a ra an avel ; *der Wind kommt aus West*, emañ an avel en e gornôg, an avel a zo kornôg, avel gornôg a zo ganti, avel gornôg a zo ; *der Westen*, a) ar C'hornaoueg g., ar C'hornôg g., ar C'huzh-heol g., tu ar C'huzh-heol g., ar gwest g. ; b) [polit., istor] ar C'hornôg g., ar C'huzh-Heol g., bed ar C'hornôg g., ar C'hornaoueg g. ; *vom Osten nach Westen*, eus ar sav-heol d'ar C'huzh-heol, eus ar reter d'ar C'hornaoueg (d'ar C'hornôg) ; [istor] *Komitee Freies Deutschland für den Westen*, poellgor Alamagn dieub evit ar C'hornôg g. ; *im Westen*, ouzh tu ar C'huzh-heol, er C'hornaoueg, er C'hornôg ; *nach Westen gelegen*, o skeiñ war ar C'huzh-heol, dihell d'ar C'huzh-heol, troet war-zu ar C'huzh-heol, troet ouzh ar C'huzh-heol, troet etrezek ar C'huzh-heol, tro ouzh ar C'huzh-heol, tro etrezek ar C'huzh-heol, durc'haet ouzh ar C'huzh-heol, durc'haet d'ar C'huzh-heol ; *nach Westen wandern*, kerzhet a-vat gant an heol.

Westenmacher g. (-s,-) : jiletenner g.

Westentasche b. (-,-n) : 1. taset g., god g. ; 2. [dre skeud.] *jemanden wie seine Westentasche kennen*, gouzout mat diouzh u.b., anavezout mat u.b., anavezout u.b. evel p'en dije an-unan maget anezhañ, bezañ debret ur minod holen gant u.b., gouzout mad ha droug u.b., anavezout u.b. en daou du, kaout meiz mat ouzh u.b., gouzout an tu diouzh u.b., gouzout holl ribouloù u.b., gouzout diouzh holl ribouloù u.b., gouzout troidelloù u.b., anavezout u.b. penn-kil-ha-troad, gouzout diouzh u.b. gwelloc'h eget hini, gouzout brav diouzh u.b. (Gregor) ; *mit dem rechten Auge in die linke Westentasche gucken*, luchañ, gwilc'hañ, loakriñ, gwelet treuz, blinkañ, bezañ luch e zaoulagad, bezañ tarluch, louiziñ.

Westerhaube b. (-,-n) : [korf., *Caput galeatum*] kroc'henn laezh b.

Western g. (-/-s,-) : western g., film kaouboied g.

Westeuropa n. (-s) : Europa ar C'hornôg b.

westeuropäisch ag. : eus Europa ar C'hornôg b. ; *Westeuropäische Union*, unaniezh Europa ar C'hornôg b. ; *westeuropäische Zeit*, eur C'hreenwich b.

Westfale g. (-n,-n) : Westfalad g. [liester Westfaliz].

Westfalen n. (-s) : Westfalia b.

westfälisch ag. : westfalad, eus Westfalia.

Westfranke g. (-n,-n) : [istor] Salian g. [liester Salianed].

Westfrankreich n. (-s) : kornôg Bro-C'hall g., ar Broioù Krec'h ls.

westgermanisch ag. : [istor] ... a sell ouzh Germania ar C'hornôg b.

Westgote g. (-n,-n) : Wizigot g. [liester Wizigoted], Vizigot g. [liester Vizigoted], Got ar C'hornôg g.

Westgruppe b. (-,-n) : [loen.] penndog g.

West-Hörnchen n. (-s,-) : [loen.] razh-palmez g.

Westindien n. (-s) : [istor] Indez ar C'huzh-heol b., an douar nevez g.

westindisch ag. : *die Westindischen Inseln*, an Antilhez ls., enezeg an Antilhez ls., inizi ar Mor Karib ls.

Westküste b. (-,-n) : aod kornôg ar vro g.

Westler g. (-s,-) : [istor] konôgelour g.

Westler-Bewegung b. (-) : [istor] konôgelouriezh b.

westlerisch ag. : [istor] konôgelour.

westlich ag./Adv. : kornôgat, kornôk, ... ar C'hornôg ; *der westliche Teil des Landes*, rann gornôg ar vro b., rannbarzh kornôg ar vro b., lodenn gornôg ar vro b. ; *westliche Hemisphäre*, hanterzouar-kornôg g. ; *der westlichste Teil des Landes*, penn pellañ e kornôg ar vro g. ; *in westliche Richtung wandern*, kerzhet a-vat gant an heol ; *westlich von*, er C'hornôg (er C'hornaoueg, en tu kornaoueg) da.

Westmächte ls. : broioù galloudus ar C'hornôg ls., riezoù ar C'hornôg ls.

West-Nordwest / West-Nordwesten g. (-s) : gwalarn-kornôg g.

Westpreußen n. (-s) : Prusia ar C'hornôg b.

Westrom n. (-s) : [istor] Impalaeriezh Roman ar C'hornôg b.

Westschermäuse b. (-,-mäuse) : [loen., *Arvicola sapidus*] muenn-zour b. [liester muenned-dour].

West-Südwest / West-Südwesten g. (-s) : mervent-kornôg g.

Westteil g. (-s) : tolead kornôg g., kevrenn gornôg b., rann gornôg b., lodenn gornôg b. ; *der Westteil des Léon*, Goueled-Leon g. ; *der Westteil der Gemeinde*, goueled ar barrez g.

Westwall g. (-s) : [istor] linenn difenn Siegfried b., Westwall g.

westwärts Adv. : war-zu ar c'homaoueg, war-du ar c'hornôg, da-gaout ar c'huzh-heol, war-gaout ar c'huzh-heol, etrezek ar c'huzh-heol, etramek ar c'huzh-heol, trema ar c'hornôg ; *westwärts wandern*, kerzhet a-vat gant an heol.

weswegen Adv. : perak, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, da betra, pe evit tra, da belec'h, petra eo ma, petra dezhañ ; *weswegen wurde er eingesperrt* ? perak e oa bet toullbac'h et ? ; *das ist der Grund, weswegen ...*, setu perak, setu aze perak, dre an arbenn a se eo e, en arbenn (en askont) da gement-se eo e ; *er verstand nicht, weswegen diese Leute zu ihm wollten*, ne gompren ket ar pezh a rae d'ar re-se dont d'e welet, ne gompren ket ar pezh a oa kaoz d'ar re-se dont d'e welet.

Westwerk n. (-s,-e) : [tisav.] jabarleg g., raknev b.

Westwind g. (-s,-e) : avel gornaoueg g., avel gornôg g., avel draoñ g., avel izel g., avel diaz g. ; *wir haben Westwind*, d'an diaz emañ an avel.

wett ag. : [rouez] kuites, kuit, kuit-ha-kuit, kuit-ouzh-kuit, kuit ha par ; *ich bin mit dir wett*, kuites omp, kuit-ha-kuit (kuit-ouzh-kuit, kuit ha par) omp, ne zleat tra dit, dizle on diouzhit, ne rankez mann ebet din, ne rankan mann ebet dit.

Wettbewerb g. (-s,-e) : kevezerezh g., kevezañ g., kevez g., kevezadeg b., kenstrivadeg b., kenstriverez g., tournamant g., gouren g., kenoaz b. ; *in Wettbewerb mit jemandem treten*, mont e kevez ouzh u.b., mont war ar renk evit kevezañ ouzh u.b., c'hoari paraviañ gant u.b., sevel heligentañ etre an-unan hag unan all, bezañ kendamouez etre an-unan hag unan all, bezañ kenoaz etre an-unan hag unan all, mont da c'hoari ouzh u.b. ; *das Ergebnis des Wettbewerbs*, disoc'h ar genstrivadeg g. ; [kenwerzh] *freier Wettbewerb*, frankiz kevezañ b., frankkevezerezh g. ; *unlauterer Wettbewerb*, kevezerezh dilañvas g., kevezerezh displeal g. ; *außer Wettbewerb*, er-maez kevezadeg.

Wettbewerber g. (-s,-) : kevezer g., kenstriver g.

Wettbewerbserkundung b. (-) : [polit., armerzh.] kelaoua armerzhel g.

wettbewerbsfähig ag. : kevezus, war renk ar re all, gouest da c'hoari ouzh ar re all, evit ar re all ; *wettbewerbsfähiger Preis*, priz war renk ar re all g. ; *um auf dem Weltmarkt wettbewerbsfähig zu bleiben*, musste das Land große Opfer auf sich nehmen, evit chom kevezus en nevid-bed e rankas ar vro asantiñ da aberzhioù pounner.

Wettbewerbsfähigkeit b. (-) : kevezusted b. ; *die Existenz- und Wettbewerbsfähigkeit eines Unternehmens wiederherstellen*, difallañ (adsevel, pareañ) un embregerezh, adlakaat un embregerezh plom en e sav, adsevel un embregerezh en e blom.

Wettbewerbsfreiheit b. (-) : frankiz kevezañ b., frankkevezerezh g.

Wettbewerbstier n. (-s,-e) : loen prizioù g., rasteller prizioù g.

Wettbewerbsverbot n. (-s) : ankevezerezh g.

Wettbewerbsverbotsklausel b. (-,-n) : diferadenn ankevezañ b.

Wettbewerbsverfälschung b. (-) / **Wettbewerbsverzerrung** b. (-) : [gwir] kevezerezh dilañvas g., kevezerezh displeal g.

Wette b. (-,-n) : 1. klaoustre b., pariadenn b. ; *eine Wette gewinnen*, gounit e glaoustre ; *eine Wette verlieren*, koll e glaoustre ; *eine Wette eingehen*, lakaat klaoustre ouzh u.b., lakaat arc'hant e klaoustre, lakaat arc'hant er pod, podañ, mont klaoustre, dont klaoustre, ober ur bariadenn, sevel klaoustre, mont e klaoustre gant u.b., mont e pariadenn gant u.b., klaoustreañ ouzh u.b., pariañ, brokañ arc'hant en ur glaoustre, ober ur glaoustre, podañ arc'hant, lakaat arc'hant war ar c'haloach ; *sie sind eine Wette eingegangen*, klaoustre a zo etrezo, ur bariadenn a zo etrezo ; *eine*

Wette halten, mont klaoustre, dont klaoustre, klaoustreañ ; *was gilt die Wette* ? petra a lakaot e klaoustre ? pegement 'zo da vokañ (da lakaat er pod) ? pegement 'zo da lakaat e klaoustre ? pegement 'zo da bodañ ? pegement 'zo da lakaat war ar c'haloach ?

2. helebini b., heligentañ g., kendamouez g., chaogentañ g., elbig g., paravi g., paraviañ g. ; *um die Wette*, gwazh-pe-wazh, gwazh-pe-washoc'h, gwell-pe-well, gwell-pe-welloc'h, a-heligentañ, a-helebini, helebini, heligentañ, paravi, paraviañ, d'ar paravi, kenti-kentañ, diwar heligentañ ; *um die Wette arbeiten*, labourat gwell pe welloc'h, labourat a-heligentañ, bezañ helebini etrezo en o labour, bezañ heligentañ etrezo en o labour, bezañ elbig etrezo en o labour, bezañ kendamouez etrezo en o labour, souriñ da labourat, labourat diwar heligentañ ; *sie eiferten um die Wette*, holl e oant gredusoc'h pe c'hredus ; *sie eiferten um die Wette beim Weitpinkeln*, chaogentañ a oa ganto o c'houzout piv a staotje ar pellañ ; *um die Wette rennen*, c'hoari kenti-kentañ, redek kenti-kentañ, redek helebini, redek tizh-ha-tizh heligentañ, redek paravi pehini a redo ar buanañ, redek paraviañ, redek d'ar paravi ; *sie eifern um die Wette*, heligentañ int, emaint o paraviañ, kendamouez a zo etrezo da c'houzout piv eo ar gwellañ, razh ez int heligentañ da welet piv eo ar gwellañ, c'hoari paraviañ a reont, paraviañ e vezont an eil d'egile, a-genstriv emaint an eil gant egile, helebini a zo etrezo da welet piv eo ar gwellañ, heligentañ a zo etrezo da c'houzout piv eo ar gwellañ, elbig a zo etrezo da welet piv eo ar gwellañ, kevezañ (kevezata) a reont an eil ouzh egile (an eil gant egile), c'hoari a reont paravi an eil gant egile, c'hoari a reont paraviañ an eil gant egile, paravi a zo etrezo, paraviañ a zo etrezo, kenoaz a zo etrezo, c'hoari a reont an eil ouzh egile.

Wetteifer g. (-s) : helebini b., heligentañ g., kendamouez g., chaogentañ g., elbig g., paravi g., paraviañ g., kenoaz b., kevezerezh g., arigrap g. ; *Wetteifer zeigen*, kaout bided, bezañ leun a gendamouez.

Wetteiferer g. (-s,-) : kevezer g.

wetteifern V.gw. (hat gewetteifert) : paraviañ, kevezañ, kevezata, c'hoari paraviañ, c'hoari paravi, keñveriañ, bezañ heligentañ ; *sie wetteifern miteinander*, razh ez int heligentañ da welet piv eo ar gwellañ, helebini a zo etrezo, helebini a zo ganto, heligentañ a zo etrezo, heligentañ a zo savet etrezo, elbig a zo etrezo, kendamouez a zo etrezo, arigrap a zo etrezo, emaint o paraviañ, c'hoari paraviañ a reont, paraviañ e vezont an eil d'egile, paravi a zo etrezo, paraviañ a zo etrezo, kenoaz a zo etrezo, c'hoari a reont an eil ouzh egile ; *sie wetteifern miteinander um Eleganz*, kaer pe gaeroc'h int gwisket ; *mit jemandem wetteifern*, c'hoari ouzh (gant) u.b., en em frotañ ouzh u.b., en em vuzuliañ ouzh u.b., en em ingaliñ d'u.b. (Gregor), kevezañ gant (ouzh) u.b., keñveriañ ouzh u.b., kevezata ouzh u.b., en em lakaat keñver-ha-keñver gant u.b. (kemm-ouzh-kemm ouzh u.b., e kemm gant u.b., e kemm ouzh u.b.), c'hoari paravi gant u.b., c'hoari paraviañ gant u.b., paraviañ gant u.b., kilbenniñ gant u.b., bezañ elbig etre an-unan hag unan all, bezañ helebini (heligentañ) etre an-unan hag unan all, ober helebini gant u.b., bezañ kendamouez etre an-unan hag unan all, bezañ a-genstriv gant u.b., kaout bided ; *sie wetteifern in Höflichkeiten*, hegarat pe hegaratoc'h int an eil eget egile, seven pe sevenoc'h int an eil eget egile, helebini a zo etrezo evit bezañ seven, kevezerezh (elbig) sevenderioù a zo etrezo, souriñ a reont da vezañ seven, heligentañ int da welet piv eo an hini sevenañ, emaint paravi piv a vo an hini sevenañ, emaint o paraviañ piv a vo an hini sevenañ, kenti-kentañ e vezont da welet piv a vo an hini sevenañ, holl e vezont sevenoc'h pe seven ; *in Ungezogenheiten wetteifern*, c'hoari gwazh pe wazh, bezañ chaogentañ ganto o c'houzout piv a vije an dichekañ ; *sie wetteiferten im Eifer*, holl e oant gredusoc'h pe c'hredus.

Wetteinsatz g. (-es,-sätze) : [c'hoarioù] skod g., skodenn b., klaoustre g., gouestl g., lakadenn b., P. arc'hant ar pod g.

wetten V.gw. (hat gewettet) : klaoustreañ, pariañ, lakaat klaoustre, lakaat arc'hant e klaoustre, sevel klaoustre, mont klaoustre, dont klaoustre, mont e klaoustre, mont e pariadenn gant u.b., podañ

arc'hant, kouchañ, lakaat arc'hant war ar c'haloch, mont e-barzh ; *sie haben gegeneinander gewettet*, klaoustre a zo etrezo ; *Hundert Euro wetten*, lakaat kant euro e klaoustre, lakaat kant euro war ar c'haloch, lakaat kant euro e klaoustre war un taol ; *um eine Flasche Wein wetten*, lakaat ur voutailhad win e klaoustre, lakaat ur voutailhad win war ar c'haloch ; *mit jemandem wetten, gegen jemanden wetten*, pariañ ouzh u.b., klaoustreañ ouzh u.b., mont e pariadenn gant u.b., lakaat klaoustre ouzh u.b. ; *zehn gegen eins wetten*, lakaat dek ouzh unan e klaoustre ; *auf ein Pferd wetten*, lakaat klaoustre war ur marc'h ; *darauf wette ich*, ha klaoustre a lakan war an dra-se, tremen sur on eus an dra-se, touiñ a rafen war gement-se ; *darauf wette ich meinen Kopf !* laouen e vefen da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a zo kontant da gouezhañ e puñs an ifern ma n'eo ket gwir ! me a zo kontant da vezañ daonet ma n'eo ket gwir ! pe e vin dall ! daonet e vin ma n'eo ket gwir ! me a vo daonet ma n'eo ket gwir ! va gouzoug war ar pillos (va gouzoug war ar pilgos, kroug m'am dougo) ma ne lavaran ket ar wirionez ! me a vo krouget 'ta ma n'eo ket gwir ! ma vin krouget ma n'eo ket gwir ! ra vin dall (d'an diaoul da'm lonkañ) ma ne lavaran ket ar wirionez ! gwir eo kement-se pe me 'vezo manac'h ! ; *ich wollte wetten, dass ...*, prest e vefen da glaoustreañ e ..., prest on da lakaat e ... ; *wetten wir, dass ...*, deomp klaoustre e ..., deomp e klaoustre e ... ; *wetten, dass ich hingehe*, klaoustre ez in di, pariañ ez in di, klaoustreañ a ran mont di ; *wetten, dass ihr es nicht schafft*, me a baeo kraoñ deoc'h mar grit an dra-se, me a baeo gwregon deoc'h mar grit an dra-se, me a bari n'oc'h ket kad d'an dra-se, pariañ n'oc'h ket kad d'an dra-se, klaoustre ne zeuot ket a-benn.

Wetter n. (-s) : 1. amzer b., hin b. ; *wie ist das Wetter heute, kalt oder warm ?* daoust pe tomm pe yen eo an amzer hiziv ? ; *schönes Wetter*, amzer vrav b., amzer gaer b., amzer yac'h b., hinon b., amzer hinon b. ; *gutes Wetter*, amzer vat b., amzer doareet mat b. ; *wunderbares Wetter, tolles Wetter, herrliches Wetter, prächtiges Wetter, heiteres Wetter*, amzer splann b., amzer hinon b., amzer c'hoao b., amzer seder b., amzer sklaer b., amzer vrav-Doue b., amzer fiskal b. ; *wir haben ein herrliches Wetter, das Wetter ist herrlich*, brav-Doue eo an amzer, hinoniñ a ra hiziv ; *wir haben heute schönes Wetter, wir haben heute heiteres Wetter*, brav eo anezhi, kaer eo anezhi, gwisket en deus sant Erwan e vragoù glas, troet mat eo an amzer hiziv, doare vat a zo gant an amzer hiziv, hinoniñ a ra hiziv, hinoniñ a ra an amzer hiziv, amzer c'hoao a zo hiziv, brav-Doue eo an amzer hiziv, emañ an amzer war he zu hiziv, amzer vrav a zo warnomp hiziv, amzer vrav a zo ganeomp hiziv ; *wir haben jetzt schönes Wetter*, deuet eo an amzer da vrav ; *trübes Wetter*, oabl koumoulek (du, trubuilhet) g., amzer goumoulek b., amzer goc'hennet b., amzer gudennek b., amzer vouchet b., amzer vouzhet b., amzer c'hris b., amzer hurrenek b., amzer gogusek b., amzer voret b., amzer lizennet b., amzer lug b., amzer luget b., tristamzer g. ; *trockenes Wetter*, amzer gras b., amzer sec'h b., amzer sec'horek b., spelc'h g., skarnil g., amzer dizour b., amzer dic'hlav b., amzer divanne b. ; *wir haben heute trockenes Wetter gehabt*, sec'hañ en deus graet hiziv, chomet eo an amzer divanne hiziv ; *trockenes Wetter kommt auf uns zu*, emañ an amzer o vont da sec'hañ ; *kaltrockenes Wetter, trockenes kaltes Wetter*, amzer skeltir b., amzer rip b., amzer dreut b. ; *heute haben wir kaltrockenes Wetter*, amzer rip a zo hiziv, amzer dreut a zo hiziv, ripañ a ra hiziv, krazañ a ra hiziv ; *trockenes eiskaltes Wetter*, amzer yen ha spelc'hus b. ; *durchwachsenes Wetter*, amzer mouzhet b. ; *schlechtes Wetter*, amzer fall b., fallamzer b., drougamzer b., gwallamzer b., brazamzer b., rustamzer b., amzer diharak b., amzer vil b., amzer divalav b., amzer displet b., amzer hek b., amzer greñv b., amzer lous b., amzer glak b., amzer ouez b., amzer dampous b., amzer dampouzek b., amzer vreïn b., amzer doareet fall b. ; *feuchtes Wetter*, leizhamzer b., glebamzer

b., mouestijenn b., dousoni b., glebor g., leizhadurezh b., leizhien b., amzer zous b., amzer dampous b., amzer dampouzek b., amzer c'hleborek b., amzer bikous b., amzer vreïn b., amzer druz b., amzer vouest b. ; *es ist nicht immer leicht, das Wetter vorauszusagen*, n'eo ket aes atav gouzout diouzh an amzer a zo da vezañ, n'eo ket aes atav diouganañ an amzer ; *das Wetter voraussagen*, kemenn an amzer, diouganañ an amzer ; *das schlechte Wetter machte ihm nichts aus, die Unbilden des Wetters machten ihm nichts aus*, ne'n em chale ket gant loustoni an amzer ; *nach andauerndem feuchtem Wetter*, goude ar gleboroù a oa bet ; *mildes Wetter, laues Wetter*, amzer zous b., amzer flour b., amzer glouar b., klouarijenn b., klouarien b., klouar g., hin glouar b., douser g., temz-amzer klouar g. ; *das Wetter ist mild*, klouar (dous, flour) eo an amzer ; *das Wetter ist milder geworden*, troc'het eo an amzer, dousaet eo an amzer, dic'harvet eo an amzer, flouraet eo an amzer, soublet eo an amzer, klouaraet eo an amzer, souplaet eo an amzer, boukaet eo an amzer ; *das Wetter ist etwas milder geworden*, kuñvikaet eo an amzer ; *drückendes Wetter, schwüles Wetter, gewittriges Wetter, stickiges Wetter*, amzer bounner b., amzer bouer b., amzer varv b., amzer vac'h b., amzer vac'hus b., amzer vouk b., tommder pounner ha mougus g., gwrez vout b., touforenn b., amzer douforek b., amzer arnevek b., amzer fouist b., amzer fouest b., amzer lor b., amzer lug b., amzer tomm-grizias g., tommder lazhus g., tommder bras g., broutac'h g. ; *das Wetter zeigt sich von seiner besten Seite, das Wetter ist ungetrüb*, alum eo an amzer, amzer yac'h a zo ; *das Wetter ist feucht und mild*, soublañ a ra an amzer, soublienn a zo ; *feuchtwarmes Wetter*, amzer soubl b., soublienn b., amzer bouer b., amzer boukr b., dousoni b. ; *bei diesem feuchtwarmen Wetter wird bald das Ungeziefer wimmeln*, gant an amzer bouer-se e puilh ar preñved a-benn nebeut ; *veränderliches Wetter, wechselhaftes Wetter*, amzer gemmus b., amzer hedro b., amzer c'hadal b., amzer amjestr, amzer variant b., amzer varellet b., amzer vrizh b., brizhamzer b., amzer ramp b., amzer furluok b., amzer cheñch-dicheñch b., amzer chañsus b., amzer cheñchus b., amzer digompez b., amzer kemm-digemm b., amzer bikous b., amzer vuubik b. ; *das Wetter bleibt veränderlich*, brizhamzeriñ a ra ; *frisches, kaltes Wetter*, amzer c'hardis b. ; *frisches Wetter*, amzer yenik b., amzer vev b., amzer freskik b. ; *hässliches Wetter, mieses Wetter, Mistwetter, grässliches Wetter, scheußliches Wetter, Sauwetter, Unwetter, belämmertes Wetter*, strouilh g., amzer vil b., amzer vreïn (divalav, lous, displet, hek) b., amzer bounner b., amzer rust b., amzer ruz b., gast a amzer b., gastamzer b., diaoul a amzer g., amzer ziaoulek b., amzer a-berzh an diaoul b., amzer diharak b., amzer difurlu b., amzer doareet fall b., gwashat amzer b., amzer hudur b., amzer dampous b., amzer dampouzek b., amzer goudask b., amzer gaoc'h b., amzer c'hagn b., amzer lous-gagn b., amzer da gac'hat tachou b., amzer c'harv b., amzer digar b., amzer hegus b., devezh kaoc'h kazh g. ; *im November ist das Wetter besonders mies*, miz Du a zo techet da c'hoari e baotr ; *kaltes Wetter*, amzer yen b., amzer galet b., amzer griz b. ; *sich über das Wetter ärgern*, taeriñ ouzh an amzer ; *wir haben das richtige Wetter für unseren Spaziergang erwischt*, ne vo ket divalav deomp mont da bourmen gant an amzer a ra ; *wir haben diesmal Glück mit dem Wetter*, brav eo an amzer, kouchet omp mat an taol-mañ ; *das Wetter ist heute scheußlich*, hiziv e ra ur gwall zevezh, amzer ruz a zo hiziv, n'emañ ket an Aotrou Doue er gêr, gwashat amzer ! hudur eo an amzer ; *wir haben heute schlechtes Wetter*, feson fall a zo war an amzer hiziv, troet fall eo an amzer hiziv, doareet fall eo an amzer hiziv, fall eo an amzer hiziv, amzer fall a zo hiziv, hiziv e ra ur gwall zevezh ; *heute ist das Wetter genauso schlecht wie gestern*, an amzer a zo ken gwazh ha dec'h ; *schlechtes Wetter ist nicht von Dauer*, n'eus ket d'an amzer evit en em bakañ - n'eus ket par d'an amzer evit en em bakañ - an eil amzer a vev an all - biskoazh glav n'eus graet na davfe, nag avel greñv na gouezhfe ; *das Wetter hält sich (ak.)*, chom a ra brav an amzer, harpañ a ra an amzer, padout a ra an amzer, amzeriñ a ra, a frapadoù hir emañ an amzer, a daoladoù hir emañ an amzer, a laziadoù hir emañ an amzer ; *das Wetter wird sich halten*, amzeriñ a

raio, harpañ a raio an amzer, chom a raio brav an amzer, chom a raio an amzer, padout a raio an amzer ; *das Wetter wird wieder besser, das Wetter bessert sich*, war wellaat e ya an amzer, en em zresañ a ra an amzer, en em bakañ a ra an amzer, troc'hañ (gwellaat, sevel) a ra an amzer, emañ-hi oc'h en em droc'hañ, treiñ a ra an amzer war well, dont a ra an amzer da vat ; *das Wetter wird von Tag zu Tag kälter*, garvaat a ra an amzer, yenaat a ra an amzer ; *das Wetter verschlechtert sich (ak.)*, *das Wetter wird schlechter*, gwashaat a ra an amzer, trenkañ a ra an amzer, war bounneraat e ya an amzer, dont a ra an amzer da ziaesaat, emañ an amzer o treiñ da fall (o faragouilhañ, o kulvanniñ, o trenkañ, o fallaat), koumoulek e teu an amzer da vezañ, emañ-hi o treiñ da fall, stummañ fall a ra an amzer, stummet (doareet) fall eo an amzer, koumoulañ a ra an amzer, diougan amzer fall a zo ganti, seblant amzer fall a zo ; *das Wetter hat sich verschlechtert*, kulvannet eo an amzer ; *wir kommen zu Besuch, wenn das Wetter es zulässt*, mont a raimp d'ho kwelet gant ma vo brav an amzer (m'emañ an amzer a-du, gant ma permeto an amzer, gant ma permeto an amzer ganeomp da vont) ; *Sie haben uns schönes Wetter mitgebracht*, deuet eo an amzer gaer ganeoc'h ; *ich habe dieses schöne Wetter extra für euch bestellt*, an amzer vrav-mañ a zo bet dibabet evidoc'h ; *bei der Ernte spielte das Wetter mit*, an amzer a oa bet a-du ganeomp e-pad an eost ; *die Turteltaube kündigt das schöne Wetter an*, ditourañ a ra an durzhunell an amzer vrav ; *diese Wolken kündigen schlechtes Wetter an*, ditourañ a ra ar c'houmoul-se amzer fall, spurmantiñ a ra ar c'houmoul-se amzer fall, feson amzer fall a zo gant ar c'houmoul-se ; *bei schlechtem Wetter hinausgehen*, mont dindan an amzer fall, mont edan ar fall amzer, mont er-maez dre un amzer fall, mont da foetañ fank, mont e-barzh ar c'hreiz ; *das Wetter sieht schlecht aus*, doareet fall eo an amzer, fesonet fall eo an amzer, stummet fall eo an amzer, emañ o c'horin amzer fall, tres fall a zo war an amzer, a-stumm da vezañ fall emañ an amzer ; *es sieht nach schönem Wetter aus*, doareet brav eo an amzer, doareet mat eo an amzer ; *das Wetter spielt verrückt*, bez' e vez glav forzh pegoulz, aet eo ar c'houmoul e breskenn, aet eo an amzer war e gement all, dizingalet eo an amzer ; *bei diesem Wetter hält sich kein Fleisch*, gant an amzer-mañ ne c'heller ket mirout ar c'hig ; *bei jedem Wetter*, ne vern doare an amzer, dindan ar seizh avel, dindan an holl amzer, dre vrav pe dre c'hlav, dindan pep amzer, dindan forzh peseurt amzer, dre n'eus forzh pe amzer, dre n'eus forzh peseurt amzer, n'eus forzh dre beseurt amzer, dindan alan an amzer, war an dispalu, glav-heol, hañv-goañv, hañv-c'hoañv ; *bei jedem Wetter wandern*, foetañ fank ha foetañ dre ; *sollte das Wetter trocken werden*, mar deu an amzer da sec'hañ.

2. gwallamzer b., amzer rust b., rustamzer b., amzer bounner b., amzer ruz b., gastamzer b., arnev g., reklom g., rugenn b., stourm g., tourmant g., kriz g., amzer da gac'hat tachou b. ; [merdead.] *schweres Wetter*, mor rust g., amzer bounner b. ; *bei diesem schweren Wetter mussten die Schiffe im Hafen bleiben*, chomet e oa ar bigi er porzh, re bounner e oa an amzer ; *ein Wetter bricht los*, tarzhañ a ra un arnev, dedarzhñ a ra ur barr-arnev ; *bei (in) Wind und Wetter*, dindan an avel diroll hag ar glav bras, dindan an amzer vras (an holl amzer), dindan reklom ha rugenn, dindan ar seizh amzer, dindan alan an amzer, war an dispalu, dindan ar seizh avel, e-barzh ar c'hreiz, glav-avel ; *Wind und Wetter härten den Hirten ab*, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) dindan ar glav hag an avel, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) gant aer ar wallamzer, ober a ra ar mēsaer e gorf diouzh glav hag avel ; *bei Wind und Wetter zu arbeiten, ist wirklich schwer*, n'eo ket brav bezañ o labourat dindan an holl amzer, n'eo ket brav bezañ o labourat dre an holl gwallamzer ; *allem Wind und Wetter ausgesetzt*, durc'haet d'ar seizh avel, digor d'ar pevar avel, skoet gant ar seizh avel, dindan ar seizh amzer, e fri etre ar pevar avel, er pevar avel,

etre ar pevar avel, e ti ar pevar avel, dispak d'an avelioù, e-kreiz ar gas, digledour, diglet, a-youl avel, avelek, digletus-kenañ.

3. [dre skeud.] *alle Wetter !* kern va buoc'h ! boulc'hurun ! mil krampouezhenn ! daonet 'vin ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh !

4. [mengleuz.] *schlagendes Wetter*, treflamm-glaou g., treflammadenn b.

Wetter² g. (-s,-) : klaoustreer g.

Wetteranzeiger g. (-s,-) : [mengleuz.] dinoer treflamm-glaou b. [*liester* dinoerioù treflamm-glaou].

Wetteraussichten ls. : [hin.] rakweladoù amzer ls.

Wetterballon g. (-s,-s) : [hin.] baloñs-sontañ g.

Wetterbedingungen ls. : [hin.] liv an amzer g., doare an amzer g., amveziad an aergelc'h g.

Wetterbeobachtung b. (-,-en) : [hin.] hinouriezh g., oablouriezh b., amzerata g., arsellin an amzer g.

Wetterbeobachtungsstelle b. (-,-n) : [hin.] savlec'h amzerata g., savlec'h hinouriezh g., hanva hinouriezh g., hanva hinadouriezh g.

Wetterbericht g. (-s,-e) : [hin.] danevell amzer b., kemennadenn amzer b., kemennadenn an amzer b.

Wetterbesserung b. (-,-en) : [hin.] bravadenenn b., fraeshaenn b., kaeradenenn b., sklaeraenn b., splannadenenn b., tavadenenn b., sederaenn b. ; *vorübergehende Wetterbesserung*, spanaenn b.

wetterbeständig ag. : ... a zalc'h mat ouzh ar wallamzer, ... a zalc'h mat dindan an amzer, ... a harz mat ouzh an amzer rust.

Wetterbräune b. (-) : kramenn b., rouster g.

Wetterchen n. (-s) : hinon b., amzer dispar g./b., amzer dreist g./b. ; *das ist ja ein Wetterchen*, un amzer dibabet evidomp eo, nag un amzer vrav, nag un hinon, bravat amzer.

Wetterdach n. (-s,-dächer) : lab g., apoteiz g., baled g.

Wetterdienst g. (-es) : [hin.] gwazadur an hin g., amaezh an hin g.

Wetterecke b. (-) : **1.** korn-bro ma vez stank ar glav ennañ g. ; **2.** [dre skeud.] *jemandem um die Wetterecke helfen*, tennañ u.b. eus al lagenn (eus ur gwall blegenn), disac'hañ u.b. eus ar fank (eus ar vouilhenn), sevel un tamm e gein d'u.b., dibeskiñ u.b., divec'hañ u.b., divankout u.b., dishualañ u.b., ober avel d'u.b.

Wetterfahne b. (-,-n) : **1.** gwiblenn b., jilouetenn b., marc'h-avel g., nadoz-avel b., pellenn b. ; **2.** [dre skeud.] *er dreht sich wie eine Wetterfahne*, hennezh a zo ur wiblenn, treizhañ a ra diouzh an amzer, treiñ a ra gant kement avel 'zo, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, kildro eo evel ur wiblenn, hennezh a zo hedro evel an avel, un den lavar-dislavar a zo anezhañ, un den lavar-ha-dislavar a zo anezhañ, un den breskik a zo anezhañ, hennezh en em rebech atav, berboellik eo, boullant eo, treiñ a ra evel an avel, treiñ a ra da bep avel, atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, pennadus eo evel ur bouc'h, bepred e vez o treiñ gant an avel, tro-didro eo, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour, c'hwezhañ a ra gant an avel, c'hwezhañ a ra e tu an avel, treiñ a ra aes e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e borpant, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, gouzout a ra cheñch tu d'e chupenn, klask a ra atav e avel, mont a ra atav da-heul an avel, nemet treiñ-distreiñ evel kog an tour ne ra, atav e vez o c'hoari nac'h-dinac'h, atav e cheñch hag e ticheñch tu d'e chupenn, hennezh a zo ur vitell anezhañ, hennezh a zo ur wiblenn anezhañ, hennezh a zo ur vardell anezhañ ; **3.** [ardamezouriezh] *Turm mit Wetterfahne*, tour gwiblennek g.

wetterfest ag. : ... a zalc'h mat ouzh ar wallamzer, ... a zalc'h mat dindan an amzer, ... a harz mat ouzh an amzer rust.

Wetterforschung b. (-) : [hin.] hinouriezh g., oablouriezh b.

Wetterfrosch g. (-es,-frösche) : ran a rakmenn an amzer b.

wetterfühl ag. : kizidik ouzh ar c'hemmoù amzer.

Wetterführung b. (-,-en) : [mengleuz.] aeriadur g., aeradur g.

wettergebräunt ag. : duet e zremm, duet gant an heol, kramennet, spelc'het, skamilet, arnevet, skarnilek, kramennek e groc'hen, rouzet, karnet edan an heol.

Wetterglas n. (-es,-gläser) : aerbouezer g.

Wetterhahn g. (-s,-hähne) : kog an tour g., gwiblenn b., jilouetenn b., marc'h-avel g., nadoz-avel b., pellenn b.

wetterhart ag. : ... a zalc'h mat ouzh ar wallamzer, ... a zalc'h mat dindan an amzer, ... a harz mat ouzh an amzer rust.

Wetterkarte b. (-,-n) : [hin.] kartenn amzer b.

Wetterkerze b. (-,-n) : 1. [louza.] dinamm str., gloanig g., gore-wenn b., inam str., pallennig-ar-Werc'hez g.; mezherenn-ar-Werc'hez b., lañjer-an-Aotrou-Doue g., louzaouenn-ar-Werc'hez b., trezoù-ar-Mabig-Jesus ls. ; 2. [relij.] goulouenn goar da wareziñ ouzh ar wallamzer b.

Wetterkraut n. (-s) : [louza.] gleizh b., gleizh-ruz str., louzaouenn-ar-gleizh b.

Wetterkunde b. (-) : [hin.] hinouriezh g., oablouriezh b.

wetterkundig ag. : ... a oar rakkemenn an amzer.

Wetterlage b. (-) : [hin.] liv an amzer g., doare an amzer g., amveziad an aergelc'h g. ; *sich je nach Wetterlage entsprechend anziehen*, en em wiskañ diouzh an amzer a ra ; *sich der Wetterlage anpassen*, doujañ d'an amzer ; *seine Fahrweise war nicht der Wetterlage angepasst*, ne oa ket e zoare da vleinañ diouzh an amzer a rae.

Wetterleuchten n. (-s) : luc'hed digroz str., brogon str., dared str., gwabrigol str., gwabriel str., taran g.

wetterleuchten V.dibers. (hat gewetterleuchtet) : es *wetterleuchtet*, dared a ra, dardiñ a ra, brogon a ra, brogoniñ a ra, gwabrigol a zo en aer.

Wettermacherei b. (-) : taolioù sorserezh evit cheñch an amzer ls.

Wettermantel g. (-s,-mäntel) : mantell-c'hlav b.

wettern V.gw. (hat gewettert) : [dre skeud.] toneriñ, daoniñ, karnachal, foeltradiñ, cholmiñ, sakreal, jarneal, tetiñ, lroniñ, doubleal, nondeal, tonerdeal, renakañ, kalkennañ, trouzal, taraniñ, razailhat ; *gegen etwas wettern*, dirollañ enep udb, jarneal gant udb, langajal a-enep udb ; *gegen jemanden wettern*, tanfoeltrañ enep u.b., trouzal ouzh u.b., kas trouz war-lerc'h u.b., langajal a-enep u.b., jarneal gant u.b. / teñsañ gant u.b. (Gregor), reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., krial war-lerc'h u.b., dirollañ war u.b., teurel ar seizh anv divalav (ar brall) war u.b., fouilhezañ u.b. a salmennoù, troc'hañ hujatoù gant u.b., bleiziñ u.b., skeiñ kunujennoù gant u.b., kunujañ u.b., karnajañ war u.b., razailhat war u.b., dornañ a-enep (ouzh) u.b., harzhal ouzh u.b.

Wettersatellit g. (-en,-en) : [hin.] loarell hinouriel b., amgerc'hell hinouriel b.

Wetterschacht g. (-s,-schächte) : [mengleuz.] toull aerañ g., poull aerañ g.

Wetterschießen n. (-s) : tennoù kanol enepkazarc'h ls., tennoù kanol harz-kazarc'h ls., tennoù kanol digazarc'her ls.

Wetterschlag g. (-s,-schläge) : [mengleuz.] treflamadenn b.

Wetterseite b. (-,-n) : [tisav.] tu skoet gant ar seizh avel g., tu etre ar pevar avel g., tu dispak d'an avelioù g., tu dindan ar seizh amzer g.

Wetterstation b. (-,-en) : [hin.] hanva hinouriezh g., hanva hinadouriezh g.

Wettersturz g. (-es) : [hin.] fallaenn drumm an amzer b., falladenn drumm an amzer b.

Wetterumbruch g. (-s,-brüche) / **Wetterumschwung** g. (-s,-umschwünge) : [hin.] kemm amzer trumm g., kemm trumm an amzer g., troc'h krenn en amzer g. ; *die Art der Wolkenbildung ist ein sicheres Indiz für einen bevorstehenden Wetterumbruch*, stumm ar c'houmoul a ziskouez splann e vo un troc'h krenn en amzer a-benn nebeut.

Wetterveränderung b. (-,-en) : kemm amzer g., kemm an amzer g.

Wetterverhältnisse ls. : [hin.] 1. liv an amzer g., doare an amzer g., amveziad an aergelc'h g. ; 2. temz-amzer g., temz-aer g., temz-hin g., hin b., hinad b., amveziad hinad g.

Wetterverschlechterung b. (-,-en) : [hin.] fallaenn amzer b., falladenn amzer b.

Wettervogel g. (-s,-vögel) : [loen.] morlivid g.

Wettervoraussage b. (-,-n) / **Wettervorhersage** b. (-,-n) : [hin.] kemenn an amzer g., danevell amzer b., kemennadenn an amzer b., rakweladennoù amzer ls., diaweladoù amzer ls., rakwel an amzer g.

Wetterwarte b. (-,-n) : [hin.] hanva hinouriezh g., hanva hinadouriezh g.

wetterwendisch ag. : kildro, berrboellik, hedro, breskik, bresk, boullant, valigant, tro-didro, tro-distro, variant, lavar-dislavar, lavar-ha-dislavar, gwenno, dizalc'h, pennadus, froudennus, froudennnek ; *er ist wetterwendisch*, ur wiblenn a zo anezhañ, treizhañ a ra diouzh an amzer, treiñ a ra gant kement avel 'zo, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, un den breskik a zo anezhañ, kildro eo evel ur wiblenn, pennadus eo evel ur bouc'h, hennezh a zo hedro evel an avel, un den lavar-dislavar a zo anezhañ, un den lavar-ha-dislavar a zo anezhañ, berrboellik eo, treiñ a ra evel an avel (da bep avel), atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, bepred e vez o treiñ gant an avel, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour, c'hwezhañ a ra gant an avel, hennezh en em rebech atav, c'hwezhañ a ra e tu an avel, treiñ a ra aes e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e borpant, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, gouzout a ra cheñch tu d'e chupenn, klask a ra atav e avel, mont a ra atav da-heul an avel, nemet treiñ-distreiñ evel kog an tour ne ra, atav e vez o c'hoari nac'h-dinac'h, atav e cheñch hag e ticheñch tu d'e chupenn, hennezh a zo ur vitell anezhañ, hennezh a zo ur wiblenn anezhañ, hennezh a zo ur vardell anezhañ ; *wetterwendischer Mensch*, bitell b., bardell b., gwiblenn b., den hedro g., den breskik g.

Wetterwolke b. (-,-n) : malkenn b., duadenn b., teñvaladenn b., koumoul arnev str.

Wettfahrt b. (-,-en) : redadeg b., redadenn b.

Wettkampf g. (-s,-kämpfe) : kevezadenn sport b., kevezadeg sport b., kenstrivadeg b., match g., tournamant g., c'hoariadeg b., gouren g., gourenadeg b., gouren evit ur genstrivadeg g. ; *Wettkampf im Ringen*, gourenoù ls., gourenadeg b. ; *an einem Wettkampf teilnehmen*, kenstrivañ, keñveriañ, kevezañ ; *aus dem Wettkampf ausscheiden*, rankout en em dennañ eus ar gevezadeg, bezañ skarzhet (skaret) eus ar gevezadeg.

Wettkämpfer g. (-s,-) : kevezer g., kenstriver g.

Wettkampfb Brustschwimmen n. (-s) : [sport] angellat dindan g.

Wettlauf g. (-s,-läufe) : redadeg b., galoupadeg b., frapad reded g., frapad galoup g. ; *Wettlauf mit der Zeit*, *Wettlauf gegen die Uhr*, redadenn a-benn d'an eur b., redadenn a-benn d'an amzer b.

Wettläufer g. (-s,-) : reder g., kevezer g., kenstriver g.

wettmachen V.k.e. (hat wettgemacht) : 1. adapout ; *er macht die verlorene Zeit wett*, adapout a ra an abuzoù amzer (an amzer gollet, an dale) ; 2. peurbaeañ ; *eine Schuld wettmachen*, peurbaeañ un dle, en em zizober (en em zifraeañ, en em zijabliñ, en em zistlabezañ, en em zistrobañ) eus un dle, en em ziaesaat ag un dle, dijabliñ ag un dle, dijabliñ diouzh un dle, kas an dorzh en-dro d'ar gêr d'u.b., distreiñ e dorzh en-dro d'ar gêr d'u.b., distreiñ e vadelezh d'u.b. ; 3. [dre skeud.] *etwas wettmachen*, paeañ mizoù, kempouezañ kolloù, digoll eus ur gaou bennak, dic'haouiñ eus udb, sevel ar c'holl eus udb diwar u.b., brizhwellaat udb ; *eine negative Begleiterscheinung wettmachen*, parraat ouzh un diemsav ; *einen Verlust wettmachen*, digoll (kempouezañ) ur c'holl bennak, kempouezañ un divigad.

Wettrennen n. (-s) : redadeg b., galoupadeg b. ; *Wettrennen mit der Zeit*, *Wettrennen gegen die Uhr*, redadenn a-benn d'an eur b., redadenn a-benn d'an amzer b. ; *bei einem Wettrennen hätten sie keine Chance gegen uns*, *bei einem Wettrennen könnten sie es nicht mit uns aufnehmen*, n'int ket kap da reded diouzhimp-ni.

Wettrüsten n. (-s) : kevezerezh war tachenn an armerezh g., kevezañ war tachenn an armerezh g., kevez war tachenn an armerezh g., kevezadeg war tachenn an armerezh b.

Wettswimmen n. (-s,-) : redadeg neuiñ b., kevezadeg neuiñ b.

Wettsegeln n. (-s) : regata g., redadeg bigi-dre-lien b.

Wettspiel n. (-s,-e) : kevezadeg b., kenstrivadeg b., match g., tournamant g., c'hoariadeg b., gouren g., gourenadeg b.

Wettstreit g. (-s,-e) : kenstrivadeg b., kevezadeg b., kenoaz b., kevezerezh g., arigrap g., gouren evit ur genstrivadeg g., kevez g., stourmadenn b. ; *mit jemandem im Wettstreit liegen*, kevezañ ouzh u.b., stourmadenniñ ouzh u.b. ; *mit jemandem in Wettstreit treten*, mont e kevez ouzh u.b.

wetzen V.k.e. (hat gewetzt) : 1. lemmañ, gwellaat, goulazhañ, teneraat ; *seine Krallen wetzen*, lemmañ e skilfoù ; 2. [dre skeud.] *den Säbel wetzen*, bezañ stag gant darbaroù e zifennoù, kemer e zifennoù.

V.gw. (ist gewetzt) : P. diflipat, skarzhañ, karzhañ, c'hwistañ, tizhañ, plantañ tizh, sankañ tizh, lakaat tizh, sachañ e skasoù, faoutañ (fustañ, koadañ, redek, troc'hañ) hent, mont gant un tizh an diaoul (gant ar foeltr, gant ur foll a dizh, d'an druilh, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, d'ar red-tan-put, d'ar red-tan-ruz, war dorr e chouk, gant pep tizh, tizh-ha-tizh, d'ar c'haloup, tizh-ha-taer, a-benn-kas, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant tizh ar mil diaoul, a-benn-herr, a-bost, a-hast-kaer, a-herr-kaer, d'ar flimin-foeltr, gant tizh ken a foeltr, gant tizh ken a finfoeltr, gant tizh ken a foe'h, gant tizh ken na yud, gant tizh ken a friz, gant tizh ken na ziaoul, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, gant tizh ken na strak, gant tizh ken a findaon, endra c'haller, herrañ ma c'haller, her da ma c'haller, evel ur c'hurunou), reiñ kentr d'e varc'h, lakaat aer en e gilhorou, dipadapañ, bezañ ramp gant an-unan, redek evel un dremedal, redek evel un tenn, redek evel an avel, redek d'ar pevarlamm, regiñ hent, pevarlamm, plantañ d'ar pevar zroad, redek evel ur c'had, nijal, kantenniñ, kidellat, kravañ, kravañ gantañ, fiseleñ, frizañ, frizañ d'an druilh-drast, fustañ, mont d'ar post, postal, mont d'ar pimperlamm.

Wetzstahl g. (-s,-stähle) : direnn lemmañ b., direnn ar c'higer b.

Wetzstein g. (-s,-e) : higolenn b., maen-higolenn g., maen-lemmñ g., maen-falc'h g., maen-lemmer g., maen-goulazh g.

Wetzsteinbehälter g. (-s,-) / **Wetzsteinbüchse** b. (-,-n) : chipot-higolenn g., दौरaer g., hogell b., botinell b.,

Wetzsteinhorn n. (-s,-hörner) : korn-higolenn g., korn-falc'h g., दौरaer g., komm g., log b.

WEU b. (-) : [berradur evit **Westeuropäische Union**] unaniezh Europa ar C'hornôg b.

WEZ : [berradur evit **westeuropäische Zeit**] eur C'hreenwich b.

WG b. (-,-s) : [berradur evit: **Wohngemeinschaft**] kumuniezh kenanvezañ b., kumuniezh kenvevañ b., kumuniezh kenfeurmerien b. [ti pe ranndi feurmet pe aloubet gant meur a hini].

Whirlpool® g. (-s,-s) : poull dour-bouilh g., jacuzzi® g., spa g.

Whisky g. (-s,-s) : wiski® g. ; *dieser Whisky schmeckt ausgezeichnet*, ar wiski-mañ a zo hini mat ; *ein Whisky pur und ohne Eis*, ur banne wiski dizour ha diskorn g.

Whistleblower g. (-s,-) : sacher-evezh g., diskulier g.

Wichs g. (-es,-e) : 1. [skol-veur] gwiskamant korfuniad ar studierien g. ; *in vollem Wicks*, gwisket en e vravañ (en e granañ), stipet ha lipet, gwisket-klok, gwisket cheuc'h, en e c'hloria mundi, gwisket en e c'hloria sifoc'hell, en aotrou, war e begement, en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, en e vrav, en e vravañ, gwisket mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en e faroan, gwisket en e gaerañ gre, gwisket en e faroan, gwisket-faro, greiet, fichet-kaer ; 2. [dre astenn, P.] *sich in Wicks werfen*, mont en e c'hloria mundi, mont en e c'hloria sifoc'hell, en em fichañ en e vravañ, en em wiskañ en e granañ, en em lakaat e-grei, en em lakaat en e vrav, en em c'hreiañ brav, mont war e begement, en em lakaat war e begement, en em wiskañ en e gaerañ evel Yann o vont da graoña, 317

en em wiskañ mat evel ar bourev pa'z a d'ober e Bask, en em lakaat en e faroan, en em wiskañ en e gaerañ gre, en em wiskañ en e faroan.

Wichsbürste b. (-,-n) : broust koarenniñ g., broust koarañ g.

Wichse b. (-,-n) : 1. koaraj g. ; 2. traet g. ; 3. P. laz taolioù g., laz bazhadoù g., bazhadenn b., roustad druz g., pilad g., kempenn g./b., fustadenn b., fustadoù ls., fustad g., freilhadou ls., trell b., bodennad b., c'hwistadoù ls., keuneudennadoù ls., fest ar vazh g/b., fest ar geuneudenn g/b., kefestad g., distoupad g., distokadenn b., pulloc'h g., lard g., abadenn vazhadoù b., piladeg b., distres g., dres g., sifel g., foetadenn b., grizilhad taolioù bazh g., gwiskad fustadoù g., pred bazhadoù g., predad g., chupennad taolioù b., gwiskad bazhadoù g., trepan g., saead vazhadoù b., frotadenn b., prad g., pred g., repaz g., fraead g., fraeadenn b., roustadenn b., flum g., flumad g., kroc'henad g., lardenn b., lardadenn b., lord g., lordad g., ognad g., pradadenn b., rapenn b., toufad g., pred bodennadoù g., saead b., eoul garzh g. ; 4. [kleuk] laezh-paotr g., laezh-tarv g., laezh-treujenn g., laezh-bouc'h g.

wichsen V.k.e. (hat gewichst) : koarañ, lufrañ, gourlufrañ, luc'hañ, koarenniñ, purañ ; *Schuhe wichsen*, luc'hañ botoù, stuziañ botoù, koarañ botoù, lufrañ botoù, lakaat botoù da luc'hañ, lakaat botoù da lufrañ ; *Garn wichsen*, lakaat glud war neud, pegañ neud, strogañ neud. V.gw. (hat gewichst) : P. hejañ e sac'h, hejañ e gleier, c'hoari hejañ anezhi, brallañ e gloc'h., c'hoari war an noazh, pitouchal, en em bitouchal, c'hoari gant e flip, en em voloiñ, c'hoari bazh-noilh, c'hoari ar vazh-noilh, frotañ e beul, en em flac'hotañ.

Wichsen n. (-s) : 1. koaradur g., koarañ g. ; 2. P. bazh-noilh b., pitouchal g., pitoucherezh g., boloiñ g.

Wichser g. (-s,-) : 1. koarer g., lufre g. ; 2. P. onaneger g., pitoucher g., emvoler g., brallbitouz g., braller g. ; 3. P. pezh teil g., tamm teil g., lorgnez g., pezh fall a zen g., tra milliget g., toull visou g., paotr lavis g., loen brein g., loen vil g., loen lous g., loen fall g., loen gars g., loen mut g., den brein betek mel e eskern g., bosenn a zen g., lec'hidenn a zen fall g., lastezenn b., gwir hailhon g., hailhon echu g., maraod g., paotr e gont a fallagriezh ennañ g., den korvigellet e galon a fallagriezh g., den pezhell e galon gant ar fallagriezh g., den n'eus ket ur vlevenn gristen warnañ g., paotr a zo kement si fall 'zo tout ennañ g., paotr n'eus netra a vat ennañ g., gast b., porc'hell lous g., pemoc'h lous g., seller ar moc'h g., loudoureg g., loudour g., loen hudur (vil, lous) evel ar seizh pec'hed g., loustoñ g., louskod g., louveg g., libouz g., louvidig g., libouzer g., tamm mat a loustoni g., tamm brav a loustoni g., lorgnaj g., lampon g., jibidoull g., kantolor g., hailhevod g., jalod g., lavagnon g., louzaouenn fall b., hailhevodeg g., hailhoneg g., renavi g., peñsel fall g., labous treut g., labous kailh, labous kleiz g., stronk labous g., gwall labous g., pikouz fall g., gaster g., standilhon g., diaoul a baotr g., lakepod g., fall lakez g., noazour g., gwall bezh g., pezh lous g., pezh vil g., pezh divalav g., paotr gagn g., gwall higolenn b., higenn b., fallakr g., sac'h malis g., ampouailh g., brallbitouz g. ; *blöder Wichser* ! sapre brallbitouz ac'hanout !

Wicht g. (-s,-e) : 1. lutun g., korrigañ g., kornandon g., teuz g., enkeler g., paotrig-ar-skod-tan g., bugel-noz g., gobelin g., jodouin g., kilher g., maneger-noz g., polpegan g. ; 2. blogorn g., krotouz g., sioc'han g., torgos g., traouilh g., korrigañ g., skribiton g., skoarnad g., gwidoroc'h g., gwidoroc'hig g., tamm mous flaer g., marmouz ken uhel hag ur bouteg g., marmouz n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., boustouv g., c'hwiltouz g., c'hwiltouz g., bitouz g., skrilh g., Jakez-Kroc'hen g., ratous a baotr g., diaoulig g., bidorc'hig g., minoc'h g., preñvig g., preñv-douar g., brammer g. ; 3. *elender Wicht*, *armer Wicht*, hers-mizer g., paourkaezh marmouz g., paourkaezh den, paourkaezh paotr, paourkaezh tra dreut g., paourkaezh treu g., paourkaezh tru g., pikouz g., trueg g., reuzeudig g., ezhommeg g. [*liester ezhommeien*], tavanteg g. [*liester tavanteien*], denjentil laou g., laoueg g. [*liester laoueien*, laoueged] ; *feiger Wicht* ! makez krener gwak ! ; *eingebildeter Wicht*, paltoked g. [*liester paltokeded*].

Wichte b. (-,-n) : [fizik] 1. douested b., douester g. ; 2. pouezder rummel g., pouezder ec'honel g.

Wichtel g. (-s,-) : 1. lutun g., korrigan g., kornandon g., teuz g., enkeler g., paotrig-ar-skod-tan g., bugel-noz g., gobelin g., jodouin g., kilher g., maneger-noz g., polpegan g. ; 2. skoutez vihan b., plac'h skout bihan b.

Wichtelmännchen n. (-s,-) / **Wichtelmännlein** n. (-s,-) : lutun g., korrigan g., kornandon g., teuz g., enkeler g., paotrig-ar-skod-tan g., bugel-noz g., gobelin g., jodouin g., kilher g., maneger-noz g., polpegan g.

wichten V.k.e. (hat gewichtet) : 1. pouezata, prizañ, priziañ, renkadiñ, urzhasaat ; 2. (mat., stadegoù) daspouezañ.

wichtig ag. : pouezus, pouezek, a bouez bras, grevus, pounner, bras, meur ; *gleich wichtig*, ken pouezus an eil hag egile ; *höchst wichtig*, *äußerst wichtig*, hollbouezus, pouezus-kenañ, pouezus-meurbet, ... a bouez bras, ... a denn da vraz, ... a zoug pouez bras, ... a dalv kalz, ... a gont kalz, ... a bouez kentañ ; *ein höchst wichtiger Durchbruch*, un araokadenn hollbouezus b. ; *die wichtigsten Schauplätze der bretonischen Geschichte*, lec'hioù meur istor Breizh Is. ; *was für mich wichtig ist*, ar pezh a vern din, ar pezh a laz din ; *es ist wichtig, dass Sie zur Versammlung kommen*, pouezus eo e teufec'h d'an emvod, bernout a ra e teufec'h d'an emvod ; *deine Meinung ist mir wichtig*, da soñj a zo pouezus din ; *mit wichtiger Miene*, un ober gantañ, un ton ennañ ; *sich wichtig vorkommen*, *wichtig tun*, *sich wichtig tun*, *sich wichtig machen*, c'hoari e legon, dougen randon, ober e aotrou (e babor, e vraz, e c'hrobis, e vorgant, e galite), ober brasoni, bezañ un ober gant an-unan, bragal, brageiñ, dougen roufl, ober gaol, lakaat kegel e vamm en e gein, ober hec'h itron, bezañ un ton en an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, c'hwitellat uheloc'h eget e c'henoù, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, ober teil, ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo) ; *etwas Wichtiges*, un dra en deus pouez g., un dra vras g. ; *ich habe ihnen etwas Wichtiges mitzuteilen*, un dra a bouez bras am eus da lavaret deoc'h, un dra vras am eus da lavaret deoc'h, traoù pounner am eus da zisplegañ deoc'h, kaozioù pounner am eus da lavaret deoc'h, un dra c'hrevus am eus da zisklêriañ deoc'h ; *wichtige Stellung*, karg pounner b., karg uhel b. ; *wichtige Entscheidungen*, divizoù a bouez bras (a denn da vraz) ; *das Wichtigste*, ar c'hraf pouezusañ g., ar poent grevusañ g., ar poent pounnerañ g., ar c'hentañ pezh eus udb g., ar vudurun b., ar skoulm g., an dalc'h brasañ g., an amanenn g., ar pep pouezusañ g., ar pep pennañ g., ar pep kentañ g., ar penn g., ar penn kentañ g., ar pezh pouezusañ g., ar pep donañ eus udb g., ar pep retañ g., ar pezh retañ g., ar pezh a gont ar muiañ g., ar pezh a zoug g., ar pezh a vern g., an tad g. ; *das ist das Wichtigste*, hennezh eo ar penn ! ; *das Wichtigste erledigen*, plediñ gant ar pep pouezusañ, plediñ gant ar pep mallusañ ; *sich auf das Wichtigste beschränken*, tremen gant ar pep retañ ; *das Lebenswichtigste retten*, saveteiñ ar vag, delc'her mat d'ar bas ha leuskel ar belost da gas ; *das ist nicht so wichtig, das ist nicht weiter wichtig*, dister dra n'eo ken, ne denn ket da vraz, dibouez eo, bihan dra eo, kement-se holl n'eo netra, nebeut a dra n'eo ken, gwall nebeut a dra eo, re nebeut a dra eo, kalz ne vern, paot ne vern, n'eus pouez ebet gant an dra-se, na rit ket mell forzh ganti, n'eus tamm forzh ebet, n'eo ket marv mil den, ne'n em drubuilhit ket evit ken nebeut a dra, n'emañ ket ar mor o tont war an douar, ne denn ket da wall dra, n'eus ket a zroug, n'eus ket a ziaez, n'eo ket strik, n'eo ket tener, ne ra ket forzh, n'eo ket ur gwall afer, n'eo ket kalz tra, n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, forzh vihan a dra eo, avel traken, an dra-se ne ra ket ! ne rit ket kalz a forzh, ne rit ket paot a forzh ! forzh ebet ! ne rit forzh ebet, ne rit ket a forzh, ne rit ket forzh, ne rit forzh a netra, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'omp ket war-bouez an dra-se, kement-se ne vern ket re, heñvel eo.

Wichtigkeit b. (-) : pouez g., pouezusted b., pouezuster g., talvoudegezh b., bern g. ; *von großer Wichtigkeit*, *von größter Wichtigkeit*, *von äußerster Wichtigkeit*, hollbouezus, pouezus-kenañ, pouezus-meurbet, a bouez bras, a bouez kentañ, ... a denn da vraz, ... a zoug pouez bras, ... a dalv kalz, ... a gont kalz ; *einer Sache Wichtigkeit beimessen*, lakaat udb e penn-kont, lakaat udb e-barzh, reiñ priz d'udb, lakaat pouez gant udb, reiñ pouez d'udb, ober stad vras eus udb, bezañ udb a bouez evit an-unan, bezañ udb kaz d'an-unan / bezañ udb kaz evit an-unan / bernout (lazout) udb d'an-unan / bezañ udb pouezus-bras d'an-unan (Gregor).

wichtigmachen V.em. **sich wichtigmachen** (hat sich (ak.) wichtiggemacht) : c'hoari e legon, dougen randon, ober e aotrou (e babor, e vraz, e c'hrobis, e vorgant, e galite), ober e babor, ober brasoni, kankalat, bezañ un ober gant an-unan, bragal, brageiñ, dougen roufl, ober gaol, lakaat kegel e vamm en e gein, ober hec'h itron, bezañ un ton en an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, c'hwitellat uheloc'h eget e c'henoù, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, ober teil, ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo).

Wichtigmacher g. (-s,-) : teileg g., lorc'hég g., lorc'henn b., stadenn b., pompoulig g., fringer g., braller g., braller e gloc'h g., brammer g., mailhard g., straker g., poufer g., poc'hon g. [*liester* poc'honed], brogoier g., brogolier g., pompader g., foeñvour g., toull-ourgouilh g., toull-lorc'h g., c'hwezher g., brabañser g., pezh gloriüs g., bugader g., boufon g., pabor g., fougéer g., kankaler g., toner g., kañfard g., breser g., breser kaoc'h g., fougaser g., balpour g., bern trein g., glabouser g., P. bern teil g., kagaler g., sac'h-ourgouilh g., sac'h-c'hwezher g., sac'h-moged g., bod-avel g., brammsac'h g., marc'h-kaoc'h g., hejer-e-doull g., fougaser brein g., koantat pabor g., kac'her polos g., kac'her kanetiniér g., tad an ardoù fall g., ardaouer g., bombarder g., orbider g., kamambre g., kozh toull kamambre g., sigoter g.

Wichtigmacherei b. (-) : frink g., teilerezh g., gaoliad b., teil g., kankal g., roufl g., brabañs g., fougaserezh g., gloar b., glabouserezh g., glabous g., brabañserezh g., taol brabañserezh g., gloriüsted b., lorc'hig moan g., bragerezh g., fougerezh g., pouferezh g., poc'honerezh g., c'hwezher hag avel, bugaderezh g., bugad g., kañfarderezh g., kañfardiz b., gwaskonerezh g., lorc'haj g., moliac'h g., taol moliac'h g.

Wichtigtuier g. (-s,-) : teileg g., lorc'hég g., lorc'henn b., stadenn b., pompoulig g., gaoleg g., glabouser g., fringer g., braller g., braller e gloc'h g., brammer g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., kagaler g., straker g., poufer g., poc'hon g. [*liester* poc'honed], brogoier g., brogolier g., pompader g., foeñvour g., toull-ourgouilh g., toull-lorc'h g., c'hwezher g., brabañser g., pezh gloriüs g., boufon g., bugader g., pabor g., fougéer g., kankaler g., toner g., kañfard g., fougaser g., balpour g., bern trein g., P. bern teil g., sac'h-ourgouilh g., sac'h-c'hwezher g., sac'h-moged g., bod-avel g., brammsac'h g., marc'h-kaoc'h g., hejer-e-doull g., kac'her polos g., kac'her kanetiniér g., fougaser brein g., koantat pabor g., tad an ardoù fall g., ardaouer g., bombarder g., orbider g., kamambre g., kozh toull kamambre g., sigoter g., krakaotrou g.

Wichtigtuerei b. (-) : frink g., teilerezh g., gaoliad b., teil g., kankal g., roufl g., brabañs g., fougaserezh g., poc'honerezh g., gloar b., glabouserezh g., glabous g., brabañserezh g., taol brabañserezh g., gloriüsted b., lorc'hig moan g., bragerezh g., fougerezh g., pouferezh g., c'hwezher hag avel, bugaderezh g., bugad g., kañfarderezh g., kañfardiz b., gwaskonerezh g., lorc'haj g., moliac'h g., taol moliac'h g.

wichtigtuierisch ag. : teilek, otus, dichek, fougéüs, moliac'hus, lorc'hek, lorc'hus, c'hwezher, fougaser, boufon, ourgouilhus, brabañsus, pompus, pompadus, bras, uhel, glabous, gloriüs, gaolek, ur fougaser (ur brabañser, ur pezh gloriüs, ur fringer, ur poufer, ur pompader, ur braller, ur braller e gloc'h, ur brammer, ur mailhard, ur breser, ur straker, ur bugader, ur beg-a-raok, ur glabouser, ur bern teil, ur c'hankaler) anezhañ, brasaet dezhañ, P. mok.

wichtig V.em. (tat sich wichtig / hat sich (ak.) wichtiggetan) : c'hoari e legon, dougen randon, ober e aotrou (e babor, e vraz, e c'hrois, e vorgant, e galite), ober brasoni, bezañ un ober gant an-unan, bragal, brageiñ, dougen roufi, kankalat, ober gaol, lakaat kegel e vamm en e gein, ober hec'h itron, bezañ un ton en an-unan, en em dalvezout, en em zougen, en em gavout, en em gontañ, c'hwitellat uheloc'h eget e c'henoù, bezañ uhel ar c'haoc'h en e revr, ober teil, ober muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz), ober kalz a deil gant nebeut a blouz (gant nebeut a golo).

Wichtung b. (-, -en) : 1. priziadur g. ; 2. (mat., stadegoù) daspouezadur g.

Wichtungskoeffizient g. (-en, -en) : gwezhiader daspouezañ g.

Wicke b. (-, -n) : 1. [louza.] gweg str., gwegenn b., beñs g., pizh-gad str., pizel g. ; *wohlriechende Wicke*, piz c'hwazh-vat str., piz-bleuñv str. ; *rauhaarige Wicke*, piz-logod-bihan str. ; *viersamige Wicke*, piz-logod str. ; 2. [dre skeud.] *in die Wicken gehen*, bezañ debret koan [*debret eo koan*], mont da goll, mont da beurgoll, mont da fall, bezañ kollet pep tra, mont da get, mont da netra, mont war netra, mont da vann, mont da neuz, mont da gaoc'h-heiz, mont e lost ar c'had, treiñ e gwelien, mont e gwelien, mont e kas, treiñ e kas, kouezhañ e kas, mont er c'hazh, mont an tenn er c'hleuz, mont ar stal d'an dour, dishiliañ, mont e skuilh hag e ber, mont e blouz da ludu, mont da hesk, mont d'an hesk, islonkañ.

Wickel g. (-s, -) : 1. polotenn b., pellenn b., bloue g., goustell b. ; 2. kuch g., kuchad g. ; 3. [mezeg.] gronnadur g. ; 4. [babiged] lien g., lienenn b., mailhur g., mailhurenn b., mailhurell b., lenn b., mezherenn b., trezenn b. [*liester trezennoù, treziou*], pakoù ls., liamm g., bouchenn b., lurell b.

Wickelband n. (-s, -bänder) : lienenn b., bandenn b., bouchenn b., mailhur g., mailhurenn b., mailhurell b., lenn b., mezherenn b., trezenn b. [*liester trezennoù, treziou*], pakoù ls., liamm g., lurell b.

Wickelbär g. (-en, -en) : [loen.] kinkajou g. [*liester kinkajoued*].

Wickelbluse b. (-, -n) : kuzh kalon g.

Wickelgamasche b. (-, -n) : lurenn kof-gar b., lurenn c'har b., lurell-c'har b.

Wickelhemdchen n. (-s, -) : kuzh kalon g.

Wickelkind n. (-s, -er) : magadell b., P. poupig g.

Wickelkommode b. (-, -n) : taol vailhuriñ b.

wickeln V.k.e. (hat gewickelt) : 1. punañ, ober un tamm pun da, rollañ, rodellañ, rollañ, poellañ, enboulaat, enboulañ, gweañ, gwedennañ, kanellañ, steuñviñ, kuilhañ, moullañ ; *Wolle zu einem Knäuel wickeln*, pellenniñ gloan, bloueañ gloan ; *Garn zu einem Knäuel wickeln*, pellenniñ neud, bloueañ neud ; *Draht wickeln*, punañ (kanellañ, rollañ, kuilhañ) orjal ; *ein Tuch um etwas wickeln*, rodellañ un tamm lien en-dro d'udb. ; *neu wickeln*, kilbunañ.

2. rodellañ ; *Haare wickeln*, rodellañ blev, moullañ blev ; *Haarsträhnen auf Papilloten wickeln*, parpilhotañ blev.

3. goustelliñ, pellenniñ ; *ein Knäuel wickeln*, goustelliñ, ober ur bellenn, pellenniñ.

4. P. *schief gewickelt sein*, a) faziñ a vras (a-vras), faziñ mat, lakaat e zorn en e zisheol (en e c'houloù), lienañ ar biz kontrol, tapout ar c'hi e-lec'h ar c'had, skeiñ hebiou ; b) bezañ troet fall, bezañ troet fall ar bramm en e gof, bezañ ur bramm a-dreuz gant an-unan en e gof, bezañ kamm e vlevenn, bezañ treuflez, bezañ trenk e valadenn, bezañ trenket e valadenn, bezañ deuet e laezh da drenkañ, bezañ e gwad porc'hell, bezañ tev e vourrennoù, na vezañ eeun e vourroù, bezañ rekin, na vezañ ar moc'h bihan gant an-unan er gêr (e *voc'h bihan gantañ er gêr, he moc'h bihan ganti er gêr h.a.*), bezañ war e du fall, bezañ en e benn fall, bezañ e benn e gin, na vout flour gant an-unan, bezañ o c'hoefviñ, bezañ koeñvet e boch, bezañ e roched e gwask e revr, bout kogus àr an heol, bezañ fas rous ouzh an-unan, bezañ kintoù en an-unan, na vezañ en e benn mat.

5. *jemanden um den Finger wickeln*, kas u.b. war-bouez e fri, ren u.b. war-bouez e fri, kas u.b. diwar-bouez e fri, kas u.b. dre benn (dre veg) e fri.

6. gronnañ, dastum, pakañ, farlokañ, gwildronañ, kordigellañ ; *ein Buch in Papier wickeln*, pakañ ul levr en un tamm paper, goleiñ ul levr gant ur follenn baper, dastum ul levr en un tamm paper, pakañ ul levr e-barzh un tamm paper, gronnañ ul levr gant un tamm paper ; *ein Kind in Windeln wickeln*, mailhuriñ ur bugel, mailhurenniñ ur bugel, bouchenniñ ur babig, gwiskañ mailhuroù d'ur babig, gwiskañ mailhurennoù d'ur babig, lienañ ur babig, lakaat e lienou d'ur babig, lakaat e lien d'ur babig, pakañ ur babig, gronnañ ur babig gant lienou ; *sie hat Binden um ihre Beine gewickelt*, he divhar a zo bandennet ganti, gronnet he deus he divhar gant lienou, gronnet he deus he divhar gant lurelloù, moulet he deus lurelloù en-dro d'he divhar ; *jemandem einen Turban um den Kopf wickeln*, tulbanañ u.b. ; *das Silberstück wurde zur Aufbewahrung in ein Tuch gewickelt*, miret e voe ar pezh arc'hant gronnet en ul lien ; *in ein Tuch gewickelt*, liñselet ; *in eine Wolledecke gewickelt*, pallennet ; [kegin.] *Fleisch in ein Schweinenetz wickeln*, pakañ kig en ur rouedenn.

V.em. : **sich wickeln** (hat sich gewickelt) : en em rollañ ; *sich (ak.) in eine Decke wickeln*, souchañ (puchañ, tamolodiñ) dindan ur pallenn, en em gafunañ dindan ur pallenn ; *sich (ak.) um etwas wickeln*, troidellañ en-dro d'udb, en em weañ en-dro d'udb, korvigellañ (kammigellañ, punañ) en-dro d'udb ; *sich (dat.) einen Turban um den Kopf wickeln*, en em dulbanañ, tulbanañ e benn.

Wickeln n. (-s) : rolladur g., pun g., punerezh g., punadur g., gweadur g., gwedennerzh g.

Wickelscheibe b. (-, -n) : beni b., kanell b.

Wickelschwanz g. (-es, -schwänze) : [loen.] lost hegrog g.

Wickeltisch g. (-es, -e) : taol vailhuriñ b.

Wickeltuch n. (-s, -tücher) : lien g., lienenn b., mailhur g., mailhurenn b., mailhurell b., lenn b., mezherenn b., trezenn b. [*liester trezennoù, treziou*], pakoù ls., liamm g., bouchenn b.

Wickler g. (-s, -) : 1. [den] pellenner g. [*liester pellennerien*] ; 2. [ardivink] puner g. [*liester punerioù*], pellenner g. [*liester pellennerioù*].

Wicklung b. (-, -en) : 1. [tredan] pellennadur g., kanellañ g., pun g. ; 2. [mezeg.] gronniñ g., gronnadur g., bevennañ g., lienañ g.

Widder g. (-s, -) : 1. [loen.] maout g. [*liester maouted, meot*], tourz g. ; *Zuchtwidder*, maout-tarv g., maout-tourc'h g., maout-tourz g. ; *die schneckenförmig eingedrehten Hörner der Widder*, kerniel troellennek ar meot ls. ; *die Widder prasseln mit vollem Gehörn aneinander*, en em दौरtañ a ra ar meot a-daol herr ; *ein Widder reicht für vierzig Schafe*, ur maout a c'hall reiñ par da zaou-ugent dañvadez ; *hornloser Widder*, maout Spagn g., maout diskorn g. ; 2. [steredoniezh] Tourz g., Steredeg an Tourz b. ; 3. [steredouriezh] tourz g. ; 4. [lu] tourterez b., maout-brezel g. ; 5. [tekn.] *hydraulischer Widder*, pomp dre zournerzh b., maout dourrenel g.

Widderpunkt g. (-s) : [stered.] poent gwianten g., poent gamma g.

Widderstoß g. (-es, -stöße) : talad g., taol-tourt g., tourtad g.

wider araog. (ak.) : a-enep, en desped da, e-rekin da ; *wider alles Erwarten*, a-enep ar pezh a espered / a-enep esper an holl dud (Gregor), a-enep da bep spi, dic'hortoz-kaer, a-enep hor ged, a-enep ged an holl, en tu all d'ar pezh a oufed da c'hedal ; *in seinem Amt wider Pflicht und Treue handeln*, tarwazañ ; *wider jeglichen gesunden Menschenverstand*, a-enep d'ar skiant-vat krenn-ha-krenn ; [Bibl] *du sollst kein falsches Zeugnis von dir geben wider deinen Nächsten*, na gevier na falstesteni mir birviken na liviri ; *wider die Natur*, enepnatur, a-enep an natur, dinatur, euzhus, hirusus, fall.

Wider n. : tu-enep g. ; *es hat ein Für und ein Wider*, mat ha fall eo war un dro ; *das Für und Wider erwägen*, pouezañ mat pep tra, pouezañ ha dibouezañ, pouezañ an eil tu hag egile, ober daou vennozh, ober daou soñj, daousoñjal, sellet ouzh an daou du, sellet ouzh an eil tu hag egile, sellet ouzh ar rag hag ouzh ar perag, sellet pizh ouzh ar ya hag ouzh an nann, hañvalout.

widerborstig ag. : 1. amjestr, treuz, pennek, kilpennek, aheurtet, beuz, tev e voned, penn-treuz, ur spered kamm anezhañ, amsent, gin, ginus, ginet ; *widerborstige Haarsträhne*, *widerborstiger Haarbüschel*, lost-kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g. ; 2. goefñvet, araos, grignous, hek, hek e c'henoù, tagnous, ourz, blech, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun ennañ, razailher, diaes, kivioul, put, hegaz, hegarat evel ur bod linad, hegarat evel bodoù linad, rust evel ur bod-spern, ur penn kegin anezhañ, ur razailher anezhañ, ur rachouz anezhañ, ur regain anezhañ, pikous, ranous.

Widerborstigkeit b. (-) : aheurtetrezh g., aheurtiz b., pennegezh g., aheurtegezh b., kilpennezh g., spered rekin g., penn tortis g., spered kontrol g., amsentidigezh b., kilpennad g., pennad g.

Widerchrist g. (-[e]s) : Antekrist g.

widerfahren V.k.d. (widerfährt / widerfuhr / ist widerfahren) : c'hoarvezout, degouezhout, erruout ; *ich weiß nicht, was ihnen widerfahren ist*, n'ouzon ket penaos eo bet an dro ganto ; *ihm ist etwas Schlimmes widerfahren*, un dra a vras a zo erruet gantañ, degouezhet ez eus netra nemet pep mad gantañ ; *ihm ist eine Ungerechtigkeit widerfahren*, un displealded a zo bet graet dezhañ (a zo bet graet en e andred) (Gregor), gaou a zo bet graet outañ, ne oa ket bet kompez ar skudell en e andred, ifamet eo bet ; *jemandem Gnade widerfahren lassen*, ober trugarez d'u.b., reiñ trugarez d'u.b., pardonniñ d'u.b. ; *jemandem Gerechtigkeit widerfahren lassen*, reiñ e wir d'u.b., ober gwir d'u.b. (Gregor), absolviñ u.b.

Widerhaken g. (-s,-) : kroched g., kloched g., gouzraen g. [*liester gouzrein*], ipig g.

Widerhall g. (-s,-e) : 1. heklev g., enepklev g., dasson g., dameuc'h g. ; *wenn ich rufe, antwortet der Widerhall*, pa c'halvan e respont an dasson, pa c'halvan e adlavar an heklev va c'homzoù war va lerc'h, pa c'halvan e tregern an heklev eus va c'homzoù ; 2. [dre skeud.] *keinen Widerhall finden*, chom diefed, chom direspont, na vezañ en e verz, na ober berzh, c'hwitañ war e daol, c'hwitañ e graf, ober kazh, ober flagas, ober kazeg, chom kazeg, bezañ kazeg ganti, chom berr, chom dre an hent, chom a-dreuz gant e hent, mont a-dreuz gant e hent, menel war e c'houlenn, menel warni, na dalvezout mann e gaoz, ober tro wenn ; [bred.] *Widerhall der Eindrücke*, endasson al louc'hadoù g.

widerhallen V.gw. (hallte wider // hat widergehallt) : hekleviñ, dasseniñ [*pennrann dasson-*], distonañ, dameuc'hañ, pebeilañ, tregerniñ, kornal ; *von etwas widerhallen*, tregerniñ gant udb, kornal gant udb ; *seine Schritte hallten in den Gängen wider*, *die Gänge hallten von seinen Schritten wider*, an trepasoù a zassone gant e gammedoù, e gammedoù a zassone en trepasoù, an trepasoù a dregerne gant e gammedoù ; *der Wald hallte von den Schlägen der Holzfäller wider*, ar c'hoad a zassone gant taolioù pounner ar goadourien, ar c'hoad a groze gant taolioù pounner ar goadourien ; *die Schüsse hallten im ganzen Tal wider*, *das ganze Tal hallte von den Schüssen wider*, an tennoù fuzuilh a zassone en draonienn a-bezh, an draonienn a-bezh a zassone gant an tennoù fuzuilh, an draonienn a-bezh a groze gant an tennoù fuzuilh ; *die Kirche hallte vom Gesang der Gläubigen wider*, kornal a rae an iliz gant kanaouennoù ar feizidi, an iliz a dregerne gant kanaouennoù ar feizidi ; *diese lebenswürdigen Worte hallten ihm in den Ohren und im Herzen wider*, e ziskouarn a voudinelle gant an traoù kaer en doa klevet.

V.k.e. (hallte wider // hat widergehallt) : lakaat da zasseniñ, lakaat da hekleviñ, lakaat da dregerniñ ; *die Bergwände hallten die Schüsse wider*, brioù ar menezioù a lakae heklev an tennoù fuzuilh da dregerniñ.

widerhallend ag. : dassonus, tregernus.

Widerhalt g. (-s,-e) : harp g., skor g., harzell b.

Widerhandlung b. (-,-en) : [Bro-Suis] felladenn b., torr-lezenn g., treuztremen g.

Widerklage b. (-,-n) : [gwir] enepklemm g.

Widerkläger g. (-s,-) : [gwir] enepklemmer g.

Widerlager n. (-s,-) : [tisav.] argromenn b., lost-pont g., lost-gwareg g. ; *Widerlager eines Bogens*, askouezh gwareg g. ; *Widerlager eines Gewölbes*, askouezh bolz g.

Widerlagerstein g. (-s,-e) : [tisav.] kondre g.

widerlegbar ag. : ... a c'heller dizarbenn, dizarbennadus, nac'hadus, disprouadus.

Widerlegbarkeit b. (-) : 1. dizarbennaduster g., dizarbennadusted b. ; 2. [preder., Karl Popper] disprouaduster g., disprouadusted b.

widerlegen V.k.e. (hat widerlegt) : diarbenn, dizarbenn, dispenn, dizanavezout, dislavaret, dilavaret, dianzav, dinac'h, disprouiñ, didalañ, divrudañ ; *falsche Gerüchte widerlegen*, leuskel levriñ da redek war-lerc'h gedon unan bennak, dizarbenn brudoù faos, divrudañ traoù faos, divrudañ brudailhoù, diarbenn brozennoù, distroadañ gevier, dislavaret gevier ; *jemandes Aussage widerlegen*, dispenn komzoù u.b., distreiñ ur gaoz, distreiñ ar gaoz, treiñ an traoù a-reak, reiñ un dislavar d'u.b., dislavaret u.b. ; *ein Argument widerlegen*, dispenn un arguzenn, didalañ un arguzenn, diskolpañ un arguzenn, diskar un arguzenn.

Widerlegung b. (-,-en) : diarbennadur g., dizarbennadur g., dizarbenn g., dislavar g., disprouadur g.

widerlich ag. : heugus, doñjerus, rukunus, regredus, fastus, euzhus, hirisus, erezus, diharak, hakr, hek, ifamus, pugnes, stramm, hegaz, hegazus, argarzh, argarzhus, diramagn, lous-mezhus, un heug hag ur rukun sellet outañ, displed, divalav-mezh ; *das war widerlich*, ur rukun e oa, un doñjer e oa, un heug e oa ; *ein widerlicher Anblick*, ur gwel doñjerus g. ; *widerliche Leute*, euzhadennoù ls., euzhadenned ls., louskoded ls., tud diramagn ls., pugnezet ls. ; *du bist einfach widerlich*, te 'zo kap d'ober rukun d'ur pemoc'h, ober a ran faegaegaeg warnout ; *das ist mir widerlich*, doñjer (rukun, euzh, hegaz) am bez ouzh an dra-se, doñjer am eus oc'h ober an dra-se, hiris am bez ouzh kement-se, diegi am bez d'an dra-se, donjeriñ (rukuniñ) a ran ouzh an dra-se, fast am bez evit an dra-se, kement-se a ro erez (heug, baleb, regred) din / kement-se a zegas doñjer (heug) din / ac'h eo an dra-se din (Gregor), kement-se a ra erez din, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ diwar va c'halon (Gregor), an heug a sav din pa welan kement-se, rukun am bez o welet an dra-se, un heug e vez an dra-se din, heug am bez ouzh an dra-se, kement-se a zo regred din, kement-se a zegas rukun din, baleb (hiris) am bez ouzh kement-se, dislonk am bez pa welan seurt traoù, c'hoant dislonkañ am bez pa welan seurt traoù, c'hoant am bez da zislonkañ pa welan seurt traoù, ne c'hallan ket gwelet an dra-se hep hirisifi, heugiiñ a ra va c'halon o welet seurt traoù, heug ha rukun am eus o sellet ouzh an dra-se ; *das riecht widerlich*, mouezh spontus a zo gant an dra-se ! c'hwezh ar mil matañ tra 'zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo gant an dra-se ! c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh flaer, c'hwezh an diaoul) a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh ar fallañ a zo gant an dra-se ! flaeriañ a ra an dra-se evel ar vosenn ! flaeriañ a ra an dra-se evel ur c'hagn ! flaerius eo an dra-se evel gagn ! an dra-se a zo flaerius evel ur pudask ! c'hwezh ar pemp-kant a zo gant an dra-se ; *das schmeckt widerlich*, lovr-brein eo ar boued-se, lovr-pezhell eo ar boued-se, blaz ar mil matañ tra 'zo war an dra-se, blaz ar pemp-kant a zo war an dra-se, ur blaz da ziskar ur marc'h a zo gant an dra-se, ur blaz ar fallañ a zo war an dra-se, dislonk am eus gant an dra-se, c'hoant dislonkañ am eus gant an dra-se, c'hoant am eus da zislonkañ gant an dra-se, degas a ra an dra-se dislonk din, fall-daonet (fall-kenañ, fall-meurbet, fall-put, fall-ki, fall-hoc'h, fall-gast) eo an dra-se, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ diwar va c'halon / ac'h eo an dra-se din (Gregor) ; *jetzt finde ich ihn einfach widerlich*, deuet on da heugiiñ outañ, deuet on da gaout rukun outañ, kemeret em eus erez outañ, erru on heuget outañ, erru on onglennet outañ, kazet em eus anezhañ.

Widerlichkeit b. (-) : heugusted b., doñjerusted b., rukunusted b., regredusted b., euzhusted b., fastusted b., hirisusted b., hegasted b.

widernatürlich ag. : enepnatur, a-enep an natur, dinatur, euzhus, hirisus, fall.

Widerpart g. (-s,-e) : eneber g., kevezer g. ; *jemandem Widerpart bieten*, talañ (en em aroziañ) ouzh u.b., en em glask ouzh u.b., ober ouzh u.b., derc'hel penn d'u.b., derc'hel penn ouzh u.b., reiñ fas d'u.b., rentañ penn ouzh u.b., arbenniñ ouzh u.b., ober beskelloù e-kreiz park u.b.

widerraten V.k.e. (widerrät / widerriet / hat widerraten) : *jemandem etwas widerraten*, dizaliañ u.b. d'ober udb, diguzuliañ u.b. d'ober udb, dibennadiñ u.b. a ober udb, distreiñ u.b. a ober udb.

Widerraten n. (-s) : dizalierezh g.

widerrechtlich ag. : dilezenn, eneplezenn, fallakr, direizh, disleal, dreistreizh ; *widerrechtliche Inbesitznahme* alouberezh g., aloubadur g., skraperezh g., treuzpiaouañ g. ; *widerrechtliche Inbesitznahme eines fremden, leerstehenden Gebäudes*, gouzalch eneplezenn ur savadur g., gouzalcherezh eneplezenn ur savadur g.

Adv. : enep al lezenn, en un doare direizh, digevion ; *widerrechtlich besetztes Haus*, ti gouzalch'et enep al lezenn g. ; *etwas widerrechtlich annehmen, sich (dat.) etwas widerrechtlich aneignen, etwas widerrechtlich an sich (ak.) reißen*, aloubiñ udb.

Widerrede b. (-) : enebiezh b., arguz g., eneplavar g., arbennadenn b., arbennadur g. ; *ohne Widerrede*, hep rak na perak, hep peragiñ, hep lavaret grik a-enep, hep enebiezh, hep enebiñ, hep rebarbiñ, hep lavaret tra a-enep, hep arguz (Gregor), hep avel a-benn.

Widerrist g. (-s,-e) : [loen.] draen g. [*liester drein*], *Widerrist des Pferdes*, draen-marc'h g.

Widerristhöhe b. (-,-n) : [loen.] ment da live an draen b./g.

Widerruf g. (-s,-e) : dianzavadur g., dianzav g., torridigezh b., terridigezh b., freuzidigezh b., freuz g., nac'h g., dinac'h g., dinac'hadur g., nac'hadur g., dislavar g., torr g., dispenn g., dispennerezh g., diskan g., gwad g. ; *bis auf Widerruf*, betek-gouzout, war-vete gouzout, betek diwezhatoc'h, da c'hortoz gouzout hiroc'h, o c'hortoz gouzout hiroc'h, da c'hortoz ur c'hemenn kontrol.

widerrufbar ag. : dianzavadus.

widerrufen V.k.e. (widerrief / hat widerrufen) : freuzañ, dispenn, terriñ, foeltrañ, nac'h, nac'hañ, dianzavout, dianzav, dislavaret, dilavaret, dinac'h, diskanañ, diskemenn ; *einen Befehl widerrufen*, terriñ ur gourc'hemenn, terriñ un urzh ; *diese Nachricht wurde widerrufen*, dislavaret eo bet ar c'heloù-se, dianzavet eo bet ar c'heloù-se ; *einen Fehler widerrufen*, dianzav ur fazi ; *sein Geständnis widerrufen*, dont en-dro war e anzav, distreiñ war e anzav ; *seine Aussage widerrufen*, en em zislavaret, en em zianzav, dont en-dro war e c'her, distreiñ war e gomzoù, P. dislonkañ e c'her, dislonkañ e lavar.

widerruflich ag. : ... a c'heller terriñ, freuzadus, torradus.

Widerrufung b. (-,-en) : dianzavadur g., torridigezh b., terridigezh b., torr g., freuz g., freuzidigezh b., dispenn g., dispennerezh g. ; [istor] *die Widerrufung des Edikts von Nantes*, terridigezh edit Naoned b.

Widersacher g. (-s,-) : eneber g., kontrolier g., arbenour g., dislavarer g. ; *unsere Widersacher*, ar re a zo rekin dimp ls., hon eneberien ls., hon dislavarerien ls.

widerschallen V.gw. (hat widergeschallt) : hekleviñ, dasseniñ, distonañ, dameuc'hañ.

Widerschein g. (-s,-e) : adsked g., adskeudenn b., dassked g., dasskedadur g., dameuc'h g., distaol g., luc'hdistaol g., enebañs b. ; *der schillernde Widerschein, der schimmernde Widerschein*, ar skedin-diskediñ g.

widersetzen V.em. : **sich widersetzen** (hat sich (ak.) widersetzt) : rebarbiñ, rebardinañ, en em rebardinañ, ourzal, rebekat ; *sich jemandem widersetzen*, talañ ouzh u.b., mont a-benn-kaer d'u.b., ober pezh d'u.b., ober ouzh u.b., derc'hel meiz ouzh u.b., derc'hel penn d'u.b., derc'hel penn ouzh u.b., rentañ penn ouzh u.b., ober penn d'u.b., pennekaat ouzh u.b., pennañ ouzh u.b., pennañ d'u.b., daeañ (faeañ, dichekal, hegal) u.b., en em aroziñ ouzh u.b., em glask ouzh u.b., klask penn ouzh u.b., mont a-benn d'u.b., reiñ fas d'u.b., diarbenn u.b., arbenniñ ouzh u.b., herzel ouzh u.b., harpañ ouzh u.b., ober beskelloù e-kreiz park u.b. ; *sich einer Sache (dat.) widersetzen*, rebarbiñ ouzh udb, enebiñ ouzh udb, sevel a-enep udb, spiriñ ouzh udb, kaeañ ouzh udb, kas a-enep udb, derc'hel ouzh udb, derc'hel penn d'udb, derc'hel penn ouzh udb, talañ ouzh udb, reiñ fas d'udb, rentañ penn ouzh udb, reiñ bec'h d'udb, herzel ouzh udb, ober penn ouzh udb, stourm ouzh udb, arbenniñ ouzh udb., dizarbenn udb, diarbenn udb, kiañ ouzh udb., ober an harp ouzh udb, harpañ ouzh udb, harpañ a-enep udb, pennañ ouzh udb, pennadiñ ouzh udb, mont a-enep udb, bezañ disent ouzh udb, en em reudiñ ouzh udb ; *sich einem Befehl widersetzen*, nac'h sentiñ ouzh ur c'hemenn, nac'h seveniñ un urzh, disentiñ ouzh ur gourc'hemenn, arbenniñ (enebiñ) ouzh un urzh, en em reudiñ ouzh un urzh, rebekat ouzh un urzh ; *sich den Neuerungen widersetzen*, pennadiñ ouzh an nevezdedoù ; *er widersetzte sich ihm*, sevel a reas a-enep dezhañ, sevel a reas en e enep, arbenniñ a reas outañ, dizarbenn a reas anezhañ, ober a reas pezh dezhañ, diarbenn a reas anezhañ, ober a reas outañ, reiñ a reas dao dezhañ, enebiñ a reas outañ, e enebiñ a reas, enebiñ a reas anezhañ ; *sich jemandem hartnäckig widersetzen*, kilhoursiñ ouzh u.b., kilhoursiñ enep u.b., pennadiñ enep u.b. ; *sich etwas (dat.) hartnäckig widersetzen*, kilhoursiñ ouzh udb, kilhoursiñ enep udb, pennadiñ enep udb ; *sich etwas (dat.) entschieden widersetzen*, sevel a-enep udb, harpañ start ouzh udb.

widersetzlich ag. : amjestr, amsent, treuz, pennek, kilpennek, aheurtet, beuz, tev e voned, penn-treuz, ur spered kamm anezhañ, disuj.

Widersetzlichkeit b. (-) : aheurterezh g., aheurtiz b., aheurtegezh b., pennegezh g., kilpennerezh g., spered rekin g., penn tortis g., spered kontrol g., amsentidigezh b., disujidigezh b., kilpennad g., pennad g.

Widersinn g. (-s) : 1. sotoni b., diotaj g., dibennaj g., rambre g., diskiantadenn b. ; 2. [preder.] emsiv g., emsivegezh b., anster g. ; 3. enebiezh b., arguz g., eneplavar g., dislavar g.

widersinnig ag. : 1. diboell, direzon, droch, diskiant, direizhpoell, direzon, sot-mat, dibenn, diac'hinek, kontrol d'ar skiant-vat, a-enep d'ar skiant-vat, hep penn na reizh, n'eus forzh penaos, forzh peseurt mod, a vil vallozh kaer, war an tu ma tiskrab ar yar, evel ma kac'h ar saout en noz ; 2. [preder.] emsivek, emsivel.

Widersinnigkeit b. (-) : diac'hinegezh b., emsivegezh b.

widerspenstig ag. : amjestr, amsent, treuz, pennek, kilpennek, ristu, aheurtet, beuz, tev e voned, ur penn-treuz anezhañ, ur spered kamm anezhañ, diskombert, ginus, ginet, gouerus, kintus, kinteüs, kinte ennañ, fioun disuj, ennañ, razailher, diaes, kivioul, rekinus, rekin, gin, rebours, [loen] dizouj, direizh, tik, mouzher ; *manche sind widerspenstig*, dam 'zo ne c'houlennont ket bezañ mestroniet, dam 'zo ne c'houlont ket bezañ mestroniet, dam 'zo a c'houll en em ren hep sujidigezh na spar ebet ; *dieses Pferd ist widerspenstig*, kil a zo er marc'h-se, ristu eo ar marc'h-se, tik eo ar marc'h-se, direizh eo ar marc'h-se, drouk eo ar marc'h-se, mouzher eo ar marc'h-se, ar marc'h-se a rach, ar marc'h-se a zo rach anezhañ, ar marc'h-se a zo rach ennañ, ar marc'h-se a zo techet da frinkal ; *widerspenstige Haarsträhne*, lost kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g.

Widerspenstigkeit b. (-) : aheurterezh g., aheurtiz b., aheurtegezh b., pennegezh g., kilpennerezh g., spered rekin g., penn tortis g., spered kontrol g., amsentidigezh b., kilpennad g., pennad g., disujidigezh b.

widerspiegeln V.k.e. (spiegelte wider / widerspiegelte // hat widergespiegelt) : disvannañ, dasskediñ, disteurel [pennrann distaol-], ober dameuc'h eus, dameuc'hañ ; *der Roman spiegelt die politischen Kämpfe wider*, disteurel a ra ar romant ar stourmoù politikel, ar romant-

se eo melezhour feal ar stourmoù politikel ; [sport] *das Ergebnis spiegelt den Verlauf des Spiels nicht richtig wider*, n'emañ ket ar gont diouzh ar c'hoari.

V.em. : **sich widerspiegeln** (spiegelt sich wider / widerspiegelt sich // hat sich (ak.) widerspiegelt) : *sich in etwas (dat.) widerspiegeln*, dameuc'hañ ouzh udb, ober un dameuc'h ouzh udb, melezhouriñ en udb, skeudenniñ en udb ; *sich im Wasser widerspiegeln*, melezhouriñ en dour, skeudenniñ en dour.

Widerspiegelung b. (-, -en) : adsked g., distaol g., enebañs b. ; *Widerspiegelung der Sonnenstrahlen im Wasser*, distaol skedus gouloù an heol en dour g.

Widerspiel n. (-s) : kontrol g., gin g., eneb g., tu enep g., rekin g., eskemm g.

widersprechen V.k.d. (widerspricht / widersprach / hat widersprochen) : 1. dislavaret, kontroliañ, enebiñ ouzh ; *jemandem widersprechen*, dislavaret u.b., reiñ un dislavar d'u.b., kontroliañ u.b. ; *er hat mir widersprochen*, dislavaret e oan bet gantañ, kontroliet e oan bet gantañ ; *er muss dauernd seiner Mutter widersprechen*, ne ehan ket a vreutaat ouzh e vamm, ne ehan ket a arguziñ ouzh e vamm ; *mit allem Respekt, ich muss Ihnen widersprechen* / *mit Verlaub, ich muss Ihnen widersprechen*, mar kredfen, ho tislavarfen ; *er duldet es nicht, wenn man ihm widerspricht*, n'eo ket evit gouzañv bezañ dislavaret ; *sieh zu, dass du mir nie widersprichst*, kemer an tu da asantiñ bepred ganin ; 2. mont a-enep, kontroliañ, bezañ kontrol da ; *das widerspricht meinen Grundsätzen*, kement-se a ya a-enep va reolennoù a vuhez, kement-se a zo kontrol da'm reolennoù a vuhez, kement-se ne gord ket gant va reolennoù a vuhez.

V.gw. (widerspricht / widersprach / hat widersprochen) : *er widerspricht gern und oft*, hennezh a zo ur penn-treuz - hennezh a zo un abeger - hennezh a zo un teod abegus a zen - un arzaeler a zo anezhañ - hennezh a zo ur spered kamm - ur spered rekin eo - hennezh a zo ur penn tortis - mar lavarar ya dezhañ, eñ a respont naren.

V.em. : **sich widersprechen** (widerspricht sich / widersprach sich / hat sich (dat.) widersprochen) : 1. en em droc'hañ en e gomzoù, lavaret hag en em zislavaret, en em zislavaret, ober daou c'her a unan, ober daou c'her eus unan, mont a-enep e c'her, kaout e lavar hag e zislavar ; *die Regierung widerspricht sich dauernd*, prometiñ ha dibrometiñ, setu pezh a ra ar gouarnamant - ar gouarnamant en deus e lavar hag e zislavar ; 2. *sich widersprechen, einander widersprechen*, en em zislavaret, sevel an eil a-enep egile, dislavaret an eil egile, bezañ lavar ha dislavar ganto, bezañ lavar-dislavar ganto ; *die Zeuenaussagen widersprechen sich*, an eil testeni a zislavar egile, ne gord ket an testenioù ; *sie widersprechen sich*, unan o lavaret pig, egile o lavaret bran.

widersprechend ag. : kontrolius ; *sich widersprechend*, dislavarus, enep, enebek, enebet, kontrol, rekin, eneptuet, tu-ouzh-tu ; *einander widersprechende Gefühle*, santadoù kontrol an eil d'egile ls., santadoù enebet ls. ; *einander widersprechende Wörter*, gerioù enepster ls. ; *sich selbst widersprechend*, emzislavarus.

Widersprecher g. (-s, -) : dislavarer g., kontrolier g.

Widerspruch g. (-s, -sprüche) : enebiezh b., enebadenn b., enebadur g., eneberezh g., arguz g., enepavar g., dislavar g., dilavar g., emzislavar g., diac'hinad g., kontroliezh b., gwad g., tu-ouzh-tu g., diarbenn g. ; *innerer Widerspruch*, dislavar diabarzh g. ; *allseitiger Widerspruch*, enebadeg a bep tu b. ; *ohne Widerspruch*, hep arguz (Gregor), hep rak na perak, hep peragiñ, hep enebiezh, hep dael, hep lavaret grik, hep enebiñ, hep rebarbiñ, hep lavaret tra a-enep, tremen sur, diavar, a dra sur, brav ha kempenn ; *zu etwas im Widerspruch stehen*, bezañ kontrol d'udb, bezañ a-vestu d'udb, bezañ a-gevenep d'udb, na glotañ (na gordañ gant udb), dislavaret (mont a-enep) udb, bezañ e-treuzarbenn d'udb ; *der Informationsmangel steht im Widerspruch zur Demokratie*, an

diouer a gelaouiñ a zo kontrol d'an demokratelezh ; *zwischen ihren Worten und ihren Taten besteht ein Widerspruch*, dislavaret a reont o c'homzoù dre o oberoù, enebadur (eneberezh, disklotadur) a zo etre o c'homzoù hag o oberoù, o oberoù ne gordont ket gant o lavarou, o oberoù a zo kontrol d'o lavarou ; *sich in Widersprüchen verwickeln*, en em vrellañ (en em lugañ, en em luziañ) dre forzh lavaret hag en em zislavaret, bezañ strobellet dre zalc'h bezañ lavar-dislavar (dre zalc'h bezañ lavar-ha-dislavar), en em gontroliañ en e c'hevier, bezañ kollet gant an-unan penn an neudenn dre fin bezañ lavar-dislavar (*gantañ penn e neudenn, ganti penn he neudenn h.a.*), mont e dreid en hevelep botez, en em droc'hañ en e gomzoù (Gregor) ; *er hat sich in Widersprüchen verstrickt*, libouret eo en e zislavarioù, tramailhet (rouestlet) eo en e zislavarioù ; *in geradem Widerspruch*, rekin an eil d'egile, gin-ouzh-gin, a-enep-bev, a-enep-kaer, a-enep-krenn ; *er duldet keinen Widerspruch*, n'eo ket evit gouzañv bezañ dislavaret ; *logischer Widerspruch*, enepoellad g., enepreizhenn b. ; [preder., poelloniezh] *Satz vom Widerspruch, Satz vom ausgeschlossenen Widerspruch*, pennaenn an andislavar b. ; [preder.] *Beweis durch Widerspruch*, emsiv g., dienadur dre an emsiv g. ; *mit Beweisen durch Widerspruch argumentieren*, poellata dre an emsiv, dienaar dre an emsiv ; *das Beweisen durch Widerspruch*, an dienadur dre an emsiv g., an dienaar emsivel g.

widersprüchlich ag. : dislavarus, enep, enebek, enebet, kontrol, rekin, tu-ouzh-tu, eneptuet, gin-ouzh-gin ; *widersprüchliche Befehle*, urzhioù kontrol an eil d'egile ls. ; *widersprüchliche Wörter*, gerioù enepster ls. ; *widersprüchliche Gefühle*, kantaezennoù kevenep ls. ; *in sich widersprüchlich*, emzislavarus.

Widersprüchlichkeit b. (-) : dislavarusted b., kontroliezh b., enebiezh b.

Widerspruchsbeweis (-es, -e) : emsiv g., dienadur dre an emsiv g. ; *mit Widerspruchsbeweisen argumentieren*, poellata dre an emsiv, dienaar dre an emsiv.

widerspruchsfrei ag. : salv a zislavaroù.

Widerspruchsgeist g. (-es) : spered a gontroliezh g., spered rekin g., penn tortis g., penn-treuz g., spered kamm g., spered treuz g., spered kontrol g., spered kontrol a zen g., arguzer g., arzaeler g., teod abegus a zen g., abeger g., den na wel netra nemet a-dreuz g., den a blij dezhañ rezoniñ g., kontrolier g.

widerspruchslos ag. : hep rak na perak, hep lavarout grik a-enep, hep enebiezh, hep dael, hep lavaret grik, hep enebiñ, hep rebarbiñ, hep lavaret tra a-enep, brav ha kempenn, hep arguz (Gregor).

widerspruchsvoll ag. : lavar-dislavar, lavar-ha-dislavar, gourzhebek ; *widerspruchsvoller Zustand*, enepstad b., saviad gourzhebek g.

Widerstand g. (-s, -stände) : 1. enebiezh b., enebadur g., eneberezh g., harz g., harzerezh g., harzder g., harzded b., harzusted b., ardalerezh g., diarbenn g., rebarb g., harp g., kontroliezh b., ardalañs b. ; *kollektiver Widerstand*, enebadeg b. ; *gegen etwas Widerstand leisten*, enebiñ ouzh udb, pennadiñ ouzh udb, sevel a-enep udb, spiriñ ouzh udb, kaeañ ouzh udb, kas a-enep udb, derc'hel ouzh udb, derc'hel penn d'udb, derc'hel penn ouzh udb, rentañ penn ouzh udb, talañ ouzh udb, reiñ fas d'udb, reiñ bec'h d'udb, herzel ouzh udb, ober penn ouzh udb, harpañ ouzh udb, harpañ a-enep udb, bezañ disant ouzh udb, rebarbiñ ouzh udb, pennañ ouzh udb, stourm ouzh udb, ober an harp ouzh udb ; *sie hatten nur schwachen Widerstand geleistet*, n'o doa ket enebet bras, n'o doa ket pennad bras ; *Widerstand lodert auf*, emañ an enebiezh o kreskiñ, emañ enebiezh o sevel, rustaat a ra an enebiezh ; *auf Widerstand stoßen*, teukañ ouzh un eneberezh taer, kavout harp, kaout harp, kavout harz, kavout avel a-benn ; *ohne auf Widerstand zu stoßen*, distourm, kuit a stourm ; *auf unerwarteten Widerstand stoßen*, en em gavout dirak un eneberezh dic'hortoz ; *ohne den geringsten Widerstand*, hep ket a enebiezh, hep kilhourziñ tamm ; *den Weg des geringsten Widerstandes gehen*, mont gant an aesañ ; *Widerstand entgegensetzen*, talañ ouzh, enebiñ ouzh, herzel ouzh, stourm ouzh, derc'hel penn da, ober pezh d'u.b., derc'hel penn ouzh, rentañ penn

ouzh, ober penn da, ober brezel da, ober beskelloù e-kreiz park u.b., rebarbiñ ouzh, pennañ ouzh, ober an harp ouzh, harpañ ouzh, harpañ a-enep, pennadiñ ouzh ; *jemandem Widerstand entgegensetzen*, talañ ouzh u.b., mont a-benn-kaer d'u.b., ober pezh d'u.b., ober ouzh u.b., derc'hel reiz ouzh u.b., derc'hel penn d'u.b., derc'hel penn ouzh u.b., rentañ penn ouzh u.b., ober penn d'u.b., pennekaat ouzh u.b., pennañ ouzh u.b., pennañ d'u.b., daeañ (faeañ, dichekal, hegal) u.b., en em aroziñ ouzh u.b., en em glask ouzh u.b., klask penn ouzh u.b., mont a-benn d'u.b., reiñ fas d'u.b., diarbenn u.b., arbenniñ ouzh u.b., herzel ouzh u.b., harpañ ouzh u.b., ober beskelloù e-kreiz park u.b. ; *erbitterten Widerstand leisten, heftigen Widerstand leisten*, en em zifenn d'ar mud, harpañ start ouzh u.b./udb ; *erbitterter Widerstand, heftiger Widerstand*, enebiezh arloup b., eneberezh taer g., harz arloup g., harz taer g. ; *er musste gegen heftigsten Widerstand kämpfen*, ne voe ket nebeut a gontroliezh en devoe da c'houzañv, tenn-spontus e voe ar gontroliezh en e enep, ret e voe dezhañ tremen a-dreuz drez ha spenn ; *der Widerstand erschöpft sich langsam*, terriñ (sioulaat, dinerzhañ, blankaat, blinaat, laoskaat) a ra tamm-ha-tamm an enebiezh, nebeut-ha-nebeut e ya an enebiezh war wanaat ; *allen Widerständen zum Trotz*, daoust d'an avelioù enep, en desped d'an holl gontroliezhoù, en desped d'ar skoselloù lakaet war e hent, a-dreuz drez ha spenn, daoust da bep tra, en enep d'an holl.

2. [istor] Harzerezh g., [Bro-C'hall] Rezistañs b. ; *passiver Widerstand*, harzerezh dizoberiant g., harzerezh dre zizoberiañs g.

3. [fizik] a) *Strömungswiderstand*, hersad g. ; *Luftwiderstand*, hersad aerwezhel g., harz diwar an aer g. ; *Wasserwiderstand*, hersad dourwezhel g., harz diwar an dour g. ; b) [Reluktanz] *magnetischer Widerstand*, souzogi b. ; *spezifischer magnetischer Widerstand*, souzokted b. ; c) harz g., dalc'hañs b. ; *Torsionswiderstand*, harz ouzh ar gweañ g. ; *Verformungswiderstand*, harz ouzh an distummañ g., dalc'hañs ouzh an distummañ b.

4. [tredan] a) [keñver] harzded b., tredanharzded b. ; *Widerstand und Leitwert*, harzded ha rended ; *spezifischer Widerstand*, tredanharzded b., harzded b. ; b) [parzh] harz-tredan g., tredanharz g., tredanharzell b., harzell b. ; *regelbarer Widerstand*, redreizher g. [liester redreizherioù], reostat g. ; *Stufenwiderstand, variabler Widerstand, veränderlicher Widerstand, variierender Widerstand*, harzell argemmus b.

5. [gwir] *Widerstand gegen die Staatsgewalt*, disujidigezh d'ar veli gevredik b., darsaverezh ouzh ar veli gevredik g.

6. [bred.] harzder g. ; *Auflösung der Widerstände, Beseitigung der Widerstände, Überwindung der Widerstände*, lamidigezh an harzderioù b.

7. [mezeg.] harzusted b. ; *Gefäßwiderstand*, harzusted speur ar gwazhied b., harzusted wazhied b.

8. [lu] stourm g. ; *Widerstand gegen den Feind*, stourm ouzh an enebour g. ; *Widerstand gegen die Angreifer*, stourm ouzh an alouberien g., stourm ouzh an alouber g.

Widerstandsanpassung b. (-) : [fizik] azasadur luzded g.

Widerstandsbewegung b. (-, -en) : 1. emsav enebañ g. ; 2. [istor] stourm kuzh g., Harzerezh g., [istor, Bro-C'hall] Rezistañs b.

widerstandsfähig ag. : harzus, dalc'hus, padus, hezalch, herzadus, start, solut, startijenn ennañ ; *ich baute ein neues Floß, das leichter und widerstandsfähiger war*, sevel a ris ur radell all, skañvoc'h ha muioc'h a startijenn enni eget eben.

Widerstandsfähigkeit b. (-) : harzusted b., harpusted b., dalc'husted b., padusted b., harzter g., harzted b., kadamred b., kadamder g., starter g., started b., kaleter g., startijenn b.

Widerstandsgerät n. (-s, -e) : reostat g., redreizher g. [liester redreizherioù].

Widerstandsgruppe b. (-, -n) : kraoñell stourm b., [istor, Bro-C'hall] bagad rezistant g.

Widerstandskasten g. (-s, -kästen) : [tredan.] boest harzelloù b.

Widerstandskraft b. (-) : harzidigezh b., nerzh enebañ g., [fizik] nerzh herzel g.

Widerstandskämpfer g. (-s, -) : [istor] paotr ar strouezh g., paotr an Harzerezh g., partizan g., harzer g., [istor, Bro-C'hall] rezistant g. [liester rezistanted].

widerstandslos ag. : suj, sentus, rebarb ebet ennañ, distourm.

Adv. : hep enebañ an disterañ, hep enebiezh, hep ket a enebiezh, kuit a enebiezh, kuit a stourm, hep dael, hep kilhourziñ tamm ; *sich widerstandslos ergeben*, lezel kregiñ en an-unan hep enebañ.

Widerstandslosigkeit b. (-) : sujidigezh b., gouzañvadezh b., divennerezh enebañ g., diyoullegezh enebañ b.

Widerstandsmesser g. (-s, -) / **Widerstandsmessgerät** n. (-s, -e) : [fizik, tredan.] ohmventer g. [liester ohmventerioù], omventer g. [liester omventerioù].

Widerstandsmoment n. (-s, -e) : [fizik] moll anniñv g.

Widerstandsnest n. (-es, -er) : takad stourmerien g.

Widerstandsrat g. (-s) : [istor, Bro-C'hall] *nationaler Widerstandsrat*, Kuzul Broadel ar Rezistañs g.

Widerstandsrecht n. (-s) : [gwir] gwir darsaviñ g.

Widerstandsschaltkreis g. (-es, -e) : [tredan.] amred harzus g.

Widerstandswert g. (-s, -e) : [tredan.] harzded b., tredanharzded b.

widerstehen V.k.d. (widerstand / hat widerstanden) : 1. derc'hel ouzh, padout ouzh, enebañ ouzh, rebarbiñ ouzh, sevel a-enep, spiriñ ouzh, kaeañ ouzh, kas a-enep, derc'hel ouzh, derc'hel penn da, derc'hel penn ouzh, rentañ penn ouzh, talañ ouzh, talañ da, reiñ fas da, reiñ bec'h da, herzel ouzh, ober ouzh, ober penn ouzh, kiañ ouzh, arbenniñ ouzh, rebarbiñ ouzh, pennañ ouzh, stourm ouzh, ober an harp ouzh, harpañ ouzh, harpañ a-enep ; *nichts kann ihm widerstehen*, hennezh ne bad seurt outañ, hennezh ne bad mann ebet outañ, netra ne stourm outañ, netra ne harp outañ, n'eus eneb ebet dezhañ, n'eus harz ebet dezhañ ; *einem Angriff widerstehen*, ober penn d'un argadenn (Gregor), talañ (herzel) ouzh un argadenn ; *jemandem widerstehen*, rebarbiñ ouzh u.b., chom hep plegañ da youl u.b., na sujañ d'u.b., ober brezel d'u.b., stourm ouzh u.b., ober an harp ouzh u.b., harpañ ouzh u.b., harpañ a-enep u.b., na stouiñ e dal dirak u.b., talañ ouzh u.b., mont a-benn-kaer d'u.b., ober pezh d'u.b., ober ouzh u.b., derc'hel reiz ouzh u.b., derc'hel penn d'u.b., derc'hel penn ouzh u.b., rentañ penn ouzh u.b., ober penn d'u.b., pennekaat ouzh u.b., pennañ ouzh u.b., pennañ d'u.b., daeañ (faeañ, dichekal, hegal) u.b., en em aroziñ ouzh u.b., em glask ouzh u.b., klask penn ouzh u.b., mont a-benn d'u.b., reiñ fas d'u.b., diarbenn u.b., arbenniñ ouzh u.b., herzel ouzh u.b., ober beskelloù e-kreiz park u.b. ; *den materiellen Verlockungen widerstehen*, distagañ e galon diouzh ar madoù.

2. *es widersteht mir*, e chal emañ d'ober an dra-se, karnañ a ran d'ober an dra-se, klouaraat a ran d'ober an dra-se, diegusaat a ran d'ober an dra-se, heugañ a ran oc'h ober an dra-se, en em derriñ a ran d'ober an dra-se, drouk eo ganin ober an dra-se, garv eo ganin ober an dra-se, n'on ket lamprek evit ober an dra-se, n'em eus ket lañs d'ober an dra-se, kement-se a ro erez din, doñjeriñ a ran (doñjer am bez, rukun am bez, rukuniñ a ran) ouzh an dra-se, doñjer am eus oc'h ober an dra-se, diegi am bez d'an dra-se, prederi am bez oc'h ober an dra-se, lure (kerteri) am bez d'an dra-se, damant am bez d'ober an dra-se (oc'h ober an dra-se).

Widerstrahlung b. (-) : daskedadur g., dameuc'h g.

widerstreben V.k.d. (hat widerstrebt) [+ dativ] : 1. derc'hel ouzh, padout ouzh, enebañ ouzh, rebarbiñ ouzh, sevel a-enep, spiriñ ouzh, kaeañ ouzh, kas a-enep, derc'hel ouzh, derc'hel penn da, derc'hel penn ouzh, rentañ penn ouzh, talañ ouzh, reiñ fas da, reiñ bec'h da, herzel ouzh, ober ouzh, ober penn ouzh, mouzhañ ouzh, ourzal ouzh, pennañ ouzh, stourm ouzh, ober an harp ouzh, harpañ ouzh, harpañ a-enep ; *jemandem widerstreben*, rebarbiñ ouzh u.b., chom hep plegañ da youl u.b., ober ouzh u.b., derc'hel penn d'u.b., derc'hel penn ouzh u.b., rentañ penn ouzh u.b., ober penn d'u.b., na sujañ d'u.b., ober brezel

d'u.b., herzel ouzh u.b., talañ (stourm) ouzh u.b., pennañ ouzh u.b., pennañ d'u.b., ober an harp ouzh u.b., harpañ ouzh u.b., harpañ a-enep u.b., na stouiñ e dal dirak u.b., ober beskelloù e-kreiz park u.b., ourzal ouzh u.b.

2. es widerstrebt mir, kement-se a ro erez din, doñjeriñ a ran (doñjer am bez, rukun am bez, rukuniñ a ran) ouzh an dra-se, doñjer am eus oc'h ober an dra-se, heuguiñ a ran oc'h ober an dra-se, prederi am bez oc'h ober an dra-se, diegi am bez d'an dra-se, klouaraat a ran d'ober an dra-se, diegusaat a ran d'ober an dra-se ; *es widerstrebt mir, so etwas zu tun*, fae eo din ober an dra-se, ober a ran an dra-se a-enep da'm santimant, heuguiñ a ran oc'h ober an dra-se, e chal emañ d'ober an dra-se, karnañ a ran d'ober an dra-se, klouaraat a ran d'ober an dra-se, diegusaat a ran d'ober an dra-se, en em deriñ a ran d'ober an dra-se, drouk eo ganin ober an dra-se, garv eo ganin ober an dra-se, n'em eus ket lañs d'ober an dra-se, n'on ket lampek evit ober an dra-se, doñjer (diegi) am bez oc'h ober an dra-se, diegi (lure, kerteri, baleg) am bez d'ober an dra-se, kas am eus ober an dra-se, prederi am bez oc'h ober an dra-se, baleg a zo (a vez) ganin oc'h ober an dra-se, diskontant on d'ober an dra-se, bras eo ganin ober an dra-se, iskriv eo ganin ober an dra-se, kavout a ran bras (kalz, diaes, start) ober an dra-se, damant am bez d'ober an dra-se (oc'h ober an dra-se), ginañ a ran evit ober an dra-se, ginañ a ran d'ober an dra-se, ginañ a ran oc'h ober an dra-se, kemer a ran displejadur oc'h ober an dra-se ; *es widerstrebt ihm, unter freiem Himmel zu schlafen*, kerteri en doa da gousket er-maez, diegi en doa da gousket er-maez.

Widerstreben n. (-s) : diegi b., klouarien b., lure g., kerteri b., baleg g., reked g./b., prederi b., divlazamant g., diaezamant g., erez b., damant g., dic'hred g., displejadur b. ; *mit Widerstreben*, a-enep d'e santimant, gant diegi (lure, kerteri, baleg, dic'hroust, reked, glac'har, displejadur), e diegi, d'e ziegi, a-vras-kalon, a-geuz-kalon, etre c'hwek ha c'hwerv, digalon, en desped dezhañ, e-rekin d'e c'hoant, dre heg, daoust dezhañ, en daoust dezhañ, a-enep dezhañ, en enep dezhañ, a-enep e youl, enep e youl, a-enep e c'hoant, en ur c'hinañ, a-gasoni, a-rekin, e-rekin, a-enep e c'hrad ; *sie ging nur mit Widerstreben hin*, aet e oa di daoust dezhi - prederi he doa o vont di - n'he dije ket torret he rañjenn da vont di - karnañ a rae da vont di - drouk e oa ganti mont di - en em dorret he doa da vont di - garv e oa ganti mont di - lure he doa o vont di - lure he doa da vont di - ne oa ket lampek evit mont di - n'he doa ket lañs da vont di - ne oa ket gwall droet da vont di - aet e oa di evel ur c'hi o vont d'ar groug - diegi he doa o vont di - damant he doa da vont di (o vont di) - digareziñ a rae mont di - ne oa ket e chal da vont di - dic'hoant e oa da vont di - gwiridik e oa da vont di - ginañ a rae evit mont di - ginañ a rae da vont di - ginañ a rae o vont di - aet e oa di gant displejadur - aet e oa di gant reked - ne'z eas ket di a galon vat, goular an tamm anezhi ; *er ging nur mit Widerstreben ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae mont d'e wele, drouk e oa gantañ mont d'e wele, garv e oa gantañ mont d'e wele, ne oa ket lampek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziou a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziou evit chom hep mont d'e wele, diskontant e oa da vont d'e wele ; *nur mit Widerstreben hat er diesem Befehl Folge geleistet*, bras e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, iskriv e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se ; *mit Widerstreben essen*, pismigañ, pismigañ e voued, pignotat, pigosat, bezañ serret e galon, tañva e voued gant begi e deod, mouzhañ ouzh ar boued, ourzal ouzh e voued, ober begoù ouzh ar boued, debriñ gant nebeut a c'hroust, debriñ gant doñjer (en eneb d'an-unan, en desped d'an-unan, a-enep e c'hoant, daoust d'an-unan, en enep d'an-unan, en ur c'hinañ, gant diegi, gant

reked), chom da vasaat ur meuz bennak, na zont don e zent e-barzh, pitouilhata, tramouilhata e voued, P. damantiñ d'e naon.

widerstrebend Adv. : a-enep d'e santimant, gant diegi (lure, kerteri, baleg, dic'hred, reked, glac'har, displejadur), e diegi, d'e ziegi, a-vras-kalon, gant keuz, a-geuz-kalon, etre c'hwek ha c'hwerv, digalon, kerterius, dic'hred, dic'hroust, en desped dezhañ, e-rekin d'e c'hoant, dre heg, daoust dezhañ, a-enep dezhañ, en daoust dezhañ, en enep dezhañ, a-enep e youl, enep e youl, a-enep e c'hoant, en ur c'hinañ, a-gasoni, a-rekin, e-rekin, a-enep e c'hrad, gant reked ; *sie ging nur widerstrebend hin*, aet e oa di daoust dezhi - prederi he doa o vont di - n'he dije ket torret he rañjenn da vont di - lure he doa o vont di - lure he doa da vont di - karnañ a rae da vont di - en em dorret he doa da vont di - drouk e oa ganti mont di - garv e oa ganti mont di - ne oa ket lampek evit mont di - n'he doa ket lañs da vont di - ne oa ket gwall droet da vont di - aet e oa di evel ur c'hi o vont d'ar groug - diegi he doa o vont di - damant he doa da vont di (o vont di) - digareziñ a rae mont di - ne oa ket e chal da vont di - dic'hoant e oa da vont di - gwiridik e oa da vont di - ginañ a rae evit mont di - ginañ a rae da vont di - ginañ a rae o vont di - aet e oa di gant displejadur - aet e oa di gant reked - ne'z eas ket di a galon vat, goular an tamm anezhi ; *er ging nur widerstrebend ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae da vont d'e wele, drouk e oa gantañ mont d'e wele, garv e oa gantañ mont d'e wele, ne oa ket lampek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziou a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziou evit chom hep mont d'e wele, diskontant e oa da vont d'e wele ; *nur widerstrebend hat er diesem Befehl Folge geleistet*, bras e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, iskriv e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se.

Widerstreit g. (-s,-e) : enebiezh b., eneberezh g., diemglev g., bec'h g., jeu b., stourm g., kenstourm g., kenniñv g. ; *mit jemandem in Widerstreit liegen*, bezañ e brete ouzh u.b., bezañ trouz etre an-unan hag unan all, kaout tabut gant u.b., kaout jeu ouzh u.b., bezañ glazentez etre an-unan hag unan all ; [Kant, preder.] *Widerstreit der Gesetze*, kenenebiezh ar poell b.

widerstreiten V.k.d. (widerstritt / hat widerstritten) : mont a-enep, kontroliañ, bezañ kontrol da, elbikat ouzh.

widerstreitend ag. : dislavarus, enep, enebek, enebet, kontrol, rekin, eneptuet, tu-ouzh-tu, gouzhenebadek, gourzhenebus ; *widerstreitende Gefühle*, santadoù kontrol an eil d'egile ls., santadoù enebet ls.

widerwärtig ag. : 1. hek, hegaz, hegazus, hegus, dipitus, kasaus, kazus, chifus, fachus, goular, dihetus, divourrus ; 2. heugus, doñjerus, rukunus, fastus, regredus, euzhus, hiribus, pugnes, hudur, ifam, goann, argarzh, argarzhus ; *er ist widerwärtig*, un doñjer eo tostaat outañ ; *das stinkt widerwärtig*, mouezh spontus a zo gant an dra-se ! c'hwezh ar mil matañ tra 'zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ur marc'h a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh da ziskar ar c'hezeg a zo gant an dra-se ! c'hwezh ar bouc'h (c'hwezh kazel, c'hwezh ar foeltr, c'hwezh an diaoul) a zo gant an dra-se ! ur c'hwezh ar fallañ a zo gant an dra-se ! fleriañ a ra an dra-se evel ar vosenn ! an dra-se a zo fleriaus evel ur pudask ! c'hwezh ar pempkant a zo gant an dra-se ; *das schmeckt widerwärtig*, lovr-brein eo ar boued-se, lovr-pezhell eo ar boued-se, blaz ar mil matañ tra 'zo war an dra-se, blaz ar pempkant a zo war an dra-se, ur blaz da ziskar ur marc'h a zo gant an dra-se, ur blaz ar fallañ a zo war an dra-se, dislonk am eus gant an dra-se, degas a ra an dra-se dislonk din, c'hoant dislonkañ am eus gant an dra-se, c'hoant am eus da zislonkañ gant an dra-se, fall-daonet (fall-kenañ, fall-meurbet, fall-put, fall-ki, fall-hoc'h, fall-gast) eo an dra-se, kement-se a ro c'hoant din da strinkañ diwar va c'halon / ac'h eo an dra-se din (Gregor) ; [relij.] *die widerwärtige Sünde*, ar pec'hed lous g., ar pec'hed vil g., ar pec'hed hudur g.

Widerwärtigkeit b. (-,-en) : 1. perzh hek (hegaz, hegazus, hegus, dipitus, kasaus, kazus, chifus) udb/u.b. g., hegasted b. ; 2. kontroliezh

b., diaezamant g., displijadur g., kerseenn b., trabas g., charterezh g., chastre g., bulari g., trechal g., diaester g., enebiezh b., fach g. ; 3. perzh heugus (doñjerus, rukunus, regredus, fastus, euzhus, hirisus) udb/u.b. g., hudurerezh g.

Widerwille g. (-ns) : diegi b., diaezamant g., lure g., kerteri b., baleg g., reked g./b., dic'houst g., dic'hred g., prederi b., erez b., euzh g., hiris g., rukun g., doñjer g., heg g., divlazamant g., kas g., hegaz g., onglenn b., digengarantez b., digarantez g./b., drouk'has b. [gegen, ouzh], glazentez b., regred g., damant g., displijadur b. ; *seinen Widerwillen überwinden, seinen Widerwillen bezwingen*, terrin e lure ; *etwas mit Widerwillen tun*, ober udb a-enep d'e santimant, bezañ tapet d'ober udb, ober udb gant dic'houst, ober udb gant diegi (lure, kerteri, dic'hred, reked, glac'har, displijadur), ober udb a-enep ar galon (a-enep e galon, en desped d'e varv, en desped d'e fri, en desped d'e zent, e diegi, d'e ziegi, a-vas-kalon, a-geuz-kalon, digalon), ober udb etre c'hwek ha c'hwerv, ober udb e-rekin d'e c'hoant, ober udb en desped d'an-unan, ober udb daoust d'an-unan, ober udb en enep d'an-unan, ober udb a-enep e youl, ober udb enep e youl, ober udb a-enep e c'hoant, ober udb en ur c'hinañ, ginañ evit ober udb, ginañ d'ober udb, ginañ oc'h ober udb, en em derriñ d'ober udb, karnañ d'ober udb, bezañ drouk gant an-unan ober udb, bezañ garv gant an-unan ober udb, na vezañ lamprek evit ober udb, na gaout lañs d'ober udb, ober udb a-gasoni, ober udb a-rekin, ober udb e-rekin, ober udb a-enep e c'hrad, bezañ bras gant an-unan rankout ober udb, bezañ iskriv gant an-unan rankout ober udb, kavout bras (kalz, start, diaes) rankout ober udb, kemer displijadur oc'h ober udb, kaout damant d'ober udb (oc'h ober udb), kaout diegi oc'h (da, evit) ober udb, ober udb dre heg ; *seine Pflichten mit großem Widerwillen erfüllen*, kildroenniñ gant e zeveziou ; *gegen etwas Widerwillen haben, Widerwillen gegen etwas empfinden*, heugiañ ouzh udb., kaout heug ouzh udb, kaout euzh ouzh udb, mouzhañ ouzh udb, ourzal ouzh udb, ober begoù ouzh udb, onglenniñ ouzh udb, kaout heg ouzh udb, kaout euzh rak udb (Gregor), argarziñ udb (Gregor), kaout kasoni ouzh udb, kaout onglenn ouzh udb, kaout hegaz ouzh udb, kasaat udb, euzhiñ ouzh udb, kaout kas ouzh udb, ereziñ ouzh udb, glazañ ouzh udb, kaout erez ouzh udb, kaout diegi d'udb ; *sie ging nur mit Widerwillen hin*, aet e oa di daoust dezhi - prederi he doa o vont di - n'he dije ket torret he rañjenn da vont di - lure he doa o vont di - lure he doa da vont di - karnañ a rae da vont di - en em dorret he doa da vont di - drouk e oa ganti mont di - garv e oa ganti mont di - ne oa ket lamprek evit mont di - n'he doa ket lañs da vont di - ne oa ket gwall droet da vont di - aet e oa di evel ur c'hi o vont d'ar groug - diegi he doa o vont di - damant he doa da vont di (o vont di) - digareziñ a rae mont di - ne oa ket e chal da vont di - dic'hoant e oa da vont di - gwiridik e oa da vont di - ginañ a rae evit mont di - ginañ a rae da vont di - ginañ a rae o vont di - aet e oa di gant displijadur - aet e oa di gant reked - ne'z eas ket di a galon vat, goular an tamm anezhi ; *er ging nur mit Widerwillen ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae da vont d'e wele, drouk e oa gantañ mont d'e wele, garv e oa gantañ mont d'e wele, ne oa ket lamprek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziou a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele ; *mit Widerwillen hat er diesem Befehl Folge geleistet*, bras e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, iskriv e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se ; *mit Widerwillen essen*, pismigañ, pismigañ e voued, pignotat, pigosat, bezañ serret e galon, tañva e voued gant begig e deod, mouzhañ ouzh ar boued, ourzal ouzh e voued, ober begoù ouzh ar boued, debriñ gant nebeut a c'houst, debriñ gant doñjer (en eneb d'an-unan, en desped d'an-unan, a-enep e c'hoant, daoust d'an-unan, en enep d'an-unan, en ur c'hinañ,

gant diegi, gant reked), chom da vlasaat ur meuz bennak, na zont (na vont) don e zent e-barzh, pitouilhat, tramouilhat e voued, P. damantiñ d'e naon.

widerwillig Adv. : a-enep d'e santimant, gant diegi, gant lure, gant kerteri, gant baleg, gant dic'houst, gant glac'har, gant reked, e diegi, d'e ziegi, a-vas-kalon, gant keuz, a-geuz-kalon, etre c'hwek ha c'hwerv, digalon, kerterius, dic'hred, en desped dezhañ, e-rekin d'e c'hoant, daoust dezhañ, en daoust dezhañ, en enep dezhañ, a-enep e youl, enep e youl, a-enep e c'hoant, en ur c'hinañ, a-gasoni, a-rekin, e-rekin, a-enep e c'hrad, a-enep ar galon, a-enep e galon, a-enep dezhañ, en desped d'e varv, en desped d'e fri, en desped d'e zent, gant displijadur, dre heg, dre vil ; *seine Pflichten widerwillig erfüllen*, kildroenniñ gant e zeveziou ; *sie ging nur widerwillig hin*, prederi he doa o vont di - n'he dije ket torret he rañjenn da vont di - lure he doa o vont di - lure he doa da vont di - karnañ a rae da vont di - en em dorret he doa da vont di - drouk e oa ganti mont di - garv e oa ganti mont di - ne oa ket lamprek evit mont di - n'he doa ket lañs da vont di - ne oa ket gwall droet da vont di - aet e oa di evel ur c'hi o vont d'ar groug - diegi he doa o vont di - damant he doa da vont di (o vont di) - digareziñ a rae mont di - ne oa ket e chal da vont di - dic'hoant e oa da vont di - gwiridik e oa da vont di - aet e oa di gant displijadur - ginañ a rae evit mont di - ginañ a rae da vont di - ginañ a rae o vont di - aet e oa di daoust dezhi - ne'z eas ket di a galon vat, goular an tamm anezhi ; *er ging nur widerwillig ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae da vont d'e wele, drouk e oa gantañ mont d'e wele, garv e oa gantañ mont d'e wele, ne oa ket lamprek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziou a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziou gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziou evit chom hep mont d'e wele, diskontant e oa da vont d'e wele ; *sich widerwillig an die Arbeit machen*, mouzhañ ouzh al labour ; *nur widerwillig hat er diesem Befehl Folge geleistet*, bras e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, iskriv e voe gantañ rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se, kavout a reas bras (kalz, start, diaes) rankout plegañ d'ar gourc'hemenn-se ; *widerwillig essen*, pismigañ, pismigañ e voued, pignotat, pigosat, bezañ serret e galon, tañva e voued gant begig e deod, mouzhañ ouzh ar boued, ourzal ouzh e voued, ober begoù ouzh ar boued, debriñ gant nebeut a c'houst, debriñ gant doñjer (en eneb d'an-unan, en desped d'an-unan, a-enep e c'hoant, daoust d'an-unan, en enep d'an-unan, en ur c'hinañ, gant diegi, gant reked), chom da vlasaat ur meuz bennak, na zont (na vont) don e zent e-barzh, pitouilhat, tramouilhat e voued, P. damantiñ d'e naon.

Widerworte ls. : eilgeriadenn b., enebiezh b., arguz g., eneplavar g. **widmen** V.k.e. (hat gewidmet) : 1. gouestlañ, dediañ, kinnigaduriñ, kinnig ; *jemandem ein Buch widmen*, gouestlañ ul levr d'u.b. ; 2. *jemandem ein bisschen Zeit widmen*, diouerñ ur pennadig amzer d'u.b. (gant u.b.), lakaat un nebeud eus e amzer e ser u.b., lakaat un nebeud eus e amzer e-kerz u.b.

V.em. : **sich widmen** (hat sich (ak.) gewidmet) : *sich einer Sache (dat.) widmen*, en em ouestlañ d'udb, emouestlañ d'udb, en em reiñ d'udb, emreiñ d'udb, en em deuler d'udb, ober dedi eus an-unan (eus e vuhez) d'udb, dediañ e galon hag e gorf d'udb, en em atahinañ ouzh udb, vakiñ gant udb, vakiñ d'udb, intent ouzh udb, plediñ gant (ouzh, war) udb, pleal gant udb, lakaat e albac'henn gant udb, reiñ e amzer d'ober udb, bezañ atapiet gant udb, bezañ taolet gant udb, kemer kalz a deur gant udb, gouestlañ e amzer d'udb, prederiañ gant udb ; *er widmet sich der Sache mit Eifer*, da vat-kaer e ya ganti, mont a ra a-zevri-kaer ganti, mont a ra a-zevri-kaer dezhi, mont a ra parfet ganti, a-zevri-kaer emañ ganti, emañ ganti korf hag ene, stourm a ra gant ur gred birvidik (gant un ene birvidik, gant intampi, gant ur gred intampus) evit ar pezh a zifennomp, emañ gwir wellañ o stourm evit ar pezh a zifennomp ; *er widmet sich ganz dem Studium*, en em ouestlañ a ra d'ar studi, n'eus nemet e studi hag a gont, gouestlañ a ra e amzer a-bezh da studiañ, reiñ a ra e amzer a-bezh da studiañ, en em reiñ a ra gant youl d'e studioù, en em reiñ a ra a-grenn d'e studioù, lakaat a ra holl e

albac'henn da studiañ, atapiet kenañ eo gant e studioù, kemer a ra kalz deur gant e studi ; *sich seinem Kind voll widmen*, en em deurel d'e vugel.

Widmung b. (-, -en) : dedi g., dediadenn b., kinnigadur g., gouestladur g. ; *die Widmung eines Buches*, an dedi eus ul levr g.

Widmungsträger g. (-s, -) : kinnigadour g.

Wido g. : Gwion g.

widrig ag. : 1. enep, kontrol, rekin, dilañsus ; *widriges Geschick*, gwallavel g., drougavel g., dilañs b., dizeur g/b, avel a-benn g., mor diaes g. ; *widrige Umstände*, darvoudoù enep ls., darvoudoù dipitus ls., avelioù enep ls., mor diaes g., kontroliezhoù ls. ; *widriger Wind*, avel a-benn g., avel a-benn-kaer g., avel enep g., avel penn g., avel stourm g., avel kontrol g. ; 2. heugus, doñjerus, rukunus, regredus, euzhus, hiribus.

-widrig ag. : a-enep, kontrol da, distag-krenn diouzh, estren da ; *gesetzwidrig*, a-enep al lezenn, kontrol d'al lezenn.

widrigenfalls Adv. : peotramant, anez, e-giz-all, e-mod-all, mod-all, anez da se, a-hend-all, panevez-se, panevet kement-se.

Widrigkeit b. (-, -en) : 1. enebiezh b., eneberezh g., droukverzh g. ; *trotz aller Widrigkeiten, allen Widrigkeiten zum Trotz*, daoust da bep tra, daoust d'an avelioù enep, en desped d'an holl kontroliezhoù, a-dreuz drez ha spern, en enep d'an holl ; *die kleinste Widrigkeit, die geringste Widrigkeit*, an disterañ a stourm [outo / outañ h.a.] g. ; 2. diaezamant g., dispiljadur g., kerseenn b., trabas g., charterezh g., chastre g., bulari g., trechal g., diaester g., fach g. ; 3. perzh heugus (doñjerus, rukunus, regredus, fastus, euzhus, hiribus) g.

wie

I. Adv :

1. Adv goulennata : penaos ? pegiz ?

2. Adv estlamiñ : pegen ! na ! nag !

II. Stagell :

1. keñveriañ : evel, mestal, ken ... ha

2. amzer : pa

3. doareañ : o

4. troioù-lavar : **wie ... auch, wie wenn**

I. Adv : 1. **Adv goulennata** : penaos ? pegiz ? e pe zoare ? pe e tailh ? petailh ? pe e giz ? pe e feson ? e pe zoare ? e pe stumm ? dre be hent ? pe dre hent ? dre be c'hiz ? pe war c'hiz ? dre urt doare ? dre benaos ? P. peseurt mod ? ; *wie wird das Ganze verlaufen* ? pegiz e tremeno an traoù ? penaos e tremeno an traoù ? peseurt mod e tremeno an traoù ? ; *wie konntest du so etwas tun* ? perak out aet d'ober ur seurt tra ? ; *wie werden wir es schaffen* ? pegiz e vo graet an dra-se ? penaos e raimp hor c'hont ? peseurt mod e vo graet ? peseurt mod e raimp evit tennañ hon taol ? ; *wie könnten wir es tun* ? dre belec'h (dre be hent, pe dre hent, daoust penaos) e c'halfemp ober an dra-se ? ; *wie geht es Ihnen* ? penaos emañ an traoù (ar gont, kont, ar bed, ar jeu, an ton) ganeoc'h ? penaos emañ ho kont ? petra rit-hu ? penaos e rit-hu ? penaos eo ganeoc'h ? penaos ez a ar bed ? penaos ac'hanoc'h ? ha mat ar bed ganeoc'h ? mat emañ ar jeu ? mat ar jeu ? mat an traoù ? c'hoari a ra ar jeu ? ha c'hwí a zo yac'h ? yac'h oc'h bepred ? penaos an dro ganeoc'h ? c'hoari a ra ? c'hoari a ra an traoù ? penaos e rit ? penaos ez a ho tamm buhez ? penaos e tro ar rod ganeoc'h ? mont a ra ? mont a ya ? ; *wie heißen Sie* ? pe anv oc'h ? peseurt anv oc'h ? pezh anv oc'h ? pe anv eo ho hini ? peseurt anv eo ho hini ? pe anv ho peus ? peseurt anv ho peus ? ; *wie ist Ihr Name* ? petra a reer ac'hanoc'h-hu ? petra eo hoc'h anv ? ; *wie meinen Sie das* ? petra a fell deoc'h lavaret ? ; *wie bitte* ? petra ho peus lavaret ? Penaos ? pezh a vad ? P. petra ? hañ ? ; *wie kommt es, dass ...* ? petra a zo kaoz e ... ? dre urt abeg e ... ? pe evit abeg (perak, pe dre'n abeg, diwar-benn petra, pe diwar-benn tra, dre an

arbenn da betra, en arbenn da betra, en abeg da betra, abalamour da betra, evit peseurt abeg, pe evit tra, evit petra) e ... ? (Gregor) ; *wie kommt es, dass Sie nicht bei den anderen sind* ? petra a zo kaoz n'emaoc'h ket gant ar re all ? ; *wie kommt es, dass du schon wieder krank bist* ? petra 'zo kiriek dit da vezañ klañv adarre ? ; *ist er glücklich* ? - *wie könnte er* ? hag eñ 'zo eürus ? - daoust a belec'h ? / a belec'h ! / eus a belec'h ! ; *wie könnte ich das wissen* ? pelec'h e oufen-me ? a belec'h e oufen-me ? eus a belec'h e oufen-me ? a-beban e oufen-me ? ; *wie wird er sich bloß anstellen, um seinen Plan durchzuführen* ? daoust penaos e teuo a-benn eus e daol ? penaos bennak e raio evit tennañ e daol ? dre be hent e teuo a-benn eus e daol ? pe dre hent e teuo a-benn eus e daol ? dre belec'h e teuo a-benn eus e daol ? peseurt mod e raio evit tennañ e daol ? ; *wie geht man dabei vor* ? penaos eo ober an dra-se ? penaos kemer e du evit ober an dra-se ? ; *er hat es geschafft, ich weiß aber nicht wie*, deuet eo a-benn eus e daol met n'ouzon ket peseurt mod ; *wie könnte er zurechtkommen, wenn er nicht arbeitet* ? pelec'h e soñj deoc'h e c'halfefe dont a-benn hep labourat ? ; *egal wie*, bern penaos, n'eus forzh penaos, forzh peseurt mod, n'eus kaz e pezh feson, dre an nor pe dre ar prenest, dre bep hent, ne vern dre be hent, ne vern pe dre hent, ne vern e pe giz, ne vern e pe stumm ; *wie habt ihr hier hergefunden* ? dre belec'h oc'h tremenet evit dont amañ ?

wie + anv-gwan, / wie viel / wie viele : *wie alt ist er* ? pe oad eo ? pe oad en deus ? pet vloaz eo ? pet vloaz en deus ? pe oad a zo gantañ ? ; *wie groß ist er* ? pegen bras eo ? pegen uhel eo ? pe vent eo ? peseurt ment eo ? ; *wie breit ist der Fluss* ? pegen ledan eo ar stêr ? petore ledander a zo d'ar stêr ? ; *wie lang ist dieser Acker* ? pegeit eo ar park-se ? ; *wie lang ist diese Mauer* ? pegeit eo ar voger-se ? ; *wie viele* ? pet ? pet a ? pegement a ? petra a ? ; *wie viel Eier hast du reingetan* ? pet vi ac'h eus lakaet ? ; *wie viele sind wir hier* ? pet den emeur amañ ? ; *wie viel soll es sein* ? pegementad a vo lakaet deoc'h ? ; *wie viel davon möchtest du* ? pet a yelo ganit ? ; *wie viel Einwohner zählt die Stadt* ? pet annezad a zo o chom e kêr ? petra a dud a zo o chom e kêr ? ; *wie viele Leute waren dort* ? pegement a dud a oa eno ? pet den a oa eno ? pet a dud a oa eno ? petra a dud a oa eno ? ; *wie viele unter euch ...* ? *wie viele von euch ...* ? nag a bet ac'hanoc'h ... ? nag a bet en ho touez ... ? ; *man hat die Schüler gefragt, wie viel sieben mal neun ist*, goulennet ez eus bet gant ar skolidi pet a rae seizh gwech nav ; *ich weiß nicht, wie viele es sind*, ne ouzon niver ebet dezho ; *wie viel Uhr ist es* ? *wie spät ist es* ? pet eur eo ? pet eur eo anezhi ? pet eur emañ ? ; *wie viel Uhr kann es jetzt wohl sein* ? pet eur bennak e c'half bezañ bremañ ? ; *wie viele Hunde haben Sie* ? pet ki hoc'h eus ? pet a chas hoc'h eus ? pegement a chas hoc'h eus ? ; *wie viele sind es* ? pet 'zo anezho ? pet int ? ; *wie viel Arbeit habt ihr geschafft* ? pegeit a labour a zo bet graet ganeoc'h ? petra a labour a zo bet graet ganeoc'h ? betek pelec'h oc'h erru gant al labour ? ; *wie viel mögen sie wohl sein* ? pet bennak a c'half bezañ anezho ? ; *wie viel Geld habe ich wohl noch bei mir* ? pegement bennak a chom ganin em yalc'h ? ; *wie viel kann er wohl verdienen* ? pegement bennak e c'half gounit ? ; *wie viel davon soll ich wohl nehmen* ? pegement kemer ? ; *wie viele davon muss ich noch kaufen* ? pet all a rankin prenañ c'hoazh ? ; *wie viel hast du bei dir* ? pegement 'zo ganit ? pegement a archant a zo ganit ? ; *wie viel kostet es* ? pegement eo ? pegementad eo ? pegementad tra eo ? pegement e koust an dra-se ? pegement e talvez ? pegement an traoù-se ? peseurt priz eo an dra-se ? ; *wie viel nehmen Sie, wenn ich sie alle kaufe* ? *wie viel nehmen Sie für alles* ? pegement a-vloc'h ? ; *ich weiß noch nicht, wie viel ich ausgeben werde*, n'ouzon ket c'hoazh pegement e tispignin ; *wie viel bin ich Ihnen schuldig* ? pegement a zlean deoc'h ? ; *wie viel möchtest du* ? pegement a fell dit kaout ? ; *egal, wie viel es kostet*, pegement bennak e kousto ; *es ist ihm egal, wie viel es kostet*, ne ra ket a forzh pegement paeañ ; *ich weiß nicht, wie viele Leute dort waren*, nouspet hini a oa eno, nouspet den a oa eno, nouspet a dud a oa eno, nouspegement a dud a oa eno ; *keiner weiß, wie viele Leute dort waren*, ne oar den pet a oa eno ; *ich weiß*

nicht wie viel, nouspegement ; wie viele Punkte braucht man zum Gewinnen ? da bet e vo an taol c'hoari ? ; den Wievielten haben wir heute ? ar bet eus ar miz emamp hiziv ? ar petvet eus ar miz emamp hiziv ? ar petvet deiz eus ar miz emamp hiziv ? ; wie hoch werden die Ausgaben sein ? betek pegeit ez aio an dispignoù ? bete pegeit ez aio an dispign ? da begement e savo an dispign ? ; wie hoch ist die Rechnung ? da begement e sav ar fakturen ? ; wie hoch sind die Kosten ? da begement e sav an dispign ? da begement e sav mizoù ? ; wie hoch ist die Anzahl der Falschmeldungen in einer Zeitung ? a bet ar c'heloù toull a vez embannet en ur gazetenn ?

wie + adverb : *wie lange brauchen Sie dazu ? pegeit (pegeit amzer, pegeit a amzer) ho po ezhomm evit ober an dra-se ? pegeit (pegeit amzer, pegeit a amzer) ho po ezhomm d'en ober ? ; wie lange wird es dauern, bis Sie damit fertig sind ? a-benn pegeit (a-benn pegeit amzer) e vo echuet al labour ganeoc'h ? dindan pegeit (dindan pegeit amzer) e vo echu al labour ganeoc'h ? ; wie lange wird es noch dauern ? pe betek keit e pado c'hoazh ? mechal pegeit e pado c'hoazh ? daoust pegeit e pado c'hoazh ? pegeit amzer e pado c'hoazh ? betek pegeit e pado c'hoazh ? betek pe amzer e pado c'hoazh ? ; wie lange hat es gedauert ? pegeit eo bet padet ? ; wie lange hat es bei dir gedauert ? pegeit out bet ? ; wie lange bleibt er hier ? pegeit e chomo amañ ? pegeit amzer e chomo amañ ? daoust pegeit e chomo amañ ? ; wie lange dauert die Fahrt von Berlin nach Leipzig ? pegeit 'zo eus Berlin da Leipzig ? pegeit e pad ar veaj eus Berlin da Leipzig ? ; wie weit bist du mit deinem Studium ? pelec'h emaut degouezhet gant da studioù ? ; egal, wie lange es dauert, pegeit bennak e pado ; wie lange sind sie schon weg ? pegeit 'zo int aet kuit ? pegeit 'zo abaoe ma'z int aet kuit ? ; geh mal zum Händler und frag ihn, wie lange schon diese Fische bei ihm liegen, kerzh da c'houlenn digant ar marc'hadour pegeit emañ ar pesked-se o ruilhal gantañ ; ich weiß nicht wie lange, keiner weiß, wie lange, nouspegeit ; wie oft ? pet gwech ? bep pegeit ? pegen alies ? ; wie oft kommen sie zu Besuch ? pegen alies e vezont du-se ? ; wie oft fahren die Züge ? bep pegeit e vez trenioù ? bep pegeit ez eus trenioù ? ; wie oft wart ihr dort ? pet gwech oc'h bet eno ? ; wie weit ist es von hier bis Leipzig ? pegeit emañ Leipzig ac'hanen ? pegeit 'zo ac'halen betek Leipzig ? pegeit 'zo ac'hanen da Leipzig ? ; wie weit ist es bis zur Stadt ? pegeit 'zo ac'hanen da gêr ? ; wie weit ist es bis dorthin ? pegeit emañ ? pegeit eo ? pegeit emañ ac'hanen di ? pegeit emañ ac'halen di ? ; wie weit ist es von Berlin bis Leipzig ? pegeit emañ Berlin diouzh Leipzig ? pegeit 'zo a Verlin da Leipzig ? pegeit 'zo eus Berlin betek Leipzig ? ; egal, wie weit es liegt, pegeit bennak emañ ac'hanen ; wie weit kann der Krieg noch gehen ? betek pelec'h e c'hall mont ar brezel ? ; wie weit muss Liebe reichen ? betek pegeit e rank ar garantez mont ? ; wir werden sehen, wie weit ihre Bosheit reicht, gwelet a raimp betek pegeit e ya o drougiezh, gwelet a raimp betek pelec'h e ya o drougiezh ; wie schnell fuhr er ? pegen buan ez ae gant e garr ?*

2. Adv estlammiñ : *pegen ! na pegen ! na ! nag ! ha ! hag ! ken ! pe ! ; wie !!? penaos !!? petra !!? ; wie viel einfacher wäre es ! na pegen aesoc'h e vije ! ; wie groß ist unser Hans ! pegen bras eo Yann ! na bras eo Yann ! ha bras eo Yann ! ken bras eo Yann ! pe bras eo Yann ! ; wie schnell kommt die Nacht ! na pegen buan e teu an noz ! hag e teu buan an noz ! nag e teu buan an noz ! gwashat ma teu an noz buan ! ; wie schön singt er ! na pegen brav e kan ! gwashat ma kan brav ! hag e kan kaer ! ; wie hat er sich gefreut ! nag eñ a oa laouen ! ; wie schön ! na pegen brav ! na pegen kaer ! na kaer eo ! nag-eñ 'zo kaer ar pezh a welan ! ha kaer eo an dra-se ! pegen brav ! pegen kaer ! o ! ; wie groß ist die Anzahl der Leute, die das können ! a bet den (hag a bet den, hag a bet hini, nag a bet den, nag a bet hini) a oar ober an dra-se ! ; er ließ ihr nicht anmerken, wie sehr er sie liebte, ne ziskouezas dezhi*

merk ebet eus e garantez en hec'h andred ; du weißt nicht, wie sehr ich dich liebe, n'ouzez ket pegen kreñv eo ar garantez a vagan evidout ; es ist unglaublich, wie sehr sie sich lieben, mantrus eo pegement en em garrant ; wie verwirrt war ich ! na me a oa kollet va spered ganin ! ; wie groß wurde nun die Verlegenheit ihrer Eltern ! nag o zud a voe nec'het neuze ! ; wie ungern tat er diese Arbeit ! pegement e tisplije al labour-se dezhañ ! ; wie oft ! pegen alies ! pet ha pet gwech all ! na pet gwech ! nouspet gwech c'hoazh ! tremen kant gwech ! kant ha kant gwech ! kant gwech ha kant all ! nag a wech ! nag a bet gwech hag a bet gwech ! pet gwech warn-ugent ! pet kant gwech warn-ugent ! pet mil gwech warn-ugent ! hag a bet gwech ! n'ouzon ket pet kant warn-ugent ! n'ouzon ket pet mil warn-ugent ! ; wie oft habe ich nicht geklingelt ! na liesat am eus sonet ! ; wie oft habe ich es dir schon gesagt ! nouspet gwech c'hoazh em eus lavaret kement-se dit ! tremen kant gwech em eus lavaret an dra-se dit ! kant ha kant gwech em eus lavaret se dit ! kant gwech ha kant all em lavaret se dit ! pet gwech warn-ugent (pet ha pet gwech all, nag (hag) a bet gwech, nag a wech, na pet gwech, pet kant gwech warn-ugent, pet mil gwech warn-ugent) em eus lavaret se dit, pegen alies em eus lavaret se dit, n'ouzon ket pet kant warn-ugent em eus lavaret se dit, n'ouzon ket pet mil warn-ugent em eus lavaret se dit ; und wie oft hat man mir das Baden verboten, aus Angst, ich könnte ertrinken ! pet gwech ivez ez eus bet difennet ouzhin mont da gouronkañ gant aon da vezañ beuzet ! ; wie mancher ! dreist pep tra ! ken-ha-ken ! ; und wie ! ur spont ! un hiris ! un diframm ! na pegeit ! na petra 'ta ! sur 'vat, ha n'eo ket an neuze a ran ! moarvat sur ! ya evelkent 'vat ! ; er hat geschrien und wie ! youc'het en doa na pegeit ! youc'het en doa, ur spont ! youc'het en doa, un hiris ! youc'het en doa, un diframm !

II. Stagell : 1. keñveriañ : evel, mestal, e-doare, e-giz, e-mod, er mod gant, a-seurt gant, seurt gant, e-par, e-tailh, koulz ha, kenkoulz ha, re-bar da, hervez mod udb, hervez mod u.b., stal da, stal ma, evel ma, en dailh ma, en doare ma, hervez ma, diouzh ma, hervez a, diwar skouer u.b./udb ; *wie neu*, koulz ha nevez ; *wie die Vögel*, e doare al laboused, evel al laboused ; *einer wie er*, unan eveltañ, unan e-giz dezhañ, unan egistañ ; *einer wie sie*, a) unan evelti, unan e-giz dezhi, unan egisti ; b) unan evelto, unan e-giz dezho, unan egisto ; *einer wie ich*, unan evelton, unan e-giz din, unan egizton, unan egizdon ; *einer wie du*, unan evelout, unan e-giz dit, unan egizdout, unan a-seurt ganit ; *einer wie wir*, unan evelomp, unan e-giz deomp, unan egizdomp, unan a-seurt ganeomp ; *einer wie ihr*, unan eveloc'h, unan e-giz deoc'h, unan egizdoc'h, unan a-seurt ganeoc'h ; *Leute wie er*, tud a-seurt gantañ, tud a'r seurt gantañ, tud a'r seurt dezhañ ; *Leute wie ihr*, ar seurt ganeoc'h g. ; *Leute wie ihr gehören eingesperrt*, ar seurt ganeoc'h-c'hw i a zlefe bezañ sparlet ; *wie folgt*, evel-henn, evel-mañ ; *in der Stadt wie auf dem Land*, e kêr koulz ha war ar maez, e kêr mestal war ar maez ; *Sommer wie Winter*, im Sommer wie im Winter, hañv-c'hoañv, hañv ha goañv ; *morgens wie abends*, beure-noz, noz-veure, noz-beure, noz ha beure, noz ha mintin, diouzh ar mintin ha diouzh an noz ; *er wollte wie sein Vater Künstler werden*, c'hoant en doa mont da arzour diwar skouer e dad ; *wie der Vater, so der Sohn*, mab d'e dad eo Kadioù pe a vent pe a liv - mab d'e dad eo Kadioù, diouzh e ouenn e ra / mab d'e dad eo Kadioù nemet e vamm a lavare gaou / mab diouzh tad / hevelep tad, hevelep mab (Gregor) - laer diwar laer, mezvier diwar mezvier ; *stumm wie ein Fisch*, mab evel ur pesk (ur sourd, ur peul, ur post-kloed, ul lakez-pikez) ; *wie ein Schwein essen*, debriñ e-tailh (evel, e-mod, e-doare, er mod gant, mestal) ur pemoc'h ; *er starb genauso wie sein Vater*, mervel a reas er mod gant e dad ; *ein Mann wie er*, un den evel-se g., un den eus e dremp, un den seurt-se ; *gerade wie, ebenso wie*, tre evel, re bar da ; *Physiker wie Planck, Heisenberg ...*, fizikourien evel Planck, Heisenberg ... ; *ich singe, wie der Vogel singt (Goethe)*, kanañ a ran evel ma kan an evn, kanañ a ran heñvel ouzh un evn, kanañ a ran er mod ma kan an evn, kanañ a ran e-tailh ul labous, kanañ a ran e-mod ul labous ; *wie die meisten Leute sehe auch ich fern*, sellet a ran ouzh ar skinwel evel ma (e-giz ma, er mod ma) ra an darn vrasañ eus

an dud ; *Müller, Schneider und wie sie alle hießen*, Müller, Schneider ha me 'oar-me piv c'hoazh (ha kement 'zo) ; *wie es sich gehört*, en dailh hag en doare ma'z eo ret, en dailh m'eo dleet, evel ma'z eo dleet, evel 'zo dleet, evel m'eo dleet, hervez ma'z eo dleet, diouzh ma'z eo dleet, evel ma tere, ent prop, e doare ma faot, evel ma faot, evel a faot ; *wie man es nimmt*, hervez, a-hervez, hervez an doare da welet an traoù, se a zo hervez ; *wie du siehst*, evel ma welez, evel a welez, diouzh ma welez, hervez a welez ; *wie du weißt*, evel a ouzout, evel ma ouzout ; *wie Sie wissen*, evel a ouzoc'h, evel ma ouzoc'h ; *wie gesagt*, evel m'em boa lavaret, evel m'en doa lavaret, evel ma'z eus bet lavaret ; *wie man so bei uns sagt*, hervez ma lavarar du-mañ, hervez ma vez lavaret du-mañ ; *wie mir gesagt wurde*, war a zo lavaret din ; *wie ich gehört habe*, hervez am eus klevet, diouzh am eus klevet, war am eus klevet ; *wie ihm behauptet wurde*, diouzh ma oa bet lavaret dezhañ ; so, *wie es ist*, evel m'emañ, 'vel-'vel, evel-evel, hevelep-hevelep ; *ich verkaufe das Haus so, wie es ist*, gwerzhañ a ran an ti 'vel-'vel, gwerzhañ a ran an ti evel-evel, gwerzhañ a ran an ti evel m'emañ ; *so wie jetzt die Dinge stehen, so wie die Dinge nun einmal stehen*, o vezañ m'emañ an traoù e-giz-se, pep tra o vezañ er c'hiz-se (Gregor), dre m'emañ an traoù e-giz-se, peogwir emañ kont evel-se, gant stad an traoù er mod 'zo ; *er nimmt das Leben so, wie es kommt*, bevañ a ra kontant evel m'emañ ; *sie haben nicht weiter danach gefragt, so wie ihre Nachbarn*, n'o doa ket klasket gouzout hiroc'h kennebeut ha ma rae o amezeien ; *ich hatte nichts gehört, so wie meine Nachbarn*, ne'm boa klevet netra na va amezeien kennebeut ; P. *wie gehabt*, en-dro, a-nevez, a-adwech, adarre, ur wech ouzhpenn, ur wech c'hoazh ; *alles wie gehabt*, 'tav 'vel 'tav, atav evel atav, evel boaz, evel kustum, hervez kustum, evel an ordinal, mont a ra pep tra evel boaz, treiñ a ra ar bed evel kustum, mont a ra an traoù evel boaz ; [kr-l] *wie man in den Wald ruft, so schallt es heraus*, emañ an eost diouzh an here - eostet e vez ar pezh a vez hadet - an hini a staot ouzh an avel a-benn a bak leun e zent - ordinal e vez tapet an den diwar-bouez e deod - diouzh ma ri e kavi - roerig kaverig - hervez ma ri e vo graet dit - evel ma komzot e viot respontet - an hini a ra goap ouzh e revr e stag - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - an hini a grañch fae a grañch war e sae - diouzh ma reot e kavot - eus ar skudell a roez, e resevez - gra vad hag e kavi mad - ma mab, gant ar vent a venti ha netra ken, mentet e vi - an hini a zigor e glap a bak atav un dra bennak - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - neb a zo e doenn e soul arabat teurel ur c'hef-tan war hini e amezeg - da gash mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all ; *wie gewonnen, so zerronnen*, ar re-se a zo berr o lostoù (o skouarnioù), madoù deuet pront buan e tishilont, goude ar rastell ar forc'h, goude ar serrer e teu an diserrer, bern n'eo ket mammenn ; *wie du mir, so ich dir*, evel ma komzit, e vezit respontet - eus ar skudell a roez, e resevez - roerig kaverig - mann evit mann - diouzh ma ri e kavi - hervez ma ri e vo graet dit - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - da gash mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all - kraf evit kraf - krog evit krog - ivin evit ivin.

so ... wie : ken ... ha(g) ; *er ist so groß wie ich*, a vent eo ganin, ken bras eo ha me ; *er ist nicht so groß wie ich*, n'eo ket ken bras ha me ; *so viel wie*, kement ha ... ; *er schafft am Tag zweimal so viel wie sein Kollege*, ober a ra d'e zevezh an hanter muioc'h eget e genseurt, ober a ra d'e zevezh daou labour e genseurt ; *ein*

Dollar ist so viel wie sechs Franc, talvoudegezh c'hwec'h lur gall a zo gant un dollar ; *so gut wie*, koulz ha, kenkoulz ha, kazi, kazimant, koulz lavaret, evel pa lavarfed ; *so gut wie neu*, koulz ha nevez ; *es war so gut wie keiner da*, ne oa kazi hini ebet - tri o tañsal, pevar o son a oa eno ; ; *er ist so gut wie tot*, peuzvarv eo, damvarv eo, heñveloc'h eo ouzh un den marv eget ouzh un den bev (Gregor), kazimant eo marv, marv eo koulz lavaret, marv eo evel pa lavarfed ; *das ist so gut wie sicher*, kazimant sur eo, kazi sur eo ; *sie sind so gut wie verlobt*, dindan an embannoù emaint koulz lavaret ; *es war so gut wie durchsichtig*, prest e weled sklaer drezañ ; *so gut wie trocken*, koulz ha sec'h, tost da sec'h, tost sec'h, sec'h koulz lavaret, sec'h tost da vat, kazimant sec'h ; *so gut wie nichts*, burzhud netra - kazimant netra - netra, koulz lavaret - an hanter eus netra - un netraig bennak - ar ouenn 'zo bet - hogos netra - hogozik tamm ; *so gut wie nie*, burzhud morse ; *er arbeitet so gut wie nie*, ne labour hogozik tamm.

2. amzer : pa, diwar-greiz ma ; *wie er eintrat*, dres p'edo o vont tre, just p'edo o vont tre, diwar-greiz m'edo o vont tre.

3. doareañ : o ; *ich sah, wie er über die Straße ging*, e welet a ris o treuziñ ar straed ; *du steckst in Schwierigkeiten, wie ich sehe*, bec'h a zo warnout evit doare, bec'h a zo warnout hervez a welan (war a welan, diouzh ma welan) ; *die Art und Weise, wie er lebte*, ar c'hiz ma veve.

4. troioù-lavar : **wie ... auch, wie wenn** : *wie schlecht auch das Wetter war*, n'eus forzh pegen fall (daoust pegen fall, pegen fall bennak) e oa an amzer, da fall ma oa an amzer ; *wie dem auch sei, wie auch immer*, foeltr petra vo, ne ra forzh penaos vo an traoù, forzh petra vo, n'eus forzh penaos, forzh petailh, forzh peseurt mod, daoust-pe-zaoust, bezet pe vezet, bezet na vezet, bezet a vezo, bezet pe vezo, bezet pezh a garo, evel ma vo e vo, c'hoarvezet a c'hoarvezo, c'hoarvezet pezh a garo, c'hoarvezet pe c'hoarvezo, deuet a zeuy, koustet a gousto, e feson pe feson, mod pe vod, e mod pe vod, dre hent pe hent, a-dreuz pe a-hed ; *wie dem auch sei, keiner kommt an mir vorbei*, den ne dremeno em raok, forzh penaos ! ; *wie auch immer, er hat Recht !* ar gwir 'zo gantañ, feiz ! - ar gwir zo gantañ n'eus forzh penaos - bezet a vezo (bezet pe vezet, daoust-pe-zaoust), gantañ emañ ar gwir ! ; *wie auch immer, er machte sich auf den Weg*, daoust petra oa, mont a reas en hent ; *er tut, wie wenn er mich nicht gesehen hätte*, ober a ra evel pa (ober a ra e-giz pa, ober a ra e-doare pa) n'en dije ket gwelet ac'hanon.

Wie n. (-,-) : penaoz g., tailh b., tu g., doare g. ; *auf das Wie kommt es an*, kemenerien omp tout met an dailh eo a zoug - ober hag ober 'zo - an tu eo an hanter eus al labour - n'eus labour na c'haller da verraat en ur gemer dre ar penn mat - labour digoret mat hanter c'hraet, bec'h sammel hanter zouget - o lakaat ar ber ouzh ar ribot e teuer abred da gaout faot [faot = naon] - o trougiformiañ e reer kornek ar bara - an doare d'en em gemer ganti eo hag a zoug ; *das Wie und das Warum*, ar rag hag ar perag, ar perag hag ar penaoz, ar penaoz hag ar perag, ar perag hag ar penent.

Wiebel g. (-s,-) : [loen.] kos g. [liester kosed], c'hwil-kos g. [liester c'hwiled-kos], c'hwil-greun g. [liester c'hwiled-greun], minoc'h str., gaozan str. ; *von den Wiebeln angefressen werden*, gaozanañ.

wiebeln V.gw. : neriñ, neradiñ, bordilhañ, berviñ, merat, fourgasiñ, merienañ, meskañ, puilhañ, fonnañ.

Wiede b. (-,-n) : [rannyezh.] gwedenn b.

Wiedehopf g. (-s,-e) : [loen] houer g., houperig g., kogenan g., kogenan-houer g., toupenn b., kof an hafiv g., kofig an hafiv g., boudrig g.

Wiedel g./n. (-s,-) : [rannyezh.] gwedenn b.

wieder Adv. : adarre, arre, en-dro, a-nevez, a-nevez-flamm, a-adwezh, a-retorn, c'hoazh, ad-, un taol all ; *er ist wieder da*, distro eo, deuet eo en-dro ; *sind Sie schon wieder da ?* c'hwil adarre ? ; *da bin ich wieder*, setu me en-dro, setu me a-nevez ; *hier bin ich wieder*, setu me amañ en-dro, setu me amañ a-nevez ; *wieder mal*, ur wech ouzhpenn, ur wech hiroc'h ; *wieder anzünden*, adenaouiñ ; *das Feuer wieder anfachen*, bevaat an tan, adc'hwec'hañ an tan, dasorc'hiñ an tan, flutañ

an tan ; *er war schon wieder davongekommen*, en em sachet en doa ur wech c'hoazh ; *er machte ihr schon wieder Vorwürfe*, edo adarre war he buhez ; *der Winter ist wieder da*, aet eo an amzer e goañv en-dro, distro ar goañv adarre ; *wieder ist ein Jahr vergangen*, und schon wieder ist ein Jahr um, setu c'hoazh deuet ur bloavezh, setu deuet ur bloaziad c'hoazh ; *wieder werden*, distreiñ da vezañ ; *wieder gehen können*, adkavout ar c'herzhed ; *es geht schon wieder los !* hag adarre ! ; *wir haben schon wieder fürstlich zu Abend gegessen*, ha setu bet ur goan a-stroñs adarre ; *er ist wieder zu Hause*, distro eo d'ar gêr, retornet eo d'ar gêr ; *ich bin gleich wieder da*, *ich bin schnell wieder da*, ne vin ket seizhdaleetoc'h gant va zro, ne vin nemet un hollvad oc'h ober va zro, ne vin ket daletoc'h evit ober va zro, ne vin ket ur begad o tont en dro amañ, ne vin ket pell gant va zro, ne vin ket pell oc'h ober va zro, a-benn ur pennad e vin en-dro ; *falls du wieder hingehst*, mard ez ken di ; *nie wieder*, biken ken, biken mui, foeltr mui, biken james ken, birviken ken, morse-holl ken, mui birviken ; *komm nie wieder !* na zeu mui amañ ! ; *ich tue es nie wieder*, ne rin mui, ne rin ken, ne rin biken an dra-se ken, ne rin biken ken an dra-se, biken ne rin an dra-se ken, biken ken ne rin an dra-se, biken mui ne rin an dra-se, foeltr mui ne rin an dra-se, biken james ken ne rin an dra-se, birviken ken ne rin an dra-se, morse-holl ken ne rin an dra-se ; *tu es nie wieder !* taol pled ne rafes ur wech c'hoazh kement all din-me ! na ra ket kement-se un eil gwech ! na ra biken mui an dra-se en-dro ! diwall d'ober kement all ken ! na ra morse-holl traoù evel-se ken ! ; *seht zu, dass so etwas nicht wieder vorkommt*, taolit evezh na c'hoarvezfe mui ; *er stand nie wieder auf*, ne savas biken goude ; *nie wieder wird diese verlorene Freude in eins unserer Herzen zurückkommen*, biken james ken (birviken ken) ne c'hell hini ac'hanomp en em gavout en un hevelep eürusted ; *wir sehen sie nie wieder*, n'o gwelimp mui birviken, n'o gwelimp biken mui ; *immer und immer wieder*, *immer wieder* (*wieder und wieder*), c'hoazh hag adarre, bep frap, dibaouez, da bep mare, dalc'hmat, ingal-ingal, ingal, tro-distro, taer-ha-taer, ugent-kant gwech an deiz, harz-diharz, taol-ha-taol, atav 'giz atav, dre veur a wech ; *waschen und immer wieder waschen*, *wieder und wieder waschen*, gwalc'hiñ ha disgwalc'hiñ ; *ich kann diesen Film immer wieder sehen*, ne skuizhan nepred o sellet ouzh ar film-se, ne skuizhan ket o sellet ouzh ar film-se, n'enoan morse o sellet ouzh ar film-se ; *etwas immer wieder lesen*, lenn-dilenn udb, lenn ha dilenn udb ; *hin und wieder*, bep an amzer, bep en amzer, bep un amzer, bep ar wech, a amzer da amzer, amzer hag amzer, ur wech an amzer, a-wech an amzer, gwech 'zo, ur wech en amzer, gwezh-dre-wezh, gwech-ouzh-gwech, ur wech pe wech, ur wech pe da wech, ur wechig dre vare, amzer d'amzer, amzer da amzer, pred-ha-pred, gwech an amzer, gwech hag amzer, bep ur mare, bep ar mare, gwezhave, gwezhavez, ur wech dre vare, gwechoù, gwechoù 'zo, gwezhiennoù, gwezhiennoù 'zo, gwech ha gwech, gwech ha gwech all, a wech da wech, gwech a vez, gwech dre wech, dre bep div wech, mareoù a vez, mare-mare, mare-ha-mare, bep a vare, a-wechoù, a-wechadoù, a-wezhioù, a-wezhiadoù, a-goulzoù, a-goulzadoù, koulz-ha-koulz, bep eil mare, a-daoladoù, a-daolioù, dre bep taol, taol-ha-taol, taol-ha-tailh, a-frapadoù, frapadoù 'zo, a-dachadoù, a bellik da bellik, tanav ; *jemanden vom Tode wieder erwecken*, degas buhez en-dro en u.b., dasorc'hiñ u.b., lakaat u.b. da (ober d'u.b.) sevel a varv da vev ; *er gibt alles, was er verdient, sofort wieder aus*, dispign a ra dre ma c'hounez, foranañ a ra diouzhtu kement a c'hounez ; *er ist wieder eingeschlafen*, adtaolet eo da gousket, kroget eo da gousket en-dro ; *sich wieder finden*, en em vestroniañ, dont en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), en em gavout, dont en-dro war e du, ober un dastum, distreiñ d'an-unan (Gregor), distreiñ ouzh an-unan (*outañ e-unan, outi hec'h-unan h.a.*), dont d'e yezh, diabafañ ; *wann sehen wir uns wieder ?* pegoulz (peur) en em welimp

adarre ? ; *wieder verwertetes Glas*, gwer atoret g., gwer adaozet g., gwer adimplijet g. ; *in ein Amt wieder einsetzen*, adlakaat en e garg (en e renk) ; *sich an etwas wieder erinnern*, dont udb da soñj d'an-unan en-dro, adeñvoriñ udb, kaout soñj en-dro eus udb, dont da soñj d'an-unan en-dro en udb. ; *er ist nicht wieder zu erkennen*, n'emañ ket an dud evit anavezout anezhañ ken ; *nicht wieder gutzumachender Schaden*, gaou na c'hall ket bezañ digollet (kempouezet) g., droug n'eus ket a zigoll dezhañ g., gaou na c'haller ket dic'haouiñ outañ g., gaou na c'haller ket redimañ g., droug n'eus ket tu da zispenn anezhañ g. ; *um nichts und wieder nichts, für nichts und wieder nichts*, diwar-goust netra - evit an hanter eus netra - evit netra -, evit mann ebet - evit ket - evit un netra - evit un netraig - evit un netraig a dra - evit nebeut a dra - evit ken nebeut a dra - evit ken nebeut all - evit ken nebeut-se - evit nemeur a dra - evit mibiliajoù (disterajoù, bagajoù) - hep reizh nag abeg - gant nebeut a dra - kelo ken nebeut a dra - evit kelo-se - evit dister dra - evit bihan dra / evit dister abeg (Gregor) - evit ur bihan dra - evit an disterañ abeg - evit kement bramm a zo tout - diwar un netraig - diwar-benn nebeut a dra - war-bouez un neudenn vrein - war-bouez netra - war-bouez mann - evit ket ha netra - dre-benn ket ha netra - abalamour da blouz e votoù - e-skeud an disterañ abeg - evit nemet - evit ya, evit nann - diwar ya pe nann - hep abeg ebet - evit un dra dister a-walc'h.

wieder- : rakverb rannadus (nemet **wiederholen**¹) : en-dro, a-nevez, ad-.

Wiederabdruck g. (-s,-e) : advoulladur g., advoullañ g., advoulladenn b.

wiederabtreten V.k.e. (tritt wieder ab / trat wieder ab / hat wiederabgetreten) : eilreiñ, daskor, daskoriñ, resteurel, adreiñ.

Wiederabtretung b. (-,-en) : eilroadur g., daskor g., daskoridigezh b., restaolerezh g., adro g.

wiederanfangen V.k.e. (fängt wieder an / fing wieder an / hat wiederangefangen) : azderaouiñ, adkomañs, adkregiñ gant, adstagañ gant, adober.

Wiederankleben n. (-s) : adpegañ g.

Wiederankleiden n. (-s) : adwiskañ g.

wiederanknüpfen V.k.e. (knüpfte wieder an / hat wiederangeknüpft) : 1. adstagañ, adskoulmañ, stagañ en-dro ; 2. [dre skeud.] adstagañ gant, adkregiñ gant.

Wiederankurbelung b. (-) : adlañs g., azlañs g., adsavadur g., adsavidigezh b., adsav g., adsevel g. ; *Wiederankurbelung der Wirtschaft*, adlañs an armerzh g., azlañs an armerzh g.

Wiederansiedeln n. (-s) / **Wiederansiedlung** b. (-,-en) : 1. [armerzh.] adensezañ g., adensezadur g. ; 2. [louza.] adenplantañ g., adenplantadur g. ; *Wiederansiedlung einer Pflanzenart*, adenplantadur ur spesad g.

Wiederspiel n. (-s,-e) : [sport] adkrog c'hoari g.

Wiederanstieg g. (-s,-e) : adkresk g. ; *Wiederanstieg der Kurse*, adkresk ar feurioù g.

Wiederanziehen n. (-s) : adwiskañ g.

wiederaufarbeiten V.k.e. (arbeitet wieder auf / arbeitete wieder auf / hat wiederaufgearbeitet) : addanzen [pennrann addanze-].

Wiederaufarbeitung b. (-) : addanzen g., addanzeadur g.

Wiederaufarbeitungsanlage b. (-,-n) : greanti addanzen g.

Wiederaufbau g. (-s) : adsavadur g., adsavidigezh b., adsav g., adsevel g. ; *der nationale Wiederaufbau*, an adsav broadel g.

wiederaufbauen V.k.e. (baut wieder auf / baute wieder auf / hat wiederaufgebaut) : adsevel, sevel [udb] eus e boull, peñseliat ; *vollständig wiederaufbauen*, adsevel a-benn-font ; [diwallit : *skrivet distag a-wechoù ein Haus wieder aufbauen*, adsevel un ti, sevel un ti eus e boull, peñseliat un ti ; *sie bauten die Mauern des Hauses wieder auf*, sevel a rejont eus o foull mogerioù an ti ; *ein Land wieder aufbauen*, adlakaat plom ur vro, adlakaat ur vro en he flom.

wiederaufbereiten V.k.e. (bereitete wieder auf / hat wiederaufbereitet) : addanzen [pennrann addanze-] ; *radioaktive Abfälle wiederaufbereiten*, *Atom Müll wiederaufbereiten*, addanzen dilerchiadoù derc'hanel.

Wiederaufbereitung b. (-) : addanzen g., addanzeadur g.
Wiederaufbereitungsanlage b. (-, -n) : greanti addanzen g.
Wiederaufblühen n. (-s) : [dre skeud.] adtaol g., regain g., adsav g., adsavidigezh b., azginivelezh b., adc'henel g., azgenel g., adc'hanadur g., dasorc'h g., dasorc'hidigezh b. ; *das Wiederaufblühen der bretonischen Sprache*, adsav ar brezhoneg g.
wiederaufstehen V.gw. (ersteht wieder auf // erstand wieder auf // ist wiederaufgestanden) : 1. dasorc'hiñ, dont a varv da vev, sevel a varv da vev, divervel ; *Christus ist wiederaufgestanden*, distroet eo Jezuz Krist a varv da vev (Gregor), savet eo ar C'hrist a varv da vev, dasorc'het eo Jezuz Krist ; *von den Toten wiederaufgestanden*, dasorc'het a-douez ar re varv ; 2. dasorc'hiñ, adsevel ; *wiederaufgestanden aus Ruinen*, adsavet (dasorc'het) eus e zismantroù, savet eus e boull ; *sollte Ys wiederaufstehen, wird Paris untergehen*, pa ziveuzo Iz e veuzo Pariz.
Wiederaufstehung b. (-) : 1. adsav g., adsavidigezh b., dasorc'h g., dasorc'hidigezh b. ; *die Wiederaufstehung Japans nach der Niederlage im zweiten Weltkrieg*, adsavidigezh Japan goude an drouziwezh en eil brezel-bed b. ; *die nationale Wiederaufstehung*, an adsav broadel g. ; 2. [relij.] dasorc'h g., dasorc'hidigezh b., divarvidigezh b. ; *die Wiederaufstehung Jesu Christi*, Dasorc'hidigezh ar C'hrist b. ; *die Wiederaufstehung der Gestorbenen*, dasorc'h ar c'horfoù g.
wiederauffindbar ag. : ... a c'heller adkavout, adkavadus.
Wiederaufflackern n. (-s) : adenaouiñ g., adtaol g., regain g., adsav g., adsavidigezh b., dasorc'hidigezh b., advevañ g., azbevañ g.
Wiederaufforsten n. (-s) / **Wiederaufforstung** b. (-, -en) : adkoadañ g., adkoadadur g.
wiederaufführen V.k.e. (führte wieder auf / hat wiederaufgeführt) : [c'hoariva] adkinnig, kinnig en-dro.
Wiederaufführung b. (-, -en) : adkinnig ur pezh-c'hoari g., adkinnigadur ur pezh-c'hoari g., adleurennadur g., addezerc'hadur g.
Wiederaufkleben n. (-s) : adpegañ g.
wiederaufkommen V.gw. (kam wieder auf / ist wiederaufgekommen) : 1. [yec'hed] addont, dont e-barzh, disoc'h a gleñved, digleñvedañ, digleñvel, pareañ, yac'haat, gwellaat, dont da blom, dont d'e yezh, adnerzhañ ; 2. [dre skeud.] adsevel, sevel a-nevez, sevel eus e boull, sevel e chouk ; 3. dont en-dro, raginañ, addont war wel, dont en-dro war wel.
wiederaufladbar ag. : [tredan.] azbec'hiadus.
Wiederaufleben n. (-s) : adtaol g., regain g., adsav g., adsavidigezh b., dasorc'hidigezh b., adenaouiñ g., advevañ g., azbevañ g.
Wiederaufnahme b. (-) : 1. adkrog g., adlañs g., azlañs, adskoulmidigezh b., adskoulm g., adloc'h g., adloc'hañ g. ; *Wiederaufnahme der diplomatischen Beziehungen*, adlañs an darempredoù diplomatek g. ; *Wiederaufnahme der Produktion*, adlañs ar c'henderc'hiñ g., azlañs ar c'henderc'hiñ g., adlañsaden ar c'henderc'hiñ b., adloc'h ar c'henderc'hiñ g., adloc'hañ ar c'henderc'hiñ g. ; *die Wiederaufnahme der Arbeit*, an adkrog gant al labour g., an adkrog labour g. ; 2. [gwir] azgweladur g., azgweladenn b. ; *Antrag auf Wiederaufnahme des Verfahrens*, azgalv azgwelout g. ; [stammerezh] *Wiederaufnahme von Maschen*, advailhañ g.
Wiederaufnahmeverfahren n. (-s, -) : [gwir] azgweladur ur prosez g., azgweladenn ur breudad b. ; *ein Wiederaufnahmeverfahren einleiten*, azgwelout ur prosez.
wiederaufnehmbar ag. : [gwir] azgweladus.
Wiederaufpumpen n. (-s) : adc'hwezadur g., adc'hwezañ g.
Wiederaufrüstung b. (-) : armañ en-dro g., armañ a-nevez g., adarmañ g., adarmerezh g.

Wiederaufschwung g. (-s) : adlañs g., azlañs g., adlañsaden b., adloc'h g., adloc'hañ g.
Wiederauftauchen n. (-s) : addonedigezh war wel b.
Wiederauftreten n. (-s) : 1. addonedigezh war wel b. ; 2. [c'hoariva] distro war al leurenn g.
Wiederausfuhr b. (-, -en) : adezporzh g., adezporzhiadur g., adezporzhiezh g., adezporzhiañ g.
Wiederbegegnung b. (-, -en) : kejadenn a-nevez b., adkejañ g.
Wiederbeginn g. (-s, -e) : adkrog g., azderoù g., adlañs g., azlañs g., adloc'h g., adloc'hañ g. ; *Wiederbeginn der Schule*, distro-skol g./b.
wiederbeginnen V.gw. (began wieder / hat wiederbegonnen) : adkregiñ, adstagañ, azderaouiñ, adkomañs, adloc'hañ.
wiederbekommen V.k.e. (bekam wieder / hat wiederbekommen) : adaptout, kaout en-dro, adkavout, askavout, aspiaouañ ; *sein Geld wiederbekommen*, kaout e arc'hant en-dro, gwaskañ e arc'hant en-dro, aspiaouañ e arc'hant, adaptout e arc'hant.
wiederbeleben V.k.e. (belebte wieder / hat wiederbelebt) : 1. advuhezekaad, advuhezañ, advevañ, azbevañ, azbevaat, aznerzhañ, dasorc'hiñ, reiñ lañs en-dro da, adreiñ buhez da, dihuniñ, adsevel, adenaouiñ, adlañsañ, azlañsañ, adluskañ ; 2. [mezeg.] defraouiñ, advevaat, disemplan.
Wiederbelebung b. (-, -en) : 1. azbevidigezh b., aznerzhañ g., azbevaat g., advevañ g., advuhezañ g., advuhezekaad g., adlañsañ g., azlañsañ g., adluskañ g., adloc'hañ g., adsavadur g., adsavidigezh b., adsevel g. ; 2. adkresk g., adlañs g., azlañs g., adloc'h g., adsav g. ; *Wiederbelebung einer Tierart*, adloc'h poblañsel ur spesad g. ; 3. [mezeg.] defraouiñ g., defraouerezh g., advevaat g.
Wiederbelebungsversuch g. (-s, -e) : 1. strivadenn advevañ b., argeziad advevañ g. ; 2. [mezeg.] *bei jemandem Wiederbelebungsversuche anstellen*, klask defraouiñ u.b., klask advevaat u.b.
wiederbeschaffen V.k.e. (beschaffte wieder / hat wiederbeschafft) : pourvezañ a-nevez, pourchas en-dro, adpourvezañ, darbariñ en-dro, darbariñ a-nevez.
Wiederbeschaffung b. (-, -en) : adpourvezadur g.
wiederbevölkern V.k.e. (bevölkerte wieder / hat wiederbevölkert) : adpoblañ, poblañ en-dro, poblañ a-nevez.
Wiederbewaldung b. (-, -en) : adkoadañ g., adkoadadur g.
wiederbezahlen V.k.e. (bezahlte wieder / hat wiederbezahlt) : paeañ en-dro, dastalañ, resteurel, daskor.
wiederbringen V.k.e. (brachte wieder / hat wiedergebracht) : kas en-dro, adkas, askas, degas en-dro, addegas, deren [pennrann dere-].
Wiedereinberufung b. (-, -en) : [lu] adenluadur g., adenluañ g.
Wiedereinbürgerung b. (-, -en) : dazbroadelañ g., dazbroadelañ g.
Wiedereinfuhr b. (-, -en) : [kenwerzh.] adenporzh g., adenporzhiadur g., adenporzhiezh g., adenporzhiañ g., adenbroadur g., adenbroadenn b., adenbroerezh g., adenbroaderezh g., adebarzhaden g., adebarzhadur g., adebarzherezh g.
Wiedereinführung b. (-, -en) : addegas g., adsavidigezh b., adsav g., adebarzhadur g., adebarzhiñ g. ; [istor] assavidigezh b. ; *Wiedereinführung der Monarchie*, assavidigezh an unpenniezh b.
Wiedereingliederung b. (-, -en) : adkenemprerezh g., adkenempradur g.
Wiedereinpacken n. (-s) : adpakañ g.
Wiedereinpflanzung b. (-, -en) : [mezeg.] adensteudadur g., adensteudañ g.
wiedereinrenken V.gw. (renkte wieder ein / hat wiedereingerekt) : [mezeg.] lec'hiñ, diren, adlakaat en e blas, ademprañ, advarc'hañ.
wiedereinschiffen V.k.e. (schiffte wieder ein / hat wiedereingeschiff) : adlestrañ, adkargañ, advagañ.
V.em. **sich wiedereinschiffen** (schiffte sich wieder ein / hat sich (ak.) wiedereingeschiff) : adlestrañ.
Wiedereinschiffung b. (-, -en) : adlestradur g., adlestrañ g., advagañ g.

wiedereinsetzen V.k.e. (setzte wieder ein / hat wiedereingesetzt) : dasstaelañ, adlakaat en e garg, dazbriañ ; *einen König wiedereinsetzen*, assevel ur roue war e dron.

Wiedereinsetzung b. (-, -en) : 1. dasstaelañ g., dasstaeladur g., adlakaat en e garg g. ; *Wiedereinsetzung eine Königs*, assavidigezh ur roue war e dron b. ; 2. [gwir] didamalladur g., dizuadur g., dizuañ g., dazbriañ g.

Wiedereinstellung b. (-, -en) : [post labour] adenfredadur g., adimplij g.

Wiedereintritt g. (-s, -e) : 1. [egorlestr] distro b. ; 2. adamezeladur g.

wiederentdecken V.k.e. (entdeckte wieder / hat wiederentdeckt) : addizoloiñ, dizoloiñ en-dro, adkavout.

Wiederentdeckung b. (-, -en) : addizoloidigezh b., addizoloiñ g., adkavadenn b.

wiedererhalten V.k.e. (erhält wieder / erhielt wider / hat widererhalten) : adaptout, kaout en-dro, adkavout, askavout, aspiaouañ ; *sein Geld wiedererhalten*, kaout e arc'hant en-dro, gwaskañ e arc'hant en-dro, aspiaouañ e arc'hant, adaptout e arc'hant.

wiedererinnern V.em. : **sich wiedererinnern** (erinnerte sich wieder / hat sich (ak.) wiedererinnert) : *sich an etwas (ak.) wiedererinnern*, kounañ udb, memoriñ war udb, dont udb da soñj d'an-unan, eñvoriñ udb, kaout soñj en-dro eus udb, dont da soñj d'an-unan en-dro en udb.

Wiedererinnerung b. (-, -en) : marsoñj g., kounaenn b.

wiedererkennen V.k.e. (erkannte wieder / hat wiedererkannt) : anavezout ; *nicht wiedererkennen*, dizanavezout, dianavezout, dianaout ; *er war seit seiner Krankheit nicht wiederzuerkennen*, ne oa ket ken an dud evit anavezout anezhañ abaoe ma oa bet klañv, dianav e oa abaoe ma oa bet klañv, dianaoudadus e oa abaoe ma oa bet klañv, dianavezadus e oa abaoe ma oa bet klañv, disleberet (dishevelebet) e oa abaoe ma oa bet klañv, disneuz e oa abaoe ma oa bet klañv, dianavez e oa d'an dud abaoe ma oa bet klañv ; *ohne deinen Bart konnte ich dich nicht wiedererkennen*, da zianaout a raen hep da varv ; *ich hätte dich nie wiedererkannt*, n'em bije james anavezet ac'hanout ; *daran erkennt man euch wieder*, eno oc'h anavezer a-bezh.

Wiedererkennung b. (-, -en) : 1. anavezadur g. ; 2. [preder.] anavout g., daznaout g.

wiedererlangbar ag. : aspiaouadus.

wiedererlangen V.k.e. (erlangte wieder / hat wiedererlangt) : kaout en-dro, askavout, askavout, aspiaouañ, adaptout, asperc'hennañ ; *seine Gesundheit wiedererlangen*, askavout ar yec'hed ; *seine Freiheit wiedererlangen*, askavout e frankiz ; *das Bewusstsein wiedererlangen*, dont en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), difallañ, difallaat, difatañ, dialvaoniñ, disemplañ, difaganiñ, diorvaniñ, divadaouiñ, divatorelliñ, en em anavezout, distreiñ d'an-unan (Gregor), addont d'e vez, addont e-barzh, dont eus e fallaenn, dont e santimant en-dro, distreiñ e-barzh, dont d'e stad, dont d'en em intent, dont an anaoudegezh d'an-unan en-dro, dont en-dro en e anaoudegezh ; *sein Sehvermögen wiedererlangen*, dizallañ, askavout ar gweled, dont ar gweled en-dro d'an-unan ; *er hat das Augenlicht wiedererlangt*, deuet eo ar gweled dezhañ en-dro, askavet en deus ar gweled, dizallet eo.

Wiedererlangung b. (-, -en) : adkavadur g., askavadur g., adkavidigezh b., askavidigezh b., asperc'hennidigezh b., aspiaouadur g.

wiedererobern V.k.e. (eroberte wieder / hat wiedererobert) : adperc'hennañ, adc'hounit, adaloubiñ.

Wiedereroberung b. (-, -en) : adperc'hennidigezh b., adperc'hennañ g., adc'hounid g., adc'hounezidigezh b.,

adc'hounidigezh b., adaloubidigezh b., adaloubadenn b., askemeridigezh b., adkemeridigezh b.

wiedereröffnen V.k.e. (eröffnete wieder / hat wiedereröffnet) : digeriñ en-dro [*pennrann digor*], addigeriñ [*pennrann addigor*].

Wiedereröffnung b. (-, -en) : addigoradur g. ; [gwir] *Wiedereröffnung der Verhandlung*, adkrog ar breudoù g.

Wiedererrichtung b. (-, -en) : adsavidigezh b., adsavadurezh b., adsaverezh g., adsevel g., adsavadur g., adkrouidigezh b., adkonstruidigezh b.

wiedererscheinen V.gw. (erschien wieder / ist wieder erschienen) : 1. addont war wel, en em ziskouez a-nevez, en em ziskouez adarre, en em ziskouez en-dro, distreiñ, dont en-dro war wel, en em addiskouez ; 2. [moull.] addont er-maez, bezañ adembannet.

Wiedererscheinen n. (-s) : 1. addonedigezh b. ; 2. [moull.] addonedigezh er-maez b., addonedigezh b., adembannidigezh b.

Wiedererstarken n. (-s) : adstartadur g., adstabiladur g., adkreñvadur g., adsav g. ; *das nationale Wiedererstarken*, an adsav broadel g.

Wiedererstattung b. (-, -en) : digoll g., daskoradur g., dastaladur g., restaolerezh g., divizañ g., difrejañ g.

wiedererstehen V.gw. (erstand wieder / ist wiedererstanden) : divervel, adsevel, dasorc'hiñ, sevel a varv da vev, dont a varv da vev, distreiñ a varv da vev.

wiedererwecken V.k.e. (erweckte wieder / hat wiedererweckt) : dihuñiñ ; *jemanden vom Tode wiedererwecken*, lakaat u.b. bev adarre, reiñ buhez da unan marv, dasorc'hiñ u.b., adreiñ buhez d'u.b., degas u.b. a varv da vev, degas buhez en-dro d'u.b., degas buhez en-dro en u.b., lakaat u.b. da sevel a varv da vev, ober d'u.b. sevel a varv da vev.

Wiedererwecker g. (-s, -) : dasorc'her g.

wiedererwerben V.k.e. (erwirbt wieder / erwarb wieder / hat wiedererworben) : adprenañ, prenañ en-dro.

wiedererzählen V.k.e. (erzählte wieder / hat wiedererzählt) : adkontañ, adlavaret.

Wiedererzeugung b. (-, -en) : astiñvañ g., azgenel g.

wiederfinden V.k.e. (fand wieder / hat wiedergefunden) : adkavout, kavout en-dro, askavout, kavout an disaouzan eus ; *seine Schlüssel wiederfinden*, adkavout e alc'hweziou ; *er konnte das Buch nicht wiederfinden*, c'hwitañ a reas war al levr ; *das Buch ist nicht wiederzufinden*, *das Buch lässt sich nicht wiederfinden*, ne zeuer ket a-benn da ziskoachañ al levr, puchet eo Paolig war al levr, aet eo al levr e skouarn ar c'had ; *ich habe meine Brieftasche wiedergefunden, aber ohne das Geld, das drin war*, adkavet eo bet ganin va doug-paperoù, forc'het a'n arc'hant a oa e-barzh ; *sein inneres Gleichgewicht wiederfinden*, *seine Seelenruhe wiederfinden*, en em adkavout a-blom, kavout gwasked diouzh kint ha broud ar c'herse, adkavout e gempouez spered, adkavout e gempouez bred, dont en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), distreiñ en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*) ; *er fand seine Sprache wieder*, ar gomz a zeuas dezhañ en-dro, ar c'homz a zeuas dezhañ en-dro, ar prezeg a zeuas dezhañ en-dro, askavout a reas ar prezeg, askavout a reas ar gomz, askavout a reas ar c'homz, adkavout a reas ar prezeg, adkavout a reas ar gomz, adkavout a reas ar c'homz, distaget e voe e deod, dont a reas e deod da zistagellañ, liamm e deod a ziskoulmas, divudañ a reas ; *in dem Gedränge wurden wir getrennt und fanden uns nicht wieder*, en engroez e oamp en em gollet an eil diouzh egile ; *in dem Gedränge wurde das Kind von seinen Eltern getrennt und fand sie nicht wieder*, ar bugel a oa bet kollet diouzh e dud e-mesk an engroez.

V.em. **sich wiederfinden** (fand sich (ak.) wieder / hat sich wiedergefunden) : 1. *das Buch hat sich wiedergefunden*, adkavet eo bet al levr ; 2. [tud] en em adkavout a-blom, kavout gwasked diouzh kint ha broud ar c'herse, adkavout e gempouez spered, adkavout e gempouez bred, dont en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*), distreiñ en an-unan (*ennañ e-unan, enni hec'h-unan h.a.*).

Wiederfleischwerdung b. (-) : [relij.] adenkorfadur g., adenkorfañ g.

Wiederflottmachen n. (-s) : 1. [merdead.] advoridigezh b., azmorañ g., advorañ g. ; 2. [embregerezh] adsav g., adsevel en e blom g., difalladur g., difallañ g. ; 3. [ardivink] ratreadur g., difalladur g., difallañ g.

Wiedergabe b. (-, -n) : 1. daskor g., daskorad g., daskoridigezh b., restaol g., restaolidigezh b., restaolerezh g., adro g. ; 2. adskeudennadur g., eilskeudennadur g., eillivadur g., eillaoliñ g., eiladiñ g., eilad g., eiladur g., eilskouer b., eilskeudenn b., haneilañ g. ; *kodierte Wiedergabe*, derc'hennad boneget g. ; *naturgetreue Wiedergabe*, eilad heñvel-mik ouzh ar pezh orin g., eilad fidel eus ar pezh orin g., eilad kewir gant ar pezh orin g. ; *wörtliche Wiedergabe eines Textes*, troidigezh ger evit ger b., troidigezh ger-ha-ger b. ; *Wiedergabe von Schall*, haneilañ ar stenioù g. ; 3. [sonerezh] seniñ g., c'hoari g. ; 4. [skinwel, skingomz] *die Wiedergabe einer Aufnahme*, un abadenn derenet b., un abadenn war-zilerc'h b. ; 5. [arz] deouezad g.

Wiedergabetreue b. (-) : [sonerezh] fealded b.

wiedergeben V.k.e. 1. (gibt wieder / gab wieder / hat wiedergegeben) : reiñ en-dro, adreiñ [pennrann adro-], daskor, daskoriñ, resteurel, rentañ ; *jemandem die Freiheit wiedergeben*, reiñ e frankiz en-dro d'u.b. ; *jemandem das Augenlicht wiedergeben*, dizallañ u.b., reiñ ar gweled en-dro d'unan dall ; *den Sinn wiedergeben*, adreiñ spered ar skrid orin ; 2. eztaoliñ, ezteurel [pennrann eztaol-], diskouez, mouezhiañ ; *wörtlich wiedergeben*, adlavaret, degas ger-ha-ger ; *jemandes Worte wiedergeben*, degas gerioù u.b., restañ komzoù u.b. ; 3. [sport] *das Ergebnis gibt das Spiel nicht richtig wieder*, n'emañ ket ar gont diouzh ar c'hoari ; 4. [arz] deouezañ.

wiedergeboren ag. : adc'hanet, azganet, ganet a-nevez, adsavet.

Wiedergeburt b. (-, -en) : 1. adc'hanedigezh b., azganedigezh b., adenkorfadur g. ; [relij.] *selige Wiedergeburt*, adc'hanedigezh wenvidik b. ; 2. [dre skeud.] adtaol g., regain g., adsav g., adsavidigezh b., azginivelezh b., adc'henel g., azgenel g., adc'hanadur g., dasorc'h g., dasorc'hidigezh b.

wiedergenesen V.gw. (genas wieder / ist wiedergenesen) : pareañ, ya'c'haat, dont war-c'horre, diglañviñ, addont, dont e-barzh, disoc'h a gleñved, digleñvedañ, digleñvel, gwellaat, kavout gwellaenn, kavout gwellaenn, dont da blom, dont d'e yezh.

Wiedergenesung b. (-) : pare g., diglañvadur g., pareidigezh b., pareañs b., diboan b., ya'chidigezh b., gwellaenn b., gwellaadur g., gwellaadurezh b., gwellaenn b.

wiedergewinnen V.k.e. (gewann wieder / hat wiedergewonnen) : adc'hounit, askavout, adperc'hennañ, aspiaouañ, daspiaouañ, adaptapout ; *verspieltes Geld wiedergewinnen*, adc'hounit an arc'hant kollet o c'hoari ; [dre skeud.] *verlorenes Terrain wiedergewinnen*, adaptapout e zilañs.

wiedergutmachen V.k.e. (macht wieder gut / machte wieder gut / hat wiedergutmacht) : digoll (kempouezañ, dispenn) an droug graet, digoll u.b. evit an droug graet dezhañ, dic'haouiñ eus an droug graet, difallañ (renkañ, digoll, rapariñ) udb, difallañ, renkañ, dispenn, redimañ, en em akuitañ ; *eine Beleidigung wiedergutmachen*, dic'haouiñ un dismegañs, dic'haouiñ u.b. eus un dismegañs a zo bet graet dezhañ ; *einen Fehler wiedergutmachen*, adrenkañ ur fazi, dispenn an droug graet, redimañ ur gaou, en em akuitañ ; *wiedergutzumachender Fehler*, fazi a c'heller reizhañ g., fazi reizhadus g., droug dic'haouadus g., droug digolladus g. ; *nicht wiedergutzumachender Schaden*, gaou na c'hall ket bezañ digollet (bezañ kempouezet) g., droug n'eus ket a zigoll dezhañ g., gaou na c'haller ket dic'haouiñ outañ g., gaou na c'haller ket redimañ g., droug n'eus ket tu da zispenn anezhañ g., droug dizigoll g., droug dirapar g., koll dirapar g.

Wiedergutmachung b. (-, -en) : digoll g., dic'haouadur g., dic'haouiñ g., dic'haou g., dic'haouadenn b., garedon g./b., redimerezh g.

wiederhaben V.k.e. (hat wieder / hatte wieder / hat wiedergehabt) : kaout en-dro, adkavout.

wiederherstellen V.k.e. (stellte wieder her / hat wiederhergestellt) : 1. adsavelañ, adsevel [pennrann adsav-], adlakaat, assevel [pennrann assav-], dazreizhañ, addegas, degas en-dro, adlakaat en e blas, adlakaat en e blom, adlakaat en e lec'h, adlakaat en e reizh ; *das Gleichgewicht wiederherstellen*, lakaat kempouez en-dro, kempouezañ en-dro, adkempouezañ ; *die Ordnung wiederherstellen*, adlakaat urzh ; *den Frieden wiederherstellen*, addegas ar peoc'h, adlakaat ar peoc'h da ren ; *den Frieden in einem Land wiederherstellen*, peoc'haat ur vro, addegas ar peoc'h en ur vro, adlakaat ar peoc'h en ur vro, lakaat ar peoc'h da ren en ur vro ; *die Monarchie wiederherstellen*, assevel an unpenniezh ; *das römische Imperium wiederherstellen*, assevel an Impalaeriezh ; *ein Regime wiederherstellen*, assevel ur renad ; *jemandes Ruf wiederherstellen*, rentañ e enor d'u.b. (Gregor), daskoriñ e enor d'u.b., resteurel e enor d'u.b., rapariñ enor u.b., dizuañ u.b., dazbriañ u.b., didamall u.b., gwennañ u.b. ; *einen beschädigten Text wiederherstellen*, dazreizhañ ur skrid disleberet ; *die Existenz- und Wettbewerbsfähigkeit eines Unternehmens wiederherstellen*, difallañ (adsevel, pareañ) un embregerezh, adlakaat un embregerezh en e blom, adlakaat un embregerezh en e sav, adlakaat un embregerezh plom en e sav, adsevel un embregerezh en e blom ; 2. renevezañ, nevezañ, adaozañ, difallañ, ratreañ, lakaat e ratre ; 3. [mezeg.] *jemanden wiederherstellen*, pareañ ur c'hlañvour, reiñ yec'hed d'ur c'hlañvour, dijabliñ ur c'hlañvour, degas yec'hed ha nerzh d'ur c'hlañvour en e wazhied. ; *er ist wiederhergestellt*, digleñvedet eo, pareet eo, P. deuet eo da blom.

Wiederhersteller g. (-s, -) : adaozer g., renevezer g., ratreer g., assaver g. ; *Wiederhersteller der Monarchie*, assaver an unpenniezh g. ; *Wiederhersteller eines Regimes*, assaver ur renad g.

Wiederherstellung b. (-, -en) : 1. adaozidigezh b., adaozerezh g., adnevezadur g., adneveziñ g., renevezidigezh b., adsavadur g., adsavidigezh b., adsav g., adsevel g., dazreizhadur g., ratreerezh g., ratreañ g., difalladur g., difallañ g. ; *Wiederherstellung eines beschädigten Textes*, dazreizhadur ur skrid disleberet g. ; *Wiederherstellung einer Fassade*, nevezerezh talbenn un ti g., kempennidigezh talbenn un ti b. ; 2. [mezeg¹.] pare g., diglañvadur g., pareidigezh b., pareañs b., ya'chidigezh b., gwellaenn b., gwellaadur g., gwellaadurezh b., gwellaenn b., gwellaadeg b. ; 3. [mezeg².] pareidigezh b., kur b., mezegañ g., mezegadur g., louzaouerezh g., louzaouiñ g., prederiañ g., prederioù ls. ; 4. [istor] assavidigezh b. ; *Wiederherstellung der Monarchie*, assavidigezh an unpenniezh b. ; *Wiederherstellung des römischen Imperiums*, assavidigezh an Impalaeriezh b. ; *Wiederherstellung eines Regimes*, assavidigezh ur renad b.

Wiederherstellungschirurgie b. (-) : [mezeg.] dazluniañ surjanel g.

Wiederhervorkommen n. (-s) : addonedigezh b.

wiederholbar ag. : arreadus.

Wiederholbarkeit b. (-) : arreadusted b.

Wiederholeinheit b. (-, -en) : [kimiezh] *konstitutionelle Wiederholeinheit*, goustur arren g.

wiederholen¹ V.k.e. (stg : hat wiederholt) : 1. adlavaret, azlavaret, eillavaret ; *ich wiederhole, was ich gehört habe*, lavaret a ran an dra-se war-lerc'h klevet, restañ a ran an dra-se war-lerc'h klevet ; *etwas zum Überdruß wiederholen*, lavaret seizh kant gwech warn-ugent ar memes tra, ravodiñ, malañ udb a-randon, arabadiñ udb, ravodiñ udb, daskiriad udb, lavaret hag azlavaret udb ; *etwas immer wieder wiederholen*, skeiñ war an tach ; *eine Frage wiederholen*, neveziñ e c'houlenn, adneveziñ e c'houlenn, goulenn udb evit an eil gwech ; *wer schlecht hört, kann nur schlecht wiederholen*, an hini a zrougintent a zrouklavar ivez ; *ich wiederhole es ausdrücklich noch einmal*, me a zalch hag a sin, ne zislavarin ket ; 2. *eine Lektion wiederholen*, ober un adtremen war ur gentel, peurzkeskiñ ur gentel, peurstudiañ ur gentel ; *etwas im Kopf wiederholen*, daskiriad udb, treiñ udb en e benn, treiñ

udb en e spered, disvalañ ur soñj bennak en e benn, disvalañ ur soñj bennak en e spered ; **3.** adober, adkregiñ gant ; *eine Klasse wiederholen*, eilañ ur c'hlav, doublañ ur c'hlav, doublañ, ober un eil bloavezh en hevelep klas ; **4.** [skinwel, skingomz] kinnig un eil gwech, adskignañ ; **5.** [bred., mat.] arren [anv-gwan arreet], arreata ; **6.** [stlenn., tekn.] arren [anv-gwan arreet], arredeiñ [anv-gwan verb arredoet].

V.em. stag : **sich wiederholen** (hat sich (ak. / dat.) wiederholt) : **1.** (ak.) : lavaret hag adlavaret ar memes tra, riboulat adarre ar memes son, bezañ arabadus, arabadiñ, bezañ randonus, randoniñ, orogellat, rac'hoaniñ, rambreal, riotal ; **2.** (ak.) : adchoarvezout, c'hoarvezout en-dro, c'hoarvezout adarre ; *sich regelmäßig wiederholen*, c'hoarvezout ingal ; *sorgen Sie dafür, dass sich Derartiges nicht wiederholt*, taolit evezh na c'hoarvezfe mui, diwallit d'ober kement all ; **3.** (dat.) : *sich (dat.) etwas im Kopf wiederholen*, daskiriat udb, treiñ udb en e benn, treiñ udb en e spered, disvalañ ur soñj bennak en e benn, disvalañ ur soñj bennak en e spered ; **4.** *sich wiederholende Alpträume*, hurlinkoù arreat ls.

wiederholen² V.k.e (rannadus : hat wiedergeholt) : adaptout, addegas, degas en-dro, deren [anv-gwan dereet].

Wiederholen n. (-s) : **1.** adlavaret g., azlavaret g., eillavaret g. ; *ständiges Wiederholen*, ravoderezh, randonerezh g. ; **2.** [skol] doubladur ar c'hlav g., eilañ g.

Wiederholer g. (-s,-) : **1.** adlavarer g. ; **2.** mestr-studi g., askentelier g. ; **3.** [skol] skoliad a eil e glas g., doubler g.

Wiederholgenauigkeit b. (-) / **Wiederholpräzision** b. (-) : arreadusted b.

wiederholt ag. : meur a, niverus ; *zum wiederholten Mal*, meur ha meur a wech, lies gwech, lies a wech, dre veur a wech, e meur a dro, gwall alies, alies a-walc'h, aliezik, meur a wech, alies a wech, bep en amzer, bep an amzer ; *wiederholte Fehlschläge*, *wiederholte Misserfolge*, c'hwitadennoù niverus ls.

Adv. : meur ha meur a wech, bep an amzer, bep en amzer, lies-a-wech, lies gwech, lies a wech, alies gwech, alies a wech, dre veur a wech, meur a wech, e meur a dro, gwall alies, alies a-walc'h, aliezik, lies taol, ken lies a wech, ouzhpenn ur wech, estreget ur wech, estroc'h eget ur wech ; *wiederholt auftretend*, arreadek, arreat, astroat, retolz ; *wiederholt auftretender Schnupfen*, sifern retolz g.

Wiederholung b. (-,-en) : **1.** adlavared g., azlavared g., dazlavar g., adlavar g. ; [moull.] *irrtümliche Wiederholung eines Wortes oder eines Satzteilens*, doubladur g. ; **2.** adwech b., arreadur g., arren g. ; **3.** *Wiederholung einer Lektion*, distremen g., adtremen g. ; *Studierende durch Wiederholung des Lehrstoffes auf das Examen vorbereiten*, askenteliañ ; **4.** *kurze Wiederholung*, dastum g. / diverradur g. / difin ur gentel g. (Gregor), berrzastum g. ; **5.** [skingomz, skinwel] *eine Wiederholung*, un adskignadenn b., un abadenn adskignet b. ; *die Wiederholung einer Sendung*, an adskignañ g. ; **6.** adkrog g., adstag g., distro g./b. ; *häufige Wiederholung*, stankter g., paoted b., puilhder g., aliested b. ; **7.** [bred., skiantoù] arreadur g., arreadenn b., arren g., arreata g. ; *Wiederholung der Träume*, *Traumwiederholung*, arreadur an hunvreoù g. ; **8.** [mat.] *Permutation mit Wiederholung*, kevamsavadur gant arreadoù g. ; **9.** [sonerezh] arreadur g. ; *Wiederholung einer Note*, arreadur un notenn g.

Wiederholungsfall g. (-s,-fälle) : [gwir] adfeilh g. ; *im Wiederholungsfall*, e ken kaz ma teufe d'an tamallad adfeilhañ, e ken kaz ma adfeilhe an tamallad.

Wiederholungsprüfung b. (-,-en) : adesae g.

Wiederholungsschleife b. (-,-n) : [stlenn.] dol arredeiñ b.

Wiederholungssendung b. (-,-en) : adskignadenn b.

Wiederholungsspritze b. (-,-n) : [mezeg.] ensinklad assav g., ensinkladenn assav b.

Wiederholungstätter g. (-s,-) : [gwir] adfeilhañ g.

Wiederholungszeichen n. (-s,-) : [sonerezh] arouezenn div wech b.

Wiederholungszwang g. (-s,-zwänge) : [bred.] mac'henn arreata b.

Wiederhören n. (-s) : [pellgomz] *auf Wiederhören !* kenavo ar c'hentañ klevet ! kenavo ar c'hentañ pellgomz ! ken a vi klevet !

Wiederinbetriebnahme b. (-) : adlañs g., azlañs g., adloc'hañ g., azloc'hañ g.

Wiederingangsetzen n. (-s) : adlañsañ g., azlañsañ g., adloc'hañ g., azloc'hañ g.

Wiederinstandsetzung b. (-,-en) : dreserezh g., dresadur g., dresadenn b., kempenn g., kempennerezh g., kempennidigezh b., ratreadur g., ratreerezh g., difalladur g., difallañ g., adaozidigezh b., adaozerezh g., adnevezidigezh b., adnevezerezh g.

wiederkäuen V.k.e ha V.gw. (hat wiedergekaut) : **1.** [loen.] taskagnat, daskiriat, dambleat, takeneat ; *Gras wiederkäuen*, daskiriat geot ; **2.** [dre skeud.] *etwas wiederkäuen*, lavaret seizh kant gwech warn-ugent ar memes tra, arabadiñ udb, ravodiñ udb, daskiriat udb, malañ udb a-randon ; *er kaut immer die gleichen Geschichten wieder*, atav e vez o riboulat deomp ar memes son, atav en devez ar memes kudenn da zibunañ, n'eus ken kaoz gantañ nemet se, atav ar memes kaoz gantañ, atav e vez o tistilhañ an hevelep komzoù skuizh, emañ o valañ e gaozioù skuizh adarre, emañ adarre o tibunañ e demzoù skuizh, atav e vez o notenniñ e demzoù skuizh, emañ o tibunañ evel boaz an hevelep glabousezerezh (an hevelep komzoù gwrac'h, an hevelep kontoù pikous, an hevelep ravoderezh, an hevelep gwrac'herezh, an hevelep gwrac'hajoù), atav e vez gant an hevelep kaozioù skuizh, emañ c'hoazh gant e goñchoù bet klevet seizh kant gwech warn-ugent, malañ a ra diziwezh an hevelep bleud, aet on faezh o klevet e demzoù skuizh, un torr-penn eo din klevet anezhañ o tibunañ an hevelep chapeledad kaozioù gwrac'h kozh, atav e vez o tibunañ kontadenn Mari-Bladenn.

Wiederkäuen n. (-s) : daskiriadur g., daskiriat g., takenerezh g., taskagn g.

wiederkäuend ag. : takeneus, daskirier.

Wiederkäuer g. (-s,-) : [loen.] daskirier g. [*liester* daskiriered] ; *der Magentrakt bei Wiederkäuern besteht meist aus vier Abschnitten*, pevar sac'h a ya d'ober stomog al lodenn vrasañ eus an daskiriered.

Wiederkau g. (-s,-käufe) : adpren g., eilpren g.

Wiederkehr b. (-) : distro g./b., retorn g., astreiñ g. ; *regelmäßige Wiederkehr*, mareadegezh b., prantadegezh b. ; *die Wiederkehr des Frühlings*, distro an nevez-amzer g./b. ; *zur Wiederkehr des Frühlings*, war zistro an nevez-amzer ; *ohne Wiederkehr*, hep retorn, hep distro ; *Punkt ohne Wiederkehr*, (Point of no Return), poent an andistro g., poent hep distro g. ; [mojenn.] *das Tal ohne Wiederkehr*, an Draoñienn hep Distro b., Traoñienn an Andistro b.

wiederkehren V.gw. (ist wiedergekehrt) : **1.** distreiñ, dont en-dro, retorn ; **2.** c'hoarvezout adarre ; *die Gelegenheit kehrt nicht wieder*, ne vo ket un eil gwech eus un dro-vat seurt-se ; *regelmäßig wiederkehrend*, mareadek, prantadek, arreadek, arreat ; *wiederkehrende Kosten*, kargoù arreadek ls. ; **3.** [bred.] *wiederkehrende Alpträume*, hurlinkoù arreat ls. ; **4.** [fizik] *wiederkehrende Welle*, kilwagenn b.

Wiederkehren n. : adkrog g., adstag g., distro g./b. ; *öfteres Wiederkehren*, stankter g., paoted b., puilhder g., aliested b.

wiederkommen V.gw. (kam wieder / ist wiedergekommen) : **1.** distreiñ, bezañ distro, dont en-dro, retorn, distremen ; *ich komme gleich wieder*, distro on diouzhtu, a-benn nebeut e vin distro, ne vin ket pell (ne vin ket un hollvad) oc'h ober va zro ; *wann komme ich wieder ?* pegoulz e vin distro ? ; **2.** c'hoarvezout adarre ; *das kommt nie wieder*, aet eo kement-se da vat da get, ne vo ket gwelet seurt traoù mui, ne vo gwelet seurt traoù mui.

Wiederkunft b. (-) : distro g./b. ; [preder, Nietzsche] *die ewige Wiederkunft*, an distro peurbadel / an distro beurbadel g./b. ; [relij.] *Wiederkunft Jesu Christi*, eildonedigezh b., parouzia g.

wiedersagen V.k.e. (hat wiedergesagt) : adlavaret, azlavaret, eillavaret.

Wiedersehen n. (-s) : emgavedigezh b., adwel g., adweladenn b. ; *auf Wiedersehen* ! kenavo ! kenavezo ! d'ar c'hentañ gweled ! d'ar wech all ! ken ar wech all ! ken a vi gwelet ! ken evit an deizioù ! kenavo forzh peur ! ken ar c'hentañ ! ken ar c'hentañ gweled ! kenavo ar c'hentañ ! kenavo ar c'hentañ tro ! kenavo ar wech all ! kenavo ar c'hentañ gweled ! kenavo an distro ! joa deoc'h ! ken a vezo ar c'hentañ gweled ! (Gregor), bete-goude ! P. kenô ! ; *auf baldiges Wiedersehen*, kenavo ar c'hentañ ar gwellañ ! kenavo ar c'hentañ ma c'hallin ! ; „*auf Wiedersehen*“ sagen, lavaret kenavo, [e yezh ar vugale] lavaret ada, ober ada ; *ohne „auf Wiedersehen“ zu sagen*, hep ur c'henavo ; *ein letztes Auf Wiedersehen*, ur c'henavo diwezhañ g.

wiedersehen V.k.e. (sieht wieder / sah wieder / hat wiedergesehen) : adwelet, azgwelet, gwelet en-dro, gwelet adarre ; *wann sehen wir uns wieder ?* peur en em welimp adarre ? peur en em adwelimp ? ; *wir sehen sie nie wieder*, n'o gwelimp mui birviken, n'o gwelimp biken mui ; *ihr könnt euch leicht vorstellen, wie riesig unsere Freude war, uns wiederzusehen*, n'eo ret ebet lavaret e oa joa vras ganeomp en em adwelet.

Wiedertaufe b. (-, -n) : [reij.] advadeziant b.

Wiedertäufer g. (-s, -) : [relij., istor] advadezour g., advadezer g.

wiedertäuferisch ag. : [relij.] advadezour, advadezer.

wiederm Adv. : 1. adarre, arre, en-dro, a-nevez, a-nevez-flamm, a-adwez, a-retorn, c'hoazh, un taol all ; *wiederm sündigen*, adfeilhañ er pec'hed ; 2. diouzh un tu all, eus un tu all, en enep, en eskemm, a-eskemm.

Wiederverwendung b. (-, -en) : adarver g.

wiedervereinigen V.k.e. (vereinigte wieder / hat wiedervereignet) : adunanin.

wiedervereinigt ag. : adunanet.

Wiedervereinigung b. (-, -en) : adunanidigezh b. ; *ohne Wiedervereinigung unseres Landes, kein Pardon*, anez adunanidigezh hor bro, pardon ebet.

wiedervereint ag. : adunanet.

Wiedervergeltung b. (-, -en) : daskor g., digoll g., distro-gwall g., heñvelboan b., dial g., krog-evit-krog g.

Wiederverheiratung b. (-, -en) : addimeziñ g., eildimeziñ g.

Wiederverkauf g. (-s, -verkäufe) : adwerzh b., adwerzhadenn b.

Wiederverkäufer g. (-s, -) : adwerzher g.

Wiederverkörperung b. (-, -en) : adenkorfadur g.

Wiederverleihung b. (-, -en) : addebarzhadur g., adroadur g. ; *Wiederverleihung der Staatsbürgerschaft*, dazbroadeladur g., dazbroadelañ g.

wiederverpflichten V.em. : **sich wiederverpflichten** (verpflichtete sich wieder / hat sich (ak.) wiederverpflichtet) : [lu] enrollañ en-dro, enrollañ a-nevez, adenluañ, enrollañ evit ober ur respet all.

Wiederverwendung b. (-, -en) : adimplij g., atoradur g., adarver g., adarveradur g.

wiederverwertbar ag. : ... a c'hall bezañ adaozet, adaozadus, atoradus ; *wiederverwertbares Verpackungsmaterial*, pakadur atoradus g.

wiederverwerten V.k.e. (verwertete wieder / hat wiederverwertet) : adimplijout, adarverañ, adaozañ, atorin ; *wiederverwertetes Glas*, gwer adaozet g., gwer adimplijet g., gwer atoret g. ; *Gestricktes aufräufeln (aufrübeln, auflösen, aufziehen, aufdröseln, aufdrieseln) um die Wolle wiederzuverwerten*, difi gloan, difiañ gloan, diboubañ gloan.

Wiederverwerter g. (-s, -) : 1. [den] atoror g. [*liester* atorerien] ; 2. [benveg] atoror g. [*liester* atoreroù].

Wiederverwertung b. (-, -en) : adarver g., adarveradur g., adimplij g., adaozadur g., atoradur g. ; *die Wiederverwertung des*

Altpapiers, atoradur ar paper g. ; *zur Wiederverwertung bestimmte ausgebaute Natursteine*, diwanoù ls. ; *Aufräufeln von Strickzeug zum Zweck der Wiederverwertung der Wolle*, diboubadur g., difiadur g.

Wiederwahl b. (-, -en) : addilennadur g., adanvadur g.

wiederwählbar ag. : addilennadus, ... a c'heller dilenn en-dro, ... a c'heller addilenn.

Wiederwählbarkeit b. (-) : addilennadusted b.

wiederwählen V.k.e. (hat wiedergewählt) : dilenn en-dro, addilenn, adenvel.

Wiederausammenbauen n. (-s) : adstrolladur g., adstrollañ g.

Wiederausammenfügen n. (-s) : adkenaozadur g.

Wiederausammenkleben n. (-s) : adpegañ g.

Wiederausammensetzen n. (-s) / **Wiederausammenstellen** n. (-s) : adstrolladur g., adstrollañ g., adkenaozadur g.

wiefern¹ Adv. : [dispredet] pegeit, betek pegeit, e pe zoare, e peseurt keñver, penaos [s.o. **inwiefern**].

wiefern² stag. isurzh. : [dispredet] ma, mar, gant ma [s.o. **sofern**].

Wiege b. (-, -n) : 1. kavell g. [*liester* kavelloù, kevell], [yezh ar vugale] toutoun g., haha g., berdi-berdoñ g., toutou g. ; *von der Wiege bis zur Bahre*, eus ar c'havell d'ar bez, eus ar c'havell-badeziant d'ar c'havell-bez ; *in der Wiege liegen*, bezañ en e gavell ; *ein Kind in die Wiege legen*, kavellañ ur bugel ; *weder Mann und Weib, noch Kinder in der Wiege wurden verschont*, ne voe espernet na gwaz na maouez, nag ar vugale vihan en o c'havell ; 2. bro c'henidik b., bro-gavell b., tolead genidik g., kêr b. ; *Goethes Wiege stand in Frankfurt*, Goethe e oa Frankfurt bro e gavell ; 3. [dre skeud.] *das ist ihm in die Wiege gelegt worden*, hennezh a zo bet krouet evel-se, a-vihanik emañ evel-se, an dra-se a zo en e wad, e-giz-se emañ, un tech a ouenn eo, ne ra nemet heuliañ e ouenn, ar ouenn a denn, diouzh e ouenn e ra / en dailh-se ez a ganti / an dra-se a denn d'e natur / an dra-se a denn d'e had (Gregor), evel-se eo an dailh anezhañ, evel-se eo an dro anezhañ, an dra-se a zo ennañ, a-ouenn eo dezhañ, an danvez a zo ennañ da vezañ e-giz-se, e-giz-se eo dre natur, en e had emañ an dra-se, natur eo dezhañ bezañ e-giz-se, ar pleg a zo gantañ da vezañ e-giz-se.

Wiegebrücke b. (-, -n) : pont-poezañ g.

Wiegegang g. (-s) : bale jorgell g.

Wiegemeister g. (-s, -) : pouezer g. [*liester* pouezerien].

Wiegemesser n. (-s, -) : drailherez b., miñserez b., kontell-drailhañ b., kontell-vunudañ b.

wiegen¹ V.k.e. (wiegte, hat gewiegt) : 1. luskellañ, luskellat, luskañ, brañskellat, hoskellat ; *ein Kind in den Armen wiegen*, luskellañ ur bugel en e zivrec'h ; *ein Kind auf dem Schoß wiegen*, barlennañ (barlennata) ur bugel ; *ein Baby in der Wiege wiegen*, hoskellat ur babig en e gavell ; *ein Kind in den Schlaf wiegen*, luskellañ ur bugel ken na vano kousket, luskellat ur bugel da gousket, ober haha d'ur babig, ober dodo d'ur babig, ober lalla d'ur bugel ; *hin und her wiegen*, luskellañ, luskañ-diluskañ ; 2. [dre astenn.] *den Kopf hin und her wiegen*, hejañ e benn, brallañ e benn, brañskellat e benn, krenañ e benn, bezañ e benn o horellañ ; *den Kopf vor Müdigkeit hin und her wiegen*, bobiñ ; *den Kopf vor Müdigkeit auf und ab wiegen*, P. pouezañ butun ; 3. *die Wellen wiegen das Boot*, brañsigellat a ra ar vag gant an houlennou, brañskellat a ra ar vag gant an houlennou, luskellat-diluskellat e vez ar vag gant ar gwagennoù, gwintañ-diwintañ a ra ar vag gant an houl, emañ ar vag o ruilhal evel ur penton, taolet ha distaotlet e vez ar vag gant ar c'hommoù, neuñvennat (neuennat) a ra ar vag, hej a zo gant ar vag, hejet e vez ar vag gant ar c'hommoù.

V.em. : **sich wiegen** (wiegte sich, hat sich (ak.) gewiegt) : 1. *sich in den Hüften wiegen*, a) rodal e revr, hejañ (gweañ) e revr en ur gerzhet, kerzhet en ur hejañ e revr, kerzhet en ur weañ e revr, frejañ, gaolgammañ pa vezer o kerzhet, rodellat (rodellañ) pa vezer o kerzhet, jorgellat pa vezer o kerzhet ; b) [dre skeud.] ober re vras gaoliad, ober teil, ober digoroù, pompadiñ ; 2. [dre skeud.] en em douellañ ; *sich in Hoffungen wiegen*, en em douellañ da zalc'her spi ; *sich in Illusionen wiegen*, en em zallañ, en em douellañ an-unan, en em reiñ da douelladennoù

spered, rufañ avel ha moged, lakaat ul lunedoù koad war e zaoulagad, mont da-heul e hunvreoù, hunvreal, bezañ dalc'het gant ur sorc'henn, sevel kestell el Loar, magañ re vras goanag, kaout re vras spi, en em douellañ da zalc'her spi ; *sich in Sicherheit wiegen*, krediñ d'an-unan bezañ en diogel, krediñ d'an-unan bezañ en tu all da bep droug, krediñ emeur dizañjer, krediñ d'an-unan bezañ diwallet a nep gwall fortun.

wiegen² V.gw. (wog / hat gewogen) : **1.** pouezañ, bezañ ar pouez-mañ-pouez en dra-mañ-tra ; *er wiegt hundert Kilo*, pouezañ a ra kant kilo, kant kilo a bouez a zo ennañ ; *das wiegt über drei Pfund*, tremen tri lur bouez a zo en dra-se, P. tremen tri lur bouezaj a zo en dra-se ; *dieser Sack wiegt zehn Pfund*, ar sac'h-se ez eus (a zo) dek lur a bouez ennañ, ar sac'had-se a bouez dek lur, dek lur bouez a ya d'ober ar sac'had-se, P. dek lur bouezaj a ya d'ober ar sac'had-se ; *er wiegt genauso viel wie er*, pouez-ha-pouez eo gantañ ; *der Fleischer wiegt knapp*, rik-ha-rak (rik-ha-rik) e vez ar boser gant e bouezioù, ar boser a laka ar pouez just, rik e vez ar c'higer gant e zanvez ; *der Obsthändler wiegt großzügig*, lakaat a ra ar marc'hadour frouezh kreñvoc'h eget justoc'h d'e bratikou ; *schwer wiegen*, [ster rik] bezañ pounner, pouezañ mat ; *wie viel wiegst du ? was wiegst du ? - siebzig Kilo !* pegen pounner out ? - dek ha tri-ugent kilo, kig, eskern, gwad, bouzelloù ha tout ; **2.** [dre skeud.] bezañ pouezus, bezañ a bouez, kontañ ; *schwer wiegen*, tennañ da vraz, bezañ pouezus, dougen pouez bras, bezañ un holl vad eus an dra-mañ-tra, kontañ kalz ; *nicht schwer wiegen*, na denañ da vraz, na vezañ gwall pouezus, na zougen pouez bras, na vezañ un holl vad eus an dra-mañ-tra, na gontañ kalz, na vezañ pikol kalz tra, na vezañ kalz a dra, na vezañ pikol tra, na vezañ pikol.

V.k.e (wog / hat gewogen) : **1.** pouezañ, pouezata, dibouezhañ ; *noch einmal wiegen*, adpouezañ ; *einen Sack Kartoffeln wiegen*, pouezañ ur sac'h avaloù-douar ; *etwas in der Hand wiegen*, dibouezañ udb, braspouezañ udb, pouezata udb, palvata udb ; *etwas mit einer Präzisionswaage wiegen*, bindedañ udb ; *etwas mit einer römischen Waage wiegen*, etwas mit einer Laufgewichtswaage wiegen, krogpouezañ udb ; **2.** [mat., stadegoù] daspouezañ ; *gewogener Mittelwert*, keitad daspouezet g.

V.em. : **sich wiegen** (wog sich, hat sich (ak.) gewogen) : en em bouezañ.

Wiegen¹ n. (-s) : pouezadur g., pouezadenn b., pouezerezh g., pouezañ g. ; *die Jockeys gehen zum Wiegen*, mont a ra ar jokeed da bouezañ, mont a ra ar jokeed d'ar bouezadeg ; *beim Wiegen Schmutz machen*, *beim Wiegen schummeln*, *beim Wiegen schwindeln*, krennañ diwar ar pouez, P. krignat diwar ar pouez ; *das Wiegen mit einer Goldwaage (mit einer Feinwaage, mit einer Münzwaage)*, ar bindedañ g.

Wiegen² n. (-s) : luskellerezh g., luskell b., hej g., brañsell g. ; *mit dem Wiegen des Babys beauftragtes Kindermädchen*, luskellerez b.

wiegend ag. : **1.** luskellus ; **2.** *mit wiegendem Gang gehen*, rodal e revr, hejañ (gweañ) e revr en ur gerzhed, frejañ, gaolgammañ pa vezer o kerzhed, jorgellat pa vezer o kerzhed, treuzigellañ.

Wiegendruck g. (-s,-e) : [moull.] henvoulladur g., levr henvoullat g.

Wiegenkind n. (-s,-er) : poup g., poupig g., babig g.

Wiegenkorb g. (-s,-körbe) : kofin g., kavell-aozilh g., koloenn b.

Wiegenlied n. (-s,-er) : luskellerez b.

Wieger g. (-s,-) : pouezer g. [liester pouezerien].

Wiegeplatz g. (-es,-plätze) : pouezlec'h g.

Wiegenschritt g. (-s) : bale jorgell g.

wiehern V.gw. (hat gewiebert) : **1.** gourrizial, gourriziañ, c'hwirinat, grizinkal, skrimpal, richanañ, kristilhañ, ronkal ; **2.** [dre astenn.] c'hoarzhin ken na strak (frank, a-strak, leizh e gorzenn, leizh e vouezh, a-bouez-penn, evel roñseed), ober pezhioù c'hoarzhadennoù, dic'hargadennañ, kristilhañ.

Wiehern n. (-s) : gourriziadeg b., gourriziadennoù ls., gourriziadurioù ls., c'hwirin g., c'hwirinadennoù lies, c'hwirinadeg b., c'hwirinerezh g., skrimpadeg b., skrimpadennoù ls., skrimpoù ls., grizink g., grizinkadennoù ls., richan ar c'hezeg g., taolioù skrimp ls.

Wiek b. (-,-en) : [Mor Baltel] bae g., ouf g., pleg-mor g., morlenn b.

Wieling b. (-,-e) : [merdead.] listell b.

Wiem g. (-s,-e) / **Wieme** b. (-,-n) / **Wiemen** g. (-s,-) : [yer] klud g.

Wien n. (-s) : Vienna b. ; *die mittlere Durchflussmenge der Donau beträgt in Wien rund 2 000 m³ pro Sekunde*, war-dro 2 000 m³ fonnder bep eilenn a zo gant an Danav e Vienna well-wazh.

Wiener¹ g. (-s,-) : Viennad g. [liester Vienniz].

Wiener² ag. digemm : viennat, eus Vienna, giz Vienna, ... Vienna ; *Wiener Schnitzel*, skalopenn giz Vienna b. skolpenn giz Vienna b. ; *Wiener Walzer*, valsenn giz Vienna b. ; [preder.] *Wiener Kreis*, kelc'h Vienna g.

Wieneri b. (-) : P. naetadur g., kempenn g., kempennadur g., kempennidigezh b., gwalc'hidigezh b., gwalc'h g., glanidigezh b., karzh g., karzhadur g., karzhadenn b., karzherezh g., dilouadur g., puridigezh b., skarzh g., skarzhadenn b., skarzhadur g., skarzherezh g., frotañ-difrotañ g.

wienerisch ag. : viennat, eus Vienna, ... Vienna.

wienern V.k.e. (hat gewienert) : naetaat, kempenn, dilastezañ, dilouzañ, difankañ, distlabezañ, skarzhañ, karzhañ, propaat, purañ, puraat, difallañ, digousi, digousiañ, disaotrañ, distronkiñ, divastrouilhañ, frotañ-difrotañ.

Wiener-Prozess g. (-es) : [mat.] gwezlavig g.

Wiese b. (-,-n) : pasturaj g., peurvan g., peurlec'h g., peurle g., peuriñ [liester peurioù] g., prad g., pradañ g., pradenn b., douar-leton g., park-tirien g., park leton g., geoteg b., foenneg b., gwimenn b. ; *Kunstwiese*, tirien g., prad sec'h g., douar leton g., park leton g., foenneg b. [liester foennegi, foennegoù, foennijiri], melchoneg b. [liester melchonegi, melchonegoù] ; *Naturwiese*, prad g., pradenn b. ; *Wiesen durch Rieselrinnen bewässern*, gwazhañ pradoù, rioleniñ pradoù, goueriañ pradeier ; *die blühende Wiese ist eine wahre Augenweide*, n'em eus gwelet biskoazh un dra gaeroc'h eget ar prad-se en e vleuñ evit plijout da'm daoulagad ; *Wiese und Wald*, koad ha douaroù ; *von einem Bach durchzogene Wiese*, gwazhell b. ; *höher liegender Teil einer Wiese*, tenin g., tirien g., penn-laez ur bradenn g. ; *Heu aus natürlichen Wiesen*, *Heu aus Naturwiesen*, foenn-prad g./str. ; *Heu aus ausgesäten Wiesen*, *Heu aus Kunstwiesen*, foenn-tirienn g./str., foenn-melchon g./str. ; *eine Wiese trockenlegen*, dizourañ ur prad ; *Trockenwiese*, prad-tenin g., prad-tirien g., douar leton g., park leton g. ; (*Salzwiese*) *zeitweise vom Meer überschwemmte Wiese*, prad-sall g., palud g. ; (*Salzlamm*) *Schaf, das auf zeitweise vom Meer überschwemmten Wiesen weidet*, dañvad palud g. ; *deine Wiese ist fast völlig mit Binsen überwuchert*, emañ goloet da brad bremaik gant ar broen ; *die Wäsche auf der Wiese ausbreiten*, pradañ al liñselioù war ar pradouer.

wiesehr stag. isurzh. : [Bro-Aostria] pegen, pegen kreñv.

Wiesel n. (-s,-) : buan g., kaerell b., koantig g., propig g., [dre fent] Mac'harid-koant b. ; *großes Wiesel*, ermin g., erminig g. [liester erminiged], kaerell-wenn b. ; *wie ein Wiesel laufen*, *flink wie ein Wiesel sein*, bezañ prim evel ul levran, bezañ lijer evel ur c'had, redek evel ur c'had, bezañ bliv evel ur c'hazh-koad, bezañ gwevn evel ur wennili, bezañ skañv evel ur marmouz, bezañ gwevn evel ur gwiñver, bezañ skañv evel ur gwiñver, bezañ meür evel ur gwiñver, bezañ meür evel ur silienn, redek evel ur c'hi bihan.

wieselflink ag. : prim evel ul levran, lijer evel ur c'had, bliv evel ur c'hazh-koad, gwevn evel ur wennili, skañv evel ur marmouz, gwevn evel ur gwiñver, skañv evel ur gwiñver, meür evel ur gwiñver, meür evel ul louarn, meür evel ur silienn.

Wiesen-Bärenklau b. (-) / g. (-s) : [louza.] kraban-arzh b., korz-babouz str., korz-kanell str., korz-prad str., panez gouez str.

Wiesenbibernelle b. (-,-n) : [louza.] pemparnel-bras g.

Wiesenblume b. (-,-n) : [louza.] bleunienn ar pradeier b., boked g. ; *Wiesenblumen*, bokedoù ls., bokidi ls., bleunioù ls.

Wiesen-Bocksbart g. (-s) : bouchig gavr g. [*liester* bouchigoù gavr].

Wiesenchampignon g. (-s,-s) / **Wiesenebergerling** g. (-s,-e) : [kabell-touseg] rozig ar pradoù g.

Wiesenflora b. (-) : [louza.] struzh ar pradennoù g.

Wiesengelände n. (-s,-) : pradeg b., pradenn b.

Wiesengrund g. (-s,-gründe) : saon goloet penn-da-benn gant geoteier b., kampoùlenn goloet penn-da-benn gant foenneier b., geoteg b., foenneg g.

Wiesenheu n. (-s) : [louza.] foenn prad g.

Wiesenklees g. (-s) : [louza.] melchon-peuriñ str., melchon-glas str., melchon-bro str.

Wiesenkarrer g. (-s,-) : [loen.] rakig-melchon g., rasker-melchon g., savelleg g., rakig g., [dre fent.] luskeller g.

Wiesen-Knäuelgras n. (-es) : [louza.] geot pennoù-tev str., geot gallek str., geot-an-noz str.

Wiesenknöterich g. (-s,-e) : [louza.] teod-naer g., louzaouenn-an-naer b., boued-naer g., boued-an-naer g., melloù-an-naer ls.

Wiesenknopf g. (-s,-knöpfe) : [louza.] *kleiner Wiesenknopf*, primpinella g.

Wiesenkreuzlabkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] fanouilh ki g.

Wiesenkümmel g. (-s,-) : [louza.] koumin g., pastounadez-melen str., karotez-naer str., panez sukrer str.

Wiesen-Lieschgras n. (-es) : [louza.] geot-ar-pradoù str.

Wiesen-Margerite b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-santez-Varc'harid b., bozenn gwenn str., boked Marc'harid g.

Wiesenmonat g. (-s,-e) : [istor] miz ar foenn g., miz ar pradennoù g.

Wiesenmoor n. (-s,-e) : peurlec'h g., douar geun g.

Wiesenpieper g. (-s,-) : [loen.] sidanig g., sidan-prad g. [*liester* sidaned-prad].

Wiesenralle b. (-,-n) : [loen.] rakig-melchon g. [*liester* rakiged-melchon], rasker-melchon g., savelleg g., [dre fent.] luskeller g.

Wiesensalbei g. (-s) : [louza.] saoj-garzh g., saoj gouez g.

Wiesensauerampfer g. (-s) : [louza.] triñchin-gouez str.

Wiesenschafstelze b. (-,-n) : [loen.] kannerez velen penn glas b.

Wiesenschäumkraut n. (-s) : [louza.] beler-prad str.

Wiesenschmätker g. (-s,-) : [loen.] strakig g., strakerig g.

Wiesenschnake b. (-,-n) : [loen.] bleiz-gouel-Mikael g., c'hwibu bras str., fubu bras str., mikaelig g.

Wiesenskabiöse b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn ar c'hal b.

Wiesental n. (-s,-täler) : traoñienn goloet penn-da-benn gant geoteier b., kanienn goloet penn-da-benn gant foenneier b., geoteg b., foenneg g.

Wiesenwachs g. (-es) : foennaj g.

Wiesen-Wachtelweizen g. (-s) : [louza.] kleier an ifern ls.

Wiesenweihe b. (-,-n) : [loen.] skoul glas g.

Wiesenwirt g. (-s,-e) : [labour-douar] geoteger g., geoter g.

Wiesen-Witwenblume b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn ar c'hal b.

Wiesen-Wucherblume b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-santez-Varc'harid b., boked Marc'harid g., bozenn gwenn str.

wieso Adv. : perak, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ ; *wieso sind Sie nicht bei den anderen ?* petra 'zo kaoz n'emaoc'h ket gant ar re all ? ; *wieso denn ?* penaos !

wieten V.k.e. (hat gewietet) : P. c'hwennat.

wievielm Adv. : nouspet gwech c'hoazh, pet gwech warn-ugent, pet ha pet gwech all, n'ouzon ket pet kant warn-ugent, n'ouzon ket pet mil warn-ugent, tremen kant gwech, kant ha kant gwech, kant gwech ha kant all, nag a bet gwech, hag a bet gwech, nag a wech, na pet gwech.

wievielt Adv. : *zu wievielt*, pet ; *zu wievielt sind wir hier ?* pet den emeur amañ ?

wievielt- ag. : petvet ; *der Wievielte ist er in der Schule ? - er ist der Dritte*, pet a zo en e raok er skol ? - tri a zo / ar petvet eo er skol ? - an trede eo / ar bet emañ er skol ? - an dri emañ / da betvet emañ er skol ? - da drede emañ ; *die Wievielte ist sie in der Schule ? - sie ist die Dritte*, pet a zo en he raok er skol ? - tri a zo / ar betvet eo er skol ? - an drede eo / ar betvet eo er skol ? - an deirvet eo / da betvet emañ er skol ? - da drede emañ / da betvet emañ er skol ? - da deirvet emañ ; *den Wievielten haben wir heute ?* ar bet eus ar miz emamp hiziv ? ar petvet eus ar miz emamp hiziv ? ar petvet deiz eus ar miz emamp hiziv ? ; *am Wievielten ist Schulbeginn*, d'ar bet e vo an distro-skol ? ; *zum wievielten Mal ?* evit ar petvet gwech ? ; *zum wievielten Mal ! ?* pet ha pet gwech ! ? pet ha pet gwech all ! ? na pet gwech ! ? nag a wech ! ? nag a bet gwech hag a bet gwech ! ? pet gwech warn-ugent ! ? pet kant warn-ugent ! ? pet mil warn-ugent ! ? nouspet gwech ! ? pet gwech, n'on ket evit o c'hontañ !

wieweit Adv. : pegeit, betek pegeit, e pe zoare, e peseurt keñver, penaos.

wiewohl stag. isurzh. [*sellit ivez ouzh obwohl*] : daoust ma, daoust dezhañ, ha, pegement bennak ma, penaos bennak ma, petra bennak, pegen bras bennak, dezhañ da, evitañ da, goude ma, bezañ ma, ha bezañ ma, evit bezañ ma, ha bezañ e, na bezañ e, pa.

Wigwam g. (-s,-s) : wigwam g. [*liester* wigwamoù].

Wiking g. (-s,-er) / **Wikinger** g. (-s,-) : Viking g. [*liester* Vikinged], Dan g., Norman g.

Wikingerin b. (-,-nen) : Vikingez b.

Wikingerboot n. (-s,-e) / **Wikingerschiff** n. (-s,-e) : bag viking b., lestr viking g., drakar g.

wikingsch ag. : viking.

wild ag. : 1. gouez, dizoñv ; *halbwild*, damouez ; *wildes Tier*, loen gouez g., gouezvil g., gouez g. ; *wilde Tiere*, gouezaj g., gouezed ls., gouezviled ls. ; *wilde Völker*, pobloù gouez ls., meuriadoù tud gouez ls. ; *wildes Kind*, *Wolfskind*, bugel gouez g., bugel bleizet g., koudaskenn b. [*liester* koudaskenned] ; *wilde Minze*, bent-ki g./b. ; *Tiere zum wilden Leben zurückgehen lassen*, gouesaat loened, leuskel loened da zistreiñ da ouez ; *die wilde Unberührtheit der Landschaften, durch die sie führen*, gouezeri al lec'hioù a dremenent drezo b.

2. digenvez, distro, didud, gouez ; *eine wilde Gegend*, un toull gouez g., un toull kutez g., ur vro gutez b., ur c'horn-bro gouez g., un difouilh g., un distro g., ur vro digenvez (digavennus, didud, digevannez) b., ul lec'h digenvez g., ul lec'h distro g., ur c'hozh lec'h distro g., un trogorn g., un toull kollet kac'het gant an diaoul g.

3. diroll, frenezius, diaoulek, turmuder ; *wildes Kind*, diaoul a vogel g., bugel a foeltr forzh g., Kerdrubuilh b., bugel charre gantañ atav g., sac'h-an-diaoul g., breser g., trapikell b., mesker g., bugel imbroudet diwar an diaoul g., breskenner g., turmuder g., bugel turmudus g. ; *wilder Trieb*, doug (lusk) diroll g., anien diroll b. ; *wildes Meer*, mor diroll g. ; *wilde Einbildungskraft*, faltazi diroll b. ; *wilder Kampf*, stourm arloup g. ; *wilde Flucht*, tec'h a-raok e benn (rak e eneb) g. (Gregor), brigoñserezh g. ; *wildes Rennen*, redadeg diroll b. ; *wilde Verfolgungsjagd*, redadeg poursuin diroll b. ; *wilder Tanz*, dañs diaoulek g., fich-lostenn g. ; *wildes Gelage*, abadenn diroll b., gwalc'hadenn b., dirolladeg b., mezvadeg b., evadeg b., lonkadeg b., riboul g. ; *er ist ganz wild auf Austern (ak.)*, pitouilh eo war an istr, latous eo gant an istr, her eo war an istr, ruz eo war an istr, taer eo war an istr, ur gwall zebrer istr a zo anezhañ, sot eo gant an istr, hennezh a zo ur gwall baotr war an istr, troet eo gant an istr, pa vez tu dezhañ e sko war an istr, ur c'hrog bras en deus ouzh istr, gwrac'h eo da zebrin istr, gwrac'h eo gant an istr ; *ganz wild nach jemandem sein*, bezañ trelatet gant u.b., bezañ troet-bras gant u.b., bezañ nay gant u.b., bezañ tik gant u.b.

4. feuls, taer, entanet, fuloret mik, fuloret ran, fuloret ruz, fuloret naet, fulorus, feulzet, kruget, kounnaret, kounniriek, droug ennañ, droug en e gorf, imoret, imor ennañ, un imor ennañ, frenezius, gouez, e gouez,

e benn e gouez, divarc'het, diaoulet, herrus ; *wilder Hass*, kasoni divlas b., kasoni verv b., kasoni an ifern b., kasoni da varv b., kaz ar marv g., kasoni diremed b., kasoni hep distro b., kasoni bras-meurbet b., droug bras-meurbet g., kasoni du b. ; *teuflisch wilde Musik*, sonerezh kreñv ha gouez-pakret g., sonerezh diaoulek g., sonerezh loukes ha pampes g. ; *von beiden Seiten kam ein wildes, fortwährendes Feuer*, an tennoù fuzuilh a yae hag a zeue, n'eo ket diouzh kont - an daou du a denne ha n'eo ket dre gont - eus an daou du e fuc'he stank an tennoù ; *jemanden mit wilder Wut angreifen*, mont a-razailh ouzh u.b.

5. fuilh ; *wildes Haar*, blev fuilh (fuilhet, kreouichennek, fandrouilhek, foutouilhek) str., penn urupailh g., kreouichenn b., kreouichennad b., kribenn luziet b., pennad-blev fuilhet g., pagnotenn b., kreññ g., kreññad g., paltokennad vlev b.

6. aonik, gouez, ferv, dizoñv ; *das Pferd wird wild*, skordañ (pennfolliñ) a ra ar marc'h ; *ein Pferd wild machen*, ober d'ur marc'h pennfolliñ, spontañ ur marc'h, gouezaat ur marc'h (Gregor) ; *wilde Miene*, penn ferv g., penn gouez g., neuz ouez b., dremm rust ha ganas b., penn truant g., dremm ouez b., dremm stummet-garv b.

7. direizh, direol ; *wilde Müllkippe*, toull-diskarg direol g., diskarg direol g. ; *wildes Zelten ist verboten, wildes Campen ist verboten*, kampiñ gouez a zo difennet ; *wilde Ehe*, unaniezh frank b., tiegezh bihan g., tiegezhig g., ti bihan g., riboderezh g., serc'herezh g. ; *mit jemandem in wilder Ehe leben*, bezañ strobet ouzh u.b., serc'hiñ gant u.b., en em strobelliñ gant u.b., ober ti bihan gant u.b., ober tiegezh bihan gant u.b., c'hoari ti bihan gant u.b., ribodal, bezañ ajolbet gant u.b., en em stropañ gant u.b., en em stropañ ouzh u.b., en em rollañ gant u.b., ajolbañ gant u.b. ; *in wilder Ehe leben*, en em aljobañ, ribodal ; *beide leben in wilder Ehe zusammen*, an daou-mañ 'zo ajolbet ; *eine wilde Ehe durch eine Eheschließung legalisieren*, kanteolaat e saviad ; *wilder Streik*, diskrog-labour hep rakkemenn (war an tach, a-daol-dak, war an tomm) g., ec'hwel gouez g., harz-labour diaotre g. ; *ein wildes Leben führen*, ren ur vuhez diroll ha didailh, punañ ur fall vuhez, c'hoari buhez fall, pitaouat, tourc'heta, ober anezhi, kas warni, kas warnezi, c'hoari anezhi, c'hoarigaerat, ober landigedon, kas an ton, kas anezhi, mont da heul an ebatoù, redek war-lerc'h an ebatoù, redek an ebatoù, rouliñ an ebat, fringal, riotal, ribodal, roulat, roulat an ebatoù, riboulat, bezañ atav e godin, breskenn, ebatin, furikat, c'hoari las, c'hoari bos, derc'hel tinell gaer, reiñhennat, riblañ, bambochal, diaoulal, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gerniel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, c'hoari e loen, en em reiñ d'an direizh, ren ur vuhez direol, ren ur vuhez direizh, tremen e vuhez en direizh ar vrasañ, ober e bezh fall, bevañ en e roll, bevañ en diroll, louvigezhin, gastaouiñ.

8. sterioù divoutin : [louza.] *wilde Rose*, roz-ki str., agroaz str., roz gouez str. (Gregor) ; *wilder Wein*, gwini-bleuñv str., gouezgwini str. / gouezgwiniez b., gwini-moger str., gwini-krap str. (Gregor) ; *wilde Karde*, louzaouenn-ar-c'hromm str., feunteun-al-laboused b., broustoù ls., kemenerien ls. ; *wildes Holz*, taolaj g. ; [mezeg.] *wildes Fleisch*, torzhell b., kreskenn b. / gourivin g. / kig-kresk g. / nozelenn b. (Gregor) ; [kailh] *wildes Gestein*, reier didalvoud ls. ; [mojenn.] *der wilde Jäger*, Odin g., Wotan g., an Hemolc'her Ifern g. ; *die wilde Jagd, das wilde Heer, die wilde Fahrt*, an Hemolc'h Ifern g.

9. P. grevus ; *das ist doch nur halb so wild*, un nes-damant n'eo ken, n'eo ket ken gwazh-se, n'eus nemet hanterzroug, n'eus nemeur a zroug, n'eus ket a ziaez, n'eo ket tener, n'eus ket a forzh ! n'eus ket marv mil den, ne'n em drubuilhit ket evit ken nebeut a dra, n'eo ket marv mil den, n'emañ ket ar mor o tont war an douar, ne denn ket da wall dra, netra n'eo, n'eo ket gwall dra, n'eo ket ur gwall dra (ur gwall afer), n'eo ket kalz a dra, n'eo ket pikol tra, n'eo ket pikol, se ne ra mann, se ne ra mann ebet, n'omp ket war-bouez

an dra-se, gwelloc'h eo eget an eost da vankout, an dra-se ne ra ket, ne rit ket kalz a forzh, ne rit ket paot a forzh.

Adv. : 1. *wild wachsen*, kreskiñ evel trenkezenn (evel avoultrenn), bezañ egras, kreskiñ er oueziri ; *wild wachsende Früchte*, frouezh koudask str., frouezh put str., frouezh egras str., frouezh gouez str. ; *wild wachsende Obstbäume*, gwez koudask str., gwez put str., putennoù ls., koudaskenned ls., avoultrennoù ls., trenkezenned ls., gwez trenk str. ; *wild wachsende Pastinaken*, panez-moc'h str. ; *wild wachsende Äpfel*, avaloù-moc'h ls., avaloù put ls. ; 2. gant gouezoni, a-razailh ; *wild um sich schlagen*, en em zifretañ (en em zispac'hañ, jestraouiñ, jestrat) par d'un diaoul, distagañ taolioù a-gleiz hag a-zehou evel un diaoul, ober dispac'hioù, dispac'hañ, en em vaniañ, loeniñ, diskrapañ, fichañ, daoubenniñ, rigasat, c'hoari ar vazh, ober bec'h ; *sein Herz schlug wild*, pilgalon en doa, e galon a zaoudaole, mont a rae e galon d'ar pevarlamm, e galon a biklamm, e galon a biltrote d'an daoulamm ruz en e greiz, e galon a lamme meurbet en e greiz, e galon a bike ; *wie wild zuschlagen*, lopañ, c'hwistañ, gwallskeiñ, skeiñ diouzh e washañ, skeiñ evel un dall, skeiñ evel un diskiant, diskargañ taolioù a-nerzh e zivrec'h, skeiñ a-dro e zivrec'h, skeiñ hardizh, skeiñ mort, skeiñ a-dro, skeiñ a-dro-herr, skeiñ a-dro-vrec'h, skeiñ a-dro-chouk, skeiñ a-dro-jouez, skeiñ a-nerzh e gorf, skeiñ put, skeiñ evel pilat c'hwaz, daoudaoliñ, lorgnañ, dornañ, braskannañ, fiblañ, skeiñ da lazhañ, skeiñ a-dribilh, skeiñ a-fardeglev, distagañ pezhioù taolioù gouest da lazhañ un tarv, skeiñ ya'h, skeiñ kaer.

Wild n. (-s) : jiber g., jiboez g., gouezaj g., penn-jiber g., gouezed ls. ; *Rotwild*, kirvi ha yourc'hed ; *Schwarzwild*, moc'h-gouez str. ; *Haar- oder Federwild*, loened blev pe bleuñv ls. ; *Wasserfederwild*, gouezaj dour g. ; *reich an Wild*, jiboezek, jiboezus, jiberus, stank ar jiber ennañ ; *im Wald wimmelt das Wild*, er c'hoad e verv ar jiber, er c'hoad e kaver jiber ne vern pelec'h, sof-kont a jiber a zo er c'hoad, leun a jiboez eo ar c'hoad, dreistfonnañ a ra ar jiber er c'hoad, [gwashaus] brein eo ar c'hoad gant ar jiboez ; *das Wild aufstöbern, das Wild aufscheuchen*, spontañ kement penn-jiber a zo ; *der Hund wittert Wild*, ruflañ (klevet, fronal) a ra ar c'hi c'hwazh ar jiber ; *er stinkt nach Wild, er riecht stark nach Wild*, c'hwazh (mouezh) ar gouez a zo gantañ ; *Wild mit Garnen jagen, Wild mit Netzen jagen*, rouedañ jiber.

Wildapfel g. (-s,-äpfel) : [louza.] aval put, aval garzh g., grigoñs str.

Wildbach g. (-s,-bäche) : froud b., froud-dour g., remoul dour red g., stêr froudheñvel b. ; *ein Wildbach eindämmen*, chaoseriañ ur froud, chaoseriañ war ur froud, chaoseriañ ouzh dour-beuz ur froud ; *durch den Regen angeschwollener Wildbach*, froud koefvet gant ar glaveier b.

Wildbahn b. (-) : *in freier Wildbahn, auf freier Wildbahn*, en e frankiz.

Wildbeere b. (-,-n) : [louza.] lus du str., lusenn zu b., lus str., lusenn b. ; *Wildbeeren pflücken*, lusa.

Wildbeerkraut n. (-s) : gwez-lus str., plant lus str., bod lus g.

Wildbirne b. (-,-n) : [louza.] 1. [frouezh] kozhper str., koster str., kalper str. ; 2. [gwez] gwez-per koudask str., gwez-per ar Werc'hez str.

Wildbret n. (-s) : kig du g., kig gouez g., jiber g., jiboez g., gouezaj g. ; *Wildbret abhängen lassen, bis es den Hautgout annimmt*, linkrañ kig gouez.

Wilddieb g. (-s,-e) : bigrier g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g.

Wilddieberei b. (-) / **Wilddiebstahl** g. (-s,-diebstähle) : bigrierezh g., bigriañ g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g., kouevretaerezh g.

Wilde b. (-,-n) : gouezeri b., gouelec'h g., gouezder g.

Wilde(r) ag.k. g./b. : goueziad g. [liester gouezid], goueziadez b., gouezenn b., den gouez g., P. gouezard g. [liester gouezarded], gouezardez b. ; *kleiner Wilder*, diskol g., gouezard bihan g. [liester gouezarded vihan], hanter ouez a grennard g., koudaskenn b. [liester koudaskenned].

Wildente b. (-,-n) : [loen.] houad gouez g. ; *junge Wildente*, halebran g. [liester halebraned] ; *graue Wildente*, morvankez b. [liester morvankezed].

wildenzen V.gw. (hat gewildenz) : bezañ c'hwazh ar gouez gant an-unan / gant an dra-mañ-tra, bezañ mouezh ar gouez gant an-unan /

gant an dra-mañ-tra ; *er wildenzt*, c'hwezh (mouezh) ar gouez a zo gantañ.

Wilderei b. (-) : bigrierezh g., bigriañ g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g., kouevretaerezh g.

Wilderer g. (-s,-) : bigrier g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g.

wildern V.gw. (hat gewildert) : **1.** bigriañ, [gant lasoù kouevr] kouevretaer ; **2.** [chas, kizhier] kantren, troidellat, kildreñ, treiñ ha kildreñ, treiñ ha distreiñ, troidellañ, galoupat, toulbabañ, chalvantiñ, korntroiañ, straniñ, baleantañ, c'hwilostat, fleisat, galvagnat ; *wildernder Hund*, ki diberc'henn g. ; **3.** ren ur vuhez diroll ha didailh, c'hoari buhez fall, punañ ur fall vuhez, pitaouat, tourc'heta, ober anezhi, kas warni, kas warnezi, kas an ton, kas anezhi, c'hoari anezhi, c'hoarigaer, ober landigedon, mont da heul an ebatoù, redek war-lerc'h an ebatoù, redek an ebatoù, rouliñ an ebat, fringal, riotal, ribodal, roulat, roulat an ebatoù, riboulat, bezañ atav e godin, breskenn, ebatñ, furikat, c'hoari las, c'hoari bos, derc'hel tinell gaer, reilhennat, riblañ, bambochal, diaoul, ober an diaoul hag e gern, ober an diaoul hag e gernel, ober an diaoul hag e bevar, ober ar seizh diaoul hag e benn, c'hoari e loen, en em reiñ d'an direizh, ren ur vuhez direol, ren ur vuhez direizh, tremen e vuhez en direizh ar vrasañ, ober e bezh fall, bevañ en e roll.

Wildern n. (-s) : bigrierezh g., bigriañ g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g., kouevretaerezh g.

Wildesel g. (-s,-) : [loen.] azen gouez g. [*liester* azened gouez, ezen gouez], gouezazen g. [*liester* gouezazened, gouezezen]

Wildfang g. (-s,-fänge) : [dre skeud.] diaoul a vogel g., diaoulig g., bugel a foeltr forzh g., Kerdrubuilh b., bugel charre gantañ atav g., sac'h-an-diaoul g., breser g., trapikell b., mesker g., gwidal g., bugel imbroudet diwar an diaoul g., diaoul a baotr g., breskenner g., ostiz g., orin fall g., orinez fall b., diaoulez b., pikez vihan b., dañvadez b., kegin b., ebeulez b., paborez b.

Wildfelle ls. : krec'hin gouez ls.

Wildfleisch n. (-es) : kig du g., kig gouez g., jiber g., jiboez g., gouezaj g. ; *Wildfleisch abhängen lassen, bis es den Hautgout annimmt*, linkrañ kig gouez.

wildfremd ag. : dianav penn-da-benn, na kar na karrigell, estren-mik, dianav d'an holl ; *hier bin ich wildfremd*, dianav on evit an holl dud amañ, dianav on d'an holl dud amañ ; *diese Leute sind mir wildfremd*, an dud-se n'int na karr na karrigell din.

Wildfremde(r) ag.k. g./b. : den dianav penn-da-benn g., den dianav d'an holl g.

Wildfrevler g. (-s,-) : bigrier g., [gant lasoù kouevr] kouevretaer g.

Wildgans b. (-,gänse) : [loen.] gwaz ouez b.

Wildgehege n. (-s,-) : gwarezva jiboez g., mirva jiboez g., kloz g., kloziad g., gwaremm b. [*liester* gwaremmeier, gwerimier].

Wildgeschmack g. (-s) : blaz ar c'hig gouez g., blaz ar gouez g., gouezder g. ; *dieses Fleisch hat Wildgeschmack*, blaz ar gouez a zo gant ar c'hig-mañ, ar c'hig-mañ a zo blaz ar gouez warnañ, ar c'hig-mañ a zo gouezder warnañ.

Wildgrube b. (-,n) : toull-strap g., toull-trap g., poull-trap g.

Wildhafer g. (-s) : [louza.] pilgerc'h str., flutkerc'h str., gouezkerc'h str., kerc'h gouez str. (Gregor).

Wildheger g. (-s,-) : gward-chase g., gward-jiboez g., gwaremmer g.

Wildheit b. (-) : gouezerezh g., gouezoni b., gouezeri b., gouezder g., gouezded b., taerijenn b., herrusted b., taerded b., bouilhder g., bouilhded b., feroni b., fervder g., krizder g.

Wildhonig g. (-s) : mel gouez g.

Wildhund g. (-s,-e) : [loen.] ki gouez g. ; *afrikanischer Wildhund*, likaon g. [*liester* likaoned].

Wildhüter g. (-s,-) : gward-chase g., gward-jiboez g., gwaremmer g.

Wildkaninchen n. (-s,-) : konikl g., konikl gouez g.

Wildkatze b. (-,n) : [loen.] kazh gouez g.

Wildkirsche b. (-,n) : [louza.] **a** [gwez] kerezenn ouez b. [*liester* kerezenned gouez], gwez-pabu str., gwez-babu str., babuenn b. [*liester* babuenned], gwez-kignez str., kignezenn b. [*liester* kignezenned] ; *Gelände mit reichem Vorkommen an Wildkirschen*, babueg b. [*liester* babuegi], kignezeg b. [*liester* kignezegi] ; **b** [frouezh] pabu str., babuenn b., kerez-gouez str., kignez str. ; *Wildkirschen pflücken*, babua, kignesa.

Wildlachs g. (-es,-e) : [loen.] eog gouez g. ; *nach dem Abblachen abgemagerter Wildlachs*, bekard g. [*liester* bekarded].

Wildleder n. (-s) : demmgen g., gavrgen g.

Wildlederimitation b. (-) : [gwiad.] svedin g.

wildledern ag. : ... demmgen, ... gavrgen.

Wildling g. (-s,-e) : **1.** loen gouez g., gouezvil g. ; **2.** [louza.] koudaskenn b., avoultrenn b., trenkezenn b., gwez trenk str. ; **3.** [louza.] taolaj str., glasten str. ; **4.** [tud] gouezard g., hanter ouez a zen g.

Wildlingsschule b. (-,n) : [louza.] trenkezenneg b.

Wildnis b. (-,se) : gouezeri b., gouelec'h g., gouezder g., naturded b.

Wildpark g. (-s,-s) : gwarezva jiboez g., mirva jiboez g., kloz g., kloziad g., gwaremm b. [*liester* gwaremmeier, gwerimier].

Wildpastete b. (-,n) : [kegin.] pastez jiber g.

Wildpflanzen ls. : gouezeri b.

Wildpflaume b. (-,n) : prun koudask str. ; *gelbe Wildpflaumen*, kelloù-kazh ls.

Wildpferd n. (-s,-e) : [loen.] gouezvarc'h g. [*liester* gouezvirc'hed].

Wildragout n. (-s,-s) : [kegin.] ragout jiboez g., kefalenn jiboez b., friko jiboez g., keusturenn jiboez b. ; *in Wein geschmortes Wildragout*, sived jiboez g.

wildreich ag. : jiboezek, jiboezus, jiberus, stank ar jiber ennañ, paot ar jiber ennañ, loenek, loenedus.

Wildreis g. (-es,-e) : [louza.] riz gouez str.

Wildreservat n. (-s,-e) : gwarezva jiboez g., mirva jiboez g.

wildromantisch ag. : romantel en abeg d'e ouezeri.

Wildrose b. (-,n) : [louza.] roz-ki str., roz-agroaz str., roz-gouez str., agroaz str.

Wildrübsen g. (-s) : [louza.] irvin-sec'h str.

Wildsau b. (-,en) : [loen.] gwiz-ouez b. ; *junge Wildsau*, porc'hellez-ouez [*liester* porc'hellezed-gouez].

Wildschaden g. (-s,-schäden) : reuz (freuz g., droug g., distruj g., dismantr g., gaou g., gwast g., gwall g., noaz g.) degaset gant ar jiber (gant ar gouezaj, gant ar jiboez) g.

Wildschütz g. (-en,-en) : **1.** chaseer g., chaseour g., hemolc'her g., jiboesaour g. ; **2.** bigrier g.

Wildschutzgebiet n. (-s,-e) : gwarezva jiboez g., mirva jiboez g.

Wildschwein n. (-s,-e) : [loen.] hoc'h-gouez g. [*liester* hoc'hed-gouez], hoc'h-dant g., moc'h-gouez str. [*stumm unan* pemoc'h-gouez g.], porc'hell-gouez g. [*liester* perc'hell-gouez], loen du g. ; *junges Wildschwein*, loen rous g. ; *vierjähriges Wildschwein*, pevarbloazadenn b. ; *Wildschweine sind ein leichtes Ziel für Jäger*, hoc'hed-gouez a zo gwennoù aes da dizhout ; *durch Wildschweine verursachte Umwälzungen im Boden*, turiadurioù ls., fojadurioù ls. ; *die Wildschweine sind dabei, den Boden umzuberechen*, emañ ar moc'h-gouez o turiañ douar, emañ ar moc'h-gouez o fojal ; *die Wildschweine haben Umbruchspuren hinterlassen*, chomet eo turiadurioù war-lerc'h ar moc'h-gouez, laosket o deus ar moc'h-gouez fojadurioù war o lerc'h ; *die Wildschweine haben den Acker durchwühlt*, finouc'hellet eo bet ar park gant ar moc'h-gouez ; *die Jäger in der Bretagne bezeichnen Wildschweine, Fuchse, Dachse, Frettchen und Iltisse als „stinkende Tiere“*, gant ar chaseourien e Breizh e vez graet „loened lous“ eus ar moc'h-gouez, al lern, ar broc'hed, ar fureged hag ar pudasked.

Wildschweinfirschling g. (-s,-e) : [hemolc'h] moc'h-gouez bihan str. [*stumm unan* pemoc'h-gouez bihan g.], moc'hig-gouez str. [*stumm unan* pemoc'hig-gouez g.], porc'hellig-gouez g. [*liester* perc'hellig-gouez], hoc'hig-gouez g. [*liester* hoc'hedigoù-gouez].

Wildschweinkopf g. (-s,-köpfe) : joskenn b., penn hoc'h-gouez g.
Wildschweirüssel g. (-s,-) : moj g., min g., grogn g., groß g.
Wildsülze b. (-,-n) : [kegin.] tomm-ha-yen g.
Wildtaube b. (-,-n) : [loen.] kudon b., glazig g., pichon gwez g.
Wildtier n. (-s,-e) : loen gouez g., gouezvil g., penn-jiber g., gouez g. [liester gouezed] ; *Wildtiere*, gouezaj g., gouezed ls., gouezviled ls. ; *die Raserei der Wildtiere*, arfleu al loened gouez g. ; *ein Tier wieder als Wildtier in die freie Natur setzen*, gouesaat ul loen a-nevez, leuskel ul loen da zistreiñ da ouez ; *Wildtiere irgendwo wieder ansiedeln*, loenediñ ul lec'h bennak.
Wildtierfelle ls. : krec'hin gouez ls.
Wildwasser n. (-s) : dour bev g.
Wildwasser-Rafting n. (-) : [sport] raftiñ g.
Wildwasserrennen n. (-s) : redadeg kaiaik b.
Wildwechsel g. (-s) : [jiber] 1. tremenadeg g., tremen g., tremenadenn b., tremenidigezh b. ; 2. g. (-s,-) : garan b., tresad jiber g., arroudenn b.
Wildwest- / Wildwesten g. (-s) : Far West g.
Wildwestfilm g. (-s,-e) : western g., film kaouboied g.
wildwüchsig ag. : [louza.] koudask, gouez, ... a gresk evel trenkezenn (evel avoultrenn), egras, ... a gresk er oueziri ; *wildwüchsige Obstbäume*, gwez koudask str., gwez put str., putennoù ls., koudaskenned ls., avoultrennoù ls., trenkezenned ls., gwez trenk str. ; *wildwüchsige Pastinaken*, panez-moc'h str.
Wilhelm g. : Gwilherm g., Gwilhom g., Lom g., Laou g. ; *Wilhelm Tell*, Gwilherm Tell g.
Wille g. (-ns) / **Willen** g. (-s) : youl b., bolontez b., youlegezh b., mennerezh g., mennadur g., mennentez b., mennad g., menn g., mennoud g., rat b., tid b., grad b., rebarb g., nerzh-youl g. ; *der einhellige Wille*, *der einmütige Wille*, *der einstimmige Wille*, *der gemeinsame Wille*, *der übereinstimmende Wille*, an unyoul b. ; *der Wille des Volkes bildet die Grundlage für die Autorität der öffentlichen Gewalt*, youl ar bobl eo diazez aotrouniezh ar veli gevredik (diazez an aotrouniezh foran) ; *etwas mit Willen tun*, ober udb a-fetepañs (a-benn-kefridi, a-benn-kaer, a-zevri-bev, a-barfeted, a-ratozh-kaer, gant rat vat d'an-unan, a-rat, gant rat, gant rat vat, a-zevri-kaer, a-ratozh, a-ratozh-vat, dre e ratozh, a-youl, espres-kaer, a-benest-kaer, a-rat, a-befiañs, a-venifiañs, a-gentizh-kaer) ; *allgemeiner Wille* (Rousseau), mennoud kevredañ g. ; *der Wille zum Leben* (Schopenhauer), ar youl-bevañ b., ar youl-vevañ b. ; *der Wille zur Macht* (Nietzsche), ar youl-galloud b., ar youl d'ar galloud b. ; *etwas wider Willen tun*, ober udb en desped d'an-unan (daoust d'an-unan, en eneb d'an-unan, a-enep e youl, enep e youl, a-enep e c'hoant, a-enep e volontez, en ur c'hinañ, gant diegi, gant glac'har, gant reked, gant kerteri, gant lure, a-rekin, e-rekin, a-enep e c'hrad, a-c'hrad-fall, a-gasoni, en desped d'e varv, en desped d'e fri, en desped d'e zent), ober udb e-rekin d'e c'hoant, kaout diegi oc'h (da, evit) ober udb, kaout doñjer oc'h ober udb, kaout prederi oc'h ober udb, karnañ d'ober udb, en em derriñ d'ober udb, bezañ drouk gant an-unan ober udb, bezañ garv gant an-unan ober udb, na gaout lañs d'ober udb, bezañ e chal d'ober udb, kaout damant d'ober udb (oc'h ober udb), na vezañ lamprek evit ober udb, digareziñ ober udb, ober udb dre heg ; *er ging nur wider Willen ins Bett*, digareziñ a rae mont d'e wele, karnañ a rae da vont d'e wele, drouk e oa gantañ mont d'e wele, garv e oa gantañ mont d'e wele, ne oa ket lamprek evit mont d'e wele, n'en doa ket lañs da vont d'e wele, digareziñ a oa gantañ evit chom hep mont d'e wele, ne oa nemet digareziñ gantañ evit chom hep mont d'e wele, klask a rae digareziñ evit chom hep mont d'e wele ; *nach jemandes Willen handeln*, ober hervez youl u.b., ober diouzh diviz u.b., ober grad u.b. ; *gegen jemandes Willen*, en desped d'u.b., a-enep youl u.b., e-rekin da c'hoant u.b., a-enep grad u.b. ; *sich jemandes Willen beugen*, doujañ d'u.b., doujañ dirak u.b., plegañ d'u.b., plegañ ouzh u.b., plegañ da youl u.b., plegañ da

volontez u.b., kodianañ gant u.b., pladañ d'u.b., filañ gant u.b. ; *jemandes Willen ausführen*, seveniñ c'hoant u.b., ober e zivizoù d'u.b., ober diouzh c'hoant u.b., ober udb da c'hoant u.b., ober holl lavarou u.b., ober diouzh mennozh u.b., ober grad u.b. ; *seinen eigenen Willen haben*, kaout youl ha menn en e benn, bezañ douget d'e benn, c'hoari e benn person, ober e c'hiz ; *jemandem seinen eigenen Willen aufzwingen*, ober e zorn d'u.b. ; *auf seinem Willen bestehen* (beharren), kilverziñ, aheurtiñ en e soñj, kilhourziñ d'e bennad, derc'hel mort (yud, start, gwevn, tomm) d'e soñj, pegañ ouzh e vennozh, aheurtiñ da gas e c'hoant da benn, lakaat imor da gaout udb ; *seinen Willen durchsetzen*, dont a-benn eus e daol, disoc'h gant e vennad ; *bis jetzt konnte er seinen Willen nicht durchsetzen*, n'eo ket c'hoazh ken koulz ha ma fell dezhañ bezañ, n'eo ket en em gavet c'hoazh e penn e erv, n'eo ket deuet a-benn eus e daol evit c'hoazh, n'en deus ket tizhet e bal evit c'hoazh, n'en deus ket diraezet e daol evit c'hoazh, n'eo ket erru er pal evit c'hoazh (Gregor), n'en deus ket bet e youl evit c'hoazh, n'eo ket deuet a-benn c'hoazh d'ober ar pezh a fell dezhañ, n'eo ket deuet a-benn c'hoazh da gaout e youl, n'en deus ket bet e did evit c'hoazh ; *fester Wille*, youl c'hwec b. ; *stählerner Wille*, *unbändiger Wille*, *unbeugsamer Wille*, *zäher Wille*, *eiserner Wille*, youl start (disaouzan, dibleg, divrall, rankles, didrec'h, didrec'hus) g., youl dalc'hus b., bolontez didrec'h b., mennerezh kreñv-meurbet g. ; *seinen Willen stählen*, *seinen Willen ertüchtigen*, nerzhañ e vennerezh ; *guter Wille*, bolontez vat b., youl vat b., mennentez vat b. ; *es hängt von Ihrem guten Willen ab*, deoc'h d'ober pezh a garit, frankiz a-walc'h hoc'h eus d'en ober ma karit, en ho kerz emañ en ober, c'hwia a raio ho santimant, diamprech a-walc'h oc'h evit en ober m'ho pefe c'hoant (Gregor), n'eo ket ken ret ha mervel ; *voll guten Willens*, a-youl-vat, a-c'hrad-vat, dre gaer, a galon vat hag a youl frank, a vennentez vat, a volontez vat ; *er ist voll guten Willens*, n'eo mui nemet ratozhioù kaer ha mennadoù mat, n'eus nemet bolontez vat tout oc'h ober anezhañ, ur gwia d'ar volontez vat a zo oc'h ober anezhañ, karget eo a volontez vat, bolontez vat-holl eo ; *guten Willen zeigen*, *den besten Willen zeigen*, diskouez volontez vat ; *beim besten Willen* (trotz besten Willens), daoust da'm (d'e, d'he, d'o h.a.) youl vat, en desped da'm (d'e, d'he, d'o h.a.) holl strivoù, e (gant) pep onestiz (Gregor) ; *mit Wissen und Willen*, e spered hag e ratozh gantañ, diwar e ziviz, hep nep redi, hep bezañ bet rediet, gant rat dezhañ, gant rat vat dezhañ, dre rat ha dre vennozh, a-fetepañs, a-ratozh-kaer, a-benn-kaer, a-youl, a-benn-kefridi, a-youl gaer, a-benest-kaer, gant e ouiziegezh ; *freier Wille*, frankdivizout g., spered ha ratozh dieub, bolontez frank b. (Gregor) ; *der freie Wille*, ar frankdiviz g. ; *aus freiem Willen*, e spered hag e ratozh gantañ, a-youl, a-youl-gaer, a-youl-vat, a galon vat, a-youl-frank, a galon vat hag a youl frank, gant va grad vat, gant grad-vat, a-berzh-vat, a-c'hrad-vat, dre gaer, dre vray, laouen, hep nep redi, hep red, diwar e ziviz, hep bezañ bet rediet, a-youl-frank ; *er hat seinen freien Willen*, derc'hel a ra e droad er par, e spered hag e ratozh a zo gantañ, en e frankiz emañ, bevañ a ra en e ziviz, heuliañ (ober) a ra e roll, bevañ a ra en e roll, ober a ra pep tra evel ma plij gantañ, bevañ a ra diouzh ma plij gantañ, ober a ra pep tra hervez e blijadur, bevañ a ra hervez e blijadur, bevañ a ra en e ziviz, mestr eo anezhañ e-unan / bevañ a ra en e yezh (Gregor), diliamm eo d'ober pezh a gar ; *etwas aus eigenem freien Willen tun*, ober udb diouzh e benn e-unan, ober udb dre e benn e-unan, ober udb eus an-unan (*anezhañ e-unan*, *anezhi hec'h-unan h.a.*), ober udb dre an-unan (*drezañ e-unan*, *drezi hec'h-unan h.a.*), ober udb a youl gaer, ober udb a youl frank / ober udb gant e veno / ober udb gant e c'hrad vat / ober udb a galon vat / ober udb a c'hrad vat / ober udb a veno (Gregor), ober udb hep red, ober udb hep nep redi ; *jemandem zu Willen sein*, bezañ e gourc'hemenn u.b., bezañ holl d'u.b., bezañ e dorn u.b., bezañ diouzh dorn u.b., bezañ dalc'hiad gredus u.b. ; *der Wille zur Tat*, ar youl da vont d'an oberoù b. ; *böser Willen*, youl fall b., grad fall b. ; *letzter Wille*, c'hoant diwezhañ g., c'hoantoù diwezhañ ls., youl ziwezhañ b., lavarou diwezhañ ls. ; *jemandes letzten Willen erfüllen*, ober lavarou diwezhañ

u.b. ; P. *du sollst deinen Willen haben*, evel ma kari, ra vo graet evel ma youlez, ra vezo graet pep tra diouzh da c'hoant, ra vezo graet keit ha da youl ; *den Willen für die Tat nehmen*, na vezañ ar c'hoant a vank d'an-unan met ar youl da gas ar c'hoant-se da benn - bezañ taer gant e gomz ha gwak pa sav kaoz da stagañ ganti - an tan a vez fougenn ennañ e-pad an hañv o vezañ n'eus ket ezhomm anezhañ - brav eo kaozeal pa ne vezer ket er blegenn - brav a-walc'h eo lavaret pa vezer pell diouzh ar bec'h, berroc'h e vez an teod pa vezer war al lec'h - kalonek e vez gant e c'henoù pa vez pell diouzh ar bec'h - penn boustou : bras ar genoù, bihan al lost ; *das ist mein einziger Wille*, ne'm eus ken youl ; [istor] *denn dies ist unser gnädiger Wille, also ist unser königlicher Wille*, ra vo graet diouzh ma plij ganin-me ar Roue ; [relij.] *dein Wille geschehe*, ra vo graet da volonte ! da volonte bezet graet ! evel-se (diouzh da youl) bezet graet ! ; *Gottes Wille geschehe !* bolontez Doue bezet graet ! ; [kr-l] *wo ein Wille ist, ist auch ein Weg*, neb a venn, hennezh a c'hall - kaout c'hoant a zo gallout.

willen araogenn : *um ... (gen.) willen*, abalamour da, en arbenn da, en arbenn a, en arbenn eus, war ziarbenn, a-ziarbenn da, en askont da, dre an arbenn da, dre an arbenn eus, en abeg da ; *um einer Sache willen*, abalamour d'udb, en arbenn (dre an arbenn, en askont, en abeg) d'udb ; *um des lieben Friedens willen*, aet faezh, evit kaout peoc'h, da gaout peoc'h, evit bezañ (da vezañ) distourm, evit gallout bevañ didrouz, evit bezañ lezet e peoc'h, evit chom hep bezañ direnket en e dammig buhez klet ha kloz ; *um der Kürze willen*, kement ha troc'hañ berr ; *um Gottes willen ! um Himmels willen !* gabell ! ganas ! ga ! gagn ! en anv Doue ! a-benn karantez Doue ! alato ! atoue ! daonet ! foeltr ! foutre ! tanfoeltr ! fidamdoue ! fidamdoustik ! fidam ! fidambiche ! fidambie ! fidambue ! fidamchig ! fidamdoulla ! fidadaoula ! fidamdouille ! fidedouille ! fidamdoullig ! fidamdoukou ! fidamdoumen ! fidamdouen ! fidamdoupiq ! fidamdousik ! fidamdoustac'h ! fididouic'h ! fidambutun ! fidampret ! fidanderv ! fidandouchenn ! fidazomen ! fidezouar ! fidezouchenn ! fidezoupenn ! fidou ! fidoue ! fidouenn ! fidouac'h ! fidoupenn ! fidoustac'h ! fidoustik ! fedam ! fedadouac'h ! fedamdouac'h ! fedamdouille ! fedamzoupenn ! fedamdousig ! fedamdoustek ! fedazouilher ! jarnigodik ! feiz da'm botoù ! feiz da'm daou vloaz ! feiz da'm distag ! feiz da'm douchig ! vantremorgenn ! vantredistag ! nondedistag ! nondedie ! nondegast ! mordouseg ! kordenn ! korn-butun ! Jezuz ! Jezuz-Doue ! Salver Jezuz ! mil krampouezhenn ! ha-dall daonet ! arsa ! manac'h da vin ! mil manac'h toull ! mil mallozh ! mallozh Doue ! mallozh va Doue ! mardouen ! mardiac'h ! mardoust ! mardoustac'h ! mardoustik ! mallozh gast ! tri mil c'hast ruz ! mil c'hast ! gast a c'hast ! gast ar c'hast ! putenn ar c'hast ! gast a vicher ! seizh kant luc'hedenn gamm ! tri mil barrad luc'hed ! double barrikenn ! seizh kant barrikennad kurun ! gagnig an ognon ! gast an ognon ! doubl-chas ! doubl-derv ! mil gurun ! gast alato ! mallach douar ! mallistoull ! mallach toull ! mallin rous ! mallech ti ! mil mallozh ruz ! mallozh ar foeltr ! foeltr an diaoul ! mil mallozh an tan hag ar c'hurun ! dampret 'vin ! daonet e vin ! daonet ne vin ket ! daonet 'vo ken ! daonet 'vo va ene ! daonet 'vo va ereoù ! daonet 'vo mil va ereoù ! daonet 'vo chipot-holen va mamm-gozh ! daonet 'vo chipot-holen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen va ene ! non de va ene ! daonet 'vo kroc'hen va c'hazh ! daonet 'vo kroc'hen kurunou va ene ! pennad kroc'hen ! pennad ! kroc'hen kurunou !

willenlos ag. : 1. diyoul, diyoulek, divenn, divolontez, frajil, hep penn na menn, bresk, distart e youl, bouk evel ur goarenn, flav, gwan, hep rebarb ennañ ; *jemandem willenlos gegenüberstehen*, bezañ stranet (kaset-digaset) gant u.b., bezañ ur c'hoariell diyoul etre daouarn u.b. ; *ein willenloses Werkzeug sein*, bezañ heul-heul a spered, bezañ un den a c'haller kas-digas, na vezañ nemet ur mevel a c'haller kas-digas, na vezañ ar revr d'an-unan (e *revr dezhañ, he revr dezhi h.a.*), bezañ un denig a netra, plegañ da 340

vezañ gwelien, bezañ ur c'hoariell diyoul diouzh dorn tud all, bezañ gwad pouloudet en e wazhied, bezañ ur varvasenn eus an-unan, bezañ ul labaskenn eus an-unan, bezañ ur spered bouk a zen, bezañ bouk e ene evel un tamm koar, bezañ bouk evel ur goarenn, bezañ sioul evel un oan o vont gant ar c'higer, bezañ sentus evel ur c'hleuz ouzh ur park, mont da c'houser dindan treid tud all, bezañ gouzer dindan treid tud all, bezañ gouzer ha skabell dindan treid tud all, bezañ ur spered sentidik a zen ; *willenloser Mensch*, brizhyouleg g., krakyouleg g., pleger g. ; 2. [mezeg.] anyoulek, anyoulet.

Willenlosigkeit b. (-) : 1. diyoul g., divennerezh g., diyoulegezh b., labaskennegezh b., lezober g., diouer a nerzh-spered g., frajilite b., fallaenn b., gwander g. ; 2. [mezeg.] *krankhafte Willenlosigkeit*, anyoul g.

willens Adv. : mennet, mennet start, mennozhiet start, ratozhiet start, dezevet, distag, start, baot, youlek ; *willens sein zu*, bezañ mennet (mennet start, mennozhiet start, ratozhiet start, dezevet) d'ober udb, bezañ troet mat d'ober udb, bezañ gant ar soñj start d'ober udb, bezañ e soñj ober udb da vat, bezañ don en e soñj d'ober udb, kaout soñj d'ober udb da vat, lakaat e soñj d'ober udb, bezañ don en e benn d'ober udb, ober e zezev d'ober udb., bezañ e youl ober udb, bezañ en e volonte ober udb, kaout youl d'ober udb.

Willens- : ... mennidik.

Willensanwandlung b. (-, -en) : damc'hoant g., brizhyoul b., krakyoul b.

Willensakt g. (-s, -e) : [preder.] gread youlel g., gread mennet g., ober sevenet a-zevri (sevenet dre ratozh an-unan, sevenet gant rat vat an-unan) g., ober a-youl g., mennadur g., mennadurezh b.

Willensäußerung b. (-, -en) : 1. [preder.] mennadur g., mennadurezh g. ; 2. c'hoant g., het g., hetañs b., c'hoantad g., goust g., c'hoantadenn b., c'hoantaenn b., mennad g., reked b., tid b. ; *letzte Willensäußerung*, c'hoantoù diwezhañ a-raok mervel ls., lavarou diwezhañ ls.

Willenseinigung b. (-) : asant an danvez priedoù g. ; *eine Ehe darf nur bei freier und uneingeschränkter Willenseinigung der künftigen Ehegatten geschlossen werden*, ne c'hell bezañ dimeziñ ebet hep asant gwir ha dieub an danvez priedoù.

Willenserklärung b. (-, -en) : [gwir] diferadenn b., diferadur g., divizadur g., diviz g.

Willensfreiheit b. (-) : frankdivizout g., madober g., frankiz b. ; *seine Willensfreiheit haben*, bezañ ar spered hag ar ratoz gant an-unan (e *spered hag e ratoz gantañ, he spered hag he ratoz ganti h.a.*), bezañ en e vadober, gallout heuliañ e santimant, bezañ war e vadober.

Willenskraft b. (-) : mennerezh g., mennentez b., menn g., youlegezh b., youl b., jourdoul g., begon g., lañs g., startijenn b., kasentez b., fringantiz b., lusk g., birvilh g., tan g., bevder g., birvidigezh b., ernez b., entan g., nerzh-youl g., deltu g., rebarb g.

Willenslähmung b. (-) : emharz g., dalc'h-spered g., heudadur g., heudad g.

Willenslehre b. (-) : [preder.] youlelouriezh b., bolontezelouriezh b., mennelouriezh b.

Willenslenkung b. (-, -en) : atiz g., broud g., brouderezh g., keflusk g., kentrad g., kentradenn b., goudroadur g.

willensmäßig ag. : mennidik.

Adv. : a-did, diouzh c'hoant, diouzh gwalc'h, evel a blijio [gant u.b.], pezh a garer, pezh-a-gar.

willensschwach ag. : diyoul, diyoulek, divenn, frajil, hep penn na menn, bresk, distart e youl, bouk evel ur goarenn, flav, gwan, hep rebarb ennañ, laosk, lezober, brizhyoulek, krakyoulek, flav, gwan ; *willensschwacher Mensch*, krakyouleg g. [*liester* krakyouleien], brizhyouleg g. [*liester* brizhyouleien], pleger g.

Willensschwäche b. (-) : brizhyoul b., krakyoul b., laoskentez b., labaskennegezh b., diyoul g., divennerezh g., diyoulegezh b., lezober g., diouer a nerzh-spered g., frajilite b., fallaenn b., gwander g.

willensstark ag. : youlek, nerzhus, nerzh-youl ennañ ; *willensstark sein*, kaout youl en e benn, kaout penn, bezañ un den a benn, bezañ temzet-mat.

willentlich Adv. : a-fetepañs, a-benn-kefridi, a-benn-kaer, a-zevri-bev, a-zevri-kaer, a-barfeted, gant rat vat dezhañ, a-rat, gant rat, gant rat vat, a-ratozh, a-ratozh-vat, a-ratozh-kaer, dre e ratozh, a-youl, espres-kaer, a-benves-kaer, a-befiañs, a-venifiañs, a-gentizh-kaer ; *wissentlich und willentlich*, meiz ha youl, e spered hag e ratozh gantañ ; *die Arbeiten, die ich willentlich nicht erledigt habe*, an traoù am eus lezet da ober, an traoù am eus lezet hep o ober.

willfahren V.k.d. (willfahrt / willfahrte // hat willfahrt / hat gewillfahrt) : asantiñ da, grataat, seveniñ, leuniañ ; *jemandem willfahren*, soublañ da volonteiz u.b. ; *dem Wunsch seines Gastes willfahren*, seveniñ (ober diouzh, bastañ da) c'hoant e gouviad, leuniañ c'hoant e gouviad, ober e zivizoù d'e gouviad, gwalc'hañ e gouviad, ober ar pezh a zo e faltazi e gouviad, ober ar pezh a zo diouzh mod e gouviad.

willfähig ag. : asantus, servijus, mevelek, diyoul, diyouleuk, divenn, frajil, hep penn na menn, bresk, distart e youl, bouk evel ur goarenn, flav, gwan, hep rebarb ennañ, uvel, izelek.

Adv. : gant servijusted, gant mevelegezh, gant uvelled, gant izelded, gant izelegezh.

Willfähigkeit b. (-) : servijusted b., mevelegezh b., izelded b., izelegezh b., uvelled b.

Willi g. : Gwilhaouig g., Lomig g., Laouig g., Laou g.

willig ag. : 1. asantus, asant, servijus, sentus, hesent ; *willig sein, etwas zu tun*, bezañ a-du (bezañ laouen, bezañ akort, bezañ asant) d'ober udb, asantiñ ober udb, grataat ober udb, bezañ mat d'an-unan ober udb, bezañ prest (darev, e-tailh, e-doare, e-tal, pare, troet, e tres, a-dro-vat, en e du vat, a-du-vat, e-doare-vat, e-tro) d'ober udb ; 2. mennet, mennidik, a volonteiz vat, a-youl-vat, youlek, nerzhus ; *der Geist ist willig, das Fleisch ist schwach* (Bibl), eskuit eo ar spered hogen diyoul eo ar c'hig - ar spered a zo buan, met ar c'hig a zo dinerzh.

Willigkeit b. (-) : hesentidigezh b., sentidigezh b., soublded b.

Willkomm g. (-s,-e) : 1. [rouez] donedigezh vat b., donemat g., degemer mat g. ; 2. [istor] kop evit ar banne a zegemer mat g.

Willkommen n. (-s,-) : donedigezh vat b., donemat g., degemer mat g. ; *jemandem ein Willkommen zurufen*, saludiñ u.b. a zo o tont, hetiñ an donemat d'u.b., hetiñ un degemer mat (un degemer laouen) d'u.b., ober e c'hourc'hemennoù a zegemer mat d'u.b.

willkommen ag. : 1. deuet mat, erru mat ; *ein willkommener Gast*, ur c'houviad (un ostiziad) deuet mat g. ; *jemanden willkommen heißen*, hetiñ an donemat d'u.b., hetiñ un degemer mat (un degemer laouen) d'u.b., ober e c'hourc'hemennoù a zegemer mat d'u.b. ; *seien Sie herzlich willkommen*, bezit deuet mat ! deuet mat ra viot ! ra viot deuet mat ! bezit ar gwellañ e-barzh va zi ! degemer mat deoc'h ! degemer laouen deoc'h ! ra viot degemeret mat ! ; 2. [dre astenn.] *willkommen sein*, bezañ deuet mat, degouezhout mat (e-koulz-vat, krak d'ar c'houlz), bezañ kouchet mat.

Willkommensgruß g. (-es,-grüße) : prezegenn a zegemer mat b., gourc'hemennoù a zegemer mat ls.

Willkommenstrunk g. (-s,-trünke) : banne a zegemer mat g.

Willkür b. (-) : galloud direizh g., amreolezh b., tidegezh b., tidelezh b., tid b., froudenn b.

Willkürherrschaft b. (-,-en) : mac'herezh g., tiranterezh g., mac'homerezh g., gwaskerezh g.

willkürlich ag. : aotrouniek, diouzh c'hoant, tidek, tidel, direizh, direol, amreol, dizalc'h, disol, hep dalc'h ; *willkürliche Maßnahme*, tid vac'homus b., diabennoù direizh ls., diabennoù aotrouniek ls., stultenn vac'homus b., froudenn vac'homus b. ; *willkürlicher Eingriff in das Privatleben*, emelladenn e buhez prevez u.b. b., emelladenn en amgant prevez u.b. b., emelladenn en amgant buhez prevez u.b. b., emell en aferioù prevez u.b. g., gaou (noaz) ouzh buhez prevez u.b. g.

Adv. : a-did, diabeg, hep abeg, hep digarez, hep gwir abeg, hep rag na perag ; *niemand darf willkürlich festgenommen werden*, den ebet ne vo harzet diouzh c'hoant, den ebet ne vo harzet a-did ; *willkürlich verteilen*, rannañ diouzh tid an-unan (diouzh e did e-unan, diouzh he zid hec'h-unan h.a.) ; *er handelt immer willkürlich*, ober a ra pep tra diouzh e benn e-unan, ober a ra pep tra diouzh e c'hoant e-unan, ober a ra pep tra diouzh ma tro en e benn, ober a ra pep tra hervez ar pezh a vez o ruilhal en e benn, ober a ra pep tra diouzh ma tro en e spered, ober a ra pep tra hervez ma tro en e benn, ober a ra pep tra diwar froudenn, ober a ra pep tra dre froudenn, ober a ra pep tra hervez e froudennoù, ne ra netra nemet diouzh e imor, techet e vez da heuliañ e benn, heuliañ a ra atav c'hoantoù e galon, ne ra netra nemet diouzh e faltazi, ne ra netra nemet hervez e faltazi, ne ra netra nemet diouzh e vod, ober a ra pep tra diouzh ma sav loariadenn ennañ, ober a ra pep tra diouzh ma tro en e froudenn, ober a ra e renkoù.

Willkürlichkeit b. (-) : tidegezh b., disolded b.

Willy g. : Gwilhaouig g., Lomig g., Laouig g., Laou g.

Wilson-Drossel b. (-,-n) : [loen.] milc'hwid rous g. [*liester* milc'hwided rous].

Wimmeln n. (-s) : bordilh b., bordilhadur g., mesk g., berv g., bordilherezh g., birvilh g., merienerezh g., neradur g., neridigezh b.

wimmeln V.gw. (hat gewimmelt) : neriñ, neradiñ, bordilhañ, berviñ, birviñ, merat, fourgasiñ, merienañ, meskañ, puilhañ, dreistfonniñ, konkediñ, bezañ a-struj, gourfaoterekaat, bezañ gres, ampletiñ, ober fonn, fonnañ, paotañ ; *der Platz wimmelt von Menschen*, tud a zo e-leizh al leurgêr, tud a zo leizh al leurgêr, bez' ez eus tud leizh al leurgêr, ken stank eo an dud war ar blasenn hag ar merien en ur grugell, birviñ a ra an dud war ar blasenn evel un taol gwenan, birviñ a ra an dud war ar blasenn e-giz ur grugell verien, o virviñ emañ al leurgêr gant an dud, o vordilhañ emañ al leurgêr gant an dud, du eo ar blasenn gant an dud, un tolpad bras a dud a zo o fourgasiñ war al leurgêr, merienañ a ra an dud war ar blasenn (Gregor), kalz a hej hag a brez a zo war al leurgêr, goleet eo ar blasenn gant tud, an dud a zo leun al leurgêr ganto, gorjellet eo an dud leun ar blasenn, en em gouchañ a ra an dud war ar blasenn ; *sein Haar wimmelt von Läusen*, e benn a verv gant al laou, bervet eo e benn gant al laou, debret eo e benn gant al laou, merat (fourgasiñ) a ra al laou war e benn, e benn a zo bervet a laou, e benn a zo buget a laou, e benn a zo neret a laou, laouek eo e benn, emañ e benn o virviñ gant al laou, laou tout eo e benn, leun a laou eo e benn, al laou a zo leun e benn ganto, berviñ a ra al laou war e benn, laou a-vordilh a zo war e benn, bordilhet a laou eo e benn, bordilhet gant laou eo e benn ; *sein Pelz wimmelt von Flöhen*, emañ e vlevenn o virviñ gant ar c'hwen, merat a ra ar c'hwen war e vlev, e vlevenn a zo bervet a c'hwen, c'hwen a zo leizh e vlevenn, ar c'hwen a zo leun e vlevenn ganto, c'hwenek-kaer eo ; *der Kadaver wimmelt von Würmern*, korf al loen marv a fiñv gant an astuz, brein eo korf al loen marv gant an astuz, neret a astuz eo korf al loen marv, bervet a astuz eo korf al loen marv, karg a astuz eo korf al loen marv, kontronek eo korf al loen marv ken na fiñv, kontroniñ a ra korf al loen marv, korf al loen marv a verv ar c'hontron warnañ, fourgasiñ (merat) a ra an astuz war korf al loen marv, korf al loen marv a zo o virviñ gant ar preñved (gant al lastez), lastez a zo leizh korf al loen marv ; *im Bach wimmeln die Forellen*, ar stêr e fonn an dluzhed enni, dreistfonniñ a ra an dluzhed er stêr ; *im Wald wimmelt das Wild*, er c'hoad e verv ar jiber, er c'hoad e kaver jiber ne vern pelec'h, sof-kont a jiber a zo er c'hoad, leun a jiboez eo ar c'hoad, dreistfonniñ a ra ar jiber er c'hoad, [gwashaus] brein eo ar c'hoad gant ar jiboez ; *in der Küche wimmelt es von Ameisen*, merien a zo leizh ar gegin, ar merien a zo leun ar gegin ganto, ar gegin a zo karg a verien ; *in dem Text wimmelt es von Fehlern, der Text wimmelt von Fehlern*, gwriet a fazioù eo ar pennad, stank eo ar fazioù er pennad-skrid, fonnañ a ra ar fazioù er pennad-skrid, bordilhet gant fazioù eo ar pennad-skrid, bordilhet a fazioù eo ar pennad-skrid, an destenn a zo fonnus ar fazioù enni ; *im Stadtzentrum wimmelt es von Taschendieben*, kreiz-kêr 'zo karg a skarzherien-c'hodelloù ; *das Grundstück wimmelt*

von *Maulwürfen*, konkedet eo ar park gant ar gozed ; *die Straßen wimmeln von Touristen*, ar straedoù a zo beuzet gant an douristed, birviñ a ra ar straedoù gant an douristed, gorjellet eo an douristed leun ar straedoù, en em gouchañ a ra an douristed er straedoù, karg a douristed eo ar straedoù ; *bei diesem feuchtwarmen Wetter wird bald das Ungeziefer wimmeln*, gant an amzer bouer-se e puilh ar preñved (al loened, an astuz) a-benn nebeut, astuzus eo an amzer bouer-se, lastezus eo an amzer bouer-se.

wimmelnd ag. : 1. nerus, bervus, puilh, gres, stank evel ar grizilh, stank evel merien, stank evel ar glizh, a-vordilh, fonnus ; 2. o virviñ gant, neret a, buget a, bervet a, brein gant, bordilhet gant, konkedet gant ; *vom Ungeziefer wimmelnd*, astuzus, neret a astuz, buget a laou ; *von Maden wimmelnd*, kontronek.

Wimmer g. (-s,-) : 1. [louza.] torzhell b. ; 2. [mezeg.] krank g., skoulm g., nozelenn b., gwagrenn b., porc'hellez b., kaledenn b. ; 3. [Bro-Suis] gwiniegour g., gwinienn g., gwinier g.

Wimmerl n. (-s,-n) : [Bro-Aostria] 1. porbolenn b., burbuenn b., burbu g., pik-du g., draen kig g. ; 2. [dre skeud.] *lästiges Wimmerl*, ripompi tagnous g., kac'her gwasket g., kac'her diaes g., ki kac'her g., kac'her g., kagaleg g. [*liester* kagaleien], kaoc'her g., chaoker g., tad an ardoù fall g., gwir bistri g., pezh hek g., poezon g., elemant g. [*liester* elemanted], strapad den g., penn-kleiz g., penn-kleiz a zen g., torr-penn g., torr-revr g., torr-penn ha torr-revr ouzhpenn g., fardilhon g., amerdour g., brammsac'h g., chilper g., dismantr-spered g., debr-spered g., koll-skiant g., tourmant a zen g., skrab-e-doull g., abuzer g., ampoezon g., añjiner g., arabaduz g., atahiner g., duadenn b., borod g., brae b., randoner g., rahouenn b., trabaser g., chigarder g., hegazer g.

wimmern V.gw. (hat gewimmert) : gwic'hal, klemmichal, klemmuskat, kestal, keinal, kunudañ, kluc'hunañ, garmiñ, morleñvañ, leñvañ, kouignal, kestal, kunuc'henniñ, kunuc'hañ, gouerouzat, mousklemm, mousklemmañ, termal, gwigourat, toreañ.

Wimmern n. (-s) : gwic'h g., gwic'herezh g., klemmvan g., hirvoud g., hirvoudennoù ls., leñvoù ls., leñvadeg b., leñverezh g., leñvadennoù ls., kunuc'hennou ls., klemmuskerezh g., klemmuskadennoù ls., mousklemmoù ls., tore g., gwigour g., siwadennoù ls., term g., termerezh g.

Wimpel g. (-s,-) : 1. giton g., seizenn b., flammenn b. ; *mit Wimpeln geschmückt*, seizennek ; 2. [relij.] gwimpl g.

Wimpelstock g. (-s,-stöcke) : fust ar flammenn g., troad ar flammen g.

Wimper b. (-,-n) : 1. [korf.] malgudenn b., malgud str., barvenn daoulagad b., blevenn daoulagad b., malvenn b. ; *falsche Wimpern*, malgudennoù faos ls., malgudennoù lakaet ls. ; *lange Wimpern*, malgudennoù hir ls. ; *mit den Wimpern zucken*, divalvenniñ, divalvenniñ e zaoulagad, brezilhat, brezilhat e zaoulagad, gwilc'hata, gwilc'hañ an daoulagad, gwignal, gwignal an daoulagad, gwilgat, blinkañ, ober lagad-luch, goulazhañ e zaoulagad, ober lagadig, ober luchadennoù, malgudenniñ, malvenniñ, steredenniñ ; [dre skeud.] *mit keiner Wimper zucken*, menel difrom, chom difrom chom distrafiuilh, chom disaouzan, chom diflach, na ober van ebet, tremen hep ober forzh, na ober seblant ebet, na ober esmae ebet, chom digas (digaz) ouzh udb, chom yen ; *ohne mit der Wimper zu zucken*, hep divalvenniñ an daoulagad, hep brezilhat, hep brezilhat an daoulagad, hep na rafe ur serr-lagad, hep na zeufe ur bannac'h dour war e zaoulagad, hep ober ur van, hep ober van, hep ober na mik na man, hep ober seblant ebet, hep ober an disterañ seblant, ken distrafiuilh ha tra, ken difrom ha tra, ken dinec'h ha tra, hep sellet blaz ebet, hep sellet blaz na kont ebet eus kement-mañ, hep ober esmae ebet, hep alamant, hep bezañ seizhdaleetoc'h evit ober an dra-se, diskorpul-kaer, hep divarc'hañ ; 2. [bev.] blevennigelen g. [*liester* blevennigeled kreniat], bleven kreniat g.

342

Wimperc g. (-s,-e) / **Wimperge** b. (-,-n) : [tisav.] togell b., talgen ti g.

Wimperheide b. (-) : [louza.] brug ruz str.

Wimperntusche b. (-,-n) / **Wimpernspirale** b. (-,-n) : maskara g., rimmel® g.

Wimpernzucken n. (-s) : malgudennerezh g., blinkadell b., blinkerezh g., gwilc'had g., gwilc'hadenn b., gwilc'hadur g., goulazh-lagad g., serr-lagad g., taol lagad g., gwignadenn b., gwignadur g., luchadennoù ls.

Wimperschlag g. (-s,-schläge) : gwign-lagad g., serr-lagad g., blinkadell b., gwilc'had g., blinkadenn b., gwignadenn b., gwilc'hadenn b., luchadenn b.

Wimpertierchen n. (-s,-) : [loen., *Ciliata*] blevaneg g. [*liester* blevaneged].

Wind g. (-s,-e) : 1. avel g., gwent g., c'hwezh g., c'hwezh an avel g., [dre fent] an aotrou Geravel g., Keravel g. ; . *vorherrschender Wind*, pennavel g. ; . *der Hauch des Windes*, *der Atem des Windes*, c'hwezh an avel g., aezhenn an avel b., anal an avel b. ; . *stürmischer Wind*, avel diroll g., avel dirollet g., gwall avel g., avel-stourm g., avel dichadenet g., avel foll g., avel feuls g., avel forluok g., avel fourradus g., avel spontus g., avel da zilstañ ar saout g., avel ken a fust g., follentez avel b. ; . *starker Wind*, *steifer Wind*, avel greñv g., avel vras g., avel bounner g., avel reut g., gwall avel g., avelaj g. ; . *trockener Wind*, spelc'h g., avel spelc'h g., avel spelc'hus g., skamil g., avel skamil g., avel skarnil g., skarin g., avel skarin g., avel suilh g., avel skaot g. ; . *von der Sonnenwärme an heißen Tagen erzeugter Wind*, buared g., morsuilh g. ; . *vom Wind ausgetrocknete Lippen*, muzelloù suilhet gant ar gwent (gant an avel) ls. ; . *ein heißer Wind*, un avel c'hor g., un avel boazhidik g. ; . *eiskalter Wind*, avel but g., avel rivus g., avel skom g., avel sklas g. ; . *kaltrockener Wind*, *trockener eiskalter Wind*, avel rip g., avel dreut g., avel yen ha spelc'hus g., spinac'henn b. ; . *linder Wind*, fourradenn avel b., c'hwezhadenn b., aezhenn b., aezhennig b., mouchig-avel g., mouchig-avel flour g., bannig avel g., pikad avel g., mouch-avel g., striilh avel g., anal an avel b., takenn avel b., lomm avel g., lommig avel g., likenn avel b., berad avel g. ; . *ein leichter Wind war zu spüren*, lezwentat a rae ; . *kühler Wind*, avel glouar g. ; . *frischer Wind*, avel fresk g. ; . *stärkermäßig beständiger Wind*, avel blaen g. ; . *richtungsmäßig beständiger Wind*, avel reizh g. ; . *mäßiger Wind*, avel habask g. ; . *synoptischer Wind*, avel sinoptek g. ; . *der Wind mallt ständig*, *der Wind springt ständig um*, *der Wind läuft ständig um*, cheñch-dicheñch eo an avel, hedro eo an avel, an avel ne ra nemet treiñ, furluok eo an avel ; . *umspringende Winde*, *umlaufende Winde*, avel cheñch-dicheñch g., avel hedro g., avel furluok g. ; . *schwacher Wind*, avel laosk g. ; . *relativ ruhiger Wind*, avel berr g. ; . *leichter Wind*, avel skañv g. ; . *leichter Seewind*, aezhenn-vor b., aezhennig-vor b. ; . *Seewind*, avel vor g., avel vaez g., avel eus ar maez g., avel diwar vor g. ; . *wenn Seewind ist*, pa vez an avel diwar ar mor, pa vez avel vaez, pa vez toull an avel en donvor ; . *kalter Maiwind*, *kalter Juniwind*, morc'hwezh g. ; . *Regen bringender Wind*, avel c'hlav g. ; . *Wind hervorruft*, avelus ; . *schneidender Wind*, *scharfer Wind*, avel but g., avel lemm (c'hwerf, sklas, rip, yen, yud) g., avel c'harv g., avel vinimus g., avel dreut g., avel griz g., avel drenk g., avel hag a droc'h g., avel hag a grog g., avel hag a c'hwist g. ; . *der Wind schneidet ins Gesicht*, an avel a droc'h, an avel a grog, c'hwistañ a ra an avel, rip (lemm, put, garv, c'hwerf, treut, kriz, sklas, binimus, trenk) eo an avel, flemmañ a ra an avel ; . *der Wind weht*, avel a zo, avel a zo ganti, avel a ra, avelañ a ra, c'hwezhañ a ra an avel, ober a ra avel, emañ an diaoul o c'hwezhañ e fronelloù ; . *der Wind bläst*, emañ an avel o c'hornal, kornal a ra an avel ; . *heute geht böiger Wind*, avel rizennek a zo hiziv, ravalioù a zo hiziv, a-gaouadoù e c'hwezh an avel hiziv ; . *es bläst ein starker Wind*, avelañ a ra divat, ruz eo gant an avel, fraeañ a ra an avel ; . *der Wind springt um*, *der Wind schlägt um*, treiñ a ra an avel, cheñch a ra an avel e roud, an avel a cheñch tu, disgweañ a ra an avel ; . *der Wind will nicht umspringen*, *der Wind will nicht drehen*, an avel ne dec'hfe ket diouzh an toull-mañ, an avel ne dec'h ket eus e roud ; . *Umspringen des Windes*, *Umschlagen des Windes*, trummgemm g., troad b. [*liester*

troadoù] ; . *Richtung, aus der der Wind kommt*, toull an avel g. ; . *der Wind blies ständig aus der gleichen Richtung*, chomet e oa an avel er memes arroud ; . *der Wind hat gedreht*, troet eo an avel, deuet eo an avel da dreiñ ; . *der Wind dreht nach Westen*, treiñ a ra an avel d'an traoñ, kornôgiñ a ra an avel, mont a ra an avel d'e gornôg, dont a ra an avel d'e gornôg ; . *der Wind dreht nach Osten*, reteriñ a ra an avel, mont a ra an avel d'e reter, dont a ra an avel d'e reter ; . *der Wind dreht nach Norden, der Wind dreht sich nordwärts*, norzhañ a ra an avel, norzhiñ a ra an avel, serzhañ a ra an avel, sershaat a ra an avel, serzhiñ a ra an avel, amontiñ a ra an avel, nordiñ a ra an avel, mont a ra an avel d'e norzh, dont a ra an avel d'e norzh, tremen a ra an avel d'an hanternoz, mont a ra an avel d'ar c'hrec'h ; . *der Wind dreht nach Süden*, gouzizañ a ra an avel, suiñ a ra an avel, mont a ra an avel e gouziz, mont a ra an avel d'ar c'houziz, mont a ra an avel d'e su, dont a ra an avel d'e su, dont a ra an avel d'ar c'houziz, mont a ra an avel en izel, izelaat a ra an avel ; . *der Wind dreht nach Südosten*, gevredañ a ra an avel, emañ an avel o c'hevredañ, mont a ra an avel d'e c'hevred, dont a ra an avel d'e c'hevred, emañ an avel o treiñ er gevred ; . *der Wind dreht nach Südwesten*, merventiñ a ra an avel, emañ an avel o verventiñ, mont a ra an avel d'e vervent, dont a ra an avel d'e vervent, treiñ a ra an avel er mervent ; . *der Wind dreht nach Nordwesten, der Wind dreht auf Nordwesten*, gwalarniñ a ra an avel, emañ an avel o walarniñ, mont a ra an avel d'e walarn, dont a ra an avel d'e walarn ; . *der Wind dreht nach Nordost, der Wind dreht auf Nordost*, biziñ a ra an avel, emañ an avel o viziñ, mont a ra an avel d'e viz, dont a ra an avel d'e viz ; . *der Wind kommt aus Nordwest*, emañ an avel en e walarn, an avel a zo gwalarn, avel walarn a zo ganti, gwalarniñ a ra ; . *der Wind kommt aus Südost*, emañ an avel en e c'hevred, an avel a zo gevred, avel c'hevred a zo ganti, avel c'hevred a zo ; . *der Wind kentert*, treiñ a ra an avel tu evit tu ; . *der Wind legt sich (ak.)*, *der Wind flaut ab*, *der Wind lässt nach*, sioulaat a ra an avel, tevel a ra an avel, terriñ a ra war an avel, terriñ a ra an avel, gouzizañ a ra an avel, kouezhañ a ra an avel, habaskaat a ra an avel, war habaskaat emañ an avel, mougañ a ra an avel, abafiñ a ra an avel, ameniñ a ra an avel, ehanañ a ra an avel, gwanaat a ra an avel, kalmiñ a ra an avel, chokiñ a ra, emañ an avel o souchiñ ; . *der Wind und der Regen lassen nach*, gwennañ a ra an amzer ; . *der Wind hat sich gelegt*, *der Wind ist abgeflaut*, *der Wind hat nachgelassen*, gouzizet eo an avel, izelaet eo an avel, kalmet eo an avel, mouget eo an avel, ehanet eo an avel, kalmet eo bremañ, an avel a zo torret warnañ, torret eo an avel, tavet eo an avel ; . *ein Wind kommt auf*, *der Wind macht sich auf*, sevel a ra ur bannac'h avel, sevel a ra an avel, setu Keravel, degouezhet eo an aotrou Geravel ; . *der Wind weht immer stärker*, *der Wind frischt auf*, fourrañ a ra an avel, freskaat a ra an avel, gwashaat a ra an avel, rustaat a ra an avel, emañ an avel o c'hlazañ, emañ an avel o kreskiñ, kreskiñ a ra an avel, kargañ a ra an avel, war greñvaat ez a an avel, lañsañ a ra an avel, glaziñ a ra an avel ; . *starker Wind wehte*, c'hwezhañ a rae, kreñv e c'hwezhe an avel, ur goueliad reut a avel a oa, avel vras a oa, avel bounner a oa, skeiñ a rae an avel, stourm a rae an avel, ruz e oa gant an avel, c'hwistañ a rae an avel, foetañ a rae an avel, aveliñ a rae divat, fraeañ a rae an avel ; . *der Wind facht den Brand an*, c'hwezhañ a ra an avel an tan-gwall, c'hwezhañ a ra an avel war an tan-gwall, plantañ a ra an avel c'hwezhe an tan-gwall, atizañ a ra an avel an tan-gwall, arfleuiñ a ra an tan-gwall gant an avel oc'h erruout gantañ ; . *der Wind trägt das Feuer weiter*, an avel a boulz ar flamm larkoc'h ; . *der Wind findet wenig Angriffsfläche*, nebeut a grog en devez an avel, nebeut a beg en devez an avel ; . *woher weht der Wind ?* pelec'h emañ an avel ? penaos emañ an avel ? eus pelec'h e teu an avel ? peban e teu an avel ? e pe roud emañ an avel ? e pe roudenn emañ an avel ? eus pe du e teu an avel ? ; . *der Wind kommt aus Nord*, avel uhel

a zo ganti, avel norzh a zo, emañ an avel en uhel, emañ an avel en e norzh, an avel a zo norzh, an avel a zo uhel, an avel a zo serzh ; . *der Wind kommt aus Nordost*, emañ an avel en e viz, an avel a zo biz, avel viz a zo ganti ; . *der Wind kommt aus östlicher Richtung, der Wind weht aus östlicher Richtung, wir haben Ostwind*, an avel 'zo reter, emañ an avel en e reter, reter eo an avel, avel reter a zo ganti ; . *der Wind weht vom Gebirge weg*, dont a ra an avel eus kaout ar menezioù, dont a ra an avel diwar-gaout ar menezioù, dont a ra an avel diouzh kavout ar menezioù, dont a ra an avel diwar-zu ar menezioù, dont a ra an avel diwar-du ar menezioù, emañ toull an avel er menezioù ; . *ein schwacher Wind weht aus Nordost*, c'hwezhañ a ra an avel skañv eus ar bisañ g. ; . *den Wind im Rücken haben*, kaout avel a-gein (avel a-dreñv, avel a-du) ; . *der Wind kommt von hinten, wir haben den Wind im Rücken*, emañ an avel a-gein deomp, mont a reomp a-du gant an avel, mont a reomp a-vat gant an avel ; . *wenn der Wind aus dieser Richtung weht, muss die Tür geschlossen bleiben*, ouzh ar roud-avel-mañ e rank an nor bezañ serret ; . *wenn der Wind aus dieser Richtung weht, bedeutet das Regen*, gant ar roud-avel-se eur sur da gaout glav ; . *der Wind treibt das Schiff vorwärts*, poulzet e vez ar vag gant an avel ; . *der Wind treibt die Wolken gegen die Berghänge*, an avel a zegas ar c'houmoul da stekiñ ouzh ar menezioù ; . *der Wind wird schon diesen Nebel vertreiben*, boued-avel a zo er vrumenn-se, karzhet e vo ar vrumenn-se gant an avel ; . *der Wind hat die Wolken weggefegt*, naetaet eo bet an oabl gant an avel, an avel en deus digoumoulet an oabl, karzhet eo bet an oabl gant an avel, distrewet eo bet ar c'houmoul gant an avel ; . *das Heulen des Windes*, ar rutenn b., trouz an avelaj g., yud an avel g., youc'hadennoù an avel ls., yuderezh an avel g., mouezh an avel o yudal b. ; . *der Wind heult im Kamin*, trouzal a ra an avel er siminal, youc'hal a ra an avel er siminal, c'hwibanat (c'hwitellat, gwic'hal, hudal, soroc'hal, roc'hal, kunudañ) a ra an avel er siminal, yudal a ra an avel er siminal, an avel a zo pounner er siminal ; . *der Wind bläst durch die Ritzen in die Scheune hinein*, en em fourrañ a ra an avel er sanañ dre ar frailhoù ; . *die Wipfel rauschen im Wind*, klevet e vez an avel o sourral e laez ar gwez ; . *die Zweige schwanken im Wind*, horjellat a ra ar skourroù en avel, frizañ a ra ar brankoù ouzh c'hwezhe an avel, brañsellat a ra ar brankoù en avel, brallañ a ra ar skourroù en avel, lusket e vez ar skourroù gant an avel, an avel a laka ar skourroù da hejañ, luskañ a ra ar skourroù en avel, hejañ a ra ar skourroù en avel, luskellañ a ra ar skourroù ouzh c'hwezhe an avel ; . *das Korn wogt zart im Wind*, rodellañ a ra ar pennoù-ed gant an aezhenn, an aezhenn a laka an ed da vrañsellat milzin war o c'horzennoù ; . *die Wäsche flattert im Winde*, emañ an dilhad o lammat gant an avel, emañ an dilhad o frizañ en avel, emañ an dilhad o flojeal en avel, hej a zo gant an dilhad, hejet e vez an dilhad gant an avel, an avel a laka an dilhad da hejañ, fraoñval a ra an dilhad gant an avel, fringal a ra an dilhad gant an avel, fraoñval a ra an dilhad a-youl ar pevar avel ; . *ihr Haar weht im Wind, ihr Haar wogt im Wind*, an avel a laka he blev da hejañ, hejañ a ra he blev en avel, luskañ a ra he blev en avel, luskellañ a ra he blev ouzh c'hwezhe an avel ; . *die Plane wird vom Wind erfasst*, an avel a frae e-barzh ar vallin ; . *ein Spiel der Winde sein*, bezañ kaset ha digaset gant ar pevar avel evel ur c'hoariell, bezañ kaset-degaset a-youl ar pevar avel, bezañ taol-distaol gant an avel ; . *bei (in) Wind und Wetter*, dindan an avel diroll hag ar glav bras, pa foet ar glav, dirak ar stourm hag ar gurun, dre vrap pe dre c'hlav, dindan an amzer vras, dindan an holl amzer, dindan reklom ha rugenn, dindan ar seizh amzer, dindan pep amzer, dindan forzh peseurt amzer, dre n'eus forzh pe amzer, dindan ar seizh avel, e-barzh ar c'hriz, glav-avel, glav-heol, hañv-goañv, hañv-c'hoañv ; . *bei Wind und Wetter wandern*, foetañ fank ha foetañ drez ; . *Wind und Wetter härten den Hirten ab*, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) dindan ar glav hag an avel, kaletaat a ra ar mēsaer (ar bugul) gant aer ar wallamzer, ober a ra ar mēsaer e gorf diouzh glav hag avel ; . *allem Wind und Wetter ausgesetzt*, durc'haet d'ar seizh avel, digor d'ar pevar avel, skoet gant ar seizh avel, dindan ar seizh amzer, e fri etre ar pevar avel, er pevar avel, etre ar pevar avel, e ti ar pevar avel, dispak

d'an avelioù, e-kreiz ar gas, digledour, diglet, a-youl avel, a-youl ar pevar avel, avelek, digletus-kenañ ; . *vor dem Wind geschützt*, en dizavel, e gwasked diouzh an avel, er goudor d'an avel, gwasket, gwaskedet, en aer vat, diwallet diouzh an avelioù ; . *Deckung vor Wind und Regen*, spagn g. ; . *Schutz vor dem Wind schaffen*, diarbenn an avelioù ; . *etwas vor dem Wind schützen*, andorenniñ udb, diwall (goudoriñ, gwaskediñ) udb ouzh an avel, diwall (goudoriñ, gwaskediñ) udb diouzh an avel, diwall (goudoriñ, gwaskediñ) udb diouzh an avelioù ; . *sich vor dem Wind schützen*, mont da zizaveliñ ; . *das Boot treibt vor dem Wind*, kaset-degaset e vez ar vagig a-youl avel (Gregor), kaset-degaset e vez ar vagig a-youl ar pevar avel ; . *vor dem Wind treiben, nachdem alle Segel eingezogen wurden*, mont diouel-kaer ; . *gegen den Wind schreien*, bezañ en aer enep o huchal, huchal en aer enep ; . *Lehre vom Wind*, anemografiezh b., aveloniezh b. ; . *ein vom Wind gebeugter Baum*, ur wezenn bet kostezet gant an avel ; *die vier Kardinalwinde, die vier Hauptwinde*, ar pevar fennavel ls. ; [tekn.] . *den Wind abweisen, den Wind ableiten, den Wind umleiten*, gougammañ an avel.

2. [merdead.] . *scheinbarer Wind*, amur g. ; *günstiger Wind, raumer Wind*, avel a-du g., avel vat g., avel a-dreñv g., avel a-gein g., avel a-vat g., avel hag a zoug g., avel lañsus g. ; . *bei raumem Wind, bei günstigem Wind*, pa vez an avel da zougen ; . *wir bekommen bald raumen Wind*, emañ an avel o treiñ a-vat ; . *frischer Wind*, avel greñv g., avel da zougen g. ; . *der Wind war uns günstig*, an avel en doa graet diouzhomp, an avel a oa ganeomp ; *der Wind stand ungünstig*, c'hwezhañ a rae an avel a-walldu, avel enep a oa, avel gontrol a oa, avel a-benn a oa ; . *geraden Wind haben, günstigen Wind haben*, mont a-vat gant an avel, bezañ douget gant an avel ; . *widriger Wind, Gegenwind*, avel a-benn g., avel a-benn-kaer g., avel enep g., avel penn g., avel stourm g., avel gontrol g. ; . *schräler Wind*, avel verr g. ; . *der Wind schralt*, avel verr 'zo ; . *bei schralendem Wind (bei schralem Wind) werden die Segel dichtgeholt und flach getrimmt*, pa vez avel verr e vez bordet al lien evit delc'her muioc'h a-benn d'an avel ; . *gegen den Wind kämpfen, Gegenwind haben*, reiñ fas, mont a-benn an avel, mont a-benn d'an avel, mont a-fas, mont eeun d'an avel, bezañ d'an avel, gouren ouzh an avel, enebiñ ouzh an avel, pennañ ouzh an avel, pennata ; . *Seitenwind*, avel dreverz g., avel gostez g., avel a-dreuz g., avel a-gorn g., avel-voulin g. ; . *ablandiger Wind, Landwind*, avel zouar g., avel a-zouar g., avel dialaez g., avel diamont g. ; . *aufandiger Wind, Seewind*, avel vor g., avel vaez g., avel c'houziz g. ; . *die Segel aus dem Wind setzen*, dizaveliñ ar gouelioù ; . *einem Segelboot den Wind wegfangen*, dizaveliñ ur vag-dre-lien ; . *sich (dat.) den Wind wegfangen lassen*, pakañ un dizavelad, bezañ dizavelet ; . *gegen den Wind rudern*, roeñvat a-benn an avel, roeñvat a-benn d'an avel, gouren gant e roeñvoù ouzh an avel ; . *vom Wind segeln*, a) bezañ lusket gant an avel vat, kaout avel gein (avel a-dreñv, avel a-gein, avel a-vat, avel a-du), mont lark ganti, mont a-vat gant an avel, sturiañ avel a-dreñv ; b) [dre skeud.] bezañ avel a-du (avel vat) gant an-unan, bezañ ar voul o treiñ a-du gant an-unan ; . *mit vollem Wind segeln*, mont gant e holl ouelioù digor, bezañ douget gant an avel ; . *hart am Wind segeln, hoch am Wind segeln, dicht am Wind segeln, scharf am Wind segeln*, pikiñ, delc'her klocz d'an avel, delc'her klocz, delc'her tost-tost d'an avel, mont klocz d'an avel, bezañ tost d'an avel, bezañ klocz d'an avel, bezañ klocz, delc'her ar vag a-benn, delc'her ar vag a-benn d'an avel, mont eeun d'an avel, mont a-benn an avel, mont a-benn d'an avel, mont a-benn-kaer d'an avel, mont a-fas, reiñ fas, kaout avel enep (avel penn, avel a-benn, avel stourm), pennata ; . *fahr hart am Wind ! fahr hoch am Wind !* deus d'an avel ar muiañ ma c'helli ! deus klosoc'h d'an avel ! ; . *das Schiff nach dem Wind drehen, das Schiff nach dem Wind wenden*, dont d'an avel ; . *gegen den Wind segeln, gegen den Wind ankreuzen*, loveal, louviadal, tennañ treuzioù ; . *sich vor den Wind*

legen, derc'hel a-benn, dont d'an avel, treiñ beg al lestr d'an avel ; . *im Wind*, a-benn en avel, a-benn d'an avel ; . *das Schiff im Wind halten*, derc'hel ar vag a-benn, derc'hel ar vag a-benn d'an avel ; . *der Wind räumt*, treiñ a ra an avel a-vat ; . *zwischen Wind und Wasser*, a-rez an dour, war fleurig an dour ; . *Wind schräg von hinten, halber Wind*, avel larg g. ; . *sie segeln mit Wind schräg von hinten*, emaint el larg ganti.

3. [dre skeud.] : . *ihre Kinder sind in alle vier Winde zerstreut*, skignet ha feltret eo o bugale e pevar c'horn ar bed ; . *von etwas Wind bekommen*, klevet avel eus udb, kaout avel eus udb, kaout keloù eus udb kuzhet, klevet anv (klevet meneg) eus udb kuzhet ; . *jemandem den Wind aus den Segeln nehmen*, a) [ster rik, sport, merdead.] troc'hañ an avel d'u.b., dizaveliñ u.b., lemel an avel d'u.b., mont en avel d'u.b., bezañ en avel d'u.b., tremen en avel d'u.b. ; b) [dre skeud.] mont en avel d'u.b., troc'hañ an avel d'u.b., terriñ e dizh d'u.b., lemel an avel d'u.b., arbennañ u.b., lakaat diwezhañ da oberoù u.b., toullañ dindan u.b., tennañ (distreiñ) an dour diwar prad u.b., falc'hat e brad d'u.b., troc'hañ ar foenn dindan treid u.b., troc'hañ d'u.b. ; . *das ist Wind in seine Segel*, kement-se a zegas dour d'e vilin, kement-se a ya en e avel, kement-se a ra e jeu ; . *wissen, woher der Wind weht*, gouzout gant peseurt avel treiñ, gwelet eus pelec'h e c'hwezhañ an avel, gouzout ar stek, gouzout an tres, anaout an tres ; . *er weiß, woher der Wind weht*, hennezh a oar gant peseurt avel treiñ ; . *sich nach dem Wind drehen (das Mäntelchen nach dem Wind hängen)*, treizhañ diouzh an amzer, treiñ (c'hwezhañ) gant an avel, c'hwezhañ e tu an avel, bezañ pennadus evel ur bouc'h, treiñ aes e chupenn, cheñch aes tu d'e chupenn, cheñch aes tu d'e borpant, mont eus an eil kostezenn d'eben, treiñ gant kement avel 'zo, gouzout cheñch tu d'e chupenn, klask e avel, mont da-heul an avel, bezañ hedro, bezañ un den breskik eus an-unan, bezañ boulijant, treiñ evel ur wiblenn, treiñ-distreiñ evel ur wiblenn, bezañ kildro evel ur wiblenn, bezañ tro-didro, treiñ-distreiñ evel kog an tour, bezañ berrboellik, treiñ evel an avel, c'hoari nac'h-dinac'h, cheñch ha dicheñch tu d'e chupenn, bezañ ur vitell eus an-unan, bezañ ur wiblenn eus an-unan, bezañ ur vardell eus an-unan ; . *in den Wind reden*, komz ouzh tud a ra skouarn vouzar (a stank o divskouarn), mont e gomzoù gant an avel, mont e gomzoù e puñs an avel, treiñ e deod e goullou, kouezhañ e gomzoù war an douar, mont e gomzoù e moged, komz evit ar c'helien, komz ouzh Yann dibalamour (ouzh tud eus Kerskouarneg), komz ouzh pennoù bouzar, komz ouzh tud na selaouont na kuzul na kelenn ebet, komz ouzh tud na reont van ebet ; . *etwas in den Wind schlagen*, lezel udb da vont gant an avel, na ober van eus udb, lezel udb a-gostez, lezel udb war e revr, ober fae war udb ; . *vom Winde verweht*, gwentet gant an avel ; . *gegen den Wind anstinken*, klask tapout (pignat) re uhel, bezañ re vras e c'haoliad, kac'hat uheloc'h eget e revr, kouvetañ enorioù, trac'hoantaat enorioù, bezañ c'hoantek d'an enorioù, bezañ c'hoantek a enorioù, glaouriñ war an enorioù, glaourenniñ war-lerc'h an enorioù, bezañ terzienn ar vrazentez gant an-unan, redek gant gred war-lerc'h an enorioù, bezañ naonek d'an enorioù, na vezañ nemet brasoni gant an-unan ; . *der Wind dreht sich*, emañ ar voul (ar chañs) o treiñ, emañ ar chañs o tistagañ diouzhomp, emañ ar rod o treiñ, emañ ar skudell o treiñ war he c'henoù ; . *Wind machen*, a) ober kalz a drouz en-dro d'udb, ober ur bern reuz en-dro d'udb, ober ur bern charre en-dro d'udb, ober ur bern charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, un abadenn, jabadao, tousmac'h, karnaj) abalamour d'udb, tousmac'hat en askont d'udb, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar en askont d'udb, toumpial en askont d'udb, tournial en abeg d'udb, kas karbac'h en askont d'udb, kas trouz en arbenn d'udb, kas safar abalamour d'udb, ober cholori (talabao) en arbenn d'udb, karnajal en abeg d'udb, ober kalz a reuz evit netra, ober un eured gant netra ; b) rufañ avel ha moged, c'hoari e legon, dougen randon, ober e vraz (e aotrou), ober brasoni, rodal, bezañ un torkad lorc'h en an-unan, rodal e revr, pompadiñ, en em veuliñ, seniñ e gloc'h, brallañ e gloc'h, brallañ e gloc'h bras, seniñ e

gloc'h bras, lakaat bole en e gloc'h, stagañ ur gordenn dev ouzh e gloc'h bras, seniñ e gloc'h e-unan, lakaat e gloc'h da dintel re skiltr, na gaout ezhomm kloc'her ebet evit seniñ e gloc'h, skeiñ war e daboulin, brabañsal, paboriñ, ober e babor, tonal, bezañ pompus en e gomzoù, ober foug gant e ouiziegezh, ober teil, ober muioc'h a deil eget a blouz, ober muioc'h a voged eget a dan, treiñ al leue en an-unan (*e leue ennañ, he leue enni h.a.*), na vezañ nemet c'hwezh hag avel, bezañ leun a avel, bezañ avel gant an-unan leizh ar penn (*leizh e benn, leizh he fenn h.a.*), flipata, ober digorou, ober re vras gaoliad, ober digorded, ober distalac'h, bezañ modoù bras gant an-unan, bezañ modoù randonus gant an-unan ; *wie der Wind*, ken prim (ken buan) hag an avel, evel an avel, evel ar gwent, evel un tarzh avel, evel un aveladenn, gant un tizh an diaoul, evel an tan, gant pep tizh, ken na strink an tan war e lerc'h, o strinkañ kaoc'h war e lerc'h, e-giz un tenn, prim evel ul luc'hedenn, evel ul luc'hedenn, prim evel al luc'hed, evel un deveradenn eoul, evel keloù an tan ; *. viel Wind (großen Wind) um etwas machen*, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosenn, un abadenn, jabadao, tousmac'h, karnaj) abalamour d'udb, tousmac'hat en askont d'udb, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar en askont d'udb, ober ur bern reuz en-dro d'udb, ober ur bern charre en-dro d'udb, ober ur bern charre gant udb, ober gwelien gant udb, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, toumpial en askont d'udb, tournial en abeg d'udb, kas karbac'h en askont d'udb, kas trouz en arbenn d'udb, kas safar abalamour d'udb, ober cholori (talabao) en arbenn d'udb, karnajal en abeg d'udb, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, ober kalz a reuz evit netra, ober un eured gant netra ; [kr-l] *. wer Wind sät, wird Sturm ernten*, tud fallakr, abred pe ziwezhat, ho pezo greun diwar hoc'h had - diouzh ma ri e kavi - an hini a staot ouzh an avel a-benn a bak leun e zent - gant ar muzul a root d'ar re all e vo roet deoc'h - eus ar skudell a roez e resevez - eostet e vez pezh a zo bet hadet - hervez ma ri e vo graet dit - an neb a zo lemm beg e deod a rank bezañ kalet kostez e benn (a dle bezañ kalet e skouarn, a dle bezañ kalet kern e benn) - an teod a vez lemm bepred, d'e dro, a vez flemmet - da gazh mat razh heñvel - n'eus den fin n'en deus e goulz - evel a raio a gavo - un taol a dalv un all - ur farserezh a dalv un all, hag un tromplezon kement all.

4. *der Hirsch hat den Jäger im Winde*, kas a ra an avel c'hwezh an hemolc'her war-zu ar c'harv, en avel d'ar c'harv emañ an hemolc'her.

5. [kegin.] *spanischer Wind*, meureng g., meurengenn b.

6. gwent g., bramm g., brammadenn b., fraskell b., louf g., loufad g., loufadenn b., strak g., avel-draoñ g., avel izel g., avel dianaou g. ; *. einen Darmwind entweichen lassen*, bramm, brammellat, aveliñ, fraskellañ, strakal, muzuliañ avaloù-douar, leuskel ur bramm da redek, delazhiñ ur bramm, diskargañ diwar e galon, leuskel avel eus e gorf, loufañ, pufal, mouziñ, delazhiñ ur strakig moan, bezañ an avel en izel gant an-unan ; *Darmwinde haben*, kaout gwent ; *Darmwinde verursachend*, gwentus ; *Pastinaken verursachen Darmwinde beim Vieh*, ar panez a vez gwentus d'ar chatal.

windabgewandt ag. : [merdead.] dindan an avel ; *windabgewandte Seite*, tu olent g., tu olavent g., tu dindan an avel g. ; *. an der windabgewandten Seite einer Insel entlangsegeln*, paseal olavent d'un enezenn.

Windabweiser g. (-s,-) : [tekn.] gougammer avel g. [*liester* gougammerioù avel].

Windangriffsfläche b. (-,-n) : gorread a ro krog d'an avel g., gorread a ro peg d'an avel g.

Windanker g. (-s,-) : [tekn.] amar diloc'h g.

Windball g. (-s,-bälle) : 1. c'hwezigell b. ; 2. baloñs g.

Windbeschreibung b. (-) : anemografiezh b., aveloniezh b.

Windbestäubung b. (-) : [louza.] anemogamiezh b.

Windbeutel g. (-s,-) : 1. [dre skeud.] a) penn-skañv g., penn avelet g., penn disoñ g., pennglaouig g., laouenan g., penn-rambre g. ; b) poufer g., poc'hon g. [*liester* poc'honed], brogoier g., brogoler g., pompader g., brabañser g., pezh glorius g., bugader g., brammer g., braller g., braller e gloc'h g., mailhard g., breser g., breser kaoc'h g., kagaler g., boufon g., pabor g., glabouser g., bern trein g., fougaser g. ; 2. [kegin.] puf dienn g., puf koaven g. ; *mit Zucker bestreuter, innen hohler Windbeutel*, pufig g. [*liester* pufigoù] ; *Windbeutel, der mit Schokoladenguss übergossen ist*, gwastell leanez b. [*liester* gwastell leanez] ; *kleinformatiger mit Schokoladenguss übergossener Windbeutel*, kouign leanez b. [*liester* kouignoù leanez].

Windbeutelei b. (-) : pouferezh g., poc'honerezh g., bugaderezh g., bugad g., brabañserezh g., taol brabañserezh g., lorc'hig moan g., gloriusted b.

Windblume b. (-,-n) : [louza.] diskrab g.

windblütig ag. : [louza.] anemogam.

Windbö b. (-,-en) / **Windböe** b. (-,-n) : avelaj g., barr-avel g., barrad-avel g., boutad-avel g., taol-avel g., taolad avel g., kaouad avel b./g., reklom g., rugenn b., rizennad avel b., fourrad g., fourrad avel g., fourradenn b., froud-avel g., froudenn-avel b., korvent g., korventenn b., tarzh-avel g. ; *diese Bäume halten nicht nur den Erdboden fest, sie schützen auch noch vor Windböen*, delc'her a ra ar gwez-se an douar estr ma torrout an avelioù bras, delc'her a ra ar gwez-se an douar en tu-hont ma torrout an avelioù bras, delc'her a ra ar gwez-se an douar ouzhpenn ma torrout an avelioù bras.

Windbrecher g. (-s,-) : [sport, marc'hhouamerezh] troc'her avel g. [*liester* troc'herien avel], dizaveler g. [*liester* dizavelerien].

Windbüchse b. (-,-n) : fuzuilh diwar aerwask g./b., fuzuilh diwar gwask aer g./b., fuzuil dre aer gwasket g./b.

Windchill g. (-s) : [hinouriezh] yenaour avel g.

Winddämon g. (-s,-en) : viltañs g. [*liester* viltañsoù], kilher g. [*liester* kilherien], keler g. [*liester* kelerou].

Winddruck g. (-s) : bec'h an avel g., bount an avel g., c'hwezh an avel g.

Winde¹ b. (-,-n) : [tekn.] 1. traouilh g. ; *Trommelwinde*, traouilh dre daboulin g. ; *Differenzialwinde*, traouilh tregemmel g. ; *die Steinblöcke werden mit Hilfe einer Winde hochgezogen*, ar sevel mein a vez graet gant un traouilh ; *ein Seil um die Winde wickeln*, punañ ur gordenn endro d'an traouilh ; *etwas mit einer Winde hochziehen*, traouilhat udb ; *mit Hilfe einer Winde in einen fliegenden Hubschrauber hochziehen*, biñstraouilhñ ; 2. *Wagenwinde*, krog-krik g., krogell b., dibrader g. [*liester* dibraderioù], marc'h-karr g., harper g. [*liester* harperioù] ; 3. *Brunnenwinde*, marbr g., traouilh g. ; 4. [merdead.] gwindask g.

Winde² b. (-,-n) : [louza.] troell str., lavrig g., riel g., gweerez b., hivizar-Werc'hez b., bezvoud g.

Windebaum g. (-s,-bäume) : [tekn.] gwem-samm b., gwintellerez b.

Windeisen n. (-s,-) : [tekn.] troer-tarod g. [*liester* troerioù-tarod].

Windei n. (-s,-er) : 1. vi diblusk g., vi melar g., vi meutal g. ; 2. [bev., *Ovum abortivum*] vi troet g., vi sklaer g.

Windeinwirkung b. (-) : gwered an avel g., labour an avel g.

Windeisen n. (-s,-) : [tekn.] troer-tarod g. [*liester* troerioù-tarod].

Windel b. (-,-n) : 1. lien g., lienenn b., mailhuroù ls., mailhurenn b., mailhurell b., bouchenn b., lenn b., mezherenn b., trezenn b. [*liester* trezennoù, trezioù], pakoù ls., pak g., trezoù ls., trezioù ls., liam g., lurell b., P. lien-rev g. ; *dem Baby eine frische Windel umlegen*, cheñch e lien d'an hini bihan, mailhurenniñ (mailhuriñ) ar poupig a-nevez, pakañ ar poupig a-nevez, bouchenniñ ur babig a-nevez, gwiskañ mailhuroù fresk d'ur babig, gwiskañ mailhurennoù fresk d'ur babig, lianañ ur babig a-nevez, lakaat e lien d'ur babig, difankañ ur babig, digaochañ ur babig, freskañ ur babig ; *ein Baby aus den Windeln wickeln, einem Baby die Windeln abnehmen*, divailhuriñ ur babig ; 2. [dre skeud.] *das liegt noch in den Windeln*, en hon hunvreoù emañ c'hoazh - en ifernioù emañ - n'eo ket go an toaz, pell ac'hano.

Windelbohrer g. (-s,-) : [tekn.] talar-tro g., P. librikin g.

Windeleinlage b. (-,-n) : lien g., lienenn b., mailhur g., mailhurenn b., lenn b., mezherenn b., trezenn b. [*liester trezennoù, treziou*], pakoù ls., trezoù ls., liamm g., bouchenn b.

Windelhöschchen n. (-s,-) : mailhur bragezig g., mailhurenn vragezig b., trezoù ls., mezherenn b.

Windelkind n. (-s,-er) : poupig g., babig g., bugel en e vailhuroù.

windellos ag. : divailhur.

windeln V.k.e. (hat gewindet) : cheñch e lien da, mailhurenniñ, mailhuriñ, pakañ, bouchenniñ.

windelweich ag. : *jemanden windelweich schlagen*, kannañ u.b. evel ur sac'h en dour, dornañ u.b. a gof da gein, dornata u.b., teurkañ e vaout d'u.b., pilat u.b. evel pilat c'hwez, dornañ u.b. evel pilat c'hwez, broustañ u.b. a-daolioù, ober butun gant u.b., ober bleud gant u.b., ober ur frigasenn ouzh u.b., frikañ u.b., frigasañ u.b., stlabezañ u.b., foeltrañ e izili d'u.b.

winden¹ V.gw. (windete / hat gewindet) : *es windet*, avel a zo, avel a zo ganti, avel a ra, aveliñ a ra, c'hwezhañ a ra an avel, emañ an diaoul o c'hwezhañ e fronelloù.

winden² V.k.e. (wand / hat gewunden) : **1.** pakañ, pakata, gronnañ, rollañ, rodellañ, punañ, rollañ, roltiñ, enboullaat, enboullañ, gwildronañ, kordigellañ, korvigellañ ; *in ein Tuch winden*, pakañ en ul lienenn (en ul liñsel).

2. plezhenniñ, plañsonañ, nezañ, tortisañ, tortigellañ, gweañ, gweata, gwedennañ, tortilhañ, korvigellañ, steuñviñ ; *Blumen zu einem Kranze winden*, plezhenniñ bleunioù d'ober ur gurunenn, plañsonañ ur gurunenn vleunioù, nezañ ur gurunenn vleunioù ; *Stroh zu einer Schnur winden*, nezañ plouz d'ober ul liamm, tortisañ plouz ; *etwas spiralförmig winden*, troellennañ udb ; [dre skeud.] *jemandem Lorbeerkränze winden*, *jemandem ein Kränzchen winden*, tresañ ton d'u.b. - reiñ kaol d'u.b., treujoù hag all - reiñ pour gwrizennoù hag all d'u.b. - uhelaat u.b. dreist ar begoù gwez - meuliñ u.b. dreist ar bord - kas u.b. en tu-hont d'an neñv - reiñ meuleudioù divuzul (amzere) d'u.b. - kanañ meuleudi d'u.b. - ober lid bras d'u.b. - kanmeuliñ u.b. - milganmeuliñ u.b. - meuliñ u.b. dreist - meuliñ u.b. dreistpenn - na baouez a ganañ meuleudi d'u.b. - reiñ lorc'h d'u.b. - lorc'hañ u.b. - kas fougeoù d'u.b. - troc'hañ fougeoù gant u.b. - ober fougeoù ouzh u.b. - lakaat foug e u.b. - reiñ lorc'h d'u.b. - ober fougasoù gant u.b. - fougéal u.b. - fougasiñ u.b. - ober stad vras eus u.b. (d'u.b.) - reiñ mel d'u.b. gant al loa-bod - reiñ ur begad mel d'u.b. - reiñ kaol d'u.b. - reiñ kaol d'ar c'havr - reiñ pour d'u.b. - reiñ moked d'u.b. - mokediñ u.b.

3. dizourañ, gwaskañ, gwaskañ-diwaskañ, gweañ ha disgweañ, tortisañ ; *die Wäsche winden*, dizourañ ar c'houez, gwaskañ al liñselioù, gwaskañ-diwaskañ al liñselioù, gweañ ha disgweañ ar c'houez, tortisañ ar c'houez.

4. sevel, gwintañ, gorren.

5. [entwinden] : divorañ, diframmañ, skrapat, skrapañ, kemer a-gildorn, flapañ a-gildorn, rañvat, ripañ, sigotañ, tuniñ, c'hwibañ, c'hwiblaerezh, sammañ, ober skrap war, pokañ, robañ, difrapañ. anv-gwan-verb **gewunden** : tort, gweüs, gwedenet, troielllek, troidellek, troidellus, gwidilus, korvigellek, kammigellek, kilwedennek, tro, tro-distro ; *gewundene Säulen*, kolonnennoù tort ls., kolonnennoù gwedenet ls., kolonnennoù tortiset ls., kolonnennoù troellennek ls. ; *gewundene Sätze*, frazennoù luziet ls., frazennoù rouestlet ls., frazennoù leun a stambouc'h ls. ; *die gewundenen Stämme der Olivenbäume*, kefiou korvigellek ar gwez-olivez ls.

V.em. : **sich winden** (wand sich / hat sich (ak.) gewunden) : **1.** en em weañ, gweañ, en em weañ hag en em ziweañ, tortañ, kilwedenniñ, en em dreiñ hag en em zistreiñ, gwidilañ, nezañ, en em gorvigellañ, en em dorgeilhñ ; *sich vor Schmerzen winden*, bezañ gweet gant ar boan, en em weañ gant ar boan, gweañ gant ar boan, en em wedennañ gant ar boan, en em gordañ gant ar boan, daoudortañ gant ar boan, bezañ daoudortet kement e c'houzañver, bezañ daoubleget e gorf gant ar poanioù, tortañ gant

ar boan, hejañ gant ar boan, nezañ e gorf gant ar boan ; *sich wie ein Wurm winden*, en em dreiñ hag en em zistreiñ evel ur preñv, en em weañ hag en em ziweañ evel ur vuzhugenn, buzhugenniñ, plantañ tro en e gorf, gwidilañ, en em voullañ evel ur vuzhugenn, en em gorfilañ evel ur vuzhugenn, en em gorvigellañ evel ur vuzhugenn.

2. kildreiñ, kildroenniñ, bezañ kamm-digamm, gwidilañ, gourgammañ, gwialenniñ, rodellañ, kammañ ha digammañ, kammdroennat, kammdroiennat, kammdreñ, korntroiañ, troidellañ, troiellat, troieta, kammigellan, kilweañ ; *der Pfad windet sich aufwärts*, pignat a ra an hent gant ar roz en ur gildreiñ, kammañ ha digammañ a ra an hent ouzh tor ar menez, pignat a ra an hent kamm-digamm (a-gammigelloù) gant tor ar menez, kildroenniñ a ra an hent ouzh tor ar menez, gwidilañ a ra an hent ouzh tor ar menez ; *der Weg windet sich*, kamm-digamm (pleg-dibleg) eo an hent, graet eo an hent a gammigelloù, an hent a gamm hag a zigamm, kammigellañ a ra an hent, korvigellañ a ra an hent ; *sich spiralförmig winden*, troellennañ ; [louza.] *sich windend*, troellennek.

3. *sich (ak.) aus jemandes Armen winden*, en em ziframmañ eus divrec'h u.b., en em ziframmañ a zivrec'h u.b., en em ziframmañ a-dre zivrec'h u.b.

4. [dre skeud.] *sich winden und drehen*, klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, tortilhañ, chom da chaokat e c'henoù, ober tro gant e gaoz, reiñ tro d'e gomzoù, reiñ tro d'e lavar, beskellañ, bizieziñ, troidellañ, klask biziezoù, klask tro ; *er mag sich winden und drehen*, kaer en devez ober (Gregor), ne vern petra a ra, n'eus forzh petra a rafe.

Winden n. (-s) : **1.** gronnadur g., rolladur g., punadur g. ; **2.** korvigell b., gweadur g., tortisañ g., gweañ g., gweata g., tortilhañ g., tortigellañ g., nezañ g., korvigellañ g. ; **3.** *da hilft kein Drehen und Winden*, n'eus ket da dartañ, n'eus ket da varc'hata, n'eus ket da gaeañ, n'eus ket moaien da voaienñ.

Windenergie b. (-) : **1.** avelredan g., gremm aerluzel g., gremm diwar an avel g., gremm an avel g., gremm diliv g., nerzh an avel g. ; **2.** [teknikoù hag ijinerezh] *die Windenergie*, an aerluzerezh g., an aerluzañ g. ; *die Vorteile der Meeresenergie im Vergleich zur Windenergie*, spletoù ar morluzañ war an aerluzañ ls.

Windenergieanlage b. (-,-n) : kreizenn avelredan b., aerdredaner g. [*liester aerdredanerioù*], parkad aerluzelloù g., P. parkad rodoù-avel g.

Windengewächs n. (-es,-e) : [louza.] troellenn b., koñvolvuleg g. [*liester koñvolvuleged*].

Winder g. (-s,-) : [gwiad.] puner g. [*liester punerien*].

Winderosion b. (-,-en) : avelgrignerezh g., krignerezh dre an avel g., labour an avel g. ; *durch Winderosion entstandene Geländeform*, stumm avel g., stumm deuet diwar labour an avel g.

Windeseile b. (-) : [tr-l.] *mit Windeseile*, ken prim (ken buan) hag an avel, evel an avel, evel ar gwent, evel un tarz h avel, evel un aveladenn, gant un tizh an diaoul, evel an tan, ken buan hag an tan, gant pep tizh, ken na strink an tan war e lerc'h, o strinkañ kaoc'h war e lerc'h, e-giz un tenn, prim evel ul luc'hedenn, evel ul luc'hedenn, prim evel al luc'hed, evel un deveradenn eoul, evel keloù an tan ; *in Windeseile vergehen*, tremen evel ur bouilh moked, tremen evel ur vogedenn en aer ; *die Nachricht von diesem Frevel verbreitete sich in Windeseile*, ar brud a oa aet buan a-walc'h eus ar gwalldaol-se, ar vrud eus ar gwalldaol-se a strinkas dre holl ar vro ; *die Nachricht verbreitete sich in Windeseile*, nijal-dinijal a reas ar c'heloù war askell an avel, ar c'heloù a redas ken buan hag an avel, ne oa ket bet pell ar brud o redek ; *sich in Windeseile verbreiten*, bezañ skignet (enkantet) buan, redek ken buan hag an avel, redek evel keloù an tan, redek a di da di, nijal-dinijal war askell an avel, na vezañ pell [ar brud] o redek ; *und in Windeseile verschlang der Tiger das Kaninchen*, ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr en e bezh pikol ! - ha plaouf ! lonket al lapin gant an tigr, stripoù hag all ! ne voe ket pell an tigr o pakañ al lapin.

Windfahne b. (-,-n) : **1.** gwiblenn b., jilouetenn b., marc'h-avel g., nadoz-avel b., pellenn b. ; **2.** [dre skeud.] *er dreht sich wie eine*

Windfahne, treizhañ a ra diouzh an amzer, treiñ a ra gant kement avel 'zo, nemet treiñ-distreiñ evel ur wiblenn ne ra, kildro eo evel ur wiblenn, hennezh a zo hedro evel an avel, un den breskik a zo anezhañ, un den lavar-dislavar a zo anezhañ, un den lavar-ha-dislavar a zo anezhañ, hennezh en em rebech atav, berrboellik eo, treiñ a ra evel an avel (da bep avel), atav e vez o c'hwezhañ e tu an avel, pennadus eo evel ur bouc'h, bepred e vez o treiñ gant an avel, treiñ-distreiñ a ra evel kog an tour, c'hwezhañ a ra gant an avel, c'hwezhañ a ra e tu an avel, treiñ a ra aes e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e chupenn, cheñch a ra aes tu d'e borpant, mont a ra eus an eil kostezenn d'eben, gouzout a ra cheñch tu d'e chupenn, klask a ra atav e avel, mont a ra atav da-heul an avel, tro-didro eo, bouljant eo, nemet treiñ-distreiñ evel kog an tour ne ra, atav e vez o c'hoari nac'h-dinac'h, atav e cheñch hag e ticheñch tu d'e chupenn, ur wiblenn a zo anezhañ, ur videll a zo anezhañ, ur vardell a zo anezhañ ; **3.** [ardamezouriezh] *Turm mit Windfahne*, tour gwiblennek g.

Windfang g. (-s,-fänge) : **1.** dorikell b. ; **2.** [dre skeud., hemolc'h, fri] mojell b., moj g.

Windfarm b. (-,-en) : park aerluzelloù g., parkad aerluzelloù g., P. park rodoù-avel g., parkad rodoù-avel g.

Windfege b. (-,-n) : [labour-douar] gwenter g. [liester gwenterioù], gwenterez b. [liester gwenterezioù], gwentell b. [liester gwentelloù], nizerez b., tilherez b., milin-wenterez b., meilh nizat b., avelerez b. ; *Öffnung einer Windfege*, toull-avel g.

Windfisch g. (-es,-e) : [loen.] keindraeneg g. [liester keindraeneged].

Windform b. (-,-en) : [tekn.] toull megin g.

windfrei ag. : dizavel ; *windfreies Gebiet*, takad dizavel g. ; *windfreier Zustand*, dizavel g. ; *einen Kran windfrei stellen*, dizaveliñ ur c'havr-houarn.

Windfreistellung b. (-) : dizaveliñ g., dizavelad g.

windgebeugt ag. : gwar, kamm, a-we, korlezet, dol gantañ, bolzennek, kostezet gant an avel.

Windgebläse n. (-s,-) : [tekn.] c'hwezherez b.

windgeschützt ag. : er gwasked diouzh an avel, er goudor d'an avel, gwaskedet, en aer vat, diwallet diouzh an avelioù, diwall eus an avel, goudoret diouzh an avel, dizavel, klet, gwarez, gwasket ; *windgeschützt und warm*, choul ; *windgeschützter Ort*, gwaskijenn b., gwaskedenn b., kledour g. [liester kledourioù], kledourenn b., tu e gwasked diouzh an avel g., lec'h gwaskedet g., lec'h gwasket g., lec'h klet g., lec'h er goudor d'an avel g., kornig klet g. ; *windgeschütztes Haus*, ti goudoret diouzh an avel g., ti klet g.

Windglider g. (-s,-) : plankenn-dre-lien g.

Windhafer g. (-s) : [louza.] pilgerc'h str., flutkerc'h str., gouezkerc'h str., bilhongerc'h str., chapeled ar vamm-gozh g., kerc'h gouez str. (Gregor).

Windharfe b. (-,-n) : [sonerezh] telenn-went b.

Windhaube b. (-,-n) : kalabousenn-venez b.

Windhauch g. (-s,-e) : **1.** c'hwezhadenn avel b., mouchig-avel g., banneig avel g., mouch avel g., strilh avel g., suc'hadenn b., berad avel g., begad avel g., fourradenn avel b., aezhenn an avel b., aezhennig b., anal an avel b., lomm avel g., takenn avel b., c'hwezh an avel, g., likenn b., pikad avel g. ; *ein Windhauch*, ur c'hwezhadenn avel b., ur mouch avel g., ur bannac'h avel g. ; *kurzer Windhauch*, frizadenn b. ; *ein leichter Windhauch war zu spüren*, lezwentat a rae ; **2.** [dre skeud.] *Windhauch ! alles ist Windhauch !* avel aveloù, ha pep tra zo avel ! - kement tra a weler war an douar a zo dre natur cheñchus evel an avel hag a dremen prim e-giz ur vogedenn] (Gregor) - ar bed-mañ n'eus nemet mogidelloù, goullou ha fougeerezhioù anezhañ - traoù ar bed-mañ ned int nemet moged - avel eo ober war-dro traoù ar bed-mañ.

Windhose b. (-,-n) : korvent g., korventenn b., korc'hwezh g., troidell b., trowent g., avel-gelc'hwid g., avel-dro g., avel-gorbell g., punellad-avel b., kelc'hwidenn b., kaouad avel tourmant b./g.

Windhund g. (-s,-e) : **1.** [loen.] levrant [liester levrini] g., ki-red g., puze g., milgi g. [liester milgon] ; *junger Windhund*, levrant g. [liester levrantedigoù] ; **2.** penn-skañv g., penn avelet g., penn disoñj g., laouenan g., pennglaouig g. ; **3.** gastaouer, merc'hataer g., plac'hetaer g., bordeler g., marc'h-limon g., kailh g., oriad g.

Windhündin b. (-,-nen) : [loen.] levranez b.

windig ag. : **1.** avelek, ezwentek ; *leicht windig*, souravelek ; *windiger Tag*, devezh avel g., devezhiad avel g., devezh avelek g., devezhiad avelek g. ; *windiges Wetter*, rutenn b., avelaj g., amzer avelek b. ; *andauerndes windiges Wetter*, buezon avel b. ; *es ist windig*, avel a zo, avel a ra, avel a zo ganti, aveliñ a ra, avelaj a zo, c'hwezhañ a ra an avel, emañ an diaoul o c'hwezhañ e fronelloù, ur goueliad reut a avel a zo ; *es ist ganz bestimmt windig*, avel a rank bezañ ; *es wird windig*, stummañ a ra d'an avel, stummañ a ra an amzer d'an avel ; *es wird windiger*, freskaat a ra an avel ; *an der Küste ist es oft sehr windig*, kalz a avel a vez maget war an aod, avelok eo an aod ; **2.** [dre skeud.] *windige Mädchen*, merc'hedoù skañvbenn ls., merc'hed avelek ls., merc'hed avelet o fennoù ls., merc'hed skañv o fennoù, brizhardenned ls., kañjolennek ls., strinkelled ls., lamperezed ls., pennoù skañv ls., driski ls., jingellaj g., kuchurelled ls., speredoù balafenn a verc'hed ls.

Windjacke b. (-,-n) : chupenn b., anorak g.

Windjammer g. (-s,-) : [merdead.] gouelier bras g. [liester gouelieroù bras].

Windjammertreffen n. (-s,-) : [merdead.] bodadeg ar bigi kozh b., bodadeg al gouelieroù bras b., gouel ar bigi kozh g.

Windkanal g. (-s,-kanäle) : **1.** [tekn.] c'hwezherez b. ; **2.** [sonerezh, ograou] sutell b.

Windkraft b. (-) : avelredan g., gremm aerluzel g., gremm diwar an avel g., gremm an avel g., nerzh an avel g., gremm diliv g. ; *die Windkraft*, an aerluzerezh g., an aerluzañ g.

Windkraftanlage b. (-,-n) / **Windkraftwerk** n. (-s,-e) : kreizenn avelredan b., avelredaner g. [liester avelredanerioù], park aerluzelloù g., parkad aerluzelloù g., P. park rodoù-avel b., parkad rodoù-avel b.

Windlicht n. (-s,-er) : lutig g., gouloù-lutig g., fanell b. [liester fanilli].

Windloch n. (-s,-löcher) : [tisav.] tarzhell-gav b., tarzhell b., toull avel g.

windlos ag. : dizavel.

Windlosigkeit b. (-) : dizavel g., dizavelad g.

Windmacherei b. (-) : c'hwezh hag avel, digoroù ls., digorded b., distalac'h g., pouferezh g., poc'honerezh g., brabañserezh g., taol brabañserezh g., gloriusted b., lorc'hig moan g., bugaderezh g., bugad g., triaklerezh g., modoù bras ls., modoù randonus ls.

Windmesser g. (-s,-) : avelventer g. [liester avelventerioù], anemometr g.

Windmonat g. (-s,-e) / **Windmond** g. (-s,-e) : [istor] miz ar gwent g.

Windmotor g. (-s,-en) : [tekn.] **1.** aergeflusker g. [liester aergefluskerioù] ; **2.** [dre astenn.] avelredaner g. [liester avelredanerioù], aerluzell b., P. rod-avel b.

Windmühle b. (-,-n) : **1.** milin-avel b., meilh-avel b. ; *Gesamtheit der Flügelfläche einer Windmühle*, malvennadur ur vilin-avel g. ; **2.** [dre skeud.] *mit Windmühlen kämpfen*, en em gannañ gant milinoù-avel, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ.

Windmühlenflügel g. (-s,-) : **1.** askell ur vilin-avel b. [liester eskell ur vilin-avel], malvenn ur vilin-avel b. ; *Querhölzer eines Windmühlenflügels* (sogenannte Scheiten), delezioù askell ur vilin ls. ; *Rute eines Windmühlenflügels*, bann askell ur vilin g., bann ur vilin-avel g., brec'h ur vilin-avel b., korn ur vilin-avel g., brank ur vilin-avel g. ; **2.** [dre skeud.] *gegen Windmühlenflügel kämpfen*, treiñ ar c'hi (ar c'hazh) dre e lost, treiñ ar viell, treiñ ar bis, klask an doare da dreiñ an avel diwar-bouez ur sugell, tremen e amzer o treiñ mein da sec'hañ.

Windows® n. (-) : Windows® g.
Windmesser g. (-s,-) : avelventer g. [*liester* avelventerioù], anemometr g.
Windmonat g. (-s) : [istor] miz ar gwent g.
Windpark g. (-s,-s) : park aerluzelloù g., parkad aerluzelloù g., P. park rodoù-avel g., parkad rodoù-avel g.
Windperiode b. (-,-n) : buezon avel b.
Windpocken ls. : [mezeg.] brec'h-nij b.
Windquelle b. (-,-n) : [*Gebiet, aus dem der Wind kommt*] toull an avel g.
Windrad n. (-s,-räder) : [tekn.] aerluzell b., P. rod-avel b.
Windreep n. (-s,-e) : [merdead.] gwinterez b.
Windregime n. (-s,-/-s) : hanren an avelioù g.
Windrichtung b. (-,-en) : roud-avel g., arroud g.
Windrohr n. (-s,-e) : [sonerezh, ograou] sutell b.
Windröschen n. (-s,-) : [louza.] diskab g., bleunioù-ar-gwent ls., louzaouenn-an-avel b., kokuloz-gouez g.
Windrose b. (-,-n) : rod an avelioù b., kompaz g.
Windsack g. (-s,-säcke) : **1.** loer avel b. ; **2.** [sonerezh] sac'h-binioù g.
Windsbraut b. (-) : [hin.] korventenn b., korvent g., avelaj g., barr-avel g., barrad-avel g., boutad-avel g., taol-avel g., taolad avel g., kaouad avel b./g., reklom g., rugenn b., rizennad avel b., fourrad g., froud-avel g., froudenn-avel b., sourrad avel g., avel-gorbell g., avel-gelc'hwid g., skourrad-avel g., bouilh avel g., bouilhad avel g., c'hwezadenn avel b., folladenn b., kaouad avel tourmant b./g.
Windschatten g. (-s,-) : gwaskijenn b., tu e gwasked diouzh an avel g., lec'h en dizavel g., lec'h gwasked g., lec'h gwasket g., lec'h er goudor d'an avel g., tu olent g., tu olavent g., tu dindan an avel g. ; *im Windschatten einer Insel sein*, bezañ dindan avel un enezenn, bezañ e gwasked un enezenn, bezañ olavent d'un enezenn, bezañ en dizavel d'un enezenn ; [merdead., sport] *jemandem Windschatten bieten, jemandem einen Windschatten bescheren*, troc'hañ an avel d'u.b., lemel an avel d'u.b., bezañ en avel d'u.b., tremen en avel d'u.b., mont en avel d'u.b., dizaveliñ u.b.
windschief ag. : **1.** gwar, kamm, a-we, korlezet, dol gantañ, bolzenet, kostezet gant an avel ; **2.** [mat.] *windschiefe Regelfläche*, gorreenn c'hwizh b. ; *zwei windschiefe Gerade*, *zwei windschiefe Geraden*, div eeunenn veskellek ls., div eeunenn a-veskell ls.
Windschirm g. (-s,-e) : andorenn b.
Windschliff g. (-s,-e) : avelgrignerezh g., krignerezh dre an avel g.
windschnell ag. : ken prim (ken buan) hag an avel, evel an avel, evel ar gwent, evel un tarzha avel, evel un aveladenn.
windschnittig ag. : aerlinennek, anharzhus.
Windschutz g. (-es) : **1.** dizaveler g. [*liester* dizavelerioù], diaveler g. [*liester* diavelerioù], torr-avel g. [*liester* torerioù-avel], diskar-avel g. [*liester* diskarerioù-avel] ; **2.** gwaskijenn b., gwaskedenn b., kledour g., kledourenn b.
Windschutzmatte b. (-,-n) : [labour-douar] koloenn-gleataat b.
Windschutzscheibe b. (-,-n) : [kiri-tan h.a.] gwerenn-dal b. ; *sie ist mit dem Kopf gegen die Windschutzscheibe gebumst*, aet eo bet gant he fenn da stekiñ ouzh gwerenn-dal ar c'harr-tan, aet eo bet he fenn da skeiñ gant gwerenn-dal ar c'harr-tan ; *bei dem Unfall durchstieß ihr Kopf die Windschutzscheibe*, er gwallzarvoud e oa aet he fenn da freuzañ gwerenn-dal ar c'harr-tan ; *ein Schmetterling ist gegen die Windschutzscheibe geklatscht*, ur valafenn a zo deuet da flastrañ (da bladañ) war gwerenn-dal ar c'harr.
Windsee b. (-) : [merdead.] mor berr g. [enebet ouzh *Dünung* : houl azilerc'h g. / mor hir g.].
Windseite b. (-,-n) : **1.** tu en avel g., tu skoet gant ar seizh avel g., tu etre ar pevar avel g., tu dispak d'an avelioù g., tu dindan ar seizh amzer g., tu e-kreiz ar gas g., tu digledour g., tu diglet g. ; **2.** [merdead.] tu diwar avel g., tu an avel g.

Windsichte b. (-,-n) : [labour-douar] gwenter g. [*liester* gwenterioù], gwenterez b. [*liester* gwenterezioù], gwentell b. [*liester* gwentelloù], nizerez b., tilherez b., milin-wenterez b., meilh nizat b., avelerez b. ; *Öffnung einer Windsichte*, toull-avel g.
Windsichten n. (-s) : [tekn., labour-douar] gwenterezh g., gwentañ g., nizerezh g., nizañ g.
Windsichter g. (-s,-) : [tekn., labour-douar] gwenter g. [*liester* gwenterioù], gwentell b. [*liester* gwentelloù], gwenterez b. [*liester* gwenterezioù], nizerez b., milin-wenterez b., meilh nizat b.
Windspiel n. (-s,-e) : **1.** [loen.] levrana [*liester* levrini] g., ki-red g., milgi g. [*liester* milgon] ; **2.** [loen.] levrana Italia g. ; **3.** [sonerezh] fuurin [ger japaneg] g., kloc'h-avel g.
Windstärke b. (-) : nerzh an avel g.
windstill ag. : kalm-gwenn, diavel, kalm-mik, kalm-chok, kalm-chouk, sioul, habask, mik.
Windstille b. (-) : kalmijenn b., kalmienn b., kalm g., amzer varv b. ; *völlige Windstille*, mor kalm-gwenn g., mouchig-avel ebet g., begad avel ebet g., berad avel ebet g., kalmijenn b., kalm-chok g., kalm-mik g., kalm-gwenn g., kalm-chouk g., mor mik g. ; *bei Windstille*, pa vez kalm, pa ne vez mouchig-avel ebet, pa ne vez begad avel ebet, pa ne vez berad avel ebet, pa vez kalm-gwenn ar mor, pa vez diavel, pa ra amzer varv ; *bei Windstille steigt der Rauch senkrecht empor*, pa vez an amzer mik e sav ar moged pik ; *Windstille tritt ein*, dont a ra kalm-gwenn ; *es herrscht Windstille*, kalm-gwenn a zo, amzer varv a ra, n'eus ket ul likenn avel, n'eus tamm avel ebet, n'eus ket ur pikad avel, n'eus ket ur banne avel, n'eus ket un dakenn avel, n'eus takenn avel ebet, n'eus ket ul lommig avel, n'eus ket ur strilh avel ; *kurze Windstille*, spanaenn b.
Windstoß g. (-es,-stöße) : c'hwezadenn avel b., avelaj g., aveladenn b., avelenn b., barr-avel g., barrad-avel g., boutad-avel g., bountadenn avel b., taol-avel g., taolad avel g., kaouad avel b./g., barrwent g., reklom g., rugenn b., rizennad avel b., kuchenn avel b., fourrad avel g., fourradenn b., froud-avel g., froudenn-avel b., sourrad avel g., avel-gorbell g., avel-gelc'hwid g., barr-korbell g., korvent g., korventenn b., tarzha-avel g., skourrad-avel g., bouilh avel g., bouilhad avel g., folladenn b., kaouad avel tourmant b./g. ; *ein heftigerer Windstoß hätte das Gemäuer beinahe zum Sturz gebracht*, un taol avel gwashoc'h a vennas diskar ar mogerioù ; *zwei schlimme Windstöße*, daou avel fall ls. ; *plötzlicher Windstoß*, avel flav g. ; *bei jedem Windstoß loderten die Flammen wild auf, jeder Windstoß fachte das Feuer erneut an, bei jedem Windstoß flammte das Feuer wieder auf*, seul dro ma errue an avel ganto e arfleue ar c'haouadoù tan ; *das Schiff wurde von wütenden Windstößen erfasst*, avel diroll en em zisvantis war al lestr ; *beim geringsten Windstoß verwelken sie*, an disterañ barr-avel a zo a-walc'h evit o goeñviñ.
Windstrich g. (-s,-e) : [merdead.] roud-avel g., arroud g.
Windsurfbrett n. (-s,-er) : plankenn-dre-lien g.
Windsurfen n. (-s) : plankenn-dre-lien g., P. seurf g., seurfñ g.
Windsurfer g. (-s,-) : plankenner-dre-lien g., lienplankennour g., P. seurf g.
Windsurfing n. (-s) : plankenn-dre-lien g., P. seurf g., seurfñ g.
windtreibend ag. : [mezeg.] loufus, louvus.
Windung b. (-,-en) : **1.** kammdroenn b., kammdroienn b., kammdro b., kildro b., kildroenn b., kildroad b., distro g./b., kammbleg g., kilbleg g., kornblegenn b., kammigell b., korn-tro g., troidell b., troiell b., troenn b., troellenn b., troidellegezh b., troidellerezh g., plegenn b., disgwe g., punenn b. ; **2.** [naer, kordenn] rodell b., troad b., korvigell b., kog g. [*liester* kegi, kogoù], kilbleg g. ; *sich wie eine Schlange in Windungen gleitend fortbewegen*, en em dorgeilhiñ war an douar evit mont war-raok.
Windverhältnisse ls. : **1.** temz an avel g., lusk an avel g., doare an avel g. ; *er ging hinaus, um sich nach den Windverhältnissen umzuschauen*, mont a reas er-maez evit gouzout doare an avel ; [merdead.] *die Windverhältnisse waren ungünstig*, c'hwezhañ a ra an

avel a-walldu, avel enep a oa, avel gontrol a oa, avel a-benn a oa ; *die Windverhältnisse waren günstig*, c'hweshañ a rae an avel a-du, avel a-du a oa, avel a-vat a oa, avel lañsus a oa ; *bei günstigen Windverhältnissen*, pa vez an avel da zougen ; **2.** [hinouriez] hanren an avelioù g.

Windwagen g. (-s,-) : karr-dre-lien g.

windwärts Adv. : [merdead.] war-zu an avel.

Windwendigkeit b. (-) : [loen.] avelsachadur g., avelgerc'h g., avelgerc'hañ g.

Windwirbel g. (-s,-) : avel-dro g., avel-gorbell g., punellad-avel b., korc'hwez g., korc'hwezhad avel g., barr avel-dro g., barr korbell g., kaouad-avel tourmant b./g.

Windwolke b. (-,-n) : steuñvaj-avel g., brank avel g., kef avel g.

Windzug g. (-s,-züge) : avel dro g., avel sil g., avel laer g., avel dreuz g., avel furch g., avel red g., red-avel g.

windzugewandt ag. : en avel ; *windzugewandte Seite*, tu en avel g., tu diwar avel g., tu an avel g. ; *an der windzugewandten Seite einer Insel entlangsegeln*, tremen en avel d'un enezenn.

Wingert g. (-s,-e) : [rannyez.] gwinieg b.

Wink g. (-s,-e) : **1.** sin g., gwign g. ; *ein Wink mit den Augen*, ur wilc'hadenn b., ur wignadenn b., ur gwign-lagad g., ur serr-lagad g., ur vlinkadell b., ur vlinkadenn b., ur gwilc'had g., un taol-lagad g., ul luchadenn b. ; *einen Wink geben*, ober ur sin, sinañ, gwignal ; *er gab ihr mit einem Wink zu verstehen, dass sie die Tür schließen solle*, gant ur sin e reas dezhi serriñ an nor, gwignal a reas anezhi da serriñ an nor, gwignal a reas dezhi serriñ an nor, sinañ a reas dezhi serriñ an nor, dre wign e reas dezhi serriñ an nor ; *auf den Wink gehorchen*, sentiñ diouzhtu, sentiñ war an tach, sentiñ hep ginañ an disterañ, sentiñ war ar ger, sentiñ ouzh u.b. hep ober ur van, sentiñ hep klemm na gwigour, bale kempenn war ger u.b., bale (charreat, kerzhet) moan gant u.b., kerzhet gant un neudenn eeun, sentiñ rik ouzh u.b., bezañ sentus evel ur c'hleuz ouzh ur park ; *jedes Winkes gewärtig*, e ged eus an disterañ sin, e ged eus disterañ c'hoant u.b. ; **2.** *jemandem einen Wink geben*, reiñ dorn (biz) d'u.b., reiñ un tit d'u.b., lakaat u.b. war ar roud, lakaat u.b. war ziwall, berzañ u.b., sachañ evezh u.b. war udb, tintal udb d'u.b. ; *ein zarter (leiser) Wink*, un damveneg g. ; *praktische Winke*, menegoù (alioù, titoù) mat da aesaat al labour ls. ; **3.** *in einem Wink*, en ur serr-lagad, etre ur sell hag ur gwel ; **4.** [dre skeud.] *P. Wink mit dem Zaunpfahl (mit dem Laternenpfahl, mit dem Scheunentor)*, sin a-wel-kaer graet d'u.b. g.

Winkel g. (-s,-) : **1.** korn [liester kornioù] g., kornad g., kognell b. ; *Acker mit Ecken und Winkeln*, park beskelek g. ; [kirri-tan] *toter Winkel*, korn dall g. ; [lu] *einspringender Winkel*, korn askek g. ; *ausspringender Winkel*, korn balegek g.

2. kogn g., korn-tro g., trogorn g. ; *etwas/jemanden in einen Winkel drängen*, kognata udb/u.b., fourrañ udb/u.b. en ur c'horn ; *in einen Winkel treiben*, *in einen Winkel schieben*, *in einen Winkel stellen*, kognañ ; *sich in einen Winkel drängen*, kognellat, en em fourrañ en ur c'horn ; *alle Winkel und Ecken*, an holl gognoù ha digognoù, kement kogn a zo, kement korn ha diskorn a zo ; *in allen Ecken und Winkeln herumschnüffeln*, furchal-ha-difurchal e kement kogn 'zo, fuketal e kement kogn 'zo ; *er kennt alle Winkel und Ecken des Hauses*, hennezh eo anavezet gantañ kement korn ha diskorn a zo en ti-mañ ; *im hintersten Winkel der Hölle*, e pennfont an ifern, e parfont an ifern, e parfont an ifern ; *die tiefen Winkel des Herzens*, *die geheimen Winkel des Herzens*, *die verborgenen Winkel des Herzens*, plegoù ar galon ls., plegoù ha displegoù kalon mab-den ls., goueled ar galon g., plegoù kuzh kalon mab-den ls., trogornioù ar galon ls., mennozhioù kuzh ar galon ls. ; *die geheimen Winkel des Gewissens*, plegoù ar goustiañs ls., eilplegoù ha displegoù ar goustiañs ls., plegoù ha displegoù ar goustiañs ls., trogornioù ar goustiañs ls. ; *sie verschaffte sich Zutritt bis zu den geheimsten Winkeln des Herzens ihres Freundes*, 349

tregerzhañ a reas kuzhetañ plegoù kalon he mignon ; [dre skeud.] *im Winkel sitzen*, chom war ar c'hud, bezañ bet taolet a-gostez, bezañ bet ravalet, bezañ bet reputuet, bezañ bet stlapet war ar wrimenn, bezañ bet lakaet er-maez eus ar c'hoari, chom e toull ar c'hae ; [dre skeud.] *das Glück im Winkel*, an eürusted e kogn e oaled b., eürusted ar bourc'hiz-bihan b.

3. [korf.] *Augenwinkel*, freilh al lagad g., korn al lagad g. ; *Mundwinkel*, korn an diweuz g., pleg ar genoù g., pleg an diweuz g., freilh an diweuz g. ; *im Mundwinkel*, e pleg e c'henoù, e pleg e ziweuz, e korn e ziweuz ; [korf., mezeg.] *epigastrischer Winkel*, ank is-klerenn g.

4. skouer b., skouer-gornventer b. ; *den Winkel anlegen*, muzuliañ (mentañ) gant ar skouer, skoueriañ ; *in den Winkel bringen*, *in den rechten Winkel bringen*, skoueriañ, skoueriañ, lakaat a-skouer.

5. lec'h g., korn-bro g., kornad g., korniad g., kornad-bro g., korn-douar g., kornad-douar g., kordennad b., toull g., trogorn g. ; *ein entlegener Winkel*, un difouilh g., un distro g., ul lec'h digenvez g., ul lec'h distro g., un toull kêr g., un toull kutez g., ur vro gutez b., un toull kollet kac'het gant an diaoul g., un toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue g., ur vourc'hadenn laou b., un toull gouez g., ur c'horn-bro gouez g., ur vro digenvez (digavennus, didud, digevannez) b., ur c'hozh lec'h distro g., un trogorn g. ; *in jedem Winkel der Erde*, er bed-holl, er bed a-bezh, e kement korn 'zo er bed, e pevar c'horn ar bed ; *im hintersten Winkel des Landes*, *im tiefsten Winkel des Landes*, *im entlegensten Winkel des Landes*, e pennfont ar vro, e parfont ar vro, e parfont ar vro, e penn pellañ ar vro, e don (e donig-don, e donig-donañ, e don-donañ, e deun) ar vro.

6. [mat.] korn [liester kornioù] g., ; *gestreckter Winkel*, korn sklat g. ; *rechter Winkel*, korn skouer g., korn serzh g. ; *Dreikant mit drei rechten Winkeln*, trizaleg triserzh g., trizaleg triserzh g. ; *stumpfer Winkel*, korn anlemm g., korn digor g., korn togn g. ; *überstumpfer Winkel*, korn askek g. ; *spitzer Winkel*, korn lemm g. ; *anliegende Winkel*, anstoßende Winkel, kornioù kefin ls. ; *Nullwinkel*, korn mannel g. ; *Raumwinkel*, ec'hongorn g. ; *Scheitelwinkel*, kornioù enebet beg-ouzh-beg ls. ; *entgegengesetzte Winkel*, kornioù ragenep ls. ; *gerichteter Winkel*, korn durchaet g. ; *Orientierung der Winkel*, durc'hadur ar c'hornioù g. ; *ein Winkel von 60°*, [ein Winkel von 60 Grad], ur c'horn 60° g., [ur c'horn 60 derez g., ur c'horn dezhañ 60 derez g.] ; *beim gleichseitigen Dreieck betragen alle drei Winkel 60°*, kornioù un tric'horn keittuek a zo 60° pep hini ; *den Winkel verkleinern*, serriñ ar c'horn ; *korrespondierende Winkel*, kornioù keñverek ls., kornadoù keñverek ls., kornioù keñverek ls. ; *gleich groß sind bei gleichschenkligen Dreiecken die beiden Winkel, die den gleich langen Seiten gegenüberliegen*, e pep tric'horn keitgarek ez eo kornioù (kornadoù, kornadoù) an diaz par an eil d'egile ; *eine Kraft, die im rechten Winkel auf die Wand drückt*, un nerzh reol ouzh ar speurenn g. ; *einen rechten Winkel mit etwas bilden*, *in einem rechten Winkel zu etwas stehen*, bezañ a-skouer gant udb ; *in den rechten Winkel bringen*, skoueriañ, skoueriañ, lakaat a-skouer ; *das Bringen in den rechten Winkel*, ar skoueradur g.

7. [lu] galoñs kebrek g., kebr g., kebreñn b., P. peñsel g. ; *Gefreitenwinkel*, galoñs korporal g., P. peñsel korporal g.

Winkel- **1.** ... korn ; **2.** P. kuzh, eneplezenn, disfizius.

Winkelabstand g. (-s,-abstände) : [mat.] kornskarad g. ; *Winkelabstand der Schenkel eines Zirkels*, gaoliad b.

Winkelabszisse b. (-,-n) : [mat.] kornledenn b.

Winkeladvokat g. (-en,-en) : alvokad loull g., tamm alvokad g., kozh alvokad g., brizhalvokad g., alvokadig g., lastez alvokad g., truek a alvokad g.

Winkelbereich g. (-s,-e) : kornskarad g. ; *überstumpfer Winkelbereich*, ask g.

Winkelbeschleunigung b. (-) : [fizik] kornc'hwimm g.

Winkelblatt n. (-s,-blätter) : kelaouenn vihan b., P. tamm torch g.

Winkelbogen g. (-s,-bögen/-) : [mat.] gwarenn gorn b.

Winkeldreieck n. (-s,-e) : [tekn.] skouer b., skouer-gornventer b.

Winkelehe b. (-,-n) : dimeziñ kuzh g., dimeziñ dirgel g.
Winkeleisen n. (-s,-) : skouer houarn b., houarn-korn g.
Winkelfrequenz b. (-,-en) : [fizik] korndalm g.
Winkelfunktion b. (-,-en) : kevreizhenn gelc'hel b., kevreizhenn d'ic'hornventouriel b.
Winkelgasse b. (-,-n) : banell gammigellek b., straedig gwall vrudet b., hent-dall g., hent bac'h g., toull-sac'h g., vin-dall b., hent born g., ru-zall b., hent hep isu g.
Winkelgeschwindigkeit b. (-,-en) : [fizik] korndizh g.
Winkelhaken g. (-s,-) : [moull.] lizherenner g.
Winkelhalbierende ag.k. b. : [mat.] kreizkornenn b., divrannerenn b.
Winkelheber g. (-s,-) : pibenn gornek b., korzenn gornek b. ; *einen Winkelheber betriebsbereit machen*, elumiñ ur gorzenn gornek.
winkelig ag. : kognek, kognel, kornek, sklosennek, kammigellek, korvigellek, troidellek, troiellek, kammdroiek, kamm-digamm, gourgamm, beskelek.
Winkelkneipe b. (-,-n) : kaborell b., trapig g., kozh tavarn b., tavarn vorn b.
Winkelmaß n. (-es,-e) : 1. [tekn.] skouer b., skouer-gornventer b. ; 2. [stered.] steredeg ar Skouer b.
Winkelmaßkreuz n. (-es,-e) : kroaz kraponek b.
Winkelmesser g. (-s,-) : [tekn.] kornventer g. [*liester* kornventerioù], goniometr g., pantometr g. ; *optischer Winkelmesser*, kornventer optikel g., skouer optikel b.
Winkelmesskunst b. (-) / **Winkelmessung** b. (-) : kornventouriezh b., goniometriezh b.
Winkelminute b. (-,-n) : [mentoniezh] munut g.
Winkelpunkt g. (-s,-e) : [mat.] poent kogñ g.
Winkelrad n. (-s,-räder) : [tekn.] rod kernennek b.
winkelrecht ag. : skouer, a-skouer ; *dieses Fenster ist nicht winkelrecht*, ar prenestre-mañ n'emañ ket a-skouer, ar prenestre-mañ n'eo ket skouer ; *winkelrecht machen*, skoueriañ, skoueriñ, lakaat a-skouer.
Winkelscheibe b. (-,-n) : [merdead.] astralab g., steredlec'hier g.
Winkelschmiege b. (-,-n) : [tekn.] kornventer g. [*liester* kornventerioù].
Winkelschnur b. (-,-schnüre) : ornadur g., rikamanoù ls. ; *griechische Winkelschnur*, gresiennoù ls., ornadur gresian ha roman g., rikamanoù gresian ls.
Winkelsektor g. (-s,-en) : gennad korn g.
Winkelstück n. (-s,-e) : [tisav.] korn g., disgwe g.
Winkelsymmetrale ag.k. b. : [mat.] kreizkornenn b., divrannerenn b.
Winkeltreppe b. (-,-n) : skalier kostez g., skalier ar servijerien g.
Winkeltresse b. (-,-n) : [lu] galoñs kebrek g., kebr g., kebreñn b., P. peñsel g.
winkeltreu ag. : [mat.] keitkornek.
Winkelzug g. (-s,-züge) : remistenn b., risklenn b., lank g., falszigarez g., digarez toull g., digarez teñval g., digarez ki g., gleskeraj g., trokellerezh g., trokell b., troidell b., troiell b., biziez b., kamm-dro b., kildroenn b., ribouilh g. ; *Winkelzüge machen*, korvigellañ, trokellat, troidellañ, klask tro, klask tro en e gaoz, klask kornioù-tro en e gaoz, ober kant tro d'ar pod, tortilhañ, chom da chaokat e c'henoù, ober tro gant e gaoz, reiñ tro d'e gomzoù, reiñ tro d'e lavar, beskellañ, bizieziñ, klask biziezoù, klask troidelloù, klask troielloù, klask kamm-droioù (kildroennoù) evit lavaret udb, finesa, mont dezhi dre finesa, ribouilh ; *krumme Winkelzüge eines Advokaten*, alvokaderezh g.
winklig ag. : kognek, kognel, kornek, sklosennek, kammigellek, korvigellek, troidellek, troiellek, kamm-droiek, kamm-digamm, gourgamm, beskelek.
winken V.gw. (hat gewinkt) : 1. ober sin ; *jemandem winken*, ober sin d'u.b., gwignal u.b. [d'ober udb], gwignal d'u.b. [ober udb],

sinañ d'u.b. [ober udb], reiñ d'u.b. udb da c'houzout dre wign ; *mit der Hand winken*, ober sin gant e zorn, ober un hejañ gant e zorn, gwignal gant e zorn ; *mit Hüten und Tüchern winken*, hejañ togoù ha mouchoueroù ; *mit den Augen winken*, gwignal, gwignal an daoulagad, gwilc'hañ, ober ur sin gant e lagad, blinkañ, reiñ taolioù-lagad d'u.b., ober luchadennoù d'u.b. ; 2. [dre skeud.] P. *jemandem mit dem Zaunpfahl (mit dem Laternenpfahl, mit dem Scheunentor) winken*, ober sin a-wel-kaer d'u.b. ; 3. *der Erfolg winkt ihm*, hennezh a yelo pell, e dreuz a raio er vuhez, e dreuziad a ray dre ar vuhez, e dreuziad a ray dre ar bed, berzh a raio er vuhez, e hent a ray er vuhez, emañ ar berzh en e gerz, emañ ar voul o treiñ a-du gantañ.

V.K.e. (hat gewinkt) : *jemanden zu sich winken, jemanden näher winken*, ober sin d'u.b. da dostaat, gwignal d'u.b. tostaat, gwignal u.b. da dostaat, sinañ d'u.b. tostaat ; *er winkte ihn zu sich*, gant ur sin eus e zorn e reas dezhañ tostaat, gwignal a reas anezhañ da vont d'e gichen, sinañ a reas dezhañ dont d'e gaout.

Winken n. (-s) : *das Winken mit Hüten und Tüchern*, an hejadeg togoù ha mouchoueroù b.

Winker g. (-s,-) : 1. [lu] arouezier g. [*liester* arouezierien], arhenter g. [*liester* arhenterien] ; 2. [tekn.] gwilc'her g. [*liester* gwilc'herioù], blinkell b., blinker g. [*liester* blinkerioù], gwilc'hataer g. [*liester* gwilc'hataerioù].

Winkerkrabbe b. (-,-n) : [loen.] krank biolinour g.

Winniler g. (-s,-) : [istor hervez *Origino gentis Langobardorum skrivet er VII^{vet} kantved*] Langobard g. [*liester* Langobarded], Lombard g. [*liester* Lombarded].

Winselei b. (-,-en) : klemmicherezh g., truandoù ls., klemmvanou ls., keinvanoù ls., gouelvan g., huanadoù ls., gouelvanoù ls., leñvadoù ls., klemmadennoù ls., gwic'h g., kunuc'hennou ls., klemmuskerezh g., klemmuskadennoù ls., mousklemmoù ls., gwigour g., tore g.

winseln V.gw. (hat gewinselt) : gwic'hal, klemmichal, kestal, keinal, kunudañ, kluc'hunañ, klemmuskat, termal, hirvoudiñ, leuskel huanadoù glac'har, morleñvañ, kouignal, en em chaokat, kunuc'henniñ, kunuc'hañ, gouerouzat, mousklemm, mousklemmañ, gwigourat, toreañ.

Winter g. (-s,-) : goañv g., goañvezh g., goañvezhiad g., P. ar jeneral Riv g., ar paotr Riv g., amzer ar bleiz g. ; *kalter Winter*, goañv didan g. ; *ein strenger Winter*, ur goañv kalet g., ur goañvezh kalet g., ur goañv rust-meurbet g., ur goañv rip g., ur gwall c'hoañv g., ur goañv kriz g., ur goañvezh kriz g. ; *die Strenge des Winters, die Härte des Winters, die Rauheit des Winters*, garventez ar goañv b. ; *der Winter verliert an Strenge, der Winter verliert an Härte*, habaskaat a ra ar goañv, dic'harvañ a ra ar goañv ; *der Winter ist milder geworden*, deuet eo ar goañv da zistardañ, habaskaet eo ar goañv, dic'harvet eo ar goañv, kuñvikaet eo ar goañv, klouaraet eo ar goañv, boukaet eo ar goañv ; *milder Winter*, hañvig-goañv g., goañv habask g. ; *in der Bretagne ist der Winter ziemlich mild*, goañvezhioù klouar a vez e Breizh ; *der Winter wird strenger*, dont a ra ar goañv da stardañ ; *wir haben einen schlimmen Winter erlebt*, goañv a oa bet da vat, graet en deus goañv er bloaz-mañ, goañv kalet (kriz, garv) a zo bet er bloaz-mañ, gwall c'hoañv ez eus bet ; *im Winter*, er goañv, d'ar goañv, e-pad (e-kerzh, e-doug, e-tro, da vare) ar goañv, gant ar goañv ; *es wird Winter*, krog eo ar goañv, komañset eo ar goañv, emañ beg ar goañv o tont, gouenn goañv a zo ganti, liv ar goañv a zo war an amzer, santet e vez diouzh ar goañv, emañ ar goañv o tigeriñ, erru eo ar goañv, en em gavet eo ar goañv, degouezhet eo ar goañv ; *es ist Winter*, goañv a zo, goañv a ra ; *es war im Winter*, edo ar goañv ; *es sieht nach Winter aus*, liv ar goañv a zo war an amzer, gouenn goañv a zo ganti ; *groß ist im Winter die Sehnsucht nach den sonnigen Tagen des Sommers*, d'ar goañv e vez keuz hag ezeved d'an deizioù heol ; *Vorräte für den Winter anlegen*, gorren pourvezioù a-benn ar goañv, kadaviñ pourvezioù a-benn ar goañv, boniañ pourvezioù a-benn ar goañv ; *Brennholzvorräte für den Winter anlegen*, goañvad keuneud g. ; *Brennholzvorräte für den Winter anlegen*, pourvezañ an ti a geuneud a-benn ar goañv, pourvezañ keuneud a-benn ar goañv ; *in jenem Winter*, er goañvezh-se ; *mitten im Winter*, e-

kreiz ar goañv, gant kreiz ar goañv, e kalon ar goañv ; *im schlimmsten Winter, im strengsten Winter*, pa vez ar goañv en e washañ, e-kreiz (e kalon) ar goañv, gant kreiz ar goañv, pa oa ar goañv en e yenañ, pa oa ar goañv en e rustañ, er goañv bras, gant ar goañv bras ; *bei Beginn des Winters, an der Schwelle des Winters*, e deroù ar goañv, e penn kentañ ar goañv, pa grogas ar goañv, e-tro ar goañv digor, e digor ar goañv, war dreuzoù ar goañv, e toull ar goañv, e boulc'h ar goañv, e kentañ ar goañv ; *am Ende des Winters*, e-tro penn ar goañv, e-tro lost ar goañv, e dilost ar goañv, war zibenn ar goañv ; *vor Ende des Winters*, kent tremen ar goañv ; *das Ende des Winters*, dilost ar goañv g. ; *der Winter ist bald zu Ende*, emañ ar goañv o tilostañ, o tilostañ ar goañv emaomp ; *eines Nachts im Winter*, un nozvezh eus ar goañv ; *den Winter über*, a-hed (hed, dre hed, da vare, e-kerzh, e-tro, e-doug) ar goañv ; *im Winter sind die Tage kurz*, er goañv e vez berr an deiz, berr e vez an deiz e-kerzh ar goañv ; *im Winter haben wir keinen Schnee gehabt*, evit ar goañv n'eus ket bet a erc'h ; *Arbeitsleistung eines Winters*, goañvezhiad g. ; *der Winter ist noch nicht vorbei*, *wir sind den Winter noch nicht los*, n'omp ket distoket diouzh ar goañv c'hoazh, n'emañ ket ar goañv a-dreñv c'hoazh ; *der Winter ist vorbei*, n'emaomp ket er goañv ken, n'emaomp ket gant ar goañv ken, distoket omp diouzh ar goañv, aet eo ar goañv hebiou ; *der Winter ist zurück*, *der Winter ist wieder da*, aet eo an amzer e goañv en-dro ; *dieser Winter brachte uns viel Ärger*, ur goañvezhiad trubuilhoù hor boa bet ; *Vieh über den Winter bringen*, *Vieh über den Winter durchfüttern*, magañ chatal e-pad ar goañv, goañvañ chatal, goañviñ chatal ; *Blumenpflanzen durch den Winter bringen*, goañviñ bleunioù ; *Sommer wie Winter*, *im Sommer wie im Winter*, hañv-c'hoañv, hañv ha goañv ; *den Winter an der französischen Riviera verbringen*, tremen ar goañv war an Aod Glas, goañviñ war an Aod Glas ; [labour-douar] *Felder vor dem Winter bestellen*, arat douaroù a-benn ar goañv.

Winter- : ... goañv, ... ar goañv, ... goañvek, ... goañvaat.

Winteranfang g. (-s,-anfänge) : beg ar goañv g., deroù ar goañv g., penn kentañ ar goañv g., ar goañv digor g., tarzh ar goañv g., boulc'h ar goañv g. ; *bei Winteranfang, zum Winteranfang*, e-tro ar goañv digor, e digor ar goañv, war dreuzoù ar goañv, e toull ar goañv, e boulc'h ar goañv.

Winterapfel g. (-s,-äpfel) : [louza.] aval goañv g., aval mir g., aval goañvek g., aval-kuzh g.

Winteraster b. (-,-n) : [louza.] bleunienn-an-Hollsent b., bleunioù-kala-goañv ls.

Winterausverkauf g. (-s) : pilwerzh dilost ar goañv b., distaolioù-goañv ls., difoar c'hoañv b., taol balaenn fin ar goañv g., dibennwerzh c'hoañv b., peurwerzh dilost ar goañv b.

Winterbedarf g. (-s) : pourvezioù goañv ls., goañvad pourvezioù g. ; *seinen Winterbedarf an Kohlen decken*, lakaat a-walc'h a c'hlaou a-gostez a-benn ar goañv.

Winterblumenkohl g. (-s) : [louza.] brikoli str., penn-brikoli g.

Wintereiche b. (-,-n) : [louza.] derv-koad str., tann str., gwez-tann str., tannwez str., tannenn b.

Wintereinbruch g. (-s) : deraouenn drumm ar goañv b.

Wintereindvie b. (-,-n) : [louza.] skarolez str.

Winterfahrplan g. (-s,-pläne) : [trenioù, kirri-boutin] euriauog c'hoañv b.

Winterfell n. (-s,-e) : [loen.] feur ar goañv b., foulenn ar goañv b., porpant ar goañv g., chupenn ar goañv b., blevenn ar goañv b. ; *das Hermelin im Sommerfell*, erminig ar goañv g.

winterfest ag. : ... goañv, evit ar goañv, ... a zalc'h mat ouzh riv ar goañv, ... a harz mat ouzh riv ar goañv ; *winterfeste Schuhe*, botoù goañv ls.

Winterfrüchte ls. : frouezh goañv str., frouezh goañvek str., frouezh mir str.

Winterfutter n. (-s) : boued goañv g., boued-chatal goañv g., boued-loened goañv g., bouetaj goañv g., pasturaj goañv g., magadur goañv g., magadurezh c'hoañv b., pask goañv g., paskadur goañv g. ; *Heu als Winterfutter*, foenn da c'hoañviñ ar chatal str.

Winterfütterung b. (-) : ar boueta er goañv g. ; *die Winterfütterung der Vögel*, ar boueta evned er goañv.

Wintergarten g. (-s,-gärten) : ti-gwer g., heolienn b., veranda g., gwesterenn b., orañjezdi g.

Wintergast g. (-es,-gäste) : goañver g.

Wintergerste b. (-) : [labour-douar] heiz goañv str./g.

Wintergoldhähnchen n. (-s,-) : [loen., *Regulus regulus*] laouenan-gwenn g., bobelan g., dreolan-kabell-aour g.

Wintergrün n. (-s) : [louza.] *rundblättriges Wintergrün*, louzaouenn-ar-gouli b.

winterhaft ag. : ... goañv, evel er goañv, heñvel ouzh ar goañv.

Winterhalbjahr n. (-s,-e) : c'hwec'hmiad goañv g.

winterhart ag. : ... a zalc'h mat ouzh riv ar goañv, ... a harz mat ouzh riv ar goañv, dalc'hus ouzh ar yenijenn, kalet ouzh ar yenijenn.

Winterhaus n. (-es,-häuser) : ti goañv g., ti evit ar goañv g.

Winterhecke b. (-,-n) / **Winterheckenzwiebel** b. (-,-n) : [louza.] ognonetez str., sivolez str., kraksivolez str.

Winterjacke b. (-,-n) : chupenn-c'hoañv b. ; *kanadische Winterjacke*, kanadianenn b.

Winterkälte b. (-) : riv ar goañv g., riv evel er goañv g., yender ar goañv g.

Winterkleid n. (-s,-er) / **Winterkleidung** b. (-,-en) : dilhad goañv g./ls. ; [loen.] *das Hermelin im Winterkleid*, erminig ar goañv g.

Winterkollektion b. (-,-en) : [dilhad.] giziauog ar goañv b.

Winterkönig g. (-s,-e) : [loen.] dreolan g., laouenan-gwenn g., laouenan g., laouenanig g., draouennig-vihan b., minorig g.

Winterkresse b. (-) : [louza.] louzaouenn-santez-Barba b.

Winterkurgast g. (-es,-gäste) : goañver g.

Winterkurort g. (-s,-e) : lec'h vakañsiñ er goañv g., lec'h goañviñ g.

Winterlandschaft b. (-,-en) : dremmvor c'hoañv b., gweledva goañv g.

Winterlauch g. (-s) : [louza.] sivolez str.

Winterlerche b. (-,-n) : [loen.] breanig g., labous plouz kerc'h g.

winterlich ag. : ... goañv, ... ar goañv, goañvek, goañvel, goañvus, ... goañvaat.

Wintermantel g. (-s,-mäntel) : mantell-c'hoañv b.

Wintermode b. (-,-en) : [dilhad.] giziauog ar goañv b.

Wintermonat g. (-s,-e) : miz goañv g., mizvezh goañv g., miz yen g. ; *die Wintermonate*, ar mizioù du ls.

Wintermond g. (-s,-e) : [barzh., dispredet] miz Kerzu g., miz Genver g.

Wintermonsun g. (-s,-e) : monson goañv g.

wintern V.dibers. (hat gewintert) : *es winter*, emañ beg ar goañv o tont, goañv a zo, emaomp gant ar goañv, emañ ar goañv o ren, gouenn goañv a zo ganti, santet e vez diouzh ar goañv, aet eo an amzer e goañv.

Winternacht b. (-,-nächte) : noz c'hoañv b., nozvezh c'hoañv b.

Winterobst n. (-es) : frouezh goañv str., frouezh goañvek str., frouezh mir str.

Winterolympiade b. (-,-n) : C'hoarioù Olimpek goañv ls.

Winterquartier n. (-s,-e) : karter evit ar goañv g., goañvadur g. ; *das Winterquartier beziehen*, mont d'e c'hoañvadur / mont d'al lec'h ma vez ar vrezelidi o tremen ar goañv (Gregor), mont da c'hoañviñ, mont d'ober e c'hoañvadur, mont d'ober goañvadur.

Winterreifen g. (-s,-) : [kirri-tan] bandenn erc'h b., bandenn-rod erc'h b.

winters Adv. : er goañv, e-pad (e-kerzh, e-doug, e-tro, da vare) ar goañv ; *sommers wie winters*, hañv-goañv, hañv-c'hoañv.

Wintersaat b. (-,-en) : here g., yar-here g.

Wintersaison b. (-,-s) : [touristelezh] maread goañv g., koulzad goañv g.

Wintersardine b. (-,-n) : [loen.] sardin driv str.

Winterschlaf g. (-s) : [loen.] goañvaat g., goañvoriñ g., kousk goañv g. ; *den Winterschlaf halten*, goañvaat, goañviñ, kouskediñ, goañvoriñ, chom morzet er goañv ; *der Siebenschläfer hält Winterschlaf*, emañ an hunegan gant e gousk goañv, o c'hoañvaat emañ an hunegan ; *die Tierarten, die Winterschlaf halten*, ar spesadoù goañvaer ls.

Winterschläfer g. (-s,-) : [loen.] kousker goañv g. [*liester* kouskered goañv], goañvaer g. [*liester* goañvaered].

Winterschlussverkauf g. (-s) : pilwerzh fin ar goañv b., distaloù-goañv ls., difoar c'hoañv b., taol balaenn fin ar goañv g., dibennwerzh fin ar goañv b., peurwerzh fin ar goañv b.

Wintersemester n. (-s,-) : c'hwech'miziad goañv g.

Wintersonnenwende b. (-) : goursav-heol ar goañv g., goursav ar goañv g., an hirañ noz hag ar berrañ deiz.

Winterspiele ls. : *die olympischen Winterspiele*, ar C'hoarioù Olimpek goañv ls., C'hoarioù Olimpek ar goañv ls.

Wintersport g. (-s) : sportoù goañv ls. ; *zum Wintersport fahren, in den Wintersport fahren*, mont d'ar sportoù goañv.

Wintersportort g. (-s,-e) : kreizenn sportoù goañv b., lec'h vakañsiñ sportoù goañv g., kreizenn ski b., plas skiañ g.

Winterung b. (-,-en) : goañverezh g., goañvadur g.

Winterwetter n. (-s) : amzer c'hoañv b., amzer c'hoañvek b., amzer vil b.

Winterzeit b. (-) : 1. goañv g., goañvezh g. ; 2. eur c'hoañv b.

Winterzeug n. (-s) : dilhadoù goañv ls.

Winterzwiebel b. (-,-n) : [louza.] sivolez str.

Winzer g. (-s,-) : gwiniegour g., gwinienner g., gwinier g., mendemour g., mendemer g., kutuilher rezin g.

Winzerfest n. (-s,-e) : gouel ar vendem g.

Winzergenossenschaft b. (-,-en) : kevelouri winierezh b., kevelouri winiegourien b.

Winzermesser n. (-s,-) : kontell winiegour b.

winzig ag. : bihanik, bihan-bihan, munudik, munut, dister, stumm, bitous, enk, bihan-netra, boc'hedek, boc'hedel ; *winzige Menge*, disterded b., distervez b., kementad bihan g., kementad dister g., nebeudad g., togad g., netra g., netraig g., mannig g. ; *aber es ist nur ein winziger Bruchteil der Wahrheit*, met n'eo nemet un euflenn eus ar wirionez ; *winzig klein*, ripik, rinik, bitik, tremen munut, bihan-bihan, munudik, bitous, bihan-netra, boc'hedek, boc'hedel, munutoc'h eget eufl, bihan-meurbet, munut evel un euflennig, munut evel pell, munut evel ur bellenn, ken munut ha ludu ; *winzige Kleinigkeit*, distervez b., bagaj g., amoedaj g., disterdra g., belbeterezh g., tra a get g., tra netra g., bihan dra g., netraig g., mannig g., inglodaj g., belbiaj g., kacherezh g., arabadiezh b., kaoc'haj g., mibiliaj g., mibiliezh b., belbi g., c'hoariell b., fariell b., farienn b., foutouilhenn b., rambre g., siklud g., stranerezh g., avel g., disteraj g., disterajig g., grouanenn b. ; *der bretonischen Sprache wurde in den Schulen einen lächerlich winzigen Platz zugestanden*, digoret e voe gant pizhoni dorioù ar skolioù d'ar brezhoneg.

Winzigkeit b. (-,-en) : 1. disterder g., disterded b., stummder g. ; 2. strizhder g., strizhded b., enkter g., enkter b., enkadenn b., stummder g. ; 3. [dre skeud.] distervez b., disteraj g., bagaj g., belbeterezh g., amoedaj g., dister dra g., bihan dra g., netraig g., mannig g., tra a get g., tra netra, inglodaj g., belbiaj g., bitraoù ls., arabadiezh b., c'hoariell b., fariell b., farienn b., foutouilhenn b., grouanenn b., lugudachoù ls., mibiliaj g., mibiliezh b., belbi g., rambre g., siklud g., stranerezh g., avel g., disterajoù ls., disterajigoù ls.

Winzling g. (-s,-e) : 1. korf paour a baotr g., skrilh g., paotr disterik g., tamm paotrig dister g., paotr mentet dister g., paotr strizh a gorf g., paotr korfet dister g., sioc'hann g., ratous a baotr g., torgos bihan g., korrigann g., traouilh g., skribiton g., gwidoroc'h g., gwidoroc'hig g., blegorn a baotr g., marmouz ken uhel hag ur bouteg g., marmouz 352

n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., boustouv g., c'hwiltouz g., c'hwiltouz g., skoanard g., bitouz g., bidorc'hig g., minoc'h g., preñvig g., preñv-douar g. ; *er ist ein echter Winzling*, hennezh en deus gobari ur begul ; 2. tra a vent dister g., tra vitous g.

Wipfel g. (-s,-) : [gwez] barr g., lein g., laez g., beg g., penn g., kern b., bleñchenn b., bleñch ur wezenn g., penn-laez ur wezenn g. ; *die Wipfel rauschen im Wind*, klevet e vez an avel o sourral e laez ar gwez.

Wippchen n. (-s,-) : c'hoari-sigotañ g., taol-gwidre g., tro-bleg b.

Wippe b. (-,-n) : 1. c'hoari skañvbouez g., skañvbouez g. ; 2. [istor] strepedenn b. ; 3. *auf der Wippe sein*, bezañ etre daouarn e ankoù, bezañ a-silwink, bezañ war horjell, kostezañ.

wippen V.gw. (hat gewippt) : 1. c'hoari skañvbouez ; 2. brañskellat ; *mit den Füßen wippen*, lavigañ e dreid, brañskellat e dreid, luskellañ e zivesker ; *die Blüten wippen im Wind*, brañskellat a rae ar bleuñv en avel, hejañ a rae ar bleunioù en avel, luskellañ a rae ar bleuñv en avel, luskellañ a rae milzin ar bleunioù ouzh c'hwezh an avel ; *ihre Brüste wippen bei jedem Schritt*, he bronnoù a vrañskelle gant pep kammed, he bronnoù a vralle gant pep kammed, he bronnoù a darlamme da bep kammed ; *mit dem Stuhl (auf dem Stuhl sitzend) wippen*, brañskellat war e gador ; *auf den Absätzen wippen*, brañskellat war seulioù e votoù ; 3. [pesketaerezh] *mit der Angel wippen*, disvantañ.

V.k.e. (hat gewippt) : *jemanden wippen*, 1. lakaat u.b. da strebotiñ, ober d'u.b. strebotiñ. 2. [istor, jahin] strepañ u.b. / reiñ ar strepedenn d'u.b. (Gregor), strepedennañ u.b. ; 3. [c'hoari] reiñ ar vakul d'u.b., bakuliñ u.b., pakuladiñ u.b., pakulañ u.b.

V.em. : **sich wippen** (hat sich (ak.) gewippt) : 1. c'hoari skañvbouez ; 2. en em vrañskellat.

Wippen n. (-s) : [istor, jahin] strepedenn b., strepedennañ g.

Wipper g. (-s,-) : 1. [tekn.] gwinter g. [*liester* gwinterioù] ; 2. [istor] krenner pezhioù moneiz g. [*liester* krennerien pezhioù moneiz], falsmoneizer ar Grennamzer g. ; *die Wipper und Kipper*, falsmoneizerien ar Grennamzer ls.

Wippgalgen g. (-s,-) : [istor, jahin] benveg strepedennañ g.

Wippkran g. (-s,-el/-kräne) : [tekn.] gavr-houarn kemmus hec'h hed-diraez b.

Wippmaschine b. (-,-n) : gwint b., gwinterez-puñs b.

Wippmechanismus g. (-,-mechanismen) : gwentellerez b.

Wipptisch g. (-es,-e) : taol winteris b., taol wintus b.

Wippsterz g. (-es,-e) : [loen.] hej-e-lost g., strinkerez-dour b., kannerez b., kannerez-dour b., kannerezhig-an-dour b., kannerezhig-ar-beleg b., foeterezhig-an-dour b., foeterig-dour g., dimezell b., beleg g., beleg-laouer g., gwalc'herez b., gwalc'herezhig b., lammerig g.

wir raganv-gour : ni, P. hon jez, hon jezoù ; *wir beide*, ni hon-daou, hon-daouig, ni hon-div, hon-divig ; *wir alle*, an holl ac'hanomp, kement hini 'zo ac'hanomp ; *das werden wir sehen*, gwelet e vo ; *wir Deutsche(n)*, ni, Alamaned - an Alamaned ac'hanomp ; *wir Bretonen*, ni, Breizhiz - ar Vretoned ac'hanomp ; *wir drei*, hon-tri, hon-teir ; *wir acht*, ni hon-eizh ; [stumm meurdeus] *Wir*, me, ar Roue - me, an Impalaer ; *Wir, Ludwig, König von Gottes Gnaden*, me, Loeiz, roue a-berzh Doue.

Wir n. (-/-s,-/-s) : [preder.] *das Wir*, an ni g.

Wirbel g. (-s,-) : 1. troidell b., troenn b., korc'hwezh g., korc'hwezhad g., avel-dro g., trowent g., avel-gelc'hwid g., rutenn b., strobinnell b., c'hwelenn b., disvarr g., punellad g., punellat g. ; *die Wirbel des Wassers*, ar c'hilredennoù-dour ls., troellennoù an dour ls., ar poullou-tro ls., an trovor g., an trovorennoù ls., ar poulldroennoù ls., ar remoulioù ls., an treuzfroudoù ls., an treuzredennoù ls., ar strabouilh g., an troioù ls., an troennoù ls., an troennoù-mor ls.

2. [dre skeud.] turmud g., bouilh g., kaouad avel-gorbell b./g., barrad avel-gorbell g., kaouad-avel tourmant b./g. ; *im Wirbel der Leidenschaft*, birvilh (fo) ennañ, trefuet gant e sorc'henn ; *er wurde vom Wirbel der Protestwelle weggefegt*, skubet e voe gant ar barrad avel-gorbell ; *ohne großen Wirbel*, distraouilh, didurmud.

3. charre g., reuz g. ; *Wirbel um etwas machen, einen Wirbel um etwas machen*, ober ur bern reuz en-dro d'udb, ober ur bern charre en-dro

d'udb, ober ur bern charre gant udb, ober stad vras eus udb, ober kalz a drouz en-dro d'udb, ober c'hoari gaer gant udb, ober c'hoari gaer kelo nebeut a dra, bezañ gwashoc'h an trouz eget ar gloaz, ober gwelien gant udb, ober brud (trouz, reuz, freuz, freuz ha reuz, ur vosen, un abadenn, jabadao, tousmac'h, karnaj) abalamour d'udb, tousmac'hat en askont d'udb, c'hoari (ober) an diaoul hag e bevar en askont d'udb, toumpial en askont d'udb, tournial en abeg d'udb, kas karbac'h en askont d'udb, kas trouz en arbenn d'udb, kas safar abalamour d'udb, ober cholori (talabao) en arbenn d'udb, ober kalz a reuz evit netra, karnajal en abeg d'udb.

4. [blev] lost-kog g., rozenn b., blev a-bik str., bouchad diroll g.

5. kitem g., kern ar penn b. ; [dre skeud.] *vom Wirbel bis zur Zehe*, penn-kil-ha-troad, penn(-ha-korf)-ha-troad, leizh ar gudenn, leizh an neud, hed an neudenn, glez.

6. [korf.] mellenn b. [*liester* melloù], mailh g. ; *die Halswirbel*, melloù ar gouzoug ls. ; *Brustwirbel*, melloù ar brusk ls. ; *Rückenwirbel*, melloù-kein ls., mailhoù gwalenn-gein ls. ; *die Lendenwirbel*, melloù an dargreiz ls. ; *die Steißwirbel*, melloù ar belost ls. ; *die Sakralwirbel*, melloù ar groazell ls.

7. [tekn.] a) poullidro str. ; b) bazh starderez b. ; c) merilhon g.

8. [fizik] troenn b.

9. [binviji-sonerezh] broch g., ibil g.

10. [sonerezh] taboulinadeg b.

Wirbel- : 1. [korf., mezeg.] ... mellennel, ... ar vellenn, ... mellkeinel, ... ar mellkein, ... mellkeinek ; 2. ... tro, troennat.

Wirbelarterie b. (-,-n) : [korf.] gwazhienn ar mellkein b.

Wirbelbein n. (-s,-e) : mellenn b. [*liester* melloù], mailh g.

Wirbelbewegung b. (-,-en) : troidellerezh g., troiataerezh g.

Wirbelbogen g. (-s,-l-bögen) : [korf., *arcus vertebræ*] gwareg ar vellenn b. ; *Füßchen des Wirbelbogens*, troadig gwareg ar vellenn g.

Wirbeldichte b. (-) : [fizik] troennusted b.

wirbelfrei ag. : [dre skeud.] distrafuilh, didurmud.

Wirbelgelenke ls. : [korf.] koubloù ar mellkein ls., arzoù ar mellkein ls.

wirbelhaft ag. : 1. troidellus, mezevellus, mezvus ; 2. [dre skeud.] diroll, fich-fich, bouljant, fourgasus, filifus, lusk-dilusk ; 3. [fizik] troennus.

Wirbelhaftigkeit b. (-) : [fizik] troennusted b.

wirbelig ag. : 1. troidellus, mezevellus, mezvus ; 2. [dre skeud.] diroll, fich-fich, bouljant, fourgasus, filifus, lusk-dilusk ; 3. [fizik] troennus.

Wirbelkanal g. (-s,-kanäle) : [korf.] kanol al livenn-gein b., kanol ar mellkein b.

Wirbelkasten g. (-s,-kästen) : [binviji-sonerezh] plankenn-brochoù g., ibiliaoueg b.

Wirbelknochen g. (-s,-) : mellenn b. [*liester* melloù], mailh g.

Wirbelkörper g. (-s,-) : [korf., *corpus vertebræ*] korf ar vellenn g.

Wirbelloch n. (-s,-löcher) : [korf., *foramen vertebrale*] toull mellenn g.

wirbellos ag. : divellkeinek ; *wirbellose Tiere*, divellkeineged ls.

wirbeln V.gw. (hat gewirbelt / ist gewirbelt) : 1. (hat / gant un durc'hadur] ist) : troidellañ, troiata, troenniñ, troellañ, troiellat, punañ, punellat, strobinañ, kornigellat ; *die welken Blätter wirbeln im Wind*, taolet-distalet e vez an delioù sec'h gant an avel, ruilhal-diruilhal a ra an delioù sec'h, an delioù sec'h a heuilh bountadennoù an avel, an avel a ra d'an delioù kornigellat, gant fourradoù an avel e koroll an delioù sec'h ; *der Rauch wirbelt*, troidellañ a ra ar moged ; *das Wasser wirbelt*, troellenniñ a ra an dour, remouliñ a ra an dour ; 2. [sonerezh] (hat) : *die Trommeln wirbeln*, skeiñ a reer an daboulin (Gregor), trouzal a ra an daboulinadeg.

V.k.e. (hat gewirbelt) : lakaat da droidellañ, lakaat da droiata, lakaat da droenniñ, lakaat da droellañ, lakaat da droidellat, lakaat

da bunañ, lakaat da bunellat, lakaat da strobinañ, lakaat da gornigellat ; *der Wind wirbelt die Blätter durch die Luft*, an delioù a blav, douget gant an avel - kaset-digaset e vez an delioù gant an avel - taolet-distalet e vez an delioù gant an avel - darnijal a ra an delioù gant an avel - dibradañ a ra an delioù gant an avel - an delioù sec'h a heuilh bountadennoù an avel - an avel a ra d'an delioù kornigellat - gant fourradoù an avel e koroll an delioù sec'h.

Wirbeln n. (-s) : 1. punellat g., troidellerezh g., troiataerezh g., strabouilh g. ; 2. [sonerezh] taboulinadeg b.

wirbelnd ag. : troellek.

Wirbelnerv g. (-s/-en,-en) : [korf.] nervenn ar mellkein b.

Wirbelsäule b. (-,-n) : [korf.] livenn-gein b., mell-chadenn g., gwalenn-gein b., mellkein g., livenn ar c'hein b., linenn ar c'hein b. ; *Brustwirbelsäule*, livenn-vrusk b. ; *Wirbelsäule des Fisches*, draen bras g., draen kein g., draen kreiz g., drezenn vras b. ; *Wirbelsäule eines abgemagerten Tiers*, paluc'henn b. ; [mezeg.] *Verkrümmung der Wirbelsäule*, gwariadur ar mellkein g. ; [mezeg., beviñvouriezh] *Ausdehnung in der Längsachse der Wirbelsäule*, dehirañ al livenn-gein g.

Wirbelsäulen- : [korf., mezeg.] ... mellkeinek, ... ar mellkein, ... al livenn.

Wirbelsäulenarkarterie b. (-,-n) : [korf.] talmerenn al livenn b.

Wirbelstärke b. (-) : [fizik] troennusted b.

Wirbelstrom g. (-s,-ströme) : 1. troidelloù ls., troennoù ls., kilredennoù-dour ls., troellennoù ls., poullidro-tro ls., trovor str., trovorennoù ls., treuzfroud g., treuzredenn b. ; 2. [tredan., fizik] redoù tredan dereet ls. ; *einen Wirbelstrom induzieren*, deren redoù tredan.

Wirbelstrombremse b. (-,-n) : [tredan.] gorrekadur tredanwarell g.

Wirbelströmung b. (-,-en) : [fizik] diver troennat g.

Wirbelsturm g. (-s,-stürme) : korvent g., korventenn b., korc'hwezh g., korc'hwezhad g., kelc'hwidenn b., bouilhard g., rutenn b., punellad-avel b., avel-gelc'hwid g., kaouad avel-gorbell b./g., barrad avel-gorbell g., barr avel-dro g., avel-dro g., barr-korbell g., trowent g., kaouad-avel tourmant b./g. ; *tropischer Wirbelsturm*, kelc'hwidenn drovanel b. ; *das Auge des Wirbelsturms*, lagad ar gelc'hwidenn g. ; [dre skeud.] *er wurde vom Wirbelsturm der Protestwelle weggefeht*, skubet e voe gant ar barrad avel-gorbell, skubet e voe gant ur gaouad avel-gorbell.

Wirbelströmung b. (-,-en) : [fizik] redenn droennat b., diver troennat g.

Wirbeltier n. (-s,-e) : [loen.] mellkeineg g. ; *höhere Wirbeltiere*, mellkeineged uhel ls., loened mellkeinek uhel ls. ; *untere Wirbeltiere*, mellkeineged izel ls., loened mellkeinek izel ls. ; *Unterstamm der Wirbeltiere*, isskourrad ar mellkeineged g. ; *zu den Wirbeltieren gehören die Säugetiere, die Vögel, die Reptilien, die Amphibien und die Fische*, ar bronneged, an evned, ar stlejviled, an divelfenneged hag ar pesked a ya d'ober isskourrad ar mellkeineged.

Wirbeltierchen n. (-s,-) : [loen.] troenneg g. [*liester* troenneged].

Wirbeltrommel b. (-,-n) : [sonerezh] taboulin skilt b., taboulin sklent b.

Wirbelvektor g. (-s,-en) : [mat., fizik] sturiadell droenn b.

Wirbelwind g. (-s,-e) : 1. troidell b., avel-dro g., trowent g., barr avel-dro g., barr-korbell g., barrad avel-gorbell g., avel-gorbell g., punellad-avel b., kelc'hwidenn b., korc'hwezh g., korc'hwezhad g., avel-gelc'hwid g., korvent g., korventenn b., rutenn b., kaouad-avel tourmant b./g. ; *ein böiger Wirbelwind fegt über das Land*, sailhat ha korc'hwezhañ a ra an avel dre ar maezioù, sailhat ha troidellat a ra an avel dre ar maezioù ; 2. [dre skeud.] P. ficher g., mesker g., trapikell b., breser g., fistoul g., fistouler g., Kerdrubuilh g., breskenner g., tarlasker g., fiñvetaer g., fiñver g., revr berved g., turmud g., flikenn b., fourgasur g., ribouler g., koll-skiant g. ; 3. *wie ein Wirbelwind*, a-hast, a-dizh, a-brez, a-herr, gant mall (hast, herr) bras, gant prez vras, war vall, d'an druilh-drask, d'an druilh-drast, gant hastidigezh vras, dre brez, prez ennañ, prez gantañ, tizh warnañ, gant herr, a-dizh hag a-dag, a-dizh hag a-dro, gant pep tizh, d'an druilh, diwar dizh, diwar brim, war ar prim, war an tizh, difrae-kaer, diwar zifrae, gant difrae, a-random, diwar ar flip, a-benn-kas, a-drefu, buan-ha-buan, dre hast, trumm-ha-trumm, prim-ha-prim, en un hunvre, dipadapa, en ur flipad, eus e vuanañ, a-hast-kaer, a-brez-kaer, a-benn herr, a-benn-kaer, a-brez-herr, a-daol-herr, diwar herr, en herr, gant

dillo bras, en un taol-red, timat, tizh, evel an tan, d'an tan ruz, a-fo, a-gas, a-lamm, a-lemmen, a-lammoù.

Wirblichkeit b. (-) : [fizik] troennusted b.

Wirkeisen n. (-s,-) : [tekn.] raskler g. [*liester* rasklerioù], parouer g. [*liester* parouerioù] ; *Wirkeisen des Hufschmiedes*, krenn-karn g., parouer ar marichal kezeg g.

wirken¹ V.gw. (hat gewirkt) : 1. bezañ war ur vicher, seveniñ ur vicher, ober ur vicher, plediñ gant ur vicher, pleustriñ ur vicher, pleustriñ war ur vicher, c'hoari ur vicher, euvriñ, embreger ul labour ; *als Professor an einer Universität wirken*, bezañ kelenner en ur skol-veur bennak ; *als Arzt wirken*, mezegañ, ober mezegiezh, ober mezeg.

2. efediñ, gwerediñ, dazgwerediñ, kregiñ, pegañ, labourat, bezañ efedus, teurel, devoudañ ur gwered ; *Richtung, in der eine Kraft wirkt*, roud gwerediñ un nerzh g. ; *die Arznei wirkt*, efediñ (gwerediñ, kregiñ, pegañ, labourat) a ra al louzoù, efedus eo al louzoù, al louzoù a ra vad, al louzoù a ra gwell ; *diese Arznei wirkt auf die Verdauung*, gwerediñ a ra al louzoù-se war an ismoradur ; *diese neue Arznei wirkt gegen Rheuma*, efedus eo an dramm nevez-se a-enep ar remm, mat eo al louzoù nevez-se ouzh ar remm, galloudus eo al louzoù nevez-se ouzh ar remm ; *dieses Waschpulver wirkt sofort in lauwarmem Wasser*, kregiñ diouzhtu a ra al lisiv-poultr-se pa vez lakaet en dour mingl, en dour klouar e krog al lisiv-poultr-se diouzhtu ; *schädlich wirken*, bezañ noazus (fall) e wered, gwalarniñ ; *aus der Ferne wirken*, bezañ efedus (efediñ, gwerediñ) eus a-bell, ober efed eus pell ; *durch gutes Beispiel wirken*, reiñ ar skouer vat, diskouez ar skouer vat d'ar re all, skoueriañ ar re all ; *das hat auf ihn gewirkt*, ne oa ket chomet diefed warnañ, graet en deus bet an dra-se efed dezhañ, graet en deus bet an dra-se splot warnañ, chomet krog e oa an dra-se warnañ, an dra-se a zo bet chomet peg ouzh e c'henoù, taolet en doa an dra-se warnañ, gant an dra-se e oa deuet gwell ennañ ; *der Sturm hat verheerend gewirkt*, ar gorventenn he deus graet kalz a zistruj, glac'haret eo bet ar vro gant ar gorventenn, bras eo an droug a zo c'hoarvezet e-kerzh ar gorventenn, gwalloù a-leizh a zo bet degaset gant ar gorventenn, ar gorventenn he deus taolet ar wast war ar vro, kribet rust eo bet ar vro gant ar gorventenn, bras eo ar gwalloù degaset gant ar gorventenn, bras eo ar c'holloù degaset gant ar gorventenn, drastus (gwall wastus, gwallreuzus, reuzus) eo bet an taol gwallamzer ; *für jemanden wirken*, ober (toulañ) evit u.b. ; *die Natur wirken lassen*, lezel an natur d'ober he labour.

3. seblantout, hañvalout, heñvelout, diskouez bezañ, fesonniñ, bezañ treset da vezañ, stummañ, stummañ da vezañ, bezañ a-stumm da vezañ, bezañ doare war an-unan da vezañ, bezañ doare d'an-unan da vezañ, kaout ar gobari da vezañ, kaout doare da vezañ ; *vornehm wirken*, kaout neuz, kaout tres ; *dieses Kleid wirkt elegant an dir*, dougen a rez ar sae-se gant neuz ; *er wirkt lässig*, un neuz distag a zo gantañ ; *er wirkt nur so rau*, n'eo ket ken drouk m'en deus doare da vezañ, taer eo da welout ha laosk da c'houzout, diskouez a ra bezañ droukoc'h eget ma'z eo e gwirionez ; *er wirkt erschöpft*, tres ar skuizhder a weler war e zremm, liv ar skuizh a zo warnañ, un aer skuizh en deus, doare a zo dezhañ da vezañ skuizh, gwelet e vez warnañ ez eo skuizh, dremmoù skuizh a zo dezhañ ; *er wirkt ganz harmlos*, liv divalis a zo warnañ, diouzh e welet n'eus tamm malis ennañ, ar stumm a zo warnañ da vezañ ken dinoaz hag un oan, diouzh e welet n'eus ket a aon da gaout dirazañ, diouzh e welet n'eus ket peadra da foerañ dirazañ, diouzh e welet e c'haller kaout fiziañs ennañ ; *plötzlich viel älter wirken*, mit einem Schlag viel älter wirken, koshaat en un taol ; *er wirkt viel älter*, koshaat eo da vat, hennezh 'zo diazezet kalz.

4. [dre skeud.] *das wirkt wie abgekartet*, toull eo ar billig tu pe du, un dra bennak a c'hoari a-dreuz, moc'h bihan a zo gant ar wiz, moc'h a zo er wiz, vi pe labous a zo gant ar yar, pig pe vran a zo,

koad-tro a zo en afer-se, un taol fobiez (un taol ganas, un taol kamm) an hini eo, ar gordenn-se a zo bet nezet a-bell 'zo.

V.k.e. (hat gewirkt) : 1. *das wirkt Wunder*, ur marzh ! ur marzh eo ! tredemarzh eo ! (Gregor), ur burzhud eo, ur souezh eo ! marvailhoù a ra kement-se, souezh (marzh, burzhud) eo kement-se ; *Gutes wirken*, bezañ mat e levezon (e efed), ober vad.

wirken² V.k.e. (hat gewirkt) : [gwriad] gwriat, gwiadiñ, gwiadenniñ, gwiañ, gweañ, teisat, stammañ, gloanañ ; *gewirkt*, gwiadet, gwiet ; *handgewirkte Tapeten*, pallinier-moger gwriet gant an dom ; *Spitzen wirken*, krochediñ dantelez, gwriat danteleziou, fardañ dantelez, danteleziñ ; *Strümpfe wirken*, stammañ loeroù, gloanañ loeroù ; *gewirkter Stoff*, gwriad brochennet g./b., gwriad stamm g./b.

Wirken n. (-s) : 1. ober g., obererezh g., efed g., gwered g., gra g., gread g., labourerezh g., jestroù ls. ; *gemeinsames Wirken*, kenlabour g., kenlabourerezh g., kenstriv g., strivadeg b, kenober g., kenobererezh g., kevelerezh g., labour a-stroll g., labour a-gevret g., labouradeg b., labour stroll g. ; 2. [tekn.] gwiaderezh g., gwiadur g. ; 3. [relij.] *Leben und Wirken der Heiligen*, buhez ha jestroù ar sent ; *das Wirken des heiligen Geistes*, obererezh ar Spered Glan g. ; *das Wirken der Gnade*, obererezh ar c'hras g.

wirkend ag. : ... a grog, efedus, oberius, frouezhus, gweredek, gweredus, gwezhus ; *langsam wirkend*, gorrek e efedoù ; *einfach wirkend*, simpl e efedoù ; *schnell wirkend*, prim g. ; *schnell wirkender Kleber*, peg prim g. ; *örtlich wirkendes Medikament*, topisch wirkendes Medikament, louzoù topek g. ; [relij.] *wirkende Gnade*, gras efedus b. / gras kreñv ha nerzhus b. / gras he deus efed b. / gras fonnus ha druz b. (Gregor) ; [preder.] *die wirkende Ursache*, an abeg-efediñ g., an arbenn-efediñ g., ar gaoz-efediñ b., ar gwreder g., an devouder g.

Wirk g. (-s,-) : [micher] gwiader g., gwrier g., teiser g.

Wirkerei b. (-) : gwiaderezh g.

Wirkkraft b. (-,kräfte) : nerzh g.

Wirkleistung g. (-) : [tredan] galloudezh real g.

Wirkleistungsmesser g. (-s,-) : [tredan] watventer g. [*liester* watventerioù].

wirklich ag. : 1. gwir, gwirion, gwirvoudek, gwirvoudel, real, da vat, ergorel, trael, beziat, beziadel, gwerc'hel ; *wirkliche und potenzielle Probleme*, kudennoù beziat hag erveziat ls. ; *der wirkliche Wert*, an talvoud gwirion g., ar gwir dalvoudegezh b., ar gwerzh gwerc'hel g. ; *ein wirklicher Dichter*, ur gwir varzh g., ur barzh gwirion g. ; *wirkliches Bild*, skeudenn werc'hel b. ; 2. [preder.] bezañ ; *das Wirkliche*, ar bezad g., ar gwirvoud g., an traoù gwirvoudel ls. ; [Descartes] *der wirkliche Unterschied der Seele vom Körper*, ar spisadur trael etre korf hag ene g.

Adv. : e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit gwir (Gregor), da vat, e gwir, end-eeun, ent gwir, ent sur, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, da vat, evit mat, bez' ; *es ist wirklich so*, evel-se emañ kont, gwir-Bater eo, gwir eo evel ar Bater, e-giz-se emañ an traoù, evel-se end-eeun emañ kont ; *ist das wirklich so* ? ha gwir eo ? ha gwir ? na gwir eo ? evel-se end-eeun emañ kont ? c'hwistim 'ta, va Doue ? ; *glauben Sie wirklich, dass er aus Berlin stammt* ? hennezh a zo eus Berlin, c'hwistim ? ; *möchtest du wirklich nichts essen* ? ne zebrez ket ? nann ? ; *sie ist wirklich wütend*, droug a zo enni he gwalc'h, fuloret eo da vat-kaer, gwir-fuloret eo, e gwalarn emañ, en imor santel emañ, tommañ a ra he c'herc'h dezhi, krazañ a ra he c'herc'h dezhi ; *er sieht wirklich angegriffen aus*, pebezh neuz fall a zo warnañ ! pebezh liv a zo war e c'henoù ! ; *es ist wirklich heiß heute* ! na tomm eo an amzer hiziv ! ; *ich bin wirklich besorgt*, nec'het end-eeun ez on, nec'het eo ez on, gwir nec'het on ; *er ist wirklich dumm* ! sot eo hag ez eo !

Wirklichkeit b. (-,en) : 1. gwirvoud g., gwirvoudelezh b., realder g., gwirionez b., gwirionded b., gwirionder g., beziadoù ls. ; *in Wirklichkeit*, e leal, ez leal, e gwirionez, evit gwir lavaret, evit gwir (Gregor), end-eeun, ent gwir, ent sur, kuit a c'haou, hep komz ger gaou, hep komz gaou, da vat ; *die raue (harte) Wirklichkeit*, an traoù evel m'emañ, ar wirionez diwisk (diginkl) b. ; *Wirklichkeit werden*, mont da wir, dont da

wir, en em gavout gwir, en em gavout da wir, kavout e wir, gwerc'helaat, dont da seveniñ, mont da benn, erruout da vezañ gwir ; [tro-lavar] *auf dem Boden der Wirklichkeit bleiben, auf dem Boden der Wirklichkeit stehen*, bezañ krog start en e zouar ; **2.** [preder.] beziad g., reveziad g., gwerc'helezh veziat b.

Wirklichkeitsform b. (-,-en) : [yehz.] doare-disklêriañ g. ; *in der Wirklichkeitsform*, en doare-disklêriañ.

wirklichkeitsfremd ag. : pell diouzh ar gwirvoud, pell diouzh tachenn ar gwirvoud, diveziadek, diazas, ... na glot ket gant ar beziadoù.

wirklichkeitsgetreu ag. : gwirvoudel, heñvel ouzh ar gwirvoud, ... a glot gant ar beziadoù.

wirklichkeitsnah ag. : beziadek, tost ouzh ar gwirvoud, tost ouzh ar beziadoù, gwirvoudel a-walc'h.

Wirklichkeitsnähe b. (-) : beziadegezh b. ; *mangelnde Wirklichkeitsnähe*, diveziadegezh b.

Wirklichkeitssinn g. (-s) : **1.** spered divorfil g., spered dibikous g., spered diabaf g., spered a wel sklaer g., gwirvoudelezh b. ; **2.** [preder.] skiant ar bezoud b. ; *der Wirklichkeitssinn und der Möglichkeitssinn*, skiant ar bezoud ha skiant an divezoud.

Wirklinie b. (-,-n) : [fizik] roud gwerediñ un nerzh g.

Wirkmesser n. (-s,-) : [tekn.] raskler g. [liester rasklerioù], parouer g. [liester parouerioù].

wirksam ag. : ... a grog, ... a ra gwell, efedus, skogus, oberius, frouezhus, greant, oberiant, oberiat, oberiek, vertuzius, galloudus, gwerc'hek, emsav, gwezhus ; *wirksam sein*, gwerediñ, efediñ, devoudañ ur gwered, bezañ efedus ; *wirksam machen*, efedusaat, skogusaat ; [kimiezh] *wirksamer Bestandteil*, danvezenn wezhus b., gwezhuzenn b., gwezher g. [liester gwezherioù] ; *ein äußerst wirksames Arzneimittel*, ul louzoù mat-asur g., ul louzoù galloudus g. ; *es gibt kein wirksames Mittel*, n'eus ket a voaien efedusoc'h ; *nur mit einem wirksamen Heilmittel wird man diese Krankheit los*, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù nerzhus, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù a-grenn, an droug-se a zo ret outañ ul louzoù sko ; *Milde ist wirksamer als Gewalt*, pasianted hag hiramzer a dalv dek gwech nerzh ha koler - netra ne zeu gant bazhadoù nemet laezh ribod - ober strakal e skourjezig ne zastum ket kezeg spontik - pa vez c'hoant d'ober berzh, gwelloc'h ijin eget nerzh - gwelloc'h ijin eget nerzh 'zo bet klevet eus meur a berzh - gwelloc'h eget kaout nerzh eo kaout an tres - a-enep nerzh ar c'hleze, lakait nerzh ar galon - n'eus ket par d'an douster evit gounit an dud - ret eo lezel an hini en deus gal d'en em gravat ha da c'hrognal ; *wirksam werden*, gwerc'hekaat ; *diese Bestimmung wird ab jetzt wirksam*, adalek bremañ e yelo an diferadenn-se e talvoud, adalek bremañ e yelo an diferadenn-se e talvoudegezh, adalek bremañ e entalvoudigo an diferadenn-se, adalek bremañ e vo lakaet an diferadenn-mañ er pleustr, adalek bremañ e tremeno an diferadenn-se er pleustr ; [preder.] *wirksame Ursache*, abeg efedus g., arbenn efedus g., kaoz efedus b., kaoz werc'hek b. ; [mat.] *wirksamer Algorithmus*, treol gwezhius g.

Wirksamkeit b. (-) : **1.** [preder.] efedegezh b., gwerc'hegezh b. ; **2.** efedusted b., efeduster g., skogusted b., oberiusted b., oberiuster g., galloudegezh b., greanted b., nerzh g., obererezh g., oberiadegezh b., oberiantiz b., oberiegezh b., gwerc'hegezh b., vertuz b. ; *Wirksamkeit eines Heilmittels*, efedusted ul louzoù bennak b., nerzh ul louzoù bennak g., galloudezh pareañ ul louzoù bennak b., perzhioù terapeutek ul louzoù bennak is., gwerc'hegezh ul louzoù bennak b., vertuz pareañ ul louzoù bennak b. ; *die Wirksamkeit dieses Arzneimittels wird jetzt untersucht*, imbours'het e vez bremañ pegen efedus (pegen gwerc'hek) eo al louzoù-se ; *die Wirksamkeit eines Heilmittels erhöhen*, efedusaat ul louzoù bennak, gwerc'hekaat ul louzoù bennek ; *an Wirksamkeit gewinnen*, efedusaat, gwerc'hekaat ; *die Wirksamkeit eines Gifts*, nerzh ur pistri g. ; *die Wirksamkeit der Strafe*, gwerc'hegezh ar 355

c'hastiz b. ; **3.** *eine rege Wirksamkeit*, birvilh g., lañs g., mesk g., meskadeg b., fifil g., lavig g., kabal b., fourgas g., oberiantiz b. ; *es herrschte eine rege Wirksamkeit*, ren a rae ar birvilh ar brasañ eno, kalz a hej hag a brez a oa eno, kabal ha fourgas a oa eno, mesk a veze eno ; **4.** pleustr g., talvoudegezh b. ; *in Wirksamkeit treten*, dont da dalvezout, tremen er pleustr, bezañ lakaet er pleustr ; *mit sofortiger Wirksamkeit*, ... a dalvez diouzhtu ; **3.** [kimiezh] soaz b.

Wirkstoff g. (-s,-e) : danvezenn wezhus b., gwezhuzenn b., gwezher g. [liester gwezherioù] ; *toxischer Wirkstoff*, pistrienn b.

Wirkstrom g. (-s) : [tredan] red gweredus g., galloudezh watet b.

Wirkstromkomponente b. (-,-n) : kedrann watet b.

Wirksubstanz b. (-,-en) : danvezenn wezhus b., gwezhuzenn b., gwezher g. [liester gwezherioù].

Wirkstuhl g. (-s,-stühle) : stern-gwiader g., stern g., marc'h-kaneller g.

Wirkteppich g. (-s,-e) : pallenn gwriet g., tabezerezh g.

Wirk- und Strickwarenindustrie b. (-) : bonederezh g.

Wirk- und Strickwarenhandel g. (-s) : bonederezh g.

Wirk- und Strickwarengeschäft n. (-s,-e) : bonederezh b., stal c'hloaneier b.

Wirkung b. (-,-en) : **1.** gwered g., devouded g., dazgwered g., efed g., skog g., splot g., levezon b., frouezh g., frouezhenn b., labour g. ; *Wirkung auf etwas (ak.) haben*, gwerediñ war udb, dazgwerediñ ouzh udb, efediñ war udb, kregiñ war udb, teurel war udb, ober splot war udb ; *eine Wirkung ausüben*, kaout un efed bennak, devoudañ ur gwered, gwerediñ, efediñ, kaout skog war udb ; *das hat seine Wirkung getan*, kement-se en deus graet efed (n'eo ket chomet diefed, en deus graet e labour, en deus graet e daol) ; *dieses Medikament zeigt die gewünschte Wirkung*, al louzoù-se en deus efed war e gleñved evel ma espered, al louzoù-se a ra vad dezhañ evel ma espered, al louzoù-se a ra gwell evel ma espered ; *die wohltuende Wirkung des Friedens*, madoberoù ar peoc'h is. ; *stabilisierende Wirkung*, gwered stabilaat g. ; *strukturierende Wirkung*, gwered luniataus g., gwered luniata g. ; *negative Wirkung*, unerwünschte Wirkung, schädliche Wirkung, kammwered g. ; *unerwünschte Arzneimittelwirkung*, kammwered ul louzoù g. ; *spektakuläre und theatralische Wirkung*, efed arvestek ha c'hoarivaek g. ; *synergistische Wirkung*, efed sinergiezh g., gwered kedalañ g. ; *seine Worte haben ihre Wirkung verfehlt*, e gomz a oa chomet diefed, e gomz n'he doa graet efed ebet, e gomz n'he doa graet tamm gwell ebet, e gomz n'he doa douget frouezh ebet, an dud a chomas digompren ouzh e gentel ; *der Alkohol entfaltet seine Wirkung im Körper*, ar boeson a labour, ar boeson a ra e dro ; *Wirkung und Gegenwirkung*, efed ha kilefed, gwered ha dazgwered ; *dank der Wirkung der Hefe geht der Teig auf*, ar goell a laka an toaz e go, ar goell a laka an toaz da c'hwezañ ; *die Ursache und die Wirkung*, an arbenn hag ar gwered, an devoudere hag an devouded ; *in Wirkung setzen*, lakaat da dremen er pleustr, lakaat er pleustr, lakaat da dalvezout ; *mit sofortiger Wirkung*, ... a efed (... a dalvez) diouzhtu ; *lichtelektrische Wirkung*, efed fotoelektrik g. ; *die hypnotische Wirkung seines Blickes*, ar boemerezh teogus o tont eus e selloù g. ; *ohne chemische Wirkung*, hep dazgwered kimiek ; *Zusammenhang von Ursache und Wirkung*, keñver arbenn-gwered g., ere arbenn-gwered g., ere devoudere-devouded g., kehuzelezh b., abegelezh g., arbennelezh b., kaozelezh b., ere arbennel g., keñver arbennel g., darempred abeg-efed g., liamm kaoz alder g., liamm arbennel g., keñver kaoz-efed g., liammadenn a gaoz hag a efed b. ; *kleine Ursache, große Wirkung*, defot un tach e koll ar marc'h e houarn, mank a lakaat an tach lies e vez kollet an houarn, an droug a zeu buan, d'an daoulamm e teu an droug, un elfenn dan a zo gouest da lakaat an tan-gwall da gregiñ en un ti, unan a c'hall reiñ kant kement all, nebeut a draoù a vez a-wechoù kiriek d'ar grevusañ traoù, un dra vihan a c'hall tennañ da vraz ; **2.** [fizik] gwered g., niñv g. ; *das Prinzip der kleinsten Wirkung*, pennaenn an niñv bihanañ b. ; **3.** [kimiezh] soaz b. ; *Säurewirkung*, soaz trenkenn b.

Wirkungsbereich g. (-s,-e) : talvoudva g., levezonva g., takad obererezh g., tachennad levezon b., takad gwerediñ g., takad efediñ g., kelc'h levezon g., tachenn an oberiantiz b., hed gwerediñ g.

Wirkungsdauer b. (-) : padelezh an efed b., padelezh ar gwered b., pad ar gwered g.

Wirkungsfähigkeit b. (-) : oberiadegezh b.

Wirkungsfeld n. (-s,-er) : talvoudva g., levezonva g., takad obererezh g., tachennad levezon b., takad gwerediñ g., takad efediñ g., kelc'h levezon g., tachenn an oberiantiz b., hed gwerediñ g.

Wirkungsgrad g. (-s,-e) : 1. derez efedusted g., derez oberiusted g., derez skogañ g. ; 2. [tekn.] nerzh un drenkenn g.

Wirkungskraft b. (-) : gwerc'hegezh b., efedusted b., oberiusted b., nerzh g., talvoudegezh b. ; *die Wirkungskraft eines Heilmittels erhöhen*, efedusaat ul louzoù bennak, gwerc'hekaat al labour ; *an Wirkungskraft gewinnen*, efedusaat, gwerc'hekaat ; *an Wirkungskraft verlieren*, dont da vezañ diefed, koll e efedusted, diefedusaat, diwerc'hekaat

Wirkungskreis g. (-es,-e) : talvoudva g., levezonva g., takad obererezh g., tachennad levezon b., takad gwerediñ g., takad efediñ g., kelc'h levezon g., tachenn an oberiantiz b., hed gwerediñ g.

Wirkungslinie b. (-,-n) : [fizik] roud gwerediñ un nerzh g.

wirkungslos ag. : diwered, diefed, diefedus, dioberius, difrouezh, dic'halloud ; *wirkungslos sein*, chom didalvez, chom diefed, chom difrouezh, na ober gwered ebet, na ober efed ebet, na ober tamm gwell ebet.

Wirkungslosigkeit b. (-) : diefedusted b., diefeduster g., dioberiusted b.

Wirkungsquerschnitt g. (-s,-e) : [fizik] skejad gwerc'hek g.

wirkungsvoll ag. : ... a grog, ... a ra gwell, efedus, oberius, frouezhus, rik, gwerc'hek, emsav, skogus ; *wirkungsvolle Präsenz*, bezañs werc'hek b.

Wirkungsweise b. (-,-n) : doare ober g., mod efediñ g.

Wirkungsweise b. (-) : [lu] hed-tennañ efedus g., hed-bann efedus g., hed-taol efedus g., hed gwerediñ g.

Wirkursache b. (-,-n) : [preder.] kehuz efediñ g., abeg efedus g., arbenn efedus g., kaoz efedus b., kaoz werc'hek b.

Wirkware b. (-,-n) : bonederezh g., gwiaed g./b., traezenn stamm b., stamm g., gloaneier ls.

Wirkwarengeschäft n. (-s,-e) : bonederezh b., stal c'hloaneier b.

Wirkwarenhändler g. (-s,-) : boneder g.

Wirkwiderstand g. (-s) : [tredan] harzded b., tredanharzded b.

Wirkzeit b. (-,-en) : padelezh an efed b., padelezh ar gwered b., pad ar gwered g.

wirr ag. : brell, mesket, kemmesket, mesk-ha-mesk, kej-mesk, kej-mej, rouestlet, fuilhet, fuilh, luziet, luget, dispak, fandrouilhek, P. moc'h-ha-marc'h, a-stribouilh-strabouilh, sribouilh-strabouilh, [dre fent] pell-mell-kaotigell ; *ein wirres Durcheinander*, ur stlabez spontus g., un distalac'h spontus g., ur gleubeurenn spontus b., ul luziadell b., ul luziadenn b., ul luz g., ur greoñenn b., ur bern traoù rouestlet (mesk-ha-mesk, kej-mesk, kej-mej, a-bempoù, a-stabez, a-dreuz-fuilh, en diroll, penn evit penn, a-strum, P. moc'h-ha-marc'h, a-stribouilh-strabouilh, sribouilh-strabouilh, [dre fent] pell-mell-kaotigell) g., un direizhamant spontus g., ur reustladenn b., un dirollerezh spontus g., ur rouestadell b., ur gwir veskailhez g./b., ur sapre bordel g., freuz ha reuz, ur stalabarn spontus g., ur gabiotenn b., ur brellad spontus g., ur gejmotenn spontus b. ; *hier herrscht ein wirres Durcheinander*, un tamm brav a flav-flav hag a vesk a zo amañ, a-borc'hell emañ an traoù amañ, a-benn-porc'hell emañ an traoù amañ, e Kerdrabas emaomp amañ, e Kerflav emaomp amañ, ur stlabez a zo amañ, gwashat stlabez a zo amañ, nag a ziskrap amañ, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, ur freuz hag

ur reuz a zo amañ, an ti-mañ a zo arigrap, a-dreuz-fuilh emañ an traoù amañ, en diroll emañ pep tra amañ, dirollet eo pep tra amañ, en dizurzh emañ pep tra, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, pebezh keusturenn ! a-stribouilh-strabouilh emañ an traoù amañ ; *wirres Zeug reden*, lavarout traoù diboell, lavarout traoù hep penn na lost, na vezañ na poell na dalc'h en e gomzoù, dont komzoù besk gant an-unan, treuzkomz, belbiañ, ambren, dinotenniñ ; *er ist wirr im Kopf*, aet eo e spered digantañ, deuet eo e empenn da zivouedañ, trevariet eo e benn, diank eo e spered, n'emañ ket mat e benn, hennezh n'eo ket mat anezhañ, emañ klañv e benn, n'eo ket mat gant e benn, aet eo e benn da fall, tretatet eo, n'eo ket mestr ken war e spered, loriadiñ (loariañ) a ra, brell eo e spered, pebezh kemmesk mennozhioù en e benn, kemmeskañ a ra pep tra ; *wirres Haar*, blev foutouilhek (fandrouilhek, rouestlet, fuilh, fuilhet, a-fuilh, kreouichennek, dispak, fourdouilh, dispac'h, disparbuilhet, luget), penn bouchek g., penn urupailh g., pennad blev fuilhet g., penn porc'hadek g., penn kreoñek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., kribenn luziet b., kreouichenn b., kreouichennad b., kreoñ g., kreoñad g., kreoñennad b., paltokennad vlev b., blev pikek str., krin g. ; *wirrer Lärm*, vorm g.

Wirre b. (-,-n) : reustladenn b., rouestl g., reustl g., rouestlad g., rouestladeg b., rouestladenn b., luziadeg b., luziadell b., luziadenn b., luziatez b., luz g., trubuilh g./b., strafuilh g., keflusk g., reuziad g., meskailhez g./b., mesk g., meskadeg b., kemmesk g., brellad g. ; *Kriegswirren*, freuz ha reuz degaset gant ar brezel, stroñs ar brezel g., drast ar brezel g. ; *innere Wirren*, emstourm g., emstourmad g., arvelloù diabarzh ls., dizunvaniezhoù diabarzh ls., dizurzhioù diabarzh ls.

wirren V.k.e. (hat gewirrt) : en em rouestlañ, dont rouestl en dra-mañ-tra, en em veskañ, fuilhañ ; *die absonderlichsten Gedanken wirten in meinem Kopf*, pebezh kemmesk mennozhioù droch em fenn ; *auseinander wirren*, dirouestlañ, diluziañ, difuilhañ, dibunañ.

Wirrgarn n. (-s,-e) : neud fuilh str., neud rouestlet str., neud luziet str.

Wirrhaar n. (-s,-e) : blev foutouilhek (fandrouilhek, rouestlet, fuilh, fuilhet, a-fuilh, kreouichennek, fourdouilh, disparbuilhet) str., penn bouchek g., penn urupailh g., pennad blev fuilhet g., penn porc'hadek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., kribenn luziet b., kreouichenn b., kreouichennad b., kreoñ g., kreoñad g., paltokennad vlev b., blev pikek str., krin g.

Wirrkopf g. (-s,-köpfe) : breller g., penn brell g., brell g., skañvelard g., firboucher g., fourdouilh g., mesker g., rouestler g., alkaner g., pennglauoug g., penn kefeleg g., penn gad g., penn goullou g., penn diboell g., penn avel g., penn avelet g., penn skañv g. ; *er ist ein Wirrkopf*, brell eo e spered, pebezh kemmesk mennozhioù en e benn ! kemmeskañ a ra pep tra.

Wirrnis b. (-,-se) : reustladenn b., rouestl g., rouestl ha trubuilh, kemmesk ha rouestl, rouestlad g., rouestladeg b., rouestladell b., rouestladenn b., brellad g., luziadeg b., luziadell b., luziadenn b., luziatez b., luz g., meskailhez g./b., kemmesk g., kilwedenn b., kreoñennad b., kreoñenn b., gweadeg b., luziadur g., diluzioù ls., kemplezhegezh b., kemplegegezh b., kendoueziegezh b. dizurzh g., keusturenn b., stad luziet an traoù b., direizhamant g., reuz g., toufoul g., mesk g., meskadeg b., kemmesk g., kejmotenn b.

Wirrsal n. (-s,-e) : reustladenn b., rouestl g., rouestl ha trubuilh, kemmesk ha rouestl, rouestlad g., rouestladeg b., rouestladell b., rouestladenn b., brellad g., luziadeg b., luziadell b., luziadenn b., luziatez b., luz g., meskailhez g./b., kemmesk g., kilwedenn b., kreoñennad b., kreoñenn b., gweadeg b., luziadur g., diluzioù ls., kemplezhegezh b., kemplegegezh b., kendoueziegezh b. dizurzh g., kabiotenn b., keusturenn b., stad luziet an traoù b., direizhamant g., reuz g., toufoul g., stlabez g., mesk g., meskadeg b., kemmesk g., kejmotenn b.

Wirrseite b. (-) : bourell seiz b.

Wirrstroh n. (-s) : bruzun kolo str., bruzunajoù kolo ls., munudailh kolo g., drailhajoù kolo ls., drailhajoù plouz ls., gwaspell str., troien str., pailhour str., pailhur kolo str., pailhur plouz str., stoubennoù plouz ls.

Wirrwar g. (-s) : luziadell b., luziadenn b., luziasenn b., luziatez b., luziadeg b., luz g., reustl g., rouestl ha trubuilh, rouestladur g., kemmesk ha rouestl, reustladenn b., kreofñenn b., fuilh g., fuilhadeg b., direizhamant spontus g., dirollerezh spontus g., rouestl g., rouestlad g., rouestladell b., rouestladenn b., brellad g., gwir veskailhez g., sapre bordel g., kabiotenn b., diluzioù ls., reuz g., toufoul g., triolleg b., stlabez g., firbouch g., diskrap g., fourdouiñ g., mesk g., meskaj g., meskadeg b., difretadeg b., kemmesk g., kleubeurenn b., kejmotenn b.

Wirsing g. (-s,-e) / **Wirsingkohl** g. (-s,-e) : [louza.] kaol rodellek str., kaol-dantek str., kaol-frezennek str.

Wirt g. (-s,-e) : 1. ostiz g., ostizour g., pretier g., lietour g., tavarnour g., kafediour g., tineller g., P. rup g. [*liester ruped*] ; *Wirt einer Bahnhofsgaststätte*, bufeder g. ; *der Wirt zum Roten Hirsch*, ostiz ar C'harv Ruz g. ; *der Wirt hat dabei ganz schön verdient*, mat eo bet an eost ganz mestr an ostaleri ; [dre skeud.] *er hat die Rechnung ohne den Wirt gemacht*, lakaet en deus e zorn en e zisheol (en e c'houlou), graet en deus ur c'honikl e-lec'h ur c'had, kac'het en deus e varc'h outañ (ouzh e garr), aze eo aet mil d'ober kant, e-sell e oa d'ober mil hag en deus graet kazh, an neb a gont hep e ostiz a gont div wech hag en deus miz / ur gont treuz en deus graet / un eil gwech e konto (Gregor).

2. degemerer g., ostiz g., peder g., lojer g., herberc'hier g. ; *den Wirt machen*, ostizañ, ober e enorioù, degemer an dud.

3. [bev.] danvevad g. [*liester danvevaded*], bevedeg aloubet e gorf gant un arvevad (gant arvevaded) g., bevedeg arvevet g.

Wirtel g. (-s,-) : 1. [tisav.] gwalenn-golonenn b. ; 2. [louza.] plant o delioù stag a-groaz ouzh ar c'harennoù pe ar bleñchoù str. ; 3. *Spinnwirtel*, pouez-plom g., troell-nezañ b., troell-blom b.

Wirtelstein g. (-s,-e) : pouez-plom g., troell-nezañ b., troell-blom b.

Wirtin b. (-,-nen) : 1. ostizez b., lietourez b., tavarnourez b., kafediourez b. ; *Wirtin einer Bahnhofsgaststätte*, bufederez b. ; 2. ostizez b., pederez b., lojerez b.

wirtlich ag. : degemerus, kevannezus.

Wirtlichkeit b. (-) : degemerusted b., kevannezusted b.

Wirtschaft b. (-,-en) : 1. *Wirtschaft, Weltwirtschaft, Volkswirtschaft*, armerzh g., arboellerezh g., ekonomiezh b. ; *ausgeglichene Wirtschaft*, armerzh kempouezet mat g. ; *wohlbestellte Wirtschaft*, wohl bestellte Wirtschaft, armerzh a ya lampr (diroufenn, klok) en-dro g. ; *freie Wirtschaft*, armerzh marc'had g., armerzh nevidel g., ekonomiezh frankizour (liberal) b. ; *konzertierte Wirtschaft*, armerzh kendoniet g. ; *die Wirtschaft staatlich lenken*, steuñvekaat an armerzh ; *staatlich gelenkte Wirtschaft*, armerzh sturiadet g., armerzh steuñvekaet g. ; *sozialistische Wirtschaft*, ekonomiezh sokialour b. ; *stationäre Wirtschaft*, statische Wirtschaft, armerzh kestral g. ; *Stationarität der Wirtschaft*, kestaled armerzhel b. ; *geschlossene Wirtschaft*, klozarmerzh g., armerzh kloc'h g. ; *die Erfordernisse der Wirtschaft*, ampegadoù an armerzh ls. ; *die Wirtschaft des Landes liegt darnieder*, emañ armerzh ar vro o vougañ ; *dominante Wirtschaft*, armerzh mestroniour g. ; *die Wirtschaft wieder ankurbeln*, *die Wirtschaft wieder beleben*, *die Wirtschaft wieder in Schwung bringen*, *der Wirtschaft neue Impulse geben*, azlañsañ an armerzh, adlañsañ an armerzh, aznerzhañ an armerzh ; [uhelgargidi, politikourien] *vom Staatsdienst in die freie Wirtschaft überwechseln*, *von der Politik in die Wirtschaft wechseln*, pantouññ.

2. *Wirtschaft, Hauswirtschaft*, melestradur g., melestradurezh b., melestrerezh g., meradur g., meradurezh b., mererezh g. ; *die*

Wirtschaft führen, ober e charreoù, ober war-dro an ti, ober war-dro an tiegezh, kempenn e di, distlabezañ an ti, klenkañ an ti, ober e gempenn, emell eus an tiegezh, derc'hel an ti a-ratre, derc'hel an tiegezh, ren an tiegezh, bezañ war ar maneroù, chom en-dro d'an ti, gouarn e vadoù ; *eine gute Wirtschaft*, un ti menajet mat g. ; P. *das ist ja eine schöne (saubere) Wirtschaft* ! pebezh stlabez ! ma, prop eo ! pebezh toull-dispac'h ! nag a voc'herezh amañ ! un tamm brav a flav-flav a zo amañ ! a-borc'hell emañ an traoù amañ ! a-benn-porc'hell emañ an traoù amañ ! en diroll emañ pep tra amañ ! dirollet eo pep tra amañ ! a-stribouil-strabouilh emañ pep tra amañ ! a-bempeoù emañ pep tra amañ ! a-strum emañ pep tra amañ ! gwashoc'h eo amañ eget e Kerwazi (eget e Kerdrabas, eget e Kerflav) !

3. *Wirtschaft, Gastwirtschaft*, ostaleri b., tavarn b., kafedi g., predlec'h g., herberc'h g., preti g., ti-debriñ g., ti-evañ g. ; *die Wirtschaft verlassen*, didavarniñ.

4. *Wirtschaft, Landwirtschaft*, labour-douar g., gounidegezh b. ; *Landwirtschaftsbetrieb*, stal labour-douar b.

wirtschaften V.gw. (hat gewirtschaftet) : 1. kas en-dro, ren, merañ, armerzhañ, melestriñ, gouarn ; *gut wirtschaften*, kas mat e stal en-dro, ren mat e aferioù, gouarn mat e vadoù, erbediñ e beadra ; *schlecht wirtschaften*, mont ar stal da stalig gant an-unan (e *stal da stalig gantañ*, *he stal da stalig ganti h.a.*), ren fall e aferioù, kas e stal d'an dour, gouzout kas ur skoed da c'hwec'h real ha c'hwec'h real da netra ; 2. *in die eigene Tasche wirtschaften*, sachañ an dour d'e vilin, tennañ an dour d'e vilin, sachañ d'e du, ober evit an-unan, toullañ evit an-unan, ober yalc'h, ober godell, dibladañ e yalc'h, rontaat e yalc'h, reutaat e yalc'h ; *aus dem Vollen wirtschaften*, debriñ an diaoul hag e bevar, drailhañ (foetañ) arc'hant, ren e vuhez war an ton bras, ober ritenn, foranañ e vadoù, debriñ e gestenn, ober difouliañs, debriñ e draoù, debriñ e stal, debriñ e beadra, debriñ e arc'hant, lipat e vadoù, lipat e askorn, lipat e drantenn, foetañ e drantenn, foetañ e gorbilhenn, foetañ e stun, mazaouiñ e zanvez, kas e beadra e skuilh hag e ber, uzañ e spilhenn, bezañ ul liper e drantell eus an-unan, silañ ar yod dre lost he hiviz, silañ ar yod dre lostenn he hiviz, ober diskempenn war e arc'hant, boulc'hañ an dorzh dre an daou benn, bezañ mat da zispign, ober dispignoù dijaoj, ober dispignoù foll, ober dispignoù direzon, lemel (tennañ) hep lakaat, ober un dismantr euzhus a arc'hant, dismantrañ arc'hant bras ; *drauflos wirtschaften*, skeiñ arc'hant er mor, skeiñ an arc'hant a-druih-drast, uzañ e spilhenn, stagañ e chas diwar-goust silzig, lipat e askorn, c'hwistañ arc'hant, kas e stal d'an dour, foetañ e drantell (e voutikl), kac'hmoudennañ e vadoù, frigasañ e zanvez, foetañ e beadra, fripañ e zrouin / beveziñ e vadoù / teuziñ e zanvez (Gregor) ; 3. derc'hel un davarn, derc'hel ul leti, derc'hel un ostaleri.

Wirtschafter g. (-s,-) : merour g., melestrour g.

Wirtschaftlerin b. (-,-nen) : gouarnerez b., merourez b., melestrourez b., gwamm b.

Wirtschaftler g. (-s,-) : armerzhour g., arboellour g., ekonomour g.

wirtschaftlich ag. : 1. armerzhel, ekonomek, arboell ; *das wirtschaftliche Leben*, mont en-dro an armerzh g. ; *die wirtschaftlichen Bedingungen*, an amveziadoù armerzhel ls. ; *die wirtschaftlichen Interessen eines Landes verscherbeln*, pilwerzhañ lazioù armerzhel ur vro ; *wirtschaftliche Auswirkungen*, *wirtschaftliche Folgen*, *wirtschaftliche Konsequenzen*, askouezhadennoù armerzhel ls. ; *wirtschaftliche Sanktionen*, handalioù armerzhel ls. ; *wirtschaftlich falsch*, enebarmezhel ; *wirtschaftliche Expansion*, kresk armerzhel g., kennez g. ; *wirtschaftliche Rückständigkeit*, warlerc'hiadur armerzhel g. ; *wirtschaftlicher Aufschwung*, lammgresk an armerzh g., kresk ekonomikel g., lañs en armerzh g., azlañs an armerzh g., diloc'h armerzhel g., enraog armerzhel g., enraog an armerzh g., dibradadur armerzhel g. ; *wirtschaftliches Handikap*, dilañs armerzhel g. ; *die wirtschaftlich Schwachen*, an davanteien ls., an ezhommeien ls. ; *wirtschaftliche Maßnahmen*, darbaroù armerzhel ls. ; *jahreszeitliche Schwankungen eines wirtschaftlichen Phänomens*, *saisonale Schwankungen eines wirtschaftlichen Phänomens*, argemmoù

rannvloaziat un anadenn armerzhel ls. ; **2.** ... arc'hant, ... kenwerzh, kenwerzhel ; **3.** espérus, arboellus, dizispign, kempenn, kempenn war e arc'hant, kempenn ouzh e arc'hant, pervezh, pervezh war e arc'hant, fur gant e wennen ; *eine wirtschaftliche Haushälterin*, un diegez vat b. (Gregor), ur venajerez vat b., ur venajerez dizispign b. ; **4.** askorus, spletus ; *den wirtschaftlichen Ertrag erhöhen*, askorusaat ar c'henderchiñ.

Wirtschaftlichkeit b. (-) : bevusted armerzhel b., ampletusted b., askorusted b., spletusted b., spletuster g. ; *höchste Wirtschaftlichkeit*, askorusted uc'hek b.

Wirtschaftlichkeitskennzahl b. (-,-en) : [armerzh] argement askorusted g.

Wirtschaftsamt n. (-s,-ämter) : gwazadur an armerzh g.

Wirtschaftsapparat g. (-s) : *der Wirtschaftsapparat*, an aozadur armerzhel g.

Wirtschaftsaufschwung g. (-s,-aufschwünge) : lammgresk an armerzh g., kresk ekonomikel g., lañs en armerzh g., azlañs an armerzh g., azlañs armerzhel g., enraog armerzhel g., enraog an armerzh g., diloc'h armerzhel g., dibradadur armerzhel g. ; *schneller Wirtschaftsaufschwung*, trummgresk armerzhel g.

Wirtschaftsausweitung b. (-,-en) : kresk armerzhel g., kennez g.

Wirtschaftsbelebung b. (-) : azlañs an armerzh g.

Wirtschaftsbezirk g. (-s,-e) : takad armerzh g.

Wirtschaftsblock g. (-s,-blöcke) : bloc'had armerzhel g.

Wirtschaftsblockade b. (-,-n) : kaeladur armerzhel g.

Wirtschaftsboom g. (-s,-s) : trummgresk armerzhel g.

Wirtschaftsboss g. (-es,-e) : chevañsour g.

Wirtschaftseinheit b. (-,-en) : gouzrec'h armezhe g. [*liester gouzrec'hed armezhe*], armerzhiad g. [*liester armerzhiaded*].

Wirtschaftsexpansion b. (-,-en) : kresk armerzhel g., kennez g. ; *eine vernünftige Wirtschaftsexpansion*, ur c'hresk armerzhel poellek g.

Wirtschaftsexperte g. (-n,-n) / **Wirtschaftsfachmann** g. (-s,-fachleute/-fachmänner) : armerzhour g., arboellour g., ekonomour g.

Wirtschaftsfaktor g. (-s,-en) : gweder armerzhel g.

Wirtschaftsflüchtling g. (-s,-e) : repuad armerzhel g.

Wirtschaftsführer g. (-s,-) : chevañsour g.

Wirtschaftsführung b. (-) : korvoerezh g., tiekadur g., melestradur g., meradur g., mererezh g., melestradurezh g.

Wirtschaftsgebäude n. (-s,-) : [labour-douar] *die Wirtschaftsgebäude*, ar pourpez g., ar chomajoù ls., an tiez-kostez ls.

Wirtschaftsgebiet n. (-s,-e) : takad armerzhel g., takad ekonomikel g. ; [istor] *vereinigtes Wirtschaftsgebiet*, takad armerzhel unanet g., takad daouduel g.

Wirtschaftsgemeinschaft b. (-,-en) : *Europäische Wirtschaftsgemeinschaft (E.W.G.)*, Kumuniezh Armerzhel Europa (K.A.E) b., Kumuniezh Ekonomikel Europa b. (KEE) ; *Asiatisch-Pazifische Wirtschaftsgemeinschaft (APEC)*, Kumuniezh Armerzhel Azia-Meurvor Habask g.

Wirtschaftsgeografie b. (-) / **Wirtschaftsgeographie** b. (-) : douaroniezh armerzhel b.

Wirtschaftsgymnasium n. (-s,-gymnasien) : lise ar skiantoù ekonomikel g.

Wirtschaftsindikator g. (-s,-en) : merker armerzhel g., gouzaver g.

Wirtschaftsjahr n. (-s,-e) : embregvezh g.

Wirtschaftskapitän g. (-s,-e) : chevañsour g.

Wirtschaftskonjunktur b. (-,-en) : tuez ekonomikel g.

Wirtschaftskraft b. (-) : *Wirtschaftskraft eines Landes*, damani armerzhel ur vro b.

Wirtschaftskreislauf g. (-s,-läufe) : amredad armerzhel b.

Wirtschaftskriminalität b. (-) : torfederezh war tachenn an armerzh g., felliezh armerzhel b.

Wirtschaftskrise b. (-,-n) : enkadenn war tachenn an armerzh b., enkadenn armerzhel b., enkadenn ekonomikel b. ; *die Wirtschaftskrise hatte das Land ordentlich gebeutelt*, gwall izelaet e voe ar vro gant an enkadenn armerzhel, kivist e voe ar vro gant an enkadenn armerzhel, lakaet e voe ar vro a-blad gant an enkadenn armerzhel, drastus (gwallreuzus) e voe an enkadenn armerzhel d'ar vro.

Wirtschaftslage b. (-,-n) : plegenn armerzhel b.

Wirtschaftsleben n. (-s) : mont en-dro an armerzh g., obererezh armerzhel g.

Wirtschaftslenkung b. (-) : sturierezh an armerzh g.

Wirtschaftsliberalismus g. (-) : ekonomiezh liberal b., frankeskemmerezh g. ; *Anhänger des Wirtschaftsliberalismus*, frankeskemmour g.

Wirtschaftsordnung b. (-,-en) : renad ekonomikel g., sistem ekonomikel g., reizhiad armerzhel b., urzh armerzhel g.

Wirtschaftsplanung b. (-) : steuñvadur an armerzh g.

Wirtschaftspolitik b. (-) : arboellerezh g., politikerezh war tachenn an armerzh g.

wirtschaftspolitisch ag. : evit a sell ouzh ar politikerezh war tachenn an armerzh g., arboellerezhel.

Wirtschaftsprognose b. (-,-n) : diawelad armerzhel g.

Wirtschaftsprozess g. (-es,-e) : argerzh armerzhel g.

Wirtschaftsprüfer g. (-s,-) : komiser ar c'hontoù g., peurvirier kontoù g., kontour-prizachour g., kevarouezour jederezh g., jeder kevarouezour g.

Wirtschaftsprüfungsgesellschaft b. (-,-en) : kuzulva arc'hwiliañ g.

Wirtschaftsraum g. (-s,-räume) : takad armerzhel g. ; *europäischer Wirtschaftsraum*, takad armerzhel europat g.

Wirtschaftsredakteur g. (-s,-e) : kroniker armerzhel ha kellid g.

Wirtschaftsregulierung b. (-) : reoliadur an armerzh g.

Wirtschaftssanktionen ls. : handaloù armerzhel ls.

wirtschaftsschwach ag. : war zilañs ; *wirtschaftsschwaches Land*, bro war zilañs b.

Wirtschaftsschwäche b. (-) : gwander ekonomikel g., dilañs ekonomikel g.

Wirtschaftssektor g. (-s,-en) : gennad eus an armerzh g., gennad armerzhel g. ; *das Verhältnis der drei Wirtschaftssektoren zueinander ist eines der aufschlussreichsten Merkmale der erreichten Entwicklungsstufe eines Landes*, kenfeur an tri gennad armerzhel a zo unan eus merkoù diogelañ diorroadur ur vro ; *tertiärer Wirtschaftssektor*, trede gennad g. ; *Ausweitung des tertiären Wirtschaftssektors*, tredeadur g., tredeelaat g. ; *den tertiären Wirtschaftssektor ausweiten*, tredeelaat an armerzh.

Wirtschaftssituation b. (-,-en) : plegenn armerzhel b.

Wirtschaftsspionage b. (-) : ar c'helaoua armerzhel g., ar spiañ armerzhel g.

Wirtschaftsstruktur b. (-,-en) : framm an ekonomiezh g.

Wirtschaftssubjekt n. (-s,-e) : gouzrec'h armezhe g. [*liester gouzrec'hed armezhe*], armerzhiad g. [*liester armerzhiaded*].

Wirtschaftssystem n. (-s,-e) : reizhiad armerzhel b.

Wirtschaftstätigkeit b. (-) : obererezh armerzhel g.

Wirtschaftsteilnehmer g. (-s,-) : gouzrec'h armezhe g. [*liester gouzrec'hed armezhe*], armerzhiad g. [*liester armerzhiaded*].

Wirtschaftstheorie b. (-,-n) : damkaniezh armerzhel b. ; *dynamische Wirtschaftstheorie*, damkaniezh dialuskel an armerzh b.

Wirtschafts- und Sozialausschuss g. (-es,-ausschüsse) : poellgor armerzhel ha kevredigezhel g.

Wirtschafts- und Währungsunion b. (-) : unaniezh armerzh ha moneiz b.

Wirtschaftsverband g. (-s,-verbände) : kevredad g.

Wirtschaftsverwalter g. (-s,-) : merour g., melestrour g.

Wirtschaftswachstum n. (-s) : kresk armerzhel g., kreskañs ekonomikel b., emastenn g. ; *überhitztes Wirtschaftswachstum*, soulgreskañs b., soulgreskiñ g.

Wirtschaftswissenschaft b. (-,-en) : armerzhouriezh b., arboellouriezh b., ekonomouriezh b.

Wirtschaftswissenschaftler g. (-s,-) : armerzhour g., arboellour g., ekonomour g.

Wirtschaftswunder n. (-s) : [istor] burzhud war tachenn an armerzh g., trummgresk burzhudus g., lañs burzhudus en armerzh g., tregont vloaz klodus ls.

Wirtschaftszone b. (-,-n) : takad armerzhel g., takad ekonomikel g. ; *ausschließliche Wirtschaftszone*, takad ekonomikel miret g.

Wirtschaftszügel ls. : rañjennoù an armerzh ls. ; *die Wirtschaftszügel fest in die Hand nehmen*, tapout krog e rañjennoù an armerzh.

Wirtschaftszweig g. (-s,-e) : 1. skourr eus ar greanterezh g., skourr greantel g., skourr obererezh g., rann eus ar greanterezh b., gennad greantel g., ijinerzh g., naoz b. ; 2. skourr eus an armerzh g., kevran eus an armerzh b., skourr obererezh g.

Wirtschaftszyklus (-,-zyklen) : kelc'hiad ekonomikel g., trovezh armerzhel b.

Wirtshaus n. (-es,-häuser) : ostaleri b., tavarn b., kafedi g., predlec'h g., herberc'h g., preti g., ti-debriñ g., evlec'h g., ti-evañ ; *ständig im Wirtshaus sitzen*, derc'hel taol-gont an ostaleri en he sav, bezañ atav er chapel, bezañ atav ouzh an daol santel, bezañ ur peul-tavarn, taverniñ ; *das Wirtshaus verlassen*, didaverniñ.

Wirtshausschild n. (-s,-er) : bod-iliav g., brandon g., barr-brandon g.

Wirtsleute ls. : lojerien ls., pretierien ls., letiourien ls.

Wirtsorganismus g. (-,-organismen) : [bev.] danvevad g. [*liester* danvevaded], bevedeg aloubet e gorf gant un arvevad (gant arvevaded) g., bevedeg arvevet g.

Wirtsstube b. (-,-n) : ostaleri b., tavarn b., kafedi g.

Wisch g. (-es,-e) : 1. tanner g. [*liester* tannerioù], torchouer g. [*liester* torchouerioù], sec'her g. [*liester* sec'herioù], toailhon g., torch g., torchad g., leien g., pilh g., pilhenn b., pilhot g., liboudenn b. ; *Strohwisch*, torchad plouz g., torch plouz g. ; 2. [lizher] tamm lizher g., tamm paper g. ; *das ist nur ein Wisch Papier* ! un tamm paper didalvoud n'eo ken ! un tamm skridach n'eo ken ! un tamm torch-revr n'eo ken ! an dra-se ne dalvez ket zoken kement ha pouez ar paper a zo bet implijet evit e lakaat dre skrid ; 3. [louza.] huelenn-wenn b., avron str., louzaouenn-an-draen b., louzaouenn-sant-Yann b.

wischen V.k.e. (hat gewischt) : 1. gwalc'hiñ gant al leien ; *den Fußboden wischen*, *den Fußboden feucht wischen*, gwalc'hiñ al leur ; 2. torchañ, terchiñ [*pennrann* torch-], frotañ, rimiañ ; *seine Schuhe wischen*, luc'hañ e votoù ; *den Staub von den Möbeln wischen*, diboultrennañ an arrebeuri, tennañ ar boultrenn diwar an arrebeuri ; *die Tafel wischen*, torchañ an daolenn, diverkañ an daolenn ; 3. [Bro-Suis] skubañ ; 4. [tresadenn] stompañ ; 5. [lu] skouvilhoniñ, P. patouilhañ, patouilhat.

V.em. **sich wischen** (hat sich gewischt) : *sich (ak.) mit der Hand über die Stirn wischen*, tremen e zorn war e dal ; *sich (dat.) den Schweiß von der Stirn wischen*, ober ur sec'h d'e dal, sec'hañ e dal, sec'hañ ar c'hwezenn diwar e dal, dic'hweziñ e dal, torchañ ar c'hwezenn a bizenn war e dal ; *sich (dat.) den Schlaf aus den Augen wischen*, dibikouzañ e zaoulagad, frotañ e zaoulagad, rimiañ e valvennoù ; *sich (dat.) den Arsch wischen*, en em dorchañ, torchañ e revr.

Wischen n. (-s) : torch g., sec'h g.

Wischer g. (-s,-) : 1. frapour g., patouilh g., tanner g. [*liester* tannerioù], torchouer g. [*liester* torchouerioù], sec'her g. [*liester* sec'herioù], toailhon g., torch g., leien g., pilh g., pilhenn b., pilhot g., liboudenn b. ; 2. [kirri-tan] *Scheibenwischer*, [Bro-Aostria] *Wischer*, rozell-c'hav b., skubell-werenn b., skubellenn-werenn b., biz-glav g., tanner gwerenn g. [*liester* tannerioù gwerenn] ; 3. P. teñsadenn b., krosadenn b., kros g., tabut g., bazhad b., kelenn c'hwerv b., trouz g. ; *er bekam einen Wischer*, klevet traoù en doa

graet, graet e oa bet un dañs hep soner gantañ, langaj en doa bet, soroc'h en doa bet, ur guchenn en doa klevet, paket en doa ur guchenn, klevet en doa e santa maria, gourdrouzet c'hwec'h e oa bet, klevet en doa ar gousperoù war an ton bras, klevet en doa e jeu, kros en doa klevet, paket (kavet, tapet, klevet) en doa e begement, lavaret e voe e begement dezhañ, rannet e voe e damm dezhañ, klevet en doa e anv mat, klevet en doa e holl anvioù, klevet en doa e bater, klevet en doa e Bater Noster, klevet en doa e seizh seurt ruz, klevet en doa ar seizh mil, klevet en doa e bater, bet en doa pater ha prezegenn da selaou, klevet en doa seizh gwirionez an diaoul, tapet en doa pironed, paket en doa pironoù, klevet en doa anezhi, tapet en doa anezhi, bet en doa anezhi da bakañ, storlok en doa klevet, kanet e voe e jeu dezhañ, lavaret e voe e jeu dezhañ, lardet e voe e billig dezhañ, pasket e voe e draoù dezhañ, kannet e voe e gouez dezhañ, kannet e voe e roched dezhañ, tapet en doa trouz, tapet en doa kros, lavaret e voe ar seizh seurt ruz dezhañ, lavaret e voe ar seizh mil dezhañ, lavaret e voe e sant Nikodem dezhañ, kanet e voe ar mil seurt ruz gantañ, malet e voe gros dezhañ, koueziet e voe e benn dezhañ, kivijet e voe tonenn e benn dezhañ, klevet en doa ur vosenn, klevet en doa ur vuhez, tapout (klevet, pakañ, kavout) a reas e begement, klevet en doa ur chapeled, klevet en doa e anv mat, savet e voe e loaioù dezhañ, roet e voe e begement da glevet dezhañ, roet e voe e stal dezhañ, roet e voe e bak dezhañ, tapout a reas e gouez.

Wischerblatt n. (-s,-blätter) : [kirri-tan] balaenn ar rozell-c'hav b.

Wischwaschi n. (-s) : P. glabous g., glabouserezh g., kakerezh g., flap g., flaperezh g., flapaj g., flep g., fistilh g., fistilherezh g., klakenn b., chaok g., chaokerezh g., gragailh g., kaozioù ls., frazennoù ls., krakoù ls., kaozioù toull ls., siklezonoù ls., kaotigelloù ls., rimadellerezh g., rimadelloù ls., rimostelloù ls.

Wischkolben g. (-s,-) : [lu] frapour g., skouvilhon g., P. patouilh g.

Wischlappen g. (-s,-) / **Wischtuch** n. (-s,-tücher) : leien g., tanner g. [*liester* tannerioù], torchouer g. [*liester* torchouerioù], sec'her g. [*liester* sec'herioù], toailhon g., torch g., pilh g., pilhenn b., pilhot g., liboudenn b., gwalc'houerig g. [*liester* gwalc'houeroùigoù], lien g., lienenn b., torch-listri g., torch-skudelloù g., torch-skaotañ g.

Wisent g. (-s,-e) : [loen.] bizon Europa g., ejen-moueeq g.

Wismut n. (-s) : [kimiezh] bismut g. ; *den Wismut betreffend*, bismutek.

Wispel g. (-s,-) : [istor] muzul greun alaman [*disheñvel hervez ar broioù*] g., muzul g., muzuliad g.

wispeln (hat gewispelt) / **wispern** (hat gewispert) V.gw. : 1. komz chuchumuchu, chuchumuchiñ, mouskomz, kuzhmuzat, kuzuliat, kuzulik, kuzuliañ, lavaret oferennoù mintin, hiboudiñ ; 2. rugañ, sourral, sarac'hañ, moustrouzal ; *der Wind wispert*, rugañ a ra an avel, sourral a ra an avel, sarac'hañ a ra an avel.

Wispern n. (-s) : 1. mouskomzoù ls., chuchumuchu g., kuzulikerezh g., kuzulig g., kuzhmuz g., kuzuliadeg b. ; 2. sourr g., sourrad g., rugenn b., sarac'h g., tarav g., moustrouz g.

Wissbegier b. (-) / **Wissbegierde** b. (-) : c'hoant deskiñ g., debron gouzout g., debron deskiñ g., egar deskiñ g. ; *Wissbegierde wecken*, dihuiniñ ar c'hoant gouzout, tommañ ar c'hoant deskiñ, dihuiniñ an debron gouzout, dihuiniñ an debron deskiñ, broudañ an debron gouzout ; *voller Wissbegier*, *voller Wissbegierde*, c'hoantek da zeskiñ, douget gant ar c'hoant da zeskiñ traoù nevez, eferus, imbroudus, furch-difurch.

wissbegierig ag. : c'hoantek da c'houzout, c'hoantek da zeskiñ, douget gant ar c'hoant da zeskiñ traoù nevez, eferus, imbroudus, furch-difurch ; *wissbegierig sein*, bezañ c'hoantek da c'houzout, bezañ c'hoantek da zeskiñ, bezañ douget gant ar c'hoant da zeskiñ traoù nevez, bezañ lusket gant an debron gouzout, bezañ lusket gant ar c'hoant gouzout.

wissen (weiß / wusste / hat gewusst) : 1. V.k.e. : gouzout, goût, gouvezout, [*pennrannoù* gouz-, gouez-, goui-, goar-, gou-] ; *alle wissen* es, se a ouier a-walc'h, se a ouier mat, n'emañ ket se da c'houzout gant an dud, n'eo ket an dud hep gouzout an dra-se, brud a zo dre-holl, ar

brud-se a zo a bep tu, anavezet eo gant an holl, ne gomzer a gen, an holl er goar ; *außer mir wusste es keiner*, den estredon ne ouie ; *mehr weiß ich nicht*, n'ouzon ket hiroc'h, ne ouzon ken ; *ich weiß es nicht mehr*, disofijet em eus an dra-se ; *etwas nicht wissen*, bezañ dic'houzvez eus udb, bezañ dianaoudek eus udb, bezañ diouizieq eus udb (war un dachenn bennak), na c'houzout udb, dic'houzout udb, dizanavezout udb, dianavezout udb, dianaout udb ; *ich weiß*, gouzout a ran, gouzout a ran a-walc'h an dra-se, gouzout a ouzon, n'emañ ket se da c'houzout ganin, gouzout a ran da vat an dra-se ; *ich weiß nicht recht*, n'ouzon ket kaer ; *ich weiß nicht wer*, n'ouzon ket piv, n'ouzon dare piv, n'onn piv ; *ich weiß nicht was*, n'ouzon ket petra, n'ouzon dare petra, n'onn petra ; *ich weiß nicht wie*, n'ouzon ket penaos, n'ouzon dare penaos, n'onn penaos ; *ich weiß nicht wo*, n'ouzon ket pelec'h, n'ouzon dare pelec'h, n'onn pelec'h ; *keiner weiß wie weit*, ne oar dare den betek pelec'h ; *er will alles wissen*, c'hoant gouzout an holl doareoù en deus ; *ich weiß, dass ich nichts weiß*, gouzout a ouzon n'ouzon tra ; *ich weiß nicht, wie viele es sind*, ne ouzon niver ebet dezho ; *ich weiß nicht, womit ich sie vergleichen könnte*, n'ouzon ket gant petra o heñvelekaat ; *ich weiß es mit Sicherheit, ich weiß es ganz sicher*, sur-mat on, diarvar on diwar-benn kement-se, me a lavar deoc'h ! sur ha serten on ! kredit asur ! n'emaon ket a-zindan-zivin ! nebaon ! gouzout a ran an dra-se da sur ! gouzout a ran an dra-se d'ar sur ! gouzout a ran an dra-se dre sur ! ; *das musst du ganz bestimmt wissen*, emañ e doare da ouzout ; *man kann doch nicht alles wissen*, ne c'heller ket gouzout razh an traoù ; *nichts wissen*, na c'houzout tra, na c'houzout doare, na c'houzout dare, na c'houzout mann, na c'houzout mann ebet ; *ich weiß gar nichts, ich weiß überhaupt nichts*, n'ouzon netra en holl ; *ich weiß es nicht*, n'ouzon d(o)are, n'ouzon ket, dic'houzout a ran an dra-se, da c'houzout eo din ; *alle wissen es*, an dud-holl er goar ; *der Mann hatte keine bösen Absichten, meine Mutter wusste es aber nicht*, ar gwaz ne soñje e droug ebet, met da c'houzout e oa da'm mamm ; *wisst ihr das schon* ? daoust hag-eñ e ouzoc'h an dra-se ? ; *wie du weißt*, evel a ouzout, evel ma ouzout ; *wie Sie wissen*, evel a ouzoc'h, evel ma ouzoc'h ; *das ist ein schlimmer Junge, weißt du* ? ur gwall baotr eo hennezh, te 'oar ? - ur gwall baotr eo hennezh, gwelet a rez ; *ich weiß nicht mehr das Datum*, ankounac'haet em eus peur e oa c'hoarvezet an dra-se, ankounac'haet em eus an deiziad, lonket em eus an deiziad, n'ouzon ket mui peur (pe da zeiz) e oa c'hoarvezet an dra-se ; *das weiß ich vom Hörensagen*, se am eus gouezet diwar glev ; *ungefähr wissen*, gouzout dre vras, gouzout tamm-pe-damm, gouzout mui pe vui ; *ich weiß ungefähr, wie man es tut*, gouzout a ran tamm-pe-damm penaos ober, gouzout a ran dre vras penaos ober, gouzout a ran mui pe vui penaos ober ; *das weiß ich nur vom Hörensagen*, ur c'hlevet n'eo ken, ur c'hlev n'eo ken ; *er weiß es wohl*, gouzout mat a ra, gouzout a ra ervat an dra-se, gouzout a ra da vat an dra-se, gouzout a oar reizh mat an dra-se, gouzout a ra mat an dra-se, gouzout a oar spis an dra-se, gouzout a ra an dra-se brav-bras, gouzout a ra a-walc'h an dra-se, n'eo ket hep gouzout se, emañ e doare da c'houzout, n'emañ ket se da c'houzout gantañ, n'emañ ket hep gouzout dezhañ ; *ich weiß wohl, dass er zurückkommen wird*, n'emaon ket na ouzon e teuy endro ; *sie wussten nicht, was für ein Dieb der Sohn des Bürgermeisters war*, n'anavezet ket al laer ma oa mab an aotrou maer ; *sie wussten nicht, ob ich scherzte oder ob ich es ernst meinte*, ne ouient ket pe a-fars pe a-zevri edon ; *Sie wissen sicherlich, dass ..., Sie wissen ja, dass ...*, n'emaoc'h ket hep gouzout e ... ; *jemandem etwas wissen lassen*, reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., daveiñ udb d'u.b., reiñ keloù eus udb d'u.b., reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout, da anaout), kemenn udb d'u.b., degemenn udb d'u.b., degas kemennadurezh d'u.b. eus udb, degas kemenn d'u.b. eus udb, kas kemenn d'u.b. eus udb, ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, ditourañ udb d'u.b., kelaouiñ u.b. diwar-

benn udb, reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb., hanterañ udb d'u.b. ; *er hat mir wissen lassen, dass er morgen abreist*, degemmet en deus din ez aio kuit warc'hoazh, roet en deus din da c'houzout ez aio kuit warc'hoazh ; *ihr wisst sehr wohl, dass er morgen kommt*, n'oc'h ket hep gouzout e teuo warc'hoazh, n'emañ ket da c'houzout deoc'h e teuo warc'hoazh ; *ich weiß nicht recht, wann ich zurück bin*, da c'houzout eo din pegoulz e vin distro ; *ich weiß nicht recht, wie ich auf Ihre Frage antworten soll, ich weiß nicht recht, was ich ihnen antworten soll*, lakaet on diaes evit respont deoc'h, e chal emañ o klask gouzout ar pezh a zleant respont deoc'h ; *er weiß wohl nicht, was ein Kamm ist*, e vlev n'o deus morse gwelet liv ur grib ; *ihr wisst nicht, ob er kommt oder nicht*, da c'houzout eo deoc'h pe e teuo pe ne zeuio ket ; *er weiß, dass es lange dauern wird, bevor er zurückkann*, ne wel ket distreiñ ken buan ; *ich weiß sehr wohl, dass sie zurückkommen werden*, n'emaon ket na ouzon e teuint en-dro ; *ich weiß es nicht genau*, n'ouzon ket kaer ; *er weiß nicht genau, was er davon halten soll*, ne oar ket kalz petra da soñjal ; *sie wusste nicht genau, wie sie ihrer Mutter diese traurige Nachricht beibringen sollte*, ne ouie ket kalz penaos lavaret ar c'heloù trist-se d'he mamm, ne ouie ket kaer penaos lavaret ar c'heloù trist-se d'he mamm, ne ouie ket da just (d'ar just) penaos lavaret ar c'heloù trist-se d'he mamm ; *Bescheid wissen*, gouzout, na vezañ hep gouzout, na vezañ da c'houzout d'an-unan (gant an-unan), gouzout an doareoù (ar gartenn, ar ribouloù), na vezañ en arvar [a udb, a-zivout udb], bezañ bet o telc'her ar gouloù, bezañ e-barzh ar jeu, gouzout reizh mat, gouzout ervat ; *er weiß darum Bescheid, er weiß darüber Bescheid*, gouzout a ra an doareoù (ar gartenn, an taol, ar ribouloù), n'emañ ket hep gouzout se, n'emañ ket an dra-se da c'houzout gantañ, gouzout a ra an dra-se brav-bras, gouzout reizh mat a ra, gouzout ervat a ra, gouzout a ra anv eus an dra-se, gouzout a ra keal eus an dra-se, n'emañ ket en arvar a-zivout kement-se, n'emañ ket en arvar a gement-se, hennezh a zo bet o telc'her ar gouloù, klevet en deus, e-barzh ar jeu emañ ; *er weiß nicht Bescheid*, ne oar na son na ton, er-maez eus ar jeu emañ, n'emañ ket e-barzh ar jeu, n'en deus ket klevet c'hoazh, n'en deus ket bet ar c'heloù, ne oar keal eus an dra-se, ne oar mann ; *du wusstest Bescheid* ? te 'ouie ? klevet ez poa ? ; *ich weiß doch Bescheid* ! gouzout a ran, me ! ; *jetzt weiß ich Bescheid* ! bremañ e ouzon ; *der Anführer muss Bescheid wissen*, ret eo bezañ sturiet gant unan hag a oar doare an traoù ; *auf alles Bescheid wissen*, kaout respont da bep tra, kavout un ibil da lakaat (da vountañ) e pep toull, kavout ibil da bep toull, bezañ lemm e douchenn, na vankout morse dafar d'an-unan evit respont ; *obwohl er Bescheid weiß, macht er weiter so*, goude gouzout kement-se e talc'h atav d'ober heñvel ; *auswendig wissen*, gouzout dre eñvor (dre'n eñvor, dreist-penn-biz, dreist penn e viz, dindan eñvor, betek ar bomm diwezhañ, dindan diviniour, a-vmor) ; *etwas ganz genau wissen, etwas bis ins kleinste Detail wissen*, gouzout reizh-mat udb, gouzout da vat udb, gouzout difazi udb, gouzout udb betek an diwezhañ ; *ganz genau wissen, was zu tun ist*, gouzout rik ar pezh a zo d'ober ; *sie war so durcheinander, dass sie nicht mehr richtig wusste, was sie tat*, en he zroublen ne ouie ket kalz petra a rae ; *du weißt ganz genau, was geschehen ist*, te oar reizh-mat petra 'zo bet ; *er weiß bis ins kleinste Detail, wie die Schlacht verlaufen ist*, gouzout a ra da vat doare an emgann-se ; *er wusste nicht, wer das Haus bekommen sollte*, da c'houzout e oa dezhañ gant piv e vije degouezhet an ti ; *keiner weiß, wie alt er ist*, ne ouzer oad ebet dezhañ, ne ouzer ket da just (d'ar just) e oad ; *jemanden glücklich wissen*, gouzout ez eo eürus u.b. ; *ich weiß mir kein größeres Glück*, n'eus netra a gement a vefe dudioc'h (plijusoc'h) evidon ; *keinen Rat (keinen Ausweg) wissen*, na c'houzout petra ober ken, bezañ divrec'hailh, bezañ lutet, na c'houzout eus pe goad ober loaiou (gant pe goad ober ibil, gant pe goad ober gennoù, gant pe goad ober tan), na c'houzout mui pelec'h skeiñ e benn, na gavout na tu na paramant, na c'houzout mui pe sant pediñ, bezañ (chom, menel) war vordo, bezañ en entremar, chom en diaskren, bezañ e penn e spered hep gouzout

penaos ober, chom boud, na c'houzout e ziluzioù, na c'houzout war peseurt avel sturial e vatimant, na c'houzout penaos ober diouti, na c'houzout ober ganti, na c'houzout war be droad pouezañ, bezañ diaes en e votoù, na c'houzout mui war peseurt tu en em deuler, chom luget da zirouestlañ e neud, bezañ paket berr, na c'houzout petra ober, bezañ berr war e sparl, bezañ paket en ur pleg berr, chom berr, chom dre an hent, na c'houzout a be du treiñ (pe e tu treiñ) ; *nicht wissen, wohin man gehört / nicht wissen, woran man ist*, na c'houzout war be droad pouezañ, bezañ diaes en e votoù, na c'houzout mui pe sant pediñ, bezañ e penn e spered hep gouzout penaos ober ; *jemanden etwas wissen lassen*, kelaouiñ u.b. diwar-benn udb, kemenn udb d'u.b., daveiñ un doare bennak d'u.b., kas keloù d'u.b. eus udb, degas kemenn d'u.b. eus udb, degas keloù d'u.b. eus udb, reiñ anaoudegezh eus udb d'u.b., reiñ d'u.b. udb da c'houzout (da anavezout), daveiñ udb d'u.b., ditourañ u.b. diwar-benn udb, titouriñ u.b. diwar-benn udb, reiñ liv d'u.b. eus udb, reiñ disaouzan d'u.b. eus udb ; *lass mich wissen, an welchem Tag du eintreffen wirst*, degas ar c'heloù din eus an dervezh ma tleo dit en em gavout ; *soviel ich weiß, soweit ich weiß*, din da c'houzout, war a ouzon, diouzh a ouzon, hervez a ouzon, war a glevan, em anaoudegezh, a gement ha ma ouzon, a gement a ouzon, gant ma oufen, pa ouzon, a gement am befe soñj, gant va gouiziegezh, kement ha ma oufen, kement a oufen, a gement a oufen, a gement ha ma oufen, da c'houzout ; *soviel ich weiß, wohnt dieser Mann nicht in der Gegend*, n'anavezan ket an den-se evit bezañ ac'hanen, an den-se n'eo ket ac'hanen din da c'houzout ; *ich würde es gern wissen*, me a garje gouzout ; *ich würde gern wissen, ob es wirklich Peter war, den ich gesehen habe*, m'en dare ha n'eo ket Pêr am boa gwelet ; *ich würde gern wissen, wer Sie überhaupt sind*, me a vefe kurius a-walc'h da c'houzout ha piv hoc'h-chwi ; *ich wüsste nicht, nicht das ich wüsste*, ne gredan ket, a gement ha ma oufen - nann, 'm eus aon ; *wie könnte ich das wissen ? pelec'h e oufen-me ? a belec'h e oufen-me ? eus a belec'h e oufen-me ? a beban e oufen-me ? ; wie man weiß*, evel ma ouzer, evel ma ouzoc'h, c'hwí oar ; *Sie müssen wissen, dass ...*, gwelloc'h eo deoc'h gouzout e ... ; *weißt du noch ?* soñj ac'h eus c'hoazh eus an dra-se ? ; *wenn er wüsste, was ihn erwartet*, ma oufe petra 'zo en hent evitañ, ma oufe petra 'zo en hent dirazañ ; *wenn Sie wüssten, wer ich bin*, mar goufec'h va doare ; P. (*ich*) *weiß schon ! weiß ich wohl ! das weiß ich wohl !* gouzout mat a ran ! n'emañ ket se da c'houzout ganin ! gouzout a ran a-walc'h ! n'emaon ket hep gouzout se ! n'emaon ket en arvar a gement-se ! n'emaon ket en arvar a-zivout kement-se ! ; *ich möchte wohl wissen, wo er steckt*, pelec'h emañ hennezh, c'hwistim ? , c'hwistim pelec'h emañ hennezh ? mechal pelec'h emañ hennezh ? ; *ich möchte wohl wissen, wie er das geschafft hat*, c'hwistim penaos eo deuet a-benn d'ober se ? ; [Aviel] *Vater, vergib ihnen, denn sie wissen nicht, was sie tun*, Tad, pardon dezho, rak n'ouzont ket ar pezh a reont - Tad, pardon dezho, rak n'ouzont ket pe a reont - Tad, pardon dezho, rak ne boellont ket pe a reont ; *er weiß, was zu tun ist, um sie los zu werden*, gouzout a oar penaos en en em dreiñ da gaout an dizober diouto ; *du weißt am besten, was zu tun ist*, gouzout a rez gwell eget n'eus forzh piv petra a zo d'ober ; *er weiß, wie man es richtig macht, er weiß, wie man es tut*, an neuz en deus, an tu en deus, gouzout a ra ar stek d'en ober, ar stek d'en ober en deus ; *er weiß nicht, wie man es macht*, disneuz eo d'ober an dra-se ; *ich weiß nicht, wie viele Leute dort waren*, nouspet hini a oa eno, nouspet den a oa eno, nouspet a dud a oa eno, nouspegement a dud a oa eno ; *ich weiß nicht wie lange*, nouspegeit ; *ich weiß nicht wie viel*, nouspegement ; *ich weiß noch nicht so recht*, ne'm eus graet soñj resis ebet ; *ich weiß nicht recht, was ich machen soll*, n'ouzon ket re vat petra a rankan ober, n'on ket a-walc'h evit gouzout petra a rankan ober, bez emañ o klask gouzout petra da ober ; *ich weiß nicht, was ich machen soll*,

n'ouzon ket petra ober, n'ouzon ket pe dra a c'hallan ober ; *ich weiß nicht recht, was ich davon halten soll*, n'ouzon ket kalz petra da soñjal ; *er weiß nicht, was Hunger bedeutet*, ne oar ket petra eo kaout naon ; *ich weiß nicht, wo er ist*, n'ouzon doare pelec'h (pe e lec'h, e-men, men) emañ-eñ ; n'ouzon dare pelec'h (pe e lec'h, e-men, men) emañ-eñ ; *ich weiß überhaupt nicht, wo er hingegangen ist*, hennezh a zo aet n'ouzon doare pelec'h, hennezh a zo aet n'ouzon dare pelec'h, hennezh a zo aet da n'ouzon doare pelec'h, hennezh a zo aet da n'ouzon dare pelec'h ; *ich weiß überhaupt nicht, wo die Säge steckt*, n'ouzon dare pelec'h emañ an heskenn, n'ouzon dare pelec'h eo bet lakaet an heskenn ; *ich wusste, dass viel zu tun war*, gouzout a raen e vefe kalz a draoù d'ober ; *ich möchte wissen, wo meine Schuhe stecken*, me a garfe gouzout pelec'h emañ va botoù ; *Sie müssen wissen, dass sie sich versöhnt haben*, gouezit eta eo renket an traoù etrezo ; *dass du es weißt !* gouez se, mar karez !

2. V.k.d. : **von** : *von etwas wissen*, gouzout penn d'udb, bezañ bet kelaouet diwar-benn udb, kaout anaoudegezh en udb, kaout anaoudegezh e-barzh udb, na vezañ en arvar a-zivout udb, na vezañ en arvar ag udb, anavezout udb, anaout udb, anavout udb ; *von etwas nichts wissen*, bezañ en dic'houzout kaer eus udb, na c'houzout doare (dare, alberz, keloù, keal, anv, ster, ger, grik) eus udb, na c'houzout doare d'udb, bezañ dic'houzvez-krenn eus (war, diwar-benn) udb, bezañ dic'houzvez-kaer eus (war, diwar-benn) udb, na c'houzout mann, na c'houzout mann ebet ; *ich weiß nichts davon*, n'ouzon dare, n'ouzon doare ; *ich wusste überhaupt nichts davon*, ne ouien anv ebet (keal ebet, doare na netra, ster, ger, grik) eus an dra-se, ne ouien doare na netra d'an dra-se, n'em boa naouadur ebet eus an dra-se, biskoazh n'em boa klevet ger eus an dra-se ; *davon habe ich nachweislich nichts gewusst*, aes e vo prouiñ e oan dic'houzvez-kaer eus kement-se, aes e vo prouiñ e oan en dic'houzout kaer eus kement-se ; *wenn ich gewusst hätte / hätte ich gewusst*, pa'm bije gouezet ; *ich weiß nichts von ihm*, n'ouzon doare dezhañ, n'ouzon mann eus doare an den-se ; *er will nichts davon wissen*, a) stankañ a ra e zivskouarn ouzh an dra-se ; b) klask a ra reiñ da grediñ ne oar ger eus an dra-se ; *ich will nichts mehr davon wissen !* ne fell ket din klevet nevez eus se ! ; [tro-lavar] *mein Name ist Hase, ich weiß von nichts*, n'ouzon dare (doare, seurt ebet, tamm, na hent na gwenodenn, na bu na ba, na sou na dic'ha).

über : *sie wissen überhaupt nichts über die Geschichte ihres Landes*, n'ouzont ket ur ger eus istor o bro, n'ouzont foeltr Doue seurt eus istor o bro, n'ouzont dare diwar-benn istor o bro, dizesk-krenn int war istor o bro, ne ouzont na bu na ba war istor o bro, ne ouzont na sou na dic'ha war istor o bro, n'anavezont na sou na dic'ha war istor o bro ; *über jemanden Bescheid wissen*, gouzout doare u.b., gouzout buhez u.b. ; *über etwas Bescheid wissen*, gouzout penn d'udb. ; *über etwas nicht Bescheid wissen*, bezañ diouizieq eus udb, bezañ dizanaoudek eus udb, bezañ dianaoudek eus udb, bezañ en dic'houzout kaer eus udb, bezañ dic'houzvez-krenn eus (war, diwar-benn) udb, na ouzout mann eus doare udb ; *er weiß darüber Bescheid*, gouzout a ra an doareoù (ar gartenn, an taol, ar ribouloù), n'emañ ket hep gouzout se, n'emañ ket an dra-se da c'houzout gantañ, gouzout a ra an dra-se brav-bras, n'emañ ket en arvar a-zivout kement-se, n'emañ ket en arvar a gement-se, hennezh a zo bet o telc'her ar gouloù ; *ich weiß nichts über ihn*, n'ouzon doare ebet anezhañ, n'ouzon mann eus doare an den-se.

um : *um etwas wissen*, gouzout diouzh udb, gouzout anezhi war udb, kaout anaoudegezh en udb, kaout anaoudegezh e-barzh udb, na vezañ en arvar a-zivout udb, na vezañ en arvar ag udb.

3. gant **zu** hag un anv-verb : *er weiß sich zu wehren*, nerzh ha difennoù en deus, ne vefe ket brav klask tremen an nask en e gerc'henn, hennezh ne vez ket lammet war e seuliou, rebarb a zo ennañ, beg ha ivinoù en deus, e zifenn en deus, n'eo ket brav kregiñ en e golier, n'eo ket hennezh a rofe e chouk da bilat, mont a ra d'an dud kraf evit kraf ; *er weiß sich zu benehmen*, hennezh a oar en em zalc'her, hennezh a zo bet savet mat, stummet-mat eo, hennezh a oar pakañ an tonioù bras ; *sich nicht zu benehmen wissen*, na gaout alamant ebet, na vezañ

alamant ebet d'an-unan, bezañ dibalamour, bezañ gros e grouer, bezañ ur paotr didailh eus an-unan ; *zu leben wissen*, kemer e lod a blijadur er vuhez, gouzout ober bourrus, c'hoari anezhi, ober anezhi, c'hoarigaerat, ober landigedon, kas anezhi, ober bourraplpet, gouzout an tu da gaout dudi er vuhez, kas an ton ; *etwas zu schätzen wissen*, ober stad eus udb, derc'hel stad eus udb, derc'hel stad ag udb, diskouez bezañ plijet gant udb ; *er weiß die Gesellschaft von Menschen zu schätzen*, bourrañ a ra gant ar re all, en em blijout a ra gant an dud ; *sich nicht zu helfen wissen*, na c'houzout petra ober ken, na c'houzout a (war) be du treiñ (pe e tu treiñ), bezañ lutet, na c'houzout e ziluzioù, na c'houzout war peseurt avel sturiañ e vatimant, na c'houzout penaos ober diouti, na c'houzout ober ganti, na c'houzout eus pe goad ober loaioù (gant pe goad ober ibil, gant pe goad ober gennoù, gant pe goad ober tan), na c'houzout mui pelec'h skeiñ e benn, na gavout na tu na paramant, na c'houzout mui pe sant pediñ, bezañ e penn e spered hep gouzout penaos ober, na c'houzout war be droad pouezañ, chom luget da zirouestañ e neud, bezañ diaes en e votoù, na c'houzout mui war peseurt tu en em deuler, en em gavout (chom) boud, bezañ (chom, menel) war vordo, bezañ en entremar ; *ich weiß mir nicht zu helfen*, me a zo penn va spered evit gouzout petra ober, aze on lakaet nec'het, gwall nec'het on o c'houzout petra da ober, n'ouzon ket mui eus pe goad ober laioù (eus pe goad ober ibil, war be du treiñ, a be du treiñ, pe e tu treiñ, penaos ober evit en em lipat), n'ouzon ket mui pelec'h skeiñ va fenn, n'ouzon ket re vat petra ober, n'ouzon ket penaos ober evit tennañ va spilhenn, n'ouzon ket penaos ober diouti, n'ouzon ket penaos ober evit tennañ va lost eus ar vrae, war vordo emañ, chom (menel) a ra war vordo, boud on, en em gavet on boud, lutet on ; *er weiß sich gar nicht zu helfen*, n'eus divreilh ebet dezhañ, n'eus digaoet ebet dezhañ ; *er weiß sich ganz gut zu helfen*, en em glask a ra mat-tre, en em zibab a ra mat-tre, en em embreger a ra mat-tre, en em ziluziañ a ra mat-tre, hennezh a oar en em drepanañ, hennezh en deus itrik, hennezh a oar mat penaos dirouestañ e neud, hennezh a oar mat-tre penaos dibrouilhañ e lasenn, forzh kaer a zo e sach e graf gantañ bepred, hennezh a oar e ziluzioù ; *er weiß sich zu helfen*, gouzout a oar en em dreiñ, gouzout a ra en em arat, hennezh a oar brav tennañ e blegoù, n'eo ket moñs, n'eo ket mogn, n'eo ket mogn e zivrec'h, n'eo ket mañchek, n'eo ket ur paotr hualet, itrik en deus, ur spered ijinus a zen eo, ijinet-mat eo, un den leun a ijin eo, un den a gant tro eo, hennezh a oar e ziluzioù, gouest eo da gavout ar poell e pep kudenn, kavout a ra atav ur voaien da zibunañ e gudennoù, hennezh a oar mat war peseurt avel sturiañ e vatimant, hennezh a zo paotr an itrikoù, hennezh a zo Fañch an itrikoù, hennezh a zo digaoet dezhañ, hennezh a zo divreilh dezhañ, un tamm paotr digneiz eo, hennezh a oar ober diouti, hennezh a oar ober ganti, hennezh a zo ampletus ; *er weiß sich immer zu helfen*, forzh kaer a zo, e sach e graf gantañ bepred ; *sich durch allerlei Mittel zu ernähren wissen*, bevañ diwar-bouez e ivinoù ; *er weiß sich Gehör zu verschaffen*, hennezh a oar lakaat e glevet ; *mit dem Gewehr umzugehen wissen*, bezañ anaoudek war-dro ar fuzuilhoù, bezañ gouiziek da embreger ar fuzuilhoù, bezañ gouiziek eus ar fuzuilhoù, gouzout penaos implijout ur fuzuilh, gouzout an dres da c'hoari gant ur fuzuilh, gouzout c'hoari gant ur fuzuilh, kaout an doare da c'hoari gant ur fuzuilh, gouzout stok ar fuzuilhoù, gouzout diouzh (diouzh stok) ar fuzuilhoù, bezañ akuit-mat war ar fuzuilhoù, bezañ boazet da vaniañ ar fuzuilhoù ; *er weiß, mit Frauen umzugehen*, gouzout a ra kemer ar merc'hed a-bennvat, hennezh a oar ober a-zoare gant ar merc'hed ; *er weiß, mit den Leuten umzugehen*, gouzout a ra kemer an dud a-bennvat, gouzout a ra an tu eus an dud, gouzout a ra an tu ag an dud, gouzout a ra an tu diouzh an dud, gouzout a ra treiñ e grampouezhenn, gouzout a ra ar stek, hennezh a oar anezhi, hennezh a oar pleustriñ gant an holl, gouzout a ra penaos en em

gemer gant an dud, gouzout a ra ar stek da ober ouzh an dud, gouzout a ra en em dreiñ ouzh an dud, gouzout a ra en em ober ouzh an dud, gouiziek eo d'en ememer gant an dud, lec'h-dont a zo gantañ ; *sie weiß ihn zu nehmen*, hounnezh he deus an tu dioutañ, gouzout a ra dioutañ, gouzout a ra diouzh e ribouloù, gouzout a oar en em dreiñ outañ, gouzout a oar en em ober outañ, gouzout a ra an tu warnañ, gouiziek eo d'en ememer gantañ, gouzout a ra penaos ober outañ ; *diese Dickköpfe muss man zu nehmen wissen*, ijin e ranker da gaout pa vez afer ouzh ar pennoù maout-se ; *er weiß, mit solchen Dickköpfen umzugehen*, ijin en deus pa'z en devez afer ouzh pennoù maout a seurt-se, gouzout a ra penaos kemer pennoù touilh a seurt-se a-bennvat, hennezh en deus an tu d'ober diouzh pennoù touilh a seurt-se, gouiziek eo d'en ememer gant pennoù touilh a seurt-se.

4. troioù-lavar ; *ich weiß, wo ihn der Schuh drückt*, gouzout a ran pelec'h emañ e wiridig (e galedenn), anavezout a ran e wiridig, anavezout a ran e glañvenn, anavezout a ran e du gwak, anavezout a ran e du gwan, anavezout a ran e tu kizidik ; *er weiß weder ein noch aus*, ne oar ket petra ober ken, ne oar ket ken petra ober, lutet eo, ne oar ket mui e pe bark lammat, ne oar ket pelec'h lammat (eus pe goad ober loaioù, eus pe goad ober ibil, gant pe goad ober ibil, gant pe goad ober gennoù, gant pe goad ober tan, na tu na tro d'en em dennañ, na tu na tro d'en em bakañ), ne oar ket mui pelec'h skeiñ e benn, ne oar ket re vat petra ober, ne gav na tu na paramant, ne oar mui pe sant pediñ, ne oar ket ouzh pe du (a be du, war be du, pe e tu) treiñ, ne oar ket war be droad pouezañ, diaes eo en e votoù, ne oar ket mui war peseurt tu en em deuler, emañ e penn e spered hep gouzout petra ober, gwall nec'het eo o c'houzout petra da ober, chom a ra luget da zirouestañ e neud, chom a ra en diaskren, war vordo emañ, chom (menel) a ra war vordo, boud eo, en em gavout a ra boud, ne oar ket e ziluzioù, ne oar ket war peseurt avel sturiañ e vatimant, ne oar ket penaos ober diouti, ne oar ket ober ganti, ne oar ket penaos en em lipat, ne oar ket penaos tennañ e spilhenn eus ar c'hoari (penaos tennañ e lost eus ar vrae), en entremar emañ ; *wer weiß ! piv 'oar dare ? piv a oar ? kae da c'houzout ! kerzh da c'houzout ! kerzh da welet ! kae da welet ! it da welet ! it da gompren ! it da c'houzout ! ; man weiß ja nie, man kann nie wissen*, ne oar ket unan morse ! ne oar ket an den morse ! ; *Gott weiß ! Doue er goar ! Doue a oar ! ; weiß Gott ! Doue a oar ! kaer eo gouzout ! brav eo gouzout ! ; er erzählte, weiß Gott, welche Geschichten*, Doue a oar peseurt kontoù a zibune hennezh ! ; *ich weiß nicht recht*, marteze, n'on ket sur, a c'hall bezañ, pechañs, emichañs ; *ein ich-weiß-nich-was*, un n'ouzon petra g., ur petra din-me g., un draig bennak g. ; *ich weiß was Besseres*, gwelloc'h 'zo d'ober ; *was weiß ich ? bez a-walc'h*, marteze, a c'hall bezañ, a belec'h e oufen-me ? ; *dort gab es allerhand zu essen : Fleisch, Gemüse, Käse und was weiß ich noch alles*, eno e oa forzh pegement a draoù da zebriñ : kig, legumaj keuz ha me 'oar (ha me 'oar-me, ha me 'oar-me petra c'hoazh, ha kement 'zo, ha mil dra all, ha mil ha mil dra all) ; *es war zu breit, zu eng, zu hoch, zu niedrig und was weiß ich noch*, bez e oa re ledan, re strizh, re uhel, re izel, re benefi.

Wissen n. (-s) : deskadurezh b., deskamant g., anaoudegezh b., anaoud g., gouiziegezh b., gouiziegezhioù ls., gouiziadennoù ls., gouvidigezh b., gouziadurezh b., gouzoud g. ; *ein großes Wissen*, un deskadurezh vras b., un anaoudegezh vras b., ur ouiziegezh vras b. ; *ein großes Wissen besitzen, ein breites Wissen besitzen, ein grundlegendes Wissen besitzen, ein umfassendes Wissen besitzen, ein umfangreiches Wissen besitzen, ein vielseitiges Wissen besitzen*, kaout gouiziegezh, bezañ bras e ouiziegezh, bezañ desket war gant ha kant tra, bezañ desket bras, bezañ desket kaer, bezañ desket mat, bezañ studiet bras, bezañ studiet mat, bezañ studiet kaer, bezañ gouiziek-bras, bezañ lennek, bezañ helennek ; *sein kolossales Wissen hat mich tief beeindruckt, sein umfangreiches Wissen hat mich tief beeindruckt*, bamet on bet gant e zeskadurezh ; *ein umfassendes Wissen über etwas (ak.) besitzen, ein umfangreiches Wissen über etwas (ak.) besitzen, ein breites Wissen über etwas (ak.) besitzen*,

kaout un anaoudegezh ampl eus udb, kaout un anaoudegezh ledan eus udb ; *oberflächiches Wissen*, livadenn deskadurezh b., livadenn ouiziadur b., livadenn ouiziegezh b., gouiziegezh damdost b. ; *unverdautes Wissen*, deskadurezh diazezet fall b. ; *sein Wissen vergrößern*, kreskiñ e anaoudegezh, astenn e zeskadurezh ; *Wissen selbst ist Macht*, gouiziegezh a dalv beli ; *Wissen verschafft Klarheit*, diwar ar studi e sav sklêrijenn ; *unser Wissen ist Stückwerk*, anavezout (gouzout) a reomp en un doare diglok, gwall nebeut a draoù a anavezomp, diglok eo pezh a ouzomp, darnel eo hon anaoudegezhioù ; *durch Spielen Wissen vermitteln*, diwar c'hoari, kelenn ; *Wissen erwerben, sich Wissen aneignen*, magañ e spered, en em zeskiñ, deskiñ, studiañ, en em genteliañ, kemer kelenn, en em stummañ, diorren e spered, stuziañ e spered, en em varekaat, tapout deskadurezh, pakañ deskadurezh, dastum gouiziadur, amplant e ouiziadur, prenañ gouiziadur, prenañ deskadurezh, pinvidikaat e spered, en em stuziañ, kreskiñ e anaoudegezh, astenn e zeskadurezh, deskiñ traoù ; *meines Wissens*, din da c'houzout, da c'houzout din, a gement am befe soñj, gant va gouiziegezh, a gement ha ma oufen, gant ma oufen ; *meines Wissens wohnt dieser Mann nicht in der Gegend*, n'anavezan ket an den-se evit bezañ ac'hanen, an den-se n'eo ket ac'hanen din da c'houzout ; *ohne unser Wissen*, hep gouzout dimp, hep hor gouzout, anez gouzout dare deomp, hep rat deomp ; *ohne sein Wissen*, hep gouzout dezhañ, hep rat dezhañ, hep ratozh dezhañ, en dic'houzout dezhañ, dic'houzvez dezhañ, anez gouzout dare dezhañ, e kuzh dezhañ, e kuzh outañ, dre guzh outañ, a-guzh dezhañ, a-guzh-kaer dioutañ ; *mit meinem Wissen*, a-ouez din, gant va gouzout, gant va gouiziegezh, gant rat din, gant rat vat din ; *mit Wissen und Willen*, meiz ha youl, e spered hag e ratozh gantañ, diwar e ziviz, hep nep redi, hep bezañ bet rediet, dre rat ha dre vennozh, a-fetepañs, a-ratozh-kaer, a-benn-kaer, a-youl, a-benn-kefridi, a-youl gaer, a-benvest-kaer, gant gouiziegezh vat ; *nach bestem Wissen und Gewissen*, em askre, diouzh (eus) va gwellañ, a-wir-wellañ, ez-leal, gwell(ik)añ ma c'haller, gant un dereadegezh vras, gant doujañs hag onestiz, e pep onestiz / gant pep onestiz (Gregor), a'm holl gaouded, da vat ha kaer, a-benn-kefridi, a-ratozh-vat, a-zevri-bev, a-zevri-kaer, gant rat vat ; *mit jemandes Wissen*, a-ouez d'u.b., gant gouzout u.b, a-wel hag anat d'u.b., gant rat d'u.b, gant rat vat d'u.b. ; *wider besseres Wissen*, en desped d'e goustiañs (d'e ouiziegezh), daoust dezhañ gouzout ervat emañ o troadañ (o livañ, o pentañ, o tisplañañ, o tornañ, o wriat, o tisac'hañ, o tubunañ, o paskañ, o pennegiñ, o tispakañ, oc'h aozañ, o steuñviñ, o fentañ) gevier d'an dud ; *rationales Wissen*, anaout poell g. ; *experimentelles Wissen*, gouiziegezh arnodel b. ; *prozedurales Wissen*, anaoud treugnadel g. ; *kognitives Wissen*, *konzeptuelles Wissen*, anaoud mennozhiael g. ; *positives Wissen*, *praktisches Wissen*, anaoud soliad g. ; *technisches Wissen*, anaoud kalvezel g., anaoud teknikel g. ; *wissenschaftliches Wissen*, anaoud skiantel g., anaoud gouiziel g. ; *empirisches Wissen*, anaoud kantouezel g. ; *angeborenes Wissen*, gouiziegezh enskuilhet b. ; [relij.] *von Gott eingeflößtes Wissen*, gouiziegezh enskuilhet gant Doue b. ; *sich seines Wissens rühmen*, fougéal (fougasiñ, ourgouilhñ) gant e ouiziegezh, ober fougé gant e ouiziegezh, dispakañ e ouiziegezh, P. dispakañ e grampouezh, dougen randon gant e ouiziegezh, bezañ stad en an-unan gant e ouiziegezh, bezañ tro en an-unan gant e ouiziegezh, en em bompadiñ eus e ouiziegezh, debriñ mel gant e ouiziegezh, ober digoroù kaer gant e ouiziegezh, mont e gloar gant e ouiziegezh, klask ton gant e ouiziegezh, lorc'hañ gant e ouiziegezh, en em lorc'hañ gant e ouiziegezh, en em lorc'hañ diouzh e ouiziegezh, lorc'henniñ gant e ouiziegezh, kemer lorc'h gant e ouiziegezh, kemer gloar gant e ouiziegezh, kemer ourgouilh gant e ouiziegezh, pompadiñ gant e ouiziegezh, ober lorc'haj gant e ouiziegezh, ober lorc'hajoù gant e ouiziegezh, ober pompad gant

e ouiziegezh (Gregor), en em vrabañsal eus e ouiziegezh, bragal gant e ouiziegezh, tennañ lorc'h gant e ouiziegezh, fougéal gant e ouiziegezh, en em fougéal gant e ouiziegezh, en em vugadiñ diwar-benn e ouiziegezh, bezañ fier d'an-unan gant e ouiziegezh, ober digoroù kaer gant e ouiziegezh.

wissend ag. : ... a oar ; *nichts wissend*, dizesk.

Wissende(r) ag.k. g./b. : an hini a oar, an hini a zo bet kelennet, unan a oar diouzh an afer.

Wissenschaft b. (-,-en) : 1. skiant b., gouezoniezh b., gouiziegezh b., gouvidigezh b. ; *seinen Körper der Wissenschaft zur Verfügung stellen*, donezoniñ e gorf d'ar skiant ; *die Errungenschaften der Wissenschaft*, araokadeg ar skiantoù b., araokadennoù ar skiantoù ls., gounidoù ar skiantoù ls., araokadeg ar ouezoniezh b., araokadennoù ar ouezoniezh ls., gounidoù ar ouezoniezh ls. ; *die reinen Wissenschaften*, *die exakten Wissenschaften*, ar skiantoù rik ls., ar skiantoù dik ls. ; *die Biowissenschaften*, skiantoù ar beved ls. ; *angewandte Wissenschaften*, skiantoù dedalvezadel ls., skiantoù pleustrek ls., skiantoù embregel ls. ; *empirische Wissenschaften*, *Erfahrungswissenschaften*, *experimentelle Wissenschaften*, skiantoù arnodiñ ls., skiantoù kantouezel ls. ; *normative Wissenschaften*, skiantoù reoliadel ls. ; *theoretische Wissenschaften*, skiantoù damkanel ls. ; *Naturwissenschaften*, skiantoù an natur ls. ; *die Geistes- und Sozialwissenschaften*, *die Humanwissenschaften*, skiantoù an den ls. ; *Human- und Sozialwissenschaften*, skiantoù buhezel ls. ; *die Sozialwissenschaften*, ar skiantoù kevredadel ls. ; *die Grundlagenwissenschaften*, ar skiantoù diazez ls., ar bonskiantoù ls. ; *Sprachwissenschaft*, yezhoniezh b., yezhouriezh b. ; *die Linguistik ist eine deskriptive Wissenschaft*, un diskiblezh deskrivañ a zo eus ar yezhoniezh ; *Kunstwissenschaft*, istor an arzoù kaer g. ; *die schönen Wissenschaften*, [dispredet] al Lizhiri Kaer ls. ; *die Politikwissenschaft*, *die politische Wissenschaft*, *die Wissenschaft von der Politik*, ar skiant politikel b., ar bolitikoniezh b., ar bolitikouriezh b. ; *Doktor der Naturwissenschaften*, doktor war skiantoù an natur ls. ; P. *eine Leuchte der Wissenschaft*, ur ouiziegezh vras a zen b., ur puñs a ouiziegezh g. ; 2. [Fichte, preder.] gouezoniezh b., skiantouriezh b.

Wissenschaftler g. (-s,-) : skiantour g., gouiziad g. ; *erstaunlich, wie allwissend diese Wissenschaftler sind !* ar skiantourien-se, na 'vit-se, pebezh tud hollouizie ! ; *eine Zuchtstätte für Wissenschaftler*, ur vagerezh tud ouizie b.

wissenschaftlich ag. : 1. skiantel, gouezoniel, gouezoniezhel, gouiziegezhel, gouiziat, gouiziel ; *die wissenschaftlichen Kenntnisse*, *die wissenschaftlichen Erkenntnisse*, an anaoud gouiziel g. ; *wissenschaftlich gebildet (geschult)*, stummet evel skiantour, stummet war ar skiantoù ; *an den Errungenschaften des wissenschaftlichen Fortschritts teilhaben*, kaout e lod eus ar madoù degaset gant araokadeg ar skiantoù (gant enraog ar skiantoù, gant araokadennoù ar skiantoù, gant gounidoù ar skiantoù, gant araokadeg ar ouezoniezh, gant araokadennoù ar ouezoniezh, gant gounidoù ar ouezoniezh) ; *wissenschaftliche Forschung*, imbours'herezh gouizel g., imbours'h gouizel g., imbours'h war tachenn ar skiantoù g., skiantoù uhel ls. ; *wissenschaftliche Arbeiten*, labourioù gouiziegezh ls., labourioù skiantel ls. ; *wissenschaftliche Mission*, kefridiezh ouezoniel b. ; *wissenschaftliche Methode*, hentenn skiantel b. ; *wissenschaftlicher Zweifel*, arvariñ skiantel g. ; *wissenschaftlicher Name eines Tieres*, anv skiantel ul loen g., anv gouiziel ul loen ; *eine wissenschaftliche Zeitschrift*, ur rollenn skiantel b., ur gelaouenn skiantel b. ; *wissenschaftliches Neuland erschließen*, imbours'hiñ domanioù nevez, digeriñ hentoù nevez, digeriñ an hent, digeriñ klaz, digeriñ troc'h, digeriñ an erv, toullañ hentoù nevez, difraostañ un dachenn nevez, labourat war un dachenn fraost ; *die wissenschaftliche Gemeinschaft*, kumuniezh ar skiantourien b., ar gumuniezh skiantel b. ; *die wissenschaftliche Politik*, ar skiant politikel b., ar bolitikoniezh b., ar bolitikouriezh b. ; *wissenschaftliche Gesellschaft*, kevarzhe ouizie b., kevredigezh skiantourien b. ; *wissenschaftliche binäre Bezeichnung einer Art*,

daouanvad spesadel g. ; *valides wissenschaftliches Gesetz*, savelenn wiriek b. ; *oberflächliche wissenschaftliche Kenntnisse*, ul livadenn deskadurezh skiantel b., un tamm liv skiant g. **2.** [Fichte, preder.] gouezoniezhel, skiantouriezhel.

Wissenschaftlichkeit b. (-) : skiantelezh b., gouiziezh b. ; *Wissenschaftlichkeit der Geschichtsschreibung*, skiantelezh an istorouriezh b.

Wissenschaftseinteilung b. (-, -en) : renkadur ar skiantoù g.

wissenschaftsfeindlich ag. : enepskiantel.

Wissenschaftsgemeinschaft b. (-) : *die Wissenschaftsgemeinschaft*, kumuniezh ar skiantourien b., ar gumuniezh skiantel b.

wissenschaftsgläubig ag. : skiantelour, gouizielour.

Wissenschaftsgläubige(r) ag.k. g./b. : skiantelour g., gouizielour g.

Wissenschaftsgläubigkeit b. (-) : skiantelouriezh b., gouizielouriezh b.

Wissenschaftslehre b. (-) : [preder., Fichte] epistemologiezh b., skiantoniezh b., gouezoniezh b.

Wissenschaftslogik b. (-) : reizhpoelloniezh ar skiantoù b.

Wissensdrang g. (-s) : c'hoant deskiñ g., c'hoant da zeskiñ traoù nevez g., debtron gouzout g.

Wissensdünkel g. (-s) : roufl en abeg d'e damm gouiziegezh g., brasoni en abeg d'e livadenn deskadurezh b., bosac'h en abeg d'e damm gouiziegezh g., avelaj en abeg d'e livadenn deskadurezh g., gloriusted en abeg d'e damm gouiziegezh b., pompad en abeg d'e livadenn deskadurezh g., lorc'hajoù en abeg d'e damm gouiziegezh ls., digoroù en abeg d'e livadenn deskadurezh ls.

Wissensdurst g. (-es) : c'hoant deskiñ g., c'hoant da zeskiñ traoù nevez g., debtron gouzout g. ; *Wissensdurst wecken*, dihunniñ ar c'hoant gouzout, broudañ ar c'hoant gouzout, tommañ ar c'hoant deskiñ, dihunniñ an debtron gouzout, dihunniñ an debtron deskiñ ; *unstillbarer Wissensdurst*, *unersättlicher Wissensdurst*, c'hoant deskiñ dirankon g.

Wissensgebiet n. (-s, -e) : diskiblezh b., brankad skiantoù g., skourr eus ar skiantoù g., skourr a ouiziegezh g.

Wissensgrube b. (-, -n) : [dre skeud.] P. *eine Wissensgrube*, ur ouiziegezh vras a zen b., ur puñs a ouiziegezh g.

Wissensingenieur g. (-s, -e) : naouegour g.

Wissenslücke b. (-, -n) : toull gwenn g., toull g., mank en e zeskadurezh g., gouiziegezh diglok b.

Wissensmodellierung b. (-) : ijin naouegel g., naouegouriezh b.

Wissensstoff g. (-s, -e) : programm kelenn g.

Wissenstrieb g. (-s) : c'hoant deskiñ g., c'hoant da zeskiñ traoù nevez g., debtron gouzout g.

wissenswert ag. / **wissenswertig** ag. : dedennus-kenañ, dellezek da vezañ gouezet, din da vezañ gouezet, mat da c'houzout.

Wissenszweig g. (-s, -e) : diskiblezh b., skourr eus ar skiantoù g., skourr a ouiziegezh g.

wissentlich ag./Adv. : a-fetepañs, a-benn-kefridi, a-zevri-bev, a-ratozh-kaer, gant rat vat dezhañ, a-barfeted, gant rat, gant rat vat, a-zevri-kaer, a-ratozh, a-ratozh-vat, dre e ratozh, gant e ouiziegezh, dre e ouiziegezh, gant gouzout dezhañ ; *wissentlich und willentlich*, meiz ha youl, e spered hag e ratozh gantañ ; *wissentlich oder unwissentlich*, gant gouiziegezh pe get.

Wisser g. (-s, -) : an hini a oar, an hini a zo bet kelennet, anaoudeg g., anavezher g. ; *Besserwisser*, alvokad brezhonek g. - den en deus respont da bep tra g. - par dube g. - brizhouiziezh g. [*liester* brizhouizieien] - paotr a oar pet lost en deus ar yar g. - den a zo muioc'h a gahal eget a c'hloan gantañ g. - den a ra muioc'h a voged eget a dan g. - den taer en e gomzoù ha gwak pa sav kaoz da stagañ ganti g. - den re vras e benn evit deskiñ tra g. - den teodet hir ha dornet berr g. - den a ra kalz a deil gant nebeut a

c'houzer g. - den a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz) - penn boultouz : bras ar genoù, bihan al lost g. - lorc'hig moan, muioc'h a voged eget a dan g.

Witaj-Kindergarten g. (-s, -gärten) : skol-vamm Witaj b. [*skol-vamm dre soubidigezh e bro ar Sorabed*].

Witfrau b. (-, -en) / **Witib** b. (-, -e) : [barzh.] intañvez b.

Witmann g. (-s, -männer) : intañv g.

wittern V.gw./V.k.e. (hat gewittert) : **1.** V.gw. : ruflañ an avel, ruflañ an aer, c'hwesha, musa, museta, fronal an aer ; *das Wild wittert*, emañ ar penn-jiber o ruflañ an avel, emañ ar penn-jiber o ruflañ an aer, emañ ar penn-jiber o c'hwesha, emañ ar penn-jiber o fronal an aer.

2. V.k.e. : c'hwesha, klevet, ruflañ, musa, musat, fronal ; *der Hund wittert Wild*, ruflañ (klevet, fronal) a ra ar c'hi c'hwezh ar jiber ; *der Hund hat eine Spur gewittert*, tres a zo gant ar c'hi.

3. V.k.e. : [dre skeud.] raksantout, drouksantout, gousantout, spurmantiñ, santout diouzh, santout, musa, musat ; *Unheil wittern*, raksantout ur walleur o tont d'an-unan, drouksantout peseurt c'hoari 'zo en hent, santout diouzh an dañjer ; *man wittert bei solchen Reden Anzeichen von Rassismus*, e prezegennoù a seurt-se e klever blaz ar gouennelerezh, e prezegennoù a seurt-se e klever blazenn ar gouennelerezh ; *Morgenluft wittern*, **a)** [ster rik] spurmantiñ an deiz o tont ; **b)** [dre skeud.] santout diouzh ur misi o tont d'an-unan (diouzh un apoue vat en hent dirak an-unan, diouzh ur bevez), santout ar rod vras o treiñ a-du gant an-unan, santout an avel o treiñ a-du gant an-unan, musat un dro vat, musat un taol kaer, musat un daol vat.

4. V.dibers. (hat gewittert) : *es wittert*, gwallamzer (arnev) a zo, un taol amzer fall a ra.

Witterung b. (-, -en) : **1.** [hin.] amzer g./b., hin b., liv an amzer g. ; *kühle Witterung*, freskadurezh b., freskijenn b., sinadurezh b. ; *die Witterung schlägt um*, emañ an amzer o cheñch ; *Unbilden der Witterung*, direizhamant an amzer g. (Gregor), amzer fall b., gwallamzer b. ; *den Unbilden der Witterung ausgesetzt sein*, bezañ dalc'hmat dindan an amzer, bezañ lezet dindan alan an amzer, bezañ lezet war war an dispalu, bezañ dindan ar seizh amzer, bezañ durc'haet d'ar seizh avel, bezañ digor d'ar pevar avel, bezañ skoet gant ar seizh avel, bezañ a-youl avel, bezañ etre ar pevar avel, bezañ dispak d'an avelioù, bezañ e-kreiz ar gas, bezañ digledour, bezañ diglet, bezañ digletus-kenañ ; *seine Fahrweise war nicht der Witterung angepasst*, ne oa ket e zoare da vleinañ diouzh an amzer a rae ; **2.** mus g., fri g. ; *eine feine Witterung haben*, bezañ tanav e fri, bezañ friet-mat, kaout ur fri mat, bezañ fri tanav, bezañ ur c'hwesha eus ar gwellañ d'an-unan ; *der Hund nimmt Witterung*, emañ ar c'hi o ruflañ an avel, emañ ar c'hi o fronal an aer ; *der Hund hat Witterung aufgenommen*, tres a zo gant ar c'hi.

Witterungsbedingungen ls. : [hin.] liv an amzer g. ; *außergewöhnliche Witterungsbedingungen*, mordreoad hinel g.

witterungsbedingt Adv. : [hin.] en abeg d'an amzer fall, dre-benn an amzer fall, en abeg da liv an amzer, dre-benn liv an amzer.

Witterungsbeobachtung b. (-, -en) : [hin.] meteorologiezh b., hinouriezh g., oablouriezh b., amzerata g.

Witterungseinfluss g. (-es, -einflüsse) : [hin.] **1.** levezon dre an aergelc'h b. ; **2.** levezon war an aergelc'h b.

Witterungsschreiber g. (-s, -) : [hin.] aperluner g. [*liester* aperluneriou], aerograf g. [*liester* aerografoù].

Witterungsumschlag g. (-s, -umschläge) : [hin.] kemm amzer trumm g., kemm trumm an amzer g., troc'h krenn en amzer g.

Witterungsunbilden ls. : [hin.] direizhamant an amzer g. (Gregor), amzer fall b., gwallamzer b.

Wittib b. (-, -e) : [barzh.] intañvez b.

Wittling g. (-s, -e) : [loen.] marlank g., merlank g., morlouan g., gweneg g., gwenig g. ; *blauer Wittling*, merlank glas g., marlank glas g., gweneg glas g. ; *Wittlinge fangen*, merlanketa.

Wittum n. (-s, Wittümer) : [istor] enebarzh g., trederann b., trederenn b. ; *jemandem ein Wittum aussetzen*, reiñ un enebarzh (un drederann) d'u.b., enebarzhiñ u.b.

Witwe b. (-, -n) : intañvez b., P. gwreg diberc'henn b., penn diberc'henn g. ; *er trat tatsächlich für die Witwen und die Waisen ein, er setzte sich tatkräftig für die Witwen und Waisen ein*, difenn a reas dre gomz ha dre ober an intañvezed hag an an emzivaded ; *sie nahmen sich mit Hingabe der verzweifelten Witwe an*, aketus e oant bet ouzh glac'har hag enkrez an intañvez ; *Witwe werden*, menel intañvez, kouezhañ intañvez, intañvezañ, intañviñ ; *lustige Witwe*, intañvez Yann ar Bev b., intañvez Yeun ar Bed b. ; *Witwe von Stand, die von einem ihr zugewiesenen Leibgedinge lebt*, trederannerez b., enebarzherez b. ; *die Witwe des Königs, die Königinwitwe*, intañvez ar roue b., an intañvez d'ar roue b., intañvez ar roue kozh b. (Gregor).

Witwengehalt n. (-s, -gehälter) / **Witwengeld** n. (-s, -er) / **Witwenrente** b. (-, -n) : leve intañvez g., gopr intañvez g., leve paeet da bried an hini marv g., leve diandreiñ g. ; *sie bezieht eine Witwenrente*, honnezh he deus ul leve eus he gwaz marv.

Witwenschaft b. (-) : intañvelezh b., intañvegezh b., intañvded b., intañvder g.

Witwenschleier g. (-s, -) : goul intañvez b.

Witwenstand g. (-s) : intañvelezh b., intañvegezh b., intañvded b., intañvder g.

Witwenverbrennung b. (-, -en) : [relij., istor, benlazh] sati g.

Witwer g. (-s, -) : intañv g. [*liester* intañvien, intañved] ; *Witwer werden*, menel intañv, kouezhañ intañv, intañviñ ; *dritte Ehefrau eines Witwers*, mozogell b. ; *Doppelwitwer, Zweifachwitwer*, intañv div wreg g., intañv diwar div wreg g. ; *Dreifachwitwer*, intañv teir gwreg g., intañv diwar teir gwreg g., [dre fent] benlazher g.

Witwerschaft b. (-) / **Witwerstand** g. (-s) : intañvelezh b., intañvegezh b., intañvded b., intañvder g.

Witz g. (-es, -e) : 1. tezenn b., kerc'henn b., bourd g., bourdaj g., farsadenn b., fent g., tamm fent g., fentigell b., fars g., fentigellerezh g., ribardenn b., farserezh g., farsellerezh g., bidenn b., farsadenn b., koñchenn b. [*liester* koñchennoù, koñchoù], kontenn b. ; *Witze machen, Witze reißen*, fentigellat, fentigellañ, gogeaal, kontañ tezennoù, dibunañ (distagañ, kontañ, divegañ) bourdoù, bourdañ, ober bourdoù, ribardennat, bourdal, ober baochoù, baochal, distagañ fentigelloù, diskolpañ bommoù, distagañ bommoù, lakaat fent, kontañ bidennoù, kontañ tammoù fentoù, kontañ koñchennoù, reiñ melladoù ; *er kann ausgezeichnet Witze erzählen*, dreist eo da gontañ tezennoù ; *ein abgedroschener Witz*, ur fentigell bet klevet seizh kant gwech warn-ugent b. ; *der Witz hat einen Bart*, klevet eo bet ar videnn-se seizh kant gwech warn-ugent ; *er erzählt gern trockene Witze*, hennezh a lavar kaozioù da c'hoarzhin, diseblant - ur godiser dic'hoarzh a zo anezhañ ; *ein schlechter (ein fauler) Witz*, ur bourd divalav g., un dro-gamm b., un dro-bleg b., un noulantez b., un taol noulantez g. ; *er verfügt über ein unerschöpfliches Repertoire an Witzen*, ur gwiskad brav a dezennoù a zo renket gantañ en e gelorn ; *derber Witz, saftiger Witz*, bourd hudur g., bourd divergont g., bourd diwisk g., bourd ordous g., bourd distrantell g., bourd distres g., bourd lourt g., bourd pebret lik g., tezenn gras b., bomm kras g., diskramailherezh g., kaozioù kras ls. ; *derbe Witze, saftige Witze, anzügliche Witze*, bidoc'haj g., komzoù kras ls., kaozioù kras ls., tezennoù kras ls., koñchennoù kras ls., diskramailherezh g., tourc'haj g., luc'haj g., luc'hajoù ls., loustajoù ls., tezennoù dizabolu ls. ; *von allen Seiten kamen Witze*, ar farsadennoù a valee stank, ar farsadennoù a fuc'he stank ; *es ist kein Witz, ich mache keine Witze*, n'emaon ket o farsal.

2. [dre skeud.] P. farsite b. ; *dieser Prozess ist ein einziger Witz*, ar prosez-se n'eo nemet termaji ; *die Sache ist ein Witz*, n'eus forzh petra ! direzon eo kement-se, un dra lu (un dra chin) an hini eo ! n'eus na penn na revr (na penn na troad) da gement-se ! chin eo an dra-se ! c'hoarzhus eo ! un dra lu eo kement-se ! ; *mach keine Witze !* nad a ket c'hoazh da dennañ siklezonoù (da bentañ lern)

365

din ! ; *das ist wohl ein Witz !* bidennoù kement-se ! ; *das ist ja ein schlechter Witz !* me a gav blaz ar c'hwerv gant an dra-se ! sall eo ar soubenn !

3. spered g., lemmde a spered b., speredegezh b. ; *voller Witz*, lemm (birvidik) e spered, speredek ; *vor Witz sprudeln*, bezañ atav ur fentigell prest da lammat diwar beg e deod, bezañ ur goroer tirvi eus an-unan, bezañ maout da reiñ melladoù, bezañ un diaoul da farsal, bezañ fentigelloù leizh ar genoù gant an-unan [*leizh e c'hennoù gantañ, leizh he genoù ganti h.a.*], na vezañ morse berr e deod evit respont gant ur bomm spered bennak, bezañ bouilhous e spered (Gregor).

4. skiant b., meiz g., poell g., speredegezh b., ijin g., digoradur spered g. ; *dazu reicht sein Witz nicht aus*, n'en deus ket a-walc'h a zigoradur nag a ijin evit dont a-benn eus an taol-se, n'eo ket fin a-walc'h evit dont a-benn eus an dra-se, e skiant ne dap ket keit-se, re zall eo e gazh, an dra-se a zo dreist e vez.

5. [dre skeud., tr-] *der Witz der Sache*, ar pep fentusañ en afer-se, ar pezh farsusañ en dra-mañ g.

Witzblatt n. (-s, -blätter) : kelaouenn farsus b., kelaouenn flemmus b.

Witzbold g. (-s, -e) : 1. noulant g., legestr g., farser g., bidaneller g., boufon g., boufoner g., fentigeller g., kampionod g., bourjin g., farouell g., ibil g., bourder g., baocher g., ribardennet g., Yann vourdoù g., goroer tirvi g., unan maout da reiñ melladoù g., tezenner g., diaoul da farsal g., korf a zen g., evn g., kañfard a baotr g., hailhon g., c'hwil g., lampon g., kantolor g., furlukin g., rampono g., istorier g., marc'h-kanelier g., marc'h-lu g., ampouailh g., labous a jav g., cholori g., dañvad g., fouin g., ebeul g. ; 2. [gwashaus] kraker g., konter krakoù g.

Witzelei b. (-, -en) : noulantezioù ls., tezennoù sot ls., farsadennoù pikous ls., kaozioù treuflez ls., koñchoù born ls., krakoù ls., bourdoù divalav ls., bidennoù nul ls.

witzeln V.gw. (hat gewitzelt) : fentigellat, fentigellañ, gogeaal, dibunañ (distagañ) bourdoù, reiñ melladoù, ribardennat, bourdal, distagañ fentigelloù, kontañ tammoù fentoù, diskolpañ bommoù, farsal, gargailhat ; *über etwas witzeln*, distagañ fentigelloù a-zivout udb, diskolpañ bommoù diwar-benn udb, goapaat (godisat, gogeaal) udb, lufiñ udb, ober goap eus (ouzh) udb, c'hoarzhin goap ouzh (war, diouzh, ag, eus, da) udb, ober al lu gant (eus) udb, c'hoari al lu gant udb, ober goap gant udb, farsal diwar-benn udb, ober fent (bourd) gant udb, godisat war udb, treiñ udb e dejan, dejanal gant udb, dejanal ouzh udb, dejanal udb. ; *über jemanden witzeln*, skeiñ tachoù gant u.b., hegal u.b., dejanal u.b., dejanal ouzh u.b., dejanal gant u.b., drouk'hoapaat u.b., defoeiañ u.b., ober an heg ouzh u.b., ober an heg gant u.b., añjinañ u.b., godisat u.b., godisat u.b., ober al lu gant u.b., ober al lu eus u.b., c'hoari al lu gant u.b., tunañ u.b., heskinañ (hegaziñ, chigardiñ, atahinañ, garchennat) u.b., ereziñ u.b., garchennat ouzh u.b., tremen lost al leue dre c'hennoù u.b., paseal lost al leue hebiou da veg u.b., tremen troad al leue a-dreuz genoù u.b., c'hoari an nouch gant u.b., c'hoari an troad leue d'u.b.

Witzeln n. (-s) : dejanerezh g., goap g., goapaerezh g.

Witzereißer g. (-s, -) : noulant g., legestr g., farser g., bidaneller g., boufon g., boufoner g., fentigeller g., kampionod g., bourjin g., farouell g., ibil g., bourder g., baocher g., ribardennet g., Yann vourdoù g., goroer tirvi g., unan maout da reiñ melladoù g., tezenner g., diaoul da farsal g., korf a zen g., evn g., kañfard a baotr g., hailhon g., c'hwil g., lampon g., kantolor g., furlukin g., rampono g., istorier g., dañvad g., fouin g., ebeul g.

Witzfigur b. (-, -en) : P. flemmskeudenn b., ludresadenn b.

witzig ag. : farsus, fentus, bourdus, bourjin ; *wahnsinnig witzig*, farsus (fentus) ken ez eo, da skrijal, re farsus, fentus-dreist ; *witzige Sketche*, sketchoù fentus ls. ; *witzige Geschichte, witzige Erzählung*, fentigell b. ; *witziger Einfall*, ger speredek g., fentigell b., tro speredek b., bomm spered g., bomm lavar g., taolad spered g. (Gregor) ; *ein witziger Kerl*, ur paotr leun a fent ennañ g., ur paotr farsus g., ur paotr bourjin g., ur bourder g., ur baocher g., ur ribardennet g., ur Yann vourdoù g., un diaoul da farsal g. ; *etwas witzig finden*, kaout bourd gant udb, kavout

bourd gant udb, kavout fent gant udb., kavout ur pezh o welet (o klevet) udb ; *dein Vater war der witzigste Kerl, den ich je erlebt habe*, morse n'em eus bet gant den kement a fent evel m'em eus bet gant da dad, morse n'em eus bet kemeret gant den kement a fent evel m'em eus bet kemeret gant da dad, da dad a oa ur maout da reiñ melladoù ; *auf witzige Art und Weise*, war don ar fentigell ; *ich finde ihn witzig*, fent am eus gantañ ; *ich finde es witzig, dass ihr euch jetzt beklagt*, kavout a ran ur bourd ma vezec'h bremañ o klemm ; *die Leute fanden es witzig, so etwas zu hören*, an dud a gave ur bourd klevet se, an dud a gave ur pezh klevet se.

Witzling g. (-s,-e) : noualant g., legestr g., farser g., bidaneller g., boufon g., boufoner g., fentigeller g., kampionod g., bourjin g., farouell g., ibil g., bourder g., baocher g., ribardenner g., Yann vourdoù g., gorroer tirvi g., unan maout da reiñ melladoù g., tezenner g., diaoul da farsal g., korf a zen g., evn g., kañfard a baotr g., hailhon g., c'hwil g., lampon g., kantolor g., furlukin g., rampono g., istorier g., dañvad g., fouin g., ebeul g.

witzlos ag. : 1. disaour, divlaz, hep pebr nag holen ; 2. [dre skeud.] P. diboell, hep dalc'h na poell, ven, didalvez, ... na dalvez da netra, flav, disol, ... n'eo mat da netra, ... na dalvez ket un hollvad, ... na servij da netra, ... na dalvez ket ur bilhenn, ... n'eus netra a vat da dennañ anezhañ, mat da vann, ... na zegas netra vat ebet, ... na zegas mann vat ebet, ... na c'haller ober na bleud na brenn gantañ, ... na c'haller ober na sec'h na glas gantañ.

Witzwort n. (-s,-wörter) : bomm spered g., tezenn b., taol-bourd g., farsadenn b., fentigell b.

WM b. (-,-s) : [berradur evit **Weltmeisterschaft**] kampionad ar bed g.

wo raganv goulennata adverb : pelec'h, e pe lec'h, e-men, men ; *wo bist du geboren* ? e pe lec'h out bet ganet ? pelec'h out ganet ? ; *wo sonst* ? pelec'h ken ? e pe lec'h all ? ; *wo liegt München* ? pelec'h emañ München ? ; *wo wohnt er* ? pelec'h emañ e annez ? pelec'h e ra e annez ? pelec'h e ra e zemeurañs ? pelec'h emañ oc'h ober e annez ? pelec'h emañ o chom ? e pelec'h emañ o vevañ ? ; *ich weiß nicht, wo er ist*, n'ouzon doare pelec'h (pe e lec'h, e-men, men) emañ-eñ, n'ouzon dare pelec'h (pe e lec'h, e-men, men) emañ-eñ ; *ich habe keine Ahnung, wo er sein mag*, aet eo d'an nouzon pelec'h, aet eo da belec'h din-me ; *ich weiß überhaupt nicht, wo er hingegangen ist*, hennezh a zo aet n'ouzon doare pelec'h, hennezh a zo aet n'ouzon dare pelec'h ; *wo hast du denn diese unflätigen Lieder her* ? e peseurt poull-hanvouez out bet o pesketa sonioù ken hudur ? ; *wo waren wir stehen geblieben* ? betek pelec'h (betek men) e oamp erru ? ; *wo fehlt es* ? pelec'h hoc'h eus poan ? pelec'h hoc'h eus droug ? petra a ra droug deoc'h ? ; *wo mag er jetzt wohl sein* ? pelec'h bennak e c'hall bezañ bremañ ? ; *wo geht's zu deiner Schule* ? dre belec'h eo mont da'z skol ?

raganv stagañ adverb : 1. [evit merkañ al lec'h] en arroud ma, el lec'h ma, el lec'hioù ma, e-lec'h ma, lec'h ma, ma ; *hier ist das Haus, wo Goethe geboren wurde*, setu an ti ma oa bet ganet Goethe, setu an ti ma c'hanas Goethe, setu an ti a c'hanas Goethe ennañ ; *er besuchte die Stätten, wo sein Vater gewirkt hatte*, gweladenniñ a reas al lec'hioù ma oa bet e dad o labourat enno ; *überall, wo, e kement lec'h ma, n'eus forzh pelec'h e, ne vern pelec'h e, pelec'h bennak e, dre belec'h e, dre lec'h ma ; wo ... auch immer, wo auch*, daoust pelec'h, pelec'h bennak ; *da, wo ich früher wohnte*, el lec'h ma oan o chom en a-raok ; *egal, wo, ne vern pelec'h, n'eus forzh pelec'h ; es ist ihnen egal, wo sie arbeiten*, forzh 'zo dezho pelec'h labourat ; 2. [evit merkañ an amzer] ma, pa ; *zur Zeit, wo das geschah*, d'ar mare ma c'hoarvezas kement-se, d'an ampoent ma c'hoarvezas kement-se ; *zur Zeit, wo ich ankommen werde*, d'an eur ma erruin ; *an dem Tag, wo viel zu tun war, konnte er nicht kommen*, ne c'hallas ket dont en deiz ma oa kalz a labour d'ober ; *es gab nicht einen Tag, wo nicht die Sonne schien*, ne oa ket bet un devezh zoken ma vefe bet chomet kuzh an heol ; *jetzt, wo ich*

genug Geld zusammenhabe, werde ich einen Wagen kaufen, bremañ pa'm eus lakaet a-walc'h a arc'hant a-gostez e prenin ur c'harr-tan ; *jung hatte ich vier geschmeidige Glieder und ein steifes, jetzt, wo ich alt bin, habe ich vier steife und ein geschmeidiges*, a-benn ma oan yaouank em boa pevar ezel soupl hag unan reut, ha bremañ ma'z on deuet kozh em eus pevar reut hag unan soupl ; 3. [evit digeriñ un islavarenn c'houlezel] *wo ... doch, tra ma, pa, ha padal ; sie glaubt mir nicht, wo ich ihr doch die Wahrheit sage*, ne gred ket pa lavaran ar wirionez dezhi, ne gred ket ha padal e lavaran ar wirionez dezhi ; *du bist zur Arbeit gekommen, wo du doch das Bett hüten solltest*, deuet out da labourat pa zlefas bezañ ez kwele, deuet out da labourat ha padal e tlefas bezañ ez kwele ; *wo das Gelingen des Unternehmens doch so gut wie sicher war*, goude ma oa koulz ha sur an taol da zont da vat.

woanders Adv. : e lec'h all ; *sie sind weder im Schrank noch woanders*, n'emaint nag en armel na neblec'h ; *mit seinen Gedanken ganz woanders sein*, bezañ e soñj e lec'h all.

woandersher Adv. : 1. eus lec'h all ; 2. digant unan bennak all.

woandershin Adv. : da lec'h all, e lec'h all.

wobei raganv stagañ adverb : hag e, en ur, e-ser, h.a. ; *der Schulleiter bezeichnete den Ausflug als abenteuerlich, wobei er nicht ganz Unrecht hatte*, da soñj ar rener-skol e oa gwall arvarus ober ur valeadenn ar seurt-se ha ne oa ket faos penn-da-benn pezh a soñje. raganv goulennata adverb : en ur ober petra, oc'h ober petra, peur, da-geñver petra, h.a.

Woche b. (-,-n) : sizhun b., sizhunvezh b., sizhuniad b., sizhunvezhiad b., eizhteziad g., eizhtevezh g., eizhtez g. ; *diese Woche*, evit ar sizhun, er sizhun-mañ, ar sizhun-mañ ; *vergangene Woche*, er sizhun all, ar sizhun all, evit ar sizhun all, ar sizhun dremenet, er sizhun dremenet ; *ich gehe diese Woche hin*, mont a rin di er sizhun-mañ ; *ich gehe nächste Woche hin*, mont a rin di er sizhun a zeu ; *es ist diese Woche noch schlimmer als vergangene Woche*, falloch eo ar sizhun-mañ eget ar sizhun all ; *am Ende der Woche, Ende der Woche*, e traoñ ar sizhun, e fin ar sizhun ; *nächste (kommende) Woche*, er sizhun o tont, er (evit ar) sizhun a zeu ; *heute vor sieben Wochen*, seizh sizhun 'zo, seizh sizhun penn hiziv ; *heute in einer Woche*, hiziv e penn sizhun, hiziv a-benn eizhtez, a-benn eizhtez diwar hiziv, a-benn eizhtez amañ, a-benn eizhtez da-geñver an deiz-mañ ; *morgen in einer Woche*, warc'hoazh penn-sizhun ; *heute in sechs Wochen*, hiziv penn c'hwec'h sizhun, hiziv e penn c'hwec'h sizhun, a-benn c'hwec'h sizhun amañ ; *morgen in zwei Wochen*, warc'hoazh penn pemzektez, warc'hoazh ar penn pemzektez, warc'hoazh e penn pemzektez, warc'hoazh a-benn pemzektez ; *in einer Woche*, a-benn eizh devezh, a-benn eizhtez, da benn eizhtez, war-benn eizhtez ; *vor einer Woche*, eizhtez 'zo, eizh devezh 'zo ; *vor ein paar Wochen*, ur sizhunvezhioù bennak 'zo ; *in zwei Wochen*, a-benn pemzektez ; *in etwa zwei Wochen*, a-benn ur pemzektez bennak ; *drei Wochen später*, a-benn teir sizhun da c'houde ; *die Wahlen wurden um eine Woche verschoben*, ar votadeg a oa bet dilerc'hiet eizhtez, ar votadeg a voe ampellet a-benn eizhtez ; *eine Woche lang*, ur sizhun-pad, e-pad ur sizhun ; *zweimal die Woche, jede Woche zweimal*, div wech ar sizhun, div wech er sizhun ; *für die Dauer einer Woche*, kelo ur sizhunvezh ; *eine Woche Arbeit, Arbeit für eine Woche*, ur sizhunvezhiad labour b. ; *die innerhalb einer Woche geleistete Arbeit*, ur sizhuniad labour b. ; *eine Woche Regen*, ur sizhunvezhiad c'hlav b. ; *die Butterproduktion einer ganzen Woche verkaufen*, gwerzhañ ur sizhunvezhiad amanenn ; *eine Woche bei einem Freund verbringen*, tremen ur sizhunvezhiad e ti ur mignon ; *in der Woche, als er krank war*, e-pad e eizhteziad a gleñved ; *mitten in der Woche*, e-kreiz ar sizhun ; *jede zweite Woche*, bep eil sizhun, bep pemzektez ; *die ganze Woche*, a-gorf-sizhun ; *Woche für Woche*, a sizhun da sizhun, eus an eil sizhun d'eben ; *unter der Woche*, war ar sizhun, e-pad ar sizhun, war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, war an oberad ; *die Woche haben*, bezañ d'e dro da labourat e-kerzh ar sizhun, bezañ a servij sizhun ; *je weiter die Woche verlief, je weiter die Woche fortschritt*, bep ma teue

ar sizhun ; *ich bleibe eine Woche in Berlin*, chom (tremen) a rin ur sizhunvezh e Berlin ; *ich bleibe zwei Wochen in Berlin*, chom a rin ur pemzektez e Berlin ; *von Anfang bis Ende der Woche waren sie besoffen*, mezh e oant a-gorf-sizhun ; *manche Wochen*, sizhunvezhiennou ls. ; *die letzte Woche des Jahres*, ar sizhun gozh b. ; [relij.] *die stille Woche, die Karwoche, die heilige Woche, [ortodoksiezh] die Große Woche, die Große Heilige Woche*, Sizhun ar Binijenn b. (Gregor), ar Sizhun Vras, ar Sizhun-Veur b., ar Sizhun Santel b., Sizhun ar Basion b., Sizhun Fask b. ; *die Woche der sieben fetten Tage*, deizioù al lard ls., an deizioù kig ls.

Wochen ls. : *in die Wochen kommen*, bezañ tost da wilioudiñ, bezañ tost d'ober he zro, bezañ e-tro da c'henel, P. bezañ prest ar pignon da gouezhañ ; *in den Wochen liegen*, diskuizhañ eus he gwilioud.

Wochenarbeitszeit b. (-,-en) : pad labour sizhuniek g.

Wochenausweis g. (-es,-e) : [ti-bank] danevell sizhuniek an arc'hant b.

Wochenbett n. (-s,-en) : prantad goude gwilioudiñ g., maread goudeganedel g. ; *im Wochenbett liegen*, diskuizhañ eus he gwilioud ; *vom Wochenbett aufstehen*, sevel a wilioud, ober he sav a wilioudiñ.

Wochenbettfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn ar vammenn b.

Wochenblatt n. (-s,-blätter) : [kelaouenn] sizhunieg g., kelaouenn sizhuniek b.

Wochendienst g. (-es,-e) : servij sizhun g., servij diouzh tro g. ; *Wochendienst haben*, bezañ d'e dro da labourat e-kerzh ar sizhun, bezañ a servij sizhun.

Wochendiensthabende(r) ag.k. g./b. : sizhunader g., sizhunaderez b., sizhuner g., sizhunerez b.

Wochenendausgabe b. (-,-n) : [kelaouenn] embannadenn dibenn-sizhun b., embannadur dibenn-sizhun g.

Wochenendbeilage b. (-,-n) : [kelaouenn] ouzhpennadenn an dibenn-sizhun b.

Wochenende n. (-s,-n) : dibenn-sizhun g., diwezh-sizhun g. ; *am Wochenende*, en dibenn-sizhun, e-pad an dibenn-sizhun, e-kerzh an dibenn-sizhun ; *am Wochenende waren wir baden*, e-pad an dibenn-sizhun omp bet o neuial.

Wochenendhaus n. (-es,-häuser) : kenkiz g., eilti g., eil annez g.

Wochenfest n. (-es,-e) : [relij.] *das jüdische Wochenfest*, ar Pantekost g., ar Chavouot g.

Wochenfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn ar vammenn b.

Wochenkalender g. (-s,-) : [deiziataer] sizhuniataer g. [*liester* sizhuniataerioù].

Wochenkarte b. (-,-n) : [tren, karr-boutin] karten sizhun b.

Wochenkind n. (-s,-er) : poupig nevez-c'hanet g.

wochenlang ag. : e-pad sizhunvezhioù ha sizhunvezhioù.

Wochenlohn g. (-s,-löhne) : 1. gopr sizhuniek g. ; 2. gopr ar sizhun g.

Wochenmarkt g. (-s,-märkte) : marc'had sizhuniek g.

Wochenplaner g. (-s,-) : [deiziataer] sizhuniataer g. [*liester* sizhuniataerioù].

Wochenschau b. (-,-en) : abadenn keleier sizhuniek b.

Wochenschrift b. (-,-en) : sizhunieg g., kelaouenn sizhuniek b.

Wochenstunden ls. : eurvezhioù labour sizhuniek ls. ; *eine Reduzierung der Wochenstunden bei vollem Lohnausgleich*, ur berradur eus an eurvezhioù labour sizhuniek hep krennadur war ar gopr g., un digresk eus an eurvezhioù labour sizhuniek hep krennadur war ar gopr g.

Wochentag g. (-s,-e) : 1. deiz eus ar sizhun g., deiz oberat g., deiz pemdez g. ; *an Wochentagen*, war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, en e bemdezieg, war ar sizhun, war an oberad, àr an oberad, d'an oberad, d'an deizioù oberat, en oberad, war lodenn oberat ar sizhun, àr-gorf ar sizhun ; *kommen Sie an einem Wochentag vorbei*, deuit d'un deiz oberat ; 2. devezh pemdez g.,

devezh oberat g. ; *an Wochen-, Sonn- und Festtagen arbeiten*, labourat Sul-ouel-pemdez - labourat Sul, gouel ha pemdez - labourat Sul ha gouel hag oberad ; *an Wochen- und Sonntagen arbeiten*, labourat war ar Sul hag war ar pemdez.

wochentags Adv. : war ar sizhun, e-pad ar sizhun, en e bemdezieg, war ar pemdez, da bemdez, d'ar pemdez, war an oberad, d'an oberad, àr an oberad, en oberad, war lodenn oberat ar sizhun.

wöchentlich ag./Adv. : dre sizhun, bep sizhun, ar sizhun, sizhuniek, sizhuniat, sizhunvezhiek ; *der Markt findet wöchentlich statt*, bep sizhun e vez dalc'het marc'had ; *dreimal wöchentlich*, teirsizhuniek, a vez embannet teir gwech ar sizhun, a vez dalc'het teir gwech ar sizhun h.a. ; *dreiwöchentlich*, bep teir sizhun ; *zweimal wöchentlich erscheinend*, divsizhuniek, a vez embannet div wech ar sizhun ; *zweimal wöchentlich ausgestrahlt*, divsizhuniek, a vez skignet div wech ar sizhun ; *zweimal wöchentlich stattfindend*, divsizhuniek, a vez dalc'het div wech ar sizhun ; *wöchentliche Erscheinung*, *wöchentlicher Vorgang*, sizhuniegezh b., sizhunvezhiegezh b. ; *eine Verkürzung der wöchentlichen Arbeitszeit bei vollem Lohnausgleich*, ur berradur eus an eurvezhioù labour sizhuniek hep krennadur war ar gopr g., un digresk eus an eurvezhioù labour sizhuniek hep krennadur war ar gopr g.

Wochenvorräte ls. : pourvezioù evit ar sizhun ls. ; *die Wochenvorräte gehen langsam zur Neige*, sadorniñ a ra ar pourvezioù, prim eo ar pourvezioù evit ar sizhun, ne bado ket pell ar pourvezioù evit ar sizhun ouzhomp, hep dale e vo echu ar bevañs ganeomp, n'eo ket gwall greñv ar bevañs ganeomp, emaoomp o vont da zivouedañ, erru eo tanav ar pourvezioù evit ar sizhun, mont a reomp berr gant hor pourvezioù evit ar sizhun, aet omp berr gant hor pourvezioù evit ar sizhun, en em gavet omp berr gant hor pourvezioù evit ar sizhun, war-nes mankout emañ ar pourvezioù, bihanaat a ra ar pourvezioù evit ar sizhun àr-dreñv, emañ ar bevañs o vont da c'hwitañ, emañ ar bevañs o vont bihan, berr a bourvezioù omp, berr e pourvezioù omp, berr war ar pourvezioù omp, izel-izel eo erru ar pourvezioù ganeomp, diviañ a ra ar bitailh ganeomp.

Wochenzeitschrift b. (-,-en) : sizhunieg g., kelaouenn sizhuniek b.

Wochenzeitung b. (-,-en) : sizhunieg g., kelaouenn sizhuniek b.

Wochenzinzen ls. : *auf Wochenzinzen leihen*, astenn arc'hant da rentañ gant kampi a-benn fin ar sizhun.

... **wochig**, ...**wöchig** ag. : *dreiwöchiger Aufenthalt*, chomadenn deir sizhun b.

Wöchner g. (-s,-) : [relij., istor] sizhuner g. [*liester* sizhunerien].

Wöchnerin b. (-,-nen) : gwiliouadez b. ; *erster Kirchgang der Wöchnerin*, ilizamant g. ; *die Wöchnerin machte ihren ersten Kirchgang*, ilizet e voe ar vamm goude gwilioudiñ.

Wöchnerinnenheim n. (-s,-e) : ti ar mammoù g.

Wocken g. (-s,-) : kegel b.

Wodka g. (-s,-s) : vodka g. ; *Wodka ist ein russisches Wort*, ur ger rusianek eo vodka.

Wodu g. (-) : [relij.] vaodou g.

Wodu- : ... vaodou, ... vaodouwur

Woduisms g. (-) : [relij.] vaodouriezh b.

Woduist g. (-en,-en) : vaodouwur g.

wodurch raganv stagañ adverb : ma ... drezañ, ma ... drezi, ma ... drezo, h.a.

raganv gouennata adverb : penent, dre belec'h, pe dre lec'h, dre e-men, dre ven, h.a. ; *wodurch gehst du ?* penent ez ez ? dre belec'h ez ez ? pe dre lec'h ez ez ? dre e-men ez ez ? dre ven ez ez ? ; *wodurch hat er sich so entwickelt ?* petra en deus lakaet anezhañ da vezañ e-giz-se ?

wofern stag. isurzh. : gant ma, betek ma.

wofür raganv gouennata adverb : evit petra, pe evit tra, en eskemm ouzh petra, h.a.

raganv stagañ adverb : ma ... evitañ, ma ... eviti, ma ... evito, ma ... en eskemm outañ, ma ... en eskemm outi, ma ... en eskemm outo, h.a.

Woge b. (-,-n) : 1. gwagenn b., gwagennad b., gwag g., taol-ratre g., koumm g., tarz g., bern g., bern-mor g., redele g., barrad-mor g., gwazh b., kole g., houladenn b., tonn b. ; *gewaltige Woge*, toenn-vor

b. ; *die Wogen*, an tonnoù ls., an tonnoù-mor ls., [barzh.] an tonn g. ; *wilde Wogen*, mor diroll g. ; *die Wogen teilen*, *die Wogen durchschneiden*, *die Wogen durchfurchen*, regiñ ar mor, regiñ mor, klouedat mor, troc'hañ (digeriñ, freuzañ, fregañ) an dour ; *das Schiff teilt die Wogen*, emañ ar vag o regiñ ar mor, ar vag a droc'h (a zigor, a freuz, a freg) an dour, ar vag a rog mor ; *die Wogen brausen*, kroزال a ra ar mor, grozmolat a ra ar mor, foetañ a ra ar mor gant un trouz spontus, hudal a ra ar mor ; *das Wüten der Wogen*, *das Toben der Wogen*, fulor ar mor g. ; **2.** [dre skeud.] *Wogen der Begeisterung*, entan o virvilhañ g., houlennou ar barradoù levenez ls., houl ar barradoù levenez str. ; *Öl auf die Wogen gießen*, distanañ da soubenn u.b., distanañ kounnar u.b., teriñ e fulor d'u.b., krennañ e ivinoù d'u.b., sioulaat an traoù, habaskaat ar speredoù ; *die Wogen glätten*, sioulaat an traoù, habaskaat ar speredoù.

wogegen raganv stagañ adverb : ma ... a-enep dezhañ, ma ... a-enep dezhi, ma ... a-enep dezho, ma ... outañ, ma ... outi, ma ... outo, h.a. ; *er schlug einen Ausflug vor, wogegen niemand etwas einwendete*, kinnig a reas mont da bourmen ha den ebet a savas a-enep.

raganv goulennata adverb : a-enep petra, ouzh petra, h.a.

wogen V.gw. (hat gewogt) : **1.** gwagennañ, houlennañ, neuñvenniñ, ruilh-diruilh, ruilhal-diruilhal, ruilhal ha diruilhal, frizañ, bezañ hej gant an dra-mañ-tra, rodellañ ; *das Meer wogt*, ruilhal ha diruilhal a ra ar mor e houlennou, ruilhal-diruilhal a ra ar mor e houlennou, houlennou ar mor a ruilh-diruilh, gwagennañ a ra ar mor, houlennañ a ra ar mor, lavagnon 'zo ; *das Korn wogt im Wind*, gwagennañ a ra ar parkadoù ed evel houloù ar mor, houlennañ a ra ar parkadoù ed dindan an avel, frizañ a ra ar parkadoù ed, hej a zo gant ar parkadoù ed, hejet e vez ar parkadoù ed gant an avel, hejañ a ra an ed en avel, luskañ a ra ar parkadoù ed en avel, luskellañ a ra ar parkadoù ed ouzh c'hwez an avel ; *das Korn wogt sanft im Wind*, rodellañ a ra ar pennoù-ed gant an aezhenn, an aezhenn a laka an ed da vrasellat milzin war o c'horzennoù ; *die Straßen wogen von Menschen*, ruilhal ha diruilhal a ra an dud war ar straedoù, houl ha mac'h a zo gant an dud e-barzh ar straedoù, kalz a hej hag a brez a zo gant an dud war ar straedoù ; *hin und her wogen*, gwagennañ, houlennañ, neuñvenniñ, ruilh-diruilh, ruilhal-diruilhal, ruilhal ha diruilhal, frizañ, bezañ hej gant an dra-mañ-tra ; **2.** [dre skeud.] bezañ diroll, c'hoari, c'hoari e loen, c'hoari e reuz, bezañ en e washañ, tourmantiñ, c'hoari ar vazh, c'hwistañ, bezañ dichadennet, follañ, ober karnaj ; **3.** horjellañ, horjellat, luskellat, brallañ, neuñvenniñ ; *ihr Haar wogt im Wind*, an avel a laka he blev da hejañ, hejañ a ra he blev en avel, luskañ a ra he blev en avel, luskellañ a ra he blev ouzh c'hwez an avel.

Wogen n. (-s) : gwagennadur g., gwagennadoù ls., luskellerezh g., luskell b., hej g. ; *das Wogen des Kornfeldes*, frizadennoù ar parkad ed g.

Wogenanprall g. (-s) : adtarzh g., astarzh g., rekas g., tarzh ar gwagennoù g., torr-mor g., kroadenn ar mor b., mordrouz g., morson g., tregern ar mor b., storlok ar mor g., taol-mor g., taol g., fraoñv ar mor g., grozmol an tarzhioù g., kanenn ar mor b.

wogend ag. : rust, fuloret, diroll, houlennek, houlus, houlennus, gwagennek, gwagennus.

Wogenprall g. (-s) : rekas g., adtarzh g., astarzh g., tarzh ar gwagennoù g., torr-mor g., kroadenn ar mor b., mordrouz g., morson g., tregern ar mor b., storlok ar mor g., taol-mor g., taol g., fraoñv ar mor g., grozmol an tarzhioù g., kanenn ar mor b.

Wogenswall g. (-s,-e) : taol-ratre g., tarzh g., bern g., redele g., barrad-mor g., gwazh b., kole g.

wogig ag. : rust, fuloret, diroll, houlennek, houlus, houlennus, gwagennek, gwagennus.

woher raganv stagañ adverb : ma ... dioutañ, ma ... diouti, ma ... diouto, h.a. ; *der Brunnen, woher wir unser Wasser ziehen, ist versiegt*, ar puñs ma tennomp dour dioutañ, a zo aet da hesk.

raganv goulennata adverb : a-beban, pe a lec'h, a belec'h, eus pelec'h, eus peseurt tu, pe du, diouzh pe du, eus pe du, peban, a-ven ; *woher kommt er ?* a-beban (pe a lec'h, a belec'h, eus pelec'h, peban) e teu hennezh ? a-ven e teu hemañ ? eus peseurt tu e teu ? a-ven eo deuet ? ; *woher stammt dieses Gerücht ?* pe orin a zo d'ar brud-se ? ; *woher stammt er ?* a belec'h eo ? eus pelec'h eo ? ; *woher soll ich das wissen ?* penaos e oufen-me an dra-se ? a belec'h e oufen-me an dra-se ? a-beban e oufen-me an dra-se ? ; *woher weht der Wind ?* pelec'h emañ an avel ? penaos emañ an avel ? eus pelec'h e teu an avel ? peban e teu an avel ? e pe roud emañ an avel ? eus pe du e teu an avel ? ; *wo hast du denn diese unflätigen Lieder her ?* e peseurt poull-hanvouez out bet o pesketa sonioù ken hudur ?

wohin raganv stagañ adverb : da lec'h ma, el lec'h ma ; *der Ort, wohin wir fahren, liegt am Meer*, emañ ar gêriadenn da lec'h ma'z eomp, war vord ar mor.

raganv goulennata adverb : da belec'h, da ven, d'e-men, àr-du men, pe war-zu, war-gaout pelec'h, pelec'h, pe du, war be du, pe war du, h.a. ; *wohin gehst du ?* da belec'h emaut o vont ? da ven emaut o vont ? d'e-men emaut o vont ? pe war-zu ez ez ? war-gaout pelec'h ez ez ? ; *wohin würde ich sonst gehen ?* da belec'h ez afen ken ? ; *wohin soll ich jetzt gehen ?* da belec'h ez in-me bremañ ? ; *wohin geht er denn ?* mechal da belec'h emañ-eñ o vont ? daoust da belec'h emañ-eñ o vont ; *wohin führt dieser Weg ?* da belec'h (d'e-men, da ven) e kas an hent-se ? da belec'h e ya an hent-mañ ? da belec'h ez eer dre an hent-mañ ? pelec'h e tegouezh an hent-mañ ? ; *wohin soll das noch führen ?* da betra e tougo kement-mañ ? penaos ez echuo an traoù ? penaos e tisoc'ho an dra-se ? ha petra a zegaso kement-se war e lerc'h ? betek men e kaso an dra-se ? ; *nicht wissen, wohin man gehört*, na c'houzout war be droad pouezañ, bezañ diaes en e votoù.

wohinaus raganv goulennata adverb : war-gaout pelec'h, da belec'h, da ven, d'e-men, pe war-zu, war-gaout peseurt pal ; *ich weiß nicht, wohinaus er will*, n'ouzon ket peseurt jeu a zo gantañ, n'ouzon dare petra a zo o treiñ en e benn.

raganv stagañ adverb : da lec'h ma, el lec'h ma.

wohingegen stagell isurzhiañ : tra ma, pa ; *sie ist fleißig, wohingegen er faul ist*, houmañ a zo aketus, egile, en eskemm, a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-lec'h egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-kichen egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus e-skoaz egile a zo lezirek - houmañ a zo aketus tra ma'z eo lezirek egile - houmañ a zo aketus pa vez lezirek egile - houmañ a zo aketus, hennezh avat a zo lezirek - hi a zo aketus hag eñ a zo lezirek.

wohl Adv. : **1.** mat, yac'h, aes, boujant, sampar ; *mir ist wohl*, mont a ra mat ganin, em jeu (em ched) emañ, en em gavout a ran aes ; *mir ist jetzt wohler*, mont a ra gwelloc'h ganin bremañ, gwelloc'h on bremañ ; *sich wohl befinden*, bezañ en e jeu, bezañ yac'h evel ar beuz (yac'h-pesk, boujant), bezañ yac'h evel un tach, bezañ aes war e aheloù ; *sich nicht wohl fühlen*, na vezañ en e vleud (war e du, en e aez, en e voued leun, en e jeu, en e ched, en e goch), bezañ diaes evel en ur roched reun, na vezañ mat en e groc'hen, na vezañ en e vutun, en em gavout diaes, en em gavout dihet, bezañ klañv-diaes, bezañ kozh-fall, bezañ kozh klañv, na vezañ mat, kaout korf fall ; *sich wohl fühlen*, bezañ en e jeu, koñfortiñ, bezañ en e aez, bezañ en e goch ; *sich in seiner Haut wohl fühlen*, bezañ brav en e ruskenn ; *ich fühle mich wohl bei dir*, en em blijout a ran ganit, em flijadur emañ ganit, gras eo din bezañ ganit, gras eo ganin bezañ ganit, nag eo gradus ganin bezañ ganit, gratis e ra din bezañ ganit, kavout a ran gratis bezañ ganit ; *ich fühle mich hier wohl*, kevanneus eo din bezañ amañ, en em gavout a ran aes amañ, gras eo din bezañ amañ, nag eo gradus ganin bezañ amañ, gratis e ra din bezañ amañ, kavout a ran gratis bezañ amañ, em flijadur emañ amañ, em flijadurezh emañ amañ, em c'hoch emañ amañ, em aez emañ amañ, en em blijout a ran amañ ; *ich fühle mich hier nicht sehr*

wohl, n'en em gavan ket em aez amañ, diaes on amañ evel en ur roched reun, me a vez diaes amañ, n'en em gavan ket aes amañ, divourrañ a ran amañ, fallvourrañ a ran amañ, n'en em blijan ket amañ, lakaet on abaf amañ, n'en em hetan ket amañ, n'en em domman ket amañ, ne bleustran ket amañ, ne blijan ket amañ, n'emaon ket em bleud (em flom, em zaol) tamm ebet amañ, n'emaon ket war va zu (em aez, em c'hozh) tamm ebet amañ, tapet on diaes amañ, n'emaon ket em boued leun (em ched, em butun) amañ, en em gavout a ran diaes amañ, tapet diaes on amañ, diaes on amañ evel ur maen en ur yoc'h kaoc'h, n'emaon ket mat em c'hroc'hen amañ ; *das tut mir wohl*, ur vadelezh eo an dra-se din, ur bevez eo din, ur misi eo din, un apoue vrav eo din, gras eo din, mat eo se din, se a ra vad din, gratis a ra din, se a ra mil vad din, se a ra kant vad din, vad a ra kement-se din (Gregor) ; *eine Verschnaufpause würde dir wohl tun*, ne vefe ket fall dit diskuizhañ un tammig, ne vefe ket drouk dit diskuizhañ un tammig, ne vefe ket ur fall dit diskuizhañ un tammig, mat e vefe dit diskuizhañ un tammig ; *eine kleine Pause würde dir wohl tun, glaub mir !* un tamm diskuizh ne raio ket droug dit, eus na raio ! un tamm diskuizh a raio kant vad dit ! un tamm diskuizh a raio mil vad dit ! ; *es tut wohl, sich hinzulegen*, gras eo astenn al livenn ; *es sich wohl sein lassen*, ober bourrus, kavout ur misi, c'hoari (ober) anezhi, kemer e aezamant, kas an ton, kemer un tamm plijadur ; [rev] *es tut wohl, den Partner zu wechseln / es tut wohl, die Partnerin zu wechseln*, ober a ra vad cheñch soubenn ; *sich wohl haben*, bevañ en e aez, bezañ ebat e zoare, bevañ kaer, bezañ brav e zoare, bezañ reut e jeu, bezañ mat ar jeu gant an-unan, bezañ mat e jeu, bezañ brav-kenañ e stad, bezañ en e beadra, bezañ en e aezamant, bezañ mat e gerz, bezañ barrek, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ mat an traoù gant an-unan ; *gehab dich wohl !* kenavezo ! kenavo er bed all ! chom yac'h ha dibistig ! dalc'h da'z krog ! dalc'h da grog ! bez war evezh na c'hoarvezfe droug ganit ! ; *alles, was er macht, gerät ihm wohl*, un isu mat en devez da bep tra, un isu mat a gav da bep tra, bewech e tisoc'h da vat, bewech e ra taol, dont a ra a-benn eus pep taol, pep tra a zeu da vat gantañ, gantañ e teu pep tra da vat, dezhañ e teu pep tra da vat, bastañ a ra mat pep tra evitañ, gantañ e tegouezh pep tra da vat, gantañ e kord pep tra, hemañ en deus dorn d'ober pep tra, un dorn mat en deus, kas a ra pep tra da bennvat, pengenniñ a ra war bep taol ; *wohl oder übel*, droug pe vad gantañ, bezet drouk ha mat gantañ, pe eñ a vezo mat ar stal gantañ pe ne vezo ket, pe vad pe fall e vo gantañ, droug ha fach gantañ, dre ma n'eus ket gwelloc'h, pa n'eus ket gwelloc'h, o vezañ n'eus netra a well, e defot gwel, pe zrouk pe vat e vo ganto, a c'hrad vat pe a c'hrad fall, dre gaer kenkoulz ha dre nerzh, dre het pe dre heg, dre dous ha dre heg, etre c'hwek ha c'hwek, dre gaer pe dre griz, dre gaer pe dre heg, dre gaer pe dre vil, dre vrav pe dre vil, dre vrav pe dre hav, plijet pe get, bezet drouk bezet mat gant neb a garo, pe zrouk e vo gantañ pe ne vo, bezet drouk bezet mat gantañ, drouk ha mat gantañ ne vern ket, mat ha drouk, karent pe ne garent ket (Gregor), pe zrouk pe vat e vo gantañ, ha pa vefe dispiliet ; *wohl oder übel wird er hingehen müssen*, pe zrouk pe vat e vo gantañ, rankout a raio mont di ; *leben Sie wohl !* kenavo er bed all ! ; *wohl dem, der ...*, eürus neb piv bennak a ...

2. ger pouezañ : ervat ; *ich weiß das wohl*, n'emañ ket se da c'houzout ganin, gouzout a ran a-walc'h an dra-se, n'emaon ket hep gouzout se, gouzout a ran ervat an dra-se, gouzout mat a ran ; *der ist es wohl !* hennezh an hini eo ! hennezh eo ez eo ! ; *das lasse ich wohl bleiben*, en em ziwall a rin, nebaon, diouzh seurt c'hoari ; *alles wohl bedacht*, goude bezañ soñjet mat / a-ratozh / gant rat (Gregor), goude bezañ pouezet mat pep tra, goude soñjal a-zevri e pep tra, goude soñjal parfet e pep tra, goude soñjal a-barfeted e pep tra, goude bezañ sellet pizh ouzh an daou du (ouzh ar ya hag an nann, ouzh ar rag hag ar perag), goude hañvalout, 369

goude pouezañ ha dibouezañ, goude bezañ sellet ervat ouzh pep tra, goude bezañ soñjet ervat, goude m'en doa en em soñjet mat war gement-se / goude m'en doa soñjet ervat e kement-se (Gregor), goude m'en doa pouezet mat ar rag hag ar perag eus an afer (sellet pizh ouzh pep tra, sellet a-zevri ouzh pep tra, graet daou vennozh, graet daou soñj) ; *du wirst wohl mit ihm reden müssen*, dav a-walc'h e vo dit komz gantañ.

3. goulakadennoù, martezeadennoù : *wie viel verdient er wohl ?* pegement bennak a c'hounez hennezh ? pegement bennak e c'hall gounit ? ; *er mag wohl vierzig sein*, me a ra va c'hont ez eo daou-ugent vloaz - me 'laka ez eo daou-ugent vloaz - un daou-ugent vloaz den bennak eo hennezh - un daou-ugent vloaz bennak a zen eo hennezh, 'm eus aon - bez' e tle bezañ daou-ugent vloaz - dleout a ra bezañ daou-ugent vloaz ; *wie viel mögen sie wohl sein ?* pet bennak a c'hall bezañ anezho ? ; *er könnte wohl kommen*, kad eo da zont ; *wie viel Geld habe ich wohl noch bei mir ?* pegement bennak a chom ganin em yalc'h ? ; *wo mag er jetzt wohl sein ?* pelec'h bennak e c'hall bezañ bremañ ? ; *wie viel davon soll ich wohl nehmen ?* pegement kemer ? ; *wie viel Uhr mag es wohl sein*, pet eur bennak e c'hall bezañ bremañ ? ; *das muss wohl stimmen*, gwir e tle bezañ ; *ihr wollt wohl aufbrechen ?* c'hwil a zo o vont, nebaon ? c'hwil a zo o vont, moarvat ? ; *ich werde es wohl tun müssen*, ret mat e vo din en ober.

4. *wohl aber*, ne lavaran ket ; *er war kein guter Läufer, wohl aber ein guter Schwimmer*, ne oa ket mat da redek, da neuial ne lavaran ket ; *er fährt nicht mit dem Auto, wohl aber mit der Straßenbahn*, ne 'z aio ket gant ar c'harr-tan, gant an tramgarr gant an hini eo ez aio - ne 'z aio ket gant ar c'harr-tan, gant an tramgarr ne lavaran ket.

5. moarvat, emichañs, pechañs, diouzh doare, a-hervez, hervez, diouzh ma kreder, me 'laka, 'm eus aon, da grediñ ez eus e ..., kredapl, evit doare, e-doare, hervez doare, hervez pep doare, douetus, chañsoù 'zo, chañsus, taol-chañs, c'honvat ; *jetzt wird er wohl tot sein*, marv eo, douetus - marv eo, sur a-walc'h - straket eo e gaoñenn, sur a-walc'h ; *das ist wohl möglich*, marteze a-walc'h, a (e) c'halfe bezañ, bez' a-walc'h ; *Sie irren sich wohl*, kavout a ra din e rit ur fazi - faziñ a rit, 'm eus aon ; *er wird wohl nicht kommen*, dic'hortoz eo e teufe - ne zeuio ket nemet ur chañs e vefe - ne zeuio ket, 'm eus aon ; *du wirst wohl nicht weinen, bitte*, n'ez ket da c'harmiñ, mar plij ; *du bist wohl krank ? oder ?* hañ ? ha n'out ket yac'h ? - n'out ket yac'h ? hañ ?

6. a-dra-sur, a-dra-wir ; *wohl schön gesagt, doch nichts dahinter*, komzoù brav nemet komzoù brav nend int, kaozioù brav nemet kaozioù brav nend int ; *ihr könnt wohl lachen !* peadra a zo da c'hoarzhin goap a-dra-sur ! ; *er weiß es wohl*, gouzout a ra ervat an dra-se, gouzout a oar reizh mat an dra-se, gouzout a ra mat an dra-se, gouzout a oar spis an dra-se, gouzout a ra an dra-se brav-bras, gouzout a ra a-walc'h an dra-se, n'eo ket hep gouzout se, n'emañ ket se da c'houzout gantañ ; *ihr wisst sehr wohl, dass er morgen kommt*, n'oc'h ket hep gouzout e teuio warc'hoazh ; *ich weiß sehr wohl, dass sie zurückkommen werden*, n'emaon ket na ouzon e teuint en-dro.

7. *nun wohl !* ac'hanta !

8. *jawohl !* ya sur ! ya 'vat ! ; *sehr wohl !* gant ar brasañ plijadur ! laouen ! **Wohl** n. (-s) : 1. aezamant g., mad g., laz g. ; *das allgemeine Wohl*, das öffentliche Wohl, mad an holl g., mad an dud g., mad ar vroiz g., ar mad foran g., al laz foran g., laz an holl g., ar c'henvad g., ar c'henvlaz g. ; *den gerechten Anforderungen des allgemeinen Wohles in einer demokratischen Gesellschaft genügen*, klotañ gant ezhommoù reizh aezamant an holl en ur gevredigezh demokratel ; *jeder hat das Recht auf einen Lebensstandard, der seine und seiner Familie Gesundheit und Wohl gewährleistet*, pep den en deus gwir da gaout ul live-bevañ dereat a-fet yec'hed hag aezamant evitañ e-unan hag evit e diegezh ; *sich für das Gemeinwohl einsetzen und nicht für das Wohl irgendeines Einzelnen*, klask mad an holl kentoc'h eget mad an den-mañ pe an den-se en e bart e-unan.

2. mad g., kerz b. ; *auf jemandes Wohl bedacht sein*, karet e vad d'u.b., karet vad d'u.b., klask mad u.b. ; *zu ihrem Wohl muss man ihnen das*

Rechnen beibringen, ezhomm o deus ma vefe desket kontañ dezho, evit o mad e rankomp deskiñ kontañ dezho ; *das öffentliche Wohl*, mad an holl g. ; *unser Wohl und Weh liegt in seinen Händen*, emamp etre e zaouarn hag en e drugarez, emamp dindan e dreez pe e zidreez ; *das körperliche und das seelische Wohl*, ar mad korfel hag ar mad speredel, mad ar c'horf ha mad an ene ; *zu jemandes Wohl*, evit mad u.b., e kerz u.b., war sigur u.b.

3. yec'hed g. ; *auf jemandes Wohl trinken, auf das Wohl von jemandem anstoßen*, evañ da yec'hed u.b., dougen yec'hedoù d'u.b., yec'hediñ d'u.b., ober yec'hed d'u.b., sevel yec'hedoù d'u.b., trinkañ gant u.b. ; *auf Ihr Wohl ! auf dein Wohl ! zum Wohl !* yec'hed deoc'h ! yec'hed mat deoc'h ! yec'hed dit ! yec'hed mat dit ! yec'hed(où) ! d'ho tied ! da skrin ho kalon ! yec'hed mat d'an holl, hemañ a zo o vont da goll ! yec'hed mat deoc'h tout, hemañ a zo o vont en e roud !

wohlan estl. : [dispredet] *wohlan denn !* mat ! bezet ! deomp dezhi ! **wohlanständig** ag. : dereat, prepos.

wohlauf Adv. : **1.** sampar, diampech, dibistig, dinamm a bep mac'hagn, divlam ha dic'houli, yac'h, bliv, barrek, boujant, frev, jourdoul, seder, bagol, bagos, gailhart, gardis, digleñved ; *Mutter und Kind sind wohlauf*, ar c'hrouadur hag e vamm 'zo bliv ; *er ist wohlauf*, war e du (en e aez, en e ched) emañ, en em gavout a ra aes, sampar eo, sampar en em gav, en e blom emañ, barrek eo, hennezh a zo aes war e aheloù, war e yec'hed emañ ; *er wird schon bald wieder wohlauf sein*, en em gavout a raio dizale ; **2.** [dispredet] *wohlauf !* deomp dezhi ! bec'h dezhi ! war-sav ! dalc'hit tomm ! krogit e-barzh ! ale ! sachit ganeoc'h 'ta ! sachit warni ! dav (traoù, koad, beuz, bazhad, moged, fisel, sifel, rousin) dezhi ! arabat chom da dermal ! uhel ar c'halonoù ! butun dezho ! stardit ho kalonoù ! lakait striv ennoç'h ! krogit start ! bec'h warnoc'h tudoù ! poan ha bec'h, paotred ! isa 'ta, paotred ! gwaskomp, paotred ! dalc'hit mat ! h.a.

wohlbedacht ag. : soñjet mat, soñjet ervat, pouezet mat, soñjet ha soñjet mat ; *alles wohlbedacht*, goude ali ha kuzul, goude bezañ soñjet mat / a-ratozh / gant rat (Gregor), goude bezañ pouezet mat pep tra, goude soñjal a-zevri e pep tra, goude soñjal parfet e pep tra, goude soñjal a-barfeted e pep tra, goude bezañ sellet pizh ouzh an daou du (ouzh ar ya hag an nann, ouzh ar rag hag ar perag), goude hañvalout, goude pouezañ ha dibouezañ, goude bezañ sellet ervat ouzh pep tra, goude bezañ soñjet ervat, goude m'en doa en em soñjet mat war gement-se / goude m'en doa soñjet ervat e kement-se (Gregor), goude m'en doa pouezet mat ar rag hag ar perag eus an afer (sellet pizh ouzh pep tra, sellet a-zevri ouzh pep tra, graet daou vennozh, graet daou soñj).

Wohlbedacht g. (-s) : *mit Wohlbedacht*, goude bezañ soñjet mat / a-ratozh / gant rat (Gregor), goude ali ha kuzul, goude bezañ pouezet mat pep tra, goude soñjal a-zevri e pe goude soñjal a-barfeted e pep tra, p tra, goude soñjal parfet e pep tra, goude bezañ sellet pizh ouzh an daou du (ouzh ar ya hag an nann, ouzh ar rag hag ar perag), goude hañvalout, goude pouezañ ha dibouezañ, goude bezañ sellet ervat ouzh pep tra, goude bezañ soñjet ervat, goude m'en doa en em soñjet mat war gement-se / goude m'en doa soñjet ervat e kement-se (Gregor), goude m'en doa pouezet mat ar rag hag ar perag eus an afer (sellet pizh ouzh pep tra, sellet a-zevri ouzh pep tra, graet daou vennozh, graet daou soñj).

Wohlbefinden n. (-s) : aez g., hevoud g., yec'hed g., da g., het g., hetañs b., pleustr g.

wohlbegründet ag. : abeg ha reizh gantañ, reizh-mat, soliet mat.

Wohlbegründetheit b. (-) : reizhded b., gwir abeg g., abegoù sonn ls.

Wohlbehagen n. (-s) : aez g., hevoud g., drantiz b., het g., hetañs b.

wohlbehalten ag. : **1.** e terk, e ratre, e ratre vat, e ratre vrav, e stad vat, a-ratre, a-blom, reizh ; **2.** *gesund und wohlbehalten*, yac'h ha salv, salv ha pare, yac'h ha divac'hagn, yac'h ha dibistig, divlam ha dic'houli, bev ha seven, diampech, dinamm a bep mac'hagn, hep gaou na tro fall ebet, hep namm na kignadenn, kuit a zroug, jourdoul, kempenn ; *wohlbehalten ankommen*, degouezhout yac'h ha dibistig (hep gaou na tro fall ebet, kuit a zroug, dinamm a bep mac'hagn, hep namm na kignadenn) - degouezhout bev, yac'h ha diampech - degouezhout bev, yac'h ha kempenn - porzhiañ mat.

wohlbekannt ag. : uhelvud, illur, flamm, hollvrudet, soulvrudet, brudet bras, mil anavezet.

wohlbeleibt ag. : kigenet kaer, tevert, danzeat, kuilh, teurennek, kofek, korfek, begeliek, bigofek, bourounek, bouzellek, bidonek, teurbelek, tourgof, lart-toaz, ... en deus korf, maget druz.

Wohlbeleibtheit b. (-) : kuilhder g., kuilhded b., korfegezh b., korfigell b., kigder g., teuregezh b., bourounded b.

wohlbestallt ag. : [Bro-Aostria] en e aez, reut e jeu, mat ar jeu gantañ, mat e jeu, brav-kenañ e stad, ebat e zoare, en e beadra, en e aezamant, mat e gerz, plousaet mat e votoù, plouzet mat e votoù, aes e borpant, aes dezhañ, uhel an dour gantañ, arc'hant gwalc'h e galon gantañ, arc'hant leizh e walc'h gantañ, mat ar bed gantañ, kreñv e chouk, kreñv e gein, kreñv a gein, klok, foenn er rastell gantañ, gouest, barrek, arc'hantek, mat da geinañ, madoù dezhañ.

wohlbestellt ag. : **1.** *wohlbestellte Felder*, *wohl bestellte Felder*, parkeier labourer mat ls. ; **2.** *wohlbestellte Wirtschaft*, *wohl bestellte Wirtschaft*, armerzh a ya kempenn ha kompez en-dro g., armerzh a ya lampr (diroufenn, klok) en-dro g. ; **3.** *wohlbestelltes Warenhaus*, *wohl bestelltes Warenhaus*, gourstal ostizet mat b., gourstal pourvezet mat b. ; **4.** *wohlbestelltes Wohnhaus*, *wohl bestelltes Wohnhaus*, ti-annez aveet gant an holl aezamantoù g.

Wohlergehen n. (-s) : aez g., hevoud g., yec'hed g., hoal-vat b., prespolite b., berzh-mat g. ; *er fragte sie nach ihrem Wohlergehen*, goulenn a reas outi keloù eus an doare m'edo ar bed ganti ; *er fragte nach ihrem Wohlergehen*, goulenn a reas an doare outi, goulenn a reas anv outi.

wohlerhalten ag. / **wohl erhalten** ag. : **1.** e terk, e ratre, e ratre vat, e ratre vrav, e stad vat, a-ratre, a-blom, reizh ; **2.** bev ha yac'h, yac'h ha salv, yac'h ha dibistig, yac'h ha diampech, dinamm a bep mac'hagn, hep gaou na tro fall ebet, kuit a zroug, hep namm na kignadenn, jourdoul, dizroug, yac'h, salv, dibistig, diampech, dic'houli, divac'hagn, dinamm, dic'hloaz, dic'haou, dinoaz, divlam, divles, kempenn.

wohlerzogen ag. : savet mat, desavet mat, seven.

Wohlfahrt b. (-) : ragevezh sokial g., aezamant an holl g., mad an holl g., kensaveteerezh g.

Wohlfahrtsausschuss g. (-es,-ausschüsse) : [istor] kengor a "salut public" g., kengor a "gensaveteerezh" g.

Wohlfahrtsfürsorge b. (-) : skoazell bublik b.

Wohlfahrtsmarke b. (-,-n) : timbr skoazell g.

Wohlfahrtspflege b. (-) : skoazell bublik b. ; *freie Wohlfahrtspflege*, madobererezh g., karitez b.

Wohlfahrtsstaat g. (-s,-en) : Stad vager b., Stad warediat b., Stad warezer b., Stad sokial b.

Wohlfahrtsverband g. (-s,-verbände) : kevredigezh a garitez b., aozadur karitezel g.

wohlfeil ag. : **1.** marc'had-mat, a briz dister, izel-briz ; **2.** *wohlfeile Redensarten*, troioù-lavar divlaz (disaour, goular, gwall voutin) ls.

wohlgeartet ag. : **1.** a stad uhel, a lec'h uhel ; **2.** savet mat, desavet mat, seven.

wohlgeboren ag. : [istor] a stad uhel, a lec'h uhel ; *hochwohlgeboren*, uhelouenn, uhelwad, a lignez uhel, a ouenn uhel, a lec'h uhel, a ouenn vat, a wad uhel, bet ganet (bet savet) a lec'h uhel, uhel e lignez, savet a ouenn uhel, uhel e ouenn, graet e voutoù dezhañ a-raok e dreid ; *Euer Hochwohlgeboren*, Aotrou.

Wohlgefallen n. (-s) : 1. plijadur g., dudi g., ebat g., bourrusted b., het g., hetañs b., misi g. ; *sein Wohlgefallen an etwas finden*, kaout plijadur oc'h ober udb, kemer plijadur gant udb, kemer un tamm plijadur gant udb, kaout ur misi ober udb, bourrañ ouzh udb ; [La Fontaine] *der Rabe hört's mit höchstem Wohlgefallen*, itron ar vran neuze ne bad mui gant al levenez ; 2. *sich in Wohlgefallen auflösen*, a) echuiñ mat evit an holl ; b) [dre skeud.] steuziañ, steuziñ, disparisañ, teuziñ, fatañ, diankañ, mont da get, mont e teuz, mont da netra, mont d'ar baz, mont da foar an diaoul, nijal kuit, mont da beurgoll ; *das Buch kann sich nicht einfach in Wohlgefallen aufgelöst haben*, ne c'hall ket al levr bezañ aet kuit gant an avel, n'eus ket a gav d'al levr, ne zeuer ket a-benn da ziskoachañ al levr, puchet eo Paolig war al levr, aet eo al levr e skouarn ar c'had ; *den Pulli musst du wegwerfen, bevor er sich in Wohlgefallen auflöst*, gwelloc'h e vefe dit teurel da stammenn d'ar blotoù a-raok dezhi mont a-dammoù (mont a-bilhennoù, mont e pilhoù, mont e truilhoù, mont e pilpouz).

wohlgefällig ag. : 1. [dispredet] ... a zegas plijadur, plijus, bourrus, hetus, ebat, dudius, hevoudek ; *ein Duft, der ihm wohlgefällig war*, ur c'hwezh a blij e dezhañ b., ur frond a blij e dezhañ g. ; 2. ... a ziskouez bezañ plijet, plijet, laouen ; *er lächelte wohlgefällig*, ur mousc'hoarzh a gontantamant a bare war e figur (war e zremm, war e ziweuz), ur mousc'hoarzh a laouenidigezh a skede war e zremm.

wohlgeformt ag. : paket mat, paket brav, korfet mat, a droc'had mat, temzet mat, troc'het mat, diskoupl, iziliek, iziliet mat, rollet mat, rollet divlam, a-dailh, mentek-dreist, frammet kaer, frammet mat, stummet brav, stummet kaer, stummet mat, a vent vat, heneuz, kaer a gorf, ur c'horf kaer a zen anezhañ, diskarg, mistr ha savet mat, kaer en e stumm hag en e ventoù, gobariet brav, modet brav, doubl, un troc'had mat a zen anezhañ, kigenet kaer, kiget mat, strujet brav, iziliet kaer, askornet mat ha livet kaer, neuzeit flour e gorf ; *wohlgeformte Beine*, divesker heneuz ls. ; *sie hat einen wohlgeformten Rücken*, sie hat ein wohlgeformtes Kreuz, skourret brav eo he dargreiz, dargreizet gweñ (dargreizet brav) eo ; *wohlgeformte Wangen*, divjod kigenet-flour ls. ; *wohlgeformtes Tier*, loen klok g., loen stummet brav e gorf g., tamm loen koant g., tamm loen diskarg g.

Wohlgefühl n. (-s) : plijadur g., bourrusted b., aez g., hevoud g., eurded b., het g., hetañs b.

wohlgekleidet ag. : gwisket kempenn, fichet, mistr, faro, cheuc'h, kran, strak, turgn, moust, nifl, lipet, stipet, a-stroñs, kempenn, gwisket brav, gwisket mistr ha mibin, gwisket kaer, gwisket koant, paket cheuc'h, paket brav, feul ; *sie ist immer wohlgekleidet*, honnezh a zo ur plac'h fichet, honnezh a vez gwisket kempenn atav, bepred e vez gwisket mistr ha mibin, bepred e vez paket cheuc'h, bepred e vez paket brav.

wohlgelitten ag. : deuet mat, gwelet mat, erru mat.

wohlgemeint ag. : evit mad u.b., e kerz u.b.

wohlgemerkt ag. : *wohlgemerkt* ! diwallit ! lakait evezh ! merkit mat an dra-se !

wohlgemut ag. : 1. laouen, drant, lirzhin, sart, seder ; 2. war e du mat, loariet mat, troet mat, en imor vat, aoz vat ennañ, tuet mat, e holl voc'higou er gêr gantañ, imoret mat, e saout er gêr, e voc'h er gêr, e vuoc'h vrizh er gêr, a dro vat, e godin, en e charreoù, en e blom, en e benn mat, en e devezhioù mat ; 3. gwellwelus.

Wohlgemut n. (-s) : [louza.] marjol-kil str., origanell b.

wohlgenährt ag. : lart, lardik, kuilh, rontik, bouroun, blouc'h, tevik, toufek, danzeat, kigek, korfet, korfek, hevag, digastiz, kigenet kaer, maget mat, bevet mat, kiget mat, maget cruz ; *ein wohlgenährtes Mädchen*, ur plac'h kuilh b., ur plac'h korfet kuilh b., ur gigenn vat a blac'h b., ur palvad mat a blac'h b., ur fetizenn a blac'h b., un troc'had mat a blac'h b., ur plac'h a droc'had mat b., ur plac'h temzet mat b., un temz vat a blac'h b., ur sac'had kig g.,

ur pezh kig g., ur vouldoupenn b., ur pezh toaz g., ur c'hroilhenn b., un drouilhenn b., ur verraodenn b., ur fardelladenn b., ul lardonenn b., ur vandrogenn b., ur frañjolenn b., ur voutell b., ur baborenn b., ur fardachenn b., ur farlaodenn b., ur vlonegenn b.

Wohlgenährtheit b. (-) : kuilhder g., kuilled b. ; *Wohlgenährtheit des Viehs*, magadurezh vat ar chatal b.

wohlgeraten ag. : 1. paket mat, paket brav, korfet mat, a droc'had mat, temzet mat, troc'het mat, diskoupl, iziliek, iziliet mat, rollet mat, rollet divlam, a-dailh, mentek-dreist, frammet kaer, frammet mat, stummet brav, stummet kaer, stummet mat, a vent vat, heneuz, kaer a gorf, ur c'horf kaer a zen anezhañ, diskarg, mistr ha savet mat, kaer en e stumm hag en e ventoù, gobariet brav, modet brav, doubl, un troc'had mat a zen anezhañ, kigenet kaer, kiget mat, strujet brav, iziliet kaer, askornet mat ha livet kaer, neuzeit flour e gorf ; 2. savet mat, desavet mat, seven.

Wohlgeruch g. (-s, -gerüche) : c'hwezh vat b., frond g., porfum g., burezh b. ; *mit Wohlgeruch erfüllen*, frondañ, porfumañ, frondusaat ; *der Wohlgeruch der frischgebackenen Crêpes*, burezh ar c'hrapouezh nevez-fardet b., c'hwezh vat ar c'hrapouezh nevez-fardet b.

Wohlgeschmack g. (-s) : saour g., blazenn vat b.

wohlgesetzt ag. : pouezet mat, sevenet pervezh, dibab, mistr ; *in wohlgesetzten Worten*, gant komzoù sevenet pervezh, gant komzoù mistr, gant komzoù pouezet mat, goude bezañ pouezet mat pep ger, pep ger o vezañ bet pouezet mat, gant komzoù dibab.

wohlgesinnt ag. : mennet mat, tuet mat ; *er ist mir wohlgesinnt*, gwelet mat on gantañ, deuet mat on gantañ, erru mat on gantañ, douget eo evidon, war e lizheroù emañ, war e gaieroù emañ, en e c'hras emañ, en e vañch emañ, flour a zo gantañ ouzhin.

wohlgestalt ag. / **wohlgestaltet** ag. : heneuz, paket mat, paket brav, korfet mat, korfet brav, kaer a gorf, a droc'had mat, temzet mat, troc'het mat, diskoupl, iziliek, iziliet mat, rollet mat, rollet divlam, a-dailh, mentet a-zoare, mentet a-feson, mentek-dreist, frammet kaer, frammet mat, stummet brav, stummet mat, a vent vat, kaer en e stumm hag en e ventoù, neuzeit flour e gorf, gobariet brav, modet brav, doubl, un troc'had mat a zen anezhañ, kigenet kaer, kiget mat, strujet brav, iziliet kaer, askornet mat ha livet kaer, neuzeit flour e gorf ; *wohlgestaltete Beine*, divhar kigenet flour ls., divhar frammet mat ls., divhar neuzeit flour.

wohlgewogen ag. : ... a glask vad u.b., ... a gar vad d'u.b., mennet mat ; *er ist mir wohlgewogen*, gwelet mat on gantañ, deuet mat on gantañ, erru mat on gantañ, douget eo evidon, war e lizheroù emañ, war e gaieroù emañ, en e c'hras emañ, en e vañch emañ.

wohlhabend ag. : fortuniet, fortunius, madek, arc'hantek, leveet, leveet mat, moaienet mat, leveet mat, en deus aez, en e aez, war e aez, reut e jeu, mat ar jeu gantañ, mat e jeu, brav-kenañ e stad, ebat e zoare, en e beadra, en e aezamant, mat e gerz, plousaet mat e votoù, plouzet mat e votoù, aes e borpant, aez dezhañ, uhel an dour gantañ, arc'hant gwalc'h e galon gantañ, arc'hant leizh e walc'h gantañ, mat ar bed gantañ, foenn er rastell gantañ, gouest, barrek, madoù dezhañ, kreñv e chouk, kreñv e gein, kreñv a gein, klok, arc'hantet bravik, frank an arc'hant gantañ, frank an traoù gantañ, mat da geinañ, un den a beadra anezhañ, un den a zanvez anezhañ, a-beadra, a-zanvez, P. patellek [dorn leun, diogel e berc'henn] ; *sie waren nicht gerade sehr wohlhabend*, ne oa ket frank-tre ar stal ganto, un tammig berr e oant dre o danvez ; *sie waren wohlhabend*, ar re-se o doa arc'hant mat, ar re-se o doa moaien, moaien e oant, leveet mat e oant, glad o doa, madoù e-leizh o doa war o anv, ar re-se e oa mat o c'herz, kreñv e oa an traoù ganto, madoù e-leizh o doa a-leve, ur madoù bras o doa, madoù bras o doa, danvez bras a oa dezho, danvez o doa, en o feadra e oant, traoù o doa, largentez o doa, arc'hant o doa, uhel e oa an dour en o milin, tud a dra (a beadra, a zanvez) a oa anezho, ar re-se e oa mat ar bed ganto, aez o doa, bevañ a raent en o aez ; *die Wohlhabenden*, ar binvidien ls., an dud vrv ls., an dud a zanvez ls., ar

re o deus aez ls., an dud a beadra ls., an dud a dra ls., an dud arc'hantek ls., ar vondianed ls., ar juloded ls., an dud vondian ls., an oterien ls., P. an dud pastellek ls.

Wohlhabendheit b. (-) : peadra g., aez g., aezamant g., aezoni b. **wohlhåbig** ag. : en e aez, ebat e zoare, reut e jeu, mat ar jeu gantañ, mat e jeu, brav-kenañ e stad, en e beadra, en e aezamant, mat e gerz, barrek, gouest, arc'hantek, madoù dezhañ, mat da geinañ, kreñv e chouk, kreñv e gein, kreñv a gein, klok.

wohlig ag. : 1. en e aez, laouen ; 2. plijus, bourrus, ebat, dudius, hetus ; *ein wohliges Gefühl*, ur santimant a aez g., ur santad a hevoud g., un af g. ; *eine wohlige Stille*, ur sioulder a ra vad g. ; *ein wohliges Heim*, un ti plijus (dudius) g., un ti propik g., un ti a neuz g.

Wohlklang g. (-s) : heson g., hesonerezh g., hesonded b., anao b., hesoniezh b., kensoniezh b., kensonerezh g., kenson g., c'hwekter g., c'hwekter b.

wohlklingend ag. : heson, hesonek, hesonus, heglev, kenson, kensonel, kensonus, kendoniek, kerzennek, c'hwek, flour ; *wohlklingende Stimme*, mouezh fraezh ha plijus da glevet, mouezh pouezet mat b., mouezh heson b., mouezh flour b., mouezh c'hwek b., mouezh hetus b. ; *etwas mit wohlklingender Stimme sagen*, sklintinañ udb.

Wohl laut g. (-s) : [yehz.] kensonerezh g., hesoniezh b.

Wohlleben n. (-s) : aez g., aezamant g., doare ebat g. ; *ein Wohlleben führen*, bezañ ebat e zoare, bevañ kaer, bezañ brav e zoare, c'hoari (ober) anezhi, kas warnezi, kas an ton.

wohlmeinend ag. : ... a glask vad u.b., ... a gar vad d'u.b., mennet mat.

wohlproportioniert ag. : paket mat, paket-brav, korfet mat, korfet brav, a droc'had mat, temzet mat, troc'het mat, diskoupl, iziliek, iziliet mat, rollet mat, rollet divlam, a-dailh, mentet a-feson, mentet a-zoare, mentek-dreist, frammet kaer, frammet mat, stummet brav, stummet kaer, stummet mat, a vent vat, heneuz, kaer a gorf, ur c'horf kaer a zen anezhañ, diskarg, mistr ha savet mat, kaer en e stumm hag en e ventoù, gobariet brav, modet brav, doubl, un troc'had mat a zen anezhañ, kigennek kaer, kiget mat, strujet brav, iziliet kaer, askornet mat ha livet kaer, neuziet flour e gorf.

wohlredend ag. : helavar, helavar da brezeg, lokañsus, lokant, beget mat, teodet mat, teodet kaer, latennet kaer, latennet mat, lañchennet mat, un teod helavar dezhañ, hir e deod, dilu a deod, ur mestr kaozeer anezhañ, ur gwir brezeger anezhañ, ur c'haozeer brav anezhañ, un den a lokañsus anezhañ, ur c'homzer flour anezhañ, un distager kaer anezhañ, ur beger mat anezhañ, un teod kaer a zen anezhañ, ur c'homzer brav anezhañ.

Wohlredendheit b. (-) : helavarded b., lokañsus b.

wohlriechend ag. : frondus, frondek, c'hwezh vat gantañ, c'hwek, ... taol-c'hwezh, ... frond, a vouezh mat ; *wohlriechende Bäume*, gwezh c'hwezh vat str.

wohl schmeckend ag. : saourus, sasun, blazet mat, c'hwek.

Wohlsein n. (-s) : aez g., hevoud g., yec'hed g. ; *zum Wohlsein* ! yec'hed deoc'h ! yec'hed mat deoc'h ! yec'hed ! yec'hedoù ! da skrin ho kalon ! yec'hed mat d'an holl, hemañ a zo o vont da goll ! yec'hed mat deoc'h tout, hemañ a zo o vont en e roud ! [dispredet] d'ho tied !

wohsituert ag. : keinet mat, moaienet mat, leveet mat, kreñv e chouk, kreñv an traoù gantañ, arc'hantet bravik, frank an arc'hant gantañ, frank an traoù gantañ, plousaet mat e votoù, plouziet mat e votoù, aes e borant, aes dezhañ, uhel an dour gantañ, klok, arc'hant gwalc'h e galon gantañ, arc'hant leizh e walc'h gantañ, mat ar bed gantañ, mat an traoù gantañ, foenn er rastell gantañ, barrek, gouest, en deus aez, arc'hantek, madek, madoù dezhañ, kreñv e gein, kreñv a gein, mat da geinañ.

Wohlstand g. (-s) : aez g., aezamant g., pinvidigezh b., hoal-vat b., finborte g., aezoni b., berzh g., berzh-mat g., hevoud g., P.

prespolite b. ; *Frieden und Wohlstand*, peoc'h ha finborte ; *im Wohlstand leben*, bevañ aes, kaout aez, kaout danvez a-walc'h evit bevañ en e aez, kaout peadra da vevañ en e aez, bevañ en e aez, bezañ barrek, bevañ er pinvidigezh, bevañ en aezamant ; *jemandem Reichtum und Wohlstand bringen*, ober fortun u.b., degas pinvidigezh hag aezamant d'u.b., degas pinvidigezh hag hevoud d'u.b., degas dour da vilin u.b., sachañ dour da vilin u.b. ; *er kannte nicht einmal das Ausmaß seines Wohlstands*, ne ouie ket ar pegement eus e zanvez, ne anaveze ket niver e zanvez ; *er möchte schnell zum Wohlstand kommen*, c'hoant en deus dastum ar bed en ur grogenn vrennig e berr amzer.

Wohlstandsgesellschaft b. (-, -en) : kevredigezh a builhentez b., kevredigezh pinvidik b.

Wohlstandsland n. (-s, -länder) : bro binvidik b.

Wohl tat b. (-, -en) : mad g., madober g., madelezh b., ober a vadelezh g., misi g., apoue vrav b., bevez g., frealz g., balzam g., louzoù c'hwek g. ; *eine Wohltat erweisen*, ober vad, ober ur vad, ober ar vad ; *die Wohltaten*, ar madelezhioù ls., an oberoù mat ls. ; *seine Wohltaten hatte man nicht vergessen*, chomet e oa ar brud eus e vadelezhioù, chomet e oa ar brud eus ar madelezhioù en doa skuilhet en-dro dezhañ ; *das war eine wahre Wohltat für ihn*, ur vadelezh e oa bet an dra-se evitañ ; *jemanden mit Wohltaten überschütten*, skuilhañ madoberoù war u.b.

Wohl tater g. (-s, -) : madoberour g., dorn karantezus g., oberour-mat g.

wohl tätig ag. : 1. madelezhus, karantezus, madoberus, aluzenus ; 2. emsavus, splotus.

Wohl tätigkeit b. (-) : madobererezh g., karitez b., karantez b., oberoù a drugarez ls., oberoù a garitez ls., oberoù a garantez ls. ; *öffentliche Wohl tätigkeit*, karitez foran b. ; *Wohl tätigkeit macht nicht ärmer*, reiñ aluzen d'ar paour alies ne ziverras biskoazh an danvez ; *die Wohl tätigkeit hat ihn in den Ruin geführt*, aet eo da raz o reiñ an aluzen.

Wohl tätigkeitsbazar g. (-s, -e) / **Wohl tätigkeitsbasar** g. (-s, -e) : gwerzhidigezh evit sikour ar beorien b., gwerzhidigezh (gwerzhadeg) a garitez b.

Wohl tätigkeitskonzert n. (-s, -e) : abadenn sonerezh evit sikour ar reuzeudien b., abadenn sonerezh a garitez b.

Wohl tätigkeitsverein g. (-s, -e) : aozadur karitezel g., kevredigezh a garitez b., kevredigezh evit sikour ar reuzeudien b., patronaj g.

wohl tönend ag. : heson, flour ; *wohl tönende Stimme*, mouezh fraezh ha plijus da glevet b., mouezh pouezet mat b.

wohl tuend ag. : madoberus, madelezhus, a ra vad, a zo ur vadelezh, a zo ur bevez, a zo ur misi, a zo un apoue vrav, a zo ul louzoù c'hwek, yec'hedus, gounidus evit ar yec'hed ; *die wohl tuende Wirkung des Friedens*, madoberoù ar peoc'h ls. ; *ein wohl tuender Spaziergang*, ur bourmenadenn mat evit ar yec'hed b.

wohl tun V.gw. (tat wohl / hat wohl getan) : ober vad ; *das tut mir wohl*, kement-se a ra vad din, ur vadelezh eo an dra-se din, ur bevez eo din, ur misi eo din, ul louzoù c'hwek eo din, un apoue vrav eo din ; *eine Verschnaufpause würde dir wohl tun*, ne vefe ket fall dit diskuizhañ un tammig, ne vefe ket drouk dit diskuizhañ un tammig, ne vefe ket ur fall dit diskuizhañ un tammig ; *jemandes Herzen wohl tun*, lakaat levenez e kalon u.b. ; *der Regen tut der Ernte wohl*, ar glav a sedera an trevadoù.

wohl überlegt ag. : diazez, a boell, poellek, poellet, poellet mat, soliet mat, pouezet mat, dalc'h ha poell gantañ, soñjet ha soñjet mat, a benn, a skiant, fur, avizet, evezhie, pervezh, etre daou, poelladus, pozet, prederiek, skiantek, rezonet, a boell hag a furnez, parfet, kompez, plaen ; *eine wohl überlegte Antwort*, ur respont poellet mat g., ur respont dalc'h ha poell gantañ g., ur respont soñjet ha soñjet mat g.

Adv. : gant poell ha skiant, gant poell ha furnez, gant preder, war e bouez, war e blaen, a-ratozh, a-fetepañ, a-zevri, gant rat, dre e ratozh, a-benn-kefridi / a-ratozh-kaer / a-ratozh-mat (Gregor) ; *wohl überlegt handeln*, mont dezhi gant poell ha furnez, mont dezhi gant poell ha skiant, mont dezhi gant poellegezh, mont dezhi gant preder.

wohlverdient ag. : ... n'eo ket bet laeret gant an-unan, ... a zo dleet mat d'an-unan ; *er hat seine wohlverdiente Strafe bekommen*, kastizet eo bet evel ma telleze, kastizet eo bet evel ma'z eo dleet, kastizet eo bet evel ma faot, ur gwiskad a-zoare en deus paket.

Wohlverhalten n. (-s) : [goapaus] emzalc'h kensentour g., emzalc'h kemplegour g.

Wohlverleih g. (-s,-e) : [louza.] amika-menez str.

wohlweislich Adv. : gant furnez vras, en un doare fur-kenañ ; *er hat sich wohlweislich davor gehütet*, en em ziwallet mat en deus bet eus an dra-se, fur a-walc'h e oa bet evit en em ziwall ouzh an dra-se.

wohlwollen V.k.d. (will wohl / wollte wohl / hat wohlgevollet) : [dispredet] *jemandem wohlwollen*, karet e vad d'u.b., karet vad d'u.b., klask mad u.b. ; *jemandem nicht wohlwollen*, karet droug d'u.b., pediñ droug d'u.b.

Wohlwollen n. (-s) : madelezh b., madelezhusted b. karantegezh b., karantelezh b., klouarder g., klouarded b., grasiusted b., grasiuster g. ; *jemandem Wohlwollen erzeugen*, mont gant madelezh ouzh u.b., mont d'u.b. gant madelezh (gant karantegezh, gant karantelezh), kaout kalon vat en andred u.b., diskouez bolontez vat d'u.b., ober chalaniz d'u.b., cherisañ u.b., ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b. ; *sich um jemandes Wohlwollen bemühen*, klask en em dremen ouzh u.b., klask en em dremen diouzh u.b., klask dont mat gant u.b., en em lipat ouzh u.b., klask bezañ deuet mat d'u.b., klask bezañ douget gant u.b., klask bezañ erru mat gant u.b. ; *jemandes Wohlwollen gewinnen*, sachañ madelezh u.b. war an-unan, gounit grasoù mat u.b., gounit madelezh u.b., gounit grad-vat u.b., tennañ grad-vat u.b. war an-unan, gounit kalon u.b., gounit karantez u.b. ; *jemandes Wohlwollen genießen*, bezañ deuet mat d'u.b., bezañ deuet mat gant u.b., bezañ war lizheroù u.b., bezañ war kaieroù u.b., bezañ e mañch u.b., bezañ erru mat gant u.b., bezañ e gras u.b., bezañ an ton gant an-unan.

wohlwollend ag. : ... a glask vad u.b., ... a gar vad d'u.b., mennet mat, klouar, grasius ; *wohlwollende Neutralität*, neptuegezh douget d'ur gevrenn b. ; [astrologiezh] *wohlwollender Planet*, planedenn vat b.

Adv. : gant madelezh, gant madelezhusted, gant karantegezh, gant karantelezh, grasius, ent-grasius.

Wohn- : ... annez, ... annezañ, ... annezet.

wohnbar ag. : annezus.

Wohnanhänger g. (-s,-) : karavanenn b., karavan b.

Wohnbau 1. [Bro-Austria] g. (-s, liester ebet) : sevel tiez g. ; 2. g. (-s,-bauten) ti-annez g., chomaj g., lojeiz g., lojeris g., loj g.

Wohnbedingungen ls. : aozioù lojañ ls.

Wohnbezirk g. (-s,-e) : karter annez g., karter-annezañ g.

Wohnblock g. (-s,-blöcke/-s) : 1. stroll savadurioù g., bodad tiez g., bodenn diez b., bodennad tiez b., takad tiez g., tolpad tiez g. toullad tiez g., gronnad tiez g. ; 2. tour annez g., meurdi g. ; 3. renknad kentiez b.

Wohnboot n. (-s,-e) : kobar terket evit bevañ enni b., house-boat g., ti-bag g. [liester tiez-bag].

Wohncontainer g. (-s,-) : 1. lochenn annez lem-laka b. ; 2. ti heloc'h g.

Wohneinheit b. (-,-en) : unvez annez b.

wohnen V.gw. (hat gewohnt) : bezañ o chom e, bezañ o vevañ e, lojañ e, ober e annez e, bezañ annezet e, annesañ, bezañ diazezet e, ober e zemeurañs e, bezañ kambret e, poblañ [ul lec'h bennak] ; *wo wohnt er* ? pelec'h emañ e annez ? pelec'h e ra e annez ? pelec'h e ra e zemeurañs ? pelec'h emañ oc'h ober e annez ? pelec'h emañ o chom ? e pelec'h emañ o vevañ ? pelec'h emañ o kludañ ? ; *in der Stadt wohnen*, bezañ o chom e kêr ; *auf dem Land wohnen*, bezañ o chom war ar maez ; *innerhalb der Stadt wohnen*, bezañ o vevañ e-barzh kêr ; *außerhalb der Stadt*

wohnen, bezañ o chom en diavaez eus kêr, bezañ o vevañ er-maez eus kêr, bezañ o chom a-ziavaez da gêr, bezañ o vevañ e-maez eus kêr, bezañ o chom er-maez a gêr (Gregor) ; *in der Nähe der Stadt wohnen*, bezañ o vevañ tost da gêr, bezañ o chom nepell diouzh kêr, bezañ o chom war-dro kêr ; *weit weg von der Stadt wohnen*, weit von der Stadt wohnen, bezañ o vevañ pell-mat diouzh kêr, bezañ o chom war-hed pell diouzh kêr, bezañ o chom distro diouzh kêr ; *am anderen Ende der Stadt wohnen*, bezañ o chom er penn all a gêr ; *im Hotel wohnen*, bezañ o lojañ en ul leti ; *möbliert wohnen*, bezañ o lojañ en ur pezh meublet (gloestret, annezet) ; *wir wohnen nicht im selben Stadtviertel*, n'emaomp ket er memes karter ; *in beengten Verhältnissen wohnen*, beengt wohnen, bezañ lojet strizh, bezañ enk war an-unan er gêr, bevañ kloz ha tenn (war enk, en enk), bezañ gwasket en e lojeiz ; *er wohnt oben im Haus*, kambret eo war-laez ; *mit jemandem Tür an Tür wohnen*, bezañ o chom dor-ouzh-dor gant u.b., bezañ o chom dor-ha-dor gant u.b. ; *die, die unter uns wohnen*, ar re dindan, ar re a zo o chom dindan ; *er wohnt in der Etage direkt über uns*, emañ o chom a-uc'h (a-us, a-zioch) dimp, emañ o chom er solier a-us dimp, emañ o chom e-krech ; *er wohnt auf der anderen Seite der Straße, direkt gegenüber*, n'eus nemet treuz ar ru etre hon tiez, n'eus nemet led ar straed etre hon tiez, emañ e di just rag-eeun da'm hini war an tu all eus ar straed, emañ e di tre-ha-tre a-dal da'm hini war an tu all eus ar straed, a-benn emañ hon daou di a bep tu eus ar straed ; *seitdem wohnt kein Mensch mehr hier*, abaoe n'eus den ebet amañ o chom ; *seit wann wohnst du hier* ? pet vloaz 'zo out deuet da chom amañ ? abaoe pe amzer emañ amañ o chom ? pegeit 'zo emañ amañ o chom ? abaoe peur emañ amañ o chom ? abaoe pevare emañ amañ o chom ? abaoe pegeit emañ amañ o chom ? abaoe pegoulz emañ amañ o chom ? ; P. *er wohnt am Arsch der Welt*, P. *er wohnt jwd* [berradur evit ganz weit draußen distaget iotvede e doare Berlin], emañ o chom pell an diaoul, emañ o chom en ur c'hreiz lec'h distro, emañ o chom en un distro, emañ o chom en un difouilh, emañ o chom en ur vro ouez, emañ o chom en un toull kutez, emañ o chom en un toull gouez, emañ o chom en ul lec'h digenvez, emañ o chom en ur c'hreiz lec'h distro, emañ o chom en un toull kêr, emañ o chom en un toull kollet kac'het gant an diaoul, emañ o chom en un toull parrez kollet ha dilezet gant an Aotrou Doue, emañ o chom en ur vourc'hadenn laou, emañ o chom en ul lec'h kollet, emañ o chom e Kerneblec'h, emañ o chom e Kernetra, emañ o chom e Kerneuz, emañ o chom e Keribil-Beuz, emañ o chom war ar beoz.

Wohnfläche b. (-,-n) : gorread annesañ g., aoz g./b.

Wohngebäude n. (-s,-) : 1. ti-annez g., chomaj g., lojeiz g., lojeris g., loj g., herberc'h g., tiadur g., ti-tan g. ; 2. kendi g.

Wohngebiet n. (-s,-e) / **Wohngegend** b. (-,-en) : takad annez g., takad annezet g., takad kenannez g., karter annez g., karter-annezañ g.

Wohngeld n. (-s,-er) : gopr lojeiz g., skorenñ lojañ b.

Wohngemeinschaft b. (-,-en) : kumuniezh kenannezañ b., kumuniezh kenvevañ b., kumuniezh kenfeurmerien b. [ti pe ranndi feurmet gant meur a hin], kenannez g., kevannez g., kenannezadur g. ; *in einer Wohngemeinschaft leben*, bevañ e kumuniezh, bevañ e kenfeurm.

Wohngift n. (-s,-e) : danvez pistrus implijet evit sevel tiez g.

wohnhaft ag. : o chom e, e annez e, annezet e, diazezet e ; *in Mainz wohnhaft*, e annez e Mainz, o chom (annezet, diazezet) e Mainz.

Wohnhaus n. (-es,-häuser) : 1. ti-annez g., annez g., chomaj g., lojeiz g., lojeris g., loj g., herberc'h g., tiadur g., ti-tan g., menaj g. ; *wohlbestelltes Wohnhaus*, wohl bestelltes Wohnhaus, ti aveet gant an holl aezamantoù g. ; 2. kendi g.

Wohnheim n. (-s,-e) : bod-lojañ g., bod herberc'hiañ g. ; *Wohnheim für junge Arbeiter*, bod labourerien yaouank g.

Wohnküche b. (-,-n) : kegin-saloñs b.

Wohnkultur b. (-,-en) : aveadurioù ti ls., stuzegezh annez b.

Wohnlage b. (-,-n) : lec'h annez g. ; *Haus in günstiger Wohnlage*, ti lec'hiet mat g., ti gourset brav g.

wohlich ag. : kevannezus.

Wohnmobil n. (-s,-e) : karr-kampiñ g.
Wohnmodul n. (-s,-e) : mollad annezñ g.
Wohnort g. (-s,-e) : annezlec'h g., chomlec'h g., lec'h-anez g.
wohnnortnah ag. : nes, tost, a-dost ; *wohnnortnaher Einzelhandel*, kenwerzh a-dost g., kenwerzh nes g.
Wohnplatz g. (-es,-plätze) : annezlec'h g., chomlec'h g., lec'h-anez g., aoz g./b.
Wohnraum g. (-s,-räume) : sal annez b.
Wohnraumsteuer b. (-,-n) : taos war al lojeiz g.
Wohnschiff n. (-s,-e) : kobar terket evit bevañ enni b., house-boat g., ti-bag g. [*liester* tiez-bag].
Wohnschlafzimmer n. (-s,-) : kambr-gousket-saloñs b.
Wohnsiedlung b. (-,-en) : lodennaoueg b., karter annez g., karter-anezñ g.
Wohnsiedlungsgebiet n. (-s,-e) : takad annez g., takad annezet g., takad kenannez g., karter annez g., karter-aneziñ g.
Wohnsitz g. (-es,-e) : annezlec'h g., lec'h-anez g., chomlec'h g., annez g., ti-anez g., demeurañs b., chomadur g., herberc'h g., sez b./g. ; *fester Wohnsitz*, chomlec'h boutin g. ; *erster Wohnsitz*, *Hauptwohnsitz*, ti pennañ g., annezlec'h ordinal g., chomlec'h ordinal g., lec'h-anez pennañ g., annez pennañ g. ; *zweiter Wohnsitz*, eilannez g., eilti g. ; *ohne festen Wohnsitz*, hep ti nag aoz (H.T.N.A.), hep bod nag aoz, hep mont ebet, diloj, digêr, didi, diherberc'h, hep skod na loj, hep ti na loj, P. ... a ya eus an eil solier d'eben ; *keinen festen Wohnsitz haben*, bezañ hep ti nag aoz, na gaout na ti nag aoz, na gaout na ti na foz, na gaout na ti na loj, na gaout mont ebet, chom hep ti nag aoz, na gaout tamm ti ebet, na gaout tamm lojeiz ebet, mont eus an eil solier d'eben, na gaout kêr ebet, bezañ du-mañ du-hont, bezañ digêr, bezañ diloj, bezañ didi, bezañ war kein ar wiz, bezañ war teod an deñved ; *gesetzlicher Wohnsitz*, chomlec'h hervez al lezenn g., chomlec'h ofisiel g. ; *wirklicher Wohnsitz*, chomlec'h gwirion g. ; *dienstlicher Wohnsitz*, chomlec'h labour g., chomlec'h a-berzh e garg g., lojeiz karg g. ; *ehelicher Wohnsitz*, chomlec'h an tiegezh g., chomlec'h an daou bried g., ti ar priedoù g., kenannez g. ; *seinen Wohnsitz irgendwo anmelden*, lakaat e gêr en ul lec'h bennak, lakaat e zemeurañs en ul lec'h bennak.
Wohnsitzbeleg g. (-s,-e) : testeni annez g.
wohnsitzlos ag. : hep ti nag aoz (H.T.N.A.), hep bod nag aoz, hep mont ebet, diloj, digêr, didi, diherberc'h, hep skod na loj, hep ti na loj, P. ... a ya eus an eil solier d'eben ; *wohnsitzlos sein*, bezañ hep ti nag aoz, na gaout na ti nag aoz, na gaout na ti na foz, na gaout na ti na loj, na gaout mont ebet, chom hep ti nag aoz, na gaout tamm ti ebet, na gaout tamm lojeiz ebet, mont eus an eil solier d'eben, na gaout kêr ebet, bezañ du-mañ du-hont, bezañ digêr, bezañ diloj, bezañ didi, bezañ war kein ar wiz, bezañ war teod an deñved.
Wohnsitznachweis g. (-es,-e) : testeni annez g.
Wohnsitzwechsel g. (-s) : kemm chomlec'h g., kemm annez g.
Wohnstätte b. (-,-n) : annezlec'h g., chomlec'h g., annez g., demeurañs b., chomadur g., lec'h-anez g., herberc'h g. ; *Unverletzlichkeit der Wohnstätte*, *Unverletzbarkeit der Wohnstätte*, *Unantastbarkeit der Wohnstätte*, disgallded an annez b.
Wohnsteuer b. (-,-n) : taos war al lojeiz g., tell war al lojeiz b.
Wohnstock g. (-s,-stockwerke) : [Bro-Suis] estaj g., solier g., solieradur g., kombod g.
Wohnstube b. (-,-n) : sal-degember b., saloñs g.
Wohnung b. (-,-en) : 1. ti-anez g., chomaj g., lojeiz g., lojeris g., loj g., herberc'h g., tiadur g., menaj g., demeurañs b., ti g., kêr b. ; *jemandem Kost und Wohnung geben*, reiñ bod hag aoz ha gwele evit an noz d'u.b. - reiñ bara ha golo d'u.b. - magañ, lojañ ha freskañ u.b. - reiñ pred ha gwele d'u.b. - reiñ ti ha loj d'u.b. ; *ungemütliche Wohnung*, ti disaour g., ti disasun g. ; *die Wohnung wechseln*, dilojañ, cheñch ti, treiñ annez ; *eheliche Wohnung*,

chomlec'h an tiegezh g., chomlec'h an daou bried g., ti ar priedoù g., kenannez g. ; *freie Wohnung*, *frei gewordene Wohnung*, lojeiz dieub g. ; *für einen so kurzen Aufenthalt dort brauchst du doch keine Wohnung zu mieten*, evit an nebeudig amzer ac'h eus da chom eno ne dalvez ket ar boan dit feurmiñ ul lojeiz, evit an hed (evit ar c'heit) ac'h eus da chom eno ne dalvez ket ar boan dit feurmiñ ul lojeiz ; *eine geräumige Wohnung haben*, bezañ frank war an-unan er gêr, bezañ frank d'an-unan er gêr, kaout frankiz en e lojeiz, bezañ ec'hon d'an-unan er gêr, bezañ en e ec'hon en e lojeiz ; *sich in seiner Wohnung verkriechen*, en em serriñ er gêr ; *Unverletzlichkeit der Wohnung*, *Unverletzbarkeit der Wohnung*, *Unantastbarkeit der Wohnung*, disgallded an annez b. ; 2. ranndi b. ; *eine Wohnung*, ur c'hambrou g., ur ranndi b. ; *die Wohnung ist frei*, diac'hub eo ar ranndi, vak eo ar ranndi, goullto eo ar ranndi ; *er ist nicht in der Wohnung, im Keller aber, n'emañ ket er ranndi*, er c'hav emañ ; *eine Wohnung suchen*, klask ur ranndi da feurmiñ ; *jemandem eine Wohnung vermieten*, lezel ur ranndi e feurm gant u.b., feurmiñ ur ranndi d'u.b., feurmiñ ur c'hambrou d'u.b. ; *eine Wohnung mieten*, kemer ur ranndi e feurm, feurmiñ ur ranndi digant u.b., feurmiñ ur c'hambrou digant u.b. ; *Wohnung mit allen Bequemlichkeiten*, ranndi gant pep aezamant b. ; *eine Wohnung abnehmen*, ensellet stad ur ranndi ; *eine Wohnung räumen (aufgeben)*, kuitaat ur ranndi, diannezañ, dilojañ ; *jemanden zur Räumung seiner Wohnung zwingen*, diannezañ u.b., bannañ u.b. eus e ranndi ; *eine Wohnung beziehen*, dont d'ober e annez en ur ranndi, mont en ur ranndi da chom ; *er fand ziemlich schnell eine Wohnung*, en em gavout a reas da gaout buan a-walc'h ur ranndi ; *eine Wohnung möblieren*, *eine Wohnung ausstatten*, meubliñ ur ranndiñ, kempenn ur ranndi, arrebeuriañ ur ranndi, gloestrañ ur ranndi, greiañ ur ranndi, gwamisañ ur ranndi, annezñ ur ranndi, aveiñ ur ranndi ; 3. [mojenn.] *die finstere Wohnung*, an douar a deñvalijenn g.
Wohnungsamt n. (-s,-ämter) : gwazadur al lojeiz g., burev lojañ g., gwazerezh al lojeiz g.
Wohnungsbau g. (-s) : sevel tiez g.
Wohnungsbeschaffung b. (-,-en) : pourvezadur lojeiz g., pourchas lojeiz g.
Wohnungsbestand g. (-s,-bestände) : lojeizeg b
Wohnungseigentümer g. (-s,-) : perc'henn ur ranndi g. ; *Wohnungseigentümer werden*, diraez ar berc'henniezh, dont da berc'henn.
Wohnungseinrichtung b. (-,-en) : arrebeuri ls., annezou ls., annezioù ls., annez ls., gloestroù ls., madoù annez ls., gloestraj ls., prestoù ls., pezhioù meurbaj str., meubl str.
Wohnungsgeldzulage b. (-,-n) / **Wohnungsgeldzuschuss** g. (-es,-zuschüsse) : gopr lojeiz g., skorenñ lojañ b.
Wohnungsinhaber g. (-s,-) : perc'henn g.
wohnungslos ag. : hep ti nag aoz, hep ti na loj, hep bod nag aoz, hep mont ebet, diloj, diannez, didi ; *wohnungslos sein*, bezañ hep ti nag aoz, na gaout na ti na loj, bezañ hep bod nag aoz, na gaout na ti nag aoz, na gaout mont ebet, na gaout na ti na foz, chom hep ti nag aoz, na gaout tamm ti ebet, na gaout tamm lojeiz ebet, mont eus an eil solier d'eben, na gaout kêr ebet, bezañ du-mañ du-hont, bezañ digêr, bezañ diloj, bezañ didi, bezañ diannez, bezañ war kein ar wiz, bezañ war teod an deñved, bezañ eus an eil solier d'eben.
Wohnungsmangel g. (-s) : berregezh lojañ b., enkadenn al lojañ b.
Wohnungsmarkt g. (-s) : marc'had ar madoù annez g., nevid ar madoù annez g.
Wohnungsmiete b. (-,-n) : feurm g.
Wohnungsnachweis g. (-es,-e) : burev lojañ g., servij lojañ g., gwazadur al lojeiz g., gwazerezh al lojeiz g.
Wohnungsnot b. (-) : enkadenn al lojañ b., berregezh lojañ b.
Wohnungsspekulation b. (-,-en) : arvrokañ war ar madoù-leve g., arvrokerezh war ar madoù diloc'h g.
Wohnungssuche b. (-) : klask lojeiz g.
Wohnungstausch g. (-es,-e) : eskemm lojeiz g.
Wohnungstür b. (-,-en) : dor ar ranndi b.

Wohnungsvermittlungsstelle b. (-,-n) : aozadur feurmiñ g.
Wohnungsverweis g. (-es,-e) : [gwir] skarzhadur eus an ti g., berz chom en ti g.
Wohnungswechsel g. (-s) : kemm chomlec'h g., kemm annez g.
Wohnungszuschuss g. (-es,-zuschüsse) : gopr lojeiz g., skorenn lojañ b.
Wohnverhältnisse ls. : aozioù lojañ ls.
Wohnviertel n. (-s,-) : karter annez g., karter-anneziñ g.
Wohnwagen g. (-s,-) : karavanenn b., karavan b., roulotenn b. ; *Urlaub im Wohnwagen*, karavaniñ g. ; *den Wohnwagen anhängen*, stagañ ar gavaran ouzh ar c'harr-tan ; *einen Wohnwagen ziehen*, stlejañ ur garavan.
Wohnwagentourismus g. (-) : karavaniñ g.
Wohnwagentourist g. (-en,-en) : karavaner g.
Wohnzimmer n. (-s,-) : sal-degemer b., saloñs g.
Wohnzins g. (-es,-e) : feurm g.
Wolach g. (-s,-e) : [lu] pallenn-marc'h g., palañch g. ; *ein Pferd mit einem Wolach bedecken*, palañchiñ ur marc'h.
Woivode g. (-n,-n) : voivod g. [*liester voivoded*], voievod g. [*liester voievoded*] [*uheliad e Polonia ha Serbia*].
Woivodschaft b. (-,-en) : 1. [karg] voivodiezh b. ; 2. [ranndir] voivodelezh b.
Wok g. (-,-s) : [kegin.] wok g.
Wölbrücke b. (-,-n) : pont war volzioù g., pont war waregoù g.
wölben V.k.e. (hat gewölbt) : krommañ, gwariañ, bolzañ, bolzenniñ, baotañ, bodiñ.
V.gw. : **sich wölben** (hat sich (ak.) gewölbt) : bolzenniñ, bolzañ, krommaat, kofañ, baotañ, c'hwezañ, koeñviñ, foeñviñ ; *gewölbte Straße*, hent bolzennek g., hent kromm g., hent baotet g., hent baotek g., hent war vaot g. ; *sie hat ein schön gewölbtes Kreuz*, skourret brav eo he dargreiz, dargreizet gwevn (dargreizet brav) eo ; *die Mauer wölbt sich*, bolzet eo ar voger, bolzennet eo ar voger, ur volzenn a zo deuet er vur, daougreniñ a ra ar voger, kofañ a ra ar vur, dont a ra kof er voger, dont a ra koeñv er vur, dont a ra c'hwez er voger, bolzañ a ra ar vur, bolzenniñ a ra ar vur, c'hwezañ a ra ar voger, koeñviñ a ra ar vur, emañ ar voger o tapout kof.
Wölbspiegel g. (-s,-) : [optik] melezhour argeinek g.
Wölstein g. (-s,-e) : [tisav.] maen-bolz g.
Wölbtstütze b. (-,-n) : krommenn b., bolz b.
Wölfläche b. (-,-n) : [tisav.] gorreenn diavaez ar volz b.
Wölbung b. (-,-en) : 1. bolzadur g., bolzennadur g., bolzenn b., krommenn b., bolz b., gwarg g., gwargadur g., krommadur g., kammbleg g., gwar g., pleg g., plegadur g., gwaradur g., bodadur g., baot b., krommder g. ; *eine Wölbung in der Mauer*, ur volzenn er voger b., kein ur vur g. ; *Wölbung nach innen*, argevegezh b., argev g. ; *Wölbung nach außen*, argeinegezh b. ; 2. kof g. ; *die Wölbung des Topfes*, kof ar pod g. ; *die Wölbung eines Fasses*, kof ur varrikenn g. ; *eine Vase mit tiefer Wölbung*, ul lestr don e gof g.
Wölbungsfläche b. (-,-n) : [tisav., tekn.] innere Wölbungsfläche, enkein g. ; äußere Wölbungsfläche, ezkein g.
Wölbungstragstein g. (-s,-e) : [tisav.] lost-lamp g.
Wolf g. (-s,Wölfe) : 1. [loen.] bleiz g., [dre fent] Gwilhou g., [dre flourlavar] ki-noz g., ki koad g. ; *Jungwolf*, krennvleiz g. [*liester krennvleizi*] ; *der Wolf verschwindet mit seiner Beute*, e breizh a ya gant ar bleiz, ar bleiz a ya gant e breizh ; *der Wolf heult*, yudal a ra ar bleiz, hudal a ra ar bleiz ; *der Wolf heult den Mond an*, yudal a ra ar bleiz ouzh al loar, hudal a ra ar bleiz ouzh al loar ; *die Wölfe rückten dem galoppierenden Pferd immer näher*, lañsañ a rae ar bleizi war ar marc'h ; *der Wolf im Schafspelz (in Schafskleidern)*, ur bleiz skrafer gwisket e dañvad g., ur bleiz du dindan kroc'henn un oan gwenn g., ar bleiz dindan kroc'henn an oan g., al louarn o prezeg d'ar yer g., unan gwenn diavaez du diabarzh g. ; *die Wölfe fressen einander nicht auf*, dalc'h mat ha me a gigno, an hanter

eus ar c'hroc'henn az po - pep hini a gar e bar, ar bleizi ivez ; *der böse Wolf*, ar bleiz drouk, ar bleiz du g., ar Waoñ du g. ; *der schwarze Wolf ist gekommen, dich zu holen*, erru eo ar bleiz du dit, erru eo ar bleiz drouk dit, erru eo ar Waoñ du dit ; *der Mensch ist dem Menschen ein Wolf, der Mensch ist des Menschen Wolf*, an dud ne absolvent ket - gwashañ enebour an den eo an dud - an tostañ kar en deus mab-den eo an estren yen - truez 'zo marv, karantez 'zo interet - n'eus ket a garantez na mann ebet etre an dud - gra da oan hag e vi touzet - mar grit ho dañvad e viot touzet - mar plegez da vezañ gwelien e vi lonket gant ar moc'h ; *Wolf ! Wolf !* habo ! habo ! harz ar bleiz ! / hu ! hu ! hu ! harz ar bleiz ! ; *Wölfe laut hetzen*, haboat, argadiñ bleizi, ober an hu war ar bleizi ; *Wölfe hetzen*, kas bleizi ; 2. [kr-l] *die Schafe von den Wölfen bewachen lassen*, lakaat ar bleiz gant e zeñved, labourat a vil vallozh kaer, labourat war an tu ma tiskrab ar yar, bazañ an hoc'h, lakaat ar bas war an hoc'h ; *mit den Wölfen heulen*, c'hwezhañ a-du gant an avel, c'hwezhañ e tu an avel, treiñ gant an avel, mont gant red an dour ; *wenn man den Wolf nennt, kommt er gerennt*, pa vez komzet eus ar bleiz e vez gwelet e lost a-bell pe a-dost - pa vez komzet eus ar bleiz emañ e lost e-kreiz - pa gomzer eus ar bleiz e weler e benn, pe e lost, pe e greiz ; *wer sich zum Schaf macht, den frisst der Wolf*, gra da oan hag e vi touzet ; 3. *er hatte sich einen Wolf gelaufen*, dirusket en doa e dreid dre forzh bale, gloazet en doa e dreid dre zalc'h bale, tapet en doa gouliou (klogorennoù) en e zaoudroad dre forzh bale, kignet en doa e zaoudroad (tapet en doa filboc'hennou en e dreid) o vale kalz, sabaturet e oa e dreid goude keit hent (gant ar re gerzhet, gant ar c'herzh et re, kement en doa kerzhet, kement en doa graet o kerzhet), lazhet en doa e dreid, kerzhet en doa ken e foeltras e dreid, garchennet en doa e dreid ; 4. *drailherez b. [liester drailherezioù]*, braeerez b. [*liester braeerezioù*], malerez b. [*liester malerezioù*], malouer g. [*liester malouerioù*], miñser g. [*liester miñserioù*], miñserez b. [*liester miñserezioù*], drailher g. [*liester drailherioù*] ; *Fleisch durch den Wolf drehen*, drailhañ kig, miñsañ kig ; 5. [louza.] taolaj str.
Wölfchen n. (-s,-) : [loen.] bleizig g. [*liester bleiziigoù*], menn-bleiz g. [*liester menned-bleiz*], kolen-bleiz g. [*liester kelin-bleiz*].
Wölfin b. (-,-nen) : [loen.] bleizez b. [*liester bleizezed*], bleizenn b. [*liester bleizenned*], mamm vleiz b. [*liester mammoù bleiz*] ; *die Wölfin wirft ihre Jungen*, bleizañ a ra ar vleihez.
wölfisch ag. : evel ur bleiz, heñvel ouzh ur bleiz, damvleiz.
Wölfein n. (-s,-) : [loen.] bleizig g. [*liester bleiziigoù*], menn-bleiz g. [*liester menned-bleiz*], kolen-bleiz g. [*liester kelin-bleiz*].
Wölfling g. (-s,-e) : [loen.] bleizig g. [*liester bleiziigoù*], menn-bleiz g. [*liester menned-bleiz*], kolen-bleiz g. [*liester kelin-bleiz*].
Wolfram n. (-s) : [kimiezh] volfram g., tungsten g.
Wolframerz n. (-es,-e) : kailh tungsten g.
Wolframsäure b. (-) : trenkenn dungstek b.
Wolfsangel b. (-,-n) : bac'h-vleiz b.
Wolfsbarsch g. (-es,-e) : [loen.] barz g. [*liester barzed*], draeneg g. [*liester draened*], dreineg g. [*liester dreineged*], kloian g. [*liester kloianed*], lebin g. [*liester lebined*], braog g. [*liester braoged*], malbar g. [*liester malbared*], broc'h g. [*liester broc'hed*] ; *gefleckter Wolfsbarsch*, draeneg brizh g.
Wolfsbeere b. (-,-n) : [louza.] bouloù-aerouant ls., chapeled-an-naer g.
Wolfsbohne b. (-,-n) : [louza.] piz-c'hwerv str., piz-plat str., P. kafe-ar-vro g.
Wolfschoss g. (-es,-e) : [louza.] taolaj str.
Wolfseisen n. (-s,-) : bac'h-vleiz b.
Wolfseisenhut g. (-s,-hüte) : [louza.] louzaouenn-ar-bleiz b.
Wolfsfalle b. (-,-n) : toull-trap g., poull-trap g., poull-strap g., trap g. [da dapout bleizi].
Wolfsfuß g. (-es,-füße) : [louza.] troad-bleiz g.
Wolfsgrube b. (-,-n) : 1. toull-trap g., poull-trap g., poull-strap g., trap g. [da dapout bleizi] ; 2. [liorzh-loened] toull ar bleizi g., foz ar bleizi b.
Wolfshetze b. (-,-n) : argad g., hu g., hu bleiz g., hu war ar bleizi g., haboerezh g.
Wolfshund g. (-s,-e) : [loen.] ki-bleiz g. [*liester chas-bleiz*].

Wolfshunger g. (-s) : naon bleiz g., kofad naon g., marnaon g., marnaonegezh b., marnaoniegezh b., naonegezh b., naon ruz g., naon du g., naon ki g., naon rankles g., naon da zebriñ bili g., kounnar debriñ eus ar re zuañ b.

Wolfsjagd b. (-) : argad g., hu g., hu bleiz g., hu war ar bleizi g., haborezh g.

Wolfsjäger g. (-s,-) : haboer g., huer bleizi g., paker bleizi g. ; *königlicher Wolfsjäger*, letanant haboer g.

Wolfskind n. (-s,-er) : bugel gouez g., bugel bleizet g., koudaskenn b. [*liester* koudaskenned].

Wolfskirsche b. (-,-n) : [louza.] benede g., pabu-naer str.

Wolfsklaue b. (-,-n) : [louza.] louzaouenn-ar-saouzan b., saouzanenn b.

Wolfskralle b. (-,-n) : [chas] gourivin g.

Wolfslager n. (-s,-) : gwele ar bleiz g.

Wolfsmagen g. (-s) : [dre skeud.] kof moan g., begel laosk g., debron jave g., debron fri g., bouzelloù ruz ls., bouzelloù moan ls., kofad naon g., naon bleiz g., naon ki g., naon du g., naon ruz g., naon da zebriñ bili g., dent du gant an naon ls., kounnar debriñ eus ar re zuañ b.

Wolfsmensch g. (-en,-en) : likantrop g. [*liester* likantroped], bleiz-noz g. [*liester* bleizi-noz], bleiz-garv g. [*liester* bleizi-garv], den-bleiz g. [*liester* tud-vleiz], den-bleizet g. [*liester* tud-vleizet], bleiz du g. [*liester* bleizi du], damvleiz g. [*liester* damvleizi].

Wolfsmilch b. (-) : [louza.] laezh-bleiz g., louzaouenn-ar-bleiz b., plant bleiz str., ruvelen g., spurj g. ; *kreuzblättriges Wolfsmilch*, flamad g. ; *marokkanische Wolfsmilch* [*Euphorbia nereidum*], laezh-bleiz Maroko g.

Wolfsmilchgewächse ls. : [louza.] euforbieged ls.

Wolfsspitz g. (-es,-e) : [loen.] ki-loull g., ki-loullig g.

Wolfsrachen g. (-s,-) : [mezeg., *Palatum fissum*] boulc'h g., beg-gad g., beg-darn g.

Wolfsrauch g. (-s) : [louza.] puferig-an-douar g., puferig g.

Wolfssucht b. (-) : [mezeg.] kleñved an den-bleiz g., kleñved an den bleizet g.

Wolftiger g. (-s,-) : [loen.] kazh-ki g., gepard g.

Wolfstrapp g. (-s,-e) : [louza.] troad-bleiz g.

Wolfswelp g. (-n,-n) : [loen.] bleizig g. [*liester* bleiziigoù], menn-bleiz g. [*liester* menned-bleiz], kolen-bleiz g. [*liester* kelin-bleiz].

Volga b. (-) : Volga b.

Volhynien n. (-s) : Volhinia b., Bro-Volhinia b.

wolhynisch ag. : 1. eus Volhinia, volhyniat ; 2. [mezeg.] *wolhynisches Fieber*, terzhienn bep tri deiz b. / terzhienn gartel b. / terzhienn bep eil deiz b. (Gregor), terzhienn ar paludoù b.

Wölkchen n. (-s,-) : koumoul bihan str., kalzenn b., kalzennig b. ; *weiße Wölkchen* (*Schäfchenwölkchen*), deñvedigoù en oabl ls., lostoù-marc'h, lostoù-kazh ls., laezh kaoulet g., kalzennoùigoù ls., eon en amzer str., kaouled str. ; *mit Schäfchenwölkchen bedeckter Himmel*, oabl kalzennet g. ; *sich mit Schäfchenwölkchen bedecken*, kalzenniñ.

Wolke b. (-,-n) : 1. koumoul str., koulmouenn b., koulmoulad g., koulmouennad b., koabr str., koabrennad b., kogus str., nivlenn b., kog'henn b., kog-neñv g., bouilhad g., hurenn b., kanibl str., kounabr str., gwaskadenn b. ; *große, dicke Wolke*, takon g. ; *riesengroße Wolke mit klaren Umrissen*, kastell g. [*liester* kestell] ; *dunkle Wolke, schwarze Wolke*, malkenn du-pod b., duadenn b., duenn b., teñvaladenn b., gwaskadenn zu b., koabrenn zu b. ; *Anhäufung von roten und grauen Wolken*, kaouled str. ; *Sprühregenwolke bei Windstille*, reolenn b. ; *Sprühregenwolke bei Wind*, skeutrenn b. ; *Schäfchenwölkchen, Schäfchenwolken*, deñvedigoù en oabl ls., lostoù-kezeg, lostoù-kizhier ls., laezh kaoulet g., kalzennoùigoù ls., eon en amzer str., kaouled str. ; *Regenwolken*, kogus krec'hellek str., koulmoul glavek str. ; *die Wolke regnet ab, die Wolke regnet sich ab*, glaviañ a ra ar

goulmouenn ; *Wolken türmen sich, Wolken ballen sich*, koabrenniñ a ra an amzer, en em dolpañ a ra ar c'houmoul, barradiñ a ra, barraouiñ a ra, homañ a zo o varraouiñ, drusaat a ra ar c'hoabr, moriñ a ra an amzer ; *die Wolken jagen am Himmel, die Wolken jagen über den Himmel*, gant tizh e tremen ar c'houmoul en oabl, tizh 'zo gant ar c'houmoul, emañ ar c'houmoul o redek war an amzer ; *Wolken ziehen*, kaset e vez koabr gant an avel, tizh a zo gant ar c'houmoul, koulmoul a red war an amzer, koulmoul a zaoulamm a-dreuz an oabl, ar c'houmoul a vez gwentet gant an avel ; *der Wind hat die Wolken weggefedt*, naetaet eo bet an oabl gant an avel, an avel en deus digoulmoulet an oabl, karzhet eo bet an oabl gant an avel ; *die Wolken zerstreuen, die Wolken vertreiben*, distrewiñ ar c'houmoul, digoulmoulañ an oabl, karzhañ an oabl ; *der Wind treibt die Wolken gegen die Berghänge*, an avel a zegas ar c'houmoul da stekiñ ouzh ar menezioù ; *am Gipfel peitschen mir Wolken heftig entgegen*, bagadoù koabr a c'hwist en-dro din war beg ar menez ; *die Wolken reißen auf, die Wolken lösen sich auf, die Wolken zerstreuen sich*, diskolpañ a ra ar c'hoabr, diskolpañ a ra ar c'houmoul, dismantrañ a ra ar c'hogus, dismantrañ a ra an hurennoù, distrewiñ a ra ar c'houmoul ; *eine dunkle Wolke verdeckte die Sonne*, ur waskadenn zu a guzhe an heol, mouchet e oa an heol gant ur waskadenn zu ; *eine Wolke verdeckte die Sonne*, ur gogusenn a c'holoe an heol, ur vargedenn a oa war an heol, ur vargedenn a guzhe an heol ; *Spalt in den Wolken*, marc'h glas g., askell-big en oabl b., toull glas er gwiskad koulmoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g. ; *die Sonne dringt durch einen Spalt in den Wolken*, parañ a ra an heol dre ur freg er c'houmoul, tarzhañ a ra an heol dre ur freg er c'houmoul, luc'hañ a ra an heol dre ur freg er c'houmoul, emañ ar marc'h glas o sevel e lost ; *die Sonne versteckt sich hinter Wolken*, kuzhet eo an heol e-touez ar c'houmoul, an heol ne c'houll ket dispakañ, mouchañ a ra an heol, moug eo an heol, n'en deus ket savet an heol e vec'h ; *dunkle Regenwolken hängen dicht am Himmel*, moret eo an amzer ; *der Himmel bedeckt sich mit dunklen Regenwolken*, korboniñ a ra an amzer, tarasiñ a ra an amzer ; *Untergrenze der Wolken*, live ar c'houmoul g. ; 2. *Staubwolke*, fulac'henn b., koulmouennad poultr b., bomm-poultr g., kalzenn poultr b. ; *Rauchwolke*, bomm moged g., bouilh moged g., bouilhad moged g., koulmouennad voged b., fourrad moged g., mogedenn b., kalzenn voged b., toufad moged g. ; *radioaktive Wolke*, koulmouenn skinoberiek b. ; [stered.] *Gaswolke*, stergoulmouenn b. [*liester* stergoulmouennnoù] ; 3. [dre skeud.] *er schwebt in den Wolken, P. er ist auf Wolke sieben*, aet eo e spered da stoupa, er c'houmoul emañ, emañ e spered o nijal, azezet eo war e spered, lezel a ra kabestr gant e spered, balafenniñ a ra, en ifernioù emañ, emañ o lonkañ soñjoù, soñjal a ra e lec'h all, treiñ a ra e spered e lec'h all, mont a ra e spered a-zehoù hag a-gleiz, n'emañ ket ganti, n'emañ ket gant e jeu, e soñj a zo war veaj, disoñj eo e spered, treiñ a ra a bep tu gant avel e hunvreoù ; *er schwebt oft in den Wolken*, hennezh a zo ur pesketaer loar ; *wie aus den Wolken gefallen*, souezhet mik, souezhet marv, sabatuet, sabaturet, sebezet naet, saouzanet, skodeget, kouezhet e veudig en e zorn, disouezhet da vat, kouezhet war e gement all, kouezhet an alvaon warnañ, alvaonet holl, kalmet, stonket gant ar sebez ; *wir sind aus allen Wolken gefallen*, distroadet oamp bet dic'hortoz-kaer penn-kil-ha-troad - distroadet glez oamp bet dic'hortoz-kaer - ha pa vefe kouezhet an neñv warnomp, ne vije ket bet gwashoc'h - ansouezh bras a oa ganeomp - ar c'heloù-se en doa graet deomp stonkañ gant ar sebez - minellet e oa an teodoù - chomet e oamp d'ober yezhoù - sebezet naet e voemp ; 4. [dre skeud.] *P. das ist 'ne Wolke*, dreist eo, dispar eo, n'emañ ket ar sifern gant an dra-se, n'emañ ket c'hwesh ar preñved gant an dra-se, se 'vat a zo ur marvailh, en e barfeted emañ ; 5. [dre skeud.] *dunkle Wolken zogen am Horizont herauf*, ur vougenn a oa o tont warnomp, gwall drubuilhoù a oa o tont deomp.

wölk V.gw. (hat gewölkt) : 1. koabrenniñ, koulmoulañ ; 2. [dourenn] bleudenniñ, malzenniñ.

V.em. : **sich wölken** (hat sich (ak.) gewölkt) : koabrenniñ, moriñ, drusaat, dont da vezañ lug, dont da vezañ koumoulek, koumoulañ, koc'hennañ, malkenniñ.

wolkenan Adv. : betek an neñvoù, da-gaout (war-gaout) an neñvoù.

Wolkenanhäufung b. (-,-en) : gronnad koumoul g.

Wolkenbank b. (-s,-bänke) : steuñvaj g. ; *Wolkenbänke*, ribladoù koumoul ls., brankoù avel ls., kefioù avel ls.

Wolkenbildung b. (-) : furmidigezh ar c'houmoul b., stummadur ar c'houmoul g. ; *die Art der Wolkenbildung ist ein sicheres Indiz für einen bevorstehenden Wetterumbruch*, stumm ar c'houmoul a ziskouez splann e vo un troc'h krenn en amzer a-benn nebeut.

Wolkenbruch g. (-s,-brüche) : tarzhad-dour g., rec'hin glav g., barrad-glav g., barr-glav g., kaouad c'hlav b., kaouad glav g., bodad glav g., rizenad c'hlav b., strañsad-glav g., striflad g., strinkad-glav g., skourrad-glav g., taolad dour g., torrad-glav g., barr-dour g., pil-dour g., pilad-dour g., pilad-glav g., dour-bil g., un dourbil a c'hlav g., glav puilh g., bouilhard g., struilh-dour g., struilhad-dour g., glav beuz g., glav dour-bil g., glav-pil g., glav-stok g.

wolkenbruchartig ag. : pil, stank, puilh.

Adv. : a-bil, a-rec'hin, a-skuilh, da deuler gant ar varazh, diouzh ar gwashañ, a skudellad, endra c'hall, ken na fu, a-boulladoù, a-sailhadoù.

Wolkendecke b. (-,-n) : gwiskad koumoul g., nivlennad b., koumoul izelañ str. ; *blaues Loch in der Wolkendecke*, marc'h glas g., askell-big en oabl b., toull glas er gwiskad koumoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g. ; *die Sonne dringt durch ein Loch in der Wolkendecke*, parañ a ra an heol dre ur freg er c'houmoul, tarzhañ a ra an heol dre ur freg er c'houmoul, luc'hañ a ra an heol dre ur freg er c'houmoul, emañ ar marc'h glas o sevel e lost ; *das Flugzeug hat die Wolkendecke durchstoßen*, tremenet eo an nijerez dre ar gwiskad koumoul, treuzet he deus an nijerez ar gwiskad koumoul ; *jetzt umhüllt die Untergrenze der Wolkendecke den Berggipfel*, bremañ e tiskenn ar c'houmoul izeloc'h eget barr ar menez, ur vantellad koumoul a zo bremañ o c'holeiñ beg ar menez, ur vantellad koumoul a zo bremañ o vouchañ beg ar menez, bremañ eo morennet beg ar menez gant ur vantellad koumoul.

Wolkenfeld n. (-s,-er) : gronnad koumoul g.

wolkenhaft ag. : nivlennek, mogidellek.

Wolkenhimmel g. (-s,-) : oabl koumoulek g., oabl kogusek g., oabl koabrek g., [dre fent] takon war dakon ha gwri ebet morse.

Wolkenhöhenmesser g. (-s,-) : kelometr g.

Wolkenkratzer g. (-s,-) : skraber-oabl g. [*liester* skraberioù-oabl].

Wolkenkuckucksheim n. (-s) : bro ar c'houmoul b., kestell el Loar ls., ifernioù ls. ; *im Wolkenkuckucksheim sein*, bezañ er c'houmoul, bezañ gant e hunvreoù, lezel kabestr gant e spered, balafenniñ, bezañ en ifernioù, na vezañ gant e jeu, bezañ e spered o nijal, bezañ azezet war e spered, bezañ aet e spered da stoupa, bezañ o lonkañ soñjoù, bezañ o plavañ e lec'h all, soñjal e lec'h all, treiñ e spered e lec'h all.

wolkenleer ag. : digoumoul, digoc'henn, digoabr, hep an disterañ tamm koumoul, hep un drailhenn c'hoabr ennañ, c'hoao, digailhar, digatar, dispak, hinon, diroufenn, dizolo, dispak, fraezh, glas hepken, glas holl, skarz, karzhet, fraezh.

Wolkenloch n. (-s,-löcher) : marc'h glas g., toull glas er gwiskad koumoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g.

wolkenlos ag. : 1. digoumoul, digoc'henn, digoabr, hep an disterañ tamm koumoul, hep un drailhenn c'hoabr ennañ, c'hoao, digailhar, digatar, dispak, hinon, diroufenn, dizolo, dispak, fraezh, glas hepken, glas holl, skarz, karzhet, fraezh ; *wolkenloser Himmel*, oabl digoc'henn g., oabl digoabr g., amzer dispak b., amzer fraezh b., amzer garzhet b., oabl karzhet g., oabl fraezh g.,

oabl hep un drailhenn c'hoabr ennañ g., oabl glas hep an disterañ kalzennig g., oabl glas ha diroufenn g. ; 2. [dre skeud.] digoumoul, dibreder, disoursi, distrafulh ; *wolkenlose Kindheit*, bugaleaj digoumoul b., bugaleaj dibreder g.

Wolkenlücke b. (-,-n) : marc'h glas g., toull glas er gwiskad koumoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g.

Wolkenmasse b. (-,-n) : gronnad koumoul g.

Wolkenschatten g. (-s,-) : duadenn (war ar mor pe war an douar) b.

Wolkenschicht b. (-,-en) : gwiskad koumoul g.

Wolkenstrahlen ls. : skeulioù an heol ls., kerdin an heol ls.

Wolkenstreifen g. (-s,-) : brank avel g., kef avel g., katar g.

Wolkenstürmer g. (-s,-) : paotr an utopiennoù g., utopour g., hunvreer g.

wolkenverhangen ag. : koumoulek, kogusek, kudennek, hurennek, lug, koabrek ; *blauer Streifen im wolkenverhangenen Himmel*, askell big b., marc'h glas g., toull glas er gwiskad koumoul g., freg er c'houmoul g., bragoù kemener g.

Wolkenwand b. (-,-wände) : gwiskad koumoul g., koumoulad b.

wolkig ag. : nivlennek, koumoulek, kogusek, lug, koabrek, morennnek, hurennek, koumoulet, kudennek.

Wollabgänge ls. : bourell c'hloan g.

Wollarbeiter g. (-s,-s) gloaner g.

wollartig ag. : gloanheñvel, e doare ar gloan, a-zoare gant ar gloan, a-seurt gant ar gloan.

Wollbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez-kapok str.

Wollblume b. (-,-n) : [louza.] dinamm str., gloanig g., gore-wenn b., inam str., pallennig-ar-Werc'hez g., louzaouenn-ar-Werc'hez b., mezherenn-ar-Werc'hez b., lañjer-an-Aotrou-Doue b., trezoù-ar-Mabig-Jezus ls.

Wolldecke b. (-,-n) : pallenn gloan g., golo gloan g., goloenn c'hloan b. ; *in eine Wolldecke gehüllt*, pallennet.

Wolle b. (-,-n) : 1. gloan g. [*liester* gloanoù, gloaneier], gloan str. ; *reine Wolle*, gloan digemmesk g., gloan rik g. ; *aus reiner Wolle*, gloan-holl ; *reine Schurwolle*, gloan gwerc'h rik g. ; *Rohwolle*, gloan diaoz g., gloan kriz g. ; *Rohwolle verziehen*, dironnañ gloan ; *Wolle liefernde Tiere*, gloaneged ls., gloaneien ls., loened gloanus ls., loened gloan ls., loened da reiñ gloan ls. ; *Wolle von niedrigster Qualität*, gloan bihanañ-prizet g., gloan pikous g. ; *krause Wolle*, gloan fuilh g. ; *Wolle guter Qualität zerfasert nicht*, gloan aes ne zispennont ket ; *Wolle aus dem Vertrieb*, gloan prenañ g. ; *Wolle von den eigenen Schafen*, gloan deñved g. ; *das Aufknäueln der Wolle*, ar pellenniñ gloan g., pellennadur ar gloan g. ; *die Wolle scheren*, touzañ ar gloan, touzañ (kreviañ, digreonañ) an deñved ; *Wolle verspinnen*, *Wolle spinnen*, nezañ gloan ; *bei dieser Hitze wird die Wolle bei den Schafen schnell nachwachsen*, buan e c'hloan an deñved en-dro gant an tommer-se, buan e kreofio an deñved en-dro gant an tommer-se ; *Kleidungsstück aus Wolle*, gloanenn b. ; *Wolle zu einem Knäuel wickeln*, pellenniñ gloan, bloueañ gloan ; *Wolle zerpfeifen*, c'hoalat gloan, ober pitrouilhez ; *zerpfeifte Wolle*, pitrouilhez g. ; *die beim Scheren gewonnene Wolle*, ar c'hreof g., ar c'hreofad g., an douzadenn b., an touz g. ; *die Wolle ist teuer, ihre Verarbeitung auch*, ar gloaneier a zo ker hag an oberiañs anezho a zo ivez ; *Gestricktes aufräufeln (aufrübeln, auflösen, aufröseln, aufdrieseln) um die Wolle wiederzuverwerten*, difi gloan, difiañ gloan, diboubañ gloan ; *Wolle und Baumwolle separat waschen, Wolle und Baumwolle getrennt waschen*, gwalc'hiñ ar c'hoton disparti diouzh ar gloan ; *in der Wolle gefärbt*, a) gwaet gant gloan livet mat (Gregor) ; b) [dre skeud.] touet, kaledet, echu, peurechu, eus ar penn, daonet, pomet, kentañ troc'h, eus ar c'hentañ troc'h, betek mel e eskern, leun, penn-kil-ha-troad ; 2. [dre skeud.] *in der Wolle sitzen*, a) bezañ (bevañ) en e aez, bezañ reut e jeu, bezañ mat ar jeu gant an-unan, bezañ mat e jeu, bezañ brav-kenañ e stad, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, bezañ plousaet mat e votoù, bezañ plouzet mat e votoù, bezañ aes e borpañ, bezañ aes d'an-unan, kaout aez, bezañ uhel an dour gant an-unan, bezañ klok, kaout arc'hant gwalc'h e galon, kaout arc'hant leizh e walc'h, bezañ foenn er rastell gant an-unan, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ kreñv an

traoù gant an-unan, bezañ kreñv e chouk, bezañ kreñv e gein, bezañ kreñv a gein, gouzout brav keinañ, bezañ mat da geinañ, kaout madoù, kaout ur madoù bras, bezañ druz ar geustereñ gant an-unan, bezañ mat an traoù gant an-unan, bezañ barrek, bezañ gouest ; **b)** bezañ azezet (beuzet) en e bemp plijadur warn-ugent, bezañ azezet (beuzet) en e seizh plijadur warn-ugent, bezañ e barr al levez, bezañ barr gant al levez, bezañ barrleun (barruhel, barr) e galon gant ar joa, bezañ e galon barrleun gant al levez, bezañ e galon barr gant al levez, bezañ e galon barr a levez, bezañ e galon barr a joa, bezañ en e laouenañ, bezañ e-kreiz e levez, bezañ beuzet el levez, nijal gant ar stad a zo en an-unan, bezañ meurbet a joa en an-unan, bezañ leun-barr a levez, bezañ barret a levez, bezañ an traoù war ar pevarzek-kant gant an-unan, na vezañ evit e levez, bezañ fest en an-unan, bezañ laouen-ran, bezañ ken laouen ha tra, bezañ laouen evel an heol, bezañ ken laouen hag an heol, bezañ seder evel ul laouenan, bezañ lirzhin evel ul laouenan, bezañ seder evel ul laouenanig, bezañ lirzhin evel ul laouenanig, bezañ lirzhin evel ur vleunienn, bezañ digor d'an-unan, bezañ dibradet, bezañ evel Yann en e wele, bezañ evel en ur pred eured ; *viel Geschrei und wenig Wolle*, muioc'h a voked eget a dan - penn boultouz : bras ar genoù, bihan al lost - ar rod fallañ a wigour ar muiañ - heañ 'zo taer gant e gomz ha gwak pa sav kaoz da stagañ ganti ; *P. sich in die Wolle kriegen*, sevel sach-blev (sach-kreñv, chabous, fich-blev, krog-blev, krogou, patati, butun, blev) etrezo, sevel bekiñ etrezo, sevel kign ha frot etrezo, kregiñ an eil e greouichenn egile, bezañ chabous (c'hign-c'hagn, cholori) ganto, bezañ c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) an eil gant egile, en em vlevata (Gregor), en em zigreñañ, en em gannañ a-vat, en em lopañ a-vat, en em zornañ a-vat, en em zornata a-vat, en em gannañ a-griz-poazh, en em flumañ a-vat, en em frotañ a-vat, en em gribat a-vat, en em stagañ a-vat, en em vatañ a-vat, en em foetañ a-vat, en em c'hennañ a-vat, en em lardañ a-vat, en em bouezañ a-vat, en em beuriñ a-vat, en em beliat a-vat, en em beilhat a-vat, en em bilat a-vat, en em zispluñvañ, bezañ rouzet ar bloneg, bezañ krog etrezo, mont d'an taolioù, krafañ an eil war egile ; *sie haben sich in die Wolle gekriegt*, freuz ha reuz a oa bet kenetrezo, savet ez eus bet trouz etrezo, en em beget o doa ; *sie haben sich in der Wolle, sie liegen sich in der Wolle*, en em gasaat a reont, en em ereziñ a reont, en em giañ a reont, en em zebriñ a reont, ne c'hellont ket en em yeviñ, n'int ket evit aveliñ an eil egile, n'int ket evit pakañ an eil egile, n'int ket evit en em bakañ, n'int ket evit en em ahelañ, n'int ket evit ahelañ an eil gant egile, emaint e malis an eil ouzh egile, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo, troet eo d'ar put etrezo, savet ez eus dizunvan ganto, emañ an debr hag an dag etrezo, bec'h bras a zo etrezo, evel ki ha kazh int, evel bleiz hag oan int, en em ober a reont evel an tan hag an dour, bevañ a reont evel tan ha kler, an debr hag an dag a zo etrezo, en em vresañ hag en em gignat a reont bepred, emaint atav o krignat fri an eil egile, rouzet eo ar bloneg, en em glevet a reont e-giz daou gi war ar memes askorn, evel daou gi war an hevelep askorn e vezont ; *jemanden in Wolle bringen, jemanden in die Wolle bringen*, lakaat u.b. da vont er-maez eus e groc'h, lakaat u.b. da vont diwar e gement all, lakaat u.b. da vont e gouez, gouezañ u.b., lakaat u.b. da vont dreist-penn, lakaat u.b. da sevel en e wezenn uhelañ, lakaat u.b. da sevel en e avalenn, lakaat u.b. da fuc'hañ (da fuloriñ), lakaat u.b. da vont e-barzh blev kriz ; **3.** [tekn.] gloan g. ; *Glaswolle*, gloan gwer g. ; *Steinwolle*, *Mineralwolle*, gloan karreg g. ; *Holzwolle*, lanfas koad str.

wollen verb-skoazell doareañ (will / wollte // hat gewollt / hat (anv-verb +) wollen) : **1.** kaout c'hoant, c'hoantaat, mennout, mennout d'an-unan, fellout, fellout d'an-unan, fellel d'an-unan, falvezout d'an-unan, faotañ d'an-unan, mankout d'an-unan, souliñ gant an-unan, teurvezout, bezañ mat d'an-unan, goulenn, goul, youliñ, 378

bezañ lusk en an-unan, bezañ lusk en an-unan da, luskañ da ; *wieder wollen*, kaout c'hoant en-dro, kaout c'hoant a-nevez, ad'choantaat ; *ich will hin*, me a fell din mont, me a fell ganin mont ; *ich will nicht hin*, ne fell ket din mont, ne fell ket ganin mont ; *er wollte absolut nicht, er wollte unbedingt nicht*, ne falveze ket dezhañ a-grenn ; *du wolltest nicht*, n'eo ket bet falvezet ganit ; *von etwas nichts hören wollen*, nac'h klevet udb, stankañ e zivskouarn ouzh udb ; *ich will kein Wort mehr darüber hören ! ich will nichts mehr davon hören !* ne fell ket din klevet nevez eus se ! chomit sioul din ! tavit din ! ; *da Sie auf mich nicht hören wollen*, pa n'eo ket mat deoc'h sentiñ ouzhin, pa ne fell ket deoc'h sentiñ ouzhin ; *er wollte aus seinem Sohn einen Volksschullehrer machen*, c'hoant en doa d'ober ur skolaer gant e vab, mennout a rae ober d'e vab mont da skolaer, mennout a rae dezhañ ober d'e vab mont da skolaer ; *er wollte Rechtsanwalt werden*, e youl a oa mont da alvokad ; *wenn Sie nicht Priester werden wollen*, mar ne c'houllit ket belegañ ; *er will mit ihnen keinen Kontakt haben, er will mit ihnen nicht verkehren*, ne fell ket dezhañ kaout darempred ganto ; *sie wollten ihre Missbilligung klar zum Ausdruck bringen*, fellout a rae dezho merkañ sklaer ne oant ket a-du ; *sie wollte nach Hause*, honnezh a c'hoantae distreiñ d'ar gêr, honnezh a venne dezhi distreiñ d'ar gêr ; *da kam gerade der Typ, dem ich nicht begegnen wollte*, ha krak an hini na'm boa ket c'hoant da welet a erruas ; *er will alles wissen, er will alles erfahren*, c'hoant gouzout an holl doareoù en deus ; *dem Anschein nach wollen sie sich nicht unterwerfen*, ne welan ket e vefe lusk ganto plegañ, ne welan ket e vefe lusk ganto da blegañ, ne welan ket e luskfent da blegañ ; *allem Anschein nach wollen sie uns den Rücken kehren*, lusk a zo ganto treiñ kein deomp, lusk a zo ganto da dreiñ kein deomp, luskañ a reont da dreiñ kein deomp ; *du kannst sagen, was du willst*, lavaret mat a c'hallez ; *macht mit ihm, was ihr wollt*, grit a garot outañ, grit a hetot outañ ; *mach, was du willst*, gra a gari, gra evel ma kari, en em zibab evel ma kari, gra da c'hiz ; *sie können alles nehmen, was Sie wollen !* kasit ganeoc'h kement a garot ! kemerit a garot ! kemerit ar seurt a garot ! ; *was wir wollen*, ar pezh a fell deomp ; *ich will nur eines : schlafen !* c'hoant kousket ne'm eus ken ! ; *keiner aus der Familie will den Bauernhof weiter betreiben*, hini eus an tiegezh n'int ket a boan da chom er feurm ; *keiner will es haben*, den n'en deus afer anezhañ ; *wer will, der kann*, o terc'hel stenn e vez kaset an traoù da benn - kaout c'hoant a zo gallout - neb a venn, hennezh a c'hall - an neb a venn, hennezh a c'hell - a-bouez poanioù e c'heller en em dennañ - a-bouez poanioù e c'heller en em bakañ - o terc'hel stenn, e vez kaset an traoù da benn - kaout c'hoant a zo gallout - ma fell dit e c'hellez ; *wo willst du hin(gehen) ?* da belec'h e fell dit mont ? d'e-men ec'h eus c'hoant mont ? ; *man wollte ihn nicht weglassen*, ne felled ket e lezel da vont ; *dagegen ist nichts zu wollen*, n'eus remed ebet da zegas d'an dra-se, diremed eo an dra-se, hep esper a remed eo an dra-se (Gregor), n'eus ket doare da wellaat an traoù ; *wenn er es gewollt hätte, wäre er jetzt Offizier*, m'en dije teurvezet, e oa ofisour - ma vije bet teurvezet gantañ, e vije bet ofisour ; *meine Kräfte wollen nicht mehr*, war va nerzh emañ, erru on e penn va nerzh, ne c'hallan ket mui diouti, lazhet on ; *meine Beine wollen nicht mehr*, skuizhet eo va divesker ouzhin, mouzhañ a ra va divhar ouzhin, mouzhet eo va divesker ouzhin, porc'hellet eo va divesker, erru eo skuizh koubleoù va divhar, mankout a ra va divesker dindanon, mankout a ra va divesker din, va divesker a c'houlenn ehanañ, lazhet eo va divesker, va zreid a zo aet lor gant ar skuizher, marv eo va divhar ouzhin, fontet eo va zreid ; *so Gott will (will's Gott)*, gant sikour Doue, mar bez bolontez Doue, plijet gant Doue, mar plij gant Doue, gant gras Doue, Doue a-raok ; [dispredet] *wollte Gott*, plijet gant Doue, a-youl ! (Gregor) ; *das wollte Gott verhüten*, Doue ra viro ! ; [dre astenn.] *das will mir nicht gefallen*, ne blij ket din tamm ebet ; *dem sei, wie ihm wolle*, n'eus forzh penaos, forzh peseurt mod, nend eus forzh petra a soñj, ne vern petra a soñj, nend eus kaz petra a soñj ; *aus der Sache will nichts werden*, ne zisoc'h netra gant an dra-se ; *wir sollten jetzt lieber zu ihnen gehen, wenn wir nicht wollen, dass sie die Geduld verlieren und nicht länger warten*, deomp d'o c'havout bremañ

betek-gouzout na c'hortozfent ket pelloc'h, deomp d'o c'havout bremañ rak na c'hortozfent ket pelloc'h ; *es mag kommen, was da will / komme, was wolle / komme, was da wolle / mag kommen, was kommen mag*, en avantur Doue ! d'an avantur Doue ! bezet pe vezet, bezet a vezo, c'hoarvezet pezh a garo, c'hoarvezet pe c'hoarvezo, c'hoarvezet a c'hoarvezo, deuet a zeuy, deuet ar pezh a garo, koustet a gousto ; *ob er will oder nicht*, droug pe vad gantañ - mat mar plij dezhañ, mat mar ne ra ket - bezet drouk ha mat gantañ - pe hennezh a vezo mat ar stal gantañ pe ne vezo ket - pe vad pe fall e vo gantañ - droug ha fach gantañ - bezet drouk bezet mat gantañ - bezet drouk pe vat gantañ - drouk pe vat gantañ - pe zrouk pe vat e vo gantañ - bezet drouk ha mat gantañ - drouk ha mat gantañ ne vern ket - karo pe ne garo ket - drouk ha mat (e vo) gantañ - mat ha drouk - pe zrouk e vo gantañ pe ne vo - plijet pe get - salokras - geo da ! - pe vo kontant pe ne vo ket ! - dre redi pe dre nep redi - dre gaer pe dre heg - dre dous ha dre heg - etre c'hwek ha c'hwerv - dre gaer pe dre griz - dre het pe dre heg - dre gaer pe dre vil - dre vrav pe dre hav - dre vrav pe dre vil - ha pa vefe displejet - dre gaer kenkouls ha dre nerzh - daoust dezhañ kaout c'hoant pe get - a-c'hrad-vat pe en desped - a-c'hrad-vat pe a-c'hrad-fall ; *ob er will oder nicht, ich gehe hin*, pe zrouk pe vat e vo gantañ, mont a rin di ; *keiner hat sie aufnehmen wollen*, den ne oa falvezet dezhañ degemer anezho, den ne oa falvezet gantañ degemer anezho ; *wann du willst ! wann immer du willst !* pa'z po c'hoant ! pa gari ! pa blijo ganit ! ; [istor, kroaziadegoù] *Gott will es !* youl-Doue ! [okitaneg] Deus lo volt ! ; *Frau, die weiß, was sie will*, maouez a benn b. ; *ich tue nur, was ich will*, ne ran nemet ar pezh a soul ganin ; *er tut, was er will und hört keinem zu / er macht, was er will und hört keinem zu / er tut und lässt, was er will / er tut nur, was er will*, ne ra nemet ar pezh a soul gantañ, ur penn digabestr a zo anezhañ, ne sent nemet ouzh e benn, douget eo d'e benn e-unan, tec'hout a ra a-raok e benn, mont a ra a-raok e benn, mont a ra da heul e benn, heuliañ a ra e benn, leuskel a ra e froudennoù d'e leviañ, e benn e-unan en devez, ober a ra e benn e-unan, e benn en devez, ober a ra e benn, e benn bihan en devez, ober a ra e benn bihan, e benn fall en devez, ober a ra e benn fall, kaset en deus e zivskouarn da livañ, ne ra netra nemet diouzh e imor ha diouzh e faltazi, ne ra netra nemet diouzh e vod, c'hoari a ra e benn person, ober a ra hervez e faltazi e-unan, ober a ra e c'hiz, bevañ a ra hervez e roll ; *tu, was du willst*, gra a gari, gra evel ma kari, en em zibab evel ma kari ! gra da c'hiz !

2. karout, klask, gortoz, goulenn, fellout da, fellel da, falvezout da, mennout, faotañ ; *er will nicht*, n'en deur ; *wir wollen nur Arbeit*, labour eo a c'houlennomp ; *ich will es nicht, ich will das nicht, ich will sie nicht*, ne'm bo ket ; *ich will so etwas nicht tun*, ne c'houlennan ket ober an dra-se ; *er will nicht mitkommen, er will nicht mit*, ne faot ket dezhañ dont ganeomp, ne vank ket dezhañ dont ganeomp, ne fell ket dezhañ dont ganeomp, ne c'houlenn ket dont ganeomp ; *ich will nicht, dass du kommst*, ne fell ket din e teufes, n'houlann ket e teufes ; *manche wollen sich keinem Befehl unterwerfen*, dam a zo ne c'houlennont ket bezañ mestroniet, darn 'zo ne c'houlont ket bezañ mestroniet, darn 'zo a c'houl en em ren hep sujidgezh na spar ebet, darn a zo ne c'houlennont ket sentiñ, darn 'zo ne c'houlont ket sentiñ ; *wenn du willst*, mar c'hoarzh ouzhit, mar karez, ma karez, mar soul ganit, mar fell dit ; *wenn Sie wollen*, mar c'hoarzh ouzhoc'h, mar karit, mar soul ganeoc'h, mar fell deoc'h ; *wie du willst*, evel a gari, evel ma kari, diuz dit ! diviz dit ! ; *bitte schön, wie Sie wollen*, evel ma kavo deoc'h e vezo mat ! diouzh ma fell deoc'h ! diouzh ho tiviz (hervez ho c'hoant, en ho tere, diouzh ho tere, d'ho krad, en ho toare, diouzh ho toare) e vo ! evel a garot ! evel ma karot ! evel a hetot ! evel a blijo ganeoc'h ! evel ma plijo deoc'h ! diviz deoc'h ! / diuz deoc'h ! (Gregor) ; *was willst du von mir ?* petra emaout o c'hortoz diganin ? petra a c'houlennaz aziganin ? petra a vennezh diganin ? petra 'falvezez

diganin ? ; *was will dieser von mir ?* petra eo an den-se din-me ? petra a c'houlenn an den-se aziganin ? petra 'falvez hennezh diganin ? ; *jemandem übel wollen*, karet droug d'u.b., pediñ droug d'u.b., magañ droukrañs (goriñ drougiezh, kaout droug, derc'hel drougiezh, kaout heg, kaout drougiezh) ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel imor ouzh u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., bezañ e droukrañs gant u.b., bezañ droug en an-unan a-enep u.b., bezañ droug en e gorf a-enep u.b., bevañ e drougiezh gant u.b., bezañ e luz gant u.b., bezañ e yenien d'u.b., kaout yenien ouzh u.b., klask an dro ag u.b., klask en-dro ag u.b., bezañ e malis ouzh u.b., endevout malis ouzh u.b. ; *jemandem zu Leibe wollen*, fellout (falvezout) d'an-unan lemel e vuhez digant u.b., ober devez (ober e zezev) lazhañ u.b., bezañ e soñj kas da wir ar ratozh da lazhañ u.b., bezañ en e vennad lazhañ u.b., bezañ gant ar soñj lemel e vuhez digant u.b. ; *die Bücher, die Sie ihm zuschicken wollten*, al levrioù a vennech'h kas dezhañ ; *hoch hinaus wollen*, kaout c'hoant sevel, kaout youl-sevel, kaout c'hoant uhelaat ; *er will die Sterne vom Himmel holen*, c'hoant en deus pegañ al loar (tapout al loar gant e zent, dont da laerezh al loar, tennañ amanenn eus gouzoug ar c'hi, pakañ ar bleiz gant un taol boned), klask a ra kargañ dour gant ur bouteg, klask a ra skarzhañ al lenn gant un hanaf toull, c'hoant en deus derc'hel ur bramm war un ibil.

3. goulenn, bezañ ret, bezañ mat ; *das will mit Vorsicht getan sein*, ret eo mont dousik (gant mil evezh, gant evezh mat, gant evezh bras) d'an dra-se ; *das will überlegt sein*, gwelloc'h en em soñjal ervat war gement-se / gwelloc'h eo soñjal ervat e kement-se (Gregor), gwelloc'h eo ober daou vennozh (daou soñj) kent seveniñ an dra-se, pouezomp ha dibouezomp da gentañ, kent ober an dra-se ez eo gwelloc'h hañvalout ; *wir wollen am liebsten (lieber) nicht hingehen*, gwelloc'h (furoc'h) eo chom hep mont di, reishañ 'zo eo chom hep mont di, kuitañ (gwellañ, reishañ, furañ) tra hon eus d'ober eo chom hep mont di, kuitañ mad hon eus d'ober eo chom hep mont di, kuitañ hon eus d'ober eo chom hep mont di, fall a rafemp mont di, ne vefe ket a boan deomp mont di.

4. verb-skoazell a verk an dazont tost, an doare-gourc'hemenn pe an doare-divizout ; *es will regnen*, glav a vo, fesonñ a ra d'ober glav, luskañ a ra ober glav, emañ an amzer o nodiñ reiñ glav, reze da c'hlav a zo war an amzer, feson c'hlav (lusk da c'hlav) a zo ; *morgen wollen wir abreisen*, warc'hoazh ez aimp kuit ; *ich wollte, es wäre schon Sonntag*, me garfe e vefe ar Sul warc'hoazh ha goul antronoz ; *man wolle die Vorschriften aufmerksam lesen*, pedet oc'h da lenn ar c'hemennadurioù gant evezh - lennit ar c'hemennadurioù gant evezh, mar plij.

5. troioù-lavar ; *es will mir scheinen*, ar santimant am eus ..., krediñ a rafes aes a-walc'h ... ; *was will das bedeuten ? was will das heißen ?* petra dalv(ez) an dra-se ? ; *das will ich mal sehen !* ur brav e vefe din gwelet an dra-se ! ; *das will ich hoffen !* spi bras am eus ! ; *ich will glauben, dass ...*, magañ a ran fiañs e ...

6. verb-skoazell a verk an diskred ; *er will ein Künstler sein*, un arzour e vefe war a lavar - un arzour eo, ma'z eo - un arzour eo, sañset - un arzour eo, me ra goap ; *nichts gehört haben wollen*, klask reiñ da grediñ (klask reiñ da wir) n'en dije an-unan klevet netra ; *nichts gesehen haben wollen*, klask reiñ da grediñ (klask reiñ da wir) n'en dije an-unan gwelet netra.

wollen² ag. : gloanek, gloan, graet gant gloan, stamm ; *wollene Ware*, bonederezh g., gloanaj g., gloaneier ls., stamm-gloan g.

Wollen n. (-s) : youl b., bolontez b., youlegezh b., mennerezh g., mennadur g., mennadurezh b., menn g., mennoud g.

Wollene(s) ag.k. n. : gloanaj g., gloaneier ls., stamm-gloan g. ; *etwas Wollenes anziehen*, lakaat ur c'hloannenn, gwiskañ ur c'hloannenn, en em wiskañ ouzh ar riv, lakaat gloanaj en-dro d'an-unan, lakaat ur c'hloannenn en-dro d'e gorf.

Wollenflocke b. (-,n) : gloanenn b., tolbezennad c'hloan b., toupenn c'hloan b., toupennad c'hloan b., malzenn c'hloan b., bouchad gloan g., gronnad gloan g., hup gloan g., hupig gloan g., hupennig c'hloan b. ; *eine Flocke Wolle*, ur c'hloannenn b., un dolbezennad c'hloan b., un

doupenn c'hloan b., un doupennad c'hloan b., ur valzenn c'hloan b., ur gronnad gloan g., un hupennig c'hloan b., un hup gloan g., un hupig gloan g.

Wollfädchen n. (-s,-) : gloanenn b., tamm gloan g.

Wollfett n. (-s,-e) : c'hwez-deñved g., c'hwezour g.

Wollfilz g. (-es,-e) : feltrin g.

Wollgarn n. (-s,-e) : neud gloan str.

Wollgewebe n. (-s,-) : gloanaj g., stamm-gloan g.

Wollgras n. (-es) : [louza.] lin-geun str, lin ar geunioù str., boked gwenn g., blev-kizhier str.

Wollhaar n. (-s,-e) : 1. tamm gloan g., gloanenn b. ; 2. blev stoubennek str., blev gloanek str.

Wollhändler g. (-s,-) : marc'hadour gloan g., gloaner g.

Wollhase g. (-n,-n) : [loen., *Lagostomus*] gad c'hloanek Indez str.

wollig ag. : gloanek, gloanus, gloanennek, stoubennek, azrodellek ; *wollig weiß*, gwennc'hloanek ; *wolliges Haar*, blev stoubennek str., blev gloanek str. ; *wollige Schafe*, deñved kreñnek ls., deñved kreouichennek ls. ; [louza.] *wolliges Honiggras*, geot pennoù-gwenn str.

Wolligkeit b. (-) : gloanegezh b.

Wollindustrie b. (-) : gloanerezh g., ijinerezh ar gloan g.

Wolljacke b. (-,-n) : chupenn stamm b., chupenn c'hloan b., jiletenn b.

Wollkamm g. (-s,-kämme) : inkardenn b., inkard g., kribin b.

Wollkammer g. (-s,-) / **Wollkämmler** g. (-s,-) : [gwiad., micher] kribiner g., inkarder g., rañveller g.

Wollkleid n. (-s,-er) : dilhad gloan g., chupenn stamm b., chupenn c'hloan b., jiletenn b. ; *ein Wollkleid anziehen*, lakaat ur c'hloanenn, gwiskañ ur c'hloanenn, em wiskañ ouzh ar riv, lakaat gloanaj en-dro d'an-unan, lakaat ur c'hloanenn en-dro d'e gorf ; *Wollkleid aus grobem Wollstoff*, jakedenn b.

Wollknäuel g./n. (-s,-) : pellenn c'hloan b., kudenn c'hloan b., logod str.

Wollkratze b. (-,-n) : [benveg] kribin b., rañvell b., breuz b., inkard g., inkardenn b., kribinerez b., inkarderez b., rañvellerez b.

Wollkraut n. (-s) : [louza.] *kleinblütiges Wollkraut*, dinamm str., gloanig g., gore-wenn b., inam str., pallennig-ar-Werc'hez g., louzaouenn-ar-Werc'hez b., mezherenn-ar-Werc'hez b., lañjer-an-Aotrou-Doue b., trezoù-ar-Mabig-Jezuz ls.

Wollkrepel b. (-,-n) : [tekn.] inkarderez b., kribinerez b.

Wollmaus b. (-,-mäuse) : 1. [loen.] logod Indez str. ; 2. [dre skeud.] uloc'h str./g., uloc'henn b., stoagenn b., pilpouz g.

Wollmilchsau b. (-) : [dre skeud., mojenn.] *die eierlegende Wollmilchsau*, ar maout pemp pav g., Yarig ar vioù aour b.

Wollmütze b. (-,-n) : boned stamm g.

Wollnadel b. (-,-n) : pase-gloan g.

Wollhaarnashorn n. (-s,-hörner) / **Wollnashorn** n. (-s,-hörner) : [loen.] frikorneg gloanek g.

Wollsachen ls. : bonederezh g., gloanaj g., gloaneier ls. ; *eine Wollsache anziehen*, lakaat ur c'hloanenn, gwiskañ ur c'hloanenn, em wiskañ ouzh ar riv, lakaat gloanaj en-dro d'an-unan, lakaat ur c'hloanenn en-dro d'e gorf.

Wollsack g. (-s,-säcke) : 1. sac'h gloan g. ; 2. [dre skeud.] julod g., pinard g., krokant g., pitaod g., richaod g. [*liester richaoded*], rup g. [*liester ruped*], moc'hailh g., mondian g.

Wollschaf n. (-s,-e) : dañvad gloan g. [*liester deñved gloan*], dañvad da reiñ gloan g. [*liester deñved da reiñ gloan*] ; *Wollschafe sind keine Fleischschafe*, an deñved da reiñ gloan n'int ket deñved kig., an deñved gloan n'int ket deñved kig.

Wollschere b. (-,-n) / **Wollschur** b. (-,-en) : touz g., touzerezh g., touzadenn b.

Wollschwefler g. (-s,-) : [micherour] souffrer gloan g. [*liester souffrieren c'hloan*].

Wollschwein n. (-s,-e) : [loen.] pemoc'h gloanek g. [*liester moc'h gloanek*], hoc'h gloanek g. [*liester hoc'hed gloanek*].

Wollschweiß g. (-es,-e) : c'hwez-deñved g., c'hwezour g.

Wollserge b. (-,-n) : [gwiad.] serj gloan g.

Wollstoff g. (-s) : gloanaj g. ; *grober brauner Wollstoff*, burell g., burell rous g. ; *grober angekratzter Wollstoff*, pechina g.

Wollsträhne b. (-,-n) : kudenn c'hloan b., gwedenn c'hloan b. ; *Bindfaden einer Wollsträhne*, poell ur gudenn c'hloan g.

Wollstrumpf g. (-s,-strümpfe) : loer stamm b., loer gloan b. ; *ein Paar Wollstrümpfe*, ul loeroù stamm g.

Wolltier n. (-s,-e) : [loen.] gloaneg g. [*liester gloaneged*, gloaneien], loen gloanus g., loen gloan g., loen da reiñ gloan g.

wolltragend ag. : [louza., loen.] gloanek.

Wollust b. (-,-lüste) : 1. luksur b., arbljadur b., arvliz g., bliz g., plijadurezh b., orged g./b., orgediz b., teñchezoù ls., gadaliezh b., gadalezh b., gadalerezh g., bordelerezh g., pitaouerezh g., oriadezh b., riboderezh g., c'hoant fouzhañ g., c'hoant ar c'hig g., karantez ar c'hig b., gwallyouloù (droukyouloù, plijadurezhioù, galvoù, broudoù) ar c'hig ls., plijadurezhioù ar c'horf lies, plijadurioù ar c'horf lies, c'hoant lik g., friantz b., riboderezh g., plijadurioù foll lies, plijadurioù diroll ha didailh ls., plijadurezhioù orgedus ls., follentezioù ls., P. c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., c'hwiñ, goustig, c'hoant friko fourch g., likaouerezh g. ; *sich der Wollust hingeben*, orgediñ, orgedata, louvigezhñ, plegañ da gastr ar c'hig, sentiñ ouzh e gorf, torc'hwenial el likaouerezh an hudurañ, redek war-lerc'h plijadurezh ar c'horf, redek war-lerc'h plijadurezh ar c'hig ; *der schlüpfrige Weg der Wollust*, hent rampus ar plijadurezhioù g. ; 2. laouenidigezh b., levezeg b., plijadur b., plijadurezh b., dudi g., eürusted b., boem b., bamadur g., trugar b., yec'hed g., chalm g. ; 3. [relij] Hudurnez b., Hudurniezh b., pec'hed ar c'hig g., pec'hed lous g., plijadurioù ar c'hig lies, plijadurezhioù ar c'hig lies, plijadurioù ar c'hig lies, plijadurezhioù ar c'horf lies, plijadurioù ar c'horf lies, kammoberoù reizhel ls., likaouerezh g., louvigezh b. ; *Wollust ist eine Todsünde*, an Hudurnez a zo ur pec'hed marvel, an Hudurniezh a zo ur pec'hed kapital ; *Sodom und Gomorra hatten sich der Wollust hingeben*, Sodoma ha Gomora a oa en em roet d'an Hudurniezh ; *die Lustlinge bleiben im Bann ihrer berausenden Wollust gefangen*, ar plijadurioù lik a zo ur grapinell ivinek evit an dud c'hadal.

wollüstig ag. : plijadurezhus, orgedus, blizus, gadal, gadalus, licher, friant, friant war plijadur ar c'horf, lik, blizoniek, ribot, c'hoantaus, gwallc'hoantaus, libidinel, kailh.

Adv. : gant orged, gant arvliz.

Wollüstling g. (-s,-e) : rouler g., likaouer g., licher g., gadal g., riboder g., den friant war plijadur ar c'horf g., azeuler-an-orged g., lik g., bordeler g., pitaouer g., oriad g., blisaer g., orgeder g. ; *die Wollüstlinge bleiben im Bann ihrer berausenden Wollust gefangen*, ar plijadurioù lik a zo ur grapinell ivinek evit an dud c'hadal.

Wollverarbeitung b. (-) : gloanerezh g., gloanegezh b., gloaneri b.

Wollverarbeitungsfabrik b. (-,-en) : gloanerezh b., gloaneri b.

Wollwaren ls. : bonederezh g., gloanaj g., gloaneier ls.

Wollwäsche b. (-) : gwalc'h ar c'hreñioù g., gwalc'herezh ar c'hreñioù g.

Wollweste b. (-,-n) : gloanenn b., chupenn stamm b., jiletenn b.

Wollzeug n. (-s) : bonederezh g., gloanaj g., gloaneier ls., stamm-gloan g.

Wolpertinger g. (-s,-) : morilhon g. [*liester morilhonned*], darin g. [*liester darined*] ; *auf Wolpertingerjagd gehen*, mont da chaseal morilhonned, mont da chaseal darined, mont da bakañ morilhonned, mont da bakañ darined, mont da jiboesaat an darin.

Wombat g. (-s,-s) : [loen., *Vombatidae*] wombat g. [*liester wombated*] ; *der Kot von Wombats ist würfelförmig*, diñsek eo kagal ar wombated.

womit 1. raganv goulenmata adverb : gant petra, h.a. ; *ich weiß nicht, womit ich sie vergleichen könnte*, n'ouzon ket gant petra o heñvelekaat ; *ich frage mich, womit er das verdient hat*, c'hoant am bije gouzout petra en deus graet evit dellezout kement-se ; *womit kann ich Ihnen dienen* ?

pezh a vad ? petra a vo a vat evidoc'h ? petra a fell deoc'h ? hag ober a rafen evidoc'h ? peseurt a zo brav da ober ? petra a falvezit diganin ? petra 'zo da rentañ plijadur deoc'h ? petra hoc'h eus ezhomm ? petra ho po ?

2. raganv stagañ adverb : ma ... gantañ, ma ... ganti, ma ... ganto, h.a. ; *der Bus, womit er in die Schule fährt, kam an diesem Tag nicht*, an deiz-se ne oa ket deuet ar c'harr-boutin ma ya d'ar skol gantañ ; *womit ich nicht sagen will, dass er recht hat*, arabat krediñ memes tra e kav din emañ ar gwir gantañ, ha gant kement-se ne fell ket din lavaret emañ ar gwir gantañ.

womöglich Adv. : ma'z eus tu, mar bez gallet, marteze, bez a-walc'h, bez e c'hell bezañ, emichañs ; *wo irgend möglich*, ma'z eus tu, diouzh ma vo tu, mar bez gallet.

wonach 1. raganv stagañ ha goulennata adverb : ma ... war e lerc'h, ma ... war he lerc'h, ma ... war o lerc'h, h.a. : *wonach ich zu ihm ging*, ha war gement-se e oan aet da welet anezhañ ; *etwas, wonach sie großes Verlangen hatten*, un dra bennak n'o doa ken mall nemet kaout anezhañ ; *es gab nichts, wonach sie sich mehr sehnte*, edo e sorc'henn eus an dra-se, sorc'hennet e oa gant c'hoant-se, n'he doa ken c'hoant (mennad, devez, youl) nemet d'ober an dra-se.

2. raganv goulennata adverb : war-lerc'h petra, goude petra, da-heul petra, h.a. ; *wonach hat sie dich gefragt* ? petra he doa c'hoant gouzout diganin ? ; *wonach schmeckt das* ? peseurt blaz (pe vlaz) a zo gant an dra-se ? ; *wonach ging er ins Bett* ? war-lerc'h petra ez eas (e oa aet) d'e wele ?

3. raganv stagañ adverb : diouzh-se, a-hervez, diwar-se, ac'hano ; *es gibt eine Darstellung, wonach sie unschuldig ist*, ur skrid-danevell a zo hag hervez ar skrid-se e vefe ar plach-se didamall (digablus).

Wonne b. (-,n) : arblijadur b., arvliz g., bliz g., eurvad b., laouenidigezh b., levenez b., plijadur g., plijadurezh b., dudi g., eürusted b., joausted b., boem b., bamadur g., trugar b., ebat g., chalm g., goursav g., trid g., gwenvidigezh b., yec'hed g. ; *vor Wonne schauen*, skrifañ gant ar blijadur, na badout gant ar blijadur ; *er schwimmt in Wonne*, barret eo a levenez - n'eo ket evit e levenez - barrleun eo e galon gant al levenez - barr eo e galon gant al levenez - e barr e levenez emañ - barr eo e levenez - ur foug e a zo gantañ - laouen eo, hag en tu-hont ivez - ouzhpenn laouen eo - laouen-meurbet eo - laouen-ran eo - ken laouen ha tra eo - laouen eo evel an heol - ken laouen hag an heol eo - seder eo evel ul laouenan - lirzhin eo evel ul laouenan - seder eo evel ul laouenanig - lirzhin eo evel ul laouenanig - beuzet eo e-barzh al levenez - beuzet eo e-barzh al laouenidigezh - hennezh eo gwenn e ved - e barr al levenez emañ - barr eo gant al levenez - leun-barr a levenez eo - leun-barr eo e levenez - souriñ a ra a levenez - souriñ a ra al levenez warnañ - laouen eo evel an deiz - trefuet-holl eo gant al levenez - nijal (tridal) a ra gant al levenez - nijal a ra gant ar stad a zo ennañ - azezet (beuzet) eo en e bemp plijadur warn-ugent - azezet (beuzet) eo en e seizh plijadur warn-ugent - ne zoug ket mui an douar anezhañ - dibradet eo - emañ an traoù war ar pevarzek-kant gantañ - fest a zo ennañ - emañ en e laouenañ - digor eo dezhañ - evel Yann en e wele eo - emañ evel en ur pred eured - eürus eo evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud) - en e vleud emañ - en e jeu emañ - en e voem emañ - kontant eo evel ur roue war e dron - eürus eo evel seizh - eürusañ loen a daol troad war an douar eo - eürus eo mar boe den biskoazh - eürus eo mard eus bet biskoazh un unan - eürusañ den a zebr bara eo - eürusañ den dindan tro an heol eo - eürusañ den dindan an Neñv eo - eürusañ den a zo bet biskoazh eo - en e zour hag en e c'heot emañ - en e goch emañ - en e ched, emañ - en e lec'h emañ - en e charreou emañ - en e voued emañ - en e voued leun emañ - en e vutun emañ - er friko emañ - en ur friko emañ - en e wellañ emañ ; *welche Wonne, welche Lust regt sich nun in*

meiner Brust, tridal (tarzhañ) a ra va c'halon gant al levenez, tarzhañ a ra al levenez em c'hreiz, bleuñviñ a ra va c'halon, nag un dudi a sav em c'halon ! pebez dudi a sav em c'hreiz ! ; *dieser Film ist die reinste Wonne*, un dudi d'ar spered ha d'ar galon eo sellet ouzh ar film-se, ur chalm eo sellet ouzh ar film-se, ur brav eo sellet ouzh ar film-se, un drugar eo sellet ouzh ar film-se, ur yec'hed eo sellet ouzh ar film-se, ur voem eo sellet ouzh ar film-se, un ebat eo sellet ouzh ar film-se, gwashat ma'z eo mat ar film-se ! ; *ein Gefühl der Wonne empfinden*, gouzañv ul levenez dispar, klevet diouzh ul levenez dispar ; *eine wahre Wonne für jemanden sein*, ober dudi u.b. ; *mit Wonne*, gant dudi ; *sie schwelgten alle in Wonne*, ne bade den gant ar blijadur.

Wonnegefühl n. (-s) : laouenidigezh b., levenez b., plijadur g., dudi g., eürusted b., joausted b., boem b., bamadur g., trugar b., goursav g., trid-spered g., gwenvidigezh b., chalm g., dudi d'ar spered ha d'ar galon g./b.

Wonnemonat g. (-s,-e) : [dre fent, dispredet] Mae g., miz Mae g., miz an Itron Varia g.

Wonnerausch g. (-es) : trelat g., dudi g., goursav g., boem b., bamadur g., trugar b., bamizon g., bamijenn b., trid g., chalm g.

Wonneschauer g. (-s,-) : skrij a blijadur g., skrijadenn a blijadur, trid a blijadur g.

wonneselig ag. : laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, seder evel ul laouenanig, lirzhin evel ul laouenanig, lirzhin evel ur vleunienn, fest ennañ, laouen-meurbet, leun-barr a levenez, barrleun e galon gant al levenez, barr e galon gant al levenez, barr e galon a levenez, barr e galon a joa, en e laouenañ, e-kreiz e levenez, beuzet el levenez, joa vras en e galon, evel Yann en e wele, evel en ur pred eured, eürus evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud), kontant evel ur roue war e dron, eürus evel seizh, eürusañ loen a daol troad war an douar, eürus mar boe den biskoazh, eürus mard eus bet biskoazh un unan, en e voued leun, en e goch, en e vutun, er friko, en ur friko, en e wellañ, en e blijadurezh.

Wonnetaumel g. (-s) : trelat g., dudi g., goursav g., boem b., bamadur g., trugar b., trid g., gwenvidigezh b., chalm g., sourlevenez b.

wonnetrunken ag. : barret a levenez, beuzet e-barzh al levenez, beuzet e-barzh al laouenidigezh, e barr al levenez, barr gant al levenez, trefuet-holl gant al levenez, ouzhpenn laouen, o nijal (o tridal) gant al levenez, azezet (beuzet) en e bemp plijadur warn-ugent, azezet (beuzet) en e seizh plijadur warn-ugent, o nijal gant ar stad a zo ennañ, dibradet, an traoù war ar pevarzek-kant gantañ, fest ennañ, en e laouenañ, laouen-ran, ken laouen ha tra, laouen evel an heol, ken laouen hag an heol, seder evel ul laouenan, lirzhin evel ul laouenan, seder evel ul laouenanig, lirzhin evel ul laouenanig, lirzhin evel ur vleunienn, digor dezhañ, eürusañ den a zebr bara, eürusañ den dindan tro an heol, meurbet a joa en an-unan, barrleun (barruhel) e galon gant ar joa, barr e galon gant al levenez, laouen-dreist.

wonnevoll ag. : dudius, bourrus, marzhus, estlammus, boemus ; *ein wonnevoller Augenblick*, ur prantad amzer (ur pennad-buhez) eürus-tre.

wonnig ag. / **wonniglich** ag. : dudius, bourrus, marzhus, estlammus, boemus.

Woodventil n. (-s,-e) : [tekn.] begel rod Dunlop g.

woran raganv stagañ adverb : ma ... gantañ, ma ... ganti, ma ... ganto, ma ... diwarnañ, ma ... diwarni, ma ... diwarno, h.a. ; *das Schönste, woran ich mich jetzt erinnere, ist diese Reise nach Italien*, an dra plijusañ a dremen dre va soñj bremañ, eo ar veaj hor boa graet da Vro-Italia.

raganv goulennata adverb : gant petra, diwar betra, h.a. ; *woran denken Sie* ? o soñjal e petra emaoch ? petra 'zo war ho spered ? P. peseurt taskagn a zo ganeoc'h ? ; *ich weiß nicht, woran er gestorben ist*, n'ouzon ket gant petra eo marvet, n'ouzon ket diwar betra eo marvet ; *bei ihm weiß man nie, woran man ist*, hennezh a zo diaes gouzout petra 'zo o c'hoari gantañ, hennezh a zo diaes gouzout peseurt

jeu a zo gantañ, hennezh a zo diaes gouzout petra a zo o treiñ en e benn, n'ouzer ket pet kompren a zo ennañ ; *ich möchte wissen, woran ich bin*, c'hoant am befe gouzout dre sur petra 'zo o c'hoari amañ, c'hoant am befe gouzout ar wirionez war gement-se, ne blij ket din mont war varteze, m'en dare petra 'zo o c'hoari amañ ; *nicht wissen, woran man ist*, na c'houzout war be droad pouezañ, bezañ diaes en e votoù.

worauf raganv stagañ adverb : ma ... warnañ, ma ... warni, ma ... warno, h.a. ; *worauf er sich verabschiedete*, ha war gement-se e kimiadas ; *der Tisch, worauf die Vase stand, wackelte heftig*, an daol ma oa al lestr warni, a grene kreñv ; *das ist der Brief, worauf ich so lange gewartet habe*, setu erru al lizher am boa gortozet keit all.

raganv goulennata adverb : war betra, h.a. ; *worauf sitzt er ?* war betra eo azezet ?

woraufhin 1. raganv goulennata adverb : perak tra, evit pe abeg, daoust ha perak, pe da benn, abalamour da betra, da ober petra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ ; *woraufhin hat er das gesagt ?* evit pe abeg en deus lavaret an dra-se ? perak tra en deus lavaret an dra-se ? ; 2. raganv stagañ adverb : war gement-se, a-c'houdevezh, ac'hann da c'houde, diwar-neuze ; *er schrie sie an, woraufhin sie das Zimmer verließ*, kement en doa huchet warni ma'z eas kuit en ur strapañ an nor war he lerc'h.

woraus raganv stagañ adverb : ma ... outañ, ma ... outi, ma ... outo, h.a. ; *woraus man schließen kann* ..., hag eus kement-se e c'hallomp dezastum e ...

raganv goulennata adverb : eus petra, h.a. ; *woraus bestehen sie ?* petra a ya d'o ober ? ; *woraus ist diese Statue ?* petra a ya d'ober an delwenn-mañ ? gant petra eo bet graet an delwenn-mañ ? ; *woraus schließt du das ?* diwar betra e c'hallez dezastum kement-se ?

Word-Programm n. (-s,-e) : [stlenn.] meiziant Word g.

worein raganv goulennata adverb : e-barzh petra, h.a. ; *worein mischst du dich ?* e-barzh petra e sankez da fri c'hoazh ? n'ec'h eus klask ebet war mann ebet amañ ! n'emañ ket ez kerz emellout eus kement-se ! n'a ket d'en em veskañ e kement-se ! an dra-se n'eo ket da stal eo ! n'eo ket da batatez ! pep hini e vutun ! n'ec'h eus netra da welet en afer-se ! ; *worein soll ich es legen ?* e-barzh petra e rankan el lakaat ?

raganv stagañ adverb : ma ... ennañ, ma ... enni, ma ... enno, h.a. ; *ein Vorhaben, worein viel investiert werden müsste*, ur raktres a lonkfe kalz a arc'hant g.

Worfel b. (-,-n) : [labour-douar] kant g.

worfein V.k.e. (hat geworfelt) : [labour-douar] gwentañ, kantañ, nizañ, nizat.

Worfein n. (-s) : [labour-douar] gwenterezh g., gwentañ g., nizerezh g., nizañ g., ur wentadenn b., un nizadenn b.

Worfelmaschine b. (-,-n) : gwenter g. [*liester* gwenterioù], gwenterez b. [*liester* gwenterezioù], gwentell b., nizerez b. [*liester* nizerezioù], milin-wenterez b., meilh nizat b., avelerez b. [*liester* avelerezioù] ; *Öffnung einer Worfelmaschine*, toull-avel g.

Worfelschaukel b. (-,-n) : pal-wentañ b. [*liester* pili-gwentañ].

Worfelvorgang g. (-s,-vorgänge) : [labour-douar] [greun] gwentañ g., nizañ g., ur wentadenn b., un nizadenn b.

worin raganv goulennata adverb : e-barzh petra, e pelec'h, h.a. ; *worin besteht der Unterschied ?* pe diforc'h a zo ? pe gemm a zo etre an traoù-se ? e pelec'h emañ an diforc'h ?

raganv stagañ adverb : ma ... ennañ, ma ... enni, ma ... enno, h.a. ; *ich habe nichts, worin ich es sicher aufbewahren könnte*, ne'm eus netra evit lakaat an dra-se en diogel (e surentez, er goudor, e savete).

Workaholic g. (-s,-s) : P. darvreded a'l labour g. [*liester* darvredidi a'l labour], paotr darvredet gant al labour g., paotr sorc'hennet gant e labour g., paotr albac'hennet gant e labour g., paotr gwrac'h gant

e labour g., paotr troet gant e labour g., paotr tik gant e labour g., paotr pitilil gant e labour g., paotr stultennet gant e labour g., paotr froudennet gant e labour g.

Workshop g. (-s,-s) : atalier g.

Workstation b. (-,-s) : [stlenn.] hanva labour g.

Worm-Knochen ls. / **Wormsche Knochen** ls. : [korf.] eskern mellezoù ls.

Wort n. (-s,Wörter) / n. (-s,Worte) :

I. ger, gerienn, termen : n. (-s,Wörter)
II. kaozioù, komzoù, lavarioù : n. (-s,Worte)
III. troioù-lavar
IV. troioù-lavar gant araogennoù
V. promesa, gouestl
VI. testenn, gerioù skrivet : n. (-s,Worte)

I. n. (-s, Wörter) : ger g., gerienn b., termen g. ; *neues Wort*, nevezc'her g., ger nevez g., ger nevez deuet er yezh g. ; *veraltetes Wort*, ger kozh, ger na implijer ket mui er yezh a vremañ g., ger diamzeret g., ger dispredet g. ; *dieses Wort bezeichnet unterschiedliche Vogelarten*, an termen-se a arouezher gantañ meur a spesad evned ; *das bretonische Wort „bom“ bezeichnet einen unvollständigen Regenbogen*, ar ger „bom“ a ya da envel ur wareg-c'hlav diechu ; *ein Wort neu definieren*, addespizañ ur ger ; *ein Wort enger definieren*, strishaat ster ur ger ; *selten vorkommendes Wort*, ger rouez g. ; *zusammengerücktes (zusammengesetztes) Wort*, ger kevrennek g., kenstrollad g., liesger g. ; *zusammengesetztes Wort mit Bindestrich*, ger kenstrollet laosk g. ; *zusammengesetztes Wort ohne Bindestrich*, ger kenstrollet strizh g. ; *abgeleitetes Wort*, deverad g. [*liester* deveradoù] ; *die Bedeutung eines Wortes erweitern*, astenn ster ur ger ; *Wörter aneinanderreihen*, kenheuliañ gerioù ; *ein Wort in seine Bestandteile zerlegen*, digenstrollañ ur ger ; *Wort, bei dem die vorletzte Silbe betont wird*, ger belost-toniet g. ; *Wort, bei dem die letzte Silbe betont wird*, ger lost-toniet g. ; *in des Wortes wahrster Bedeutung, im wahrsten Sinn des Wortes, im vollen Sinn des Wortes*, e ster leun ar ger, e ster kwer ar ger, ent-diarlenn ; *im weitesten Sinn des Wortes*, en holl gemeradurioù ar ger, e ster ledanañ ar ger ; *weiteste Bedeutung eines Wortes*, ster ledanañ ur ger g. ; *das passende Wort, das rechte Wort*, an termen kevazas g., ar ger dik, ar ger a glot ar gwellañ, ar ger a zegouezh mat ; *Triftigkeit eines Wortes*, diktet un ger b. ; *das Wort des Rätsels*, an diskoulmadell b., ar ger da gavout g., ger an divinadell g. ; *Wörter im Lexikon nachschlagen*, klask gerioù e-barzh ur geriadur ; *ich verstehe nur ein paar Wörter*, kompren a ran geriennoù nemetken ; *falscher Gebrauch eines Wortes*, drougimplij ur ger g., ankwerded b. ; *ein Wort unkorrekt gebrauchen*, drougimplijout ur ger ; *jedes Wort, jede Geste von ihm wurde auf die Goldwaage gelegt*, ne gollent nag ur ger nag ur fiñv eus ar pezh a lavare pe a rae ; [distagadur ar galleg] *Wörter binden*, stagellañ gerioù.

II. n. (-s, Worte) : kaozioù ls., komzoù ls., komzoù distaget ls., lavarioù ls., lavarioù ls., lavaredoù ls., lavarennoù ls., lavarezhoù ls., distaoladennoù ls., geriennoù ls., komzennoù ls., prepozioù ls., prezeg g., divizioù ls., temzioù ls., kaoz b., komz b., klapad g., P. lâredoù ls. ; *falsches Wort*, komz a-dreuz b. ; *in Wort und Tat, durch Wort und Tat, mit Wort und Tat*, dre gomz ha dre ober ; *die Worte und die Taten*, al lavarioù hag an oberoù ; *angenehme Worte*, komzoù amc'hraus ls. ; *spitze Worte*, bissige Worte, komzoù flemmus ls. ; *honigsüße Worte*, lavarioù flour ls., komzoù katik (flour, brav, kaer, milis) ls., komzoù dousoc'h da glevet eget ma'z eo ar mel da dañva ls., kaozioù brav ls., komzoù troet brav ls. ; *schmeichelnde Worte*, komzoù loavus ls., komzoù lidour ls., komzoù meuleudius ls. ; *sanfte Worte*, liebkosende Worte, zärtliche Worte, zarte Worte, komzoù dous ls., komzoù brav ls., gerioù sev ls., komzoù flour ls., komzoù tener-glizh ls. ; *sich liebkosende Worte ins Ohr flüstern, sich sanfte Worte ins Ohr flüstern*, en em vobionat ; *diese lebenswürdigen Worte hallten in ihm in den Ohren und im Herzen*

wider, e ziskouarn a voudinelle gant an traoù kaer en doa klevet ; *schleierhafte Worte*, komzoù am'houloù ls., komzoù amsklaer ls. ; *obzöne Worte, anzügliche Worte*, komzoù hudur ls., komzoù kleuk ls., komzoù kras ls., komzoù diskramailh ls., komzoù dizolo ls., komzoù lampr ls., komzoù diwisk ls., komzoù ordous ls., tour'haj g., luc'haj g., luc'hajoù ls., loustajoù ls., diskramailherezh g. ; *grobe Worte, unanständige Worte*, braskomzoù ls., gerioù vil ls., gerioù dibrenn ls., gerioù gros ls., temzioù divalav ls., komzoù diwisk (lous, hudur, druz, dizereat, amzereat, amzere, gros, divalav, divezh, dizolo, dibrenn) ls., kaozioù kras ls., gerioù lous ls., gwall c'herioù ls., skolpadoù ls., komzoù dizoare ls., komzoù vil ls., komzoù noazh ls., komzoù distrantell ls., komzoù distres ls., villañsoù ls., traoù gros ls., komzoù rust (dibalamour, kleuk, difeson) ls. ; *brutale Worte, heftige Worte*, komzoù feuls ls. ; *zuweitgehende Worte*, komzoù lampr ls. ; *zweideutige Worte, doppeldeutige Worte*, komzoù troidellek ls., komzoù a zaou intent ls., komzoù forc'hellek ls., komzoù silwink ls., komzoù daou ster ls., komzoù daou du ls., komzoù kudennek ls., komzoù goloet ls. ; *nichtssagende Worte, seichte Worte, flache Worte, leere Worte*, komzerezh goullou g., kaozioù dister ls., kaozioù patatez ls., kaozioù flak ls., komzoù divlaz ls., komzoù goular ls., komzoù aner ls., komzoù didalvez ls., gerioù gwan ls., komzoù goullou ls., komzoù ven ls., komzoù plat ls., komzoù skañv ls., plataj g., komzoù gwan ls., glabouserezh g., orogell b., fistilh g., fistilherezh g., flaperezh g., flapaj g., flap g., kaozioù toull ls., klakennerezh g., komzoù hep poell na dalc'h ls., ravoderezh g., gwrac'herezh g., gwrac'hellerezh g., gwrac'hajoù ls., kontoù pikous ls., paribolennoù ls., tarielloù ls., storlok g., strak g., komzoù gwrac'h ls., pifoù ls., arabad g., komzoù kollet ls., bourouell g., ranezennerzh g., kozh fardaj g. ; *ausgewogene Worte*, komzoù pouezet ls. ; *abgerissene Worte, unzusammenhängende Worte, zusammenhanglose Worte*, prepoz-dibrepoz g., komzoù hep penn na lost ls., komzoù besk ls., komzoù dilokez ls., komzoù hep poell na dalc'h ls. ; *affektierte Worte, gespreizte Worte*, komzoù studiet ls., komzoù ampezet ls. ; *geflügelte Worte*, troioù-lavar boutin ls., troennoù sonnet ls., troiennoù-lavar brudet ls. ; *ein offenes Wort*, komzoù diwisk (didroidell, diroufenn, displeg, didro) ; *hochtrabende Worte, geschwollene Worte, schwülstige Worte*, komzoù sklokus ls., komzoù rouflus ls., komzoù leun a stambouc'h lies, komzoù pompus ls., komzoù leun a c'hwez ls., komzoù pompoulik ls., komzoù c'hweziggell ls. ; *die Worte eines Liedes*, komzoù ur ganaouenn ls., pozioù ur ganaouenn ls. ; *Wort und Musik von*, ton ha son gant ; *aus seinen Worten konnte man Besorgnis heraushören*, dre e brezeg e veze klevet pegen nec'het e oa ; *er fand die richtigen Worte*, komz a reas just, kavout a reas ar gerioù dik ; *der Ernst Ihrer Worte hat die Zuhörer stark beeindruckt*, skoet eo bet ar selaouerien gant pounnerder ho komzoù, pounnerder ho komzoù o deus skoet from e kalon ar selaouerien, skoet eo bet ar selaouerien gant parfeted ho komzoù, skoet eo bet ar selaouerien gant ho komzoù don ha dic'hoarzh ; *nach solchen Worten*, goude un hevelep komzoù ; *solche Worte verwirten ihn*, strafuilhet e voe o klevet un hevelep komzoù, strafuilhet e voe o klevet un hevelep kaoz, al lavarennoù-se el lakeas diaes ; *ein paar Worte*, ur geriennoù bennak ; *er brabbelte unverständliche Worte*, bout e oa bet ur vourboutenn gantañ ; *ich werde dem Bürgermeister zwei Worte darüber sagen*, lavaret a rin ur gomz d'ar maer a-zivout an dra-se, lavaret a rin anv d'ar maer eus an dra-se, komz a rin eus an afer-se d'ar maer, komz a rin a gement-se d'ar maer, rannañ a rin ur ger d'ar maer a-zivout an dra-se, rannañ a rin ur geriennoù bennak d'ar maer a-zivout an dra-se ; *ich werde ihm kein einziges Wort darüber sagen*, ne gomzin ket anv dezhañ eus an dra-se, ne gomzin ket anv dezhañ diwar-benn an dra-se ; *jemanden keines Wortes würdigen*, na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) komz ouzh u.b., na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) lavaret ur

gomz d'u.b., na blegañ da gomz ouzh u.b., bezañ fae gant an-unan komz ouzh u.b., bezañ goap gant an-unan komz ouzh u.b. ; *klare Worte reden*, bezañ diflatr en e gomzoù, komz hep chaokat e c'henoù, komz hep klask tro en e gaoz, displegañ e soñj gant komzoù kriz, komz hep klask kornioù-trou en e gaoz, komz distlabez, komz didortilh, komz displeg, komz diguzh, komz eeun ha didroell, komz berr ha krenn, komz berr ha groñs, komz distag, bezañ distlabez da lavaret an traoù, na ober a c'henoù bihan, komz hep tamm kildroenn ebet, na gaout treuzoù ebet war e zor, lavaret an traoù ken diflatr ha tra ; *er äußerte strenge Worte, er äußerte harte Worte*, solut e voe en e gomzoù ; *die Worte fließen ihm nur so von den Lippen*, ar c'homzoù a red war e vuzelloù, puilh (aes ha fraezh) e teu ar prezeg gantañ, puilh e tered ar prezeg diwar e ziweuz, hennezh a zo distagellet mat (teodet mat, teodet kaer), dic'hud eo e lañchenn, lañchennet mat eo, latennet mat eo, latennet kaer eo, un teod helavar en deus, hennezh a zo helavar da brezeg, dilu a deod eo, likant eo e deod, un displeg mat en deus, n'eo ket nodet e deod, un distilh mat en deus, helavarañ den, bravañ teod, kaerañ displeger, helavar eo hennezh / un displeger (un distager) kaer eo / un teod kaer a zen eo (Gregor) ; *leere Worte* ! promesaou goullou ! kaozioù nemet kaozioù nend int ! promesaou kaer ha paemantoù laosk ! komzoù didalvez ! komzoù kollet ! ; *genug der Worte*, trawalc'h a gaozioù ! echu gant ar glabouserezh bremañ ! echu ha peoc'h bremañ ! bez ez eus ouzhpenn komz d'ober ! ouzhpenn lavaret 'zo, ober 'zo ivez ! lavarout zo un dra, hag ober eo ar gwellañ ! n'eo ket se eo se ! ; *vergesst meine Worte nicht ! gedenkt meiner Worte ! erinnert euch an meine Worte !* bezit soñj eus va c'homzoù ! dalc'hit soñj eus va c'homzoù ! ; [kr-l] *je mehr Wort, je minder Werk*, labour mut, labour yud - tevel hag ober - teodet hir ha dornet berr - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober - gwelloc'h un oberer eget kant lavarar - un oberer a dalv kant lavarar - lavaret mat 'zo un dra hag ober 'zo ar gwellañ - n'eo ket tout lavaret heñ-heñ - ober a ra kalz a deil gant nebeut a c'houzer - ober a ra muioc'h a deil eget a golo (eget a blouz) - penn boutouz : bras ar genoù, bihan al lost - lorc'hig moan, muioc'h a voged eget a dan ; *die Menschen müssen an ihren Taten und nicht an ihren Worten gemessen werden*, diouzh an oberoù eo barn an dud - ouzh o oberoù eo jaojañ an dud - koll amzer eo deskiñ ar mad hep en ober - anez labour, prezeg aner, kentañ prezeg a zo ober ; *seine Worte wurden durch sein vorbildliches Leben bekräftigt*, skouerioù e vuhez a roas nerzh d'e gomzoù ; *die Magie des Wortes*, boem gevrinus ar c'homzoù b., chalm ar c'homzoù g., achantouriezh ar c'homzoù b., hud ar c'homzoù g. ; *das letzte Wort haben*, dont an disentez (ar ger diwezhañ) gant an-unan, kavout pennvat diouzh ar re all, leuskel ar bramm diwezhañ, kaout rezon, kaout ar ger diwezhañ, kaout ar boked, prenañ (seriñ, stankañ, klozañ) e veg d'u.b., stankañ e form (e c'henoù) d'u.b., prenañ e c'henoù d'u.b., kaout rezon ; *er hat sein letztes Wort noch nicht gesprochen*, n'eo ket bet laosket e vramm diwezhañ gantañ c'hoazh, n'eo ket bet e bater diwezhañ gantañ c'hoazh, n'en deus ket tapet e lip c'hoazh, n'eo ket lipet c'hoazh, n'eo ket graet e dro gantañ c'hoazh, n'eo ket echu gantañ c'hoazh, n'eus ket fin dezhañ c'hoazh, n'eo ket graet anezhañ c'hoazh, n'eo ket graet e varv dezhañ c'hoazh, n'eo ket koll c'hoazh, n'eo ket straket e graoñenn c'hoazh ; *sich an jemandes Worte halten*, ober diouzh komzoù u.b., ober lavarioù u.b., ober e lavarioù d'u.b., heuliañ rez lavarioù u.b., heuliañ pizh lavarioù u.b. ; *ihre Worte stehen in krasssem Gegensatz zu ihren Taten, zwischen ihren Worten und ihren Taten besteht ein Widerspruch, ihre Taten sprechen ihren Worten Hohn*, dislavaret a reont o c'homzoù dre o oberoù, enebadur (eneberezh, disklotadur) a zo etre o c'homzoù hag o oberoù, o oberoù ne gordont ket gant o lavaroù, o oberoù a zo kontrol d'o lavaroù ; *seinen Worten Taten folgen lassen*, treiñ ar c'homzoù en oberoù, dont eus ar c'homzoù d'an oberoù ; *mit jemandem einige Worte wechseln*, eskemm ur ger pe zaou gant u.b., komz un nebeudig gant u.b. ; *sie wechselten kaum ein Wort miteinander*, ne oa ket bet nemeur a c'herioù etrezo, ne oa ket bet kalz a c'herioù etrezo ; *mit jemandem Worte wechseln*, kaout tabut gant (ouzh) u.b., kaout jeu ouzh u.b., tabutal gant u.b., sevel trouz

etre an-unan hag unan-all ; *diese Worte wird er mir noch büßen !* me a raio dezhañ dislonkañ e lavar ! ; *der sagt kein einziges Wort*, hennezh n'eus ger evitañ, hennezh n'eus ger ebet outañ, hennezh ne rann ket un dister ger, hennezh ne lavarfe ket un hanter c'her zoken, hennezh ne zistag ket ur grik, hennezh ne lavar poz ebet, tevel a ra berr ; *er sagte kein einziges Wort*, ne zihostas (ne zic'hwezhas, ne lavaras) ger, ne rannas (ne faoutas, ne wikas, ne sonas, ne zivegas) grik, tevel a reas krenn, tevel a reas mik, tevel a reas berr, ne lavaras na grik na mik, ne reas na mik na mak, ne drinkas ger ebet, ne lavaras poz ebet, chom a reas dilavar, n'en doa ket rannet ur ger ; *er sagte kein Wort*, ne lavare grik ebet, ne oa grik ebet gantañ, ne rae na mik na mak, ne drinke ger ebet, ne sane grik, ne lavare seurt ebet ; *er konnte kein einziges Wort hervorbringen*, stouvet e oa e vouezh, manet e oa ar gomz ennañ ; *sie zitterten am ganzen Leib und konnten kein Wort hervorbringen*, ne raent nemet krenañ ha ne c'hallent ober yezh ; *ich verstehe kein Wort von dem, was Sie mir da erzählen*, ne gomprenan ket ur c'heuz en ho kaoz ; *jemandem die Worte im Munde verdrehen*, distresañ komzoù u.b., mac'hagnañ komzoù u.b., findaoniñ komzoù u.b., distreiñ komzoù u.b. diouzh o ster ; *kein Wort davon !* ger da zen ! na doullit da zen ! lakait an dra-se dindan ho potoù ! arabat gwerzhañ ar bistolenn ! grik war se ! grik da zen ! dalc'hit war ho teod ! ha peoc'h en toull-se ! klozit an dra-se e-barzh ho rastelloù ! arabat reiñ avel d'ar c'had ! lakait evezh ne vo klevet roudoù ho teod diwar-benn kement-se ! tavit krenn war an dra-se ! na ziskuilhit ger ! lavaret a ran an dra-se etrezomp ! n'it ket da enkantiñ an dra-se ! taolit evezh da riklañ an dra-se da zen ebet ! ; *seht zu, dass er kein Wort davon erfährt*, mirit na glevfe ger ebet a-zivout kement-se ; *ich habe kein Wort mehr mit ihm gesprochen*, ne voe mui rannet grik etrezomp ; *etwas ohne viele Worte verstehen*, kompren udb diwar hanterc'her ; *sie verstehen sich auch ohne viele Worte*, en em glevout a reont diwar hanterc'her ; *seine Gedanken in Worte fassen*, displegañ e vennozhioù, gwiskañ e vennozhioù gant komzoù, lakaat gerioù war e vennozhioù, ezteurel e vennozhioù, dec'heriañ e vennozhioù, geriañ e vennozhioù ; *mit anderen Worten*, gant gerioù all, da lavaret eo, eleze, pa lavarin mat, kement ha komz resisoc'h (reishoc'h), kenkoulz ha komz resisoc'h (reishoc'h), betek komz resisoc'h (reishoc'h), pe en un doare all ; *das heißt mit anderen Worten, dass ...*, pezh 'zo kement ha lavaret e ..., pezh 'zo koulz ha lavaret e ... ; [relij] *das Wort Gottes*, ger Doue g., komz Doue b., komzoù Doue ls., lavar Doue g., lavar an Avel g. (Gregor) ; *Gottes Wort verkünden*, prezeg an Avel, prezeg ar feiz, skignañ ar C'heloù mat, embann ar C'heloù mat ; [Bibl] *im Anfang war das Wort, und das Wort war bei Gott, und Gott war das Wort*, er penn-kentañ edo ar Ger, hag ar Ger a oa gant Doue, ha Doue a oa ar Ger / en deroù edo ar Verb, hag ar Verb a oa gant Doue, hag ar Verb a oa Doue.

III. troioù-lavar ; *das bedarf keiner Worte*, ne dalv ket lavaret an dra-se, roet eo da glevet, kement-se a ya da-heul, se 'zo e-barzh ; *ich glaube dir kein Wort*, ne gredan ger dit, ne gredan grik war pezh a lavarez ; *jemandem zwei Worte über etwas sagen*, lavaret ur gomz d'u.b. a-zivout udb, rannañ ur ger d'u.b. a-zivout udb, rannañ ur geriennoù bennak d'u.b. a-zivout udb ; *um das Wort bitten*, goulenn komz ; *das Wort ergreifen*, kemer ar gomz, reiñ e vouezh da glevet, mont war ar gaoz, sevel e vouezh ; *das Wort haben*, derc'hel ar gomz ; *jemandem das Wort geben, jemandem das Wort erteilen*, lezel ar gomz gant u.b., reiñ ar gomz d'u.b., reiñ al lavar d'u.b., reiñ ar prezeg d'u.b. ; *das Wort führen*, ren an diviz, kas ar gaoz en-dro ; *das große Wort führen*, bezañ an ton hag ar son (an ton hag ar pardon) gant an-unan, mont tout ar gaoz gant an-unan ; *ein paar Worte sprechen*, lavarout un nebeudig gerioù (un draig bennak, ur ger bennak, ur geriennoù bennak, un hanter c'her bennak) ; *auch ein Wort drein reden wollen*, kaout ivez ur ger da lavaret, kaout ivez e lavar da lavaret, kaout ivez e gomz da lavaret,

kaout c'hoant da lavaret e damm ivez, kaout c'hoant da zistagañ e glapad ivez, kaout ivez e soñj da lavaret diwar-benn kement-se ; *ein Wort über etwas fallen lassen*, menegiñ udb, ober anv (meneg) eus udb ; *des Wortes mächtig sein*, bezañ distagellet mat (teodet mat, teodet kaer, helavar, helavar da brezeg, latennet kaer, latennet mat, lañchennet mat, hir e deod, dilu a deod, un teod kaer a zen), bezañ dic'hud e lañchenn, kaout un teod helavar, bezañ dibabet en e gomzoù, na vezañ nodet e deod, kaout teod, kaout un displeg mat, kaout un distilh mat, bezañ un distager (un displeger) mat / bezañ un distager (un displeger) kaer (Gregor) ; *ein Wort einwerfen*, lavaret e gomz, emellout er gaoz, mont war ar gaoz, gwikal ; *jemandem das Wort entziehen*, tennañ (lemel) ar gomz digant u.b. ; *jemandem das Wort abschneiden*, troc'hañ e gaoz d'u.b., mont war gaoz u.b., dastroc'hañ e gaoz d'u.b., dastroc'hañ e gomz d'u.b., mont war c'her u.b., troc'hañ e gomz d'u.b. / mont war gomz u.b. (Gregor) ; *er hat mir das Wort aus dem Munde genommen*, setu dres ar pezh am boa c'hoant lavaret, aet eo va ger gantañ ; *das Wort blieb mir in der Kehle stecken*, chomet e oa berr ar gomz em gourlañchenn, chomet e oan berr war va ger, manet e oan berr, lonkañ a ris va c'haoz, en em gavout a ris sac'het a-greiz va c'homz, stouvañ a reas va mouezh, manet e oa ar gomz ennon ; *ein deutliches Wort sprechen*, mont didro dezhi, komz hep klask tro en e gaoz, displegañ e soñj gant komzoù kriz, komz hep klask kornioù-tro en e gaoz, komz distlabez, komz sklaer ha fraezh, disklêriañ fraezh ar pezh a soñjer ; *lange Worte machen, viel Worte machen, viele Worte machen*, komz kalz, ober prezegennoù keit hag ac'hanen d'al loar, na vezañ berr da gaozeal, ober prezegennoù a bad ur viken, treiñ avel, malañ avel, ragachiñ, aradennañ, na vezañ prenn ebet d'e latenn ; *ein Wörtchen mit jemandem sprechen*, goulenn e zigarez digant u.b., goulenn digant u.b. reiñ un displeg d'an-unan, goulenn un displegadenn digant u.b., komz ouzh u.b., klask kaoz ouzh u.b., lavaret ur gomz d'u.b. ; *jemandem gute Worte geben*, (pediñ hag) aspediñ u.b. ; *ein gutes Wort für jemanden einlegen*, dougen dorn d'u.b., tuañ u.b. a-du gant u.b. all, ober (toullañ) evit u.b., erbediñ u.b. ouzh unan all, gourc'hemenn u.b. d'u.b. all, lavaret ur gerig e kerz u.b., ober bazhvalan evit u.b., reiñ sav d'u.b., pediñ evit u.b. / mennout evit u.b. (Gregor) ; *einer Sache das Wort reden*, sevel krog udb, difenn krog udb, difenn ur gaoz bennak ; *er lässt sich jedes Wort abkaufen*, n'eo ket aes diennañ anezhañ (tennañ c'hwibez dezhañ), mil boan hon eus evit diskantañ anezhañ, ur gwall reuz eo evit goro ur gerig bennak dioutañ, n'eo ket gwall aes dibluskañ anezhañ, pizh-brein eo war e gomzoù, hennezh a zo berr da gaozeal, ne lavar ket pikol tra, n'eo ket gwall gaozeüs, sparlet eo e deod ; *das Wort ist mir entschlüpft*, riklet eo ar ger-se diwar va zeod, lavaret em eus an dra-se diwar beg va zeod, diflipet eo ar ger-se diganin, ar ger-se a zo achapet diganin hep soñjal, komzet em eus dre brez, ur ger a-dreuz em eus lavaret ; *jedes Wort, jede Geste von ihm wurde auf die Goldwaage gelegt*, ne gollent nag ur ger nag ur fiñv eus ar pezh a lavare pe a rae ; *jedes Wort auf die Goldwaage legen, seine Worte vorsichtig abwägen, seine Worte reiflich überlegen*, lakaat evezh en e gomzoù, dibab e c'herioù, teuler evezh war e gomzoù, pouezañ mat e gomzoù, pouezañ mat pep ger a-raok kaozeal, ober nav zro gant e deod en e c'henoù a-raok komz, lakaat dalc'h ha poell en e gomzoù, en em soñjal ervat a-raok lavaret udb, komz gant preder, ober gant komzoù sevenet-pervezh, ober gant komzoù pouezet, ober gant komzoù mistr, komz goude bezañ soñjet mat er pezh a lavaror, ober daou soñj kent komz, komz dibab, beilhañ war e deod, beilhañ war e soñjoù, beilhañ war e galon, sellet pizh ouzh e gomzoù ; *mir fehlen die Worte*, chom a ran boud ; *das Wort liegt mir auf der Zunge*, emañ ar ger-se em genoù, em genoù emañ, emañ ar ger-se em beg, emañ ar ger-se war begig va zeod, emañ ar ger-se war bennig va zeod ; *er hat das Wort nicht haben wollen*, nac'het en doa sevel a-du gant kement-se ; *ein Wort gibt das andere*, a) chom a reont da gontañ pemp ha nav, da-heul kaoz ez a an den betek Pariz ; b) rustaat a ra an traoù, dont a ra pebr e-barzh ar soubenn, treiñ a ra an traoù d'ar put, emañ an traoù o korboniñ, emañ ar jeu o treiñ e jeu gi, krog

eo ar soubenn da drenkañ ; *Worte machen*, komz dilokez - komz jore-dijore - ober gant komzoù goullo - bezañ goullo e gomzoù - dibunañ kaozioù - raneal - parlikanat - storlokat - latennat - treiñ e deod e goullo - chaokat avel - ribotat dour - bezañ glabous war e c'henoù - drailhañ e c'henoù - drailhañ kaozioù evel ur vilin-baper - bezañ puilh e gaoz - bezañ e deod e-giz ur vilin avel - na serriñ ur genoù - pilpenn e c'henoù - na vezañ berr da gaozeal - ober tro gant e gaoz - trabellat - na vezañ fin ebet d'an-unan da gaozeal - reiñ tro d'e lavar - astenn kaozioù - sevel da gentañ ur gaoz, sevel goude ur gaoz all gant an-unan - komz a-dreuz hag a-hed - komz a-dreuz hag a-dal - komz a-dreuz hag a-benn - bezañ gant e veg abred - bezañ gant e veg a-raok - chom da valañ komzoù - reiñ tro d'e gomzoù - na c'houzout na komz na tevel - na c'houzout na kaozeal na tevel - kontañ pemp ha pevar (pemp pe nav) - kontañ pemp ha nav - pilat e c'henoù - chaokat e c'henoù - flabotal e c'henoù - ragellat - ragachat - pilat kaozioù - ranezenniñ - pilat e veg - mont a-dreuz eus ur gaoz d'unan all - bezañ ur gaoz hep penn na lost gant an-unan - mont eus an eil kaoz d'eben - bezañ un drabell - treiñ (malañ) avel - marvailhat kaer ha sof-kont - mont betek Pariz da-heul kaoz - flapañ - kaozeal a-hed hag a-dreuz - fistilhañ - raskañ - langajal - drailhañ langaj - glaourenniñ - glabousat - klakenniñ - grakal - dic'hourdañ e latenn - diverglañ e deod - diroufennañ e deod - distagañ komzoù mesk-divesk - bezañ komzoù patatez gant an-unan - kontañ plataj - bezañ komzoù plat gant an-unan - kontañ kaozioù - kontañ pifoù - komz gogez - begeliat - barbotiñ ; *kein Wort über etwas verlieren*, na doullañ da zen eus udb, chom hep menegiñ udb, ober an tav (tevel) war udb, lakaat udb en ankounac'h, sigotañ udb, delc'her udb en e c'henoù, na faoutañ grik diwar udb, na rannañ grik diwar udb, na wikal grik diwar udb, na seniñ grik diwar udb ; *kein Wort vom Gespräch verlieren*, *kein Wort vom Gespräch entgegen lassen*, na lezel ger ebet da gouezhañ war an douar, na lezel ger ebet da vont e moged, na goll ur c'hriñsenn eus ar gaoz, na goll ur c'heuz eus ar gaoz, reiñ steud d'ar gaoz, selaou gant steud ; *diese Worte waren mir nicht entgangen*, n'em boa ket lezet ar gomz-se da gouezhañ war an douar, n'em boa ket lezet ar gomz-se da vont e moged ; *diese Worte waren nicht auf taube Ohren gestoßen*, ne oa ket kouezhet ar gomz-se war an douar, n'em boa ket lezet ar gomz-se da gouezhañ war an douar, ne voe ket lezet ar gomz-se da vont e moged ; *kein Wort von etwas verstehen*, na intent seurt ebet, na c'houzout na tailh na bailh war udb, na c'houzout seurt, na gompren takenn ebet, na gompren netra, bezañ dall e gash ; *ich verstehe kein Wort davon*, ne welan netra er c'homzoù-se, gregach eo evidon-me / hebraeg pur eo (Gregor), n'intentan seurt, ne gomprenan ur siseurt en dra-se, ne gomprenan foeltr Doue seurt en dra-se, ne gomprenan notenn en dra-se, dall eo va c'hazh, n'em eus intent ebet e kement-mañ, ne gomprenan seurt ebet, ne gomprenan takenn, ne glevan ket ar gregach-se, ne gomprenan ket ur boullfrenn en dra-se, ne gomprenan ket ur boullfrenn er pezh a vez lavaret ; *nicht viele Worte machen*, komz e berr gerioù, chom hep pilat e c'henoù ; *ich will kein Wort mehr darüber hören !* ne fell ket din klevet nevez eus se ! chomit sioul din ! tavit din ! ; *nicht das leiseste Wort fallen lassen*, na lavaret (na rannañ, na faoutañ, na seniñ, na saniñ, na wikal, na dintal, na zihostal) grik, na rannañ ger, na zic'hwezhañ ger, na zihostal ger, na zihostal ur ger, na dintal ger, na zaouhanteriñ ur ger, na zistagañ an disterañ ger, na faoutañ ur ger, na rannañ un dister ger, na lavaret an disterañ ger, na lavaret ger, na lavaret un dister ger zoken, na lavaret un hanter c'her zoken, na leuskel ur wikadenn, na leuskel gwik ebet, na zigeriñ e c'henoù, na zigeriñ e veg, na lavaret poz ebet, na lavaret na ger na mik, na lavaret na grik na mik, na ober na mik na mak, na drinkañ ur ger, na zistagañ ur grik, na ziseriñ grik, na ziseriñ e rann, na ziseriñ e c'henoù, na zivegañ grik, na lavaret na deus na meus, tevel mik, tevel krenn ; *in dem Getöse hörte man sein eigenes*

Wort nicht mehr, kement a drouz a oa ma ne glevet ket an den e gomzoù zoken, kement a drouz a oa mar hor boa poan oc'h en em glevet o prezeg.

IV. troioù-lavar gant araogennoù ; **an** : *das Wort an jemanden richten*, komz ouzh u.b., kaozeal ouzh u.b., mont ouzh u.b., toullañ kaoz ouzh u.b., klask kaozioù gant u.b. ; **auf** : *auf solche Worte hin ...*, goude un hevelep komzoù ; *auf ein Wort !* un draig am eus da lavaret deoc'h ! gortozit ur draig, mar plij ! lavaromp ur ger c'hoazh ! ; *jemandem aufs Wort glauben*, teurel kred war gomzoù u.b., krediñ u.b. war e c'her, krediñ udb diwar lavar u.b., krediñ u.b. war e lavar ; *auf jemandes Wort hören (auf jemandes Wort etwas geben)*, derc'hel kont (ober stad) eus pezh a lavar u.b., lakaat komzoù u.b. e penn-kont, reiñ priz da gomzoù u.b. ; *aufs Wort hören, aufs Wort gehorchen*, sentiñ pizh ouzh an urzh (ouzh ar gourc'hemenn), sentiñ evel ur c'hi, sentiñ war ar ger, sentiñ war an tach, bale kempenn war ar ger, sentiñ ouzh u.b. hep ober ur van, sentiñ hep klemm na gwigour, bale (charreat, kerzhet) moan gant u.b., kerzhet gant un neudenn eeun, sentiñ rik ouzh u.b., bezañ sentus evel ur c'hleuz ouzh ur park ; *etwas aufs halbe Wort verstehen*, kompren udb diwar hanterc'her ; **bei** : *jemandem beim Wort nehmen*, kemer (pakañ, tapout) u.b. e ger, tapout u.b. diouzh e c'her ; *bei diesen Worten*, en ur lavaret kement-se, war gement-se, war se ; **für** : *Wort für Wort*, ger evit ger, ger-ha-ger, ger-ouzh-ger, ent-diarlenn ; **in** : *in kurzen Worten*, berr-ha-berr, dre verr, e berr-ha-berr, ez berr, e berr gomzoù, e berr gerioù, en ur ger, en ur ger krenn, en ur ger berr, e berr, en ur ger hag ur ger a dalv kant (Gregor) ; *in gewählten Worten*, gant komzoù sevenet-pervezh, gant komzoù pouezet, gant komzoù mistr, gant komzoù dibab ; *jemandem ins Wort fallen (fahren)*, mont war gaoz u.b., troc'hañ e gaoz d'u.b., mont war c'her u.b., krennañ e c'her d'u.b., troc'hañ e c'hwitell d'u.b., dastroc'hañ e gaoz d'u.b., dastroc'hañ e gomz d'u.b., troc'hañ e gomz d'u.b. / mont war gomz u.b. (Gregor) ; *in Wort und Schrift*, dre gomz ha dre skrid ; *etwas in Worte fassen, etwas in Worte kleiden*, geriañ udb ; **mit** : *mit kurzen Worten, mit einem Wort*, kement ha troc'hañ berr, evit lavaret berr, en ur ger berr, berr-ha-berr, dre verr, e berr-ha-berr, e berr gerioù, evit troc'hañ berr, evit kontañ berroc'h, evit lavaret berroc'h, evit krennañ berroc'h, evit krennañ kaoz, evit diverrañ, evit mont berr, e berr gomzoù, e berr ; *mit anderen Worten*, da lavaret eo, eleze, pa lavarin mat, kement ha komz resisoc'h (reishoc'h), kenkoulz ha komz resisoc'h (reishoc'h), betek komz resisoc'h (reishoc'h), pe en un doare all ; *etwas mit keinem Wort erwähnen*, na lavaret grik ebet diwar-benn udb, na faoutañ grik diwar udb, na rannañ grik diwar udb, na wikal grik diwar udb, na seniñ grik diwar udb ; *jemanden mit leeren Worten abspeisen*, bevañ u.b. gant esperañs ha promesaou goullo, bevañ u.b. gant promesaou kaer ha paemantoù laosk, kinnig d'u.b. trouz arc'hant ha c'hwezhañ vat d'ober yalc'h ha kofad ; *es war mit keinem Wort davon die Rede*, ne oa bet morse ger a se ganeomp, ne oa bet morse anv eus an dra-se ; *mit halben Worten reden*, hantergomz ; *mit Worten spielen, mit den Worten spielen*, c'hoari gant ar gerioù ; *er geht mit seinen Worten sparsam um*, hennezh a zo berr da gaozeal, hennezh a zo arboeller en e gomzoù, hennezh a zo arboellus en e gomzoù, hennezh a zo berr e lañchenn, hennezh a zo kerterius en e gomzoù, hennezh a zo kerterius war e gomzoù, ne lavar ket pikol tra, n'eo ket gwall gaozeüs, P. hennezh ne yelo ket c'hwibu en e c'henoù, hennezh a zo sparlet e deod ; *etwas mit Worten zum Ausdruck bringen*, geriañ udb ; **nach** : *den Worten nach verstehen*, kompren diouzh ster ar gerioù ; *nach jemandes Worten*, hervez u.b., poz d'u.b., post d'u.b., liz d'u.b., gouez d'u.b., hervez lavar u.b., diwar lavarou u.b., da lavaras u.b., evel ma lavaras u.b., diouzh pezh a lavar u.b., diouzh klevet u.b. ; *nach Worten suchen*, haketal ; **ohne** : *ohne ein Wort zu sagen*, hep rannañ (faoutañ, seniñ, saniñ, gwikal, tintal) grik, hep faoutañ ur ger, hep rannañ un dister ger, hep dihostal ur ger, hep daouhanteriñ ur ger, hep dihostal grik, hep dihostal, hep dic'hwezhañ, hep distagañ ur grik, hep distagañ an disterañ ger, hep lavaret an disterañ ger, hep lavaret ger, hep lavaret un dister ger zoken, hep lavaret un hanter c'her zoken, o tevel krenn, o tevel mik, hep mik na

mak, hep ober mik na mak, hep trinkañ ur ger, hep lavaret na grik na mik, hep rannañ (dic'hwezhañ, dihostal, tintal) ger, hep diseriñ grik, hep diseriñ e rann, hep diseriñ e c'henoù, hep digeriñ e c'henoù, hep digeriñ e veg, hep leuskel ur wikadenn, hep leuskel gwik ebet, hep divegañ grik, hep lavaret na deus na meus ; *etwas ohne viele Worte verstehen*, kompren udb diwar hanterc'her ; *ohne ein Wort des Abschieds*, hep ur c'henvo ; **um** : *ums Wort bitten*, goulenn komz, goulenn kaout gwir da gaozeal d'e dro ; **zu** : *sich zu Wort melden*, goulenn komz, goulenn kaout gwir da gaozeal d'e dro ; *nicht zu Worte kommen können*, na c'hallout lavaret e damm, na c'hallout lavaret e stal, na c'hallout distagañ e glapad, na c'hallout lavaret un hanter c'her, na vezañ evit lavaret un dister ger, na vezañ roet ar gomz d'an-unan, na vezañ roet tamm mouezh ebet d'an-unan, na gaout a renk da lavaret an disterañ ger, na gaout renk da gomz, na gaout rank da gomz, na gaout goar da lavaret e damm, na vezañ evit diseriñ, na vezañ evit diseriñ e rann ; *die anderen nicht zu Wort kommen lassen*, mont tout ar gaoz gant an-unan.

V. promesa b., gouestl g., grataerezh g., le g., ger g., lavar g., dalc'he g. ; *das gegebene Wort*, an dalc'he g. ; *sein Wort halten*, *sein Wort einlösen*, *Wort halten*, derc'hel e c'her, derc'hel d'e c'her, derc'hel d'e lavar, mirout e c'her, ober e c'her, ober e gomz, mirout al le a oa bet touet, peurlzelc'her e c'her, seveniñ e bromesa, seveniñ d'e bromesa, seveniñ e ouestl, ober e ouestl, seveniñ un dra ouestlet, kenderc'hel ouzh e bromesa, bezañ gwirion d'e c'her, bezañ feal d'e c'her, bezañ den d'e c'her, mirout e feiz ; *du hast nicht Wort gehalten*, n'out ket da'z ker, trubard out da'z ker, manket ec'h eus da'z ker, torret ec'h eus da feiz, aet out a-enep da'z ker, torret ec'h eus da c'her ; *zu seinem Wort stehen*, bezañ den d'e c'her, bezañ un den d'e c'her, bezañ gwirion d'e c'her, bezañ feal d'e c'her, bezañ un den a c'her ; *jemandem sein Wort geben*, reiñ e c'her d'u.b., reiñ e zalc'he d'u.b. ; *ich habe sein Wort*, e zalc'he en deus roet din, e c'her en deus roet din ; *jemanden beim Wort ergreifen (nehmen)*, delc'her u.b. e ger, tapout (pakañ) u.b. e ger, tapout (pakañ) u.b. en e c'her, kemer u.b. war e c'her ; *auf mein Wort* ! reiñ a ran deoc'h va dalc'he ! m'en tou ruz ! m'en tou ruz-glaoutan ! e feiz, m'en tou ! m'en tou dre va le (war va le, dre an neñv) ! war va ger ! war va feiz ! me a vo daonet ! daonet 'vin ! ; *auf sein Wort hin*, war e c'her, war e feiz ; *jemanden aufs Wort glauben*, krediñ u.b. war e c'her ; *ein Mann von Wort*, un den a c'haller krediñ g., un den a fiziañs g., un den d'e c'her g., un den a c'her g. ; *ein Mann, ein Wort*, tra lavaret a zle bezañ sevenet, un den onest pa lavar unan ne lavar ket daou, un den onest a zle atav derc'hel mat d'ar pezh en deus prometet ; *sein Wort brechen*, terriñ e c'her, bezañ ganas d'e le, mont a-enep e c'her, ober daou c'her eus unan, na vezañ d'e c'her, na vezañ den d'e c'her, na vezañ gwirion d'e c'her, mankout d'e c'her, bezañ trubard d'e c'her, kaout e lavar hag e zislavar, bezañ lavar-dislavar, bezañ lavar-ha-dislavar, en em rebech, mont da Normandi (Gregor), mont en e votoù, P. dislonkañ e c'her, dislonkañ e lavar ; *sein Wort zurücknehmen (zurückziehen)*, dont war e c'her, tennañ e c'her, en em zislavaret, dislavaret e bromesa, bezañ lavar-dislavar, bezañ lavar-ha-dislavar, en em rebech, mont en e votoù, dont en-dro war e c'her, dispenn e gaoz, nullañ e bromesa, kaout e lavar hag e zislavar, distreiñ war e gomzoù, ober daou c'her eus unan, terriñ e c'her, mankout d'e c'her, bezañ ganas d'e le, terriñ e feiz, dislavaret e c'her, P. dislonkañ e c'her, dislonkañ e lavar.

VI. n. (-s, Worte) : testenn b., gerioù skrivet ls. ; *in Wort und Bild*, gant testennoù ha skeudennoù ; *die Worte zu einer Musik*, poizioù ur pezh-sonerezh (ur ganaouenn) ls., komzoù ur pezh-sonerezh (ur ganaouenn) ls. ; *Wort und Weise*, poizioù ha ton, komzoù ha ton, ton ha son, sonioù ha gwerzioù ; [kenw.] *hundert Euro in Worten*, kant euro skrivet gant lizherennoù ; *die Summe in Worten schreiben*, skrivañ ar sammad penn-da-benn gant lizherennoù.

Wortableitung b. (-, -en) : [yezh.] 1. deveradur g., deveradurezh g. ; 2. deveradenn b., deveradur g., dinaouadur g., deverad g., adpennger g., ger deveret g.

Wortabstammung b. (-, -en) : orin ur ger g., gerorin g., gerdarzh g.

Wortähnlichkeit b. (-) : peuzheñvelder g., peuzheñvelder b.

Wortart b. (-, -en) : [yezh.] rummenn c'heriadurel b. ; *offene Wortart*, rummad digor g. ; *geschlossene Wortart*, rummad serr g.

Wortaufwand g. (-s) : stambouc'h g., foerell a c'herioù b. ; *mit großem Wortaufwand*, gant ur foerell a c'herioù, gant stambouc'h, gant un aridennad komzoù, gant displegadennoù keit hag ac'hanen d'al loar, gant ur foerell a gomzoù.

Wortbedeutung b. (-, -en) : [yezh.] ster g., kemeradur g.

Wortbedeutungslehre b. (-) : [yezh.] steroniezh b.

Wortbeugung b. (-, -en) : [yezh.] troadur g.

Wortbildung b. (-, -en) : [yezh.] *neue Wortbildung*, ger nevez g., nevezc'her g. ; *das Wort „Digital-Analog-Umsetzer“ ist eine neue Wortbildung*, ar ger "niverelaer" a zo un nevezc'her anezhañ.

Wortbildungslehre b. (-) : [yezh.] stummadurezh b., morfologiezh b.

Wortbruch g. (-s, -brüche) : torr le g., treitouriezh b., trubardiezh b., trubarderezh g., felloni b.

wortbrüchig ag. : torr e le, fell, ganas, yudas, ginas ; *wortbrüchig werden*, terriñ e le, dont war e c'her, terriñ e c'her, bezañ ganas d'e le, terriñ e feiz, mankout d'e c'her, mankout d'e le (Gregor), mont en e votoù, kaout e lavar hag e zislavar, na vezañ den d'e c'her, P. dislonkañ e c'her, dislonkañ e lavar.

Wortbrüchige(r) agk. g./b. : torr e le g., falstouer g., falsleour g., treitour g., trubard g., gaoufeizer g., gaoufeizerez b.

Wörtchen n. (-s, -) : gerig g. ; *bitte, auf ein Wörtchen* ! un draig am eus da lavaret deoc'h ! gortozit ur draig, mar plij ! lavaromp ur ger c'hoazh ! ; *sie hätte wenigstens ein Wörtchen sagen können*, gallet he dije lavaret un hanter c'her bennak d'an nebeutañ, gallet he dije lavaret un dister ger da vihanañ ; *ohne seiner Frau ein Wörtchen davon zu sagen*, hep diskouez netra d'e wreg, hep toullañ d'e wreg eus e raktres ; *ich muss ein Wörtchen mit dir sprechen, ich muss mit dir ein Wörtchen reden*, c'hoant am eus da lavaret ur gomz dit.

Wörtel g. (-s, -) : pouez-plom g., troell-nezañ b., troell-blom b.

Wörterbuch n. (-s, -bücher) : [yezh.] geriadur g. ; *einsprachiges Wörterbuch*, geriadur unyezhek g. ; *zweisprachiges Wörterbuch*, geriadur divyezhek g. ; *deutsch-bretonisches Wörterbuch*, geriadur alamaneg-brezhoneg g. ; *einsprachiges Wörterbuch der bretonischen Sprache*, geriadur hollvrezhonek g. ; *Analogiewörterbuch*, *analogisches Wörterbuch*, tezorus g., geriadur al lefeñveloù g. ; *Verfasser eines Wörterbuches*, geriadurour g.

Wörterbuchartikel g. (-s, -) : [yezh.] mellad ur geriadur g.

Wörterbucheintrag g. (-s, -einträge) : [yezh.] pennger g.

Wörtertaubheit b. (-) : [mezeg.] gerbouzarder g., gerbouzarded b.

Wörterverzeichnis n. (-ses, -se) : [yezh., h.a.] geriaoueg b., roll-gerioù g.

Wortfechtere b. (-, -en) : rendael b., tabut g., gourdrouz g., trouz g., jeu b., chav g., distok g., diskrog g., rev g., kroez g., breud g., reuz g., chak g., c'hoari g., patati g., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., chabous g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., butun g., salamantenn b., arguz g., diskrap g.

Wortfeld n. (-s, -er) : [yezh.] gerva g., sterva g.

Wortfetzen ls. : bommoù ls. ; *Wortfetzen erhaschen*, klevet bommoù eus un diviz.

Wortforschung b. (-, -en) : [yezh.] enklask deveradurezh g.

Wortfügung b. (-) : [yezh.] framm ar frazenn g., frammadur ar frazenn g.

Wortführer g. (-s, -) : 1. degemenour g., degemenner g., mouezh aotreet b. ; 2. [dre skeud.] marc'h-blein g., marc'h-kleur g., bleiner g.

Wortfülle b. (-) : foerell a c'herioù b., foerell a gomzoù b., stambouc'h g., ranezennerezh g.

Wortgebühr b. (-, -en) : [post] taos pellskrud g.

Wortgefecht n. (-s,-e) : 1. rendael b., tabut g., gourdrouz g., trouz g., jeu b., chav g., distok g., diskrog g., diskrap g., kevenebadur g., kevenebiezh b., rev g., kroz g., breud g., reuz g., chak g., c'hoari g., patati g., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., chabous g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., butun g., salamantenn b., arguz g. ; 2. [istor] *gesungenes Wortgefecht*, disput g.

Wortgeklengel n. (-s) : foerell a c'herioù b., foerell a gomzoù b., stambouc'h g., troioù kleuz retorikerezh ls., troioù kleuz helavarouriezh ls.

wortgetreu ag. : [yezh.] heñvel-mik ouzh ar pezh orin, ger evit ger, ger-ha-ger, ger-ouzh-ger, diarlenn ; *wortgetreue Wiedergabe*, eilad heñvel-mik ouzh ar pezh orin g., eilad kewir gant ar pezh orin g.

wortgewandt ag. : helavar, helavar da brezeg, beget mat, teodet mat, teodet kaer, latennet kaer, latennet mat, lañchennet mat, un teod helavar dezhañ, hir e deod, dilu a deod, ur mestr kaozeer anezhañ, ur gwir brezeger anezhañ, ur c'haozeer brav anezhañ, ur c'haozeer plaen anezhañ, ur c'homzer brav anezhañ, un den a lokañs anezhañ, ur c'homzer flour anezhañ, un distager kaer anezhañ, ur beger mat anezhañ, un teod kaer a zen anezhañ, brokus a gomzoù ; *ein wortgewandter Mensch*, ur c'haozeer dibabet g., ur c'homzer brav g., un den a lokañs g., ur c'homzer flour g., un distager kaer g., ur beger mat g., un teod kaer a zen g., ur c'haozeer plaen g., ur c'haozeer brav g., unan hag a oar kaozeal ken brav ma tennfe laezh digant un tarv g., unan a oar treiñ krampouezh g., unan a oar treiñ brav ar grampouezhenn g., unan a oar treiñ brav e grampouezhenn g., unan a oar dispakañ brav e gaoz g., ur mestr-kaozeer g.

Wortgewandtheit b. (-) : teodegezh b., helavarded b., helavarder g., helavar g., P. lokañs b.

wortgläubig ag. : ... a gred u.b. war e c'her, hegreidik.

Wortgut n. (-s) : [yezh.] gerva g., geriaoueg b.

Wortherkunft b. (-,künfte) : [yezh.] orin ur ger g., gerorin g., gerdarzh g.

wortkarg ag. : tavedek, tavus, tavant, disafar, berr da gaozeal, krenn, berr, hurennek, arboeller en e gomzoù, arboellus en e gomzoù, berr e lañchenn, kerterius en e gomzoù, kerterius war e gomzoù ; *sie sind wortkarg*, ne lavaront ket pikol tra ; P. *er ist wortkarg*, hennez a zo sparlet e deod, n'eo ket gwall gaozeüs ; *wortkarger Mensch*, tavedeg g. [*liester tavedeien*], den tavedek g., den a oar derc'hel war e latenn g., den sioul g., den arboeller en e gomzoù g., den arboellus en e gomzoù g., den berr e lañchenn g., den berr da gaozeal g., den kerterius en e gomzoù g., den kerterius war e gomzoù g.

Wortklasse b. (-,en) : [yezh.] rummenn-ger b. ; *offene Wortklasse*, rummad digor g. ; *geschlossene Wortklasse*, rummad serr g.

Wortklauber g. (-s,-) : nagenner g., chikaner g., chipoter g., noazour g., pismiger g., bagajer g., brizharguzer g., chaoker-laou g., flemmer g., beg m'en argarzh g., arguzer g.

Wortklauberei b. (-) : nagennerezh g., pismigerezh g., brizharguzin g., brizharguzoù ls., arguzerezh g., gerdrevaat g., gerioù toull ls.

Wortkram g. (-s) : foerell a c'herioù b., foerell a gomzoù b., stambouc'h g., rimadellerezh g., rimadelloù ls., rimostelloù ls., ranezennerezh g., troioù kleuz retorikerezh ls., troioù kleuz helavarouriezh ls.

Wortkörper g. (-s,-) : [yezh.] distagadur g., toniadur g. ; *homofon klingende Wortkörper*, heñvelstummoù sonel ls. ; *den gleichen Wortkörper habende Homonyme*, heñvelstummoù skrivel ha sonel ls.

Wortkreuzung b. (-,en) : [yezh.] kontammadur g., kenteuzadur steradel g.

Wortkunst b. (-) : [lenn.] 1. barzhoniezh b. ; 2. barzhelezh b.

Wortkünstelei b. (-) : mistrded b., dibaberezh g., orbidusted b., fesonistud b., kontenañsusted b., manieregezh b., afeterezh g., milister g., milisted b.

Wortlaut g. (-s) : tenor ur skrid g., testenn b., lavarad g., dezgeriad g., skridennad b. ; *der Wortlaut des Urteils*, skrid ar varmedigezh g., ar setañs b. ; *in vollem Wortlaut*, penn-da-benn, penn-dre-benn, en e bezh, en e bezh pikol, en e bezh-kaer, a-bezh ; *in vollem Wortlaut geschrieben*, skrivel penn-da-benn.

Wortlehre b. (-) : [yezh.] geriaouriezh b.

Wörtlein n. (-s,-) : gerig g. ; *ein Wörtlein dreinzureden haben*, kaout e damm da lavaret en afer-se ivez ; *sie hätte wenigstens ein Wörtlein sagen können*, gallet he dije lavaret un hanter c'her bennak d'an nebeutañ, gallet he dije lavaret un dister ger da vihanañ.

wörtlich ag. : [yezh.] ger evit ger, ger-ha-ger, ger-ouzh-ger, diarlenn ; *wörtliche Übersetzung*, troidigezh diarlenn b., troidigezh ger evit ger b., troidigezh ger-ha-ger b. ; *wörtliche Niederschrift*, lavarad g. ; *wörtlicher Sinn*, ster diarlenn g., ster kewer g. ; *der wörtliche Sinn und der übertragene Sinn eines Wortes*, ster kewer ha ster dre skeudenn-lavar ur ger.

Adv. : 1. ger evit ger, ger-ha-ger, ger-ouzh-ger, ent-diarlenn ; *wörtlich abschreiben*, adkopiañ ger evit ger, adkopiañ ger-ha-ger ; *wörtlich schreiben*, skrivañ ger-ha-ger ; *er nimmt das wörtlich*, krediñ a ra an dra-se war ar ger.

Wörtlichkeit b. (-) : [yezh.] diarlenn g.

wortlos ag. : dilavar, disafar, divouezh, digomz, mik, miget, mut, balc'h e c'henoù, grik ebet gantañ, skoet-mik gant ar souezh, gak gant ar souezh, alvaonet, kalmet, ger ebet gantañ, lug, boud da respont, stonket gant ar sebez ; *wortlos sein*, bezañ skoet-mik gant ar souezh, chom gak gant ar souezh, chom e c'henoù war nav eur (war nav eur hanter, digor war c'hwec'h eur, digor war greisteiz hanter), bezañ berr war e c'her, na gavout dafar da respont, na gavout takenn da lavaret, chom lug, bezañ lug, chom berr war e c'her, chom berr, menel berr, bezañ berr, bezañ tapet berr-ha-berr, bezañ paket war an trumm, bezañ kalmet, chom war e gement all, kouezhañ war e gement all, chom balc'h e c'henoù, chom beg ha razh, chom divouezh, chom stouvet, chom miget, chom mik, chom bouc'h, chom boud da respont, chom dilavar, chom amlavar, chom paf, chom motet, chom abaf, stonkañ gant ar sebez, koll penn e gudenn ; *ich war wortlos*, stouvañ a reas va mouezh - kouezhañ a reas ar sabatur warnon - chom a ris badet - manet e oa ar gomz ennon - chomet e oan war va c'hement all - chomet e oan skodeget o klevet kement-se - sabatu et mik e oan o klevet an dra-se - chom a ris abafet-lip - stabanet e oan - chom a ris stabanet - stanket e oa va genoù - tapet lopes e oan - badaouet e oan o welet an dra-se - chom a reas balc'h va genoù o welet kement-se - kement-se a daolas ac'hanon en alvaon - distroadet e voen dic'hortoz penn-kil-ha-troad gant an dra-se - distroadet glez e voen gant an dra-se - ha pa vefe kouezhet an neñv warnon, ne vije ket bet gwashoc'h - ansouezh bras a oa ganin - chomet e oan d'ober yezhoù - chomet e oan miget - minellet e oa va zeod.

Adv. : disafar, hep rannañ grik, hep rannañ ger, hep faoutañ grik, hep faoutañ ger, hep faoutañ ur ger, hep gwikal grik, hep dic'hwezhañ, hep dic'hwezhañ ger, hep diserriñ grik, hep diserriñ e rann, hep diserriñ e c'henoù, hep dihostal ger, hep dihostal grik, hep dihostal, o tevel krenn, o tevel mik, hep mik na mak, hep ober mik na mak, hep lavaret na grik na mik, hep tintal grik, hep tintal ger, hep daouhanteriñ ur ger, hep divegañ grik, hep seniñ ger, hep saniñ ger, hep saniñ grik, hep trinkañ ur ger, hep distagañ ur grik.

Wortlosigkeit b. (-) : simud g., dilavar g., dibrezeg g., tav g.

Wortmacher g. (-s,-) : [gwashaus] dirabañser g., flaper g., drailler lañgaj g., draillher kaozioù g., teodeg g., paotr flav g., lavarar g., braeer-kaozioù g., glabouser g., storloker g., chaoker-e-c'henoù g., chaoker kaozioù g., chaoker-e-spered g., chaoker babouz g., plapenn a baotr g., klakenner g., klakenn b., ourouler g., diskourer g., kaketer g., trabell b., straker g., ragell g., ribod g., fistilher g., ragacher g., barboter g.,

barbot g., barbot rousin g., bobion g., brozenour g., chaoker g., franoueller g., glaoueg g., glaouenneg g., babouzeg g. [*liester babouzeien*], jaodre g., jaodreer g., konter g., rac'hoaner g., pilbeg g., pil-geñoù g., piler-beg g., piler-e-c'henoù g., pil kaozioù g., strap-latenn b., ridell b., raklenn g., raklenn g., brammer g., penn-rambre g., rambree g., berlobi g., randoner g., randonenn g., sorodenn b. [*liester sorodenned*], rahouenn b., ranezenn g., ranezenner g., brae b., brae c'houllo b., pav-kaol g., ravoder g., toron g., toronour g., toubaod g., beg g., chaoker e stec'henn g., straner g., beg abred g., beg a-raok g., balbouzer g., bourouell g., bouroueller g., borod g., arabaduz g., boroder g., farouell g., faragouilher g., marvailher g., lavarar kaer hag oberer nebeut g., parlanter g.

Wortmeldung b. (-,-en) : *da war noch eine Wortmeldung vor Ihnen*, unan all en deus goulennet komz araoc'h.

Wortmischung b. (-,-en) : [yezh.] kontammadur g., kenteuzadur steradel g.

Wortprägung b. (-) : [yezh.] geriaouegiñ g.

Wortprotokoll n. (-s,-e) : lavarad g.

Worträtsel n. (-s,-) : divinadenn b., divinadell b.

Wortregister n. (-s,-) : [yezh., h.a.] geriaoueg b., roll-gerioù g.

wortreich ag. : 1. puilh ; *eine wortreiche Sprache*, ur yezh puilh b. ; 2. stambouc'het, stambouc'hus, ranezennek, trabellek.

Wortreichtum g. (-s) : puilhded ar yezh b. [puilhded e yezh h.a.], komzoù puilh ls.

Wortschatz g. (-es,-schätze) : [yezh.] hanc'herieg b., gerva g., geriaoueg b. ; *er verfügt über einen beschränkten Wortschatz*, berr eo e c'heriaoueg ; *reicher Wortschatz*, geriaoueg puilh b. ; *aktiver Wortschatz, produktiver Wortschatz*, geriaoueg kerzet b. ; *rezeptiver Wortschatz, passiver Wortschatz*, geriaoueg c'houzañvat meizet b., geriaoueg resevus b., geriaoueg darbennadus b.

Wortswall g. (-s) : foerell a gomzoù b., stlejad komzoù g., stambouc'h g., komzoù a-stlabez (a-drak, forzh pegement, ken-ha-ken, ken-ha-kenañ, mui-pegenn-mui, gwazh-pegenn-gwazh) ls., kaozioù a-drojeuz (ken-ha-ken) ls., mor a gomzoù g., morad a gomzoù g., flus teod g., gourfonneriad g., ranezennerzh g., stardigennad b., tenn g., aridennad kaozioù b.

Wortsinn g. (-s) : [yezh.] ster rik g., ster diarlen g.

Wortspiel n. (-s,-e) : c'hoari gerioù g.

Wortstamm g. (-s,-stämme) : [yezh.] penngef g., gwrienn b., pennrann b., pennlodenn b., kefer g.

Wortstellung b. (-,-en) : [yezh.] urzh ar gerioù g.

Wortstreit g. (-s,-e) : rendael b., tabut g., gourdrout g., trouz g., jeu b., chav g., taol-chav g., distok g., diskrog g., diskrap g., kevenebadur g., kevenebiezh b., rev g., kruz g., breud g., striv g., reuz g., chak g., c'hoari g., patati g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., chabous g., arguz g. ; *heftiger Wortstreit*, tabut taer g., brete g., butun g.

Wortverarbeitung b. (-,-en) : [stlenn.] keweriañ testennoù g. [sellit ouzh *Textverarbeitung*].

Wortverdrehung b. (-,-en) : distresadur komzoù u.b. g., distresadenn komzoù u.b. b., disleberadur komzoù u.b. g., distummadur komzoù u.b. g.

Wortverkürzung b. (-,-en) : [yezh.] krennañ g.

Wortverschmelzung b. (-,-en) / **Wortverschränkung** b. (-,-en) : [yezh.] kontammadur g., kenteuzadur steradel g.

Wortversetzung b. (-,-en) : [yezh.] eilpennadur g.

Wortverwechselung b. (-,-en) : treuzanvadur g., ledanvadur g., fazi-gerioù g., treuzveiziñ g., rampadenn b., risklkomz g., riskledenn deod b., gouskomz g.

Wortwahl b. (-) : dibab gerioù g.

Wortwechsel g. (-s,-) : rendael b., tabut g., gourdrout g., trouz g., jeu b., chav g., taol-chav g., diskrap g., distok g., diskrog g., 388

kevenebadur g., kevenebiezh b., rev g., kruz g., breud g., reuz g., freuz g., chak g., c'hoari g., patati g., mesk g., meskadenn b., meskadeg b., c'hin-c'han (c'hign-c'hagn) g., chabous g., arguz g., butun g., salamantenn b. ; *es kam zu einem kurzen Wortwechsel zwischen den beiden*, un tamm trouz a oa bet etrezo o-daou, un tamm jeu a oa bet etrezo o-daou, en em vegata o doa graet.

wortwörtlich ag. : [yezh.] ger evit ger, ger-ha-ger, ger-ouzh-ger, diarlen g. ; *wortwörtliche Übersetzung*, troidigezh diarlen b., troidigezh ger evit ger b., troidigezh ger-ha-ger b.

Adv. : 1. [yezh.] ger evit ger, ger-ha-ger, ger-ouzh-ger, ent-diarlen g. ; *wortwörtlich übersetzen*, eilgeriañ ouzh ur yezh all, treiñ ger evit ger diwar ur yezh all, treiñ ger-ha-ger diwar ur yezh all ; 2. [dre astenn.] e ster leun ar ger, e ster kewer ar ger, ent-diarlen g. ; *der Waldbrand hinterließ wortwörtlich verbrannte Erde*, losket poazh e voe ar goadeg gant an tan-gwall, evit lavaret gwir.

Wortzeichen n. (-s,-) : arouezlun g.

Wortzusammensetzung b. (-,-en) : [yezh.] liesger g., ger kevrennek g., kenstrollad g. ; *Wortzusammensetzung ohne Bindestrich*, kenstrollad strizh g. ; *Wortzusammensetzung mit Bindestrich*, kenstrollad laosk g.

worüber raganv stagañ adverb : ma ... diwarnañ, ma ... diwarni, ma ... diwarno, h.a. ; *neu war das Thema, worüber er sprach*, nevez e oa ar c'hraf ma oa o komz diwarnañ.

raganv goulennata adverb : eus petra, diwar-benn petra, dre belec'h, dre emen, penent, h.a. ; *worüber spricht ihr ?* peseurt kaoz a zo ganeoc'h ? eus petra ez eus kaoz ganeoc'h ? eus petra e komzit kenetrezo ? gant peseurt kaoz emaoch ? ; *worüber redet er ?* diwar-benn petra emañ o komz ? eus petra emañ o komz ? gant peseurt kaoz emañ ? ; *worüber fahren Sie ?* dre belec'h (dre emen, penent) ez eot-hu ?

worum 1. raganv stagañ adverb : *er erzählte mir alles, worum ich gebeten hatte*, kontañ a reas din tout ar pezh am boa bet c'hoant klevet digantañ.

2. raganv goulennata adverb : eus petra, a betra, diwar-benn petra, h.a. ; *worum handelt es sich ?* eus petra ez eus kaoz ? peseurt kaoz 'zo ? a betra es eus meneg ? a betra ez eus kont ? a betra ez eus keal ? a betra ez eus kel ? a betra ez eus anv ? eus petra ez eus anv ? petra 'zo er gaoz ? peseurt kaoz a zo ganeoc'h ? gant peseurt kaoz emaoch ? ; *wissen, worum es sich dreht*, gouzout a betra ez eus anv, gouzout a betra ez eus keal ; *worum ging es ?* diwar-benn petra e oa ar gaoz ? ; *worum geht es ?* eus petra ez eus kaoz ? peseurt kaoz 'zo ? a betra es eus meneg ? a betra ez eus kont ? a betra ez eus keal ? a betra ez eus kel ? eus petra ez eus anv ? petra 'zo er gaoz ? peseurt kaoz a zo ganeoc'h ? ; *er weiß, worum es geht*, er jeu emañ, e-barzh ar jeu emañ, n'emañ ket hep gouzout, n'eo ket da c'houzout dezhañ (gantañ), gouzout a ra an doareoù (ar gartenn, ar ribouloù), gouzout a ra mat eus petra ez eus kaoz, hennezh a zo bet o telc'her ar gouloù, gouzout a ra mat petra 'zo o c'hoari, gouzout a ra a betra ez eus anv, gouzout a ra a betra ez eus keal, gouzout a ra a betra ez eus kel.

worunter raganv stagañ adverb : ma ... dindanañ, ma ... dindani, ma ... dindano, h.a.

raganv goulennata adverb : dindan petra, h.a.

woselbst [gwir] raganv stagañ ha goulennata adverb : el lec'h ma, ma.

Wotan g. : Wotan g.

wovon raganv stagañ adverb : ma ... diwarnañ, ma ... diwarni, ma ... diwarno, h.a. ; *vieles, wovon er gesprochen hatte, ist verwirklicht worden*, kalz a draoù meneget gantañ a zo deuet da wir ; *das, wovon wir jetzt sprechen, ist allgemein bekannt*, an traoù emaoamp o komz diwarno, a zo anavezet gant an holl.

raganv goulennata adverb : eus petra, diwar-benn petra, h.a. ; *wovon sprach er ?* eus petra en doa komzet ? a betra en doa komzet ?

wovor raganv stagañ adverb : ma ... dirazañ, ma ... dirazi, ma ... dirazo, h.a.

raganv stagañ ha goulennata adverb : dirak petra, h.a ; *wovor hast du Angst* ? petra a ra aon dit ? rak petra ec'h eus aon ?

wowider raganv stagañ adverb : ma ... a-enep dezhañ, ma ... a-enep dezhi, ma ... a-enep dezho, ma ... outañ, ma ... outi, ma ... outo, h.a.

raganv goulennata adverb : a-enep petra, ouzh petra, h.a.

wozu raganv goulennata adverb : perak, daoust ha perak, daoust perak, pe da benn, penn da betra, da be vad, pe da fin, pe evit fin, abalamour da betra, da ober petra, da betra, pe evit tra, da belec'h, petra dezhañ, gant pe devez ; *wozu ? wozu noch ? wozu auch ? wozu eigentlich ?* a betra gwell ? pe da ober gant kement-se ? da be vad ? pe da fin ? petra 'servij ? ; *wozu denn ?* da betra e talvezfe ? d'ober petra ? ; *wozu sich den Kopf darüber zerbrechen ?* perak daoubenniñ gant kement-se ? ; *wozu wieder darauf zurückkommen ?* da be vad distreiñ gant kement-se ? ; *wozu jammern ?* petra 'dalv glac'hariñ ? ; *wozu dient das ?* da betra e servij (eo mat) an dra-se ? ; *wozu braucht er dieses Stück Leder ?* da betra e talvezo dezhañ ar pennad lâr-se ? ; *wozu ist er gekommen ?* d'ober petra eo deuet amañ ? petra eo dezhañ dont amañ ? da betra eo deuet ? ; *ich weiß, wozu ihr hierhergekommen seid*, gouzout a ran da betra ez oc'h deuet amañ ; *wozu das laute Geschrei ?* petra a servij deoc'h huchal e-giz-se ? ne dalv ket ar boan deoc'h hopal e-giz-se ! ; *wozu rennst du so ?* petra 'servij dit redek evel-se ? petra eo dit redek e-giz-se ? petra dit redek e-giz-se ? petra e talv dit redek e-giz-se ? ; *wozu zitterst du so ?* da ober petra krenañ kement all ? ; *wozu schlagen Sie dieses Kind ?* petra eo deoc'h skeiñ gant ar bugel-mañ ? ; *wozu birgst du so bang dein Gesicht ?* perak kuzhat da zremm gant kement a spont ? petra dit kuzhat da zremm gant kement a spont ? ; *er verstand nicht, wozu diese Leute zu ihm wollten*, ne gompren ket ar pezh a rae d'ar re-se dont d'e welet, ne gompren ket ar pezh a oa kaoz d'ar re-se dont d'e welet.

raganv stagañ adverb [rouez] : *das ist etwas, wozu ich noch keine Meinung habe*, un dra eo n'em eus ket graet c'hoazh va santimant diwar e benn, un dra eo n'em eus ket graet c'hoazh va soñj war e zivout.

wozwischen raganv stagañ adverb : ma ... etrezo.

raganv goulennata adverb : etre petra.

Wrack n. (-s, -sl-e) : 1. peñse g., bag peñseet b. ; *das Wrack liegt auf dem Meeresgrund*, emañ ar peñse en e c'hourvez e strad ar mor ; *ein Wrack heben*, tennañ ur peñse eus strad ar mor, divorañ ur peñse ; 2. [karr-tan] strakell b., starigell b., karrigell b., pezh traouilh g., karr-tan storlokus g., kozh karr g., stroñsell b. ; *Autowrack*, kozh karr-tan peñse g., [da-heul ur gwallzarvoud] karr drailhet g. ; 3. [dre skeud.] paourkaezh treul g., paourkaezh tru g., labaskenn b. ; *er ist nur noch ein Wrack*, deuet eo da vezañ ur paourkaezh treul (ur paourkaezh tru g., ur paourkaezh labaskenn) g., diskennet eo da netra, aet eo e-mesk ar re izelañ ; *das Trinken hat aus ihm ein menschliches Wrack gemacht*, poazh eo gant ar boeson, bruket eo gant ar boeson, kollet eo gant ar boeson, darevet eo.

wrack ag. : dirapar, aet dirapar, erru dirapar, distruj, e-maez arver, ... a ya war e gement all, ... a ya da zismantroù, ... a ya en dیمانتر.

Wrackbarsch g. (-es, -e) : [loen.] gwrac'h-koad b., pesk-koad g.

Wrackfisch g. (-es, -e) : [loen.] levneg g. [*liester* levneged], malaouenn b. [*liester* malaouenned], gouleg g. [*liester* gouleged] ; *junger Wrackfisch*, malaouan g. [*liester* malaouaned], libour g. [*liester* liboured], levneg-baodrez g. [*liester* levneged-baodrez].

Wrackgut n. (-s, -güter) : pellkas g., peñse g., tamm peñse g., tammoù peñse ls., tammoù flodet ls. ; *Wrackgut sammeln*, diaochañ traoù peñse, peñsea ; *auf die Suche nach Wrackgut gehen*, mont da beñsea, mont d'ar peñse.

Wrackholz n. (-es) : koad peñse g., koad flodet g.

wrestlen V.gw. (hat gewrestlet) : [sport] katchiñ.

Wrestler g. (-s, -) : [sport] katcher g.

Wrestling n. (-s) : [sport] katch g., katchiñ g. ; *Wrestling betreiben*, katchiñ. **wricken** V.gw. (hat gewrickt) : pouleñvat, paolleviat, leviañ, mont a-bouleñv, mont a-boallev, P. lostenniñ.

Wrickriemen g. (-s, -) / **Wrickruder** n. (-s, -) : roeñv-bouleñv b., pouleñv g., paollev g., P. lostigenn b.

wriggen (hat gewriggt) / **wriggeln** (hat gewriggelt) V.gw. : pouleñvat, paolleviat, leviañ, mont a-bouleñv, mont a-boallev, P. lostenniñ.

Wrigger g. (-s, -) : pouleñver g., paollevier g.

Wriggloch n. (-s, -löcher) : toull pouleñvat g.

Wriggriemen g. (-s, -) / **Wriggruder** n. (-s, -) : roeñv-bouleñv b., pouleñv g., paollev g., P. lostigenn b.

Wriggschlag g. (-s, -schläge) : pouleñvadenn b., paolleviadenn b.

wringen V.k.e. (wrang / hat gewrungen) : dizourañ, gweskel, gwaskañ stegn, gwaskañ-diwaskañ, tortisañ, gweañ ha disgweañ, moustrañ ; *die Wäsche wringen*, dizourañ ar c'houez, gweskel al liñselioù, gwaskañ stegn al liñselioù, gwaskañ-diwaskañ al liñselioù, gweañ ha disgweañ ar c'houez, tortisañ ar c'houez, moustrañ ar c'houez ; *ausgewrungene Wäsche*, dilhad diwask ls.

Wringmaschine b. (-, -n) : dizourerez b.

Wruke b. (-, -n) : [louza.] rabez str., rabezenn b.

Wucher g. (-s) : 1. uzurerezh g., rastellerezh g. ; *Wucher treiben*, kemer uzurerezh, prestañ gant uzurerezh (Gregor), uzurañ ; *das ist ja Wucher* ! se zo kignat an dud ! ; 2. [dispredet] gounid g. ; 3. [dre skeud.] *mit Wucher vergelten*, rentañ kant evit unan.

Wucherblume b. (-, -n) : 1. krizantem g., bleunienn an Hollsent b., bleunioù-kala-goañv ls. ; 2. boked Marc'harid g.

Wucherdarlehen n. (-s) : prest gant ur feur kampi uhel betek re g., uzurerezh g.

Wucherei b. (-) : uzurerezh g., rastellerezh g.

Wucherer g. (-s, -) : uzurer g., rasteller g., serrer g., suner arc'hant g., arloup g., skrafer a zen g., rapiner g., lourin g. [*liester* lourined], flip-arc'hant g., Yann e c'houstell g.

Wuchergewinn g. (-s, -e) : rec'hounid g.

wucherisch ag. : 1. uzurius, uzurer, war gampi diouzh ur feur kalz uheloc'h eget ar feur boas pe gefridiel, ker-daonet, ker-du, ker-ruz, dreist da ger, ker dreist, divezh, ker-divalav, ruz, ken ker ha pebr da veurlarjez, an hanter re ger ; 2. preñv, sklouf, dislangour, troet da zastum, bizied krog dezhañ, skrafer a zen.

Wuchermiete b. (-, -n) : feurm ker-daonet g., feurm ker-du g., feurm ker-ruz g., feurm divezh g., feurm ker-divalav g., feurm uzurius g., feurm er-maez a briz g., feurm dibriz g.

wuchern V.gw. (hat gewuchert) : 1. prestañ gant uzurerezh, kemer uzurerezh, uzurañ ; *mit Geld wuchern*, prestañ gant uzurerezh (Gregor), uzurañ ; 2. degas gounid, dont vad diwar an dra-mañ-tra, ober ampled, bezañ ampletus (askorus, gounidus, spletus, arc'hantus, talvoudus), ampletiñ ; 3. [Bibl] *mit seinem Pfund wuchern*, lakaat e donezonoù natur da dalvezout (Gregor) ; 4. [louza.] ober brud, ober berzh, fonnañ, paotaat, paotañ, stankaat, neriñ, neradiñ, dont puilh, puilhañ, dont da vezañ puilh, bordilhañ, nodiñ, eleizhañ, ober struj, strujañ, produiñ.

Wuchern n. (-s) : 1. uzurerezh g., rastellerezh g. ; 2. paotaat g., paotidigezh b., fonnañ g., neradur g., neridigezh b.

wuchernd ag. : gouennus, strujus, nerus, puilh, aloubus, kenkizus ; *wucherndes Unkraut*, louzeier fall a-vil-vern (a-fonn).

Wucherplanze b. (-, -n) : louzoù fall str., fall louzoù str., louzoù aloubus str., louzoù kenkizus str.

Wucherpreis g. (-es, -e) : priz ker-ruz (ker-daonet, dreist da ger, ker dreist, ker-du, divezh, direzon, ker-divalav, ruz, ken ker hag hini ar pebr da veurlarjez, an hanter re ger, uzurius) g., uzurerezh g., soulwerzh b., bazhad b. ; *zu einem Wucherpreis verkaufen*, soulwerzhañ, rewerzhañ, gwerzhañ en dirañson.

Wuchersätze ls. : feur kalz uheloc'h eget ar feur boas (eget ar feur kefridiel) g., uzurerezh g., feur uzurius g., feur uzurer g.

Wucherung b. (-,-en) : [mezeg] kreskenn b., kreskenn-gig b., kig-kresk g., kigenn b., flipenn-gig b., torzhell b., yoc'henn b., kankr g. **Wucherzins** g. (-es,-en) : kampi diouzh ur feur kalz uheloc'h eget ar feur boas pe gefridiel g., uzurerezh g., kampi uzurius g., kampi uzurer g.

Wuchs g. (-es) : **1. a)** kresk g., kreskidigezh b., kreskadurezh b., kreskadur g., kreskañs b., lammgresk g., kreskiñ g. ; **b)** [louza.] ; kresk g., kreskidigezh b., kreskadurezh b., kreskadur g., kreskiñ g., struzhidigezh b., struzhiñ g., dalc'h g. ; *langsamer Wuchs*, struzhiñ gorrek g. ; *schneller Wuchs*, struzhiñ herrek g. ; *üppiger Wuchs*, struzhiñ herrek ha fonnus g. ; *von schönem Wuchs*, kresket kaer ; *ein Baum von schönem Wuchs*, ur wezenn eeun-eeun str., ur wezenn kresket kaer b. ; *baumähnlicher Wuchs*, *baumartiger Wuchs*, dalc'h gwezek g. ; *buschiger Wuchs*, dalc'h bodennek g. ; *von buschigem Wuchs*, bodennek e zalc'h ; *säulenförmiger Wuchs*, dalc'h feskennek g. ; **2.** savder g., ment b., brasted b., korfadur g., korfadurezh b., korfegezh b., gobari g., tailh b., neuz-korf b., dalc'h g. ; *von hohem Wuchs*, uhelventek, bras e vent, mentek, a vent vrav, bras a vent, mentet uhel, mentet mat, mentet kaer, eus un dailh vrav, bras ar bern anezhañ, galloudus, mentet bras, P. [tud] toulet uhel ; *von mächtigem Wuchs*, postek-brav, bras-kenañ, a vent vrav, a vent vat, mentek, bras ar bern anezhañ, ur markol den anezhañ, ur markol hini anezhañ, galloudus, ur c'horf mat a zen anezhañ ; *ein Pferd von mächtigem Wuchs*, ur marc'h galloudus, ur markol marc'h g. ; *einen schlanken Wuchs haben*, bezañ mistr a gorf, bezañ korfet mistr, bezañ freilhennek, bezañ sinkl, bezañ askornet moan, bezañ neuziet mistr ; *ein junger Mann von schwächlichem Wuchs*, ur c'horf paour a baotr g., ur paotr mentet dister g., ur skrilh g., ur Jakez-Kroc'hen g., ur paotr disterik g., un tamm paotrig dister g., ur paotr strizh a gorf g., ur paotr korfet dister g., ur sioc'han g., ur ratous a baotr g., un torgos bihan g., ur c'horrigan g., un traouilh g., ur skribiton g., ur skoanard g., ur blogorn a baotr g., ur gwidoroc'h a baotr g., ur gwidoroc'hig a baotr g., ur marmouz ken uhel hag ur bouteg g., ur marmouz n'eo ket brasoc'h hag ur c'horn-tont g., ur boustouv g., ur c'hwiltouz g., ur c'hwitouz g., ur bitouz g., ur paotr strujet fall g., ur bidorc'hig g., ur minoc'h g., ur preñvig g., ur preñv-douar g. ; *er ist von sehr kleinem Wuchs*, hennezh en deus gobari ur bugel, P. hennezh 'zo toulet gwall izel ; **3.** [louza.] koad g., brouskoad g., koad-med g.

Wuchsfehler g. (-s,-) : si er c'hoad g., mank er c'hoad g., namm er c'hoad g. ; *ein Wuchsfehler, der bei Kastanienholz besonders häufig auftritt, ist die Ringschäle*, dreist-holl er c'histin eo e vez kavet koad dol, dreist-holl er c'histin eo e vez kavet koad dolek, ar c'histin dreist-holl a zo teched da gaout dol.

Wuchsform b. (-,-en) : [louza.] dalc'h g. ; *krautige Wuchsform*, dalc'h geotek g. ; *baumähnliche Wuchsform*, dalc'h gwezek g. ; *buschige Wuchsform*, dalc'h bodennek g. ; *säulenförmige Wuchsform*, dalc'h feskennek g.

Wucht b. (-) : **1.** nerzh g., taerijenn b., herrusted b., taerded b., bouilhder g., bouilhed b. ; *die Wucht seiner Schläge*, nerzh e daolioù g. ; *mit voller Wucht*, a-bouez korf, a-holl-nerzh e gorf, a-daol-dall, a-daol herr, a-benn herr, a-herr-kaer, a-nerzh e zivrec'h, a-dribilh, a-dro-chouk, a-fardeglev, war ziskrab, ken na strak, ken na strake, ken na fu, ken na fue, ken na findaon, ken na findaone, a-dro-herr, a-dro-jouez, a-dro-jouez-kaer, a-dro-vrec'h, hardizh, a-boulz-korf, a-boulz e gorf, a-nerzh, a-nerzh-korf, a-nerzh-brec'h, a-gas, a-flav, a-grogoù-berr ; *mit voller Wucht zuschlagen*, distagañ ur mell taol gouest da lazhañ un tarv, skeiñ hardizh, skeiñ yac'h, skeiñ kaer, skeiñ a-dribilh, skeiñ a-dro-chouk, skeiñ a-dro-jouez, skeiñ a-boulz-korf, skeiñ a-boulz e gorf, skeiñ a-fardeglev, daoudaoliñ, skeiñ da lazhañ, distagañ ur makez taol gouest da lazhañ un den ; *mit voller Wucht gegen eine Mauer fahren*, mont da skeiñ a-blom (a-gas) ouzh ur voger, mont a-herr-kaer a-benn en ur vur, mont a-stok-kaer a-benn en ur vur, mont da bladañ (da

flastrañ frank) ouzh ur voger ; *durch die Wucht des Aufpralls*, gant herr ar stok, gant nerzh ar stok ; *die Wucht des Aufpralls dämpfen*, morzañ herr ar stok, morzañ nerzh ar stok ; *die Wucht der Sturzwelle schleuderte ihn gegen die Relling*, an taol-mor en doa stropet (torimellet, foeltet, strinket) anezhañ ouzh al listenn ; *durch die Wucht des Aufpralls wurde er ins Meer geschleudert*, gant ar stroñs (gant herr ar stroñs) e skoas war e benn er mor, gant ar stroñs (gant herr ar stroñs) eo bet torimellet er mor ; *mit der ganzen Wucht seiner Verachtung über jemanden herfallen*, teurel disprizañs war u.b. ; **2.** [dre skeud.] P. *das ist 'ne Wucht*, dreist eo, dispar eo, n'emañ ket ar sifenn gant an dra-se, n'emañ ket c'hwec'h ar preñved gant an dra-se, se 'vat a zo ur marvailh, en e barfeted emañ ; **3.** [dre skeud.] P. *jemandem eine Wucht verpassen*, kefestañ u.b., gennañ u.b., merat u.b., kalafetiñ u.b., frigasañ u.b., darc'haouiñ gant u.b., dotuañ u.b., kargañ u.b. a vazhadoù, gwiskañ ur saead vazhadoù d'u.b., plantañ kouez gant u.b., reiñ un toufad d'u.b., reiñ e rapenn d'u.b., reiñ ur pulloc'h d'u.b., reiñ beuz d'u.b., reiñ kastilhez d'u.b., reiñ bod d'u.b., reiñ deñv d'u.b., kompezañ u.b., reiñ roustadoù druz d'u.b., blodañ kostoù u.b., dresañ e ganelloù d'u.b., plantañ taolioù gant u.b., reiñ an drell d'u.b., lardañ e billig d'u.b., lardañ u.b., kalkennañ u.b., reiñ un distres d'u.b., reiñ un dres d'u.b., reiñ ur prad d'u.b., reiñ ur pred d'u.b., reiñ ur predad d'u.b., eeunañ e dort d'u.b., ober un dres d'u.b., dresañ u.b., reiñ ur freilhad d'u.b., difeskinañ u.b., rahouenniñ u.b. a-dailh, koaniañ u.b., terkañ u.b., teurkiñ u.b., trepanañ u.b., reiñ un trepan d'u.b., sec'hañ e fri d'u.b., kizañ fri u.b., torbilat u.b., muntrañ u.b. a-daolioù, lopañ u.b., lopañ war u.b., lopañ gant u.b., freskañ u.b., drailhañ u.b. kig-hag-eskem, drailhañ e c'henoù d'u.b., reiñ e dus d'u.b., roustañ u.b., skrivellañ mat u.b. / diboultrañ pizh dilhad u.b. / frotañ kaer u.b. / sevel koad dreist u.b. (Gregor), reiñ ur roustad druz d'u.b., reiñ ur fraead d'u.b., reiñ ur gempenn d'u.b., reiñ ur c'hempenn d'u.b., reiñ bourr d'u.b., diboultrennañ u.b., reiñ e lip d'u.b., reiñ e damm lip d'u.b., kalkennata u.b., sevel (tennañ, tailhañ) korreenn da (diouzh, diwar) u.b., mont a-grabanadoù d'u.b., mont d'u.b. a grogoù berr, kannañ u.b. a-vat, kannañ u.b. a-griz-poazh, boureviañ u.b. a daolioù, malañ u.b. a daolioù, breviañ u.b. a daolioù, broustañ u.b. a daolioù, flastrañ u.b. a daolioù, sevel akuihetenn diwar u.b., bazhata kaer (fustañ, pilat, kannañ, fraeañ, pavata) u.b., ober un dirofennañ d'u.b., druilhañ u.b., drailhañ u.b., reiñ segal d'u.b., ober butun gant u.b., ober bleud gant u.b., ober ur frigasenn ouzh u.b., frikañ u.b., dornañ u.b. a gof da gein, dornata u.b., teurkiñ e vaout d'u.b., maoutañ u.b., kannañ u.b. evel ur sac'h en dour, pilat u.b. evel pilat c'hwec'h, dornañ u.b. evel pilat c'hwec'h, c'hwistata u.b., fiblañ u.b., rordañ u.b., gwialennañ u.b., gwalennañ u.b., gwalennata u.b., fraoulat gant u.b., lorgnañ u.b., lorgnañ war u.b., mac'homañ u.b., skeltrennañ u.b., skeiñ gant u.b. a daolioù bazh, tapout ar vazh gant u.b., tapout ar gefienn gant u.b., reiñ koad d'u.b., rein laz d'u.b., reiñ ul laz bazhadoù d'u.b., reiñ ur gwiskad bazhadoù d'u.b., reiñ ur saead vazhadoù d'u.b., reiñ kordenn war e lèr d'u.b., foeltrañ bazhadoù gant u.b.

wuchten V.k.e. (hat gewuchtet) : **1.** dougen gant poan vras, choukata ; *einen Schrank in den Speicher wuchten*, en em arastiñ ouzh un amell evit he bountañ hag he sachañ a-zibrad betek ar c'hignol ; *schwere Kisten in den Wagen wuchten*, choukata kasedoù pounner betek ar c'harr d'o lakaat e-barzh ; **2.** skeiñ gant ur makez taol, plantañ gant ur mell taol, lojañ gant ur makez taol ; *den Ball mit einem Kopfstoß ins Tor wuchten*, skeiñ ar vell er gaoued gant ur makez taol-penn, lojañ ar vell er gaoued gant ur pennad, bountañ ar vell e foñs ar pal gant ur makez taol-penn, merkañ ur pal gant ur pennad, lakaat ur pal gant ur makez taol-penn ; [tennis] *Aufschläge ins Netz wuchten*, plantañ servijoù e-barzh ar roued, lojañ servijoù e-barzh ar roued.

V.gw. (hat/ist gewuchtet) : **1.** [hat] troniñ ; *ein riesiger Bau wuchtet auf dem Platz*, ur savadur bras-meurbet a zo en e sav war ar blasenn ; **2.** [ist] mont diroll, en em zisvantañ ; *eine neue Böe wuchtete durch die Häuserzeilen*, ur gaouad avel all en em zisvanta war ar renkennadoù tiez ; **3.** [rouez] [hat] poaniañ, turgnañ, tramailhat, dibunañ labour, mont hardizh dezhi, sachañ hardizh warni, toulbabañ, trepetiñ, lardañ, kolierañ, dosañ, turkañ, stardañ outi, stardañ warni, labourat start, labourat tenn, poaniañ kalet, poaniañ tenn, reiñ bec'h d'ar c'hanab, reiñ

bec'h dezhi, lakaat bec'h, plantañ bec'h, lakaat ar vourell en e gerc'henn, bezañ ar vourell en e gerc'henn, pegañ, bezañ er wakol, dont ar gwakol gant an-unan (*e gwakol gantañ, he gwakol ganti h.a.*), ober ur c'hrogad bleiz, ober un taol striv, ober un taol diskrap, krugañ ouzh al labour, labourat a-zevri, mont parfet dezhi, bezañ gwir wellañ o labourat, gwallgas e gorf gant al labour, en em zuañ el labour, kiañ, kiañ outi, kiañ ouzh al labour, en em giañ ouzh al labour, kiañ d'al labour, kiañ e gorf, korfañ, labourat a-nerzh, mont dizamant dezhi, brevañ e gorf o labourat, en em lazhañ gant al labour, lazhañ e gorf ouzh al labour, daoudortañ war an tach, en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, c'hwistañ, labourat evel un dall (a-lazh-ki, a-lazh-korf, evel ur c'hi, evel ul loen, evel ur marc'h), tramailhat evel ul loen, en em darzhañ gant al labour, bezañ kefridi war an-unan, bezañ war ar charre, lopañ, lorgnañ, forsiñ, bouc'halañ, skrabañ, en em zrastañ, en em hersal da labourat, c'hwezhañ e-barzh, poaniañ ken gwazh hag an diaoul kamm, ober labour tri, dic'hwistañ, dic'hastañ, bountañ ganti, bezañ ki war e labour, gwall boaniañ, plantañ e-barzh, lakaat kas war e gorf, terriñ e gein, foeltrañ e revr, ruilhal ha merat e gorf, merat, na ober goap a labourat, reiñ poan ha n'eo ket ober goap, reiñ poan ha n'eo ket ober an neuz eo, bezañ ur gounnar labourat en an-unan, bezañ a-stenn gant e labour, ober fonn, reiñ bec'h d'al labour, labourat a-dro-vat, na vouzhañ ouzh al labour, loeniñ.

V.em. sich wuchten (hat sich (ak.) gewuchtet) : en em deuler ; *sich in einen Sessel wuchten*, teuler e bouez en ur gador-vrec'h.

wuchtig ag. : 1. taer, feuls ; *mit wuchtigen Pinselstrichen*, a daolioù bras gant ar barr-livañ ; 2. tolzennek, pounner, postek, lourt, diskrelu, mellek, landrammus, piltosek, pout, dotu, dopes ; *wuchtig aussehend*, neuziet dopes, dopes e neuz.

Wichtigkeit b. (-) : 1. taerder g., añjornerezh g., feulster g. ; 2. tolzennegezh b., piltosegezh b.

wudl estl. : *wudl ! wudl !* toiek ! toiek !

Wudu g. (-) : [relij.] vaodou g. *sellit ivez ouzh Wodu*.

wuff estl. : waou.

Wuff n. (-s,-s) : harzhadenn b., waou g.

Wühlarbeit b. (-,-en) : [dre skeud.] irienn b., korvigell b., itrik g., kavailh g., ardivinkoù ls.

wühlen V.gw. (hat gewühlt) : 1. **a**) dispac'hañ, turiañ, turiellat, turlutañ e, turmudañ, arat ; **b**) [pemoc'h] finouc'hellañ, hoc'hellat ; **c**) [goz] fojal, fojañ, fojiñ, gozellat, arat ; *in der Erde wühlen*, dispac'hañ an douar, turiañ, finouc'hellañ, hoc'hellat, pigosat an douar gant e voj, toullañ-didoullañ an douar, ober ur gleuzadenn, ober un tamm kleuzadenn, kleuzañ an douar ; *nach Trüffeln wühlen*, klask trufennoù ; *Maulwürfe graben und wühlen*, ar gozed a c'haran an douar, fojal (fojañ, fojiñ, arat) a ra ar gozed.

2. firbouchañ e, furchal, furchal e, furchata e, furediñ e, furikat e, ober ar furch e, ober furch e, ober furch ha klask e, furikat, fuketal e, fuketal, dispac'hañ, turmuch e, turlutañ e, farbotañ e, c'hwiliañ, c'hwiliañ e, brellañ e, furgutañ e, diskrabañ e, pismigañ ; *in einer Schublade wühlen*, firbouchañ (furchal, furchata, fuketal, furikat, furediñ, turmuch, c'hwiliañ, brellañ, furgutañ, diskrabañ, farbotañ, turlutañ) en un diretenn, c'hwiliañ (furchal, fuketal, furikat, dispac'hañ) un diretenn.

3. [dre skeud.] *im Geld wühlen*, dastum arc'hant gant ar bal-dol, rozellat arc'hant, ruilhal an arc'hant gant e zaouarn, bezañ an arc'hant o ruilhal etre e zaouarn, meskañ arc'hant, meskañ gwenneien, maniañ arc'hant, embreger arc'hant, merat arc'hant, meudañ gwenneien, kaout gwenneien da grabanata forzh pegement, bezañ arc'hant bras o treuzeurel etre e zaouarn, bezañ arc'hant bras o treuzeuler etre e zaouarn, dastum arc'hant evel ur mengleuzier, gronnañ arc'hant gant ar rozell, berniañ arc'hant gant ar rastell, dastum arc'hant dre an nor ha dre ar prenest, dastum arc'hant a-vozadoù, ober aour gant morzholioù, bezañ war ar bern, bevañ diwar ar bern, kaout arc'hant d'armerzh, kaout arc'hant da

zioueriñ, kaout arc'hant d'ober teil, kaout arc'hant da stlepel diouzh an-unan, kaout arc'hant hardizh, kaout moullou, kaout kregin, kaout ur madoù bras, bezañ pinvidik-bras, bezañ pinvidik-mor (pinvidik evel ar mor, pinvidik-pounner, pinvidik-peurfonn, pinvidik-dreist), bezañ holbinvidik, bezañ pinvidik-brein, bezañ brein gant an arc'hant, bezañ pinvidik-parfont, bezañ pinvidik-lous, bezañ an arc'hant war ar raden gant an-unan, ober arc'hant war an oaled, bezañ danvez d'an-unan, tapout gant an-unan [*honnezh a oa tapet ganti, tapout a ra ganto*], tapout forzh gwenneien, ober e graf, ober e eost, ober krazadenn, kreskiñ e vern, kreskiñ e voutzell, ober e vloue, ober god, ober godell, ober yalc'h, dibladañ e yalc'h, rontaat e yalc'h, reutaat e yalc'h, ober fortun, ober ur fortun, fortunañ, ober berzh, ober struj, redek an dour d'e vilin, ober mat, bezañ kreñv an traoù gant an-unan, bezañ kreñv e chouk, bezañ kreñv e gein, bezañ kreñv a gein, bezañ klok, gounit arc'hant gant ar rozell, gounit arc'hant bras, dastum kregin gant ar rozell, dastum arc'hant a-foziadoù, bevañ war an ton bras, ober ritenn, bezañ mat an traoù gant an-unan, bezañ druz ar geusteuenn gant an-unan, bezañ plousaet mat e votoù, bezañ plouzet mat e votoù, bezañ aes e borpant, bezañ aes d'an-unan, kaout aez, bezañ uhel an dour gant an-unan, kaout arc'hant gwalc'h e galon, kaout arc'hant leizh e walc'h, bezañ foenn er rastell gant an-unan, bezañ mat ar bed gant an-unan, bezañ arc'hantet bravik, bezañ frank an arc'hant gant an-unan, bezañ frank an traoù gant an-unan, ren ur vuhez pompus, kaout madoù, gouzout brav keinañ, bezañ mat da geinañ, heoliañ gant e arc'hant, bezañ war flod e-kreiz ar pinvidigezhioù (Gregor), P. bezañ mellek ; *in einer Wunde wühlen*, gwaskañ war ar gwiridig (ar c'hizidig g., an arroud kizidik g., ar gor, ar glañvenn, ar galedenn) ; *ein wühlender Schmerz*, ur boan c'harv, ur boan c'hrevus, ur boan skrijus b., ur boan griz b., ur boan disaour b., ur boan divat b., ur boan galet b., ur boan skrijus b., ur boan derrupl ls., ur boan lemm b., ur boan dreist b., ur boan c'hardis b., ur boan divlas b.

4. *gegen die Regierung wühlen*, toullañ dindan (kabalat a-enep, irienniñ a-enep, penefiañ a-enep) ar gouarnamant, tennañ an dour diwar prad ar gouarnamant, distreiñ an dour diwar prad ar gouarnamant, falc'hat e brad d'ar gouarnamant, troc'hañ ar foenn dindan treid ar gouarnamant, lakaat da drenkañ enep ar gouarnamant, klask sevel dindan ar gouarnamant, klask sevel e dreid d'ar gouarnamant.

5. [dre skeud.] P. *in der Scheiße wühlen*, meskañ kozh kaoc'h da fleriañ, diveskañ teil kozh, meskañ kozh teil.

V.em. : **sich wühlen** (hat sich (ak.) gewühlt) : *sich in die Erde wühlen*, mont da guzhat dindan an douar, mont da skoachañ e-barzh an douar ; [dre skeud.] *sich durch den Papierkram wühlen*, paperajiñ, parichaoua.

Wöhler g. (-s,-) : 1. dispac'her g., penn-dispac'h g., irienn g., kavailh g. ; 2. [loen.] dispac'her g., turier g.

Wühlerei b. (-s,-en) : 1. irienn b., korvigell b., itrik g., kavailh g., ardivinkoù ls. ; 2. turiañ g., turiadennoù ls.

wühlerisch ag. : dispac'hus.

Wühlmaus b. (-,-mäuse) : [loen., *Microtus arvalis*] muenn ar maezioù b. [*liester* muenned ar maezioù], maezigell b. [*liester* maezigelled].

Wühltier n. (-s,-) : [loen.] turier g. [*liester* turieren], loen turier g. [*liester* loened turier].

Wühltisch g. (-es,-e) : [kenwerzh] taol firbouchañ b.

Wuhne b. (-,-n) : toull er skorn g.

Wulch n. (-s) : lizadur g. ; *durch Eutrophierung kann Nitrat die Bildung von Wulch in den Lagunen verursachen*, an eutrofiëzh abalamour d'an nitrat a c'hall bezañ pennkaoz d'al lizadur e loc'hoù 'zo.

Wulst g. (-es, Wülste) / b. (-,-Wülste) : 1. bouf g., bolzenn b., bolz g., bos g., bourled g., stambouc'hadenn b., riz g., gwakol g./b., bouzellenn b. ; *Wulst am Rock*, bourledenn b., gwakel b., gwakol b./g., riz g. ; 2. [tisav.] mouleür g. ; 3. [tekn.] torchennig b., bolzig g. ; 4. [korf.] bloneg g., bourrellenn vehin b., lard-marv g. ; *Wülste am Körper haben*, bezañ kochet ar c'hig war an-unan (*kochet e gig warnañ, kochet he c'hig warni h.a.*), bezañ kochet e gig ; *Augenbrauenwulst, Überaugenwulst*, baleg

us-pod g., gwareg-abrant b., baleg an abrant g., askorn an abrant g. ; **5.** *Spiralwulst aus Ton*, rolled pri g. ; **6.** [bev., embriologiezh] nov g., koagenn b. ; *Nasenwulst*, nov friel g. ; *Genitalwulst*, koagenn c'hanadel b. ; **7.** [stered.] *Äquatorialwulst*, bourled kehederel g.

wulsten V.gw. (war gewulstet) : gweañ, tortisañ, bolzenniñ.

Wulsthaar n. (-s,-e) : blev troñset str., blev c'hwezet str., blev poufet str.

Wulsthaut b. (-, -häute) : [louza.] gwisk tog-touseg g., krogenn b.

wulstig ag. : bolzet, c'hwezet, boufant, bolzennus, stambouc'het, kochet, bouzellennek ; *wulstige Lippen*, muzelloù kig-sall ls., gweuzkenn b., diweuz tev ls., muzelloù distroñset ls., muzelloù pod-kambr ls.

Wulstling g. (-s,-e) : [louza.] amanit str. ; *orangegeleber Wulstling*, oroñjez str.

Wulstlippen ls. : muzelloù kig-sall ls., diweuz tev ls., muzelloù distroñset ls., muzelloù pod-kambr ls.

Wulstlocke b. (-,-n) : kog g. [*liester kigi*].

Wulstmütze b. (-,-n) : tog-bourell g.

Wulstreifen g. (-s,-) : [tekn.] anro belo g., bandenn velo b., anro div volzig dezhañ, bandenn div volzig dezhi b.

Wulstring g. (-s,-e) : tortigell b.

Wulstschiene b. (-,-n) : [tekn.] roudenn div volzig dezhi b.

wummern V.gw. (hat gewummert) : tregerniñ, kroual, grontal, trouzal, brunellat, trouzkroual, sourral ; *sein Herz wummerte wie ein Motor*, pilgalon en doa, e galon a zaoudaole, mont a rae e galon d'ar pevarlamm, e galon a biklamme, e galon a biltrote d'an daoulamm ruz en e greiz, e galon a lamme meurbet en e greiz, e galon a bike.

wund ag. : **1.** gloazet, goullet, krignet, krafignet, dirusket ; *wund reiben*, garchenniñ, diruskañ, kignat ; *sich (ak.) wund reiben*, diruskañ (kignat, garchenniñ) e groc'hen, en em grafignet ; *sich (ak.) wund legen*, kignat diouzh e wele ; *er hatte sich (dat.) die Füße wund gelaufen*, dirusket en doa e dreid dre forzh bale, gloazet en doa e dreid dre zalc'h bale, tapet en doa goulloù (klogorennoù) en e zaoudroad dre forzh bale, kignet en doa e zaoudroad (tapet en doa filboc'hennoù en e dreid) o vale kalz, sabaturet e oa e dreid goude keit hent (gant ar re gerzhel, gant ar c'herzhel re, kement en doa kerzhel, kement en doa graet o kerzhel), lazhet en doa e dreid, kerzhel en doa ken e foeltras e dreid, garchennet en doa e dreid ; *von diesen Schuhen bekomme ich wund Füße*, sabaturet e vez va zreid gant ar botoù-se, tapout a ran klogorennoù gant ar botoù-se ; *ein Tier wund schießen*, gloazañ (gouliañ) ul loen (gant un tenn) ; *eine wund Stelle*, ur goul g., ur glañvenn b., ur gignadenn b., ur c'hloaz b. ; **2.** [dre skeud.] *der wund Punkt*, ar gwiridig g., ar c'hizidig g., an arroud kizidik g., ar gor g., an tu gwan g., an tu gwak g., an tu gwiridig g., an tu kizidik g., ar glañvenn b., pleg an hobregon g. ; *jemandes wunden Punkt suchen*, klask peg war u.b., klask pleg war u.b., klask an tu war u.b., klask e du war u.b., klask e dro war u.b. ; *jemanden an seinem wunden Punkt treffen*, pikañ kalon u.b. er bev, tizhout u.b. er bev, gwaskañ war ar gor, gwaskañ war ar gwiridig, gwaskañ war kaledenn u.b., pouezañ war ar glañvenn ; *ich kenne seinen wunden Punkt*, me a oar ar pleg warnañ, anavezout a ran an tu gwan anezhañ.

Wundarzt g. (-es,-ärzte) : [dispredet] surjian g.

Wundausschneidung b. (-,-en) : [mezeg.] didagellañ g.

Wundbrand g. (-s) : [mezeg.] tan-sant-Marsel g., brein-krign g., marvenn b., marvenn-gig b., marvidigezh b., breinged g. ; *trockener Wundbrand*, breinged sec'h g., breinadurezh kig hep ezveradur b., brein du g. (Gregor), tan-sant-Anton g. ; *fauler Wundbrand*, breinged linkr g., breinadurezh kig linek b., breinadurezh kig linus b., brein linek g., brein linus g. ; *der Wundbrand zerfrisst seinen Arm*, breingedañ a ra e vrec'h, breinañ

a ra e vrec'h ; *sein Bein ist von Wundbrand betroffen*, breingedet e vez e c'har, krog eo ar brein en e c'har.

Wunde b. (-,-n) : **1.** gloaz b., goul g., gloazadenn b., gloazadur g., tapadenn b., klañvenn b., bles g., blesadur g., kignadenn b., mac'hagn g. ; *eine schwere Wunde*, ur gwall c'houli g., ur goul grevus g., ur c'hloaz c'hrevus b. ; *schmerzhafte Wunde*, goul gwiridig g., goul grizias g. ; *Wunde mit torpider Granulation*, *Wunde mit träger Granulation*, *atonische Beschaffenheit der Wunde*, goul diek g. ; *eine Wunde verbinden*, aozañ ur goul (Gregor), lienañ, (lienennañ, bandenniñ, bevenniñ, lurellañ, pakañ, palastrañ) ur goul, lakaat ur palastr war ur goul, lakaat ul lien war ur goul ; *die Wunde nässt*, emañ ar goul o tourasenniñ, emañ ar goul o tourenniñ, emañ ar goul o naoueziñ, diretañ a ra ar goul ; *eine Wunde mit Wasser säubern*, gwalchiñ ur goul gant dour ; *eine Wunde auswaschen*, *eine Wunde säubern*, glanaat ur goul ; *eine Wunde reinigen*, diziblañ ur goul ; *eine Wunde mit einem Desinfektionsmittel bespritzen*, strinkellat ur goul ; *das Blut quoll aus seiner Wunde*, *seine Wunde blutete heftig*, *seine Wunde blutete stark*, strinkañ (flistrañ, diflipañ, diflukañ, difukañ, disailhañ, strimpñ, dilañsañ, difronkañ, chintrañ, sinklañ) a rae ar gwad eus e c'houli, dont a rae ar gwad a vervadennoù eus e c'houli, e wad a ruilhe a-flav eus e c'houli, e wad a rede a-boullad (a-radenn, a-riolenn) eus e c'houli, redek a rae fonnus e wad eus e c'houli, e wad a rede evel ur vammenn diouzh e c'houli, skuilhañ a rae e wad a-boullad (a-boulladoù), skuilhañ a rae puilh e wad, diruilhal a rae ar gwad diwar e c'houli, plomañ a rae e wad diouzh e c'houli, bouilhoù gwad (bouilhadoù gwad) a strinke eus e c'houli, ar gwad a zerede a vouilhoù bras eus e c'houli ; *die Wunde hat ausgeblutet*, paouezet eo ar goul a ziwadañ ; *eine Wunde behandeln*, *eine Wunde versorgen*, louzaouiñ ur goul, kurañ ur goul ; *das Versorgen von Wunden*, *die Behandlung von Wunden*, al louzaouiñ goulloù g. ; *eine Wunde unbehandelt lassen*, lezel ur goul hep e brederiañ ; *die Entzündung einer Wunde behandeln*, didanailhañ ur goul, difuloriñ ur goul ; *die Entzündung der Wunde heilt aus*, war zidanailhañ emañ ar goul, didanailhañ a ra ar goul, difuloriñ a ra ar goul ; *Kapillardrainage mit Verbandsmull als Docht in der Wunde*, poulc'hañ g., poulc'hennañ g. ; *eine Wunde mit Verbandsmull als Docht drainieren*, poulc'hañ ur goul, poulc'hennañ ur goul ; *Streupulver zur Heilung von Wunden*, poultr pareüs g. ; *jemandem Wunden schlagen*, gouliañ (gloazañ, gouliaat, mac'hagnañ, gwallaazañ) u.b. ; *die Wunde heilt zu*, *die Wunde vernarbt*, war gleizhennañ emañ ar goul, kleizhennañ (kigañ, kigenañ, margigañ, teñvañ, kroc'henniñ, kizañ, pareañ, trouskennañ) a ra ar goul, neveziñ a ra ar c'hroc'hen war ar goul ; *die Wunde vernarbt nur sehr langsam*, pell e vez ar c'hroc'hen o neveziñ war ar goul ; *die Wunde ist vernarbt*, kleizhennet eo ar goul ; *die Wunde heilt nicht zu*, ar goul a chom digor ; *Schließung einer Wunde*, kigenadur g., kigennerezh g., kleizhennerezh g., teñverezh g. ; *rund um die Wunde war das Gewebe entzündet und angeschwollen*, fulor ha koeñv a oa en-dro d'ar goul ; *an seinen Wunden sterben*, *seinen Wunden erliegen*, mervel diwar e c'houlioù (diwar e c'hloazioù) ; *sie hat eine Wunde am Bein*, ur c'harad he deus ; *zu einer Wunde heranwachsen*, gouliañ ; *voll Blut und Wunden*, gouliek ; *sein ganzes Gesicht war eine einzige Wunde*, ne oa nemet ur goul eus tout e zremm ; *Wunden hervorruft*, goulus ; *eine Wunde heilen*, yac'haat ur goul, pareañ ur goul ; *eine Wunde durch Saugen heilen*, spinañ ur goul ; *eine Wunde aufreißen*, regiñ (digeriñ a-nevez) ur goul ; *eine Wunde aufreißen und das nekrotische Gewebe entfernen*, *eine Wunde auffrischen*, deneveziñ ur goul, dazbevaat ur goul ; *von einem Schuh verursachte Fußwunde*, sabatur g./b. ; *Schnittwunde*, rann b., troc'h g., troc'hadenn b. ; [relij.] *die fünf heiligen Wunden Christi*, merkoù ar Basion ls. ; **2.** [bred.] *narzisstische Wunde*, frailh narkisek g. ; **3.** [dre skeud.] *die Zeit heilt Wunden*, pep tra a dremen gant an amzer, ar poanioù ivez - padout a ra hiroc'h ar vuhez eget ar poanioù - gant an amzer hag an avel ez a pep anken war o divaskell ; *eine alte Wunde wieder aufbrechen lassen*, neveziñ poan u.b., deneveziñ poan u.b. ;

Salz in die Wunde streuen, das Messer in der Wunde umdrehen, skeiñ war an tach.

Wundeisen n. (-s,-) : [mezeg.] aprouetez b. (Gregor).

Wunder n. (-s,-) : 1. [relij.] burzhud g., mirakl g. ; *sie hatten noch nie ein solches Wunder erlebt*, n'o doa ket gwelet hevelep burzhud biskoazh ; *dieses Wunder ereignete sich mehrmals*, meur a wech e oa bet gwelet ar burzhud-se oc'h en em ziskouez ; *Ort, wo ein Wunder stattgefunden hat*, lec'h burzhudet g. ; *jemanden durch ein Wunder heilen*, burzhudiñ u.b. ; *durch ein Wunder geheilt*, burzhudet ; *durch ein Wunder geheilter Mensch*, burzhudet g. ; *durch Wunder geheilte Menschen*, burzhudidi ls.

2. burzhud g., marzh g., marvailh g., tredemarzh g., moliac'h g., souezh g., estlamm g., estlammde b. ; *das Wunder der Allgegenwart ist mir nicht zuteil geworden*, n'on ket evit tapout e pep lec'h ; *wie durch ein Wunder*, evel dre hud, evel dre vurzhud, evel dre achantouriezh, evel dre un dro-hud, e-giz dre virakl ; *kein Wunder, dass ...*, n'eo ket marzh (burzhud, souezh, marvailh) e ..., n'eus ket peadra da estlamiñ ma ..., kement-mañ ne zle estonañ den, n'eus ket da vezañ souezhet o welet seurt traoù, n'eus ket lec'h da vezañ souezhet evit gwelet kement-se, n'hon eus ket da vezañ souezhet o welet seurt traoù ; *kein Wunder, dass ihm so etwas zugestoßen ist*, ouzh an tu ma vrall ar wezenn e rank kouezhañ - n'eus ket da vezañ souezhet o welet petra 'zo degouezhet gantañ ; *das grenzt ja schon an ein Wunder*, an taol-se a denn d'ar burzhud ; *was für alle an ein Wunder grenzte*, ar pezh a voe kavet marzh gant an holl ; *das ist kein Wunder*, n'eo ket marzh kement-se ! ; *Wunder der Natur*, marzhioù ar grouadelezh (an natur) ; *die sieben Weltwunder*, Seizh Marvailh (seizh marzh, seizh marzhenn, seizh burzhud) ar Bed ls., moliac'hoù ar bed ls. ; *ein Wunder an Schönheit*, ur burzhud a goantiz g., ur plac'h kenedus-espar b., ur fulenn a blac'h b., ur dra eus ar c'haerañ g., ur c'haer-kaer a dra g., un tamm friant g., ul lipadenn b., un tamm brav a blac'h b., ur farodez b., ul labousell b., ur sukenn b., ur gaer a blac'h b., ur pakad brav a blac'h b., ur vouilhez plac'h b., ur gurun a blac'h b., ur plac'h gwall vrav b., ur plac'h kaer-distailh b., ur plac'h kaer-eston b., ur plac'h kaer-meurbet b., ul loskadenn b., ur c'harsalenn b., ur femelenn b., ur garvez b., ur blantenn b., ur gouarc'henn b., ur goantenn b., ur gaerenn b., un dekenn b., ur chevreñn b., un hadenn b., ur gaer a hadenn b., ur boket g., ur babig koant g., ur plac'h diouzh ar moull b., ur plac'h stipet b., ur stipadenn b., un darinenn a blac'h b., fleurenn ar merc'hed b., ur c'hwenn b., ur geurenn b., ur gogez g. ; *sie ist ein Wunder an Perfektion*, n'eus ket eviti, hounnezh a zo un disparadenn, dibar eo, dindan tro an heol (dindan an Neñv) n'eus den a ve par dezhi, n'eus den ebet a vefe par na tost dezhi, n'eus ket un den re da homañ, n'eus den ebet heñvel outi, n'he deus ket he far (Gregor) ; *das ist ein wahres Wunder*, eus ar c'haerañ eo, un estlamm eo, ur burzhud (ur marzh, ur souezh) eo, pebez burzhud ! ; *du wirst dein blaues Wunder erleben*, a bep seurt buhezioù az po - souezh a vo ganit - kouezhañ a ri war da gement all - kouezhañ a ray an alvaon warnout - taolet e vi en alvaon - trenk ha c'hwerv az po - kejañ a ri gant an trenk hag ar c'hwerv - gwelout a ri a bep sort, re gamm ha re dort - traoù briket ha traoù marellet a weli - da gont a euzh az po - ne vi ket evit disaouzanañ - peadra da euzhiñ az po - mantrañ a ri - tro-ha-tro az po fred da euzhiñ ha da ouelañ - da zelazhoù az po - trenk ha c'hwerv a gavi - rankout a ranki lonkañ anezhi - bec'h a-walc'h az po.

3. troioù-lavar : *Wunder tun, Wunder wirken*, bezañ marzh (souezh, burzhud, tredemarzh) ; *Wunder vollbringen*, ober marvailhoù, ober burzhudoù ; *ein paar fest entschlossene Leute können Wunder vollbringen*, un niver bihan a dud mennet start a zo gouest d'ober burzhudoù ; *Wunder denken, Wunder was denken, Wunder glauben, Wunder was glauben, Wunder meinen, Wunder was meinen*, ober marzh, ober souezh ; *er glaubt, Wunder was getan*

zu haben, krediñ a ra dezhañ bezañ kaset da benn un taol-kur sebezus, hennezh en em gav, 'vat ! hennezh en em gont, 'vat ! hennezh en em zoug, 'vat ! hemañ a soñj dezhañ en deus graet un taol kaer (ur pezh kaer), hennezh a gred gantañ bezañ graet un dra dispar, krediñ a ra dezhañ ez eus peadra da estlamiñ gant pezh en deus graet, sellet a ra outañ e-unan evel ouzh ur mailh ; *er hält sich für Wunder was*, krediñ a ra dezhañ bezañ pevare person an Dreinded, hennezh en em laka trec'h d'an holl, krediñ a ra dezhañ e sav an heol en e revr, hennezh a dro e leue ennañ ; *es ist ein Wunder, dass er noch lebt, er hat wie durch ein Wunder überlebt*, burzhud eo ne vefe ket marvet - dre vurzhud eo eo chomet bev - chomet eo bev, ur marzh !

wunderbar ag. : 1. marzhus, marzhhek, marzhel, marzh, boemus, moliac'hus, moliac'hel, burzhudek, burzhodus, dreist, dreist da gaer, dispar, euzhus mat, a-stroñs, estlammus, marvailhus, kenedus-espar, brav ha kempenn, brav da sabatuiñ, brav da sabaturin, kaer-eston, hoalus dreist, koant-barbar, brav-kruel, brav-abominabl ; *du bist einfach wunderbar*, un den out n'en deus ket e bar, un disparadenn a zo ac'hanout, n'eus den ebet heñvel ouzhit, n'eus ket un den re dit, n'eus den ebet a vefe par na tost dit ; *wunderbares Wetter*, amzer splann b. amzer hinon b., amzer c'hoao b., amzer seder b., amzer sklaer b., amzer vrav-Doue b., amzer fiskal b. ; *wir haben ein wunderbares Wetter, das Wetter ist wunderbar*, brav eo anezhi, kaer eo anezhi, gwisket en deus sant Erwan e vragoù glas, troet mat eo an amzer hiziv, doare vat a zo gant an amzer hiziv, hinoniñ a ra hiziv, hinoniñ a ra an amzer hiziv, amzer c'hoao a zo hiziv, brav-Doue eo an amzer hiziv, emañ an amzer war he zu hiziv, amzer vrav a zo warnomp hiziv, amzer vrav a zo ganeomp hiziv ; *das Wunderbare*, ar pezh boemusañ en dra-se, ar marzherezh g., ar marvailh g., ar marzhoù ls. ; *das wäre wunderbar !* se 'vat a vefe ur marvailh ! ; *es grenzt ans Wunderbare, dass er noch lebt*, burzhud eo ne vefe ket marvet - dre vurzhud eo eo chomet bev - chomet eo bev, ur marzh ! ; 2. [relij.] miraklus, burzhodus, burzhudel ; *der wunderbare Fischfang, [Petri Fischzug, der Fischzug des Petrus]* ar besketadenn vurzhodus b.

Adv. : pase mat, peurvat, re vat, fiskal, eus ar c'hentañ, diouzh ar c'hentañ, dreist, mat-dreist, mat-distailh, mat dreistkont, mat-eston, brav ha kempenn, ervat, forzh vat, a-dailh, a-zoare, a-feson, brav-ral, brav-bras, tremen mat, evit ar gwellañ ; *sie kann wunderbar kochen*, mat-distailh eo da geginañ, ur vestrez d'ober kegin eo, ur geginerez touet eo hi, honnezh a zo ur geginerez eus ar penn, honnezh a zo ur geginerez diouzh ar penn, pipi eo da geginañ, keginañ a ra dilastez, keginañ a ra dispar, dreist eo da geginañ, keginañ a ra ervat, hi a oar kempenn boued mat.

Wunderbare(s) ag.k. n. : marzherezh g., marvailh g., lanfas tra g. ; *das Wunderbare*, ar pezh boemusañ en dra-se, ar marzherezh g., ar marvailh g., ar marzhoù ls.

wunderbarerweise Adv. : dre vurzhud.

Wunderbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] risin g.

Wunderbekehrung b. (-,-en) : distro vurzhodus b.

Wunderbild n. (-s,-er) : imaj burzhodus g.

Wunderblume b. (-,-n) : [louza.] boket-ar-sterenn g., boket-ar-sterenn-vras g.

Wunderbrunnen g. (-s,-) : feunteun vurzhodus b., eien vurzhodus b., mampenn vurzhodus b.

Wunderding n. (-s,-e) : marvailh g., istrogell b., ardigell g./b., tra souezhus g., tra iskis g., istrogell tra g., estrafjeri b., esparadenn b., gwikefre b., lanfas tra g., tra dis g. ; *Wunderdinge berichten*, kontañ marvailhoù, marvailhat.

Wunderdoktor g. (-s,-en) : [gwashaus] triakler g., operataer g., oprater g., diskonter g., bamer g., bamour g., brizhmedisin g.

Wundererscheinung b. (-,-en) : emziskouezidigezh vurzhodus b.

Wundergeschöpf n. (-es,-e) : disparadenn b.

Wunderglaube g. (-ns) : kredenn er burzhudoù b., kredenn er vuhez dreistnatur b., kevrinezh b., kevrinadegezh b., kevrinadelezh b.

wundergläubig ag. : ... a gred er burzhudoù, ... a gred er vuhez dreistnatur b.

Wunderheiler g. (-s,-) : diskonter g., pareer g., pareour g., yac'haer g., burzhuder g. ; *auf eine Krankheit spezialisierter Wunderheiler*, diskonter diouzh un droug bennak g. ; *der Wunderheiler hatte kaum ein Wort gesagt und schon war das Bein des Kindes wieder eingerenkt und es konnte sofort laufen*, a-vec'h m'en doa komzet an diskonter, gar ar bugel a oa diskoulmet, ha raktal e valeas.

Wunderheilige(r) agk. g./b. : [relij.] sant burzhuder g., sant pareer g., santez pareerez b. ; *manche beten zum Wunderheiligen Josef Kantenich, damit sie selbst oder Bekannte vom Krebs geheilt werden*, sant Josef Kantenich a vez pedet gant tud 'zo ouzh ar c'hriñ-bev.

Wunderheilkräut n. (-s) : [louza.] gleizh-glas str., louzaouenn-santez-Veronika b.

Wunderheilung b. (-,-en) : pare miraklus g., pareidigezh viraklus b., pareañs viraklus b.

Wunderhorn n. (-s,-hörner) : [barzh.] korn-boud hud g.

wunderhübsch ag. : kaer-distailh, kaer-meurbet, kaer-kaer, hollgaer, brav-brav, kaer da lazhañ, kaer-mantrus, dreist da gaer, koant-hardizh, koant-ifam, koant-barbar, hoalus dreist, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, kenedus-espar, kaer evel un delwenn, kaer evel an deiz, koant evel an deiz, kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, kaer evel ur rozenn, kaer evel an dour, koant evel un ael Doue, kaer evel ar baradoz, koant evel ur boked, kaer-dispar.

Wunderkerze b. (-,-n) : goulaouenn-goar hud b.

Wunderkind n. (-s,-er) : bugel hep e bar g., bugel hep e hañval g., disparadenn b.

Wunderkur b. (-,-en) : kur vurzhdus b.

Wunderlampe b. (-,-n) : kleuzeur hud b., lamp hud g.

Wunderland n. (-s,-länder) : bro ar marzhoù b., bro ar marvailhoù b., bro varvailhus b., bro vurzhdus b. ; *Alice im Wunderland (Lewis Carroll)*, Alis e bro ar marzhoù b.

wunderlich ag. : souezhus, iskis, sebezus, estonus, droch, kurius, pampes, digunvez, digustum, divoutin, iskriv, am'chiz, loukes, estrañch, espar, ivin, drol ; *eine wunderliche Geschichte*, un afer souezhus b., un istor souezhus (iskis, kurius) g. ; *wunderliche Geschichten erzählen*, reiñ paribolennoù drol da glevet ; *ein wunderlicher Kauz*, un ibil g., ul labous g., ul labous iskis a zen g., ul labous a jav g., ur c'hwil g., un evn g., un oristol g., un oristol a zen g., un orin g., un orin den g., un orin a zen g., un orio g. [*liester orioed*], un oriaev g. [*liester oriaev*], ur pichon g., un abostol g., ur boufon g., un ebeul g., ur fouin g., ur pipi g., ur gwall bipi g., un hinkin g., un istrogell g., ur mailhard g., un tamm paotr iskis g., ur pitaouenneg g. [*liester pitaouenneien*], ur gwikefre g., un istrelog g., ur marc'h-lu g., ur c'halkenn g., ur galkenn b., ur papigo g., un istañsour g., ur pitouch g., un diaoul a zen g., un aotrou g., un den espar g.

Wunderlichkeit b. (-) : iskister g., iskisted b., esparder g., esparded b., drocherezh g.

Wundermann g. (-s,-männer) : burzhudour g., burzhuder g.

Wundermärchen n. (-s,-) : marvailh g., moliac'h g.

Wundermittel n. (-s,-) : louzoù mat evit kement seurt kleñved a zo tout g., louzoù hollbare g., orietan g., peurlouzoù g.

wundern V.k.e. (hat gewundert) : souezhañ, sebezhañ, sebezenniñ, estonañ, bamañ, estlammiñ, saouzaniñ, mantrañ, sabaturiñ, sabatuiñ ; *das wundert mich gar nicht*, n'on ket souezhet (ne ran ket souezh) tamm ebet - ne ran ket marzh war gement-se, neudenn ebet - n'on ket souezh, tamm ebet ; *das sollte mich wundern*, souezh a rafenn ma c'hoarvezfe un dra seurt-se, souezhet bras e vefenn ma c'hoarvezfe un dra seurt-se, marzh a rafenn ma c'hoarvezfe kement-se, un eston e vefe, se a vefe ur 394

marvailh, ur souezh e vefe ; *lassen Sie sich das nicht wundern*, n'eus ket ezhomm da vezañ souezhet evit gwelet kement-se, n'eus ket lec'h da vezañ souezhet evit gwelet kement-se, arabat deoc'h ober marzh war gement-se, arabat deoc'h ober souezh o welet seurt traoù, n'eus ket da vezañ souezhet o welet seurt traoù, n'hoc'h eus ket da vezañ souezhet o welet seurt traoù ; *es wundert mich, ihn hier zu sehen*, ur souezh eo ganin e welet amañ ; *es wundert mich, so etwas zu hören*, souezhet bras on evit klevet kement-mañ, souezhet bras on gant ho komzoù, ar pezh a lavarit am laka souezhet, mantret on o klevet an dra-se, estonet on meurbet o klevet kement-mañ, va estonañ a rit gant ho komzoù, eston eo ganin klevet kement-mañ, ur serzh eo din klevet seurt traoù ; *das würde mich nicht wundern*, ne vefe ket iskriv ganin.

V.em. : **sich wundern** (hat sich (ak.) gewundert) : souezhiñ, en em ansouezhiñ, kemer souezh, sebezhiñ, estoniñ, bamañ, marvailhañ, saouzaniñ, estlammata ; *sich über etwas wundern*, bezañ souezhet gant udb, sebezhiñ gant udb, kavout souezh en udb, ober marzh war udb, souezhiñ (estlammiñ, bamañ) ouzh udb, ober estlammoù dirak udb, bezañ lakaet souezhet gant udb, sellet a-bann ouzh udb ; *ich kann mich nicht genug darüber wundern*, n'emaon ket evit krediñ ez eo c'hoarvezet an dra-se, n'on ket disaouzanet c'hoazh, n'emaon ket evit disaouzanañ (evit en em gavout diwar gement-se), eston eo ganin ; *wer würde sich schon darüber wundern ?* piv a gavfe souezh en dra-se ?

wundernehmen V.dibers. rannadus (nimmt wunder / nahm wunder / hat wundergenommen) : 1. souezhañ, sebezhañ, estonañ, saouzaniñ, bamañ ; *es nimmt nicht wunder, dass ...*, n'eus ket ezhomm da vezañ souezhet evit ..., n'eo ket souezh (marzh, burzhud) ..., n'eus ket peadra da estlammiñ ma ..., hep estlamm ma ..., kement-mañ ne zle estonañ den, n'hon eus ket da vezañ souezhet ma ... ; 2. [Bro-Suis] dedennañ ; *es nimmt ihn wunder, ob / wie / dass ...*, hennezh a garfe gouzout ha / penaos / perak ...

Wunderöl n. (-s) : [mezeg.] eoul risin g.

Wunderpulver n. (-s) / **Wunderpülverchen** n. (-s) : poultr brav g., louzoù mat evit kement seurt kleñved a zo tout g., louzoù hollbare g., orietan g., peurlouzoù g.

Wunderquelle b. (-,-n) : feunteun vurzhdus b., eien vurzhdus b., mammenn vurzhdus b.

Wundersalz n. (-es,-e) : [apotikerezh] holen Glauber g., hal Glauber g. [*sulfat sodium*].

wundersam ag. : souezhus, iskis, iskriv, am'chiz, loukes, sebezus, estonus, droch, digunvez, digustum, divoutin ; [relij.] miraklus, burzhudus, burzhudel ; *die wundersame Brotvermehrung*, kresk ar bara g. ; *der wundersame Fischfang*, [*Petri Fischzug, der Fischzug des Petrus*] ar besketadenn vurzhdus b.

wunderschön ag. : 1. kaer-distailh, kaer-kaer, kaer-eston, kaer-meurbet, koant-hardizh, brav-brav, kaer-mantrus, dreist da gaer, koant-ifam, koant-barbar, brav-hardizh, brav-ifam, brav-kruel, brav-abominabl, kenedus-espar, hoalus dreist, hollgaer, kaer evel un delwenn, kaer evel an deiz, koant evel an deiz, kaer evel an heol, kaer evel ur ganevedenn, kaer evel al loar, koant evel al loar, koant evel an heol, kaer evel ur rozenn, koant evel ur rozenn, kaer evel an dour, koant evel un ael Doue, koant evel ur boked, kaer evel ar baradoz, kaer-dispar, koant da lazhañ, eus ar c'haerañ, eus ar re gaerañ, pompadus ; *ein wunderschönes Ding*, ur c'haer-kaer a dra g. ; 2. marzhus, marzhel, marzhok, boemus, moliac'h, moliac'hel, burzhudek, burzhudus, brav ha kempenn, dreist, dispar, euzhus mat, a-stroñs, estlammus ; *etwas Wunderschönes*, ul lanfas tra g.

Wunderstrauch g. (-s,-sträucher) : [louza.] kroton str., krotonenn b. [*liester krotonenned, kroton*].

Wundertat b. (-,-en) : burzhud g., marvailh g., kur b., taol-kaer marzhus g.

Wundertäter g. (-s,-) : burzhuder g., oberer burzhudoù g.

wundertätig ag. : a ra burzhudoù, burzhuder.

Wundertätigkeit b. (-) : burzhuderezh g.

Wundertüte b. (-, -n) : souezhenn b., korned madigoù gant ur souezhenn e-barzh g.

wundervoll ag. : 1. marzhus, marzhel, marzhék, marzh, boemus, moliac'hus, moliac'hel, burzhudek, burzhodus, brav ha kempenn, dreist, dreist da gaer, dispar, euzhus mat, a-stroñs, estlammus, kenedus-espar, marvailhus; *etwas Wundervolles*, ul lanfas tra g.; *was alle wundervoll fanden*, ar pezh a voe kavet marzh gant an holl ; 2. [relij.] miraklus.

Wunderwerk n. (-s, -e) : burzhud g., marvailh g., kur b., marzh g., tredemarzh g., moliac'h g.

wunderwirkend ag. : burzhodus, ... a ra burzhudoù, ... a zo burzhodus e efedoù, miraklus.

Wunderwuzzi g. (-s, -s) : [Bro-Aostria] P. *ein Wunderwuzzi*, un diaoul (ur mailh) a baotr g., ur c'hole g., ur maout a zen g., un hinkin g., ur c'hwil g., ur paotr a foeltr forzh g., ur fourdouilh g., ur Yannig ar mil micher g., un tad den g., un den mat-krak g., un dreistijin a zen g., ur spered dreist-dispar a zen g., un ijin dreist-dispar a zen g., un den a zrestijin g., un den dreistbarrek g., un den dreist g., un den ijinus-dreist g., un dañvad g., un houad g., ur c'hi g., un tad den g., ur mestr d'ober g., ur mestr meur g., un tarin g.

Wunderzeichen n. (-s, -) : seblant burzhodus g., sin burzhodus g., sin miraklus g.

Wundfieber n. (-s) : [mezeg.] terzhienn draomatek b.

wundgelaufen ag. : dirusket e dreid dezhañ dre forzh bale, filboc'hennoù dezhañ en e dreid, klogorenned e dreid (goulioù dezhañ en e zaoudroad) dre zalc'h bale, kignet e zaoudroad o vale kalz, sabaturet goude keit hent, findaonet e dreid.

Wundhalter g. (-s, -) : [mezeg.] distoker g. [*liester* distokerioù].

wundheilend ag. : dic'houlus.

Wundklee g. (-s) : [louza.] louzaouenn ar goulioù b., louzaouenn an diwad b.

Wundliegegeschwür n. (-s, -e) : [mezeg.] eskar g. [*liester* eskarioù], P. trouskenn b. [*liester* trouskennoù] ; *Wundliegegeschwüre bekommen*, kignat diouzh e wele ; *er bekommt Wundliegegeschwüre im Rücken*, deuet eo e gein da gignat.

Wundliegen n. (-s) : [mezeg.] trouskennoù ls.

Wundmal n. (-s, -e) : kleizhenn b., merk g. ; [relij.] *die fünf Wundmale Christi*, merkoù ar Basion ls.

Wundnaht b. (-, -nähte) : [mezeg.] gwri g., azgwri g.

Wundpflaster n. (-s) : [mezeg.] sparadrap® g., lienenn-c'houlus pegus b., seizenn begus b., seizenn c'houlus pegus b.

Wundrand g. (-s, -ränder) : [mezeg.] bevonn ur gouli b., briell ur gouli b. ; *Wundbehandlung durch Annähern der Wundränder*, devriañ g. ; *die zwei Wundränder*, div vriel ar gouli ls., an div vriel ls.

Wundreiben n. (-s) : [mezeg.] garchennadur g.

Wundreinigung b. (-, -en) : [mezeg.] *die Wundreinigung*, an diziblañ goulioù g.

Wundröhrchen n. (-s, -) : [mezeg.] korzenn-dislinañ g.

Wundrose b. (-) : [mezeg.] tan-sant-Anton g., droug-sant-Anton g., kleñved roz g. ; *Wundrose im Gesicht*, pennsac'h g.

Wundsalbe b. (-, -n) : [mezeg.] traet kleizhennañ g., traet teñvañ g., traet kigenus g., traet kleizhennus g., traet teñvus g.

Wundschnellverband g. (-s, -verbände) : [mezeg.] sparadrap® g., lienenn-c'houlus pegus b., seizenn begus b., seizenn c'houlus pegus b.

Wundsekret n. (-s) : [mezeg.] linwad g.

Wundstarrkrampf g. (-s) : [mezeg.] tetanoz g.

Wundstelle b. (-, -n) : gloaz b., gouli g., gloazadenn b., gloazadur g., tapadenn b., klañvenn b., bles g., blesadur g., kignadenn b.

Wundtoilette b. (-, -n) : [mezeg.] didagellañ g.

Wundwasser n. (-s) : [mezeg.] venerer g., dour venerer g.

Wune b. (-, -n) : toull er skorn g.

Wunsch g. (-es, Wünsche) : 1. c'hoant g., c'hoantezon b., mennad g., mennozh g., diviz g., lavar g., dere g., grad b., doare g., jaog g., het g., hetañs b., c'hoantad g., goust g., lusk g., c'hoantadenn b., c'hoantaenn b., reked b., tid b., ezhomm g., faltazi b., santimant g. ; *der Wunsch, erfolgreich zu sein*, ar c'hoant d'erruout g., ar c'hoant d'ober berzh g. ; *berechtigter Wunsch*, c'hoant reizh g. ; *heißer, brennender Wunsch*, chal g., c'hoant du g., c'hoant start g., c'hoant bras (birvidik, bervidant, poazhus) g. ; *mein sehnlichster (innigster) Wunsch*, va brasañ c'hoant g., va c'hoant donañ g. ; *mein sehnlichster (innigster) Wunsch ist hinzugehen*, n'em eus ken c'hoant nemet mont di, n'em eus ken mennozh nemet mont di, va spered a venn mont di, di eo e tenn va c'halon, birviñ a ran gant ar c'hoant da vont di ; *den Wunsch hegen, zu ..., den Wunsch haben, zu ...,* bezañ gant ar c'hoant da, bezañ gant ar santimant da, c'hoantaat, fellout d'an-unan ..., mennout ..., bezañ mennet da ... ; *ein Wunsch kam in ihm auf*, un santimant a zeuas dezhañ ; *einen Wunsch aussprechen, einen Wunsch äußern*, disklêriañ e c'hoant, dispakañ e c'hoant, reiñ e c'hoant da c'houzout, komz diwar-benn ober udb, goulenn udb ; *die Leute äußerten den Wunsch, dorthin zu gehen*, an dud a c'houlennas mont di ; *einen Wunsch erfüllen, einen Wunsch erhören*, seveniñ ur c'hoant, leuniañ ur c'hoant, klevet ouzh u.b. ; *sein Wunsch wurde erfüllt, sein Wunsch wurde erhört*, dic'hoantet e voe, e c'hoant en devoe, e vennad en devoe, e c'houlenn en devoe, klevet e voe ouzh e c'houlenn ; *sein Wunsch wurde nicht erfüllt, sein Wunsch wurde nicht erhört*, chom a reas gant e c'hoant, menel a reas war e c'hoant, menel a reas war e c'houlenn, menel a reas war e naon, tremen a reas gant e naon, chom a reas tarluch, ne voe ket dic'hoantet ; *jeder Wunsch wird Ihnen erfüllt*, goulennit hag ho po, graet e vo pep tra diouzh ho faltazi, graet e vo pep tra diouzh ho mod, ho koulenn ho po, ne vo nac'het netra ouzhoc'h ; *Ihr Wunsch sei mir Befehl, Ihr Wunsch ist mir Befehl*, ho mennozhioù a zo urzhioù, ra vo graet evel ma youlit ; *er hat meinen Wunsch erfüllt*, graet en deus diouzhin, graet en deus diouzh va faltazi, graet en deus diouzh va mod, dic'hoantet en deus ac'hanon, roet en deus va goulenn din, klevet en deus ouzhin, klevet en deus ouzh va goulenn ; *jemandes Wünschen entgegenkommen*, reiñ e c'hoant d'u.b., seveniñ e c'hoant d'u.b., seveniñ c'hoant u.b., gwalc'hañ u.b., reiñ e c'houlenn d'u.b., reiñ pep tra d'u.b. diouzh e c'hoant, reiñ pep tra d'u.b. diouzh e faltazi, ober pep tra diouzh mod u.b., terriñ e c'hoant d'u.b., dic'hoantañ u.b., bastañ da c'hoant u.b., ober grad u.b., ober hervez youl u.b., reiñ e c'houlenn d'u.b., reiñ e vennad d'u.b., seveniñ goulenn u.b., ober e ziviz ouzh u.b., [dre fent] reiñ e zic'hoant d'u.b. ; *er hinkt den Wünschen seiner Kunden hinterher*, amploc'h eo an dud war ar goulenn eget ma'z eo-eñ war an ober ; *die Erde ist zu klein, um all unsere Wünsche zu erfüllen*, an Douar a zo re vihan da leuniañ holl c'hoantoù hor galon, an Douar a zo re vihan da walc'hañ holl c'hoantoù hor galon ; *jemandem jeden Wunsch von den Augen ablesen*, ober brav d'u.b., mont brav d'u.b., ober flourig d'u.b., ober sardik d'u.b. ; *seinen Kunden jeden Wunsch von den Augen ablesen*, ober brav war-dro e bratikoù, ober brav d'e bratikoù, mont brav d'e bratikoù ; *wir sind all seinen Wünschen entgegengekommen*, e holl zivizoù a oa bet graet dezhañ, e holl lavarou a oa bet graet, dic'hoantet penn-da-benn e voe, graet hor boa pep tra diouzh e vennozh, e holl c'houlennou en doa bet ; *der Umgang mit Politikern erweckte in ihm den Wunsch, Diplomat zu werden*, pleustr ar bolitikourien en doa roet c'hoant dezhañ da vezañ kannad, pleustr ar bolitikourien en doa dihunet (enaouet) ennañ ar c'hoant da vezañ kannad ; *ich kann Ihren Wunsch leider nicht erfüllen*, n'em eus ket dour a-walc'h em milin evit malañ hoc'h arveal, n'on ket evit ober ar pezh a c'houlennit, n'on ket evit ober ar pezh a zo en ho faltazi, n'on ket evit ober ar pezh a zo diouzh ho mod, en dic'halloud emañ, er bloù emañ ; *seinen Wunsch befriedigen*, kaout e c'hoant, kaout e c'houlenn, kaout e vennad, kaout e youl, kaout e gont, kavout e gont, terriñ e c'hoant, bezañ dic'hoantet, tapout e c'hoant, tremen e c'hoant, seveniñ e c'hoant, kaout e walc'h, en em walc'hañ ; *nach Wunsch*, diouzh c'hoant, diouzh gwalc'h, evel a blijjo [gant u.b.], pezh a garer ; *Nahrung*

nach Wunsch, boued pezh a garer g., boued pezh-a-gar g., boued diouzh c'hoant g., boued diouzh gwalc'h g., boued sof-kont g. ; *Eintrittspreis ganz nach Wunsch*, libr ar priz ; *alles geht nach Wunsch*, treiñ a ra ar bed evel ur ganell, pep tra a c'hoarvez evit ar gwellañ, distok e ya pep tra, pep tra a ya diroufenn en-dro, pep tra a ya lampr en-dro, brav-bras e ya pep tra, mont a ra klok an traoù, mont a ra pep tra en hon diviz (diouzh hon diviz, reizh hag en urzh, hervez hor c'hoant, en hon dere, diouzh hon dere, d'hor grad, en hon doare, diouzh hon doare), treiñ a ra lenkr an traoù, plaen ha brav e ya pep tra, mont a ra pep tra mat ha diroufenn, mont a ra pep tra a het (Gregor) ; *ein Haus nach seinem Wunsch*, un ti digantañ e-unan g., un ti a ya mat dezhañ g., un ti diouzh e c'hoant g., un ti diouzh e galon g., un ti diouzh e faltazi g., un ti diouzh e zoare g., un ti diouzh e vod g., un ti diouzh e zere g., un ti en e zere g., un ti diouzh e jaoj g., un ti d'e c'hrad g. ; *etwas ganz nach Wunsch und Laune tun*, mont a-raok e benn, heuliañ e benn, leuskel ar froudennoù da leviañ an-unan (e froudennoù d'e leviañ, he froudennoù d'he leviañ h.a.), ober udb hervez e froudennoù, ober udb diouzh ma tro en e benn (hervez e did, diouzh e benn, en e ziviz, diouzh e ziviz, diouzh e imor, diouzh e vod, hervez e faltazi, diouzh e faltazi, diouzh e zere, diouzh e zoare, diouzh e jaoj) ; *auf Wunsch*, n'eus nemet goulenn d'ober, diouzh c'hoant, diouzh ho toare, diouzh ho c'hoant ! diouzh ma fell deoc'h ! hervez ho plijadur ! diouzh ma fell deoc'h e ve ! hervez ma kav deoc'h eo ar gwellañ ! en ho tiviz ! diviz deoc'h ! / diuz deoc'h ! (Gregor) ; *sich nach jemandes Wünschen richten*, ober e holl zivizoù (e holl lavarou) d'u.b., reiñ pep tra d'u.b. diouzh e c'hoant, reiñ pep tra d'u.b. diouzh e faltazi, ober pep tra diouzh mod u.b., ober udb da c'houst u.b., gwalc'hañ u.b., ober diouzh c'hoant u.b., ober diouzh mennozh u.b., ober en (diouzh) diviz u.b. (Gregor) ; *auf einstimmigen Wunsch*, war goulenn an holl ; *auf jemandes Wunsch hin*, war goulenn u.b., diwar goulenn u.b., diouzh goulenn u.b., hervez goulenn u.b. ; *ich habe keine anderen Wünsche*, ne zivizan mui netra, ne c'houlennan ken tra ; [gwir] *die Wünsche und Bemerkungen beider Parteien protokollieren*, kemer ar c'hrad, marilhañ evezhiadennoù an div gevrenn e levr ar c'hrad.

2. gourc'hemenn g., het g. ; *beste Wünsche*, gwellañ gourc'hemennnoù ; *Neujahrsglückwünsche*, gourc'hemennnoù a vloavezh mat ls., gwellañ hetoù a vloavezh mat ls.

wünschbar ag. : hetus, hetaus, reketus, c'hoantaus.

Wunschbild n. (-s,-er) : uhelvennad g., uhelvennozh g., ideal g., peurvad g., uhelskeudenn b., uhelskouer b., peurbatrom g., pal meur g.

Wunschdenken n. (-s) : emdouell g., emdouellerezh g., touelladenn spered b., hunvre g., brizhunvre b., sorc'henn b., treuzfaltazi b., kestall el Loar ls., faltazienn b., faltazi b.

Wünschelhut g. (-s,-hüte) / **Wünschelhütchen** n. (-s,-) : kabell hud b.

Wünschelrute b. (-,-n) : bazh andoner b., bazh eienenner b., gwalennig forc'hek b., fichell b., gwalenn fourchek b. ; *mit der Wünschelrute gehen*, ober gant ar vazh andoner (ar vazh eienenner, ur fichell), klask un eienenn gant ar vazh andoner, c'hoari gant ar walennig forc'hek, andona.

Wünschelrutengänger g. (-s,-) : 1. andonier g., andonaer g., feunteunour g., klasker dour g., skinsantour g., eienenner g. ; 2. rabdomaîser g.

Wünschelrutengehen n. (-s) : 1. andonaerezh g., andona g. ; 2. rabdomaîs b.

wünschen V.k.e. (hat gewünscht) : c'hoantaat, reketiñ, hetiñ, souetiñ, dezirout, goulenn, goul, karout, fellout, fellel, mennout, youliñ, divizout, falvezout, pediñ ; *es wäre zu wünschen, dass ..., mat e vefe ma ...* ; *jemandem Gutes wünschen*, karet e vad d'u.b., karet vad d'u.b., karout vad d'u.b. ; *ich wünsche dir viel Erfolg*, dezirout a ran e teui a-benn eus da daol ; *jemandem Glück*

wünschen, hetiñ chañs vat d'u.b., hetiñ gras d'u.b. da vezañ ervat, hetiñ d'u.b. e teuo pep tra da vat gantañ, c'hoantaat chañs vat d'u.b., pediñ chañs vat d'u.b. ; *ich wünsche dir viel Glück !* chañs vat a bedan dit ! ; *ich wünsche euch Freude und Frieden*, levenez ha peoc'h a bedan deoc'h, levenez ha peoc'h a reketan deoc'h ; *jemandem alles Gute wünschen*, *jemandem das Beste wünschen*, karet vad d'u.b., hetiñ (mennout, c'hoantaat, pediñ, reketiñ) kant eurvad d'u.b. ; *ich wünsche euch alles Gute ! ich wünsche euch das Allerbeste !* gwellañ hetoù ! chañs vat ! berzh deoc'h ! ra zeuio pep tra da vat ganeoc'h ! kant eurvad r'ho heulio ! chañs vat a bedan deoc'h ! ra viot eürus ! chañs ha yec'hed deoc'h ! avantur vat deoc'h ! ; *Glück zum neuen Jahr wünschen*, hetiñ ur bloavezh mat, reketiñ ur bloavezh mat, mennout ur bloavezh eürus ; *was wir uns wünschen*, ar pezh a fell deomp ; *ich wünsche ihnen nichts Böses*, n'em eus ket c'hoant ez errufe nep fortun ganto ; *jemandem das Schlimmste wünschen*, *jemandem ein schlimmes Unheil wünschen*, karet droug d'u.b., pediñ droug d'u.b. ; *jemandem gute Besserung wünschen*, hetiñ ur pare fonnus d'u.b., hetiñ gwelloc'h yec'hed d'u.b. c'hoantaat gwelloc'h yec'hed d'u.b. ; *wie Sie wünschen !* evel ma kavo deoc'h e vezo mat ! ra vo graet evel ma youlit ! diouzh ma fell deoc'h ! diouzh ho tiviz (hervez ho c'hoant, en ho tere, diouzh ho tere, d'ho krad, en ho toare, diouzh ho toare) e vo ! evel a garot ! evel ma karot ! evel a hetot ! evel a blijo ganeoc'h ! evel ma plijo deoc'h ! diviz deoc'h ! / diuz deoc'h ! (Gregor) ; *wenn Sie es wünschen*, mar karit ; *jemanden zum Teufel wünschen*, kas u.b. da foar an diaoul (da foar an ifern, da foar ar c'hwitellou, d'ar foar, da foar an tri mil), kas u.b. da gaolmoc'ha, kas u.b. da gac'hat, kas u.b. da skidañ, kas u.b. da gouziñ, kas u.b. da Gankari-noz, kas u.b. da c'hastiñ, kas u.b. da lusa, kas u.b., da gontañ lus, kas u.b. da bolotresa, kas u.b. da gastrilhesa, kas u.b. d'an tus, kas u.b. gant ar foeltr, kas u.b. da aveliñ e loeroù, kas u.b. da beuriñ, kas u.b. da zistreiñ ar c'haoc'h-saout da grazañ, kas u.b. da c'hwennat panez, kas u.b. da droadañ, karet e ve aet u.b. daouzek kant hanterkant lev dindan an douar ; *was wünschen Sie von mir ?* pezh a vad ? petra a vo a vat evidoc'h ? petra a fell deoc'h ? hag ober a rafenn evidoc'h ? peseurt a zo brav da ober ? petra a falvezit diganin ? petra hoc'h eus ezhomm ? petra ho po ? ; *wünsche wohl zu ruhen !* nozvezh vat deoc'h ! kouskit c'hwek ! ; *das lässt zu wünschen übrig*, amañ e kavfed da lavaret - n'eo ket disi, pell ac'hano (war-bouez kalz, war-nes-tost, kalz a faot, kalz a vank) - peadra 'zo da glemm - n'eo ket gwall vat - gwellaat 'zo d'ober c'hoazh ; *seine Gesundheit lässt zu wünschen übrig*, kas a zo warnañ, n'eo ket gwall yac'h, aet eo e yec'hed digantañ, e yec'hed a c'hoari da fall, d'ober en deus gant e yec'hed ; *und diese Kinder, die ständig etwas wünschen*, hag ar vugale o son' deoc'h e-pad an deiz-Doue.

V.em. : **sich wünschen** (hat sich (dat.) gewünscht) : *sich (dat.) etwas wünschen*, c'hoantaat udb, bezañ e sell war udb, bezañ gant ar c'hoant da gaout udb, bezañ e anal war udb ; *sich sehnlich etwas wünschen*, c'hoantaat kenañ udb, bezañ e galon war udb, kaout c'hoant bras da gaout udb, bezañ c'hoant bras d'an-unan da gaout udb, glaourenniñ war-lerc'h udb ; *das wünsche ich mir sehnlich*, c'hoantaat a ran kenañ an dra-se, di eo e tenn va c'halon, war an dra-se eo emañ va c'halon ; *wegen meiner Kinder hätte ich mir sehnlich gewünscht, ein bisschen länger leben zu dürfen*, ezhomm am boa da vezañ chomet c'hoazh ur pennad abalamour da'm bugale ; *ich könnte mir nichts Besseres wünschen*, ne c'houlennan ket gwell, ne c'houlennan ket a well ; *sich jemanden als Ehepartner wünschen*, c'hoantaat u.b. da bried ; *jemandem das Gewünschte holen*, kerc'hat e c'hoant d'u.b. ; *das Gewünschte erhalten*, kaout e c'hoant, kaout e c'houlenn, kaout e vennad, kaout e youl, kaout e gont, kavout e gont, bezañ dic'hoantet, tapout e c'hoant, kaout e walc'h.

wünschenswert ag. / **wünschenswert** ag. : hetus, hetaus, reketus, c'hoantaus ; *es ist wünschenswert, dass ..., mat e vefe ma ...* .

Wunscherfüllung b. (-) : [bredoniezh] c'hoantleuniadur g.

Wunschform b. (-) : [yezh.] tro-hetiñ b., optativ g.

wunschgemäß ag./Adv. : diouzh ma felle dezhañ, diouzh e ziviz, hervez e c'hoant, en e zere, diouzh e zere, diouzh e jaoj, d'e c'hrad, en e zoare, diouzh e zoare, a-youl u.b.

Wunschkind n. (-s,-er) : bugel c'hoantaet g.

Wunschkindpille b. (-,-n) : [RDA] pilulenn dishiliañ b., pilulenn hilastaliñ b., P. pilulenn b.

Wunschkonzert n. (-s,-e) : [skingomz] sonerezh diouzh c'hoant ar selaouerien g.

Wunschkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] kroazig b., barlen b., louzaouenn-ar-groaz b.

Wunschliste b. (-,-n) : roll an hetoù g., mennadoù ls.

wunschlos ag. : [dre skeud.] *wunschlos glücklich sein*, kaout pep tra diouzh e c'hoant, kaout pep tra a-het, kaout pep tra a-hetañs ; *er ist wunschlos glücklich*, laouen eo, hag en tu-hont ivez - n'eo ket evit e levenez - ouzhpenn laouen eo - laouen-ran eo - ken laouen ha tra eo - laouen eo evel an heol - ken laouen hag an heol eo - seder eo evel ul laouenan - lirzhin eo evel ul laouenan - seder eo evel ul laouenanig - lirzhin eo evel ul laouenanig - souriñ a ra a levenez - souriñ a ra al levenez warnañ - beuzet eo e-barzh al levenez - beuzet eo e-barzh al laouenidigezh - hennezh eo gwenn e ved - barreun eo e galon gant al levenez - barr eo e galon gant al levenez - e barr e levenez emañ - e barr al levenez emañ - barr eo e levenez - barr eo gant al levenez - barret a levenez eo - bez' eo laouen hed-da-hed - leun-barr a levenez eo - leun-barr eo e levenez - laouen eo evel an deiz - barreun (barruhel) eo e galon gant ar joa - meurbet a joa a zo ennañ - nijal (tridal) a ra gant al levenez - nijal a ra gant ar stad a zo ennañ - azezet (beuzet) eo en e bemp plijadur warn-ugent - azezet (beuzet) eo en e seizh plijadur warn-ugent - ne zoug ket mui an douar anezhañ - dibradet eo - emañ an traoù war ar pevarzek-kant gantañ - fest a zo ennañ - emañ en e laouenañ - digor eo dezhañ - evel Yann en e wele eo - emañ evel en ur pred eured - kontant eo evel ur roue war e dron - eürus eo evel ul logodenn er bleud (en ur sac'had bleud) - en e vleud emañ - en e jeu emañ - en e voem emañ - eürus eo evel seizh - eürusañ loen a daol troad war an douar eo - eürus eo mar boe den biskoazh - eürus eo mard eus bet biskoazh un unan - eürusañ den a zebr bara eo - eürusañ den dindan tro an heol eo - eürusañ den dindan an Nefv eo - eürusañ den a zo bet biskoazh eo - en e zour hag en e c'heot emañ - en e goch emañ - en e ched emañ - en e lec'h emañ - en e charreoù emañ - en e voued emañ - en e voued leun emañ - en e vutun emañ - er friko emañ - en ur friko emañ - en e wellañ emañ - barrek eo.

Wunschpartikel b. (-,-n) : [yezh.] rannig hetiiñ b.

Wunschpille b. (-,-n) : [RDA] pilulenn dishiliañ b., pilulenn hilastaliñ b., P. pilulenn b.

Wunschring g. (-s,-e) : gwalenn hud b.

Wunschsatz g. (-es,-sätze) : [yezh.] frazenn hetiiñ b., lavarenn hetiiñ b.

Wunschtraum g. (-s,-träume) : hunvre g., sorc'henn b., sorbienn b., stultenn b.

Wunschvorstellung b. (-,-en) : hunvreoù ls.

Wunschzettel g. (-s,-) : roll ar profoù a blijfe d'an-unan kaout [da Nedeleg da skwer] g.

Wunschziel n. (-s,-e) : ideal g., uhelvennad g., pal meur g.

wupp ! estl. / wupplich ! estl. : dao ! yao ! vlaou ! draou !

Würde b. (-,-n) : 1. dellezegezh b., dellez g., dellid g., briegezh b., haelled b., meurbed b., meurdez b., uhelder g., uhelled b., dinentez b., dinded b., dinder g. ; *alle Menschen sind frei und gleich an Würde und Rechten geboren*, dieub ha par en o dellezegezh hag o gwirioù eo ganet an holl dud ; *die Würde der menschlichen Person, die Würde des Menschen*, dellezegezh Mab-den b., briegezh Mab-den b., an dellid a zen g. ; *ihre Würde als Menschen*, o dellid a dud g. ; *eine der menschlichen Würde entsprechende Existenz führen*, bevañ en un doare a zere ouzh 397

dellezegezh Mab-den ; *etwas mit Würde tragen*, gouzañv udb gant briegezh, gouzañv udb gant neuz ; *sie tragen ihre bittere Armut mit Würde*, bevañ a reont e-kreiz ur baourentez an ezhommekañ met karget a zellidoù int, bevañ a reont gant neuz e-kreiz ur baourentez an ezhommekañ ; *Würde bewahren*, mirout an diavaezoù kaer, chom din, bezañ karget a zellidoù ; *seiner Würde etwas vergeben*, lakaat e anv kaer (e vrud vat) en arvar ; *sich in seine Würde einhüllen*, kemer digarez diouzh e anv mat evit klozañ war an-unan ha chom war-dav, digareziñ e vriegezh evit tevel, siguriñ e anv kaer evit derc'hel kloc'h war e soñjoù ; *etwas für unter seiner Würde halten*, bezañ fae gant an-unan ober udb, bezañ goap gant an-unan ober udb, kavout n'eo ket udb diouzh e zere, na deurvezout ober udb, na brizañ ober udb, disprizañ ober udb, kaout diegi d'udb, kavout n'eo ket udb d'e c'hrad (diouzh e zoare), kavout amzere udb diouzh an-unan ; *es wäre unter meiner Würde, mit solchen Leuten zu verkehren*, fae a vefe ganin daremprediñ seurt tud, ne blegfen ket da zaremprediñ seurt tud, amzere e vefe diouzhin daremprediñ seurt tud ; *mit gemessener Würde*, gant meurbed, hael ha plaen.

2. briegezh b., uhelgarg b., karg enorus b. ; *die Doktorwürde*, an doktorelezh b., an doktoriezh b. ; *die Würde eines Hofrats*, karg enorus a guzulier e lez-varn uhelañ an Impalaeriezh Santel g., briegezh a guzulier e lez-varn uhelañ an Impalaeriezh Santel b. ; *jemanden mit einer Würde bekleiden*, reiñ d'u.b. ur vriegezh bennak, lakaat u.b. en ur garg enorus bennak ; *in Amt und Würden stehen*, bezañ en ur garg uhel hag enorus.

würdelos ag. : hep dellezegezh, hep briegezh, vil, displet, divalav-mezh.

Würdelosigkeit b. (-) : dizellid g., divri g., divalaverezh g., viltañs g., displedon b., displedadurezh b., displeter g., dispLETED b., viloni b., bileni b., falloni b., vilder g., vilded b.

Würdenträger g. (-s,-) : uheliad g., penn bras g., belior g. ; *geistlicher Würdenträger*, uheliad (penn bras) an iliz g.

würdevoll ag. : meur, hael, karget a zellidoù, leun a vriegezh, meurbedus, meurdezus, real.

würdig ag. : 1. dereat, leun a vriegezh, enorus, doujañsus, doujadus, doujus, meurbedus, meurdezus, hael, karget a zellidoù ; *eine würdige Antwort*, ur respont dereat (leun a vriegezh) g. ; 2. (gen.) : dellezek eus (udb), dellezek da (ober udb), din eus ; *des Lobes würdig sein*, dellezout meuleudioù, bezañ dellezek eus meuleudioù, bezañ da vezañ meulet, talvezout e vefe roet meuleudioù d'an-unan, bezañ meuleudioù d'an-unan da gaout, dellezout bezañ meulet, bezañ dellezek da vezañ meulet, bezañ dleet meuleudioù d'an-unan, meritout meuleudioù ; *nicht würdig sein, etwas zu tun*, na vezañ dellezek d'ober udb, bezañ dizellezek d'ober udb ; *Ihrer Zuneigung ist er nicht würdig*, n'eus netra vat ennañ (n'eus mann vat ebet ennañ) evit ma teufe ho kras vat dezhañ, re vat hoc'h evitañ ; *er ist dieses Amtes würdig*, dellezek eo da sammañ ar garg-se ; *er wäre würdig gewesen, dieses Amt zu versehen*, dellezek e oa da vezañ bet er garg-se ; *ich war nicht würdig, in eine solche Familie aufgenommen zu werden*, n'on bet morse dellezek da vezañ antreet e-touez ur seurt familh.

würdigen V.k.e : prizout, prizañ, priziañ, dougen bri da, dougen doujañs da, dougen enor da, istim, istimañ, doujañ, goprañ gant enor ; *jemandes Verdienste würdigen*, talvezout e zellidoù d'u.b., goprañ u.b. hervez e zellidoù, rentañ d'u.b. hervez e zellid (Gregor) ; *jemanden nach seinem Werte würdigen*, istim u.b. hervez e dalvoudegezh, istimañ u.b. evel ma tellez ; *jemandes Gründe würdigen*, dougen bri da abegoù u.b. ; *jemanden keines Wortes würdigen*, na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) komz ouzh u.b., na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) lavaret ur gomz d'u.b., na blegañ da gomz ouzh u.b., bezañ fae gant an-unan komz ouzh u.b., bezañ goap gant an-unan komz ouzh u.b. ; *jemanden keines Blickes würdigen*, tec'hel e zaoulagad diouzh u.b., na ober van eus u.b., na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) sellet ouzh u.b., na deurvezout (na euteurvezout, na brizañ, disprizañ) ober ur sellig ouzh u.b., nac'h

sellet ouzh u.b., na blegañ da sellet ouzh u.b., na brizañ teuler ur sellig ouzh u.b., bezañ fae gant an-unan teuler ur sellig ouzh u.b., bezañ goap gant an-unan teuler ur sellig ouzh u.b., na leuskel ur sell da gouezhañ war u.b., lezel u.b. a-gostez, lezel u.b. war e revr ; *etwas zu würdigen wissen*, prizañ udb, prizañ udb, prizout udb evel ma'z eo dleet (evel ma faot, evel a faot).

Würdigkeit b. (-) : dellezegezh b., dellid g., dellez g., briegezh b., haelded b., meurded b., merit g. ; *nach Verdienst und Würdigkeit*, hervez dellidoù (diouzh dellid, diouzh dellez) pep hini.

Würdigung b. (-, -en) : bri g., azaouez g., istim b., stad b.

Wurf g. (-s, Würfe) : 1. bann g., strink g., strinkadenn b., bannerezh g., bannidigezh b., bannadenn b., bannañ g., sinkladenn b., taol g., taolidigezh b., stlaperezh g., lañsadenn b., keitadenn b. ; *Speerwurf*, bann-goaf g. ; *Steinwurf*, strink mein g., maenad g., taol maen g. [*liester* taolioù mein] ; *Wurf aus dem Stand heraus*, bannañ hep lañs g. ; *zum Wurf ausholen*, kemer e lañs (kemer lañs, kemer herr, kemer e randon, klask e randon, kemer e herr, kemer penn herr, kemer tizh, kemer e dizh) a-raok bannañ ; *im Wurf auffangen*, pakañ (tapout) diwar-nij, plomañ ; *Wurf beim Kegeln*, ruilhadenn b. ; [sport] *ein Fünzigmeterwurf*, ur vannadenn hanterkant metrad b., ur sinkladenn hanterkant metrad b.

2. taol g. ; *einen großen Wurf tun*, ober un taol ruz, ober tro-vat, ober taol, ober un afer vat, ober un taol kaer, dont un taol kaer da vat gant an-unan, ober un ant mat ; *auf den ersten Wurf*, d'an taol kentañ, en un taol, a-daol herr, ribus, a-daol-krenn, a-daol trumm, en un taol berr, en un taol krenn, en un taol krak, en un taol buan, en un taol-tarzh ; *alles auf einen Wurf setzen*, c'hoari an taol tu pe du, c'hoari koll pe c'hounit.

3. lañs g., kasentez b., fringantiz b., startijenn b. ; *das Werk hat einen großen Wurf*, lañs (startijenn, begon) a zo gant an oberenn-mañ.

4. *Faltenwurf*, plegoù ha displegoù ur pezh mezher ls.

5. [loen.] a) nodad g., torad g., toradenn b., kofad g., kloadad g., kloadadenn b., neizhiad g., goradenn b., gwelead g. ; *ein Wurf Kätzchen*, un nodad kizhierigoù g., un torad kizhier bihan g., ur c'hofad (ur c'hloadad) kizhier bihan g. ; *ein Wurf Mäuse*, un neizhiad logod g., un nodad logod g., un torad logod g., ur c'hofad (ur c'hloadad) logod g., ur c'horadenn logod b. ; *ein Wurf Kaninchen*, un neizhiad lapined g., un nodad lapined g., un torad lapined g., ur c'hofad (ur c'hloadad) lapined g., ur c'horadenn gonikled b. ; *ein Wurf Ferkel*, ur wizad moc'h bihan b., ur wiziad moc'h bihan b., un nodad perc'hell g. ; b) hal g., tro b., troadur g., treiñ g. ; *nach dem Wurf*, war-lerc'h an dro.

Wurfangel b. (-, -n) : gwalenn-lazheta b.

Wurfangeln n. (-s) : al lazheta g.

Wurfangelgeräte ls. : prestoù lazheta ls., rikoù lazheta ls., reizhoù lazheta ls., stalabard lazheta g., traouegezh lazheta b., traouerezh lazheta g.

Wurfangler g. (-s, -) : lazhetær g.

Wurfanker g. (-s, -) : [merdead.] eor [a vez taolet er mor a-nerzh-brec'h] g.

Wurfbahn b. (-, -en) : hent-bann g., bannhent g., treug bannadurel g.

Wurfbeil n. (-s, -e) : bouc'hal vrezel b., bouc'hal-vann g., tomahawk g.

Wurfblei n. (-s) : [merdead.] sont g.

Wurfbude b. (-, -n) : stal-c'hoari an diframmañ pennoù b.

Würfel g. (-s, -) : 1. diñs g., diñsenn b. ; *Würfel* ls., *ein Satz Würfel*, un diñsoù g., ur re diñsoù g. ; *mit Würfeln knobeln*, c'hoari an diñsoù, ober un taol diñsoù, roulañ an diñsoù ; *Würfel fälschen*, falsañ diñsoù ; *falsche Würfel*, diñsoù falset ls. ; *etwas in Würfel schneiden*, lakaat udb e diñsoù bihan, ober diñsoù gant udb, troc'hañ udb e diñsoù, pezhidañ udb e diñsoù, troc'hañ udb d'ober diñsoù, troc'hañ udb a-ziñsoù ; *Seite eines Würfels*, pañs

un diñs g. ; *sechsseitiger Würfel*, diñs c'hwec'h pañs g. ; 2. kensturdaleg g., c'hwec'htaleg par muzul e gerioù g., diñs g., diñsenn b., kub g. ; *ein Würfel ist ein regelmäßiges Hexaeder*, un diñs a zo par muzul e gerioù ; 3. [dre skeud.] *die Würfel sind gefallen*, ruilhet eo ar voul, poazh ha malet eo an traoù, poazh-kalet eo ar vi, graet eo ar gra (ar stal), graet ar gra, paket eo an tan ha gwerzhet al ludu, deuet eo ar c'hazh da razh, e-barzh ar sac'h ! re zivezhat eo bremañ evit distreiñ war hor c'hiz (evit treiñ, trokañ, cheñch) penn d'ar vazh, evit cheñch bazh war an daboulin), n'hon eus diant ebet ken, n'eus distro ebet ken, c'hoarvezet pezh a garo, c'hoarvezet pe c'hoarvezo, c'hoarvezet a c'hoarvezo, deuet a zeuy, deuet ar pezh a garo.

Würfeln b. (-, -en) : [diñsoù] tablez g.

Würfelbecher g. (-s, -) : korned diñsoù g.

Würfelbein n. (-s, -e) : [korf.] diñseg g. [*liester* diñsegoù].

Würfelbrett n. (-s, -er) : [diñsoù] tablez g.

würfelförmig ag. : diñsek, kensturdaleg, c'hwec'htaleg, e doare un diñs, e doare diñsoù, a-zoare gant un diñs, a-zoare gant diñsoù, a-seurt gant un diñs, a-seurt gant diñsoù ; *würfelförmiger Kristall*, strinkenn diñsek b. ; *der Kot von Wombats ist würfelförmig*, diñsek eo kagal ar wombated.

Würfelgewebe n. (-s, -) : [louza., korf.] parenkin g.

würfelig ag. / **würflig** ag. : 1. diñsek, kensturdaleg, c'hwec'htaleg ; 2. karrezennet.

Würfelkapitell n. (-s, -e) : [tisav.] togenn diñsek b.

Würfelkohle b. (-, -n) : tammoù glaou a vent etre ls.

Würfelmuster n. (-s, -) : karzennoù ls.

würfeln V.gw. (hat gewürfelt) : c'hoari an diñsoù, roulañ an diñsoù, ober un taol diñsoù ; *um Geld würfeln*, c'hoari an diñsoù da vat, c'hoari an diñsoù da arc'hant.

V.k.e. (hat gewürfelt) : 1. karzennañ ; 2. [diñsoù] *sechs Augen würfeln*, dont ar c'hwec'h gant an-unan.

Anv-gwan verb : *ein gewürfelter Stoff*, ur pezh mezher karzennet g.

Würfelspiel n. (-s, -e) : 1. c'hoari diñsoù g., [dispredet] furm b. ; 2. c'hoari gant diñsoù g. ; 3. *ein letztes Würfelspiel ansetzen*, stagañ gant un taol diñsoù diwezhañ.

Würfelspieler g. (-s, -) : c'hoarier diñsoù g.

Würfelzahl b. (-, -en) : [mat.] diñsad un niver g.

Würfelzucker g. (-s) : sukr-mein g., sukr a-dammoù g., tammoù sukr ls., mein sukr ls.

Wurferde b. (-) : atred g., atredoù ls.

Wurferker g. (-s, -) : [tisav., istor] britisk g., baleg-tarzhell g.

Wurfteuer n. (-s) : [lu] tennoù kromm ls.

Wurfteuer n. (-s, -e) : tramailh g. ; *mit einem Wurfteuer fischen*, tramailhat.

Wurfgeschoss n. (-es, -e) : bannadell b., ijin g.

Wurfgeschütz n. (-es, -e) : [lu] bannerez b., taolerez-vein b., taolerez-ijinoù b., bangounell b., taolerez-daredoù b., arm-bann g., ijin-brezel g.

Wurfhaken g. (-s, -) : [merdead.] krap g., krapinell b.

Wurfhammer g. (-s, -hämmer) : [sport] horzh b.

Wurfholz n. (-es, -hölzer) : boumerang g., bazh-vann b.

Wurfkreis g. (-es, -e) : [sport] kelc'h g. [*evit ar bannañ*], toull-par g., alf g., aplik g., aplud g. ; *den Wurfkreis nicht übertreten*, derc'hel e droad er par.

Wurflehre b. (-) : bannouriezh b.

Wurfleine b. (-, -n) : las-bann g.

würflig ag. : *sellit ouzh würflig*.

Wurfmaschine b. (-, -n) : 1. [labour-douar] nizerez b., gwenterez b., meilh nizat b., milin-wenterez b. ; 2. [lu] bannerez b., taolerez-vein b., bangounell b., taolerez-daredoù b., arm-bann g., ijin-brezel g.

Wurfmesser n. (-s, -) : kontell-vann b.

Wurfnetz n. (-es, -e) : tramailh g. ; *mit einem Wurfnetz fischen*, tramailhat.

Wurfpeil g. (-s, -e) : birig g. [*liester* biroùigoù].

Wurfrahmen g. (-s, -) : [lu] bannerez fuzeennoù b.

Wurfing g. (-s,-e) : [sport] par g. ; *den Wurfring nicht übertreten*, derc'hel e droad er par.

Wurfrute b. (-,-n) : [gwalenn-besketa] gwalenn lazheza b.

Wurfscheibe b. (-,-n) : [sport] kantenn b., pladenn b., plog g., maen-pal g., pal g., paled g., pezh galoch g.

Wurfschleuder b. (-,-n) : batalm b., talm b., flech g.

Wurfschlinge b. (-,-n) : las-bann g.

Wurfsendung b. (-,-en) : koulzad brudañ dre ar post g.

Wurfsieb n. (-s,-e) : tamouez g., krouer g.

Wurfspeer g. (-s,-e) : goafig g. [*liester* goafouigoù], goaf-bann g., speg g., dared g., flemm g., javelinenn b., sagae b. [*liester* sagaeoù].

Wurfspiel n. (-s,-e) : c'hoari an diframmañ pennoù g., c'hoari an terriñ pennoù g.

Wurfspeiß g. (-es,-e) : goafig g. [*liester* goafouigoù], goaf-bann g., speg g., dared g., flemm g., javelinenn b., sagae b. [*liester* sagaeoù].

Wurfstein g. (-s,-e) : [c'hoarioù] paled g. ; *Wurfstein beim Himmel- und-Hölle-Spiel*, delech g. [*liester* delechoù].

Wurfstern g. (-s,-e) : sterenn ninja b., sterenn-vann b.

Wurftaube b. (-,-n) : [sport, tennañ] dube pri g., asied g.

Wurfwaife b. (-,-n) : arm-bann g.

wurfweise Adv. : a-daolioù, a-strinkadoù, a-grogadoù, a-reuziadoù, bep eil penn.

Wurfweite b. (-,-n) : hed-bann g., hed-taol g.

Würgadler g. (-s,-) : [loen.] herpida gupennek b. [*liester* herpidaed kupennek]

Würgbirne b. (-,-n) : 1. [frouezh : elzasianeg ha rannyezhoù all] per trelonk str., per trilonk str., per tagus str., per-tag str., per a dri lonk hag un astenn gouzoug str., per tri lonk hag un houpadig str. ; 2. [yezh voutin : benveg jahin, istor] per trelonk str., per trilonk str., per tagus str., per-tag str.

Würge b. (-,-n) : [merdead.] gwindask g.

Würgeengel g. (-s) : [relij.] *der Würgeengel*, an ael distrujer g.

Würgegriff g. (-s) : tag g., tagadur g., tagadenn b., krog da stankañ e dreuz-gouzoug (sutell e c'houzoug) d'u.b., peg da droc'hañ e alan d'u.b., kraf da droc'hañ e alan d'u.b. ; [gouren, krog berzet] *beim Ringen einen Würgegriff ansetzen*, klask gant ur c'hraf stankañ e dreuz-gouzoug (sutell e c'houzoug) d'e eneber.

Würgeisen n. (-s,-) : [benveg jahin] sparl-kroug g.

würgen V.gw. (hat gewürgt) : 1. trelonkañ, tarlonkat, tarlonkañ, stonkañ, bezañ gwasket ; *er würgte an einem harten Stück Brot*, tarlonkañ a rae o klask debriñ e damm bara gros a dri lonk hag un astenn gouzoug, tarlonkañ a rae o klask debriñ e damm bara gros rog revr hag un astenn gouzoug ; 2. *an seiner Suppe würgen*, kaout fast evit e soubenn, debriñ e soubenn gant rukun, mouzhañ ouzh e soubenn, ourzal ouzh e soubenn, pismigañ e soubenn, ober begoù ouzh e soubenn, tañva e soubenn gant begie e deod, chom da vasaat e soubenn ; *an seiner Nahrung würgen*, pismigañ, pismigañ e voued, pignotat, pigosat, bezañ serret e galon, tañva e voued gant begie e deod, mouzhañ ouzh ar boued, ourzal ouzh e voued, ober begoù ouzh ar boued, debriñ gant nebeut a c'houst, debriñ gant doñjer (en eneb d'an-unan, en desped d'an-unan, a-enep e c'hoant, daoust d'an-unan, en enep d'an-unan, en ur c'hinañ, gant diegi, gant reked), chom da vasaat ur meuz bennak, na zont (na vont) don e zent e-barzh, pitouilhat, tramouilhat e voued, P. damantiñ d'e naon.

V.k.e. (hat gewürgt) : 1. tagañ, mougañ ; *jemanden am Halse würgen*, delc'her u.b. dre ar gouzoug (Gregor), tagañ (mougañ) u.b., stankañ e dreuz-gouzoug (sutell e c'houzoug) d'u.b., troc'hañ e alan d'u.b., mougañ e alan d'u.b., gwaskañ war gouzoug u.b. ; 2. [barzh., Bibl] lazhadegañ ; 3. *etwas hoch würgen*, distreizhañ udb., P. dislonkañ udb.

V.em. : **sich würgen** (hat sich (ak.) gewürgt) : 1. trelonkañ, tagañ gant un tamm boued, mont d'an-unan un tamm boued en toull kontrol (en toull enep, en toull gaou) (*dezhañ en e doull kontrol*, *dezhi en he zoull kontrol h.a.*), tarlonkat, tarlonkañ, stonkañ ; 2. [dre skeud.] *sich etwas (dat.) würgen*, en em lazhañ (brevañ e gorf) oc'h ober udb, kiañ d'ober udb, kiañ ouzh udb, kemer reuz gant udb, hersal gant udb, daoudortañ war an tach, en em arastiñ ouzh al labour, breviñ e gorf ouzh al labour, bezañ a-stenn gant ul labour bennak, strivañ a-dro-vat, reiñ bec'h d'ober udb, ober bec'h oc'h ober udb, kemer bec'h oc'h ober udb, lakaat bec'h evit ober udb, lakaat poan d'ober udb, lakaat e boan d'ober udb, na vouzhañ ouzh al labour, forsiñ.

Würgen n. (-s) : tag g., tagadenn b., tagadur g., tagadurezh b., tagerezh g. ; [dre skeud.] *mit Hängen und Würgen*, gant poan vras, gant mil boan, bec'h-bec'h, a boan vras (Gregor), goude poaniañ a-walc'h, a-bouez poan a-walc'h, dre boan, gant kant ha mil boan, goude kalz a boan, a-grip hag a-grap, krip-ha-krap, ku-ha-ka.

Würgengel g. (-s) : ael distrujer g. (Gregor).

Würger g. (-s,-) : 1. tager g., mouger g. ; 2. muntre g., lazher g., drouklazher g., dic'houzouger g. ; 3. [loen.] pig-spenn b. [*liester* piged-spenn].

Würgerei b. (-,-en) : lazhadeg b., drailh g.

würgerisch ag. : evel ur muntre, evel ul lazher, evel un drouklazher, lazhus, marvus.

Würgfalte g. (-n,-n) : [loen.] falc'hun ar C'hreisteiz g., falc'hun-roc'h g.

Würgknebel g. (-s,-) : [benveg jahin] sparl-kroug g.

Würgling g. (-s,-e) : [louza.] louzaouenn-ar-flemm b.

Würgschraube b. (-,-n) : [benveg jahin] sparl-kroug g.

Würgschwert n. (-s,-er) : [Bibl] kleze diouennañ g.

Würgvogel g. (-s,-vögel) : [loen.] tad laner g.

Wurm¹ g. (-s, Würmer) : 1. preñv g. ; *Regenwürmer*, buzhug str., preñved-douar ; *Darmwürmer*, kest str., lenkern str. ; *Fleischwürmer* (*Made*, *Würmchen*), kontron str., kontron-lostek str. ; *Sandwürmer*, *Wattwürmer*, *Köderwürmer*, leoged ls., morvuzhug str., buzhug-aod str., buzhug-mor str., buzhug-lec'hid str., buzhug du str., preñved lec'hid ls., boued rous g. ; *Bandwürmer*, lenkern-bras str., preñved-chadennek ls., kestod str. ; *Holzwurm*, a) preñv-koad g., preñv-prenn g., fleüter g. [*liester* fleüterien] ; b) [*Anobium punctatum*] bleiz-koad g. [*liester* bleiz-koad], morzhog an Ankoù g. ; *Seidenwurm* (*Seidenraupe*), preñv-seiz g., preñv bombiks g., preñv seizus g. ; *Glühwurm* (*Glühwürmchen*), preñv-gouloù g., preñv-lugern g., preñv-lugernus g., preñv-glas g., preñv-noz g., preñv-goulaouier g., preñv-tan g., preñv gweleviat g., c'hwibu-luc'h str. ; *der Wurm windet sich* (*krümmt sich*), treiñ ha distreiñ (en em weañ hag en em ziweañ, en em voullañ, en em gorvilañ, en em gorvigellañ) a ra ar preñv ; *der Regenwurm schlängelt sich über den Boden*, en em dorgeilhañ a ra ar vuzhugenn war an douar ; *der Apfel hat den Wurm*, preñvedet (preñvedek, preñvouzek) eo an aval, preñvediañ a ra an aval ; *das Obst ist von Würmern befallen*, preñvediañ a ra ar frouezh, preñvedet eo ar frouezh, gwazh eo ar frouezh eus ar preñved ; *der Wurm sitzt im Holz*, preñvedet eo ar c'hoad, deuet eo ar preñv-se da breñvediañ ; *von Würmern zerfressen werden*, preñvediañ, bezañ o tebriñ gant ar c'hondon, bezañ o krignat gant ar c'hontron ; *von Würmern zerfressen sein*, bezañ preñvedet, bezañ preñvedek, bezañ preñvouzek, bezañ kontronek, bezañ toulet-didoulet gant ar preñved ; *der Kadaver wimmelt von Würmern*, korf al loen marv a fiñv gant an astuz, kontroniñ a ra korf al loen marv, kontronek eo korf al loen marv ken na fiñv, korf al loen marv a verv ar c'hontron warnañ, fourgasiañ (merat) a ra an astuz war korf al loen marv, korf al loen marv a zo o virviñ gant ar preñved ; *hier schmachte ich und werde von den Würmern zerfressen*, me 'zo amañ o tebriñ gant ar c'hontron, me 'zo amañ o krignat gant ar c'hontron ; *die Würmer vernichten*, dibreñvediañ, peurlazhañ ar preñved ; *Würmer suchen*, *Würmer fangen*, leogeta, preñveta, morvuzhuka, buzhuka ; [bev.] *sich durch Spaltung fortpflanzende Würmer*, *fissipare Würmer*, preñved emrannus ls. ; [krennlavar] *der frühe Vogel fängt den Wurm*, an neb en deus c'hoant

d'ober un devezh mat a zle kregiñ abred hag echuiñ diwezhat - savit mintin, savit bemdez ha n'ho po ket a baourentez - abred ne goll james - labourit pa gousk an dibreder hag ho pezo ed leun ar solier - deus da glevet an alc'hweder kanañ e son d'ar gouloù-deiz - evit pakañ louarn pe c'had, sevel abredik 'zo mat - evit pakañ louarn pe c'had, eo ret sevel mintin-mat ; P. *der frühe Vogel kann mich mal*, laoskit me da gousket ! ; 2. [korf., *Vermis*] preñv-ilpenn g. ; 3. [kezeg, mezeg.] morm g., farsilh g. ; 3. [dre fent, pesketaerezh] *den Wurm baden*, garchennat ouzh ar pesked ; 4. [dre skeud.] *der Wurm nagt an (in) ihm*, krignet e vez e galon gant ar morc'hed (gant ar glac'har), malet e vez e galon gant ar gloaz, emañ o valañ enkreiz ha glac'har, preñvedet e vez e spered gant ar morc'hed, krignet e vez e spered gant ar morc'hed (gant ar glac'har), sammet eo e galon gant ar morc'hed (gant ar glac'har), krignet e vez e galon gant broudoù e goustiañs (gant ar glac'har), krignet e vez e galon gant preñv e goustiañs (gant preñv ar glac'har), enkreizet eo e goustiañs, e goustiañs a laka diaes e galon, jahinet (boureviet) eo gant ar c'heuz (gant ar glac'har), lakaet eo diaes e benn gant ar skorpul ; *jemandem die Würmer aus der Nase ziehen*, diennañ (diskantañ, dibluskañ, goro) u.b., tennañ kaoz diouzh u.b., tennañ panez (amanenn) eus gouzoug ar c'hi, tennañ c'hwibez d'u.b., deskiñ an doareoù digarez d'ober al leue, tennañ laezh digant an tarv, tennañ ar c'hazh a-zindan ar gwele, tennañ ar vioù a-zindan ar yar, diframmañ gloan ha pitrouilhez digant u.b., hadañ ar gaou evit klevet ar wirionez ; *durch geschicktes und beharrliches Befragen gelang es ihm, ihnen die Würmer aus der Nase zu ziehen*, gant a reas o atersiñ e teuas a-benn da dennañ kaoz diouto, dre hed o atersiñ e teuas a-benn da zeskiñ an doareoù ; P. *da ist irgendwie der Wurm drin*, un dra bennak a c'hoari a-dreuz, ned a ket klok, ned a ket diroufenn an traoù, un ibil bennak a zo a-dreuz, un draen a zo, drein a zo en amanenn, un dalc'h a zo, n'emañ ket pep tra en e reizh, n'eus ket doare vat gant kement-se, aze ez eus un dra bennak ha n'eo ket reizh-tre, n'emañ ket kement-se diouzh ar reizh.

Wurm² n. (-s, Würmer) : lallig g., logodennig b., ranig b., loutig g., malamoutig g., pichonig g. ; *das arme Wurm*, ar paourkaezh babig g., ar paourkaezh krouadurig g., ar maleüruz bihan g.

wurmabtreibend ag. : laz-h-preñved, laz-h-kest.

wurmanfällig ag. : preñvedus.

Wurmarznei b. (-, -en) : louzoù-preñved g., louzoù-kest g.

Wurmbefall g. (-s) : preñvadur g., preñvidigezh b. ; *schwüles, feuchtes Wetter begünstigt den Wurmbefall*, an amzer bouer a zo preñvedus, pa vez pouer an amzer e puilh ar preñved.

wurmbehaftet ag. : [kezeg, mezeg.] farsilhek, mormous.

Würmchen n. (-s, -) : 1. preñvig g. [*liester* preñvedigoù], kontron str., kontron-lostek str. ; *Glühwürmchen*, preñv-gouloù g., preñv-lugern g., preñv-lugernus g., preñv-glas g., preñv-noz g., preñv-goulaouier g., preñv-tan g., preñv gweleviat g., c'hwibu-luc'h str. ; 2. [dre skeud.] lallig g., logodennig b., ranig b., loutig g., malamoutig g., pichonig g. ; *das arme Würmchen*, ar paourkaezh babig g., ar paourkaezh krouadurig g., [er c'hoñchoù] ar paourkaezh preñv douar g. ; 3. [dre skeud.] P. *jemandem ein Würmchen abziehen*, distrellañ u.b., terriñ e benn d'u.b., skeiñ war elvaj u.b., lakaat gwad u.b. da dreiñ e gwelien, gailañ u.b., ouroulat d'u.b., burutellañ u.b., borodiñ u.b., tarabazhiñ u.b., dismantrañ spered u.b., hegaziñ u.b., chigardiñ u.b., ereziñ u.b., hegal u.b., añjinañ u.b., bezañ ur chilper eus an-unan, bezañ un torr-penn, bezañ torr-penn ha torr-revr ouzhpenn, bezañ ur c'holl-skiant, bezañ ur gwir bistr, bezañ ur pezh hek, bezañ ur poezon, bezañ un dismantr spered, bezañ hegaz, heskinañ u.b., arabadiñ u.b., kontroliañ u.b., regennañ u.b.

wurmen V.k.e. (hat gewurmt) : 1. preñvedid ; 2. [dre skeud.] *das wurmt ihn*, chom a ra an dra-se a-skourr ouzh e galon, kemer a ra merfeti (emañ o tebriñ e spered, emañ o chaokat e spered, emañ o chaokat e ivinoù) gant an dra-se, emañ o kemer standur gant an

dra-se, ober a ra gwad fall en abeg d'an dra-se, ober a ra tachoù en abeg d'an dra-se, kement-se a laka e wad da dreiñ e gwelien, preñvedet e vez e spered gant an dra-se.

V.gw. (ist gewurmt) : preñvedid.

würmfressend ag. : [loen.] preñvezat, ... preñvdebrer, ... preñvetaer, ... debrer-preñved.

Würmfresser g. (-s, -) : [loen.] preñvezad g. [*liester* preñvezaded], preñvetaer g. [*liester* preñvetaerien], debrer preñved g. [*liester* debrerien breñved], preñvdebrer g. [*liester* preñvdebrerien].

Wurmfarf g. (-s, -e) : [louza.] gourraden str., raden-bleiz str.

wurmförmig ag. : preñvek, preñvheñvel, e doare ur preñv, e doare preñved, a-zoare gant ur preñv, a-zoare gant preñved, a-seurt gant ur preñv, a-seurt gant preñved ; *wurmförmige Larve*, preñvenn b. [*liester* preñvenned], P. preñv g., preñvedell b., preñvedenn b.

Wurmfortsatz g. (-es, -sätze) : [korf.] *Wurmfortsatz des Blinddarms*, divilhenn ar sac'henn b., divilhenn breñvek b., divilhenn ar vouzellenn-dall b., preñvenn b., lostennig ar vouzellenn-dall b.

Wurmfraß g. (-es) : bleud-preñved g., preñvadur g.

wurmfräßig ag. : preñvedek, preñvedet, preñvouzek, kontronek.

Wurmhaken g. (-s, -) : higenn b.

Wurmhaufen g. (-s, -) : [loen.] kaoc'h buzhug g.

wurmig ag. : preñvedet, preñvedek, kontronek, preñvouzek, toullt-didoullet gant ar preñved ; *wurmig sein*, bezañ preñvedek, bezañ preñvedet ; *wurmig werden*, preñvedid.

Wurmkraut n. (-s, -kräuter) : 1. [kezeg.] louzoù-preñved g., louzoù-kest g. ; 2. [louza.] arwaz g., gwaz b.

Wurmmehl n. (-s) : bleud-preñved g., preñvadur g.

Wurmmittel n. (-s, -) : louzoù-preñved g., louzoù-kest g., dibreñveder g. [*liester* dibreñvederioù], louzoù dibreñvedid g., eneppreñveg g. [*liester* eneppreñveier].

Wurmstich g. (-s, -e) : preñvadur g., toullig preñv g.

wurmstichig ag. : preñvedet, preñvedek, preñvouzek, kontronek, toullt-didoullet gant ar preñved ; *ein wurmstichiger Tisch*, un daol preñvedet b. ; *wurmstichig werden*, preñvedid.

Wurmtdot g. (-es) : [louza.] huelenn b., huelenn-c'hwerv b.

Wurmzüngler g. (-s, -) : [loen.] kameleon g. [*liester* kameleoned], hudc'h-lazard g. [*liester* hudc'h-lazarded], gwerlaz g. [*liester* gwerlazed].

wurscht ag. / **wurschtegal** ag. : P. euver, ingal, heñvel ; *Ist-mir-wurscht-Haltung*, doare foeltr-forzh g., doare foutre-kaer g., doare foeltr-kaer g. ; *ihm ist alles wurschtegal*, ur Yann foeltr-forzh a zo anezhañ, ne ra foutre kaer gant netra, ne ra van eus netra, ne ra van gant netra, hennezh a zo disourci meur ; *das ist mir wurschtegal !* ne ran ket a fed eus traoù a-seurt-se - tanfoeltr forzh ne ran eus an dra-se ! - ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran foeltr-forzh - 'ran ket foutre kaer - 'ran ket foeltr forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - ne ran foeltr forzh ebet - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran foutre kaer gant netra - foeltr forzh ne ran - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran foutre kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbaret - n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'in ket klañv gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se - me 'ra forzh ! - ne ra evidon

na kriz na poazh - ne ra ket na pouez na bann din - ne ran na mik na man ; *es ist ihnen wurschtegal, wo sie arbeiten*, forzh 'zo dezho pelec'h labourat ; *es ist mir wurschtegal, wer heute Geburtstag hat* ! me 'ra foeltr fouter' deiz-ha-bloaz piv 'zo ! ; *es ist mir wurschtegal, ob er klein oder groß ist*, mat pe fall din pe ez eo bihan pe ez eo bras ; *das ist mir wurschtegal, was die Leute so denken*, me ne ran van ebet evit klevet ar chas o harzhal, leuskel a ran an dud da lavaret, me ne ran na van na kaoz ouzh tanfoeltr den ebet, ober a ran fouter kaer eus ar c'haozioù, foeltr forzh ne ran eus kaozioù an dud, ober a ran forzh gant kaozioù an dud, n'eus kaz pe 'lavarano an dud, ober a ran forzh petra 'lavarano an dud, me ne ran van ebet pe tamallet pe meulet e vin gant an dud, ne ra forzh din pe tamallet pe meulet e vin gant an dud, me ne ran van ebet pe bour pe driñchin am bo gant an dud, me ne ran ket a gaz pe e vin lakaet mat pe fall gant an dud, me a zo ingal din peseurt abeg a gavo an dud ennon, me ne ran van peseurt abeg a gavo an dud ennon, difouter on ouzh pezh a lavarano an dud ; *das ist doch wurschtegal* ! ne ra forzh ! n'eus forzh ! ne ra foeltr forzh ! n'eus forzh da se ! nag evit se ! forzh a se !

Wurst b. (-, Würste) : 1. silzig str., silzigenn b., saosison g., saosis str., saosisenn b. ; *Bratwurst*, silzig rostet str., silzig da rostañ str. ; *Blutwurst*, gwadegenn b., glazien g. ; *Weißwurst*, laezhegenn b., gwadegenn-wenn b. ; *Rauchwurst aus Innereien von Schwein und Kalb*, anduilhenn b., anduilh str., P. troad morzhol g. ; 2. kilhevardon g., charkuterezh g. ; 3. P. *ihm ist alles Wurst*, ur Yann foeltr-forzh a zo anezhañ, ne ra fouter kaer gant netra, ne ra van eus netra, ne ra van gant netra, hennezh a zo disoursi meur ; *das ist mir Wurst* ! ne ran ket a fed eus traoù a seurt-se - tanfoeltr forzh ne ran eus an dra-se ! - ingal (heñvel, hañval, euver, unvan) eo din - heñvel dra eo din - ne ran foeltr-forzh - 'ran ket fouter kaer - 'ran ket foeltr forzh - ne lakaan van ebet gant an dra-se - ne ran na forzh na brall eus kement-se - ne ran foeltr forzh ebet - se ne ra mann din-me - ne ran ket kaz a gement-se - n'eus ket a gaz din - ne ran foeltr-kaer gant an dra-se - ma'z erru, mat, mar n'erru ket, mat ivez - ne c'hwitan ket - koulz tra eo din - dichastre on diouzh an traoù-se - pe vern din ? - pe vern ouzhin ? - pe laz din-me ? - pe forzh a ran-me ? - pe forzh a ra din ? - pe forzh a zo din ? - pe forzh din ? - ha forzh a ra din ? - ha forzh a zo din ? - petra a ra se din ? - pe kaz a ra din ? - ne ran na van na kaoz ouzh kement-se - ne ran forzh a netra - ne ran forzh gant netra - ne ran fouter kaer gant netra - foeltr forzh ne ran - n'emaon ket e chal gant kement-se - diseblant on ouzh kement-se holl - ne ran na man na mordo ouzh kement-se holl - ne ran fouter kaer eus kement-se holl - ne vern ket din - ne laz ket din - evit kelo ar pezh a dalvez kement-se ! - va botez ! - n'eo ket gant an dra-se on darbare ! n'on ket gwall nec'het gant an dra-se - n'in ket klañv gant an dra-se - n'on ket chalet tamm ebet gant ken nebeut a dra - n'on ket chalet neudenn ebet gant ken nebeut all - n'emaon ket en trubuilh evit ken dister dra - n'on ket nec'hetoc'h gant an dra-se eget gant va botez kentañ - ne zeuio ket blev gwenn din kelo ken nebeut-se a dra - n'emaon ket e chal gant an dra-se - me 'ra forzh ! - ne ra evidon na kriz na poazh - ne ra ket na pouez na bann din - ne ran na mik na man ; *das ist doch Wurst* ! *das ist Wurst wie Schale* ! ne ra forzh ! n'eus forzh ! nag evit se ! ne ra foeltr forzh ! n'eus forzh da se ! forzh a se ! ; *es ist mir Wurst, wer heute Geburtstag hat* ! me 'ra foeltr fouter' deiz-ha-bloaz piv 'zo ! ; 4. [dre skeud.] P. *jemandem eine Extrawurst braten*, reiñ an dienn hag an amann d'u.b. ; *eine Extrawurst bekommen*, *eine Extrawurst kriegen*, kaout an dienn hag an amann ; *er will immer eine Extrawurst haben*, atav en devez c'hoant kaout an dienn hag an amann - un den dioutañ e-unan eo - un den evitañ e-unan eo - dezhañ e-unan eo - ne blij ket dezhañ bezañ war an ton - morse ne c'hell ket ober evel ar re all - seul vui, seul c'hoazh - seul vui en deus seul vui e fell dezhañ kaout - n'en deus ket hanter morse - imorioù en devez - hennezh a zeu bepred 401

sorc'hennoù dezhañ - hennezh a ra diouzh e benn nemetken - ur sacher d'e du a zo anezhañ - un den d'e sac'h a zo anezhañ - plijout a ra dezhañ ober e benn person - douget d'e benn eo - ur Yann e benn e-unan a zo anezhañ - ober a ra hervez e faltazi e-unan - ne ra netra nemet diouzh e vod ; *mit der Wurst nach dem Schinken werfen*, *mit der Wurst nach der Speckseite werfen*, klask lakaat ar bed-holl en e votez, klask kaout ar marc'h hag an arc'hant, klask kaout an toull hag ar boutonoù, kaout c'hoant da zastum ar bed-mañ en ur votez-koad (en ur grogenn), paeañ u.b. gant marvailhoù, paeañ gant ur votez torret, paeañ gant ur fuzuilh dorret, paeañ gant diwiskoù tog ; 5. [dre skeud.] P. *jetzt geht es um die Wurst*, koll pe c'hounit, un hent etre n'eus ket ! ; *alles hat ein Ende*, *nur die Wurst hat zwei*, tremen a ra pep tra, netra ne bad atav, netra ne bad da viken, netra ne c'hall padout da vont evel m'emañ.

Wurstblatt n. (-s,-blätter) : [kelaoenn] tamm torch g., journal g. [*liester journalioù*], ur paper g.

Wurstbrot n. (-s,-e) : tamm bara-kig g., bara-touseg g., bara pok-ha-pok g.

Wurstbügel g. (-s,-) : gwadegennerez b.

Würstchen n. (-s,-) : silzig bihan str., silzigenn vihan b., silzig rostet str., silzigenn rostet b., saosis str., saosisenn b.

Würstchenbude b. (-,-n) / **Würstchenstand** g. (-s,-stände) : stalig silzig poazh pe rostet b.

Wurstel g. (-s,-n) : [Bro-Aostria] jañ-blev g.

Würstelbaum g. (-s,-bäume) : gwenn litous b.

Wursteisen n. (-s,-) : gwadegennerez b.

wursteln V.gw. (hat gewurstelt) : talfasat, turlutañ, kalfichat, bitellat, firbouchal, bitrakiñ, trikarmadiñ, c'horrellat, ober tammoù labourioù, dresañ.

V.k.e. (hat gewurstelt) : tarvañ (moc'hañ, moc'hata, moc'hajiñ, moc'hellat, mac'hagnañ, bousoc'hañ, bodoc'hañ, batrouzañ, bresañ, kac'hidelliñ, kilbouc'hiñ, mastoc'hañ, mordokiñ, tafaniñ, talfasat, tasneuziñ, toufañ, porc'hellat, porc'hellañ, pemoc'hañ, kac'higelliñ, kaoc'hañ, strabouilhac'h, tourc'hañ, bastardiñ, kouilhourañ) ul labour bennak, kalfichat [ul labour war goad].

Wurstfinger g. (-s,-) : biz kuilh g., biz lard g., biz kig-sall g., biz bouzelleg g.

Wursthandlung b. (-,-en) : kilhevardonerezh b., kigerezh-voc'h b., charkuterezh b.

Wursthaut b. (-,-häute) : bouzellenn silzig b. [*liester* bouzelloù silzig].

Wursthersteller g. (-s,-) : silzigenn g., silziger g.

Wursthorn n. (-s,-hörner) : gwadegennerez b.

Wursthülle b. (-,-n) : sac'h g. [*liester* seier], bouzellenn silzig b. [*liester* bouzelloù silzig].

Wurstkette b. (-,-n) : chapeled silzig g., chapeledad silzig g.

Wurstkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] marjol g.

Wurstladen g. (-s,-läden) : kilhevardonerezh b., kigerezh-voc'h b., charkuterezh b.

Wurstpelle b. (-,-n) : bouzellenn silzig b. [*liester* bouzelloù silzig] ; *dieses Hemd sitzt so eng wie eine Wurstpelle*, an hiviz-mañ n'en deus ket (n'eus ket) a-walc'h a dro enni, gweget e vezan en hiviz-mañ.

Wurstplatte b. (-,-n) : asiedad charkuterezh g., asiedad kilhevardon g., meskad charkuterezh g., meskad kilhevardon g.

Wurstsalat g. (-s) : pennsac'henn dre winegenn b.

Wursttrichter g. (-s,-) : gwadegennerez b.

Wurstvergiftung b. (-,-en) : [mezeg.] botulegezh b.

Wurstwagen g. (-s,-) : [dispredet] gwetur hir ha strizh b.

Wurstwaren ls. : kilhevardon g., charkuterezh g.

Wurt b. (-,-en) / **Wurte** b. (-,-n) : savell b., tuchenn b.

Würtel g. (-s,-) : pouez-plom g., troell-nezañ b., troell-blom b.

Württemberg n. (-s) : Wurtemberg b.

Wurz b. (-,-en) : [dispredet, rannyezh.] louzoù str., plant str., gwizienn b.

Würzbranntwein g. (-s,-e) : razasol g.

Würzbrühe b. (-,-n) : soubikez b.

Würzburg n. (-s) : Würzburg b. ; [bred.] *Würzburger Schule*, Skol Würzburg b.

Würzduft g. (-s,-düfte) : c'hwezh louzoù-fin b.

Würze b. (-,-n) : 1. sasun b., temz-boued g., ispis g., spis g., louzaouenn saouriñ b., louzaouenn sasun b., louzoù blazañ str., louzoù-frondus str., louzoù-saours str. ; 2. saour g., frond g., blaz g. ; *Würze haben*, bezañ temzet-mat, bezañ blazet-mat ; *Paprika gibt den Speisen mehr Würze*, *Paprika gibt den Speisen die richtige Würze*, paprika a zo mat evit blazañ ar boued, paprika a laka blaz war ar boued, paprika a laka goust war ar boued, paprika a zegas goust d'ar boued, paprika a ro blaz d'ar boued, paprika a vlaz an traoù, paprika a ro saour d'ar boued ; *ohne Würze*, hep pebr nag holen, hep ur begad pebr nag holen, divlaz, disaour, milis, plaen ; *in der Kürze liegt die Würze*, seul verroc'h ar bourd seul welloc'h - dre forzh heskinañ ar c'hi e teu da vezañ drouk - pedennoù berr a gas d'an Neñv, pedennoù hir a chom a-dreñv - ar bedenn verr a sav d'an Neñv, ar bedenn hir a chom a-dreñv - ur bater verr a sach d'an Neñv, ur bater hir a sach a-dreñv - seul verroc'h, seul welloc'h - komzomp nebeut ha komzomp c'hwek - gwelloc'h ur ger tavet eget daou lavaret - n'eo ket ar muiañ komzoù eo ar wellañ pedenn - arabat em godisat re ; *es verleiht dem Leben eine gewisse Würze*, kement-se a vlaz ar vuhez, kement-se a bebr ar vuhez, kement-se a ro blaz d'ar vuhez ; 3. *Bierwürze*, fro g.

Wurzel b. (-,-n) : 1. [louza.] gwizienn b. [*liester* gwiziennoù, gwizioù, gwiziad] ; *Hauptwurzel*, *Pfahlwurzel*, gwizienn-vamm b., gwizienn-vestr b., pennwizienn b., gwizienn vras b. ; *Seitenwurzeln*, *Nebenwurzeln*, eilgwizioù ls. ; *Adventivwurzel*, adwizioù ls. ; *Flachwurzeln*, gwizioù-red ls. ; *Luftwurzeln*, gwizioù aerel ls. ; *die Haftwurzeln des Efeus*, gwizioù-krap an iliañ ls. ; *Futterwurzeln*, brouskon str. ; *verschlungene Wurzeln*, gwizioù korvigellek ls., gwizioù tortouzek ls. ; *gelbe Wurzeln*, pastounadez str., karotez str. ; *Wurzel fassen*, *Wurzeln treiben*, *Wurzeln schlagen*, bountañ gwizioù, poulzañ gwizioù, ober gwizioù, sevel gwizioù ouzh ar blantenn-mañ-plantenn, kreskiñ e wrizioù en douar, kemer gwizioù, gwiziennañ, gwiziañ, gwizaouiñ, plantenniñ, kregiñ, bezañ krog, labourat diwar e wrizioù, kavout e beg en douar ; *seine Wurzeln in den Boden einsenken*, sankañ e wrizioù en douar ; *die Erde lässt sich leicht von diesen Wurzeln abschütteln*, ar gwiziennoù-se a zizouar aeskenañ ; *die Erde von den Wurzeln abschütteln*, dizouarañ ar gwizioù, dibriañ ar gwizioù ; *das Abschütteln der Erde von den Wurzeln*, an dibriañ gwizioù g., an dizouarañ gwizioù g. ; *Gelände mit nicht beseitigten Farn- und Ginsterwurzeln*, kranneg b., tachenn grannek b. ; *im Boden gebliebene Farnwurzel*, krann g. ; *im Boden gebliebene Ginster- und Stechginsterwurzeln*, krakoù ls. ; *die im Boden gebliebenen Ginster- und Stechginsterwurzeln beseitigen*, digrakañ un dachenn ; *die Wurzeln der Primeln teilen*, didorkadiñ bokedoù-an-hañv ; *Düngererde zum Einschlämmen der Wurzeln vor dem Setzen*, pralin g. ; *die Wurzeln vor dem Setzen mit Düngererde einschlämmen*, pralinañ ar gwizioù ; *das Einschlämmen der Wurzeln mit Düngererde*, ar pralinañ g. ; 2. poent-orin g., orin g., poent kentañ g., diazez g., pennabeg g., pennderoù g., penn-kentañ g., pennorin g., hil g., egin g., andon b., mammenn b., bouedenn b., kaoz b., arbenn g., abeg g., gwizienn b. [*liester* gwiziennoù, gwizioù] ; *die Rückkehr zu den Wurzeln*, *das Zurück zu den Wurzeln*, an distro d'ar vammenn b., an distro d'an andon b. ; *die Wurzeln des Geschlechts*, penngef al lignez g. ; 3. [dre skeud] *irgendwo Wurzeln schlagen*, ober gwizioù en ul lec'h bennak, poulzañ gwizioù en ul lec'h bennak, dont da wiziennañ en ul lec'h bennak ; 4. *die Wurzel des Fußes*, chouk an troad g., ar chouk-troad g. ; 5. [dre skeud.] *die Wurzel des Übels*, gwizienn an droug b., bouedenn an droug b. ; *an der Wurzel packen*, *mit der Wurzel ausrotten*, *mit der Wurzel ausreißen*,

diwiziennañ, diframmañ, tennañ kuit, sachañ kuit, heskiñ, terriñ war, lemel, mougañ en e vouedenn, diwiziennañ ha distrujañ (Gregor) ; *das Übel an der Wurzel fassen*, troc'hañ ar c'hentañ droug, troc'hañ gwizioù an droug, terriñ war abeg an droug, troc'hañ groñs a-raok an droug, mougañ an droug en e vouedenn ; 6. [mat.] gwizienn b. ; *die Wurzel aus einer Zahl ziehen*, eztennañ gwizienn un niver, bonañ un niver ; *die zweite Wurzel*, *die Quadratwurzel*, ar wizienn garrez b., ar bon daou g., an daouvonad g. ; *die zweite Wurzel aus einer Zahl ziehen*, eztennañ gwizienn garrez un niver, daouvonañ un niver ; *die dritte Wurzel*, *die Kubikwurzel*, ar wizienn gubek b., ar bon tri g., an tribonad g. ; *die Kubikwurzel berechnen*, eztennañ ar wizienn gubek, tribonañ ; *die dritte Wurzel aus einer Zahl ziehen*, eztennañ gwizienn gubek un niver, tribonañ un niver ; *reelle Wurzel*, gwizienn werc'hel b. ; *imaginäre Wurzel*, gwizienn derc'hel b. ; 7. [yehz] pennrann b., penngef g., gwizienn-c'her b., pennlodenn b., kefger g. ; 8. [stlenn.] pennnavlec'h g., kavlec'h gwizienn g. ; 9. [korf.] *die Nagelwurzel*, mab an ivin g. ; *die Zahnwurzel*, gwizienn an dant b. ; *Haarwurzel*, gwizienn vlev b. [*liester* gwizioù vlev] ; 10. [ardamezourie] *mit Stiel ohne Wurzel*, bouedek.

Wurzel- : gwiziennel, ... gwizienn.

wurzelartig ag. : gwiziennek, heñvel ouzh gwizioù, e doare ur wizienn, e doare gwizioù, a-zoare gant ur wizienn, a-zoare gant ar gwizioù, a-seurt gant ur wizienn, a-seurt gant ar gwizioù.

Wurzelaue n. (-s,-n) : [louza.] brouskon str.

Wurzelausschlag g. (-s) / **Wurzelaustrieb** g. (-s) : [louza.] taoladennoù ls., taoladenniñ g.

Wurzelausziehen n. (-s) : [mat.] eztennerezh ur wizienn b., bonadur g.

Wurzelballen g. (-s,-) : [louza.] moudenn b.

Wurzelbaum g. (-s,-bäume) : [louza.] gwez manglez str., paletuvez str.

Wurzelbehandlung b. (-,-en) : [louza.] treterezh ar wizienn g.

Wurzelbild n. (-s,-er) : gaoladur ar gwizioù g.

Wurzelbildung b. (-,-en) : [louza.] gwiziennañ g.

Wurzelbrut b. (-s) : [louza.] taoladennoù ls., taoladenniñ g.

Wurzelbürste b. (-,-n) : broust ternud g., broust treuzgeot g., broust neuc'h g.

Wurzelchen n. (-s,-) : [louza.] gwizienn vihan b., gwiziennig b., gwiennig b., blev ar gwizioù str.

wurzelecht ag. : [louza.] put, ... n'eo ket bet imboudet, deuet diwar had ha n'eo ket diwar imboud ; *wurzelechter Obstbaum*, gwezenn goudask b., gwezenn but b., putenn b. [*liester* putennoù], koudaskenn b. [*liester* koudaskenned], avoultrenn b. [*liester* avoultrennoù], trenkezenn b. [*liester* trenkezenned], gwezenn drenk b.

Wurzelexponent g. (-en,-en) : [mat.] gallouter g. [*liester* gallouterioù], boner g. [*liester* bonerioù].

Wurzelfaser b. (-,-n) / **Wurzelfäserchen** n. (-s,-) : [louza.] gwiziennig b. [*liester* gwizioùigoù, gwiziennigoù].

Wurzelflexion b. (-,-en) [yehz.] plegad gwiziennel g.

wurzelförmig ag. : gwiziennek, heñvel ouzh gwizioù, e doare ur wizienn, e doare gwizioù, a-zoare gant ur wizienn, a-zoare gant gwizioù, a-seurt gant ur wizienn, a-seurt gant gwizioù.

wurzelfressend ag. : [loen.] ... debrer gwizioù.

Wurzelfüßer g. (-s,-) / **Wurzelfüßler** g. (-s,-) : [loen.] rizopod g. [*liester* rizopoded].

Wurzelgeflecht n. (-s) : [louza.] gwizioù ls., gwiziad str. ; *dichtes, faseriges Wurzelgeflecht*, gwizioù feskennek ls.

Wurzelgemüse n. (-s,-) : legumaj gwiziennek ls.

Wurzelhaar n. (-s,-e) : [louza.] blev gwiziennel str., gwizioùigoù ls., gwiziennigoù ls.

würzig ag. / **würzig** ag. : 1. gwiziadennus, gwiziennus, gwizius ; 2. gwiziennek, heñvel ouzh gwizioù.

Wurzelkeim g. (-s,-e) : [louza.] hadwizienn b. [*liester* hadwizioù].

Wurzelknöllchen n. (-s,-) / **Wurzelknolle** b. (-,-n) / **Wurzelknollen** g. (-s,-) / **Wurzelknötchen** n. (-s,-) : [louza.] torzhell b., gwizienn

dorzhellek b. [*liester* gwrizioù torzhellek] ; *Wurzelknollen ansetzen*, torzhellañ, torzhellekaat.

wurzellos ag. : 1. diwrienn ; 2. [dre skeud.] diwriennet.

Wurzelmann g. (-s,-männer) / **Wurzelmannchen** n. (-s,-) : [louza.] mandragon b.

Wurzelmasse b. (-,-n) : tolzad ar gwrizioù g.

wurzeln V.gw. (hat gewurzelt) : 1. ober gwrizioù, sevel gwrizioù ouzh ar blantenn-mañ-plantenn, kreskiñ e wrizioù en douar, kemer gwrizioù, poulzañ gwrizioù, gwiziañ, gwiziennañ, gwiziaouiñ, plantennañ, kregiñ, labourat diwar e wrizioù, kavout e beg en douar ; 2. bezañ gwriennet ; *tief in seiner Heimat wurzeln*, bezañ gwriennet don en e vro ; 3. *in etwas (dat.) wurzeln*, dont eus udb, deverañ eus udb, dedarzhañ eus udb.

Wurzelnetz n. (-es,-e) : [louza.] reizhiad ar gwrizioù b., gwrizioù ls., gwriziad str. ; *dichtes, faseriges Wurzelnetz*, gwrizioù feskennet ls.

Wurzelpech n. (-s,-e) : [louza.] rousin ar gwez-pin g.

Wurzelreis n. (-es,-er) : [louza.] taol g., taoladenn b.

Wurzelschicht b. (-) : [louza.] gwiskad danzouar g.

Wurzelschößling g. (-s,-e) : [louza.] taoladenn b., struj str., bodad g., kreskenn b. ; *Wurzelschößlinge treiben*, taoladenniñ, brankañ, ober bodadoù, bodenniñ, strujañ, dont struj (strujoù) d'ar blantenn-mañ-plantenn, teuler kreskennoù.

Wurzelsellerie b. (-) : [louza.] ach-liorzh str., ach-rabez str.

Wurzelsprosse b. (-,-n) : [louza.] taoladenn b. ; *Wurzelsprossen treiben*, taoladenniñ.

Wurzelstand g. (-s,-stände) : [louza.] gwriennadur g.

Wurzelstock g. (-s,-stöcke) : [louza.] 1. dangor str., mammwrienn b., korzenn-wrienn b., rizom g. ; 2. skosenn b., skos g., penn-skod g., pennskod g., penngos g., skod g., skodenn b., kef g. ; *mit Wurzelstöcken übersät*, skodek, skodenneg ; *mit Wurzelstöcken übersätes Gelände*, skodeg b., skodenneg b. ; *Wurzelstöcke beseitigen*, skidiñ ; *die Wurzelstöcke aus einem Gelände entfernen*, dibilgosañ un dachenn ; 3. tad-kef [*liester* tadoù-kef] g. ; *der Wurzelstock und das Edelreis*, an tad-kef hag an imboudenn.

Wurzelsystem n. (-s,-e) : reizhiad ar gwrizioù b., gwrizioù ls., gwriziad str. ; *dichtes, faseriges Wurzelsystem*, gwrizioù feskennet ls.

Wurzelverzeichnis n. (-ses,-se) : [stlenn.] penngavlec'h g., kavlec'h gwrienn g.

Wurzelwarze b. (-,-n) : [louza.] torzhell b., bronn b. ; *Wurzelwarzen ansetzen*, torzhellañ.

Wurzelwerk n. (-s) : [louza.] gwrizioù ls., gwriziad str. ; *dichtes, faseriges Wurzelwerk*, gwrizioù feskennet ls.

Wurzelwert g. (-s,-e) / **Wurzelzahl** b. (-,-en) : [mat.] gwrienn b.

Wurzelwort n. (-s,-wörter) : [yeh.] penngaf g., gwrienn b., gerorin g., gerdarzh g.

Wurzelzeichen n. (-s,-) : [mat.] bon g.

Wurzelzement n. (-s) : [korf.] diraskorn g., semant g.

Wurzelziehen n. (-s) : [mat.] eztennerezh ur wrizienn b., bonadur g.

Wurzelzwiebel b. (-,-n) : [louza.] ognon str.

würzen V.k.e. (hat gewürzt) : 1. sasuniñ, sasunañ, temzañ, temprañ, saouriñ, isisañ, spisañ, blazañ, lakaat blaz [war ar boued], lakaat goust [war ar boued], degas goust [d'ar boued], reiñ blaz [d'ar boued], blazañ, reiñ saour [d'ar boued] ; *stark (scharf, kräftig) gewürzt*, blazet mat, temzet mat, blazet kreñv, temzet kreñv, spiset brout ; *schärfer würzen*, sasuniñ kreñvoc'h ; *erneut würzen*, adsasuniñ, adsasunañ ; *würzen je nach Bedarf*, adsasunañ diouzh ret ; *etwas mit Piment würzen*, pimantañ udb ; *etwas mit Senf würzen*, sezvañ udb ; *mit Safran würzen*, safranañ, safraniñ ; *mit saurem Traubensaft würzen*, egraziñ ; 2. [dre skeud.] pebrañ ; *eine Rede mit Humor würzen*, lakaat fent en e brezegenn.

Würzen n. (-s) : [kegin.] temzadur g., sasunadur g., sasuniezh b.

Würzfleisch n. (-es,-e) : kig keusteurenn g.

würzig ag. : blazet mat, temzet mat, blazet kreñv, temzet kreñv ; *würzige Kräuter*, louzeier fin ls., louzeier saouriñ ls., louzeier sasun ls., louzoù kegin str., louzoù blazañ str., louzoù frondus str., louzoù saourus str., louzoù fin str. ; [kegin.] *würzige Sauce, die zum Fleisch serviert wird*, soubika g. ; *würzige Buttermischung*, amanenn kenaoz g.

Würzkraut n. (-s,-kräuter) : [louza.] louzoù saouriñ str., louzoù sasun str., louzoù kegin str., louzoù blazañ str., louzoù frondus str., louzoù saourus str., louzoù fin str.

würzig ag. : *sellit ouzh würzig*.

würzlos ag. : 1. divlaz disaour, goular, disasun, peñver, dic'houst, flak, digar, plaen ; *würzlose Nahrung*, boued plaen (divlaz, disaour, goular, disasun, peñver, dic'houst, digar, euver, panenn, flak, heuz, milis) g. ; 2. [dre skeud.] hep pebr nag holen.

Würzstoff g. (-s,-e) : sasunadur g., temz-boued g., ispis g., spis g.

Würzung b. (-,-en) : [kegin.] temzadur g., temzidigezh b., sasunadur g., sasuniezh b.

wusch ! estl. : c'hwitell ! brenn ! chaous !

Wuschelhaar n. (-s,-e) : blev frizet stank str., blev rodellet (rodellek, rodellaouek, fandrouilhek, foutouilhek, fuilhet, kreofiek, kreouichennek) str., kreouichenn b., kreouichennad b., krevasenn b., pagnotenn b., kreof g., kreofiad g., kreofennad b., porc'had-blev g., krin g., penn barbed g. (Gregor).

Wuschelkopf g. (-s,-köpfe) : penn bouchek g., penn urupailh g., penn kreouichennek g., kribenn luziet b., pennad blev fuilhet g., kreof g., kreofiad g., kreofennad b., krevasenn b., kreouichenn b., kreouichennad b., penn porc'hadek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., paltokennad vlev b., krin g.

wuschelig ag. : frizet stank, rodellet, rodellek, rodellaouek, foutouilhek, fandrouilhek, fuilhet, pagnotenneg, kreofiek, kreouichennek.

wuselig ag. : fich-fich, boullant, boullus, fourgasus, fifilus, lusk-dilusk, fistoulik, riboul-diriboul, brezik-brezek, kas-degas, mont-dont, loc'h-loc'h, lec'h-lec'h, fiñv-fiñv, fiñv-difiñv.

wuseln V.gw. (ist gewuselt // hat gewuselt) : 1. [ist] ; birvilhañ, turmudañ, en em zrastañ, froudañ, fistoulat, turlutañ, fraoñval, meskañ ha berviñ, fourgasiñ, punellat, lavigañ, ober ur riboul, meskañ evel diaouled, merat, redek a-zehou hag a-gleiz, redek e revr ; 2. [hat] ruilhal ha merat e gorf, dispac'hañ, kabalat, en em zrastañ, difretañ, diskrapañ, diskrapañ, en em zibilhonañ, difraeañ.

Wust¹ g. (-es) : turubailhoù ls., kozh traoù ls., rikoù intañvez ls., traoù intañvez ls., traoù a get ls., traoù chop ls., traoù distrantell ls., traoù diwar-sav ls., stlabez g., traouajoù ls., disterajoù ls., disterajigoù ls., traouerezh g., belbeterezh g., luziadell b., luziadenn b., luz g., kreofenn b., tafarachoù ls., drailhennoù ls., bern traoù rouestlet (mesk-ha-mesk, kej-mesk, kej-mej) g., P. bern traoù moc'h-ha-marc'h (a-tribouilh-strabouilh, tribouilh-strabouilh) g., [dre fent] bern traoù pell-mell-kaotigell g., direizhamant spontus g., reustladenn b., rouestadell b., rouestl g., rouestlad g., gwir veskailhez g., stalabarn g., kabioteñ b., kejmoteñ b., touesk g., touez b., sapre bordel g., tamm brav a flav-flav hag a vesk g. ; *Wust von Papieren*, kozh parchoù ls., kozh parchoù ls., paperajoù ls., paperaj g. ; *ich ersticke in diesem Wust von Papieren*, strobot en gant ar paperioù - souriñ a ra ar paperajoù warnon - atredet eo va burev gant paperajoù - ar paperajoù, pebezh abuzetez.

Wust² b. (-) : [Bro-Suis] [*berradur evit Warenumsatzsteuer*] taos war ar gwerzh ouzhpennet g., tell war gresk talvoud g.

wüst¹ estl. : tus !

wüst² ag. : 1. [labour-douar] gouez, fraost, dilabour, distu, yen ; *wüst liegen*, bezañ aet e gouez, bezañ chomet dindan gozh, bezañ fraost, bezañ chomet dilabour, bezañ distu (yen) (Gregor) ; 2. *das wüste Arabien*, Arabia veinek b. (Gregor) ; 3. *wüste Haare*, blev foutouilhek (fandrouilhek, rouestlet, fuilh, fuilhet, a-fuilh, kreouichennek, fourdouilh, disparbouilhet) str., penn bouchek g., penn urupailh g., pennad blev fuilhet g., penn porc'hadek g., porc'had-blev g., pagnotenn b., kribenn

luziet b., kreouichenn b., kreouichennad b., kreofñ g., paltokennad vlev b., blev pikek str., krin g. ; **4.** dispak, dizurzh, dizordren, dizordrenet, dizordret, digempenn, foutouilhek, direizh ; *wüstes Gerangel*, *wüstes Gezerre*, foar an arigrap b., diskrap g., peilh b.g. ; *hier herrscht ein wüstes Durcheinander*, un tamm brav a flav-flav hag a vesk a zo amañ, e Kerdrabas emaoamp amañ, e Kerflav emaoamp amañ, ur stlabez a zo amañ, gwashat stlabez a zo amañ, nag a ziskrap amañ, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, ur freuz hag ur reuz a zo amañ, an ti-mañ a zo arigrap, a-dreuz-fuilh emañ an traoù amañ, en dizurzh emañ pep tra, en diroll emañ pep tra amañ, dirollet eo pep tra amañ, a-bempoù emañ pep tra amañ, a-strum emañ pep tra amañ, a-tribouilh-strabouilh emañ pep tra amañ, n'eus nemet freuz ha reuz amañ, pebezhe keusturenn ! ; *bei ihm herrscht ein wüstes Durcheinander und alles strotzt vor Schmutz*, pep tra 'zo a-borc'hell en e di, pep tra 'zo a-benn-porc'hell en e di, a-borc'hell emañ an traoù en e di, a-benn-porc'hell emañ an traoù en e di ; **5.** [dre skeud.] *P. der Kopf ist mir wüst*, nag a strafuilh a zo em c'hreiz ; **6.** *ein wüstes Leben*, ur vuhez diroll ha didailh b., ur vuhez digempenn b. ; *wüstes Gelage*, abadenn diroll b., gwalc'hadenn b., dirolladeg b., riboul g. ; *wüstes Treiben*, buhez diroll ha didailh b., pitaouerezh g., gastaouerezh g., gadalerezh g., gadaliezh b., bordelerezh g., oriadezh b., riboderezh g., roulerezh g., dirollerezh g., dirollamant g., orged g., plijadurezhioù orgedus ls., reilhenn b. ; *er führt ein wüstes Leben*, ren a ra (kas a ra) ur vuhez diroll (diroll ha didailh, direol, direizh, dirollet, direoliet, diboell, diboellet, digempenn), c'hoari a ra buhez fall, punañ a ra ur fall vuhez, en em roet eo d'an direizh, ren a ra ur vuhez direol, ren a ra ur vuhez direizh, tremen a ra e vuhez en direizh ar vrasañ, atav e vez o kas warni, hennezh a vez atav e godin, emañ atav o riboulat noz (o roulañ, o riotal, o riblañ, o furikat, o ribotal, o vreskenn), ur riboder a zo anezhañ, ur rouler a zo anezhañ, emañ atav o serc'haouiñ (o serc'hiñ, oc'h orgediñ, o pitaouat, o pailhardiñ, o tourc'heta, o reilhennat), ober a ra e bezh fall, bevañ a ra en e roll.

Wüste b. (-,-n) : **1.** gouelec'h g., dezerzh g. ; *sich in die Einsamkeit der Wüste zurückziehen*, en em dennañ d'an dezerzh en e bart e-unan pell diouzh an dud, mont d'ar gouelec'h pell diouzh an dud ; *zur Wüste werden, sich zu einer Wüste bilden*, dezerzhiaat ; **2.** [dre skeud.] *etwas zur Wüste machen*, gwastañ (drastañ, glac'hariñ) udb, lakaat an tan hag ar gwall dre ur vro bennak, hadañ freuz ha reuz, diskar ur vro dre an dir hag an tan, gwastañ ur vro dre an tan hag ar c'hleze, lakaat (plantañ, ober e) freuz en udb, ober (c'hoari) e reuz en udb, degas drast en udb, freuzañ udb, reuziañ udb, dispenn udb, foeltrañ udb, dismañtrañ udb, dizalbadiañ udb ; **3.** [dre skeud.] dezerzh g., gouelec'h g., arouez an digenvez b. ; *die Stimme eines Rufenden in der Wüste*, ur vouezh o krial en dezerzh b. ; *in der Wüste predigen*, prezeg er gouelec'h, komz ouzh Yann dibalamour, komz ouzh tud eus Kerskouarneg, komz ouzh pennoù bouzar, komz evit ar c'helien, komz ouzh tud a ra skouarn vouzar, komz ouzh tud na selaouont na kuzul na kelenn ebet, mont e gomzoù gant an avel, mont e gomzoù e puñs an avel. **wüsten** V.gw. (hat gewüstet) : **1.** *mit etwas wüsten*, gwallzispign (trezañ, trezenañ, difoc'hañ, koufonañ, dispign, beveziañ, abuziañ, diviañ, drouziviañ, diskoufi, diskoufiñ, diskoufiañ, malamantiñ, fontañ, fouilhezañ, frigasañ) udb, ober diskempenn war udb ; **2.** [dre astenn.] ribodal, roulat, bevañ en diroll, gastaouiñ, louvigezhiañ, orgediñ.

wüstenartig ag. : gouelec'h'hek, dezerzhiek, gouelec'h'heñvel, e doare ur gouelec'h, e doare un dezerzh, a-zoare gant ur gouelec'h, a-zoare gant un dezerzh, a-seurt gant ur gouelec'h, a-seurt gant un dezerzh.

Wüstenbildung b. (-) : *fortschreitende Wüstenbildung*, dezerzhiekadur g.

Wüstendurchquerung b. (-,-en) : treuzadenn ar gouelec'h b.

Wüstenei b. (-,-en) : gouezeri b., gouelec'h g., gouezder g.

Wüstenfuchs g. (-es,-fuchse) : [loen.] louarn ar Sahara g. [*liester* lern ar Sahara, louarned ar Sahara], fenneg g. [*liester* fenneged], louarn-traezh g. [*liester* lern-traezh, louarned-traezh].

Wüstengrasmücke b. (-,-n) : [loen.] devedig korr g. [*liester* devediged korr].

Wüstenheuschrecke b. (-,-n) : [loen.] krank-raden pirc'hirin g. [*liester* kranked-raden pirc'hirin].

Wüstenhornviper b. (-,-n) : [loen.] gwiber gornek b. [*liester* gwibered kornek].

Wüstenklima n. (-s) : hinad ouelec'h b., hinad dezerzhiek b.

Wüstenland n. (-s,-länder) : bro dezerzhiek b.

Wüstenluchs g. (-es,-e) : [loen.] karakal g. [*liester* karakaled], lins Persia g. [*liester* linsed Persia], lins Afrika g. [*liester* linsed Afrika].

Wüstenmilieu n. (-s,-s) : metoù dezerzhiek g.

Wüstenmosaik n. (-s,-en/-e) / **Wüstenpflaster** n. (-s,-) : [douarouriezh] reg g. [*liester* regoù].

Wüstensand g. (-s) : traezh ar gouelec'h str.

Wüsten-Steinschmätzer g. (-s,-) : [loen.] bistrak an dezerzh g. [*liester* bistraked an dezerzh].

Wüsten-Steinpflaster n. (-s,-) : reg g. [*liester* regoù].

Wüstenwerdung b. (-) : dezerzhiekadur g.

Wüstheit b. (-) : **1.** gouezeri b., gouelec'h g., gouezder g. ; **2.** reustladenn b., rouestadell b., rouestl g., rouestlad g., gwir veskailhez g. ; **3.** [dre skeud.] pitaouerezh g., gastaouerezh g., gadalerezh g., gadaliezh b., plijadurezhioù orgedus ls., bordelerezh g., oriadezh b., riboderezh g., roulerezh g., dirollerezh g., dirollamant g. ; **4.** taeroni b., taerded b., feulsted b.

Wüstling g. (-s,-e) : **1.** pitaouaer g., pitaouer g., gagnaouaer g., riboder g., ribod g., tourc'h g., gastaouaer g., gastaouer g., bordeler g., marc'h-limon g., kailh g., rouler g., bordeler g., bouc'h g., gadal g., louveg g., louvidig g., orgeder g., oriad g., lik g., pailhard g., pampalard g., urupailh g., boufon g., paotr kailh g., chibouter g., paotr leun a c'hwiti g., gromer g., kilhoger g., siker g., c'hwiler g., flemmer g., ki gaol g., reilh g. ; **2.** [loen.] rouezgan g. [*liester* rouezganed], kegig b. [*liester* kegiged]

Wut b. (-) : **1.** fulor g., kounnar b., fum g., arfleu g., droug g., buanegezh b., imor b., seiz g., gwallimor b., brouez b., egar g., araj g., arrei'h g., malis g./b., ernez b., frenezi b., diboellamant g., desped g., droug-kalon g., droukrañs b., gouezded b., regarzherezh g., taerder g., taerded b., taerijenn b., taeroni b. ; *große Wut, mächtige Wut, Riesenwut*, sac'had droug g., korfad droug g., korfad taeroni g., kounnar ruz b., fulor ruz g., droug ruz g. ; *innere Wut*, fioun g., kinte g., razailh g. ; *zurückgehaltene Wut, unterdrückte Wut*, imor arrelajet b. ; *seine Wut zurückhalten, seine Wut unterdrücken*, derc'hel war e fulor, derc'hel war e imor, kabestrañ e imor, derc'hel war e zroug, moustrañ war e fulor, plegañ e imor, euvriñ e fulor, gwaskañ war e zroug, padout, gouarn e bemp blank, derc'hel war e gounnar, moustrañ war e gounnar (war e imor), gwaskañ war e imor, gorren e gounnar, arrelajiñ e gounnar ; *seiner Wut freien Lauf lassen*, dispakañ e gounnar, diskouez egar ; *seine Wut hinaus schreien*, dibalediñ, breskenn, mont e breskenn, folliñ., belbiañ, mont e belbi, bezañ e gouez, bezañ e benn e gouez, bezañ brizh-du, bezañ tost da vigañ gant ar gounnar, bezañ fuc'h en an-unan, fuc'hañ gant ar vuanegezh, fuc'hañ gant ar gounnar ; *jemanden mit wilder Wut angreifen*, mont a-razailh ouzh u.b. ; *in Wut geraten (ausbrechen, entbrennen)*, vor Wut entbrennen, belbiañ, mont e belbi, dibalediñ, mont gant an droug a zo en an-unan, sevel e wad d'e benn, dont ar gwad dindan e ivinoù, mont diwar re, feulzañ, arfleuiñ, pennfolliñ, tanañ, en em danañ, pennsodiñ, mont en arfleu, en em zrougiñ, mont e rud, mont er-maez eus e groc'henn, mont diwar e gement all, fuc'hañ, mont e volc'h diwar e lin, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, mont droug en e doull, mont droug en e revr, mont malis en e doull, mont malis en e revr, kemer droug, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, dont da dommañ d'an-unan, mont malis en an-unan, mont seizh mil malis don

en e gorf, lakaat e voned ruz, dont gouez, mont e fulor ruz, mont en ur fulor, kregiñ ar gounnar en an-unan, koll e bothouarn bihan, mont e kounnar, mont en ur gounnar ruz, mont kounnar en an-unan, mont ur gounnar en an-unan, peurzallañ, peursaoudiñ, loeniñ, glazañ, en em c'hlazañ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ, feulziñ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, razailhat, loariañ, imoriñ, diskouez imor, taeriñ, taeriñ gant ar fulor, taeraat, fumañ, diodiñ, kounnariñ, buanekeat, buanegezh, egariñ, arajiñ, merienañ, diskiantañ, sevel fulor en an-unan, sevel droug en an-unan, sevel droug en e gorf, mont droug en an-unan, mont imor en an-unan, mont en imor, mont en egar, ober ur roñse bras, ober ur marc'h bras, lammat war ar marc'h glas, hejañ e gi, mont e-barzh blev kriz, mont dreist-penn, lammat dreist-penn, mont droug en e gentrou, mont droug en e goukoug, sevel war e gentrou, sevel war e elloù, sevel war e dach, sevel droug en e gorf, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, mont e wad e dour, mont e serch, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont ar e biñsedoù, mont ur barr kounnar en an-unan, difronkañ, mont en un euzhenn ; *er geriet nur selten in Wut*, dibaodik [e oa] ar gwechoù ma fache ; *bei ihrem Anblick geriet er jedes Mal außer sich vor Wut*, mennout a rae mont e belbi pa wele anezhi, mont a rae diwar e dreid mar gwele anezhi, mont a rae diwar e dreid pa wele anezhi ; *er geriet in Wut gegen seine Nachbarn*, *er brach in Wut gegen seine Nachbarn aus*, *ihn packte jäh Wut gegen die Nachbarn*, mont a reas e fulor ruz gant an amezeien, kounnariñ ruz a reas ouzh e amezeien, kemer a reas imor ouzh e amezeien, mont a reas droug ennañ ouzh e amezeien, sevel a reas droug ennañ ouzh e amezeien, arfleuiñ a reas ouzh an amezeien, drougiñ a reas ouzh an amezeien, drougiñ a reas gant an amezeien, drougiñ a reas a-enep an amezeien, kemer a reas droug ouzh an amezeien, egariñ a reas ouzh an amezeien, tanañ a reas ouzh an amezeien, antren a reas en arfleu ouzh an amezeien, mont a reas en arfleu ouzh an amezeien ; *er redet sich in Wut hinein*, pep ma gomz e sav imor ennañ ; *jemanden in Wut bringen*, fuloriñ u.b., ober d'u.b. fuloriñ, lakaat u.b. da gounnariñ, ober malis d'u.b., arfleuiñ u.b., arfleuiñ kounnar u.b., lakaat u.b. da follañ, lakaat u.b. da sodiñ, lakaat tro e boned u.b., lakaat u.b. da flikañ, lakaat u.b. da arfleuiñ, lakaat u.b. da egariñ, lakaat u.b. war e varc'h, kounnariñ u.b., lakaat fulor da sevel en u.b., lakaat u.b. da vont en egar, buanekeat u.b., imoriñ u.b., feulzañ u.b., lakaat u.b. da daeriñ, lakaat u.b. da vont e gouez, gouezañ u.b., lakaat u.b. da vont dreist-penn, lakaat droug en u.b., lakaat droug da vont en u.b., flammañ u.b. ; *dieser Artikel brachte ihn in Wut*, feulzañ a reas diwar ar pennad-skrid-se, kounnariñ a reas gant ar pennad-skrid-se ; *diese Nachricht brachte ihn in Wut*, drougiñ a reas gantañ o c'houzout an doare ; *sie bringen mich in Wut*, me a ya klañv ganto ; *allein der Gedanke daran bringt mich in Wut*, an disterañ ma soñjan en dra-se ez an e gouez, mont a ran e gouez ken soñjal en dra-se, mont a ran e gouez ken tra nemet soñjal en dra-se, mont a ran e gouez netra nemet soñjal en dra-se, mann nemet soñjal en dra-se ez an e gouez ; *bebend vor Wut*, o viriñ gant ar gounnar ; *vor Wut zittern*, krenañ gant ar gounnar, birviñ gant ar gounnar ; *vor Wut kochen*, *vor Wut schäumen*, birviñ gant ar gounnar, lammat gant ar gounnar, difronkañ ; *er kocht vor Wut*, diboellañ a ra gant ar gounnar, lammat a ra gant ar gounnar, difronkañ a ra, breskenn a ra, mont a ra e breskenn, mont a ra da vreskenn, birviñ a ra gant ar gounnar, tost eo da darzhañ gant ar gounnar, ur fulor a zo ennañ, fuloret naet eo, fuloret ran eo, fuloret ruz eo, fuloret mik eo, ur barrad fulor a zo o krozal en e greiz, krog eo an tan en e benn, e gouez emañ, emañ e benn e gouez, brizh-du eo, migañ a ra, fuc'hañ a ra gant ar vuanegzh, fuc'hañ a ra gant ar gounnar, emañ e gerc'h o tommañ dezhañ, emañ e gerc'h o kraziañ dezhañ ; *er kochte vor*

Wut, birviñ a rae gant ar gounnar en e galon ; *er schäumt vor Wut*, an eonenn a ya eus e c'henoù kement a lamm gant ar gounnar, eonenniñ a ra e c'henoù gant ar gounnar, kement a fulor a zo ennañ ma ne ra ken nemet babouzañ, an eon a zo etre e zent gant ar fioun a zo ennañ, fuc'hañ a ra ken a eonenn e c'henoù, fuc'hañ a ra gant ar vuanegzh, gant ar fulor a zo ennañ e klogorenn (e klogor) an eon war e vuzelloù ; *vor Wut rasen*, diboellañ gant ar gounnar, lammat gant ar gounnar, difronkañ ; *er raste vor Wut*, maget en doa cholori ar mil diaoul, ober a reas karnaj an droukspered, graet en doa un trouz an diaoul, graet en doa un todion an diaoul, graet en doa ur vosenn, c'hoariet (graet) en doa an diaoul hag e bevar, graet en doa ar seizh diaoul hag e benn, graet en doa e zen gars, hennezh a grie evel un egaret, loenet en deus bet ken-ha-ken, loenet en deus bet ken-ha-kenañ, loenet en deus bet mui-pegen-mui, loenet en deus bet gwazh-pegen-gwazh, loenet en deus bet kenañ-kenañ, ur chaok hag un tourni ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat a voe gantañ, loenet en deus bet forzh pegement ; *blind vor Wut*, diboellet gant ar gounnar ; *blass vor Wut*, *bleich vor Wut*, *weiß vor Wut*, glas evel ar glizin gant ar gounnar, glas evel ur c'hlinzenn gant ar gounnar, ken glas hag ar glizin gant ar gounnar, morlivet gant ar gounnar, glazivet (glas, drouklivet) gant ar gounnar, glas gant an droug a zo aet ennañ, gwenn e zremm gant ar broc'h ; *er wurde weiß im Gesicht vor Wut*, glazañ a reas dre an droug a oa ennañ ; *vor Wut blitzende Augen*, daoulagad bervet gant ar gounnar ls. ; *seine Augen blitzen (sprühten, funkelten) vor Wut*, leun a dan e oa e zaoulagad, rous e oa e zaoulagad, berviñ (flammañ) a rae e zaoulagad gant an droug a oa ennañ, e zaoulagad a skede enno luc'hedennoù kounnar, fulor a luc'he en e zaoulagad, selloù targazh a oa gantañ, daoulagad skoelf a oa en e benn, mesket e oa e zaoulagad, en e lagad e lugerne ar gounnar, tanflammiñ a rae e zaoulagad gant an droug ; *seine Wut war stärker als sein Verstand*, kreñvoc'h e oa bet e fulor eget e skiant ; *P. vor Wut platzen*, *vor Wut zerplatzen*, breskenn, mont e breskenn, mont da vreskenn, bezañ fuloret naet, bezañ fuloret ran, bezañ fuloret ruz, bezañ fuloret mik, bezañ ur barrad fulor o krozal en e greiz, bezañ krog an tan en e benn, bezañ e gouez, bezañ e benn e gouez, bezañ arfleuet ruz, bezañ ar gounnar gant an-unan, taeriñ ruz, bezañ brizh-du, bezañ ur fulor en an-unan, birviñ gant ar gounnar, migañ, fuc'hañ gant ar vuanegzh, fuc'hañ gant ar gounnar, bezañ ar c'herc'h o tommañ d'an-unan (e gerc'h o tommañ dezhañ, he c'herc'h o tommañ dezhi h.a.), bezañ ar c'herc'h o kraziañ d'an-unan (e gerc'h o kraziañ dezhañ, he c'herc'h o kraziañ dezhi h.a.) ; *eine Wut auf jemandem haben*, buanekeat ouzh u.b., bezañ buanekeat ouzh u.b., kaout kounnar (bezañ kounnaret) ouzh u.b., bezañ arfleuet ouzh u.b., bezañ kruguet ouzh u.b., bezañ kruguet war u.b., bezañ chifet bras ouzh u.b., bezañ fuloret ouzh u.b., bezañ taeret war u.b., taeriñ ouzh u.b., taeriñ enep d'u.b., kaout broc'h ouzh u.b., bezañ broc'h en an-unan ouzh u.b., kaout droug ouzh u.b., bezañ e droug ouzh u.b., kaout droug ouzh u.b., goriñ droukrañs (magañ droukrañs, kaout drougiezh, derc'hel drougiezh) ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel imor ouzh u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., mouzhañ ouzh u.b., ourzal ouzh u.b., fuloriñ enep d'u.b. ; *eine mächtige Wut auf jemandem haben*, bezañ ur sac'had droug gant an-unan ouzh u.b., bezañ ur c'horfad droug en an-unan ouzh u.b., bezañ arloupet war u.b., bezañ ur c'horfad taeroni gant an-unan ouzh u.b., kaout araj ouzh u.b. ; *seine Wut auf ihn kling ab*, emañ e zroug outañ o terriñ, emañ o treiñ e imor dioutañ, emañ o tidaeriñ ; *seine Wut auf ihn ist abgeklungen*, torret eo e zroug outañ ; *seine Wut an jemandem auslassen*, en em gounnariñ ouzh u.b., diskargañ e galonad kounnar war u.b., diskargañ (terriñ) e gounnar war u.b., distankañ e gounnar war u.b., terriñ e gaouad war u.b., delammat a-enep u.b., treiñ e imor fall war u.b., bezañ direizhet war u.b., ober sodadennoù war u.b. ; *seine Wut eskaliert*, *seine Wut steigt sich*, fuloriñ a ra gwashoc'h-gwazh, arfleuiñ a ra e fulor, egariñ a ra gwashoc'h c'hoazh ; *etwas aus Wut tun*, ober udb diwar e gounnar, ober udb diwar gounnar, ober udb en e arfleu, ober udb war e euzhenn, ober udb gant e imor, ober udb en ur barr kounnar.

2. debron g., youlou fall ls., araj g., egar g., kounnar b. ; *die Spielwut*, an debron c'hoari g., an egar c'hoari g., youlou fall ar c'hoari ls. ; *Arbeitswut*, kounnar labourat b., araj labourat g., terzhenn Stakhanov b., egar labourat g.

3. [mezeg.] (*Tollwut*, dourarur g., kounnar b., droug-ar-chas g., droug-ar-c'hi g., droug-sant-Hubert g., droug-sant-Tujan g., droug-sant-Weltaz g., araj g., frenezi b. ; *rasende Wut*, kounnar red b. ; *stille Wut*, kounnar vut b. ; *Lähmungen im Endstadium der Tollwut*, *paralytische Tollwut*, kounnar astenn b. ; *silvatische Wut*, kounnar al lern b. ; *urbane Wut*, kounnar ar chas b., droug-ar-chas g., droug-ar-c'hi g.

Wutanfall g. (-s,-anfälle) / **Wutausbruch** g. (-s,-ausbrüche) : brouez b., brouezenn b., brouezad b., barrad imor taer g., barrad fulor g., barr kounnar g., barrad brouez g., barrad follezh g., loariadenn b., euzhenn b., fourrad droug g., fourrad imor g., fourrad kounnar g., sac'had droug g., korfad droug g., korfad taeroni g., torad taeroni g., kaouad droug b./g., kaouad fulor b./g., kaouad follezh b./g., barrad follezh g., taol imor g., taol brouez g., sodadenn b., folladenn b., aradenn b., aradennad b., diboelladenn b., fulor g., taol kounnar g., voltenn b. ; *in einem Wutanfall*, en ur barr kounnar ; *Wutanfälle*, *Wutausbrüche*, barlennadoù taeroni ls. ; *einen Wutanfall bekommen*, mont gant an droug a zo en an-unan, sevel e wad d'e benn, dont ar gwad dindan e ivinoù, mont diwar re, belbiañ, mont e belbi, dibalediñ, feulzañ, broueziñ, arfleuiñ, pennfolliñ, tanañ, en em danañ, pennsodiñ, mont en arfleu, en em zrougiñ, mont e rud, mont er-maez eus e groc'hen, mont diwar e gement all, fuc'hañ, mont e volc'h diwar e lin, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, dont da dommañ d'an-unan, mont malis en an-unan, mont seizh mil malis don en e gorf, lakaat e voned ruz, dont gouez, mont e fulor ruz, mont en ur fulor, kregiñ ar gounnar en an-unan, koll e bothouarn bihan, mont e kounnar, mont en ur gounnar ruz, mont kounnar en an-unan, mont ur gounnar en an-unan, peurzallañ, peursaoudiñ, loeniñ, glazañ, en em c'hlazañ, fuloriñ, follañ, krugañ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, razailhat, loariañ, imoriñ, diskouez imor, taeriñ, taeriñ gant ar fulor, taeraat, fumañ, diodiñ, kounnariñ, buanekaad, buanegezh, egariñ, arajiñ, merienañ, diskiantañ, sevel fulor en an-unan, sevel droug en an-unan, sevel droug en e gorf, mont droug en an-unan, mont imor en an-unan, mont en imor, mont en egar, ober ur roñse bras, ober ur marc'h bras, lammat war ar marc'h glas, hejañ e gi, mont e-barzh blev kriz, mont dreist-penn, lammat dreist-penn, mont droug en e gentroù, mont droug en e goukoug, sevel war e gentroù, sevel war e elloù, sevel war e dach, sevel droug en e gorf, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, ober ur folladenn, dispakañ e gounnar, mont e wad e dour, mont e serch, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont àr e biñsedoù, mont ur barr kounnar en an-unan, difronkañ, mont en un euzhenn.

wüten V.gw. (hat gewütet) : 1. peurzallañ, peursaoudiñ, loeniñ, diodiñ, glazañ, en em c'hlazañ, ober frank a reuz, fuloriñ, follañ, bezañ troet e vouton, bezañ broc'h en an-unan, broc'hañ, bezañ tro en e voned, bezañ arfleuet, bezañ droug en e goukoug, krugañ, brouezañ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, razailhat, loariañ, imoriñ, taeriñ, fumañ, kounnariñ, fuc'hañ, egariñ, arajiñ, migañ, feulziñ, freneziañ, turmudañ, taraniñ, fuc'hañ gant ar vuanegezh, fuc'hañ gant ar gounnar, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz, diaouliñ, pennsodiñ ; *gegen jemanden wüten*, en em zichadennañ a-enep u.b., delammat a-enep u.b., en em gounnariñ ouzh u.b., ober sodadennoù war u.b., bezañ direizhet war u.b., loeniñ a-enep u.b., reiñ anvioù d'u.b., huchal leoù-Doue war u.b., teuler ar seizh anv divalav war u.b., ober ar seizh seurt gant u.b., ober a bep seurt anvioù gant u.b., fouilhezañ u.b. a salmennoù, troc'hañ hujatoù gant

u.b., bleiziñ u.b., skeiñ kunujennoù gant u.b., krial war-lerc'h u.b., fuloriñ war u.b., bezañ e brete ouzh u.b., ober ur charre d'u.b., [dre eilpennster e brezhoneg] ober e c'hourc'hemennnoù d'u.b., delazhiñ kunujennoù taer war u.b., lezel mallozhioù war u.b., lezel mallozhioù gant u.b., leuskel teodadoù a-enep u.b., taeriñ a-enep u.b., dornañ a bep seurt kunujennoù diwar-benn u.b., taeraat ouzh u.b. ; *toben und wüten*, dispac'hañ ; 2. [dre skeud.] c'hoari e loen, c'hoari e reuz, ober e reuz, c'hoari ar vazh, c'hoari, bezañ en e washañ, bezañ en e reuz brasañ, en em zisvantañ, c'hwistañ, follañ, parstrakal, bezañ diroll, bezañ dichadennet, tousmac'hat, kounnariñ, tempestiñ ; *zu jener Zeit wütete die Pest*, er mare-se e c'hwiste ar vosenn ken a rae, d'ar mare-se e rae ar vosenn kalz a zistruj dre ar vro ; *zu jener Zeit wütete eine verheerende, scheußliche Krankheit, die Pest*, er mare-se e tirolle, e c'hwiste ur c'hleñved brein, ar vosenn ; *der Sturm wüet*, emañ ar barr gwallamzer o c'hoari, emañ ar barr gwallamzer o c'hoari e reuz, emañ ar barr gwallamzer o c'hoari e loen, emañ ar barr gwallamzer o c'hoari ar vazh, emañ ar wallamzer en he gwashañ, emañ ar wallamzer en he reuz brasañ, tourmantiñ a ra, amzer foll a ra, follañ a ra ar gwallamzer, avel ha glav a ra ken a fust, avel ha glav a ra mui-pegen-mui, avel ha glav a ra gwazh-pegen-gwazh, an avel hag ar glav a fust ken-ha-ken, tempestiñ a ra ar barr-amzer ; *die Seuche wüet*, emañ ar c'hleñved-red oc'h ober (o c'hoari) e reuz par ma c'hall, emañ ar c'hleñved-red oc'h ober (o c'hoari) e reuz pellañ ma c'hall, emañ ar c'hleñved-red o c'hwistañ ken a ra, emañ ar c'hleñved-red en e nerzh ; *der Krieg wüet*, emañ ar brezel o c'hoari, emañ ar brezel o c'hoari e reuz, emañ ar brezel o c'hoari e loen, emañ ar brezel o c'hoari ar vazh, emañ ar brezel en e washañ, emañ ar brezel en e reuz brasañ, emañ ar brezel o c'hwistañ ken a ra ; *der Brand wüetete immer weiter*, an tan a gendalc'he gwashoc'h-gwashañ, an tan-gwall a gounnare gwashoc'h-gwashañ.

Wüten n. (-s) : 1. follentez b., alter g., alfo g., sodadenn b., folladenn b., barlennad taeroni b., barrad imor taer g., barr kounnar g., diboellamant g., araj g., ernes b., frenezi b., taol imor g., taol brouez g., regarzherez g., taerder g., taerded b., taerjenn b. ; 2. jilivari g., cholori b., boulogr g., streuvel vras b., talabard g., talabao g., jabadao g., touri b., freuz g., keustereñ b., tousmac'h g., diframm g., chalami g., bourbl b., todilhon g., todion g., sabat g., ur chaok hag un touri ken skiltrus ha youc'herezh paotred ar sabat, toumpi b., fourgas g., hemolc'h g., reuz g., karnaj g., diroll g., dirollerezh g. ; 3. tregern g., kroz g., kroadennoù ls., gront g., gronterezh g. ; *das Wüten der Elemente*, barroù du ha kriz ar wallamzer ls. ; *das Wüten des Meeres*, fulor ar mor g.

wütend ag. : 1. buaneget, fuloret, fuc'het, tommet, fulorus, kruget, feulzet, kounnaret, kounniriek, droug ennañ, droug en e gorf, droug gantañ, ur sac'had malis ennañ, imoret, imor ennañ, imor ennañ, gouez-pakret, arfleuet, frenezus, taeret, alfoet, arloupet, egaret, en egar, diboellet, leskidik, broc'h ennañ, broc'het, onglennet, tro en e voned, troet e vouton, droug en e goukoug, diroll, dirollet, dichadennet, brizh, brizhet, fumet, fum gantañ, buanek, chifet-bras, divarc'het, e gwalarn, e gerc'h o tommañ dezhañ, e gerc'h o krazañ dezhañ, e revr war e chouk gantañ ; *ein wütender Löwe*, ul leon en arfleu g. ; *wütend wie ein Stier*, fumet naet, divarc'het, kounnaret ruz, diboellet gant ar gounnar, gouez-pakret ; *eine wütende Miene aufsetzen*, gwiskañ ur gounnar ; *sie sah echt wütend aus*, un dremm fuloret a oa outi ; *er war immer noch wütend*, ne zigounnare ket, ne zidaere ket, ne zifulore ket, ne zizrouge ket ; *er war ziemlich wütend*, un tamm kintoù a oa ennañ, un hanter sac'had malis a oa en e gorf ; *wütend machen*, bezañ arfleuus, arfleuiñ [u.b.], arfleuiñ kounnar u.b., fuloriñ, lakaat droug e, lakaat da follañ, lakaat da sodiñ, lakaat da gounnariñ, fachañ, taeraat, buanekaad, feulzañ, flammañ, lakaat da vont e gouez, gouezañ, lakaat da vont dreist-penn, imoriñ, gwanikenniñ, inzrougiñ, ereziñ, lakaat da daeriñ, lakaat d'arfleuiñ, lakaat droug da vont e, lakaat da bennsodiñ, lakaat da ziaouliñ ; *diese Nachricht machte ihn wütend*, drougiñ a reas gantañ o c'houzout an doare ; *wütend dreblicken*, gwiskañ ur gounnar, bezañ rous e zaoulagad ; *jemandem wütende Blicke zuwerfen*, delazhiñ selloù taeret (selloù egaret, selloù fuloret, selloù rous) war u.b.,

ober selloù a bevarzek real ouzh u.b., ober ur sell a dalvez c'hwec'h real d'u.b., ober ur sell a dalvez pevarzek real d'u.b., sellet toupek ouzh u.b., sellet a-gleiz ouzh u.b., ober selloù du (drouk, taer, teñval, garv, rous, trout, a-dreuz, put) ouzh u.b., troc'hañ selloù du ouzh u.b., sellet rous ouzh u.b., sellet yud ouzh u.b., sellet du ouzh u.b., sellet put ouzh u.b., sellet garv ouzh u.b., drouklagadiñ u.b. ; *wütend werden*, arreic'h, arfleuiñ, pennfolliñ, tanañ, en em danañ, fuc'hañ, pennsodiñ, mont en arfleu, en em zrougiñ, mont e rud, mont e gouez, mont e droug, mont e feuls, mont droug en e doull, mont droug en e revr, mont malis en e doull, mont malis en e revr, sevel war beg e dreid, mont diwar e dreid, dont da dommañ d'an-unan, mont e volc'h diwar e lin, sevel broc'h en an-unan, broc'hañ, mont tro en e voned, lakaat e voned ruz, dont gouez, mont e fulor ruz, mont en ur fulor, mont malis en an-unan, mont seizh mil malis don en e gorf, kregiñ ar gounnar en an-unan, koll e bothouarn bihan, mont e kounnar, mont en ur gounnar ruz, mont kounnar en an-unan, mont ur gounnar en an-unan, peurzallañ, peursaudiñ, loeniñ, glazañ, en em c'hlazañ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ, feulziñ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, razailhat, loariañ, imoriñ, diskouez imor, taeriñ, taeriñ gant ar fulor, taeraat, diodiñ, buaneakaat, buanegezh, fumañ, kounnariñ, egariñ, mont er-maez eus e groc'hen, mont diwar e gement all, sevel fulor en an-unan, kemer droug, mont droug (imor) en an-unan, mont en imor (en egar), mont e-barzh blev kriz, hejañ e gi, ober ur roñse bras, ober ur marc'h bras, lamm war ar marc'h glas, mont droug en e gentroù, mont droug en e goukouez, sevel war e gentroù, sevel war e elloù, sevel war e dach, sevel droug en e gorf, mont e berv gant ar gounnar, bezañ gounezet gant ar gounnar, sevel ar grug en an-unan, sevel ar grug d'an-unan, mont ar e biñsedoù, sevel en e wezenn uhelañ, sevel en e avalenn, dispakañ e gounnar, sevel e wad d'e benn, dont ar gwad dindan e ivinoù, mont diwar re, belbiañ, mont e belbi, dibalediñ, mont gant an droug a zo en an-unan, mont e wad e dour, mont ur barr kounnar en an-unan, mont e serch, loeniñ ruz, taeriñ ruz, kounnariñ ruz, mont dreist-penn, lamm dreist-penn, arajiñ, merienañ, diskiantañ ; *auf jemanden wütend werden*, mont en egar ouzh u.b., mont e fulor gant u.b., mont droug en an-unan ouzh u.b., sevel droug en an-unan ouzh u.b., egariñ ouzh u.b., kounnariñ ouzh u.b., kemer imor ouzh u.b., arfleuiñ ouzh u.b., tanañ ouzh u.b., drougiñ ouzh u.b., drougiñ gant u.b., drougiñ a-enep u.b., kemer droug ouzh u.b., mont en arfleu ouzh u.b., antren en arfleu ouzh u.b. ; *auf jemanden wütend sein*, bezañ savet en egar a-enep u.b., bezañ droug bras en an-unan a-enep u.b., buaneakaat ouzh u.b., bezañ buaneakaet ouzh u.b., kaout kounnar (bezañ kounnaret) ouzh u.b., kounnariñ ouzh u.b., bezañ arfleuet ouzh u.b., bezañ kruged ouzh u.b., bezañ kruged war u.b., bezañ chifet-bras ouzh u.b., bezañ e malis ouzh u.b., bezañ fuloret ouzh u.b., bezañ taeret war u.b., taeriñ ouzh u.b., taeriñ enep d'u.b., kaout broc'h ouzh u.b., bezañ broc'h en an-unan ouzh u.b., kaout droug ouzh u.b., bezañ e droug ouzh u.b., bezañ droug en an-unan a-enep u.b., bezañ droug gant an-unan a-enep u.b., gorif droukrañs (magañ droukrañs, kaout drougiezh, derc'hel drougiezh) ouzh u.b., bezañ leskidik war-lerc'h u.b., derc'hel imor ouzh u.b., derc'hel drougiezh diwar u.b., mouzhañ ouzh u.b., bezañ mouzhet ouzh u.b., ourzal ouzh u.b., fuloriñ enep d'u.b., fuloriñ war u.b. ; *alle sind auf ihn wütend*, hennezh emañ an holl e droug outañ, kruged eo an holl outañ, mouzhet eo an holl outañ, an holl dud o deus droug outañ, aet eo an holl e droug outañ, arloupet eo an holl warnañ, broc'h o deus an holl outañ, broc'h a zo en holl outañ ; *sie sind aufeinander wütend*, magañ kounnar a reont an eil ouzh egile, emaint e malis an eil ouzh egile, fachiri ruz a zo etrezo, fachirioù a zo etrezo, rannet int gant an dizunvaniezh, savet eus dizunvan ganto, fontet eo an traoù etrezo, torret eo ar votez etrezo, echu eo tout etrezo, n'o deus afer ebet mui an eil ouzh egile, aet eo ar moc'h en ed-du etrezo, fall eo an traoù etrezo, droug (fachiri,

glazentez, mouzherezh, broc'h, c'hoari, jeu, butun) a zo etrezo, savet ez eus broc'h (trouz, treuflez, bec'h, imor, reuz) etrezo, savet 'zo etrezo, savet ez eus droukrañs etrezo, droukrañs a zo etrezo, imoret int an eil enep egile, e droukrañs emaint, emaint e droug an eil ouzh egile, rous int an eil ouzh egile, tarzhet eo ar soubenn etrezo, trenket eo ar soubenn etrezo, trenket eo an traoù etrezo, broc'het int, onglennet int, fachtet int, fachtet int an eil ouzh egile, mouzhet int an eil ouzh egile, en arvell emaint, emaint e treuflez, deuet int d'en em giañ, deuet int d'en em vroc'hañ, rouzet eo ar bloneg, emañ an debr hag an dag etrezo, troet eo d'ar put etrezo, emañ ar vouch o karzhañ etrezo, karzhañ a ra ar vouch etrezo ; *jemanden wütend anbrüllen*, *jemanden wütend beschimpfen*, taeraat ouzh u.b. ; *wütend bellen*, harzhal a-razailh, razailhat ; **2.** taer, feuls, dall, diroll, dirollet, dichadennet ; *wütender Kampf*, stourm (emgann) taer (feuls) g., krogad taer g., kann feuls b. ; **3.** skrijus ; *das Schiff wurde von wütenden Windstößen erfasst*, avel diroll en em zisvantis war al lestr ; *wütende Zahnschmerzen*, gwall varrad (gwall grogad, gwall daol) droug dent g., gwall gaouad droug dent g./b.

Adv. : brouezus, gant brouez, gant ernez, c'hwerv, feuls, gant kounnar ; *jemanden wütend angreifen*, mont feuls ouzh u.b., mont a-razailh ouzh u.b., en em gemer a-razailh ouzh u.b., en em lakaat a-razailh ouzh u.b. ; *wütend herumschreien*, garmiñ c'hwerv, loeniñ, diodiñ, fuloriñ, follañ, krugañ, brouezañ, brizhañ, distalmañ, en em zistalmañ, razailhat, loariañ, fumañ, egariñ, feulziñ, freneziañ, renakañ, gwac'hat, mont dreist-penn, lamm dreist-penn, glazañ, en em c'hlazañ, mont war e varc'h / divudurunañ / divarc'hañ (Gregor).

wutentbrannt ag. : fuloret naet, fuloret ran, fuloret ruz, fuloret mik, gouez-pakret, ur barrad fulor o krozal en e greiz, krog an tan en e benn, feulzet, e gouez, e benn e gouez, fuc'het mik, fulorus, brizh-du, arfleuet ruz, ur fulor ennañ, en imor santel, e gwalar, e fulor ruz, en ur fulor, e kounnar ruz, en ur gounnar ruz, kounniriek, ur sac'had droug ennañ, ur c'horfad droug ennañ, diroll, dirollet, dichadennet, divarc'het, ur c'horfad taeroni gantañ, gant kounnar, en araj pilh, gouez, arloupet, egaret, en egar, leskidik, aet ruz diwar e vroc'h, diskiantet gant ar gounnar, e gerc'h o tommañ dezhañ, e gerc'h o kraziañ dezhañ ; *sie stürzte wutentbrannt ins Haus*, hag erruet homañ evel un diaoulez en ti.

Wüterich g. (-s,-e) : **1.** diskiantad g., den diskiant g., den foll da stagañ g. gwaster g., gwastadour g., gwastaer g., draster g., distruger g., dismantrer g., dispenner g., dismantr-traoù g., diskarer g., diskolper g., dizalbader g., dizalbadour g., bostoc'her g., mazaouer g., bodoc'her g., breser g., flastrer tud g., un hanter egaret g., un hanter gounnaret g., tirantig g. [*liester tirantiged*], mac'hom g. ; **2.** tirant gwadsec'hidik g.

wutfrei ag. : dizrouk, digounnar, didaer.

Wutgeheil n. (-s) : youc'hadennou imor taer ls., youc'hadennou kounnar ls.

wütig ag. : fuloret, fulorus, kruged, kounnaret, kounniriek, arfleuet, droug ennañ, droug en e gorf, imoret, imor ennañ, un imor ennañ, frenezus, diroll, dirollet, dichadennet, broc'h ennañ, broc'het, onglennet, divarc'het, tro en e voned, troet e vouton, feulzet, e gerc'h o tommañ dezhañ, e gerc'h o kraziañ dezhañ.

Wutkrampf g. (-s,-krämpfe) : kriadennoù gliziennek ls., krioù gliziennek ls.

Wutkrankheit b. (-) : [mezeg.] dourarur g., kounnar b., droug-ar-chas g., droug-ar-c'hi g., droug-sant-Hubert g., droug-sant-Tujan g., droug-sant-Weltaz g., araj g., frenezi b. ; *rasende Wutkrankheit*, kounnar red b. ; *stille Wutkrankheit*, kounnar vut b. ; *Lähmungen im Endstadium der Wutkrankheit, paralytische Wutkrankheit*, kounnar astenn b.

wutlos ag. : dizrouk, digounnar, didaer.

Wutlosigkeit b. (-) : digounnar g.

wutsch estl. : *wutsch* ! dao ! darc'haou ! kwik ! c'hwec ! ouek ! flak ! flap ! flav !

wutschäumend ag. / **wutschnaubend** ag. : gant an eonenn o tont eus e c'henoù kement a lamm an-unan gant ar gounnar, e c'henoù oc'h

eonenniñ gant ar gounnar, o vabouzañ kement a fulor a zo ennañ, eon etre e zent gant ar fioun a zo ennañ, o fuc'hañ ken a eonenn e c'henoù, o fuc'hañ gant ar vuanegzh, fuc'het mik, gouez-pakret, diskiantet gant ar gounnar, fuloret naet, fuloret ran, fuloret mik, fuloret ruz, ur barrad fulor o krojal en e greiz, kounniriek, krog an tan en e benn, feulzet, e gouez, e benn e gouez, brizh-du, ur fulor ennañ, en imor santel, e gwalam, e fulor ruz, en ur fulor, arfleuet ruz, ur sac'had droug ennañ, droug en e gorf, ur c'horfad taeroni gantañ, ur c'horfad droug ennañ, en araj, diroll, dirollet, dichadennet, gouez, arloupet, egaret, en egar, leskidik, aet ruz diwar e vroc'h, e gerc'h o tommañ dezhañ, e gerc'h o krazañ dezhañ, fumet naet.

Wwe : [berradur evit: **Witwe**] intañvez b.

WWU b. (-) : [berradur evit **Wirtschafts- und Währungsunion**] unaniezh armerzh ha moneiz b.

WWW n. (- pe -s) : [stlenn.] *das WWW*, ar *WWW* g.

WYSIWYG n. (-) : [berradur evit **What You See Is What You Get**] koulz [eo] da gaout evel da weletlabel g., merk kenwerzhel g., merk oberierezh g., merk al labouradeg b.

Wz : [berradur evit **Warenzeichen**] : **1.** label g., merk kenwerzhel g., merk oberierezh g., merk al labouradeg b. ; **2.** [dre astenn.] merk marilhet g., ®.